پنجابی کلاسیکی لُغت

جمیل احمد پال

عزیز بُک ڈپو چوک اُردو بازار ○ لاہور

پنجابی کلاسیکی لغت

(بابا فریدؒ توں خواجہ فریدؒ تک دے کلام دی لفظاولی)

جمیل احمد پال

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

پہلی وار	———	۱۹۹۳ء پنجابی سائنس بورڈ
دوجی وار	———	۱۹۹۵ء
طابع	———	عزیز بک ڈپو لاہور
مطبع	———	علی پرنٹرز موہنی روڈ لاہور
مل		

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

سخن کلام جو شاعر کردے سخن نہ ساتھیں آیا
جہیا کو عقل شعور اساڈا اساں وی آکھ سُنایا
حضرت ہاشم شاہ

لوڑ ناں

حضرت بابا فرید	(بف)	باوا گرو نانک جی	(نانک)
حضرت شاہ حسین	(شح)	حضرت سلطان باہو	(باہو)
حضرت وارث شاہ	(وا)	حضرت بلھے شاہ	(بلھا)
حضرت ہاشم شاہ	(ہا)	ہدایت اللہ	(ہد)
صدیق لالی	(لا)	میاں محمد بخش	(مم)
خواجہ فرید	(خف)	نوشہ گنج بخش	(نوشہ)
غلام رسول عالمپوری	(غر)	احمد علی سائیں	(احمد)
دمودر داس	(دمودر)	لطف علی بہاولپوری	(لط)
علی حیدر	(علی)	بچل سرمست	(بچل)
چراغ اعوان	(چر)	نجابت	(نج)
حافظ برخوردار رانجھا	(حافظ)	پیلو	(پیلو)
محمد بوٹا گجراتی	(بوٹا)	سید فضل شاہ	(فضل)
بردا پشاوری	(بردا)	حاجی محمد صفوری	(صفوری)

مذکر (مذ)، مونث (مث)، غلط املاء (غ.ا)،
وکھیا روپ (و.ر)، مصدر/کن (ک)

بولیاں دے لوڑ ناں

عربی (عر)، سنسکرت (سنس)، ہندی (ہ)،
سندھی (س)، فارسی (فا)

شکر گزار آں

لغت دی ترتیب کاری وچ میرے مہاناں نے حدوں ودھ کے ساتھ نبھایا جس پاروں ایہ
اوکھا کم میرے لئی بڑا سوکھا ہو گیا. نوجوان پڑھیار محمد تنویر عظمت نے کارڈ لکھن وچ ہتھ ونڈایا'
نکے ویراں اعجاز احمد جوزی تے جلیل احمد پاشا نے بڑے چنگے مشورے دِتے. جیون ساتھن عطیہ
جمیل نے جیہڑا کم میں ذمے لایا' کھڑے متھے کیتا. میرے معنوی استاد محمد آصف خاں ہوراں اپنے
وس دیاں ساریاں کتاباں میرے سپرد کرن دے نال نال پوری ڈکشنری نوں الف توں ی تک
پڑھن دی ہامی بھری' بھاویں اوہ پہلے کجھ اکھر ای پڑھ سکے پر ایہدے وچ وی میرے ولوں ای
ڈھل ہوئی. جناب سبط الحسن ضیغم ہوراں اپنا پنجابی نوازی دا روایتی وکھالا کردیاں اپنی لائبریری
دیاں ساریاں کتاباں میرے ناں لا دِتیاں. بعض کتاباں میں اک اک سال کول رکھیاں پر اوہناں
دے متھے وَٹ نہیں آیا. میرے کار سنگی الیاس گھمن ہوراں نہ ذرا پروف پڑھے سگوں اعراب
لاون وچ وی اینی محنت کیتی جنی اوہ اپنی کتاب اُتے وی خورے نہ کردے. جج اقبال قیصر ہوراں
دی پروف پڑھے سگوں ڈکشنری دی تجویز وی اوہناں دی دِتی ہوئی سی. محمد افضل ساحر نے کجھ
پروف پڑھے تے مفید مشورے وی دِتے. پنجابی سائنس بورڈ دے اکٹھ وچ جدوں ڈکشنری چھاپن
ذکر ہویا' تاں سارے سجناں بیلیاں نے دِل کھول کے دان دِتا' خاص کر میں ڈاکٹر پروفیسر محمد ا
رانا' پروفیسر غلام مصطفیٰ کھوکھر' میاں محمد ظہیر اختر' الیاس گھمن' اقبال قیصر' سعید فارانی' صدا
بابر' عباد نبیل شاد' ایم اشرف سہیل' نثار احمد منہاس وغیرا دا بڑا شکر گزار آں. اسلم رانا ہورا
نے ڈکشنری نوں اک باہری پبلشر دے تعاون نال چھاپن لئی بھرپور جتن کیتے. جناب سید اخ
حسین اختر ہوراں وی ڈکشنری لئی فنڈ مہیا کرن دی ولوں پیش کش کیتی. ایہدا "ا" والا حصا جو
مرگ محمد ادریس ہوراں کمپوز کیتا سی جد کہ باقی دا سارا عبدالحفیظ ہوراں بڑی محنت تے پیار
کمپوز کیتا.

ایہ ڈکشنری ہُن پنجابی سائنس بورڈ ولوں ای چھپ رہی اے. میں جناب میاں محمد ظہیر
تے عبدالستار ہوراں دا ولوں شکر گزار آں جنہاں ایہدے لئی فنڈ مہیا کر کے ایہدی چھپائی
ممکن بنایا. اُپر ذکر کیتے سارے سجناں دا شکریا ادا کرنا رسمی گل ہووے گی' حقیقت وچ میرے کول
لفظ نہیں جنہاں نال اُنہے خلوص تے پنجابی پیار دا شکریا ادا کیتا جا سکے.

کجھ آپنے وَلوں

پنجابی کلاسیکی لغت تہاڈے ہتھ وچ اے۔ ایہدی ترتیب کاری دی نینہہ میں اج توں تن چار سال پہلاں اوودوں رکھی سی جدوں نوکری دے سلسلے وچ مینوں ساہیوال جانا پیا۔ ایس توں وی دو ورھے پہلاں سجن اقبال قیصر نے گلاں گلاں وچ مشورا دتا سی کہ دووِیں رل کے پنج پنجابی شاعراں بابا فرید' وارث شاہ' بلھے شاہ' میاں محمد بخش تے خواجہ فرید دے کلام دی لغت بنائیے۔ صلاح چنگی سی پر کسے سبب نال ایہدے اُتے عمل نہ کیتا جا سکیا تے گل آئی گئی ہو گئی۔

گورنمنٹ کالج ساہیوال وچ تعلیمی رُجھاں سے روز لہور توں ساہیوال آؤنا جانا پیندا سی۔ گھٹو گھٹ سَت گھنٹے دے روز دے سفر وچ ریل گڈی ای میرے کول سفر وسیلا ہوندی سی تے کتاب سفر دا اِکو اِک ساتھی۔ اتفاق دی گل اے کہ اینہیں دنیں کسے سجن کول "کلاسیکل انگلش ڈکشنری" ویکھن دا اتفاق ہویا تاں خیال آیا کہ ایس طرز اُتے پنجابی وچ وی کم ہونا چاہیدا اے۔ ایہ خبط کیہ دل وچ آیا' بس کم شروع ہو گیا۔ میں کارڈ کٹوا لئے۔ کلاسیکی شاعری دی کوئی کتاب تے کارڈاں دا تھبا پھڑ کے گڈی بہ جاندا تے آندیاں جاندیاں کارڈ تیار کردا رہندا۔ رب کیتا دناں وچ ای 4 x 3 سائز دے اِک من دے لگ بھگ کارڈ تیار ہو گئے۔ مگروں ایہناں نوں ترتیب دین دا ویلا آیا تے اخیر میں کارڈاں نوں اوہناں دے ترتیبی رُوپ وچ سانبھ کے اگلیاں گرمائی چھٹیاں وچ کاغذاں اُتے مسودا لاہ لیا۔ ایس دوران ایہدے وچ وادھے وی ہوندے رہے تے اخیری شکل تہاڈے ساہمنے اے۔ ڈکشنری دی ترتیب کاری وچ بہتیاں اوکڑاں نے خاص تنگ کیتا اوہناں وچ معیاری املاء دی اَن ہوند' تے چھپیاں کتاباں وچ پرُوفاں دیاں غلطیاں دی بھرمار خاص کر ذکر جوگ نیں۔

املاء دے معیاری ہوون دا مسئلا کوئی اَینا گمبھیر نہیں سی پر پچھے جِہے پنجابی وچ کجھ لیجیاں دے پرچارک املاء دے معاملے وچ اپنے لہجے نوں ٹیکسالی پنجابی توں جان بُجھ کے دُور کری جا رہے نیں جِویں کہ بعض سجن "ونجنا" نوں "ونجرْاں" یاں "آونا" نوں "آونراں" لِکھ رہے نیں، دُوجے پاسے کجھ ہور سجن "پہلا" نوں "پیلا" تے "محلا" نوں "مہالا" لِکھ کے اپنے ولوں زبان دی "سیوا" کر رہے نیں۔ ظاہر اے انج دے جتن زبان نوں نقصان اپڑاندے نیں۔

چھپیاں کتاباں وچ پرُوف دیاں غلطیاں دا وی انت شمار کوئی نہیں۔ اِنج کسے لفظ بارے ایہ جاننا کہ اوہ واقعی کسے باہری زبان دا اے، پنجابی دا ای اے یاں پرُوف دی غلطی اے، ممکن نہیں رہندا. ایس ڈِکشنری دی ترتیب کاری وچ کوئی ڈیڈھ سو لفظ اَجِہے سن جہناں دی اصل بارے اُکا کوئی تھوہ پتا نہیں لگ سکیا. ایہدے بارے پنجابی سیانیاں نال وی گل کیتی گئی تے ڈِکشنریاں وی پھولیاں گئیاں پر گل نہ بنْی۔ ایہ لفظ وکھرے نوٹ کر لئے گئے نیں۔ رب چاہیا تاں اگلے ایڈیشن وچ ایہناں نال وی نبڑ لیا جاوے گا.

ایس لغت دی ترتیب کاری وچ اَیہناں گلاں دا خیال رکھیا گیا اے۔

☆ جِہڑا کوئی لفظ ہر شاعر نے اکو معنے وچ ورتیا اے اوہدے معنیاں اگے شاعر دا ناں دین دی کوئی لوڑ نہیں سمجھی گئی پر جِتھے کوئی لفظ کسے شاعر نے مخصُوص معنیاں وچ ورتیا اے اوتھے معنیاں اگے بریکٹ وچ شاعر دا ادھ-ناں لِکھ دِتا گیا اے جِویں کہ "خامی" لفظ دے معنے عام پنجابی وچ کجھ ہور نیں پر ہاشم شاہ نے ایہنوں "خام" دے معنیاں وچ وی ورتیا اے۔ ایس لئی "خامی" دے معنیاں اگے بریکٹ وچ (ہا) لِکھ دِتا گیا اے۔

☆☆ تلفظ دے معاملے وچ "پنجابی اصول" ساہمنے رکھے گئے نیں۔ املاء وچ پنجابی سائنس بورڈ نے جو اصول متھے سن، ڈکشنری وچ معنے وسدیاں اوہناں اصولاں نال ای املاء کیتی گئی اے البتا مُدھلے لفظ کیوں جے ہور کتاباں توں لئے گئے سن ایس لئی اوہناں دی املاء نوں نہیں چھیڑیا گیا. فیر وی جِتھے کدھرے املاء بُہتی فرقی سی اوتھے

بریکٹ وچ (غ.ا) یعنی غلط املاء لکھ کے نکھیڑ کر دِتا گیا اے۔ اڑنوں دے سلسلے وچ
وی پنجابی سائنس بورڈ والی "نں" ورتی گئی اے کہ ایہ ایس اکھر دیاں رائج شکلاں وچ
سبھ توں مناسب اے۔ انج ایہ گل منّ والی اے کہ پنجابی دے بہتاں لہجیاں وچ ایہ
اکھر بولیا جاندا اے اوتھے وی بعض لوک ایہدا اُچارن "ن" کردے نیں سو میں ایہ منّنا
آں کہ ن تے ں وچ میرے کولوں کدھرے کوئی بھُل رہ جاتا کوئی وڈی گل نہیں۔

☆ بعض لفظ تِناں اعراباں نال ورتے جاندے نیں جویں کہ سٹ نوں "س" اُتے زبر'
زیر تے پیش تِناں نال بولیا جاندا اے۔ انج دے لفظاں وچ اکھران اُتے اِک توں ودھ
اعراب پا دِتے گئے نیں۔ ایہنوں کمپوزنگ دی غلطی نہ سمجھیا جاوے۔

☆ سبھ توں اہم گل ایہ کہ لغت ترتیب دین دا مقصد پنجابی دے پڑھیاراں لئی اک
اجہی لغت تیار کرنا سی جہدے راہیں اوہ کلاسیکی ادب دی کوئی کتاب پڑھدیاں کسے لفظ
دے معنی لبھنا چاہون تاں لبھ سکن۔ ایہو کارن اے کہ معنے مختصر رکھے گئے نیں تے
بے لوڑ ویروے دین توں پرہیز کیتا گیا اے۔

بجن ایس لغت وچ کسے قسم دی کوئی اونتائی یاں تھوڑ ویکھن تاں اِک خط لکھ
کے ترتیب کار نوں ضرور ایہدے توں جانُو کروان تاں جے اگلے ایڈیشن وچ سودھی
ہو سکے۔

جمیل احمد پال
پوسٹ بکس نمبر 1131'
لہور

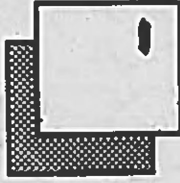
دُوجی چھپت

رب دا لکھ شکر کہ "پنجابی کلاسیکی لغت" دا پہلا ایڈیشن آس توں پہلاں ای مُک گیا۔ ایہدا دُوجا ایڈیشن عزیز بکڈپو ولوں چھاپیا جا رہیا اے۔ پہلا ایڈیشن تجرباتی سی' دُوجی وار چھاپن سے پہلے ایڈیشن وچ رہ گئیاں بھُلاں تے غلطیاں دے سودھی بہت ضروری سی۔ میں دُوجے ایڈیشن نُوں غلطیاں توں پاک کر کے پیش کرنا چاہندا ساں پر کئی وجھاں پاروں ایہہ ممکن نہیں ہو سکیا۔ ایہدے وچ کجھ تاں ویلے دی تھوڑ تے کجھ میریاں رُجھتاں دا ہتھ اے۔ البتا ایس دوران جو غلطیاں ویکھیاں گئیاں تے جنہاں ول سجّناں نے دھیان دوایا اوہناں دی سودھی کر دتی گئی اے۔ ایس سلسلے وچ جناب عبدالحمید آصف ہوراں بڑی محنت کیتی اے جس پاروں میں اوہناں دا بڑا شکرگزار آں۔

میںوں سید عزیز شاہ بخاری ہوراں دا وی شکرگزار ہونا چاہیدا اے جنہاں پنجابی سیوا پاروں ایس اوکھے کم نوں ہتھ پایا تے دُوجا ایڈیشن چھاپن دی ہامی بھری۔

ہر قسم بھُل چُک تے غلطی ول توجا دواون لئی کھرے متھے درخاست اے۔

ترتیب کار

ا — پنجابی دی فارسی لپی دا پہلا اکھر، ویروے لئی ویکھو "الف"
آ (امر) : بلاون دا بول۔ " آون " توں
– آ بنّا : مصیبت آ پینا
آب : (1) پانی (2) لشک (3) تلوار وغیرا دی دھار، تیزی تے ڈاڈھ
آباں : "آب" توں۔ ویکھو "آب"
– آب انگور : انگور دا پانی یعنی شراب
– آب حیات : جیون پانی، اجیہا پانی جو پیون والا سدا جیوندا رہندا اے۔
– آب حیوان : آب حیات، جیون پانی
– آب خور : دانا پانی، قسمت
– آبخورہ : گلاس، پیالہ۔ پانی پیون دا بھانڈا
– آبدار (آب دار) : لشکواں، چمکیلا
– آبداری : لشک، چمک دمک
– آب زلال : ٹھنڈا مٹھا پانی
– آب صفا : اتھرو، ہنجو
– آبوں : "آب" توں
– آبی : پانی دا (جنور)، نیلا
آبادی : وسوں، وسّو رونق
آبرو : عزت
آبق : بھگوڑا غلام
آبنوس (آب- نوس) : کالے رنگ دی لکڑ والا اک رُکھ (کالے رنگ پاروں مذاق نال حبشیاں نوں وی، آکھ لیندے نیں)
آبھو : کنک دے دُدھیا سِٹے جو بھُن کے کھاندے نیں۔ ادھ بھجے دانے
آپ : اپنا آپ، میں، خُد
– آپ ڈُھرے : آپ لبھے، آپ ویکھے بھالے
– آپ مہارا : اپنے آپ، مَن مرضی کرن والا
آپت : آپس، آپسی
آپن : اپنے
آپو دھاپ : اپنے آپ، خُد بخُد، کسے حکم ہدایت توں بنا
آپوں گا ٹا کپن : اپنی گردن آپ وڈھن، آتم گھات، خُدکشی
آپھر : " آپھرن " توں۔ پھُل کے، موٹے ہو کے
آپھرن : (ک) ڈھڈ دا پھُل جاون، پھوک چڑھن، بہت اپھریواں ہوون (2) گھمنڈ کرن
آت : بُت (2) اک قسم دی پُوجا (3) لوڑ (4) جتن، کوشش (5) اُلٹی، اُباک
آت محمدلن الوسیلہ : محمدؐ نوں وسیلا عطا کر
آتش : (آ- تش/ فا) اگ، چہرے دی لاٹ (2) شیطان دی ناری فطرت
– آتشباز : اگ دا کم کرن والے (2) آتشبازی بناون والے
– آتش رُخاں : بھکھدے چہرے والے، سوہنے لوک
– آتشیں : اگی، آتش فشاں
آتم : آتما، روح، اپنا آپ

آتن : ترنجن' ویڑھا' صحن' کڑیاں دی محفل
آتے : آوندے
آٹھرن : (ک) (1) ڈڈرا ہووݨ' گل شے دا نسکن دے نیڑے ہووݨ (2) زخم اُتے انگوری آوݨ
آثار :(ع) اثر' نشانیاں' رہند کھوہند
آجڑی : اجڑ والے' چرواہے' چھوال' بھیڈاں بکریاں چارن والا' ایالی
آجڑن : (ک) کھاوݨ' رجن' دولتمند ہووݨ (مد) سہا' جیوݨ ڈھنگ
آچھن : (ک) اچھن' آوݨ (2) ہووݨ
آحد : "احد" ویکھو (بُلھے شاہ نے شعری لوڑ پاروں آحد بنھیا اے)
آخرش : (آخ-رش/ فا): آخرکار' اوڑک
آخن : استاد (لہ)
آد : ازل' ازلی' مڈھ' شروع
— آدانت : (آد- انت) ازل توں ابد
آدر : عزت' احترام' ادب' سلوک' ورتاء' سبھا ساکھ
— آدربھاء : آؤ بھگت' عزت نال سلوک
آدر گلے : دیوان عام
آدرن : (ک) آدر کرن' عزت کرن' مان دیوݨ
آدمؑ : دنیا اُتے سبھ توں پہلے انسان۔ رب دے پہلے نبی (2) بندا' (مجازن)
— آدم جے : آدم جائے' انسان' بندے
— آدم خوار: آدم خور' بندے کھاوݨ والا / والی
— آدم زاد : بندے' انسان' آدمی
— آدم زادی : عورت
— آدم کھانیاں : بندے کھاوݨ والیاں' ظالم
آدمی : آدم دی اولاد' بندا' انسان (2) نوکر چاکر' ملازم
— آدمی گری : انسانیت
— آدمے : آدم دی اولاد' بندے

آدم جام : سسی دے پیو دا ناں
آدی : آد توں' ازلی' (ویکھو "آد")
آدینہ : جمعہ
آدینہ بیگ : پنجاب دا اک حاکم جو 1755ء وچ پنجاب دا صوبیدار بݨیا۔
آدھان : عمل کر کے
آدھݨ :(ک) مالش کرن' تیل وغیرا جھسن
آدھین : ہیٹھاں' تھلے' تلے
آڈ : باغ نوں پانی دیوݨ والی نکی نہر' کھالا
آڈی : کھوہ دی آڈ
آڈے : آڈی' کھوہ دا حوض
آر : (مث) لوہے دی کِل' اک قسم دی سوئی' موچی دا چمڑے وچ موری کرن والا رُچھ
آرارا : خُرد بُرد' کھوہ
آرامی : ارام پسند' سُست' کاہل
آرائش (فا) : سجاوٹ
آرد : لیایا
آرزو (آر-زو/ فا) : اچھیا' خاہش' چاہ
— آرزو مند : اچھک' چاہوان
آرسی : شیشا۔ انگوٹھی وچ نگ دی تھاں لگا شیشا جو عورتاں دے مونہہ ویکھن دے کم آوندا اے۔
آرسیاں : آرسی دی جمع' شیشے
آرے : ہاں' ہامی بھرنا' اچھا
آریاں : آری دی جمع' کلوتر
آڑا : بھیڑا' جھگڑا (2) ترچھا' آڑا
آز : حرص
آزار : تکلیف' دکھ' روگ
آزار بندے : ازار بند' نالا' ناڑا
آزردہ : غمگین
آزمودے : ازمائے ہوئے
آزی : عاجزی
آس : اُمید' آرزو' ہال جمن دا اِمکان' سدھر
آس مند : آس وند' امیدوار' تانگھ وان

آس وان : امیدوار (ہد)
آس ور آون : امید پوری ہوون
آسا : آس، امید
آسانی : سوکھ
آساونتی : امید بھری، آس وند
آساوند : آس وند، امیدوار
آساں : آس دی جمع، امیداں (2) آواں گا (3) اسان، سوکھا
آستان : استانا، گھر، مکان، دربار
آسرا : امید، سہارا، پناہ، سر لکاون دی تھاں
آسن : بیٹھن دی چوکی، جسم نوں کسے خاص شکل وچ موڑ کے کھلوون بیٹھن، لیٹن (2) تھاں، بچھا
آسودہ : سوکھا
آسونی : آس، امید
آسی : (1) آوے گا (2) آس وند، امید رکھن والا
آسے : آس وچ، امید وچ
آسے آسے : امیداں وچ
آسے پاسے : ایدھر اودھر
آسیب (آ سے ب): پرچھاواں، جن بھوت وغیرا
آشا : آس، امید
آشفتہ : (آ شف تا) پاگل پنا، مجنوں بنن
آشک : اشک، اتھرو
آشکار : ظاہر، کھلا
آشنا : (آش ـ نا / فا) اشنا، جانو، واقف، متر
آشوب : پیڑ، تکلیف، درد، دکھن
آشیانہ : (مذ / فا) آلھنا
آصف : حضرت سلیمانؑ دے وڈے وزیر دا ناں (2) ہر لائق بندا (مجازن)
آفات : (مث / ع) آفت دی جمع، ویکھو "آفت"
آفاق : (ع) افق دی جمع، کنارے، حداں، دِسحدا
آفت : معیبت، مشکل، دکھ، اوکھ

آفتاب : سورج
آفرید : پیدا کیتا (احمد)
آفرین : (مث / فا) شاباش، دعا دا بول
ـ آفرین باد : جیوندا رہو
آفرینش : (فا) جمن، مڈھ
آکا باکا : بالاں دے کھیڈ (ورہ آکے باکے)
آکار : شکلاں، روپ
آکاس : اکاش، اسمان، فضا (2) ربی طاقت
آکڑ خاں : آکڑ وچ رہن والا، گھمنڈی، مغرور
آکڑسی : آکڑے گا، گھمنڈ کرے گا، سرکشی کرے

آکڑن : (ک) سخت ہوون، تنن، انگڑائی لین، غرور کرن، تڑن، کھرہوا بولن
آکھ : کہہ، آکھن توں امر تے حاصل مصدر
ـ آکھ بچے : اوہنوں آکھ کہ بچ جاوے (مم)
آکھن : (ک) کہن بولن، دسن، گل کرن
آکھنا : آکھیا (2) قول، کتھن
آکھو ہور اگاہی : ہور جانکاری دیو (مم)
آکھوڑی : اکھڑی (بینڈر)، گواچی
آکھے باجھ دھکانے : بنا آکھے، زبردستی (کم کرے)
آکھیرا : آلھنا، گھونسلا
آگا : اگا، اگلا جہان، اگلی زندگی، مستقبل
آگاہ : واقف، بہتا (2) جانو
آگاہی / اگاہی : جانکاری
آگرق (ک) : گنے دے بہتا پکن پاروں پھل نکل آون
آگرا : آگرا دا شہر جو ہندوستان وچ اے
آگو : لیڈر، رہنما
آگن : آنگن، ویڑھا
آگیا : اجازت، حکم
آل : اولاد، ٹابری (2) لال رنگ
ـ آل اہل : خاندان، قوم، قبیلا، پیروکار

آلا : کندھ وچ اِک خانے والی الماری
آلس : آ ہلکس، سُستی، ماندا ہووݨ
آلکساوݨ (ک) : ڈھلا پیݨ، ست ہووݨ
آ لنگݨ (ک) : مشکݨ، مستی تے آوݨ
آلوچ : الوچا، کِی قسم دا آلوبخارا
آلول : "آل" توں، آل اولاد وچوں
آلی : وتری، گلی، مرطوب، ولھی
آلے : (1) آل، اولاد (2) اوازاں، بلاوݨ
آلھنا : گھونسلا، آشیانا
آلھے : الھے، تازے، کچّے (پھٹ)
آلھیاں : الھیاں، ویکھو "الہ"
آماج : (فا) نشانا، ہدف
آمادہ : مائل، منع تے تیار
آمدرفت / آمدورفت : آواجائی، آوݨ جاوݨ
آمدن : آونا، کمائی
آمر : بادشاہ، حکم دیوݨ والا
آمن : امن وچ آوݨ والا
آمیز : رلاوݨ
آمیں : آمین، دعا توں بعد دا بول
آں (فا) : اوہ
آنا : اکھ دا ڈیلا
آنا / آنہ : آنڈا
آنچ : گرمی، سیک
آ نجھل : پرچھاواں، جادو تعویز دا اثر
آندریاں : آندراں
آندس : آنداسو، لیاندا سو
آندوس : اوہنے لیاندا، آندا
آندوئی : لیاندا ای
آندی : لیاندی
آنڈڑا : آنڈا
آنست (فا) : آں است، اوہ اے
آ نکݨ (ک) : نشان کرن، جانچݨ، تولݨ، اندازا کرݨ
آنگݨ : ویڑھا

- آنگݨ پُوں پیسی : ویڑھے پیر پاوے گا، آوے گا
آنوݨ : (غ.ا) آوݨ
آنویں : (غ.ا) آویں
آنیاں پساݨ : اکھاں پاڑ پاڑ و یکھݨ
آں : (امر) لیا، آ کے (2) راہ، رستا
- آݨ دگوئیاں میں : میں سدھا راہ بھُل گئی آں
- آݨ لتھا : آگیا، وارد ہویا
- آݨ کے : لیا کے
آݨ / آننا (ک) : لیاوݨ
آنو : لیاؤ
آنی : آݨ، پل (ہر آنی : ہر آݨ)
آنتے : لیاندے، لیاوے
آنیں : لیاویں
آنیندڑے : لیاوندے
آنوے : لیاوے
آوا : کمہار دی بھٹھی جس وچ اوہ بھانڈے پکاندا اے، نکا بھٹھا
آواوان : آباد، خوشحال، رونقی
آوازہ : اواز، شُہر
آواگون (سنس) : آوݨ جاوݨ، روح دا دنیا اُتے 49 وار آوݨ جاوݨ (ہندو دھرم)
آوائی : خبر، اطلاع، سار
آوائیاں : آوائی دی جمع، خبراں، اطلاعواں
آود : ہتھیار
آوگ : آوے گا / گی، آوسی
آوم : میرے کول آیا، میں آیا، میرے کول آوے
آوندا : جاپدا، محسوس ہوندا
آونسی : کسے دن آوݨ بارے فال، اونسی
آوݨ (ک) : اپڑن، پہنچݨ
آوے بدھو دے : بدھو دا آوا، انجینئرنگ یونیورسٹی لہور لاگے اک تھاں

آوے پیش تباہی : تباہی نال واہ پوے
آویزاں : (فا) لمکدا
آویں نہ ہا : توں نہ آوندا
آہ او اڑا : آہ و زاری' رووݨ دھووݨ' فریاد
آہا : ہے سی' آہیا' ہا
آہدا : آکھدا
آہر : اُدم' کوشش' جتن' تیاری' پہل (کرݨ)
آہری : آہر کرݨ والا
آہس : (میں) ہاں
آہ و فغاں : آہ و زاری' رووݨ دھووݨ
آہلک : سستی' ڈھل
آہلنا : ویکھو "آلھنا"
آہمو ساہمی : آہمو ساہمݨے دے
آہن : سن' ہن
آہن : (مذ/ فا) لوہا' فولاد
– آہنگر : لہار' لوہے دا کم کرݨ والا
آہنگ : سر' لے' کسے تار نال اواز
آہنگی آہاں دی : آہاں دا سر' مسلسل ہاواں
آہو : ہاں' ہنگارا بھرݨ دا بول
آہو : (مذ/ فا) ہرن
– آہو چشم : ہرن دیاں اکھاں والا (بندا یاں سوانی)
آہو خاطف : دیو دا ناں جو سیف الملوک شہزادے نوں شارستان لے کے گیا سی
آہوں : سیں' توں آہیا
آہوں : آیوں' توں آیا
آہی : سی
آہے : سن' سی (زمانا ماضی)
آہیاں : ساں' ہے ساں' سن
آہیں : ہاواں
آہیوں : ہے ساں' وجود' سیں' سائیں' توں ہے سیں
آکھیں : میرے کول آیا

آوَ : آ کے
آئی بگتی : آ کھتے
آئین : دستور' طریقا
– آئینی : دستور دا' فطرت دا' دستور مطابق' رب دا "حکم"
آئینا : ان دے بھڑولے دا مونہہ
آیات : آیتاں' آیت دی جمع' نشانیاں' قرآن شریف دے فقرے
آیڑیاں : آئے ہوئے
آئیس : آیو سو
آئیم : میں آیا' مینوں آیا' میرے آیا

ا

اب : (عر/ مذ) پیو' باپ
ابا : پیو
ابار : رسا توڑ کے دوڑے ہوئے اوارا گھوڑے
ابالے : ابال' جوش
ابال : کاہل' تیزی' اتاول
ابالیاں : ابالیاں' اتاولیاں' کاہلیاں
ابت : میرے پیارے باپ
ابت بکو : توں رات گزار' تسیں رات گزارو
ابتلاہ اللہ : اللہ اوہنوں مبتلا کرے گا
ابترݨ : (ک) الٹی کرݨ
ابجد : حروف تہجی' اکھر' کسے بولی دی لپی دے پہلے توں اخیری تیک دے اکھر
– ابجد ہوز : ابجد' اکھرالی "ا" توں "ی" تیکر اکھر
ابد : کائنات دا سبھ توں اخیری دن جدے بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا۔ اخیر' انت' انجام
ابدال : تصوف دا اک درجا (ہر سمے وچ 40 ابدال ہوندے نیں)

ابر : (اب - ر) بدل
ابرار : (اب - رار) نیک لوک
ابرس : اِک قسم دے گھوڑے
ابرن (اب رن) : ودھن' وادھو ہوون' بچن (2) بولن' پرتادا دیون
ابرو : بھروٹے
ابریشم : ریشم
ابسن (ک) : بیبا ہوون' سڑن' ترکن' بُسن
ابکم (ع) : خموش' گُنگا
ابکن (ک) : (اب - کن) ابھاک کرن' تے کرن' اوکن (2) ابھرن' اُٹھن ' غوطا کھا کے اُپر آون
ابکھت : اچانک' اچن چیت
ابلاقی : ابلق گھوڑا
ابلق : (اب - لق) چتکبرا گھوڑا' کرڑ بگے رنگ دا گھوڑا
ابلن : (اب - لن / ک) : اُتانہ آون' جوش کھاون' کھولن
ابلیس : (اب - لی - س) شیطان' نقے باز' دھوکے باز
ابلیس ملفوف : لُکیا شیطان' اندروں شیطان
ابنان : (اب - نان) بن دی جمع - پُتر
ابن العربی : اک فقیہ جس دی کتاب "احکام القرآن" مشہور اے
ابن عربی : مشہور فلسفی' جہناں وحدت الوجود دے سوچ دی نینہہ رکھی
ابن النبی : نبی دا پتر
ابو تھن : (ا -بو- تھن) کھریاں لاون لئی ڈنگر دے پیر بنھ کے اُنج ڈیگن کہ اوہدا مُونہہ اُتانہ رہوے
ابوجہل : رسول کریمؐ دا اِک وَیری' اصل ناں امیر بن ہشام سی' اپنیاں کرتوتاں پاروں ابو جہل اکھوایا
ابودرداؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی
ابو ہریرۃؓ : لفظی معنے بلیاں دا پیو' رسول کریمؐ دے اک صحابی' اصل ناں عبدالرحمان بن صخر سی
ابویک : تیرے دو پیو (حضرت ابراہیمؑ تے حضرت اسحاق)
ابہام : شک سبھا' بے یقینی
ابیلی : نازک اندام سوانی' ابلا
اُبھا : شمال
- اُبھے : شمال والے پاسے
اُبھارن (ک) : ابھرن (2) بھڑکاون' چکن' جوش دواون
اُبھاری : اُچا' اُبھار ول
اُبھاسرن (ک) : بولن' گل کرن' جواب دیون' اواز کڈھن' دل دی ہواڑ کڈھن
ابھت : غیر موجود' ناموجود شے' جو نہ ہووے
اُبھرن (ک) : اُتانہ چڑھن' اچھلن' چڑھن' رنگن' طلوع ہوون
اُبھرواہے : دیکھو "ابھڑواہے"
ابھڑواہے : اچانک' اک دم' اچن چیت
ابھڑوایا : ابھڑواہے
ابھمان : (ابھ - مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اُبھے : ابھا توں' شمال
اُبھے ساہ : اوکھے ساہ' ہاواں
ابھیکن (ک) : (اَ-بھے کن) اوکن' الٹی کرن' اُبھاکن
ابھیمان : (ابھ - مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اپار : (ا- پا- ر) بے انت' جس دا پار نہیں' لامحدود' ودھ کے (2) بے مثل' لاثانی
اپارا : اپار - حد تے گنتی توں ودھ کے
اُپانگ : اپ + انگ - کسے انگ دے چھوٹے حصے (ہتھ انگ اے تے انگلیاں اپانگ)
اپاون : (ک) سرجن' تخلیق کرن' پیدا کرن' بناون
اُپاؤ : اپاء' مسئلے دا حل
اُپایا : گھلیا' بنایا' تخلیق کیتا' دیکھو " اپاون "
اپجن (ک) : ابجن' اگن' پیدا تھیون' ظاہر

ہوون، تیرن، اُتے آون، جمن

اپٹھ: خلاف ورزی، برخلاف

اپٹھن: (اپٹھ - ٹھن) اچاٹ ہوون، اکتاون، بیزار ہوون

اپٹھی: (ا- پٹھ- ٹھی) پچھی، الٹ

اپٹھے: پٹھے، الٹے

اپجن: (اپ- جن) اپجن، پیدا تھیون، جمن، اگن

اُپجے: پیدا ہوئے، جمے

اُپدیش: (اُپ دے ش) نصیحت

اپرادھ: (اپ را - دھ / ہ): گناہ، ظلم، جرم

- اپرادھن: مجرم، عورت، گناہگار

- اپرادھی: مجرم، گناہگار (مرد)

اپرادن (غ ا): ویکھو "اپرادھن"

اپرالے: (اپ- را - لے) تلافی، نقصان پورا کرنا

اپراون: (ا ،) اوپرا محسوس کرن، جھاکا آون

اپراہاں: (اپ را ہاں) اپر، اُتے

اپرم: روحانی، اعلا، اُچیرا، اچا

اپڑ: پہنچ

اپڑن: (اپ - ڑن / ک) پجن، پہنچن، ڈھکن

اپلاون: (اپ- لا- ون / ک) اُتے آون، ترن، اچن چیت اُٹھ کھلوون

اُپنی: (ا - پن - نی) جمی، ہئی

اپنی اور نبھاون: اپنے ولوں فرض پورا کرن

اپناون: (اپ- نا-ون) اپنا بناون، اپنے ورگا کرن

اپنے آہر ای آوندا جے: آپ ای کم کرنا جے (کسے نہیں آکھنا)

اپنے ناؤں دا نیاں: اپنے ناں دی لج

اپوڑن: (ا-پو-ڑن / ک) پیر نال کھڑاک کرن، ناجائز لڑائی لڑن

اپوڑیاں: (ا-پو-ڑی-آں) جھگڑل پیریاں، نچھی عقل والیاں عورتاں

اپھارا: ڈھڈ پھلن، معدے دی خرابی (د ڈھ نہ اپھارے)

اپھل: (ا پھ-پھل) پھل نہ دیون والا، بانجھ، رکھ، بے ثمر، اوترا

ابھلن: (ا بھ - لن) ابھرن، اپراُٹھن، ابھلن، امنڈن

اُبھنن: (ا بھ، نن / ک) ابھلن، ابھرن، امنڈن، ابلن، ابھلن

ات: انت، اخیر، اخیری حد، بہت زیادا

- ات چتارن: رنگاں نال بہت زیادا سجاون، پینٹ کرن

اِت: ایس، ایدھر

- اِت بدھ: انج، ایوں، ایس پاسے، ایدھر

- اِت بھت: انج، ایسراں، ایس طرحاں

- ات کاری: ایس کم

اُت: اوس، اودھر

اتا: دھوبی دا ناں جنھے رڑھدی جاندی سسی نوں دریا وچوں کڈھیا تے پالیا

اُتارم: مینوں لاہوے (گا)، مینوں اتارے گا

اُتارن: لاہون، نقل کرن، اُتھمع

- اتارے: لاہے، نقل کیتے، لکھے

اتاں (غ ا): اُتانہ، اُتے

اُتانہ: اتے، اپر

اُتانیاں: اتانا، اُتے نوں موتہ کر کے لینا

اتاولا: (ا-تا-و-لا) تجسس، کوئی کم کرن لئی بے تاب، بے قرار، جوشیلا، جلد باز، کاہلا

- اُتاولے: کاہلے، "اتاولا" توں

اُتر: شمال

اُترن (ک): لتھن، لہن، تھلے آون

اتق فتق: بنھن تے کھولھن

اِتقو: تہمت توں بچ

اتلا: (ات - لا) اپر والا، اتوں، ظاہری

اُتم: (اُت - تم) اچا، پاک، شریف، اصیل، قیمتی، سبھ توں اُچا، یاں اعلا

اتم القصص : قصیاں وچ سبھ توں مکمل
اتمامی : مکاون والا' ختم کرن والا' اخیری
اتن : (ات- نن / ک) تانا تنن' نالا پراندا وغیرا گُندھن
اتن : ترنجن' آتن' عورتاں دے جمع ہوون دی تھاں' ترنجن دا گیت (مُراد ایہہ دنیا)
- اتن پاون : ترنجن وچ کٹھا ہوون
اُتوڑتی : اک توں بعد اک' مسلسل
اِتول : (اِت- ول) ایس پاسے' ایدھر
اُتول : (اُت- ول) اوس پاسے' اودھر
اتولویں : (ا- تو- ل - وی- ں) : بے تول' بناتولے' بے حساب
اِتویلے (اِت- وے- لے) : ایس ویلے' ہُن
اتھائیں (اتھا- ای- ں) : غلط املاء' دیکھو اتھائیں' اتھایں
اتی : ایتے
اتیت (ا-تی-ت) : سیلانی' سادھو' یاتری' وراگی
اُتیرے : اُتے
اتیاں (ا- تی- ما- ں) : ستیماں' ماپے میٹرلاں
اتیں (ا-تی- ں) : اتے
اُتیول (اُ - تے- ول) : اُتے ول' اودھر' اوتھے' اوس پاسے
اِتھ : ایتھے
اُتھ : اوتھے
اِتھاں : ایتھے
اُتھاں : اوتھے
اتھاہ : جندی تھاہ نہ ہووے' بہت ڈونگھا
اِتھایں : ایتھے ای' دیکھو اتھائیں
اُتھایں : اوتھے ای- دیکھو "اتھایں"
اِتھائیں : ایتھے' ایس تھاں' ایتھے ای
اُتھائیں : اوس تھاں' اوتھے' اوتھے ای
اتھرا : من موجی' مونہہ زور' گل نہ منن والا
اُتھل (اُتھ- تھل- / امر) : پلٹ' اُتھل توں
اُتھلن (اتھ- لن / ک) : پرتاون' الٹاون' ہیٹھ اُتے کرن' پاسا پلٹاون
اتھن (اتھ- تھن / ک) : سپرد کرن' سنبھال وچ دے دیون
اتھن (اتھ- تھن/ک) : چکن' اچھل دیون' ابھارن
اتھوری (اتھ- تھو- ری) : تھوری' ٹرکار' کھوتے چلاون والے
اُتھے : اوتھے
اِٹ : گُنھی ہوئی مٹی نوں چوکور شکل وچ بنا کے اگ وچ پکایا ہویا' جندے نال عمارتاں اسارن دا کم لیا جاندا اے۔
- اِٹ کھڑکا : مقابلا' ٹاکرا' دشمنی
اٹاری : چبارا' اُچی ماڑی
اٹالے / اوٹالے : سفری سامان
اٹک : ٹرک (2) سندھ ندی دا اک ناں
اٹکاون (اٹ- کا- ون / ک) : دگاہون' اچھالن
اٹکل : اندازا
اٹکن (اٹ- کن / ک) : کھلوون' ٹھہرن' رکن
اُٹکن (اُٹ- کن / ک) : اچٹن' اکھڑن' اچاٹ ہوون' نہ رہن' دھیان ہور پاسے ہو جاون
اٹکی (اٹ- کی) : جاگ آئی' نیندر وچ' خلل آیا
اٹل : آئے' تھے' آوندے
اٹلوع (ک) : اِدرن' گھر کے آون
اٹن : بھرن' لبڑن' الودا ہوون
اٹن : اتن' ترنجن
اٹی : (1) دھوڑ نال بھری ہوئی' لبڑی' تمہ پتہ (2) سُوتر دا لچھا
اٹیرن (اٹے- رن/ ک) : (1) چکر دیون' گھماون' سوتر ولیٹن (2) دھوکے وچ پھساون' ہتھیاون' ولا کے نال لجاون (3) چرخے دا اک حصا
اٹیری : چکر
اُٹھ (امر) : اٹھن توں

ـ اٹھ کھلووے : پڑھیا جاوے ("حرف اٹھانا" محاورا اے)

ـ اٹھ وگن : تڑپین

ـ اٹھن (ک) : کھلوون، اُتانہ ہوون، نکلن

اُٹھ : اونٹھ (جمع : اٹھاں)

ـ اُٹھ جٹیا : اونٹھ دے گوڈے بنھ دتے (اونٹھ نوں بٹھاون مگروں گوڈے بنھ دیندے نیں تاں جے اٹھ نہ کھلووے)

ـ اٹھاں دے : اونٹھاں دے

اٹھاراں : کورواں تے پانڈوواں دے لشکر

اٹھال : اٹھا، اٹھا کے، چک کے

ـ اٹھالی : چکی، اٹھائی

ـ اٹھاواں : چکاواں

اٹھاوی / اٹھاویہ : اٹھائی، 28

اٹھایم : میں چکیا/ چکے

اٹھتری (اـ ٹھت ـ ری) : اٹھتی، تریہ تے اٹھ

اٹھکاٹیاں (اٹھ ـ کاـ ٹی ـ آں) : اوکھے تے چکری راہ، ایسی چڑھائی جس اُتے چڑھنا اوکھا ہووے۔

اٹھکیلا : شوخ، چنچل،

اٹھکھیلڑو (اٹھ ـ کھےـ ل ـ ڑو) : اٹھکیلی، نخرلی (مراد ہیر)

اٹھلاون (اٹھ ـ لاون / ک) : اتراون، ناز کرن، نخرا کرن، گھمنڈ کرن، مٹکن

اُٹھم : میرے (وچوں) اٹھن

اٹھن : جاگن

اٹھوارا / اٹھوارہ : (اٹھ ـ واـ را) اک ہفتا، اٹھ دن

اٹھوہیں : ٹھوٹھنے، بچھو

اٹھیاں : تیار کھلوتیاں

اثبات (اس ـ بات) : ہاں، ہوون، وجود رکھن

اثنیت (اس ـ نی ـ یت) : ثانی، دوجا، شریک ہوون دی حالت، دوہیت

اجابت : قبولیت، لوڑ پوری ہوون

اجارا : "ویکھو اجارہ"

اجارہ : ملکیت، ٹھیکا، کرایا، محصول چنگی، ذمے واری

اجاڑ : اجڑی دنیا یعنی اگلا جہان (الف) (2) اجڑی ہوئی تھاں، ورانی (و ـ ر: اجاڑے)

ـ اجاڑی : وران کیتی

اجاڑن : برباد کرن، وران کرن

اُجاگر : نتروان، ساہمنے

اُجالا : (1) روشنی، چانن (2) لشکواں، چمکدا

ـ اجالے : لشکائے، چمکائے

اجاں : اجے، حالے

اجاں : ضائع، زیاں، نقصان وچ

اجان : ان جان، انبھول، نہ جانن والا

اجائی : (1) ضائع، رائگاں، بے فائدا، فضول (2) ایویں، خاہ مخاہ (و ـ ر: اجائے)

اجائیں : (1) ضائع، رائیگاں، اجائی (2) مارے گئے

اجایا: ضائع، بے فائدا، فضول، بے نتیجا

اجدائی : اجداد مطابق، اپنی نسل اُتے

اجر : بدلا، اجرت، معاوضا، صلا، ثواب

اِجڑ (اِجـ جڑ) : بکریاں بھیڈاں دا گلا

ـ اجڑ چارن : بکریاں بھیڈاں چارن، (کئی پیغمبر اجڑ چاردے رہے، وارث شاہؒ نے ایس گل ول اشارا کیتا اے)

اُجڑ : اجڑن توں، وران، برباد، اجاڑ، ویکھو "اجڑن"

ـ اجڑ گیاں دے : اجڑے ہوئے لوکاں دے، اوہ لوک جو دنیا چھڈ کے آخرت قبول کردے نیں۔

اُجڑن / (ک) : جڑھوں پٹیجن، برباد تھیون، تباہ ہوون، بے گھر ہوون

اجڑے : برباد ہوئے، وسدے توں اُوسدے ہوئے

اُجڑیاں منگاں : مانگ دا اجڑن (جو کنگھی لئی ورتیندا اے)
اجگل وچ : تھوڑے دناں توں' اک دو دن توں
اَجل : (مث / ع) موت' وقت' مُدت
اجلاں : اجے' حالے
اجلڑے : ویکھو "اجل"
اجلن :(ک) نکھرن' چمکن' نکھرن' صاف ہوون
اجلوں : اجل توں' موت توں
اجناس : جنس دی جمع' غلا' اناج
اجنہ : اجے' اجے تیک
اجو : اج ای
اجوُ : وضو
اجودھیا : رام چندر دا جنم تھاں
اَجوڑ : نااتفاقی' دوری' جوڑ دے اُلٹ
اجوڑاں : اجوڑ توں' دور کرن' نکھیڑ
اجوڑن :(ک) وگاڑ پیدا کرن' بے اتفاقی ہوون' توڑن
اجوکا : اج دا' جدید' ادھونک' ایہ (و۔ ر: اجوکی' اجوکے)
اجوکڑی : اجوکی' اج دی' جدید
اجی : اجیت' جو فتح نہ ہو سکے' (2) بلاون دا بول
اجے : اج ای' (2) ہاری ہوئی

اجھکن (اجھ۔ کن / ک) : (1) رکن' کھلوون' ٹھہرن' اٹکن (2) سنگن' جھکن' جھجکاون
اجھلن (اجھ۔ لن / ک) : اک بھانڈے توں دوجے وچ پاون' لدن
اجھن (ک) : تیمن' بھن
اجھو : اج ای
اُچ : اُچائی' بلندی
اچاچیت : اچن چیت' فورن' اکدم' اچانک
اچاچیتی : اچن چیتی' اکدم' بے خبری وچ' سنے

اچار : کچے انب' نمبو تے ہور شیواں وچ مسالے تے تیل پا کے بنائی وست جو سالن دے طور اُتے ورتی جاندی اے۔
اُچاک : اچاٹ' دل بھرن' (و۔ ر: اچاکے)
اچالا : چلیا جاون' چالانا کرن' مرن
اچالن :(ک) ادھالن' نٹھاواں کرن' پٹ سٹن
اُچاواں : اچا
اُچاہتی : چالاکی' کمینی حرکت
اُچٹن :(ک) اکھڑن' اکتن' اچاٹ ہوون
اچر : اینا چر' اچراں' اینے چر
اچرج : عجیب' انوکھا' نرالا' نویکلا' جو کدی ویکھیا سُنیا نہ ہووے
اچرک : اونے چر تیک' اونا کُو چر
اچرن (اچ۔ رن / ک) : بولن' کہن' آکھن' گل کرن' جواب دیون
اچڑے : "اچرن" توں' ویکھو اچرن
اچڑن (ک) : (1) اکھڑن' اچٹن (2) ادھڑن' ٹسن' کھل لہن' کھل جاون' زخمی ہوون
اُچڑے : اُچے
اچکن : (اچ۔ کن / ک) : وندکدہ کے اسن
اچکن (اچ۔ کن / ک) : (1) ابھرن' اچھلن' کُدن' چھال مارن' (2) من دا اکھڑن' اچٹن' اُچاٹ ہوون (3) چکن' کھسکاون
اُچل (ا۔ چل) : نہ چلن والا
اچلن (اچ۔ لن / ک) : اکھڑن' اچٹن' اچڑن' چ ٹسن
اچمی (اچ۔ می) : غلط اچارن' ویکھو "اچویں"
اچن چیت : اکدم' اچانک
اچویں (اچ۔ وی۔ ں / مث) : جلوہن' خارش' تنگی' کھرک' کسے گل دے تجسس پاروں تکلیف یا بے چینی' پریشانی' اچوی
اچھیچے : اچن چیت' اچانک' اکدم
اچیڑن (ک) : زخم دا کھرنڈ چھلن

اچھاڑ: غلاف، اطلاپرت،

اچھڑن: (اچھ ڑن / ک) اکھڑن، اچڑن

اچھک: خوشحال، بے فکرا

اچھکن (اچھ- کن / ک): ا چھلنا، کدن، اکھڑن، اچڑن، نسھن،

اُچھل: کُد، اُبل

اچھلن (اچھ- لن / ک): کدن، ٹپن، پھلانگن، چھال مارن

اچھن (ک): آون

اچھن (ک): اچڑن، اچٹن، ماس وغیرا نسھن

اچھیدن (ک): کھٹن، پٹن، کھودن

احاد: احد دی جمع

احاطہ: حاطا، گھیرا، گھیرا کرن، ولگن

احباب: عزیز، متر، پیارے، سجن، محبوب، بیلی، سنگی، ساتھی

- احباباں: "احباب" توں

احتیاج: لوڑ، ضرورت

احد: اک (رب)، کلم کلا

- احد وچ میم رلایا: احد لفظ وچ "میم" اکھر دا وادھا کر کے "احمد" بنایا۔

- احدیت: احد ہوون دی حالت یاں صفت، رب دا اکو ہوون توحید

احد: مدینے لاگے اک پہاڑ جتھے ہوئی جنگ سے رسول پاکؐ دا دند مبارک شہید ہویا۔

- احدی / احدیا: ویہلڑ فوجی۔۔۔ مغل دور دا فوجی پشتر جو ویلہا رہندا سی تے لوڑ ویلے بلایا جاندا سی، ایہ فوجی سُستی تے حرام خوری دی مثال بن گئے سن

احرام (مذ): حج دا خاص لباس، جو دو (عورتاں لئی تن) چادراں دا ہوندا اے۔ ایہ بنھن مگروں بعض حلال کم وی منع ہو جاندے نیں۔

احسن (اح- سن / مذ): بہت چنگا یاں سوہنا

احقر (اح- قر / مذ): سبھ توں گھٹ، حقیر، نکما

اکاروں: اہکاروں، تکبر پاروں، گھمنڈ پاروں، غرور پاروں

احمدؐ: سبھ توں ودھ صفت جوگ، رسول کریمؐ دا اوہ ناں جو اوہناں دی ماں نے رکھیا۔

- احمدؐ پور: احمد توں، یعنی رسول کریمؐ دا شہر، مدینہ (علی)

- احمدؐ شاہ رسولاں دا: حضرت محمدؐ۔ رسولاں نبیاں دے بادشاہ، نبیاں دے سردار

احمر (اح- مر / ک): سُرخ، سوہا، لال، رتا

احوال: حال دی جمع، حالات، ورتی،

- احوالوں: احوال توں

اخبار: خبراں، خبر

- اخباراں: مراد خبراں (لالی)

- اخباروں: خبر توں (2) لکھت وچوں۔ ایتھے مخصوص معنیاں والا "اخبار" مراد نہیں۔ میاں محمد بخش ہوراں نے "فارسیوں اخباروں" دی ترکیب ورتی اے جہدا مطلب اے کہ اوہناں سیف الملوک قصا فارسی دی کتاب وچ پڑھیا تے فیر پنجابی وچ لکھیا۔

اختر: ستارا، تارا

اخراج (اخ- راج): باہر کڈھن یاں ہوون

اخفش (اخ- فش): اک عالم تے فلسفی دا ناں جو سبق یاد کرن لئی اپنی بکری نوں وار وار سناوندا سی۔ (بز اخفش: اخفش دی بکری)

اخفی (اخ- فی): لکیا ہویا

اخلاص: خلوص، سچائی، (2) قرآن شریف دی اک سورۃ دا ناں

اخلاصی: اخلاص والے، مخلص

اخلاط: بدن دے تت

اخوان: (مذ) اخ دی جمع، بھرا، عزیز

اخوانہ: بھراواں دی، اخوان

اخوکم (مذ): تہاڈا بھرا

ادا: بھرا، ویر (سندھی)

اداسی: اداس (2) فقیراں ورگا لباس
اداسے: دوالے، آس پاس
ادنی ربی: میرے رب نے مینوں علم تے راز دے۔
ادر: ڈھڈ، پیٹ
ادراک: ورک توں، سمجھن، محسوس کرن
ادریسؑ: حضرت ادریسؑ نبی
ادریسی: حضرت ادریسؑ نبی دا
ادعونی: مینوں پکارو
ادماد: جنسی خاہش، پاگل پن، مالیخولیا
ادمت: ادماد دی حالت وچ، پریم خماری نال مست
ادنیٰ: ادنا، گھٹیا، نیویں درجے دا
اددالے: دوالے، ارد گرد
ادہم: اک قسم دے گھوڑے
ادی: بھین، سہیلی، (سندھی)
ادے: اودھر، اودتھے، اوس پاسے
ادیان: ناراض ہوون
ادیان: ابادی توں دور، ورانے دا ڈیرا
- ادیان باشی (مذ): شہر توں دور ورانے وچ ڈیرا جماون والا فقیر
ادیساون (ک): ودھن، پھلن، نرویا ہوون
ادھ (مذ): مورکھ، مچھیاں کھاون والا اک پکھیرو، (2) ادھا، اک شے دے دو برابر حصیاں وچوں اک
- ادھ پچدھ / پچدھا: ادھ دے نیڑے تقریبن ادھ
- ادھ ونڈا: ادھا ونڈ لیندی اے
اُدھال: اغوا، اُدھالن توں امر تے حاصل مصدر
ادھالا: اغوا، نساون
ادھرالن (ک): چکی وچوں آٹا سانبھن
ادھرالے: چکی وچوں نکروں آٹا کڈھن
ادھرج: ادھ راج، راجا، بادشاہ
ادھرنگ (مذ): فالج
ادھڑن (ک): (1) ٹانکے کھلن، سیون کھلن (2) اچٹن، اکھڑن، کھل تھن
ادھل: اغوا، نکل، کڈھن
- ادھل گئیاں: اغوا شدا
ادھلاک: ادھلن نوں تیار
ادھلن: اغوا ہوون، نکل جاون
ادھم ابراہیم: حضرت ابراہیمؒ ادھم- بلخ دے بادشاہ جھناں فقیری لے لئی تے ولایت دے درجے اُتے اپڑے
ادھو: شری کرشن چندر جی دا رتھ وان
اُدھواٹے: ادھ وچ، ادھ وچکار، ادھ راہ
ادھوت: نڈر، بے خوف، بہادر (2) بھبھوت ملن والا ننگا سادھو
اڈار (مث): اڈان، اڈاری
اڈارن (ک): ابالن، اکالن
اڈانا: عزت مٹی وچ ملاون، بد ناں کرن
اڈانے: بندوبست، حالات، پربندھ (لا)
اڈاون: بھار چکن (ہا)، فضول خرچی نال پیسے ضائع کرن
اڈاہے: امید، تسلی
اڈر: اڈ کے، اڈاری مار کے،
اڈرن (ک): اڈن، پرواز کرن
اڈ کینڈی (اڈ- کے- ل - دی): اڈیکدی
اڈمبر: ٹھاٹھ باٹھ، ظاہری نمائش، سازو سامان، شان شوکت وسن والا اسباب، سنگھار، گہنے، ڈھول نقارے وغیرا دی اواز
اڈن: پسارن، کھلارن، تانن
اُڈن: اڈرن، پرواز کرن
- اڈن کھٹولا: اُڈن والی منجی، خیالی منجی جو لوکاں نوں اُڈا کے سفر کراندی اے
- اڈن ہارے: اڈن والے، جاون والے، ٹرن والے،(فانی انسان)
اڈنا بھونڈ: اُڈ کے حملا کرن والا

اڈول : نہ ڈولن والا' پکا پیڈھا ملکڑے
اڈی : پیر دا پچھلا گول حصا' جتی دا پچھلا حصا
- اڈی مارن : بچن
اُڈیا آ ہنس : ہنس اُڈ گیا' جسم وچوں روح نکل گئی
اُڈیک : انتظار
اُڈ یکگ : اُڈیکے گا' راہ تکے گا
اُڈیکن : (ک) کسے دا رہ تکن' انتظار کرن
- اڈیکے : انتظار کرے' راہ تکے
اڈیٹی : دُکھ بھری' اداس کرن والی
اڈھائی : ڈھائی' دو تے ادھ
اِذازلزلت : تے جدوں زمین ہلائی جاوے گی (القرآن)
اذائیں : ویکھو "اجائیں"

اذفر : خشبوئی کھاء' خس
اذن : (اذ- ن) اجازت (2) کن
اذیت (اذی- یت / ع) : دکھ' تکلیف' تسیہا
ار : اور' تے (2) جیسے داگز
ارادت : عقیدت' عقیدت مندی
ارادا : کوئی کم کرن دی نیت
ارار : اُرانہ' نہر وغیرا دے ارلے کنڈھے
اراک (ع) : اک رُکھ جھدیاں ٹاہنیاں مسواک دے طور تے ورتیندیاں ہن-
ارامی : ارام وچ' سکون وچ
ارائیں (مذ) : اک ذات' سبزیاں وغیرا بیجن دا کم کرن والے- بلھے شاہؒ دے مرشد دی ذات ارائیں سی ایس لئی بلھے شاہؒ کول "ارائیں" توں مراد بلھے شاہؒ دے استاد شاہ عنایت قادریؒ نیں۔
ارباب (مذ) : وڈیار' چودھری
اربراون : (ک) بڑبڑاون
اربع / اربعہ (ع) : چار' چوتھہ
اربع عناصر : پرانے زمانے وچ سمجھیا جاندا سی کہ کائنات دی ہر شے چار تاں (عناصر) نال رل کے بنی اے- اوہ عناصر ایہہ نیں : اگ' پانی' ہوا تے مٹی- نویں سائنس ایہناں وچوں کسے نوں وی عنصر نہیں مندی- ایس ویلے تیک کائنات وچ 92 عناصر لبھے نیں تے 25 دے نیڑے مصنوعی عناصر وی تجربے گاہ وچ تیار کتے گئے نیں۔
اربلی : شوخ' البیلی' چنچل
اربن : نذر' بھینٹ
اِرتقاء (ارت- قاء / ع) : نسارا' ترقی کرن- ڈارون تے اوہدے ہم خیالاں دی سوچ جس مطابق ہر شے ویلے دے نال نال ترقی کردی تے روپ وٹاوندی رہندی ہے تاں جے حالات دے مطابق چل سکے۔
ارتکاب (ارت- کاب / ع) : کوئی (مندا) کم کرن
ارتھ (سنس) : (1) معنے' مقصد (2) جائیداد' مال دولت
ارتھ کرن : جتھی تھاں یاں ویلے ملن دا وعدا کرن
ارتھ ہوون : پکا وعدا ہوون
ارتھی : ساڑن لئی مُردا لجاون والا ڈھانچا یاں منجی
ارٹھ : رہٹ' ہرٹ
ارث : ورثا' میراث
ارجمند (ارج- مند) قابل' عزت والا' شان والا (ارج معنے قدر' قابلیت' عزت)
ارجواں : حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں
ارحم : رحم کر
ارحمؔ : سبھ توں ودھ رحم کرن والا
اردو بازار : چھاؤنی' فوجی کیمپ دا بازار
اردوبیگی : شاہی حرم دی ہتھیار بند پہرے دار سوانی
اردا بیگناں : وردی والیاں عورتاں جو شاہی حرم سرا دے بوہے اُتے پہرا دیندیاں سن
ارداسی : بنتی کار' درخاست کرن والا' درخاست کُنندا

اردق (نذ) : ازرق' ودھیا نسل دا گھوڑا
اردل : اردلی' سپاہی' اردلی دا کم
اردی ترکاں : ویکھو "اڑدو"
اردھ تپ : اسمان ول مُونہہ کر کے باہواں کھلوا کے ورزش' زمین اُتے قائما زاویا بنا کے کھلوون
ارڑاون (ک) : چیکن' اڑاون' اُچی بولن' سنگھ پاڑ کے بولن
ارزاں (صفت) : سَستا' سَستی' گھٹ مُلا
ارزانی (مث) : سستائی' سست جائی' عام ہوون
ارزوئی : (مث) عرضوئی' عرضی
ارژنگ (مث) : مانی مصور دی تصویراں دی کتاب
ارس: (ا+رس) رس توں بنا' بے خشبوئی' بے سواد' بھڑے بندے اُتے کسے دا اثر نہ ہووے
ارسال : گھلن
ارسطو : یونان دا مشہور عالم تے فلسفی جو سکندر دا استاد وی سی۔
ارشاد : آکھیا' کسے بزرگ یاں وڈے دا فرمان
ارض : زمین' بھوئیں' دھرتی
۔ ارضی : زمینی' زمین دا
ارغنون : اِک قسم دا واجا
ارغوان : ارغوانی رنگ' نارنجی' جوگیا رنگ
ارغوانی : سُوہا رنگ' رتّا' لال' سنہری
ارک : کُہنی' کہنی دا جوڑ
ارکان : رکن دی جمع' ساجھی' بندے' جتھے
ارکھر (مث) : چھیڑ چھاڑ
ارگاون (ک) : چُپ وٹن' خموشی اختیار کرن
ارل : چٹخنی جو لکڑی دی ہووے
۔ ارل کھوڑ : بوہے نوں مضبوطی نال بند کرن لئی بوہے مگر لکڑ دا ڈنڈا (ارل) پھساون لئی کھوڑ
ارلی (مث) : پنجالی دے سِرے تے پھسائی جاون والی لکڑ جو جنور نوں باہر نکلن توں ڈکدی ہے۔

۔ ارلی بھن : ارلی بھنن والا' اُدھ سکھیا
ارلیاں لاہن / ٹپن : پشو نوں ہل پنجالی توں ازاد کرن
ارم (مث) : شداد بادشاہ دی بنائی ہوئی جنت
ارمان (نذ) : (1) خاہش' اچھیا' سدھر (2) کسے شے دے نہ ہوون دا دُکھ
اَرِنی: مینوں اپنا آپ وکھا (حضرت موسیٰ)
ارواح : روح دی جمع
اروار : دریا دا اُرلا کنڈھا
اَروپ : بے روپ' جنوں اکھاں نہ ویکھ سکن' رب۔
اروڑی (مث) : کوڑا' بیکار شیواں
۔ اروڑیاں : اروڑی دی جمع
ارے اریرے : ہور اُرانہہ' ہور نیڑے ہوون
اریڑی: کھوہ دا اک حصا' اوہ بنّ جو مالھ وچ جوڑ پاندی اے
اڑ : جھگڑن' اڑن توں حاصل مصدر
اڑاپ : اڑن دی حالت' روک' رکاوٹ
اڑانگے : اوکھ' اوکڑ' مشکل' اڑیکے
اڑاون (ک) : اڑنگن' اُچی بولن' سنگھ پاڑ کے بولن (2) برچھ یاں کسے جنور دا بکرن
اڑاہ : تنجا' اگ دا بھانبڑ
اڑاہیں : اڑانگے' مشکلاں
اڑایم : اڑایا' پھسایا
اڑب : ضدی
اڑبنگے : ضدی' نصیحت نہ منن والے
اڑتنے پڑتنے پاڑن : بے لحاظی نال سبھ راز فاش کرن' فحش کلامی کرن
اڑچکری : پھس گئی
اڑدو : لشکر' وحشی لوکاں دا ٹولا۔ ڈاکو لٹیرے' منگول حملاور جو گھوڑیاں اُتے بیٹھے بیٹھے ہی پیشاب کر لیندے سن

اڑکب (نا): اڑن والا' نہ چلن والا (2) والاں وچ گنجھل

اڑکن (ک): اڑن' رُکن' پھسن' اٹکن

اڑن (ک): رُکن' اٹکن' جم کھلوون' (2) ضد کرن (3) محبوب (س)

اڑن (ک): (1) نون' جھکن' اُلرن' لفن (2) اُڈن

اڑی: ضد

اَڑیا: مخاطب کرن دا بول

اُڑیا (اُڑے-آ): بھکیا

اڑیاں (اڑی-آں): اڑی دی جمع' ضداں' انکار

اڑیجے (اڑی-جے): اڑے

اڑیساں: پاداں گی

اڑیے: اڑیا توں' اڑی' نی-کڑیاں دا اک دوُجے نوں بلاون دا آپسی بول

اڑھیوں: چالو کردے نیں-وکاندے نیں

از: توں' تھوں' ولوں

ازائیں: اجائیں' ضائع

ازبک: ازبکستان دا بندا / زنانی

ازخود: اپنے آپ

ازار: چادر' سلوار (2) دکھ' تکلیف

ازاری: دکھی' ازردا

ازارے: ازار بند' نالا' ناڑا

ازرق (نا): گھوڑے دی اک قسم

ازل: مڈھ' کائنات دا سبھ توں پہلا دن. بہت پرانا جس بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا.

-ازلی: ازل دا' مڈھوں

ازماون: جانچن' تجربا کرن

ازمائش: جانچ' امتحان' تجربا

ازواج (مث / ع): زوج دی جمع' ساتھی' جوڑا' وہاہتا ساتھی

اژدر (نا): لوک کہانیاں دا فرضی سپ جہدے موہوں اگ نکلدی اے.

اژدھا (نا): وڈی قسم دا سپ' اژدر

اژگر: اجگر' اژدھا

اس: اساں' اسیں

اس: ایس

-اِس دم: ایس ویلے' ہُن' ہنے

اساتھوں: ساڈے تھوں' ساڈے توں

اساتھیں: اساں تھوں' ساڈے کولوں

اساڈڑا: ساڈا

اُسار (نا): تعمیر' بناوٹ

اسارن (ک): تعمیر کرن' عمارت بناون

اسارے: (ک) صلاح' مشوارا

اساس: بنیاد' نینہ

-اساسی: بنیادی

اساں: ایسے ساہ

اساطیر: اسطورہ دی جمع' من گھڑت قصے' داستاناں

اسامی (مث): سامی' قبر دی اوہ تھاں جتھے مردا رکھدے نیں.

اسانوں: اساں ول' ساڈے ول

اسانے: اساں' سوکھا

اساں پر: ساڈے اُتے

اساون: (ک) چھج نال چھٹ کے صاف کرن

اساہاں: (1) سانوں (2) اساں دا' ساڈا

اساہی: ارام' افاقا

اساہیں: ساڈا' سانوں

اسائیں: اوہنوں

اسایا: اختیار کیتا'

اسباب (نا): سبب دی جمع' کارن' وجھا (2) مال اسباب' سامان

اسپ (فا / نا): گھوڑا

اسپات (نا): فولاد' ودھیا قسم دا لوہا

است (فا): ہے' اے' ہے اے

استاد: سکھاون والا، ماہر، چالاک
استاکار (مذ): کاری گر، گنی، ماہر
استاوا (مذ): سقاوا، مٹی دا لوٹا
استاوڑا (مذ): نکا سقاوا، لوٹا
استجب: استجاب، قبولیت
استخارہ (مذ / ع): بھلائی چاہون، کم کرن توں پہلاں ربی اِشارا لبھن
استخوان (اس- تَخ-وان): ڈھانچا، پنجر، ہڈی
استر (اس-تر / مذ): اندرس، رضائی یاں کوٹ دا وِچلا کپڑا (2) زنجیر
استرا (سنس): وال کپن والا تیز رچھ
اِستری (سنس): عورت، بیوی
استدلال (مذ): دلیل
استسقاء (مذ): اک روگ جہدے وچ تریہ بہت لگدی اے تے ڈِھڈ ودھ جاندا ہے۔
استعارہ (مذ): ادھار لینا، ساہت وچ کسے لفظ دا اصل مطلب دی تھاں مجازی معنے وچ ورتنا
استعمال (مذ): ورتوں (و، ر: استعمالاں)
استغاثہ (مذ): اپنے نال ہوئی زیادتی بارے انصاف چاہونا
استغفار (مذ / مث / ع): مغفرت منگن، گناہ بخشواون
استغنا: بے نیازی، لاپرواہ ہوون۔
استقلال (مذ / ع): پکیائی
استنجا (مذ / ع): گجھے انگ نوں پانی نال دھو کے پاک کرنا
استین (مث): آستین، قمیض دی بانہہ
استینے: آستین وچ (سپ استینے: آستین وچ سپ)
استھر (مذ): نہ ہلن والا، قائم، لافانی
اسد (مذ / ع): شیر
-اسدُ اللہ: رب دا شیر، حضرت علیؓ دا خطاب

اسریٰ: اسیر دی جمع، قیدی، بندی
اسرار (مذ / ع): "سر" دی جمع، راز، بھیت، گجھ
اسرارے: اسرار، راز، بھیت، گجھ
اسراف (مذ / ع): فضول خرچی، کورتوں
اسرافیل (مذ / ع): اک فرشتے دا ناں جو قیامت دے دیہاڑے ناد پھوکے گا جہدے نال مُردے جی اُٹھن گے۔
اسرالاں: اسرال توں- افسانوی سپ جو ساہ کھچ کے بندا مار دیندا
اسرائیل (مذ): حضرت یعقوبؑ دا لقب
اسرائیلی (مذ): حضرت یعقوبؑ دی اولاد وچوں، یہودی
اسرایم: میں اسرایا، تعمیر کروایا
اسرگے: اسرن توں، تعمیراں، بنیاں عمارتاں، ترقی
اُسرن (ک): تعمیر ہوون، اُچا ہوون، بنن
اسریساں: اساراں گا، تعمیر کراں گا
اسریل: ویکھو "اسرائیل"
اسفندباش: قصا سیف الملوک وچ اک قلعا جہدے وچ ملکا خاتوں قید سی۔
اسفند یار: ایران دا اک بہادر سیانا
اِسقاط (ع): ساقط کرن، روکن، ڈکن، کھلواون، (2) بال دا ویلے توں پہلاں ڈگن یاں ڈگایا جاون
اسکندر: سکندر یونانی، مشہور حملاور
اسکندری (مث): سکندھری، منگتی پریاں والیاں
اسکن (ک): ہوکا بھرن، لما / ٹھنڈا ساہ لین
اسلاف (مذ / ع): سلف دی جمع، وڈ وڈیرے
اسلوب (مذ / ع / اس - لوُ-ب): طور طریقے، چال چلن، ڈھنگ، رسم (2) بیان یاں لکھن دا ڈھنگ
اسم (مذ / ع): ناں

۔ اسم اعظم : رب دے 99 ناواں وچوں اِک ناں جو لے کے کم شروع کرن نال کامیابی ہوندی اے

۔ اسم ستودہ : احمد، تعریف کیتا گیا ناں

۔ اسم یزدانی : رب دا ناں

اسماء : اسم دی جمع، ناں

اسماعیل : حضرت اسماعیلؑ رب دے نبی، حضرت ابراہیمؑ دے پتر

اسو: اک قسم دا گھوڑا

اسوار (مذ / فا) : سوار، سواری کرن والا، سوار ہو کے

اسوانگ: اِک قسم دا گھوڑا

اسود (اس۔ود / ع) : کالا، سیاہ

اَسوں / اَسوئنہ : دیسی سال دا ستواں مہینا جو ستمبر دے اَدھ وچ شروع ہوندا ہے

اسہ (ا۔سہ) : ناقابل برداشت، جو ساریا نہ جا سکے

اسی : ایہو، ایہی

۔اسی بھانت سوں : انجے، انج ای

اسیڈی : ساڈی

اسیر (اسی۔ر / ع) : قیدی

۔اسیراں (اسی۔راں) : اسیر دی جمع، قیدی

۔اسیرے (اسی۔رے) : اسیر یعنی قیدی

اسیری : بے قناعتی، کسے شے دے حصول لئی کڑھنا

اسیس : دعا، (2) امید (3) اڈیک

اسیسے (اسی۔سے / مث) : اسیں توں، آس، اُمید، اڈیک (2) دعا

اشارت (اشا۔رت) : اشارا

اشارا (اشا۔را / مث / ع) : رمز، بولے بنا، سمجھان دا جتن

اشباح : شبح دی جمع، جسم، ظاہری شکل یاں روپ

اُشتر (اش۔تر / ع) : اونٹھ

۔اشتر گاڈی : اونٹھ گڈی

اشتراک (اشت۔راک / ع) : سانجھ، بھائیوالی، ساتھ

اِشتہار (اش۔تے۔ہار / مذ / ع) : مشہوری

اشنڈ (اش۔ٹ۔ڈ / مذ) : اشٹ + انڈ یعنی اونٹھ دا آنڈا۔بے معنی، چلاکی لئی ورتیندا اے۔بے بر پیر گل

اشجار (اش۔جار / مذ / ع) : شجر دی جمع، رُکھ، درخت

اشخاص (اش۔خاص / مذ / ع) : شخص دی جمع، لوک، بندے

اشد (مذ / ع) : شدت والا، کرڑا، ڈاڈھا

اشراف (اش۔راف / مذ / ع) : شریف دی جمع، خاندانی، اُچے طبقے توں

اشراق (مث / ع) : اک نفلی نماز جو سورج نکلن مگروں پڑھی جاندی ہے (2) تیلی پیتی

اشرف : سبھ توں زیادا شریف یاں شرف رکھن والا

اشرفی (مث) : سونے دا سِکا، جو انگریزی سمے توں پہلاں چالو سی

اشعار (اش۔آر / مذ / ع) : شعر دی جمع

اشغال (اش۔غال / مذ / ع) : شغل دی جمع

اشک (اش۔ک / مذ / فا) : اتھرو، ہنجو

اشکار : شکار (دا)

اشکارا (اش۔کارا) : اشکار، ظاہر

اشن : گرمی، طبیعت دا جوش

اشنا (اش۔نا) : آشنا، جانو، متر، دوست

۔اشنائی : آشنائی، جان پچھان، دا قفی

۔اشنائیاں : اشنائی، دا قفی، جان پچھان، تعلق، لگ لاگ

اشناک (اش۔ناک / مذ / مث) : صاف، ستھرا،

چلاک' ہُشیار' صفائی پسند' ہوشناک
-اشنائی : صفائی' قابلیت
اشنان (سَس / مذ) : نہاون' غسل
اشہب : (اش-ہب) گھوڑے دی اک قسم
اشیر: سویر' تڑک
اشیاء (مث / عر) : شے دی جمع' وست' چیزاں' شیواں
اصالت (مث / عر) : اصل توں' اصل ہوون توں' آپ
اصحاب (مذ / عر) : صاحب دی جمع (2) رسول کریمؐ دے ساتھی' صحابیؓ
-اصحاب کہف : دقیانوس بادشاہ دے زمانے دے سَت بندے جو بادشاہ دے ڈر توں اپنے کتے سنے کہف (غار) وچ جا لُکے تے سوں گئے. جدوں جاگے تاں زمانا بدل چکیا سی
-اصحاباں : صحابیاں
اصداف (اص-داف / عر) : صدف دی جمع' سپیاں
اصفاہاں : اصفہان شہر جو ایران وچ ہے-
اصفر: زرد رنگ' پیلا رنگ
اصل (اص-ل / عر) : جڑھ' بُنیاد' نینہ' نقل دا اُلٹ
اصلاں: اصل کتاب' فقہ دی کتاب
اصلوں : مُڈھوں' اُکا' بلکل' ہرگز
اصنام : صنم دی جمع
اصیل : اصل دا' اصل نسل دا' چنگی نسل دا
-اصیلاں : اصل دی جمع
اصلی دیس : اگلا جہان
اضافت (مث / عر) : وادھا' کسے اک شے دا دُوجی نال تعلق جوڑن. مثلن اسلم دی کتاب وچ "دی" اضافت اے. فارسی وچ ایہو کم زیر نال لیندے نیں مثلن کتابِ اسلم
اضافہ : وادھا

اضحیٰ : حج مہینے دا دسواں دن-سوڈی عید
اضطراب (مذ / عر) : سٹوڑ' اچوپن
اضطرار : بے وسی
اضغاث (عر) : شک' شُبھا' توہم
-اضغاث احلام : پریشان تے کھلرے سُفنے
اطلاع : پتا' خبر' سَوہ
اطلاق : مطلق توں' پابند نہ ہوون
اطلس : اک چمکدار ریشمی کپڑا' ساٹن
اطوار : طور دی جمع' طریقے' رسم' عادتاں
اطوال : طول دی جمع' لمائیاں
اطہر: پاک
اعادہ (اے-عا-وا / مذ) : دہرائی
اعانت (اے-عا-نت / مث / عر) : مدد' سہائتا
اعتبار (اے-تبا-ر) : یقین ہوون یاں کرن. عربی وچ عبرت دے معنیاں وچ وی آوندا اے
اعتدال : وچکارلا' درمیانی
اعتراض : نُکتا چینی' نقص کڈھن
اعتراف : منن
اعتقاد : عقیدا رکھن' یقین رکھن
اعتکاف (اے-ت-کاف / عر) : رمضان مہینے دے اخیری دس دن مسیت [illegible] بہ کے عبادت کرن
اعتماد : بھروسا' وساہ
اعجاز : معجزا' حیران کرن والا کم
-اعجاز مسیح : حضرت عیسیٰ (ع) دا معجزا (مردے زندا کرن والا)
اعداد : عدد دی جمع' ہندسے' شیواں' چیزاں' گنتری' گنتی
اعراب (مذ / عر) : وزن' تول نال گل کرن (2) بنتاں' لکھت وچ اکھراں اُتے یاں ہیٹھاں علامت تاں جے دُرست پڑھیا جا سکے (زیراں زبراں)
اعراض : مُونہہ پھیرن' گریز
اعصاب : پٹھے' جسم دے ریشے

اعضاء (مذ / ع): عضو دی جمع، انگ، جسم دے حصے

اعظم (مذ / ع): وڈا، بہت وڈا

اعظم: امام اعظم، امام ابو حنیفہ

اعلام: (1) علم دی جمع، جھنڈے

اعلام: جانو کرن، جانکاری دیون

اعلان (مذ / ع): کسے گل یاں اطلاع نوں سبھ تائیں اپڑاون دا عمل

اعلم من اللہ: بے شک میں رب ولوں جانناں

اعمال (مذ / ع): عمل دی جمع، کارے، کیتیاں

اغراض: غرض دی جمع، غرضاں، مقصد، مطلب

اغلاط (ع): غلط دی جمع

اغلال (ع): زنجیراں، ہتھ کڑیاں

اغن: سوہنی اواز والا اک پکھیرو

اغیار (اغ-یار / ع): غیر دی جمع، اوپرا، بگانا، اوبڑ

-**اغیاراں**: غیر توں، بگانے، اوبڑ اوپرے

اغیانہ: تھنڈا

افتراء (اف-ترا / ع): بہتان، تہمت، بہانا

افراد: فرد دی جمع، بندا (2) تصوف دا اک درجا

افراط (اف-راط): ودھ، ودھاون

-**افراطوں تفریطوں**: افراط تفریط، گھاٹا وادھا، کسے شے دا اعتدال توں ودھ یاں گھٹ ہوون

افرنجہ: افرنگ، یورپ

افزائش (اف-زائ-ش / فا): ودھاون

افسانہ (ع): قصا، کہانی، بات

افزونی: زیادتی، حملا

افسردہ (اف-سر-دا / فا): اُداس، دُکھی

افسوس (فا): اُداسی، دُکھ، رنج

افشاں (فا): چھڑکن، چھنڈکن، چھنڈکن والی شے

-**افشانی**: چھڑکن، چھڑکیا

افضال (ع): وڈیائی والا

افضل: (ع) وڈیائی والا، وادھو، بہتر، اگیرے

افطار (ع): روزا کھولن

افعال (ع): فعل دی جمع، کم، عمل، کارے

افغان: افغانستان واسی، پٹھان، پختون

افق (ع): بنّا، حد، کنارا، دسحدّا- جتھے زمین اسمان رلدے دسدے نیں۔

افکار (اف-کار / ع): فکر دی جمع، سوچ، خیال

افگار (اف-گار / فا): زخمی، ہٹڑ

افلاس (اف-لاس / ع): بھکھ، غربت

افلاطون (اف-لا-تون): قدیم یونان دا فلسفی جو سقراط دا شاگرد سی۔

افلاک (ع): فلک دی جمع، اسمان، انبر

-**افلاکی**: اسمان دا، اسمانی

افلح من زکھا: (ہوڑی ایت: قد افلح من زکھا) اوہ پاک ہویا جنھے نفس نوں پاک کیتا

افواہ (اف-واہ / ع): فوہ دی جمع (فوہ: مونہہ) اُڈی اُڈائی گل، پنجابی وچ واحد دے طور تے ورتیندا ہے

افیم: پوست دے ڈوڈے دا سُکایا رس جو نیندر لیاوندا ہے- ہفیم

افیون: افیم

اقارب (ع): اقرب دی جمع، نیڑلے، رشتے دار وغیرا

اقبال (اق-بال / ع): (1) مرتبا، وڈیائی، آدر (2) قبول کرن، من لین، اعتراف کرن

اقتباس (ع): کجھ لینا، لکھت وچوں کوئی ٹوٹا کڈھن

اقتلوالموذیات: موذی نوں مار چھڈو (ایس توں پہلوں کہ اوہ نقصان اپڑاوے)

اقدس: بہت زیادا پاک

اقرار (اق-رار / ع): گل منن، ہنگارا بھرن، ہاں وچ جواب دیون

۔ اقرار باللسان: جیبھ نال اقرار (ایمان دا پہلا درجا' دُوجا درجا دِلوں تصدیق ہے)

۔ اقراری: اقرار کرن والا' رب دی ذات دی گواہی دیون والا

اقرب: بہت نیڑے

اقرب حبل الورید: شاہ رگ توں وی نیڑے (قرآن) "اسیں شہ رگ توں وی نیڑے آں"

اقصیٰ: بیت المقدس وچ اک مسیت' مسجد اقصیٰ

اقطاب (اق۔ طاب / ع): قطب دی جمع' اللہ والے لوک

اقلیدس: اک جامتی دان

اقوال: قول دی جمع' کتھن' آکھن

اقوام: قوم دی جمع

اَک: اَکتا' اکن توں

اَک: اک مشہور بُوٹا جِدا دُدھ زہری ہوندا ہے بعض دواواں وچ ورتیندا ہے

اِک: مُراد رب تعالیٰ۔اک جانے: کلی جان نے

۔ اک تھوں چار: چھیتی ترقی

۔ اک تھیں اک چڑھندڑے: اک توں ودھ کے اِک

۔ اِک کر: اک سمجھ

اِکا: اکو' اک' ہک

اُکا: بلکل' پورا' سارا

اکابر (ع): اکبر دی جمع' وڈے' وڈیرے

۔ اکابری: وڈیائی' عظمت

اکار (سں): ہوند' وجود' جُسا' جسم

اکارا: اکارت' ضائع

اکارا / اکارہ: اکلا' اکو' وحدت' کلا' (2) اکہرا

اکاس: ویکھو "آکاش"

اکاش (سنس): اسمان' انبر

اکاش ویل: اکاس ویل' دھاگیاں ورگی اک ویل جو دُوجے رکھاں اُتے چلم کے اوہناں دا رس چُوپ کے پلدی ہے

اکال: کال توں ازاد' سے توں باہر' امر' رب

اکاون: تنگ کرن' مجبور کرن' ستاون

اکاہرا: اکہرا' اک تہ والا' اِک پرت والا

اکبر (اک۔بر / ع): وڈا' سبھ توں وڈا

اکت: اک ہوون دی حالت' اکو' اک

اِکتساب (مذ / ع): لوں' حاصل کرن

اِکٹھ (مذ): اک تھاں تے جمع ہوون' جوڑ میل

اکٹھی (اے۔ کٹھ۔ ٹھی): غلط' گمراہ

اکٹھیاں وگن: رل کے صلاح اُتے ٹرن

اکثر (ع): چوکھا' عام کر کے

اکثریت (مث): چوکھا ہوون' بہو گنتی

اِکدھر: اِک دھر' اک پاسے

اکذب: سبھ توں جھوٹھا

اَکر: کجھی دشمنی

اُکر: اکرن توں' کسے سخت دھات' پتھر وغیرا وچ کھدائی دا کم

اکرا: قیمتی' مہنگا

اکرت گھن: احسان فراموش' ناشکرا

اکرم (اک۔رم / ع): وڈا بزرگ

اکری مشواہ: اوہناں دی بھلائی بچ نال کرو

اُکرن: کندا کرن' اُبھری ہوئی کڈھائی کرن' سخت شے وچ کھدائی دا کم کرن

اکروں بھکوں: ٹکراں دھندے

اکڑا: اُکا' بلکل' قطعی' سارے دا سارا

اکڑن (اک۔ڑن / ک): لپکن' جھپٹن

اکڑیواں (مذ): پالے' بُخاریاں تھکیویں پاروں جسم دی آکڑ

اِکس: اکو' اک' ہک

اکساون (اک۔سا۔ون / ک): ابھارن' مشتعل کرن' بھڑکاون

اِکسے: اکو

اکسیں: اِکناں وچ' بعض وچ

اِکل: کلا ہوون دی حالت' تنہائی' اکلاپا

اِکلا : کلا' اِکو' تنہا
اکلاوݨ : یاد کرݨ' چیتے رکھݨ' چتارݨ
اکلڑی : اکلی' کلی
اُکلݨ (اُک-لݨ / ک) : اُبلݨ' جوش کھاوݨ' اُبل کے ہانڈی توں باہر ڈگݨ
- اُکلیا : جوش ماریا
اکلیاں : بے چین ہو گئی' زور وچ آ گئی
اکلیندا : یاد کردا
اکݨ (اک-کݨ / ک) : اُکتاوݨ' تھکݨ' سوڑیاں چڑݨ' تنگ آوݨ
اکݨ : ایویں' مُنج' ایکݨ
اُکݨ (ک) : کھُنجھݨ' بھُلݨ' نشانا خطا جاوݨ
اِکناں : بعض' کئی اک
اِکواسا : اک پاسے وَل' کواسا' جھکیا
اک وِیہہ : اکی' وِیہہ تے اک
اِکی : 21' وِیہہ توں اک ودھ' (2) اِکو' اک
- اِکی پتاں : جٹ دی عزت نہیں لہندی کیوں جے اوہدیاں اِکی پتاں ہوندیاں نیں-(ڈھیٹھ ہُندا)
اُکے : اُکتاوے
اکے : یاں' نہیں تاں (2) اک تے' اک پاسے تے
اکیٹھݨ (ک) : اکٹھا کرݨ' جمع کرݨ
اکیواں (اکے-واں) : اُکتاہٹ' اکݨ دی حالت
اکھ : وِیکھݨ دا انگ
- اکھ آوݨ : اکھ دا روگی ہووݨ
- اکھ لگݨ : نیندر آوݨ
اکھاڑا : کشتی لڑن دی تھاں' اوہ تھاں جتھے پہلوان کشتی لڑدے یاں زور کردے نیں' سنت سادھو دا ڈیرا
- اکھاڑے : اکھاڑا
اکھاں : اکھ دی جمع' وِیکھݨ انگ
- اکھاں وچ ساوݨ : بہت پسند آوݨ
- اکھاں نال ککھر لاہوݨ : دُور کھلو کے سوہݨے لوک تاڑݨ (2) مادہ پشوآں دا جنسی کم ول مائل ہووݨ
اکھاݨ : آکھی گئی گل' کہاوت
اکھاݨے : اکھواوݨ' بݨݨ
اکھائیں : آکھاں
اکھٹڑا (اکھٹ-ڑا) : سخت' جو کھودیا یاں پٹیا نہ جا سکے
اکھٹݨ : ٹھوکر کھاوݨ' ٹھیڈا لگݨ
اکھٹݨ : کھٹݨ' مکݨ
اکھر (اکھ-کھر / سنس) : اچھر' حرف
اکھڑ : اُجڈ' اڑبھ' کھرہوے مزاج دا
اُکھڑ : اکھڑݨ توں' پٹیا جاوݨ' اپنی تھاں چھڈݨ
اکھڑیں : اکھاں
اُکھل (اُ-کھل) : دانے چھڑن والا لکڑی دا چٹو' وڈی اُکھلی
اکھلن (ک) : اکھڑݨ (و.د: اُکھلی)
اکھنڈ (ا-کھنڈ / سنس) : کھنڈ نہ ہووݨ والا' جو وکھ نہ ہو سکے' اٹٹ
اکھݨ : کھودݨ' پٹݨ' کھٹݨ' اکھوڑݨ
اکھیشوے : اکھواوے
اکھوت (ا-کھو-ت / مث) : آکھی گل' اکھاݨ
اکھوڑݨ : کھودݨ' پٹݨ' اکھݨ' اکھیڑݨ
اکھیاں : اکھاں' اکھ دی جمع
- اکھیاں نیرے : اکھاں وچ اتھرو
اکھیڑا : اکھاڑا' پڑ
اکھیڑݨ : اکھوڑݨ' جڑھ توں پٹݨ
اکھیں : اکھاں
- اکھیں ڈٹھی : اکھاں ویکھی
- اکھیں روہ : اکھاں وچ غصے دے اتھرو
اگ (مث) : بالݨ پاروں بلݨ والی روشنی تے سیک
- اگ اڑیساں : اگ وچ پا دیاں گا

- اگ دا عذاب : دوزخ

اگا : اگلا پاسا' ساہمنا پاسا

اگاڑ : اوہ تھاں جتھے گاں مجھ بنھدے نیں

اگاڑن : اگراہون' وصولن

اگاڑی : اگلا حصا' ساہمنے' اگے

(پیٹ اگاڑی دھریا : ڈھڈ باہر کڈھیا)

اگاس : اسمان' اکاش' انبر

- اگاسی : اسمانی

اگال : کڈھی ہوئی شے' اُگلی ہوئی شے

اگالے : ساڑے

اگاہاں : اگانہ' اگے

اگاہوں : اگوں

اگاہیں : اگے' اگانہ' اگے دی

اگتہ : طوفان' انھیری تے بارش دا طوفان

اگدا : پہلاں دا

اگدوں : پہلاں' اگے' پیشگی

اگر (مذ / سنس) : اک رکھ جدی لکڑ بالن نال خشبوئی دھواں نکلدا ہے

اُگراہی : وصول کیتے جاون والے پیسے

اگراہون (اگ-راہ-ون / ک) : لین' وصولن

اگرن (اگ-رن / ک) : اُگن' پنگرن' (2) اُلٹی آون (3) مارن لئی ڈانگ وغیرا اُتانہ چکن

اُگڑے : اگلے

اگل : اگے دا' اگلا

اگلا (اگ-لا) : اگے دا' پہلا

اگلا : چوکھا' کافی' ڈھیر سارا

اگلن (اگ-لن / ک) : باہر کڈھن' اُلٹی کرن (2) سیونک پاروں فصل دا نسک جاون

اگلے : بے انت' ان گنت' بے شمار

اگلیاں : بُہتیاں' چوکھیاں

اگم : پہنچ توں باہر' ناقابل رسائی' جدے تیک اپڑیا نہ جا سکے' راز' (2) عیب' (ش)

اگمن (اگ-من / ک) : اُگن' پنگرن' اُتانہ

اگھن' اُبھن

اگن : اگنی' اگ

اگن : سریلی اواز والا اک پکھیرو

اگنی : اگ (2) جنوب' مشرق

اگن (ک) : پیدا ہوون' جمن' اُبھرن' بی دا پُھٹن' سورج دا نکلن' طلوع ہوون

اگواڑ / اگواڑی : اگلا حصا

- اگواڑی بھنن : شیر دا غصے نال زوریں تے پنجے مارن

اگوچر : سوچ توں اُچا' عقل توں باہر' عجیب

اگولن (ک) : لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن (2) راکھی کرن' سانبھن' دھیان رکھن

اگولتی : بھالن لگیاں

اگوں : اگلے پاسیوں' موت ولوں' اگلی دُنیا

اگوہاں : اگے' اگے دا

اگی : اگ

اگے : اگ (مم)

اگیاں : بُہت پہلاں

اگیان : اگلی' آبخدا دی

اگیانی : گیانی دا الٹ' بے گیان' بے علم' جاہل

اگیترا : پہلا' شروع دا' اگیتا

اگیتری : وقت توں پہلاں بیجی جاون والی فصل

اگیں : اگاں

اگھ : بھاء' نرخ

اُگھ : اتا پتا' خبر (اُگھ سُگھ)' کھوج

اگھاڑ : کھولا' دانج

اگھالن (ک) : کھنگھالن' پانی نال دھوون' اگھالن

اگھانے : ٹُل وٹے

اگھلون (ک) : رجن' ڈھڈ بھر کھان

اگھرن (ک) : اگرن' وار کرن لئی چکن

اگھڑن (ک) : ظاہر ہوون' ترن' کھلن

اگھن : بے قصور نوں مجرم بنا دیون

اگھن (ک) : پونجھن' صاف کرن
اگھور : اُگھاڑ' کھولھ (اکھ)
اگھوڑن (ک) : اکھیڑن' ظاہر کرن
ال : کدّو' لوکی' (2) پیا ہویا ناں
ال : گرجھ ورگا اک پکھیرو' چیل
الا (امر) : " الاون " توں' بول
الا اللہ : " سوائے رب دے " (کلمے ول اشارا)
الابرار : ویکھو "ابرار"
الاپن (ک) : بولن' گاون' سُر ملاون' راگ چھیڑن
اَلار : الریواں' جھکاء
الارن : کھلارن
الارے : مُچکے' کسے پاسے جھکاون لئی زور لاوے
الانبڑا : الاہما' الہنا' الزام' دوش' طعنا' شکایت
الا باللہ : سوائے رب دے
الاحزان (ع) : حزن دی جمع' غم
الاعمال بالنیات : اعمال دا دارومدار نیتاں اُتے ہے
الانگھ (مث) : کرو' دو چیزاں دا درمیانی فاصلا (2)
اُلانگھن توں' ٹپن' حد پار کرن' ٹپن
الانہ : بولیا' الانا
الاول : جڑ
اَلاون (ک) : بولن' کہن' آکھن' دسن
الاون (ک) : مچکن' جھاون
الاو : لاہ' اُچھاڑ دا ریشمی کپڑا (2) اُچیائی' اسمان
الاہما : شکایت' طعنا' دوش' مہنا
ـ الاہے : طعنے' مہنے' شکایتاں
ـ الاہمیں : غلط املاء' ویکھو " الاہے "
الاہن / الاہنا : ماتمی گیت گاون
الاہنی : ماتمی گیت' ویَن' مرثیا
الاہوں : رب ولوں (حکم الاہوں : رب دے حکم پاروں)
الاکسی : سدّے گا' بلاوے گا

الاؤ : بولو (2) اگ
الائے : گل کرے' !
البت : ضرور (2) !
البرز : اک پہاڑ دا ناں
البیلا (مذ) : شوخ شنگ' مدوں پیا' جوانی دے نشے وچ مست' نخریلا' چھیل
البھل : پکھا' پکھے دے جھل
التا : گلال
التجا (مث / ع) : عرض' عرضوئی' ارداس' پناہ
التفات (ال۔تفا۔ت / ع / مث) : کسے ول تکن' توجا کرن' مہربان ہوون
التھن (ک) : بدلن' پرتاون' نقل کرن' اک لپی توں دُوجی لپی وچ اتارا کرن' لتھن
ـ التھے : لتھے' اُترے
اُلٹا : الٹ' پٹھا' مُونڈھا
اُلٹا پوے ستارا : ستارے دی چال پچھی ہو جاوے' بدقسمتی آ جاوے
الٹاون (ک) : اِک توں دوجے برتن وچ لدن' پرتن' (2) ترجما کرن
الٹن (ک) : پرتن' مُونڈھا کرن' پلٹن
اُلٹے : پُٹھے
الثریٰ : تحت الثریٰ یعنی پاتال
الجھن (ال۔جھن / مث) : سوڑ' کنجھل' رکھ' اڑچن' جھمیلا (وچ پھسن)
الحاد (ال۔حاد / مذ / ع) : رب توں انکاری ہوون دی حالت' دہریاپن' بے مذہبی
الحاح : جھرن' گڑگڑاون
الحان : لحن' اواز' گلے دا سر' تان
الحب معلیٰ : محبت اُچی ہوندی ہے
الحمد (مث / ع) : حمد۔رب دی تعریف' شکر الحمد للہ' رب دی ذات حمد (تعریف) دے لائق ہے
الدنیا سجن المومن : دنیا مومن لئی قید خانا ہے
الدن (ک) : الٹاون' ڈولھن

[illegible] (اَل رن / ک) : جھکن' اکواسا ہوون' [illegible]ائل ہوون

ـ اُلریا : جھکیا' اُلریا

الڑے : الے' کچے' تازے

الڑے گھاہ : کچے زخم جہناں اُتے کھرنڈ نہ بجھیا ہووے

الزام (ال-زام / ع) : تہمت' کوئی گل کسے دے متھے لاون

الس : جُوٹھا

السّاون (ک) : ا نگھلاون' سُست ہوون' ڈھلا ہوون

الست بربکم : "کیہ میں تماڈا رب نہیں؟" پہلا دیہاڑا جدوں رب نے رُوحاں نُوں جمع کر کے ایہ سوال کیتا۔(قرآن پاک دی آیت)

الستوں : الست' سوالیا فقرا' کیہ میں نہیں؟ ویکھو "الست بربکم"

الستی : الست توں' روز ازل توں' دیکھو "الست بربکم"

السیٹے (ال-سے-ٹے) : سختی' مار' تکلیف

السیف قاطع : تلوار کٹن والی ہے

الصدقہ ترد البلاء : صدقا مصیبت دا توڑ ہے

الطاعۃ : اطاعت

الطاف : لطف' کرم' مہربانی

العشق نار : عشق اگ اے

الغرضی : مطلبی' بَنا

الغوزہ : وانسری ورگا اک ساز

الغیبوں : غیب توں

الف : ہزار' فارسی لپی دا پہلا اکھر' اکثر صوفی شاعراں نے "اللہ" لئی ورتیا ہے

الف حسینی : امام حسینؓ دی اک تلوار دا ناں

الف میم / الف تے میم : اللہ تے محمدؐ

الف والف جتوسے : الف توں الف وسیا' نکھیڑ کے وسیا

الفت (مث / ع) : پیار محبت

الفقر فخری و الفقر منی : فقر میرا فخر ہے تے فقر میرے وجوں ہے (حدیث پاک)

الفوں : الف توں

الفوں بے تیک : سارا' پورا' مکمل

الفی : فقیری چولا' کفنی' بنا سیتا ہویا کپڑا جہدے وچ گریبان دی تھاں پاڑ کے گل پا لئی دا ہے

القا (مذ / ع) : ربی خیال' دل وچ رب ولوں کوئی خیال پے جاون

القارعہ : قرآن شریف دی ایسے ناں دی صورت جس وچ قیامت بارے دسیا گیا ہے

القصہ (ال-قص-صا / ع) : قصا ایہ ہے' کہانی انج ہے

القہار (ال-قہا-ر / ع) : قہاون ہار' رب دا اک صفاتی ناں

الکاون (ک) : الساون' الکساون' سُست تھیون

الکس (مث) : سُستی' آ بلکس

الکساون (ک) : سُست ہوون' الکاون' ڈھلا پین

الکھ : حواس توں پرانہ' بے رُوپ ہستی' رب' سارے دا سارا۔ اخیری سرے تیک' جو دیکھیا نہ جا سکے' بے حد و حساب

ـ الکھ لاہن : پُورا تباہ کر دیون' جسم توں روح وکھری کرن' جان توں مارن

ـ الکھ وجاون : ناد وجا کے' "الکھ الکھ" دی اواز پیدا کرن

الگ : وکھرا' علیحدا' نو یکلا

الم (مذ / ع) : دکھ' درد' غم

ـ الماں : الم توں' غم' دکھ

الم ترکیف : "کیہ توں نہیں ویکھیا؟" قرآن شریف دی اک سورت جس وچ ابرہہ دے ہاتھیاں نال مکہ اُتے حملے دا ذکر ہے۔

الماس (مذ) : اک قیمتی پتھر

المجاز قنطرۃ الحقیقۃ : مجاز حقیقت دا پُل اے

الم نشرح : کیہ اسیں کھولہ نہیں دتا ؟ (القرآن)
النبہ : لانبو' بھانبڑ' شعلا
-النبیاں : ویکھو "النبہ"
النذیر (ان-نذی-ر / ع) : نذیر' ڈراون والا
النظرالی حسن الوجوہ : چہراں دی خوبصورتی ول ویکھن
النگھن (ا-ل-گھن / مذ) : نافرمانی' ٹپن' (ک) حد ٹپن' اصول بھنن' خلاف ورزی کرن' مکرن
الوان (ع) : لون دی جمع' رنگ
الوف (مذ / ع) : الف دی جمع' ہزاراں
الوف مآت : سینکڑے' ہزاراں
الوں (مذ) : الواں' جدے چہرے اُتے اجے وال نہ آئے ہوون' کولا' کچی عمر دا
الونا (مذ) : پھکا' لون توں بغیر' بے سوادا
الول (ا-لو-ل / مث) : کنکتاری' گدگدی
ال ولی : جھل ولی
الوواس : اُجاڑ' جتھے الوواں دا ڈیرا ہووے
اللہ (مذ / ع) : رب' خدا' حقیقی معبود' کائنات دا سرجنہار
-اللہ اکبر : اللہ سبھ توں وڈا ہے
-اللہ الصمد : اللہ بے نیاز ہے
-اللہ بھانا : رب دی مرضی' جو رب چاہے
-اللہ راسی : جدا رب توں سوا کوئی نہ ہووے' محتاج
-اللہ نور السموات والارض : اللہ اسماناں تے زمین دا نور ہے
الہام (مذ / ع) : رب ولوں بندے دے دل وچ کجھ پاون' ربی دس
الی : کائی' شے رکھے رہن پاروں لگیا زنگال
الیاس : اک پیغمبر دا ناں
الیاں : کپڑے دے کنڈھے اُتے پائے گئے پھل بوٹے
الیرھن (ک) : کپڑے دی ۔ موڑ کے سیون'

پیرھن
الیکن (ک) : لکھن' لیکن
الیکھ : نہ لکھن جوگ' نہ ویکھن جوگ
الیل : سوچ' لہر' مستی' خبط' جذبا
الیندا : الانذا' بولدا
الیوم : اج دا دن' خاص دن
الیوم بصرحدید : اج اکھاں لوہے (وانگوں تیز) ہو رہیاں نیں
الیہن (الے-ہن / ک) : بولن' الاون
الھا : کچا (زخم' پھٹ)
الھڑ : ان جان' انجول' ناواقف
الھڑے : الھے' کچے' تازے (زخم)
-الھڑیں بھٹڑیں : الھے پھٹ' کچے زخم
الھے : کچے' تازے (زخم)
ام (مث / ع) : ماں
امادہ : کوئی کم کرن توں تیار' آمادہ
امادیاں : امادا' تیار
امارت (ع) : امیری
امارہ (مذ / ع) : حکم چلاون ہار
امارہ نفس : ویکھو "نفس امارہ"
امام (مذ / ع) : آگو' اگے لگن والا' مذہبی وڈیرا
امام حنیفہ : ابو حنیفہ النعمان ابن ثابت' اہل سُنت دے چار اماماں وچوں پہلے امام
امامت : امام ہوون دی حالت یاں کم
امان (مث / ع) : پناہ' رکھی امانت
-امانے : امان وچ' پناہ وچ
اماں بابا : اماں حوا تے بابا آدم
اماہ : بے خودی' امنگ
اماہ : اماوس' انھیری رات جدوں چن نہ ہووے
امبر / انبر : اسمان
امری : لوئی
امبڑ / امبڑی : امڑی' ماں' امی
امبڑی جایا : ماں دا جمیا' سکا بھرا

امبھن (ک) : پرانا ہوون

اُمت (مث / ع) : گروہ، ٹولا، جماعت، کسے نبی نوں منن والے

امتحان (اِم۔تے۔حان / ع) : جانچ، پرکھیا، ازمائش، کسے دی قابلیت دا اندازا لاون لئی کیتا گیا جتن

اُمتی :اُمت دا اک بندا (2) میری اُمت (ع)

امتیاز : وکھریواں، نکھیڑ

امداد : مدد، سہائتا

امڈن (ک) : چھاون (بدل دا) چڑھن

اَمر : گل، حکم، ربی حکم، ایسا فعل جہدے وچ کسے کم کرن دا حکم دتا جاوے۔عام کر کے مصدر دے اخیر وچوں 'ن' یاں 'ون' لاہ کے امر بندا ہے۔(کھاون توں کھا، دوڑن توں دوڑ)

امر (ا۔مر / سنس / مذ / مث) : نہ مرن والا، لافانی، لازوال

امر : امراء، امیر

امرا (ء) : (اُم۔راء / ع) امیر دی جمع

امرت : ایسی شے جو مرن توں ڈک لوے، جیون پانی، آب حیات

۔امرت منڈل : بہشت، جنت الفردوس

۔امرت ویلا : سرگھی ویلا

امرتی (مث) : جلیبی ورگی اک مٹھیائی

امڑی : ماں، امی

اُمسن (ک) : ملسن، سڑن، ترکن

امک : امنگ، جوش، ترنگ، خاہش، اِچھیا، رِیجھ، چاء

اِمکان (اِم۔کان / عر / مذ) : ممکن ہوون

اِملاء (مث / ع) : لکھن دے ڈھنگ، لپی، بولے گئے نوں لکھنا

املا (اُ۔ل۔لا / مذ) : بنا گل، جہدا مل نہ پایا جا سکے

املاک (اِم۔لا۔ک / ع) : ملک، ملکیت

املتاس (اِم۔ل۔تاس / مذ) : اک رکھ جہدے اُتے عنابی رنگ دیاں دو تن گٹھ لمیاں پھلیاں لگدیاں نیں۔مئی وچ پیلے رنگ دے پھلاں دے خشبوئی گچھے لگدے نیں۔پھلیاں تے پھل دوائیاں وچ ورتیندے ہن

املن (ک) : دنداں دا کھٹا ہوون

املی (اِم۔لی) : اک رکھ تے اوہدیاں پھلیاں جو بڑیاں کھٹیاں ہوندیاں ہن

امن (مذ / ع) : بے خوفی دی حالت

اُمنا : (ع) میں ایمان لیایا، میں منیا

اُمور : امر دی جمع، حکم

اموڑ : جہنوں موڑیا / ٹھاکیا نہ جا سکے

امولیں (امو۔ل۔ویں) : بہو مُلے، قیمتی

اُمی : ان پڑھ، (مراد رسول کریمؐ)

امید (فا / مث) : آس، توقع

۔امیدہا (فا) : امیداں، آساں (جمع دا صیغا)

امیر (مذ / ع) : امر والا، حکم چلاون والا، دولت وند

امیر حمزہؓ : رسول کریمؐ دے اک چاچا جی دا ناں

امیز : رلاون، آمیز

امین (مذ / ع) : امانت دار، جس اُتے وساہ پاروں لوک اپنیاں چیزاں اوس کول رکھن

امھلن (ک) : امڈن، ڈلہ ڈلہ پین، ڈھکن

اَن : اناج، غلا، رزق

اَن دھن : جنس مال، غلا، جائیداد وغیرا

اِنَّ (ع) : بے شک

۔اِن ابواب الرزق : بنا شک رزق دے بوہے۔۔

۔ان الجنتہ : بنا شک جنت ہے۔۔

۔ان الشیطان : بنا شک شیطان۔۔

۔ان القلب الیہ منیب : تحقیق دل اوسے دل رکھیا جا رہیا ہے

۔ان مع العسر یسرا : بنا شک اوکھت دے

بعد سوکھت ہے (القرآن)
اُن : والاں دا موٹا دھاگا' موٹے ریشے دا دھاگا جہدے نال سویٹر جرسیاں بندے نیں
اُن : اوہناں' اوہناں نوں' اوہنوں
اُن ساں : اوہناں وچوں
انا (مث / ع) : میں' تکبر' غرور' خودی' گھمنڈ
انا : انا الحق (میں رب آں)
انا : میں'
انا احد : میں احد آں' میں رب آں
انا عرب : میں عرب آں
انا عرب بے عین : میں عرب آں' عین توں بغیر یعنی رب (بلھا)
انا اللہ : میں رب آں
انا النار : میں اگ آں
انا الحق : میں رب آں' حسین بن منصور حلاج دا نعرا جس پاروں اوہ سولی تے چاڑھے گئے
اناخیر : میں چنگا آں
انا لا خرقہ : میں کجھ نہیں
انا للعبد ارحم : اپنے بندے تے رحم کر
انا الیہ : انا للہ والی آیت دا مخفف
انا اعطینا : ان اعطینک' بنا شک اساں تینوں عطا کیتی (القرآن)
انا اعطینک الکوثر : بنا شک اساں تینوں کوثر عطا کیتی (القرآن)
اِنا للہ : اسیں اللہ دے آں تے اوس ول مُڑ کے جانا اے
اناتھ : بے آسرا' یتیم
اناج (مذ) : اَن' غلا' پیہ کے آٹا بنا کے کھادے جاون والے دانے
اناد : ازلی' مُدھ قدیم توں' دُھروں' رب
انار والے : انار دے دانے (دانگوں رنگ)
اناڑی : کسے کم نوں نہ جانن والا
انانیت : انا دا مسئلا' ذاتی وقار یاں ضمیر دا فیصلا' اپنے ہوون دا ثبوت' خود پسندی
اناہاں : اوہناں
انب : اک مشہور رُکھ تے اوہدا پھل
انب : ویکھو "انبھ"
انبار (ام-بار) : ڈھیر' بوہل
.انباراں والا : ڈھیراں والا' امیر
انبان (ام-بان) : تھیلا' جھولا
انبر (ام-بر) : اسمان' اکاش
انبرس : (انب-رس) انب' لب نال تشبیہ
انبڑ / انبڑی : ماں' امڑی
انبلتاسے : ویکھو "املتاس"
انبوہ : ہجوم' بھیڑ' ڈھیر
انبوہی : انبوہ' ہجوم' بھیڑ' ڈھیر
انبھے : انبھے' ویکھو "انبھ"
انبھ : ہنب' ہف' تھک (2) کنبنی' بھچال' زلزلا
انت (ان-ت) : اخیر' انجام' بھیت' تیہا' حد
-انت شمار : گنتری توں باہر' بہت زیادا
انتخاب (مذ / ع) : چوݨ' چُݨنا
انتر (ان-تر) : دل' اندر
انترا (ان-ترا) : کسے راگ دا مکمل اندرونا' گیت دی استھائی چھڈ کے باقی سبھ مصرعے (2) راز دی گل
اُنترے : اُنتری' اُنتی' دیہ جمع نوں
انتقال : چلانا' اک تھاں توں دُوجی تھاں جاوݨ' تبدیل ہووݨ یاں کرن' مرن
انجام (مذ / ع) : انت' اخیر' مُکن
انجاݨ : نہ جاݨن والا' انبھول
انجاݨ جہان : نگی دُنیا' بچے
انجم (ان-جُم-مذ / ع) : نجم دی جمع' تارے
انجمن (مث / ع) : مجلس' اکٹھ' تنظیم
انجوڑے (ان-جو-ڑے) : انجوڑ' ان جوڑ کیتے' جوڑے دے اُلٹ' دُور کیتے' جُدا

اِنجیر(مذ / فا) : اک رُکھ تے اوہدا پھل
اِنجیل (مث / ع) : عیسائیاں دی مقدس کتاب' چار الہامی کتاباں وچوں اِک
انچلا : آنچل' چادر' اوڑھنی
انحراف (مذ / ع) : لہن' دوجے راہ پین' موڑا کھاون
انحد : ویکھو "انہد"
اند : ویکھو "اندر"
اندام : انگ (و-ر : انداموں)
اندر : دِل' مَن' اندروں
-اندر جھاتی : اپنے اندر ویکھن' اپنے آپ نوں جانن دا جتن کرن
-اندر خانے : وچوں وچ' اندروں
-اندر دُکھ بیاپی : اندر پیڑ پسری ہوئی ہے
-اندر دی : گجھی' اندرلی
-اندر وقت یتیمی : بے سارا ہوون سے
اِندر (اِن-در) : اکاش دا دیوتا' سورگ دا راجا
-اندرانی : راجا اِندر دی رانی
اندرونہ : اندر' جسم دا اندرلا حصا
اندری جھاڑ : مثانے دی صفائی لئی پیشاب لیاون والی دوا
ان دن : روز' متواتر' سدا (نانک)
اندوہ : غم' رنج' دکھ
اندھ : انھا پن
اندھ راجیہ : انھی سرکار' بے اصول سرکار
اندھار : انھیرا' انھیری
اندھارا : انھیرا
اندھاراں : انھیرے
اندھاری : انھیری' انھیرا
اِندھکار : انھیرا' انھیر' غبار
اندھیاری : انھیرے والی' تاریک
انڈیاون (ک) : آنڈیاں لے تے بہن (2) ڈھکے حصے نوں چھیڑن

انڈیں پاون : دوپٹے یاں چادر پرانی ہو جاوے تاں لمائی دے رُخ پاڑ کے کنارے سیوں لین (اِنج اوہ ہور ہنڈ جاندی اے)
انس (مث / ع) : اولاد' حصا' جمیا' بندا' انسانی نسل دا' انسان
اُنس : محبت
انسرن (ک) : پچھے لگن' پیروی کرن' (2) شا نکلن
اِنشا اللہ (ع) : جے رب چاہیا
انصار (ان-صار / مذ / ع) : مددگار' مدد کرن والے
انصاف : نیاں' حق سچ' عدل
-اِنصافی : انصاف ول' انصاف کرن والا
انفاس : نفس دی جمع' ساہ
انفس : نفس دی جمع' جاندار
انقلاب (اِن-قلا-ب / ع) : تبدیلی' اُلٹن پلٹن
اِنکار : نہ کرن' کفر
انکڑن (ک) : سکن' آکڑن' خستا ہوون
انکسار : عاجزی' ہیٹھتا
اِنکشاف (مذ / ع) : ظاہر ہوون' ساہمنے آون
انکن (ک) : آنکن' گنن' مُل دا اندازا لاون
انگ : جسم دے حصے' حصے (2) دوستی' محبت دا رشتا
-انگ انگ : جسم دے ہر انگ' اِک اِک انگ
-انگ ترُٹن : انگ ٹٹن' بدن دا بیماری یاں تھکیویں پاروں ٹٹن
-انگ سہیلی : گوڑھی' رازداں سہیلی
-انگ لاون : دوجے دے جسم نال اپنے جسم دا کوئی حصا لاون
-انگ موڑن : مُڑن' ڈرن' پرتن
-انگ وٹاون : پھٹے جاون — حوفوں چوڑ دا بھیس وٹاون

انگاراں : انگیارے، بھکھدے کولے
انگاری : انگیاڑا، بھکھدا کولا
انگاس : اکاش، اسمان
-انگاسی : اسمان دا
انگرݨ (ک) : اگݨ، پنگرݨ، پھٹݨ، جمݨ
انگشت (مث / فا) : اُنگل
انگشتاں : انگشت دی جمع، انگلاں
انگشتری (مث) : مُندری، چھاپ، انگوٹھی
انگݨ : آنکݨ، گݨݨ، جاچݨ، اندازا لاوݨ
انگݨ / انگنا (انگ-نا) : ویڑھا، آنگݨ
انگور : مشہور پھل تے اوہدی وَل
انگوری (ان-گو-ری) : زخم دا بھرݨ، زخم اُتے کھرنڈ آوݨ (2) کرونبل (3) کھیت وچ بی دا پُھٹݨ (4) انگور توں، انگور دا، انگور رنگا
انگی : چولی
انگیار / ڑ : چنگاری، بھکھدا کولا، انگیارا
انگھالݨ (ک) : کھنگالݨ، دھووݨ (بھانڈے) ہنگالݨ
انَنت (ان-انت) : گنتی تے حد توں اُتے
انند : موج، خُشی، سُکھ
انوار : نور دی جمع، چانݨ
انواع : نوع دی جمع، قسماں
انواع شریف : مولانا عبدی دی اک کتاب
انوپ : بے مثل، بے نظیر
انور : لشکواں (نور توں)
انوسار : مطابق
انوں : ان توں، اناج وچوں
انوواد : ترجما
انوہاں : بے پرواہ، چنچل، شوخ مزاج
انہ' کان ظلوما" (جہولا) : بنا شک (امانت چکݨ والا) دن رات سخت مجاہدا کرݨ والا تے بے پرواہ (جو کے مخلوق لئی ہر قسم دیاں قربانیاں کرݨ والا) سی
انہار : نہر دی جمع، نہراں
انہار : پرکار، طرحاں، وانگ

انہت : ویکھو "انہد"
انہد : بنا پھوک وجݨ والا نرسنگھا-ازل توں آ رہی الوہی اواز جو ابد تک چلے گی
انی : برچھی، تیر، نیزے وغیرا دی نوک (2) بلاوݨ دا بول، نی
انی جہات : بالاں دا کھیڈ، تک کے جہات آکھݨ
انی عبد : میں اوہدا بندا آں (رسول کریمؐ دا فرمان)
انی لاحد ریح یوسف : بنا شک مینوں یوسفؑ دی خشبو آوندی پئی ہے
انی لیحزننی : بنا شک مینوں غمگین کردی اے
انیاں : انی دی جمع، چُنجھ، نیزے، تیر وغیرا دی چُنجھ
انیاوں : انیاں، بے انصافی، اناتی
انیڑے : دور، نیڑے دے اُلٹ
انیک : اک توں ودھ، بہت سارے
انیندرا : نیند نہ سونا، بے خوابی
انھا : و-یکھ ہین، نابینا
اُنھال : گرمیاں دی رت
انھی چوہی تے تھوتھے دھائیں : ایہناں دھاناں وچوں اسیں پہلاں ای چاول کڈھ لئے نیں-بیوقوف نوں بے بنا کم کردیاں ویکھ کے آکھدے نیں-
انھے : جنسی جذبے دی بُہتائی پاروں ہوش حواس گماوݨ والے (2) انھا دی جمع
انھے کھوہ : بے اباد کھوہ، مشہور ہے کہ اجے کھوہ وچ وٹے سٹݨ والے نوں جن چمبڑ جاندے ہن
انھے مادرزاد : مادر زاد انھے، جاندرو انھے
اݨ : بنا، ہیݨ، نہ ہووݨ، لفظ توں پہلاں اکثر دے طور تے لگ کے معنے اُلٹا دیندا ہے
-اݨ بھاتا : ناپسندیدا
-اݨ بھول : معصوم، ایاݨا

-انْ بھوی : نہ جانْی ہوئی
-انْ بجدے : اوہ لوک جناں کول دولت یاں وسیلے نہ ہوونْ
-انْ پوتہ : انْ ودھا
-اچھوت : جنوں اجے چھوہیا نہ گیا ہووے' پاکدامن' کواری
-انحد : بے حد تے بے حساب
-اندھر (ان دھر) : بنا کسے دھریاں سمت
-انْ ڈٹھیاں : بھرٹیاں و یکھیاں نہ ہوونْ' بنا ویکھے
-انْ ساہا : بنا ساہ' تھکیا ٹٹیا
-انْ سوہاں : اوپڑ' ناواقف
-انْ سنگ : بنا جھاکے' بنا شرمائے
-انْ مُل : بنا مُل' انْ مُلا
-انمٹے : انْ مٹے' بے انت' بے شمار
-انْ ودھا موتی : اوہ موتی جو پرویا نہ گیا ہووے (کواری عورت)
-انْ ہُنڈر : بے ہُنری
-انْ ہوند : نہ ہوندیاں' غیرموجودگی وچ' نایابی
اناونْ : منگواونْ' سنیہا گھل کے بلاونْ
انایا : منگوایا
انْنْ (ک) : جمنْ' بنائی کرنْ (2) اڈنْ
انکھیلیاں : خودی والیاں' غیرت وند' انکھ والیاں
انوائے : منگوائے
انوپ : سوہنا' سُندر' اپنی مثال آپ
انی : اڑی' نی' کڑیاں دا بلاونْ بول
انیندرے : اُنڈرے
او (فا) : اوہ
اواز : اُرلے پاسے' اُرار' ایدھر
اوارجے : روزنامچے' ڈائریاں
اواڑا : چنگیاڑا
اوازار : بے زار

اواسارا : بے ٹھکانا' بے گھر
اواگت : اچنچیت' اچانک
اواگون : آواگون' آونْ جاونْ دا چکر' روح دا وار وار مختلف شکلاں وچ جنم لینْ
اواگھ : موج' لہر
اوانا : اپانا' کاروبار' لاتا' اکانا
اوانہے : پیروں ننگے
اوائل (عر) : مُڈھلی (عر)' شروع دی' بالپن دی
اوائی : افواہ' اُڈی (2) آمد' آونْ
اوبالی : ویکھو "ابالی"
اوبھ : مرضی (2) اسمان
اوبھڑ : نواقف' اوپرا' پرایا
اوبھنْ (ک) : غشی پینْ' اکتاونْ' بیزار ہوونْ
اوپاونْہار : اُپاونْہار' ویکھو ہیٹھ "اپاونْ" تے "اپایا"
اوپایا : اپایا' بنایا' تخلیق کیتا
اوپترے : پُٹھے
اوپرا : اوپڑ' اجنبی' پرایا' ظاہری' وکھاوے دا
اوپرے : "اوپرا" توں' اجنبی' نویں طرحاں دے لوک
اوپنگ : اک ساز
اوت (او-ت) : اوس' اوترا' بے اولاد
-اوت نکھتری : بے اولاد' بے مراد' نامراد' جدے نصیب وچ ویاہ تے اولاد نہ ہووے
اُوت (مذ / ع) : احمق' بیوقوف
اوتاد (مذ / ع) : وتد دی جمع' رب دی راہ اُتے ثابت قدم
اوتار (مذ / سنس) : رب دا انسانی روپ وچ اتارا کرنْ جویں کرشن تے رام
اوتارا : اتارا' اترنْ
اوتارے : اتارے (غلط املاء) لاہے' لاہوے
اوتاولا : غ.ا' اُتاولا
اوتاہاں : اتاہاں' اُتانہ

اوتر : عربی "ابتر" توں وگڑیا' بے اولاد
اوترا : ویکھو "اوتر"
اوتے : غلط املا' اُتے' اُپر
اوتے ول : اُتے ول' اوسے پاسے' اودھر
اوتھ : اوتھے
اوتھے : اُتھ' اگلے جہان
اوٹ : اولھا' سہارا' مدد' آسرا' پردا' پناہ
او ٹکن : اک دوجے توں وکھ ہووݨ
اوٹݨ (ک) : سہارݨ' جھلݨ' ذمے واری لین
اُوٹھ : اونٹھ' مشہور ریگستانی جنور
-اُوٹھ بلیدے دا ساتھ : ناجنس دی محبت' اونٹھ تے وانڈ دی رفتار اک نہیں ایس لئی ساتھ نہیں ہو سکدا' بے جوڑ ساتھ
-اوٹھ قطارے : اونٹھ دی قطار وانگ (مم)
اوٹھے : اُٹھے' اٹھ بیٹھے' امادا ہوئے
اوج : اُچیائی' بلندی' عروج
اوجالا : غلط املاء' اُجالا' چانݨ
اوجر / اوجڑ : ویکھو "اوجھڑ"
اوجھا : اوہو جیہا' اجے دا
اوجھڑ : جھاڑیاں' جنگل بیلا' جھاڑ بوٹے جتھوں لنگھنا اوکھا ہووے
اوچا : (1) اُچا (2) کولے پھڑݨ والا چمٹا
اوچک : اچݨ چیت' اچانک
اوچھک : تن درُست' خوش باش
اودا (مذ) : جامنو رنگا
اوداس : اداس
اودر : اداس' کسے دی یاد ستاوݨ
اودرݨ (ک) : اداس ہووݨ' اچاٹ ہووݨ
اودریا : اداس ہویا
اودیاں : اودے (جامنو) رنگ دیاں
اودھ : گارنٹی' معیاد' حد
اودھ دلت مصری : مصر دی بنی تلوار جو سور دی

وڈھ دیندی ہے
اودھر : ہمت ہار کے (2) اوس پاسے
اودھر : درندا
اوڈار : اُڈار' اُڈاݨ' اُڈاری
اوڈوں : اودھروں
اوڈیل : دھندلا عکس یاں پرچھاواں
اوڈھرݨ : اکھوں اوہلے ہووݨ' غائب ہووݨ
اوڈھڑ : اڈرا' وکھرا
اور (ہ) : پاسے' ول' سمت' طرف
اورا : جلاہے دا اک سند' اوہ چرخی جدے اُتے سوتر ولھیٹیا جاندا ہے
اورا (فا) : اوہنوں
اوراد (ع) : ورد دی جمع' دعا' ذکر وغیرا
اوراں : ہوراں' دُوجیاں
اورے : (غ ا) اُرے' اُرانہہ
اورے رے : غلط املاء' اُریرے' اُرانہہ
اَوڑ : خشک سالی' سوکا' بارش دی کمی
-اَوڑ دے بدل : اوہ بدل جو ورھدے نہیں

اوڑک : انجام' انت' اخیر' آخر کار' قیامت (مجازن)
اوڑݨ (ک) : اوڑ لگݨ' سوکا ہووݨ (2) بھݨ' کھݨ نوں لفظ لبھݨ
اوڑے : اوڑ' خشک سالی' سوکا
اوڑے باڑے : ایرے غیرے
اوڑیاں اوریاں : عجیب عجیب گلاں' پُٹھیاں سدھیاں گلاں
اوزار (مذ / فا) : رَچھ' سند
اوزان (فا) : وزن دی جمع' بھار (2) شاعری دیاں بحراں یاں عروض
اوساط (ع) : وسط دی جمع' وچکارلیاں' نہ نکیاں نہ وڈیاں
اوستا (ا۔ وَس۔ تا / مث / فا) : پارسیاں دی

مذہبی کتاب

اوستھا (ا ۔وس۔ تھا/ مث/ سں) : حالت کیفیت

اوستھوں : اوس۔تھوں، اوہدے کولوں

اوسر (مذ) : ویلا، موقعا، سما

اوسط (مث / ع) : وچکار، وچکارلا (وسط توں)

اوسطؒ : حضرت زین العابدینؓ دا ناں

اوسݨ (ک) : بلسݨ، ترکݨ، سڑݨ

اوسیاں : اوتّسیاں (پاوݨ)۔لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لینا

۔اوسیاں گھتری : اوسیاں پاوندی

اوضاع : وضع دی جمع، بناوٹ، ہنتر، شکل شباہت

اوقات (مذ / مث / ع) : وقت دی جمع، حالت، کیفیت

اوقاف (ع) : وقف دی جمع، اوہ شے جو لوک بھلائی لئی وقف کردتی گئی ہووے

اوکا : اُبھاک

اوکانہ : اک رُکھ تے اوہدی لکڑ، اُکانہ

اوکڑ : مشکل، اوکھا ویلا

اوکڑݨ (ک) : جھکݨ، لفݨ، نِوݨ

اوکݨ (ک) : اُلٹی کرݨ، تے کرݨ

اوکوکو : دُور تیک اپڑاوݨ لئی اُچی سد، بلاوا

اوکھ : مشکل، مصیبت

اوکھ : گنا، کماد

اوکھا : مشکل، اوکھ والا

۔اوکھے پالݨ بول : گل پوری کرنی اوکھی ہوندی ہے

اوکھد : اوشدھ، دوا

اوکھڑی : اوکھی، مصیبت، مشکل

اوکھلی : اُکھلی، چٹو

اوکھیرڑا : اوکھیرا، بہتا اوکھا

اوکھیں سوکھیں : اوکھ سوکھ، دُکھ سکھ

اوگار : گوہیا، پاتھی

اوگاہ / اوگاہا : گواہ، شاہدی

اوگاہی : گواہی

اوگت : امر، غیرفانی، رب

۔اوگت جاوݨ : ضائع جاوݨ، رب کول جاوݨ

اوگت : بگلے تے ٹٹیہری دی اواز (2) بے قاعدا

اوگُن (او۔گُن) : گناہ، عیب، خامیاں، تھوڑاں، گناں توں بغیر

اوگنہار : نرگن، جس وچ کوئی گُن نہ ہووے، غلطیاں کرن والا

اول : (او۔وّل / ع) پہلا

اول سٹوں پھٹوں : سٹ تے پھٹ توں پہلاں

اولا (او۔ولا) : نویکلا، عجیب، بے ڈھبا

اولا گھولا : قربان

اولاد (مث / ع) : جم جا، دھیاں پتر، بال بچے

اولارے : الارے، اُلار یعنی جُھکاء

اولاہنگ : غلط املاء، اُلانگھ

اولڑے (ا۔ول۔ڑے) : اولّے، عجیب

اولو : جنور مادہ دا سَمان لدواندیاں یاں تھݨ بھنواندیاں بے قراری

۔اولوہاری : کواری عورت جو مرد دے چھوہݨ پاروں بے چین ہووے

اولو : کھوہ دا اوہ حصا جتھے پاڑچھے دا پانی پیندا اے۔

اولہ : اولھا، اوٹ، پردا

اولی (ا۔ول۔لی) : مشکل، مصیبت، وکھری، عجیب

اولی سولی : اوکھے سوکھے دیہاڑے، نرمی سختی

اولی الابصاراں : نظروالیاں، بصارت والیاں

اولے : بے تھاں، کتھاں، ہور ویکھو "اولا"

اولیاء (مذ / ع) : ولی دی جمع، رب یار

اولیل : الیل، موج، لہر، مستی، نیندر، ترنگ

اوٹھے : اوٹ وچ، پردے وچ، کسے شے دے پچھے جتھوں نظر نہ آوے، اوجھل

اوم : برہم، شو تے وشنو دا سانجھا ناں

او کھن (ک) : ہلن، حرکت کرن، اگے ودھن

اوں : اوہ، اوس

-اوں جگ : اگلے جہان

او ٹن (ک) : ابلن، کھولن، جوش کھاون

اونجا : اوتھے، اوس تھاں

اوندے : اوہدے

اوندھی : نیویں، شرمندا

اونسیاں (پاون) : لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لین، ہور ویکھو "اوسیاں"

اونکار (مذ/ سنس) : بے جسم، بے روپ، رب

اُونگھن (ک) : انگھلاون، نیندر وچ ہوون

اِو نیہندی : اوہناں دی، اوہدی

اُونیاں : گھاٹاں، تھوڑاں

اوویں : اینج ای، ایسراں ای

اوں : ہاں، آہو

اوہ : دوسرا کوئی، رب

اوہ جانے : کسے معمولی نقصان اُتے کہیا جاون والا بول

اوہا : اوہ، اوہ ای، اوہی، اوہ والی

اوہام : وہم دی جمع

اوہجڑ : ویکھو "اوجھڑ"

او ہمیں : اوہو جہے، او ہمیں

اوہدڑے : اوہدے

اوہر : اک قسم دا کھٹا ساگ، رائی دا ساگ (2) معمولی روگ

اوہڑن (ک) : سجھن، پھرن، چیتے آون

اوہلاں : اوٹھے، لک کے

اوہلے : ویکھو "اوٹھے"

اوہے : اوہو

اوہیندا : اوہدا، اوس دا

اوہیندیئے : اوہیں ڈینہ، اوس دن، اوس دیہاڑے

اوئی : اوہ

اویر : دیر

اویڑا : انوکھا، نرالا، بے ڈھبا، گنجھلدار (و-ر : اویڑے)

اویل / اویلا : کویلا، بے وقتا، چر، دیر

اویہا : ایہہ، ایہو، اجیہا (و-ر: اویہی، اویہے)

اہار : خوراک، کھاون

اہانت : ہتک، بے عزتی

اہبڑے : غلط املاء، اُبھے، اوکھے، اُکھے ساہ

اہرام : ہرم دی جمع، پرانے مصری بادشاہاں دے پچھمی شکل دے مقبرے

اہل : جوش جوانی، بہار دی خوشی (2) قابل (3) رہن والا (4) نویں جوش جذبے والا جوان

-اہل بصیرت : نظر والے لوک، سیانے

-اہل جمال : جمال والے، سوہنے لوک

-اہل جوانی : بھرجوانی، جوانی والے

-اہل خزینیاں دے : خزانے والے لوک (لوبھی اصل راہ توں بھٹک جاوندے نیں)

-اہل عیال : گھروالے، آل، اولاد

-اہل نجوم : نجومی، ستاریاں دا علم رکھن والے یاں جانن والے

-اہل ولایت : ولایت والا، ولی

اہلاں : اہل دی جمع

اہلیا : ارام کیتا، ٹرکیا

اہناں : (غ ا) ایہناں،

اہم : اہمیت والا، ضروری

اہولن (ک) : قبول کرن، پروان کرن

اہولیا : قبولیا، قربان کیتا

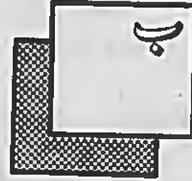
اہیں : اینے

اے : ایہہ

ایاز : محمود غزنوی دے خوبصورت غلام دا ناں، جو اوہنوں بڑا پسند سی (و-ر: ایازے)

ایاغ : پیالا، جام
ایال : گھوڑے دی گردن دے وال
ایالی (مذ) : آجڑی، چرواہا، بکریاں بھیڈاں چرواں والا
ایام : یوم دی جمع، دیہاڑے
ایام صغیری : بالپن دے دن
ایان : ناسمجھ، ایانا، نکی عمر دا
ایانا : ویکھو "ایان"
ایانے : "ایانا" دی جمع، ناسمجھ بال
ایباری : وچولا پن
ایت : ایس، اینا
اہتسار : وار وار پاخانا آون دی بیماری
ایتکاں : ایس واری، ایدکیں، ایس وار
ایتھوں : ایس جہان توں، دُنیا توں
ایتھے : ایس گھر، ایس تھاں، ایس جہان وچ
ایجاب (مذ / ع) : قبول کرن، ہاں کرن
ایجاز : نکا کرن، چھانگن
ایچی بیچی (مث) : بالاں دا گُذریتا
ایدل : غلط املاء، اَے دِل
ایدم : ایس دم، ایس ویلے
ایڈ : اِڈا، اینا، ایتے، اِڈے
ایڈک : اِڈا کو، اینا کو، ایتے، اِڈے
ایڈو : اینا
ایڈوں : ایدھروں
ایذائیاں : ایذا، تسیہے
ایر : تھوڑے چانن وچ کسے دا جھولا، عکس
ایرغیر : اجنبی، اوپرا
ایرا : اندر دیوتا دے ہاتھی دا ناں
ایرا ایریں : ایرا ایری رلن، سویر یاں شام دا ویلا جدوں دن تے رات ملدے نیں
ایرو : نشان، متھے دا تلک
ایڑ : اجڑ، وگ، گلّا
ایڑھے : اجے، انج دے، ایہو جے

ایزد (ای-زد / مذ / فا) : رب
-ایزدی : ربی، خدائی
ایس : شو جی
ایسا ویسا : ایویں جہیا، ایہو جہیا، ماڑا، گھٹیا
ایساں : شمال مشرق
ایصال (مذ / ع) : پیوند، جوڑ، اپڑاون
ایکا : اتحاد، اکٹھ
ایکھ : (ای-کھ) گنا
ایلچی : قاصد
ایما (مذ / ع) : اشارا، نیت
ایمان : منن، تسلیم کرن
-ایمان شرابیاں دے : نشے ویلے شرابی دا ایمان کوئی نہیں ہوندا (دا)
-ایمانے ماریں : ایمان دی حالت وچ جان لویں
ایملی : فصل دا لگان ادا کرن دا اقرار ناما، پٹا، ونڈائی
ایمن وادی : اوہ علاقا جتھے "طور" پہاڑ اے
ایناس : انس پیدا کرن، محبت پیدا کرن
ایں (فا) : ایہ، ایس
-ایں جگ : ایہ دُنیا، ایہ جہان
-ایں طرحاں : انج، ایسراں، ایس طرحاں
آئین (مث) : حکم، قنون، قاعدا
ایویں : انج، ایسراں، ایس طرحاں ای، انج دا
ایویں گئی : بے فائدا گئی، بے حاصل گئی، رائیگاں گئی
ایوین (ک) : ویکھن، تکن
ایہ : انسان
ایہ نس : دن رات، سدا (نانک)
ایہا : اجہیا، ایہو، ایہی
ایہڑا : ایہو جہیا، انج دا
ایہن : اولے، گڑے، ژالا باری
ایہی : ہے ای، ایہ ای، ایہو ای

ب: پنجابی دی فارسی لپی دا دُوجا اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "و" نال ہو جاندا اے۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدا تبادل بیا(ਬ) اے۔

ب: غیر اللہ، ماسوا، کوئی ہور، دُوجا

با: (فا) نال (2) والا، اُتے، اُپر، واسطے

- با آرام: ارام نال، سُکھی
- با اخلاصا: با اخلاص، خلوص والا
- با تعظیم: ادب دے نال

باب: (ند/ع) بُوہا، دروازا، (2) کتاب دا حِصّا (جمع : باباں)

- باب کشورِ علم: علم دے شہر دا بوہا(مراد حضرت علی)

باب: فیصلا، حال

باب: بابت، بارے متعلق

- بابوں: بابت، باب وچ، معاملے وچ، سلسلے وچ

باب بنان/کرن: مندا سلوک کرن

باباں: ویکھو ہیٹھ باب، (2) نکا فوجی ساز

بابت: بارے، سلسلے وچ، متعلق

بابری: سر دے لے والاں دا جھنڈ

بابڑا: جین مت دا منن والا، جینی ہندو، وِشنو، گوشت نہ کھاون والا

بابل: پیو، باپ

بابل: عراق دا اک قدیم شہر، (چاہ بابل: بابل شہر وچ اک کھوہ جس وچ ہاروت ماروت دو فرشتے نافرمانی پاروں لٹکائے گئے

بابوں: بابت، بارے، باب وچ، معاملے وچ، سلسلے وچ

باپُو: پیو، والد، وڈی عمر دا کوئی بزرگ

بات: (مث) قِصّا، کہانی

- بات سمھالن: راز دی راکھی کرن
- باتاں: بات دی جمع، گلاں، کہانیاں، قصے

باتا: بات، گل (2) ٹھٹھا

باتل: بیہودا بولنہار، (2) باتاں پاون والا، (3) اک ٹپرواسی قوم

باتی: (مث) بتی، مشال

باتے: لکنت والے

باتھو: (مذ) اک آپ جمی بُوٹی جہدا ساگ پکا کے کھاندے نیں تے کچے فرش اُتے وی پھیر دے نیں

بائی: (مث) باڑی، گھر (2) سالن پاون والا چول دا بھانڈا، چلیچی (3) کچا راہ (4) ونگرو (5) پاندھی

باج: دج، بول (2) خراج، لگان، محصول

باج: باز، (مراد موت دا فرشتا

باجرا: اناج دی اک قسم جو ساونی فصل وچ اگدی اے، پنجاب وچ عام اے

باجہ: (غ ا) باجھ (بنا، بغیر)

باجی: بازی

باجھ: پناہ دی تھاں، گھر، رہائش

باجھ/باجھوں: بنا، بغیر

- باجھ شمار: گنتی توں اگے، بے شمار

-باجھ مہیناں دے: بنا تنخاہ
باجھوں: باجھوں' بغیر' بنا
باچھن / باچھنا: (ک) پڑھن' سمجھن' بھیت جانن
باچھی: (مث) باچھی' جباڑا
باختہ: کچھوکما' کچھوا
باد: (فا) ہوا' ساہ' واء
-باد بہاری: (بادے بہاری/فا) بہار دی ہوا'
-باد سمومی: زہری ہوا
-باد شمالے: شمالی ہوا (جو ٹھنڈی ہوندی اے)
-باد فرنگ: آتشک (دا روگ)
بادبان: کشتی نال لائے جاون والے کپڑے جو ہوا پاروں کشتی نوں تیز چلاندے نیں
بادر: ہمت' جرأت (2) بدل
بادل: بدل
بادلا/بادلہ: سنہری یاں چاندی دیاں تاراں والا کپڑا
بادنگ: بھیڑا' بحث
بادہ: (فا) شراب
-بادہ الم افروز: دکھ ودھاؤ شراب
-بادہ پرست: شرابی
-بادہ فروش: شراب دے بیچنہار' کلال
-بادہ کشی: شراب پیون
بادیا/بادیہ: (مذ) پیالا
باذل: سخی
بار: (فا) کے محفوظ تھاں دا بوہا جتھے رکاوٹ لئی سنتری بیٹھے ہوون' بوہا' دروازا' دہلیز' فصیل' چار دیواری (2) بوجھ' بھار' سامان' پھل' پھل' انبار' ڈھیر (3) اعتبار' وساہ
بار: بھار (2) فصل دا حاصل' کھیت دی پیداوار (3) ریتلا علاقا (4) جیون دا حاصل (5) فکرمند (6) سجیدا (7) پانی دا چشما
-بار ڈیون: آدر کرن' عزت کرن
بار: جنگل (لطف علی نے نواب بہاول خان دا قصیدا لکھدیاں "بار" توں "نیلی بار" مراد لیا اے)

بارا: تار کشی دا رچھ' ایہدا موہنہ تنگ ہوون پاروں تاراں پتلیاں ہوندیاں نیں۔ (2) بڈھے دے مرن اُتے ونڈی جاون والی روٹی (3) بھارا
-بارا کھلن: مشکل سوکھی ہوون' تنگی دور ہوون' چنگے دن آون
باران/باراں: (فا) ورکھا' مینہ' بارش
-بارانی: بارشی' مینہ والا' مینہ توں سیراب ہوون والی زمین
باراں: بارھاں' دس تے دو
-باراں دری: باراں بوہیاں والی عمارت
بارگہ: (فا) بارگاہ' دربار
باروچل: بروچل' بلوچ' پنوں' محبوب
باری: کھڑکی' جھروکھا (2) بار' جنگل
باری: (مذ/ع) سرجنہار' پیدا کرن والا' رب دا اک صفاتی ناں
بارے: بار' جنگل
باڑ: ہتھیار دے دھار (2) راکھی لئی بنایا گیا جنگلا یاں ولگن (باڑھ)
باڑی: واڑی' پلی
باز: (مذ/فا) مشہور شکاری پنچھی (2) ٹھاکن' منع ہوون (امر)
بازرگانی: (مث) وپار' تجارت' سوداگری
بازو: (مذ/فا) بانہ' ارک توں مونڈھے تک دا حصا
-بازو بند: تعویز' بانہ نال بدھا زیور یاں تویت
بازی: کھیڈ (2) کسے قسم دی عادت یاں چسکا
-بازی دینا: ہرا دیون' مات دیون
-بازی لے جانا: جت جاون' اگے ودھ جاون
باس: واشنا' خشبو' بو
باسط: کھلائی دیون والا' وچھاون والا' رب دا اک صفاتی ناں
باسک: ویکھو "باشک"
باسم: (ع) بہ اسم' ناں نال
باسن: بھانڈا' برتن

-باسینوں: برتن وچوں
باسو: اک راجے دا ناں
باسوں: باس توں' واشنا' خشبو
باسی: واسی' وسنیک' رہن والا
باسے: باس توں' واشنا' خشبو
باش: محصول' چندا' لگان' مالیا (2)وٹڑ' چوݨ
باشک: باسک' دھرتی نوں سارا دیوݨ والا سپ' سپاں دا بادشاہ
باشہ/باشا: (مذ/فا)باز توں نِکا اک شکاری پنچھی (2) مسخرا' سانگ بھرݨ والا' نقلیا
باشے: باشا توں
باطل: (مذ/ع) جھوٹھ' کوڑ' حق دے اُلٹ' بے بنیاد' کفر
باطن: (مذ/ع) اندر' اندرونا' اوہلا' دل
باطنیہ: (با-طنی-آ) امام جعفر صادق دے پتر اسماعیل نوں امام منن والا فرقا' حسن بن صباح نوں منن والے
باعث: وجھا' کارن' سبب
- باعث خلق تماماں: وجہِ تخلیق کائنات۔ جہناں' پاروں ساری کائنات بنائی گئی' رسول کریمؐ
- باعث کون و مکان: جس' دی خاطر کون و مکان بنائے گئے' رسول کریمؐ
باغ: زمین دا ابھیا ٹوٹا جتھے پھُل یاں پھل لائے گئے ہوون' اکثر شاعراں نے باغ توں مُراد ایہہ دنیا لئی اے' (2) جنت
-باغ بہاراں: جنت دیاں بہاراں (یا) باغ تے بہار دا موسم (عم)
-باغو باغ: باغ باغ' خش
باغی: نابر' نہ منن والا' انکاری'
باف: بُنݨ ہار' جلاہا
بافتہ: خالص سُوتر یاں ریشم رلے سُوتر دا کپڑا (2) اُنیا ہویا
بافدی: باندا' باف' جُلاہا۔

باقاعدہ: قاعدے مطابق' مسلسل۔
باقر: وڈا عالم یاں مالدار (2) شیر
باقرخانی: میدے دا بنیا رس' اک مُرغّی قسم دی روٹی جو تندور وچ لائی جاندی اے۔
باقی: قائم رہن والا'عارضی دا اُلٹ' جس نوں بقاء ہووے' رَب (2) رہ گیا' بچ جاوݨ والا
باک: (فا) ڈر' خوف' (2) اواز' دہائی (جمع: باکاں)
باکرہ: (مث/ع) کواری' اݨ ویاہی کڑی (2) بکری دا گوشت
باکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن 'میاں' (2) گل کرݨ' بک بک کرݨ (3) دردیلی اواز نال روݨ

باگ: (مث) واگ چمڑے دی پٹی جس نال گھوڑے نوں درستی نال ٹوردے نیں (3)باغ
باگڑ: تیر دا پچھلا حصا'(2)کندیالی' واڑھ (3) ہرناں دا اجڑ (4) شہر لاگے دی زمین
باگھ: (مذ) بگھیاڑ
باگھا: (مذ) زور نال مُونہہ اڈ کے روݨ (باگھاؤݨ)' منڈیاں دا رولا
باگھا اُتے ڈوہے: باگھے پاوندے تے دوہڑے گاندے (دمو)
باگھی: اک طرحاں دا ناچ
بال: بچے نکی عمر دے کڑی منڈے' اولاد
- بال بریس: آل اولاد
بال: (امر) جلا' بال کے' جلا کے
- بال بجھ وچ پائی: چنا جلا کے وچ پائی (ا)
بال: دال (احمد)
بالا: (مذ/فا) اچا
- بالا بولا: بول بالا' اچا ناں' شہرت ہووݨ
- بالا نشین: اُتے بیٹھن والا' اچا' اُچیرا
- بالائی: بالا توں' اُچیائی' عروج' اُچیرتا
بالتن: بالپن' بچپن (نانک)

بالڑے : بالے' جلائے (علی)
بالغ: جوان' بچپن توں بعد دی حالت' نبھر
بالفرض : فرض کیتا
بالک: چیلا' مُرید' شاگرد (2) بچہ' بال
بالکا: بالک' چیلا' مرید' شاگرد' منڈا
بالکاں: ویکھو بالک
بالم: (نا) محبوب' پیارا' ماہی
بالناتھ: اوہ جوگی جس کول جا کے رانجھا مرید ہویا
بالن: (نا) ایندھن' بلن والی وست
(ک) جلاون' ساڑن
بالیں: (مث/فا) سرہانا' سر والا پاسا
بام: (فا) چھت (دا اگلا پاسا)
بانبا: بام مچھی' سپ ورگی اک مچھی' ایل مچھی
باند/باندھ: گرفتار' قیدی' غلام (لا)
باندا : کنارا' بنھ (2) بجھا' بنھیا ہویا
-باندا پھٹ : پٹی بنھیا زخم
باندی: تنگی' اَن ڈھکی (مم) (2) کنیز' غلام عورت' نوکرانی (3) خالی
باندے: ساہمنے' ظاہر' باہر (مم) (2) باندا' غلام
بانڈے: اک مخلوق جویں جن چڑیل وغیرا
بانس: وانس' گنے وانگوں پوراں والا بوٹا
بانسری: ونجھلی' بنسری' بانس یاں کانے دا بنیا اندروں کھوکھلا ساز جو مونہہ تے انگلاں نال وجاندے نیں
بانک: (مث) اک قسم دا زیور (2) اک سند جو لہار تے سنیارے شے نوں جکڑن لئی ورتدے نیں (3) بانکا (4) شرارت' فریب' دھوکھا (5) کمان ورگی چھری
-بانک چھلا: منگنی دی انگوٹھی
بانکا: شوخ' شرر' فیشنی' اچھے روپ والا' البیلا' طرحدار
-بانکی: بانکا توں مونث' سوہنی' چاک چوبند
-بانکے: "بانکا" توں

بانگ: اذان
بانگا: بانگیا' بانگ دیون والا
بانگاں ملیاں: اذاناں ہوئیاں
بانورا : باولا' پاگل' کملا' مست' عاشق
بانوں: ویکھو "باوں"
بانہہ: بازو' موڈھے توں ہتھ تیک دا انگ (2) بانہہ اُتے آون والا چوڑا یاں کنگن
بانہہ بیلی: مددگار
بانہا: غلام' خادم' نوکر (مشنہ بانہی)
-بانہیں: غ ا. بانہے (بانہا دی جمع)
-بانہیاں: کنیزاں
بانہاں: بازو' (2) بھرا (مجازن)
- بانہاں بنھ کھلوون : ہتھ جوڑ کے کھلوون' عرضی نال کھلوون (علی)
- بانہاں تڑیاں: باہاں تانیاں
بانہی : نوکرانی' خادما' غلام عورت
بانی: بناونہار' سرجنہار' خالق' موڈھی
بانہہ : بانہہ' بازو
بانصیب : غلامی (پنجابی)
بان: تیر (2) کوشش (3) نشان (4) عادت' ڈھنگ' سبھا' چلن' وادی
بان بچہ: موٹا تازا جانگلی یاں شکاری کُتا
بانا: لباس' کپڑے (2) پیٹا' دھاگے یاں بُنائی وچ چوڑے داء دے دھاگے یاں ریشے (لمائی والے ریشے یاں دھاگے "تانا" اکھواندے نیں)
بانی: گل' گل بات' (2) معاملا
بانیا: بنیا' ہندو دکاندار
بانیں: غ ا. بانے' لباس' کپڑے
باور: یقین' اعتبار
باوری: بانوری' بھاوی
باول : کملی' جھلی
باولا : کملا' جھلا' باورا
باولے : "باولا توں" بھاوے' کملے' جھلے' پاگل

باونی: 52 پنڈاں دی جاگیر
باون گیز:
باولا: باؤلا' کملا' جھلا
باویہ: (باسوی) بائی' ویہ جمع دو
باہا: دریا وچ رلن والا ندی نالا
باہاں: بانہہ دی جمع' امدادی' حمایتی' دوست
باہاں بدھ: باہاں بنھ کے
باہجوں/باہجھوں: غ ا. باجھوں (باجھ' بنا' بغیر)
باہجھ: غ ا. ویکھو باجھ
باہراں: بنا' بغیر' باہر
باہرویں: غ ا. بارھویں
باہرے: باہر دے' بستی (2) ودھ کے
باہڑیاں: باہواں (بف)
باہلا: بہتا' کافی' ودھ
باہلی: قمیض دی بانہہ' ہور ویکھو "باہلا"
باہلیے: حیلے بہانے
باہمن: ہندوواں دی سبھ توں اُچی جاتی' برہمن
باہندے: بھندے' بیٹھڑے' (2) باندے' غلام
باہنں: بیٹھو
باہو: کھدر دی چادر (2) ضمانتی' ذمے وار (3) بندی (4) خاص ڈھنگ نال گنڈھاں ماریا ہویا اُپٹا
باہوں: بہن توں' بیٹھو
باہولی: بانہہ
باہوڑن: (ک) بوہڑن' پرت کے آون' مصیبت ویلے مدد کرن
باہوڑی: باہوڑن' بولن' جواب دیون' لوڑ ویلے اپڑن (عل) مصیبت وچ مدد لئی بیتی
باہوڑے: بوہڑے' بولے' اپڑے
باہولیاں: باہواں
باہوں: بانہہ توں
باہی: پاسا' منجے دی وکھی (2) بانہہ دا گہنا
باہیاں: باہواں

باہیں: باہواں (تال)
باہیں: سجے کھبے' آل دوال' پاسے' دوالی
بائب: شمال مشرق (لا)
بائڑ: بیڑ' چرخے دی اوہ رسی جو دوویں پھٹ جکڑی رکھدی اے تے جس اُتے مالھ چلدی اے۔ چرخے دے وڈے پہیے دے دو تھال جس اُتے مالھ کسی جاندی اے
بائع: (ع) بیع کرن والا' ونجھارا
بائن: (مش/ع) طلاق دی اوہ قسم جو واپس نہیں لئی جا سکدی
باؤ: واؤ' واء' ہوا
بائی: عورتاں دے ناں دا اخیری حصا
بائے: واء' ہوا
بایزید بسطامی: ابویزید طیفور بن عیسیٰ بسطامیؒ۔ اک اُگھے مسلمان صوفی' جہناں نال کئی کراماتاں وی منسوب نیں۔
بایہ: (فا) چاہیدا
بہان: اُڈن کھٹولا
بہانہ: بابل دا' ماپیاں دا
- بہانی: ماپیاں دی' بابل والی' جیکے دی
بہرا: ٹھیکرا' مٹی دے ٹٹے بھانڈے دا وڈا ٹوٹا
بلاء بلا دوا: بلا دوا مصیبت وچ
ببول: اک کنڈیالا رُکھ' کِکر

ببھکن: (ک) بولن' گجن' دھاڑن
بپاری: وپاری' کاروبار کرن والا
بپاری: کالمہ' ولی عورت
بپھرا: (بپھڑا) وچارا' نمانا' نگوتا' حقیر' مسکین' بھولا بھالا' معصوم
بپڑے: بپڑا توں
بپھڑن: (ک) بھڑکن' چمکن' وسوں باہر ہوون
بت: ہمت' طاقت' قوت' زور' بل' تران

بُت: ڈھانچا، جسم، سریر، قد، پُوجن لئی بنائی گئی کسے جسم یاں دیوتا دی شکل
بُتا: دھوکھا، فریب، جھل
بتال: بتا، دس، اتاپتا
بتاون: (ک) دسن، گل کرن، بیان کرن
بِتاون: گزارن، لنگھاون
بتائن: بتاون، گزارن
بتائیاں: دسیاں
بتخانے : بت گھر، بتاں دا گھر، غیر مسلماں دی عبادت گاہ، (مراد انسانی دل جس وچ کوئی بُت وسدا اے۔
بترّ: بدتر، مڑیڑا
بتکیاں: بتکی، بچ روپے دے کل دی اشنی
بتلاویں: (بت- لا- وے-ں) دسیں
بتن: گل ہوون، بجھن
بتیاں تک دے وچ رکھنا: جن وغیرا کڈھن لئی نک وچ رُوں دیاں بتیاں دا دھواں دیون
بُتے باز: فریبی، دھوکھا باز
بتیت: سرگزشت، بیتی، ورتی
بتیرا: بتھیری
بتیرا: بتھیرا، کافی
بتیرے: بتھیرے، کئی، کافی
بتھا: بھوگ، ہم بستری
بتھاڑن: (ک) کُٹن، مارن، بھنڈن
بتھکن: (ک) گھابرن، ڈرن، خوف کھاون
بتھن: (ب- تھن) بے ڈول جسم والا بندا
بتھیرا: (بتھے- را) کافی، بہت، ضرورت توں ودھ
بَٹ: وٹ، راہ (2) اک ذات
– بٹ پال: ڈاکو، لٹیرا، راہ وچ لُٹن والا، راہزن
– بٹ مار: لٹیرا
بُٹ: بے وقوف، احمق
بُٹ: سوڑھے

بٹاکی: تیزی
بٹنک / بٹنگ: پہاڑی جانگی ناکھ، بل
بٹن: (ک) نک، کن وغیرا دا بند ہوون، ہوا رُک جاون
بٹورن: (ک) ما ٹھن، داء لاون
بٹوون: اکھاں دا مچ جاون
بٹیر / بٹیرا: (بٹے- را) چڑی ورگا اک پکھیرو جو لڑاون تے کھاون دے کم آوندا اے۔
بٹھ: بھٹھی (لط)
بٹھ جاون: کھسک جاون
بٹھل : لسی وغیرا پاون والا مٹی دا بھانڈا
بج: (مث) کسے قسم دا سریرک عیب جس پاروں بندا کوجھا لگے، عیب، گھاٹ
بج: بجلی (2) کوجھی شکل (3) عذاب، مصیبت
بجا: (ب- جا /فا) قائم، اپنی تھاں اُتے، ٹھیک، درست، مناسب
بجا لیاون: شکر ادا کرن، حکم منن
بجاماں : بہ جاماں (جام نال، پیالے نال)
بجز: (ب- جز) سوائے، ماسوا
بجگ: (ب- جگ) بلاء، مصیبت، مشکل
بجو: بلی ورگا اک بدشکل جنور، جو قبراں وچ رہندا اے اتے مردے کھاندا اے۔
بجواڑا: (بج-وا-ڑا) ضلع ہشیارپُر دا اک قصبا جتھے دیاں پگاں مشہور نیں۔
بجوڑیاں: باجوڑ دا علاقا جتھے دیاں داکھاں کسے زمانے وچ بڑیاں مشہور سن۔
(داکھ بجوڑیاں: باجوڑ دے علاقے دیاں داکھاں (لف)
بجوگ: (ہ)، وجوگ (1) منحوس تاریاں دا اک برج وچ کٹھے ہوون (2) دُوری، جدائی
بجھ: بُجا دی جمع، رُوں جو اواز نہ سُنن لئی کناں وچ تُن لیندے نیں۔
بجیا: بھنگ، سکھا

بجھ: بدھ، بنھیا جاوݨ، پکا ہووݨ، قید
بجھ: (1) اگ یاں چانن دا مکݨ، (2) بدھ، عقل، بجھن توں، سمجھ، جان
بجھارت: پہیلی، معما
بجھاوت: (مث) بجھارت
بجھدی: بنھی جاندی
بجھکݨ: (ک) بچکݨ، ڈرن، گھابرن، سہمݨ، خوف کھاوݨ
بجھݨ: (ک) جکڑیا جاوݨ، قید ہووݨ، پھسݨ، بنھیا جاوݨ
بجھݨ: (ک) جانݨ، سمجھݨ، قیاس، گویڑݨ (2) گل ہووݨ، مٹݨ، ختم
بجھے: بجھیا جاوے، بجھے
بچ: (مذ) کیڑیاں دے آنڈے تے سجر جمے بچے
بچت: منافع، نفع، بچاء
بچݨ دا: جیون دا
بچار: بہانا
بچڑی: (1) نکا بنھیا گٹھا، چار جھے شیواں دا پراگا (2) بوٹی، جڑی
بچسی: بچے گا
بچکݨ: (ک) ڈرݨ، گھابرݨ، نسݨ، بھجݨ، ناامید ہووݨ
بچلݨ: (ک) مچلݨ، بھڑکݨ، بدکݨ، ضد کرݨ، وگڑݨ، خراب ہو جاوݨ
بچݨ: (ک) وکھ رہݨ، پرے رہݨ، دور رہݨ (2) باقی رہݨ، ودھݨ، منافع ہووݨ
بچھݨ: (بچ-چرݨ /ک) دوچرݨ، جھچرݨ
بچھاڑ: پچھے بھجݨ والا، تعاقب کرݨ والا
بچھڑا: وگڑیا، منڈا، تباہ، پچھے بھجݨ والا، تعاقب کرݨ والا
بچھڑت: (ہ) وچھڑکے
بچھول: بچھولے: بچھوے: ٹھوہنے، بچھو، اٹھوہنے

بچھیاں: حملاور ہوئیاں، دھائیاں، حملا کیتا
بچھیندا: وچھاندا
بحر: (مذ/ع) سمندر، دریا، (2) شعر دا وزن
- بحر زخار: ڈونگھا سمندر
- بحر عرفہ: (ع) عرفان دا سمندر۔ "من عرف نفسہ" ول اشارا اے۔ (بچل)
- بحر وچالے: سمندر وچ
- بحروں: بحر توں، بحر وچوں
- بحری: سمندری، سمندر دا
بحران: (مذ/ع) اجیہے حالات پیدا ہووݨ جس دی بہتری نہ وسدی ہووے۔
بخار: (مذ) بھاپ، بخارات، انھیری، گرمی، سیک، غصا
بخاری: (1) بخارا شہر دا واسی، (2) اناج ظلے دی کوٹھی (دا)
بخارے آلو: آلو بخارا، مشہور پھل (مم)
بخت: (مذ/فا) نصیب، قسمت، بھاگ، حصا
- بخت بخیل: مندے لیکھ، بری قسمت
- بخت بھڑاپو: نصیب نے یاوری کیتی
بختاور: (بخت- آور) بخت والا، خش قسمت
بختیں: (بخ- تی- ں) قسمت نوں/ نال، بختاں نوں / نال
بخرہ: (بخ-را) حصا
- بخرے: حصے، ٹوٹے
بخش: گناہ معاف کر، قسمت، دولت (وچوں حصا دے، (بخشݨ توں)
- بخش لئے: معاف کر دے
بخشن: میتوں بخشے
بخشندگی: بخشنار (بف)، بخشݨ دا کم
بخشنہار: بخشݨ والا، رب دی صفت
بخشنہارا: بخشنہار
بخشیسی: بخشے گا
بخشیندوں: توں بخشدا، بخشدوں

بخشی: فوج وچ تنخاہ ونڈن والا' اکاؤنٹنٹ جنرل

بخیڑے: (غ ا) ویکھو "بکھیڑے"

بخیل: (بخی- ل /مذ-ع) بخل کرن والا' خسیس' کنجوس

بخیلی: کنجوسی (2) اجہی چغلی جس نال کسے دا بندا بندا کم رُک جاوے۔

بَد: بھیڑا' بُرا' ناپسندیدا' بُرے کم کرن والا' سُور

- بد افعالی: بُرے کارے' مندے چالے
- بدبخت: بدقسمت' بھیڑے نصیباں والے
- بدبختی: بدنصیبی' بدقسمتی
- بدخبر: بُری خبر' بدخبری
- بدخواہ: برا چاہن والا
- بدخوئی: بُری عادت' چغلی کھاتا
- بد ڈول: بدشکل' بھدی' بھیڑی شکل
- بد راہی: غلط راہ' کراہے۔ غلط راہ دے کراہے جاون
- بدرنگ: بھیڑے رنگ دا' مندے حال دا
- بدطینت: بُری خصلت والا
- بدعمل / بدعملی: بُرے عمل کرن والا' برا عمل کرنا
- بدکار: بُرے کم کرن والا / والی' برا' بری
- بدکھیری: نمک حرامی
- بدناموشی: بدنامی (مم)
- بدنامیں: بدنامی

بدا: پہلاں توں مقرر ہویا (دا)

بدارن: (س) چیرن پاڑن' ستھن' ٹکڑا کرن

بدان: جان' سمجھ

بداوی: بدوی' بدوواں دے متعلق

بدائی: ودائی' رخصتی' الوداع کرن

بدبداون: (ک) (1) آہلن' بلبلے اُٹھن (2) بڑبڑاون' مونہہ وچ بولن

بدخشاں: اک علاقا جتھے دے لعل مشہور نیں۔

بدر: (مذ/ع) چودھویں دا چن

- بدر منیر: چودھویں دا روشن چن
- بدروں صاف پیشانی: چودھویں دے چن نالوں لشکواں متھا۔
- بدرے واگن چِریا نال اشارت: شق القمر دے معجزے ول اشارا اے جدن چن رسول کریمؐ دے اشارے نال دو ٹوٹے ہویا سی (مم)

بدرقہ: (مذ) دوائی دا مندا اثر مٹاون لئی دوا دے نال کھائی جاون والی شے۔

بدرہ: (و) بدل

بدرہ: (ع) روپے رکھن دی تھیلی

بدک: بلغ (جمع = بدکاں)

بدکن: (ک) ڈرن' ترٹھن' بھجن' ڈر کے کدن

بدلن: (ک) وٹن' وٹاون' تبدیل ہوون' پرتن

بدن: (ک) پہلاں توں فیصلا ہوون' ازلاں لکھیا ہویا ہوون۔

بدن: (ک) شرط لاون' (2) ضد کرن' اڑی کرن' بدماتی' اڑی سنگ

بدو: جانگلی' اکھڑ بندا' عرب دا پینڈو

بدوح: دشمن توں زیر کرن دا اک نقش

بدوح قہار: اک جلالی عمل جو دشمن اُتے پاون لئی پڑھدے نیں۔

بدوقاں: بندوقاں' رائفلاں

بدی: (مث) برائی' مندیائی

- بدی دیون: الزام لاون' برائی متھے لاون

بدیا: (بد-اے-آ) چنگا

بدیس: (و) پردیس' ودیش' غیر ملک

بدیع البانو: بدیع الجمال' لطف علی دے قصے "سیف الملوک" وچ شہزادے سیف الملوک پریستا

بدیعُ الجمال: سیف الملوک دی محبوبا دا (مم)

بدیع بانو: بدیع البانو

بدعملی: (لڑ)
بدیندے ناہیں: اپنے تُل نہیں جاندے
بدھ: بنھ، بنھ کے
بدھ: طرف، ولے
بدھ: حکم، قنون، قاعدا، مبارک کم (وا)
بُدھ: عقل
- بدھ سدھ: سدھ بدھ، عقل، سمجھ
- بدھ سولیے: عقل مند
بدھا: بنھیا، بنھیا ہویا
بدھائی: ودھائی، مُبارک
بدھڑی: بدھی، بدھی ہوئی، بنھی ہوئی
- بدھڑی مُٹھ: مٹھی بنھ کے، رازداری نال، چپ چپیتے
بدھن: بنھن
بدھن: بنھدیاں
- بدھیندے: بدھدے، بنھدے
- بدھیاں باجھ: بنا ویاہ، بنا ہتھکڑی لائے۔
- بدھیاں کمراں: کمر بنھن، کسے کم لئی تیاری کرن
بدھن: و نھیا جاون (2) اثر کرن
بدھو: بنھیا
بدھوا: بدھوا
بدھولے: بدھے ہوئے (ڈنگر)
بدھی: گلے دا ہار
بُڈّ: ڈب
بڈا: وڈا
بڈرن: (ک) کھلرن، وکھرن
بُڈّن: (ک) ڈبن، غرق ہوون
بڈہنس: راگ وڈہنس۔ راج ہنس
بڈھا: وڈیری عمردا
بڈھاوے: ہنڈھاوے
بڈھائی: بڈھیپا
بُڈھڑے: بڈھے
بُڈھیاون: (ک) بڈھیاں ہوون، بڈھیپا آون
بڈھیپڑے: بڈھیپا
بذریعہ: (فا) راہیں، ہتھیں، وسیلے نال
بر: کپڑے دا عرض، چوڑائی
بر: جنگل، خشکی، زمین
- براں: "بر" دی جمع، خشکی، براعظم
بر: ور، ساتھی، خاوند، محبوب
- بروا: (بر- دا) ور دا، ساتھی دا (ہا)
بربر تکدا: بٹ بٹ تکدا
برہ: بجھا
برا: برائے، لئی، واسطے
- برا خدائی: برائے خدا، رب دے نال تے، رب واسطے، رب لئی
برا: فصل دا لگان جو جنس دے رُوپ وچ وصولیا جاوے۔
- برا خدائی: خدائی ٹیکس، زبردستی، دھرو
بُرا: (مث) مندا، ماڑا، بھیڑا (2) پولی کھوکھلی شے دا اندرلا حصا
- برا لگاون: الزام یاں تہمت لاون، بدنام کرن
- بُرا طور نظر آون: کسے بندے دے بُرے چالے دسن
برات: تحفا، قسمت، حصا (خف)
براجا: (ہ) بیٹھا، براجمان ہویا
برادر: (فا) بھرا
براجن: (ک) بیٹھن، ٹوہر نال بیٹھن، تشریف رکھن
براق: اوہ گھوڑا جو رسول کریمؐ نوں معراج دے موقعے اُتے عرشاں نوں لے گیا سی۔
براقے: ویکھو "براق"
براگی: بیراگی، وراگ وچ
برالی: بھڑولا، مٹی دی الماری
براہنہ: برہنہ، ننگا

بربط: اک قسم دا ساز
برت: روزا، بھکھا رہن
برتن: بھانڈا
برتن: (بر- تَن)، تن یعنی جسم اُتے (لط)
برتی: برت (روزا) رکھن والا
برتھا: ضائع، اجائیں، بے معنی، فضول
برج: متھرا، منار (2) اسمان دے باراں حصیاں وچوں اک، ستاریاں دا مجموعا
برجاس: نشانا
برجن: بہادر،
برچھ: رُکھ، درخت، برکھ
برچھ بھوگن: رُکھ دی لکڑ ساڑ کے سیکن
برچھا: نیزا، بھالا، سُنبا (مث- برچھی)
برچھن: (ک) بھیتی بھیتی کھاون، ان رجتیاں کھاون
برچھی: نیزا، بھالا، (جمع: برچھیاں)
بُرحال: برے حال
بُرحالا: برے حال وچ (لط)
برحق: حق اُتے، ٹھیک، درست
برخاست: کم یاں نوکری توں کڈھن (2) محفل دا اٹھن، مکن، توڑن، ختم کرن
برخوردار: (فا) کامیاب، محنت دا پھل پاون والا، اپنے توں نکے نوں آکھدے نیں۔
- برخورداری: برخوردار ہوون دی حالت، فرمانبرداری
برخیزی: جاگن، اُٹھن (بگل)
بُرد: چدر
برد: شرط (2) لے گیا، حوالے، لُٹ
بردا / بردہ: (بر- دا) غلام
برڈے: برڈا، ویکھو "بریڈا"
برز: اک پہاڑ، البرز
برزخ: (ذ / ع) وچکارلی شے، وچکارلی حالت- دنیا تے آخرت وچکارلی تھاں جو قیامت آون تیک روحاں دی عارضی رہن دی تھاں اے۔
برس: ورھا (جمع برساں) (2) ورھن (مینہ)
برساں: ورس، ورھے، سال

برست: وسدا اے، ورھدا اے
برسر: (فا) اتے
- برسر آیاں: پورا ہو کے (لط)
- برسر چشم: اکھاں اُتے
- برسن: (ک) ورھن، وسن (مینہ)
برطرف: اِک پاسے، پاسے، وکھرا (عم)
برعکس: اُلٹ
برق: (ع) بجلی
- برق فشانی: بجلی ڈگاون
- برق نگہ: بجلی ورگی ویکھنی
- برق وش: بجلی ورگے
برقند: ——
برقعہ: برقعہ، پردا، نقاب
برک: وڈی برکی، وڈا گراہ (وا)
برکت: (مث / ع) وادھا
برکتی جوان: جہدے دم نال برکت ہووے
برکن: (ک) بولن، اواز کڈھن
برکن: (ک) مُونہہ مارن، کھاون (2) ترونکے چھڈ کن، دھوڑن
برکنا: ہتھ نال پانی ترونکنا، چھڑکنا
بُرکی: گراہ، لقما، گراہہ
بُرکے: چھڑکے، ترونکے، دھوڑے
برکے برکے: آہستا آہستا
برکھا: ورکھا، مینہ، بارش
برکھن: ورھن، برسن، وسن
برگ: (بر- گ / فا) پتر، پتا
- برگ ریز خزاں: پتے سٹن والی خزاں
برگاں: برگ دی جمع، پتر، پتے
برگزیدہ: (فا) مقبول، محبوب، پہنچیا ہویا، د

معتبر، معزز آدمی
برگشت: (فا) برگشتہ، پھرا ہویا، پلٹیا ہویا،
برلا: بکی قسم دی اک دھموڑی
برلاتا: زخمی، اوکھا، بے چین
برلاواں: برلاون توں، ویکھو "برلاون" (ملحا)
برلاون: (ک) بربڑاون، ڈرن، سُتے ہوئے ڈرن، بے چین ہوون، ارڑاون، مونہ وچ بولن
برلائی: برمائی
برم: بلم
برما: برما، دنیا دا بناون والا دیوتا
برما: (بر۔ما) ساڈے اُتے، ساڈے لئی
برماوم: مینوں وِنھدا اے، مینوں موہندا اے
برماون: (ک) بھرماون، موہن، پرچاون
برمائے: محبت پیدا کرے، پرچائے
برمایو: پرچالیا، برمالیا
برملا: ظاہر، کُھلا، کھول کے
برنا / برناں: ورھنا (مم)
برنج: (برن۔ج / فا) چاول
برنجن: کڑا، چوڑا
برنجی: اک قسم دا گھوڑا
بروت: مُچھاں
بروچل: بلوچ، محبوب
بروٹا: بوٹا
بروچنا: ڈھکن
برورد: "برورن" توں امر تے حاصل مصدر
بروزن: (ک) دھوڑن، چھڑکن
بروشہ: دہلیز، سردل، ٹُھاٹھ
بروہاں: بروشہ دی جمع، دہلیز، بُوہا
برہ: برہا، جدائی دی پیڑ، وچھوڑا
برہ: بھیڈو
برہا: برہ، وچھوڑا
برہان: (ع) دلیل (برہانی: دلیل والا، مدلل)
برہاں: برہا توں

برہم: ناراض، نراض، اوازار، غصے وچ
برہم: (س) "برہما"
برہما: تخلیق کرن والا دیوتا، ہندو مذہب مطابق کائنات تے انسانی زندگی اُتے تن طاقتاں حکمران نیں۔ تخلیق، پرورش تے موت لئی دکھو دکھ دیوتا نیں۔ ایہناں وچوں برہما موت دا دیوتا اے۔
برہمچاری: (ع) پڑھیار، وید دا پڑھیار، (2) کوارا، تارک
برہمن: باہمن، ہندوواں دی سبھ توں اُچی ذات جو مذہبی آگو دا کم کردی اے۔
برہن: برہا دی ماری ہوئی
برہنہ: (فا) ننگا
برہنیاں: برہنہ توں، ننگے، ننگیاں
برہوں: برہا، ہجر، فراق
- برہوں ڈنگے: برہا دے مارے ہوئے
برہے: برہ، وچھوڑا، جدائی (دی حالت وچ)
بریاں: بریاں، برائیاں (ملحا)
بری: ازاد
برے: پرے
برے تے لاگی: زنا دی عادی رن
برے کھن: منحوس پل، برا ویلا
بریار: بری، برا، برائی دی راہ چلن والا
- بریاراں: برے لوک
بریاں: (فا) بھُجا ہویا (گوشت)، برھوں دا سڑیا
بریانی: (مث/فا) پلاء، گوشتی چاول
بریائی: برائی
- بریایاں: برائیاں، برائیاں
بریت: (بری۔یت) وکھریواں، دوری، ازادی، چھٹکارا
- بریتیاں: بریتا دی جمع
بریتا / بریتی: پانی کنڈھے دی ریتلی زمین، دریا وچ ریت دے ٹبے
بریڈ: (برے۔ڈا) چیتا، چترا

برلیس : ریس نال، کسے دے کم دی نقل
برشاں : (بہ۔ ریشاں) داڑھی نال
بریشم : ابریشم، ریشم
بریں / برین : زمین، دھرتی
برھدے : (غ ت) ورھدے، وسدے
برھمنگ : برہما، رب
برھیا : برہ، محبت، جدائی، غم دی ماری، بمار، غمگین عورت
بڑاڈوائی : کھارے چاڑھن
بڑاکے : بیڑکے
بڑاون : (ک) نیندر وچ بولن، بڑبڑاون
بڑبولا : وڈے بول بولن والا، شیخی مارن والا، طعنے دیون والا، بُہتا بولن والا (مونث۔ بڑبولی)
بڑلونڈی : دکن وچ اک قلعا (نج)
بڑچھاں : برچھیاں
بڑچھن : (ک) دبوچن، بوچن
بڑک : قدماں دی اواز، آہٹ، (جمع بڑکاں)
بڑلاوے : بڑلاون توں
بڑن : (ک) وڑن، داخل ہوون
بُڑن : (ک) ڈبن، بڑن
بڑھکن : اُبلن، جوش کھاون، کھولن (2) ڈکراون، بڑھک مارن، اُچی اواز نال بولن
بڑھکیا : نڈر ہو کے ونگاریا (دا) ویکھو "بڑھکن"
بز : (فا) بکری
بزاز : کپڑے ویچن والا، کپڑے دا کم کرن والا
بزرگ : (ب۔ زر۔ گ / فا) وڈیرا، وڈی عمر دا، عزت دار
بزغالہ : (بز۔ غا۔ لا /فا) بکروٹا، بکری دا بچا
بزگاڈی : بکرا گڈی
بزم : (فا) مجلس، محفل، سنگت
بس : کافی، بہت، کسے کم توں ٹھاکن دا بول
بس : وس، زہر
۔ بس بسی ہوون : اندرو اندر وس گھولن

بس : زیور توں خالی (2) ہور ویکھو "ولس"
بساکھی : مشال چکن والا، بسّا، بسی
بساط : (مث /ع) توفیق، اپڑ، قابلیت (2) کھیڈن لئی فرش
بساطی : خیاری دا سامان ویچنہار
بساکھ : ویکھو "وساکھ"
بساکھی : وساکھ دے مہینے دا اک تہوار۔ ویکھو "وساکھی"
بساون : بے حوصلا کر دیون، بد دل کرن یاں ہوون
بستاں : (مذ/فا) بوستاں، باغ
۔ بستانوں : بستان وچوں، باغ توں
۔ بستانی : باغ دا، جانگلی دا اُلٹ (پھل وغیرا)
بستہ : (مذ/فا) بدھا ہویا، بند، بدھے (ہتھ)
بسر : ویکھو "وسر" (پھل)
بسرا : بسا، بجھیا ہویا، دھوڑ پیا ہویا
بسرام : وسیرا، رات گزارن، وسرام، وقفا
بسرت : بے سرت، بے خبر، بے ہوش
بسط : کھلھائی، وسعت، تفصیل ("بسط" دی جمع)
بسط : کھلھائی، وسیعت، تفصیل
بسطامی : حضرت بایزید بسطامیؒ
بسکن : (ک) روون، ڈسکن، موٹہ بسورن
بسکنا : ویکھو بسکن
بسلا : بس والا، زہری، وس بھریا
بسم اللہ : (ع) رب دے ناں نال (مذ)، مسلمان لوک کوئی کم چھوہن توں پہلاں ایہ بول آکھدے نیں
۔ بسم اللہ۔ اللہ اکبر : (ع) حلال کرن دی تکبیر، رب دے ناں نال مُدھ، رب بہت وڈا اے۔
۔ بسم اللہ مجریہا : اللہ دے ناں توں جو چلاندا (تے ٹھہراندا) اے
بسمل : ذبح، جھٹکا، ادھ وڈھیا، تڑفدا، ذبح ہوون

تکروں تڑفدا

بسن: بسترا

بسمن: (ک) ٹُٹن' برباد ہوون' ٹوٹے ہوون (2) وسمن

بسنت: (بسن۔ت) بہار دی رُت' بہار دا اِک تہوار جدوں گڈیاں اڈائیاں جاندیاں نیں

۔ بسنتی: جو کیسے رنگ دا' زرد

۔ بسنتی رُت: بہار دی رت

بستر: اگ

بسن: (ک) خراب ہوون' ترکن' کھاون والی وست دا خراب ہوون

بسورن: (ک) روون' مونہہ بناون' ڈسکن

بسونگرن: (ک) بسورن' اداس ہوون' مونہہ لکاون

بسولا: (مذ) دکھی کرن والا (2) تیسا

بسولا: زہری' وس والا

بسوے: زہری

بسے: جے تیرے وس ہووے (بف)

بسیار: (بس۔ یا۔ر /فا) کافی' بہت (ود۔ بسیارے)

۔ بسیاراں: بسیار توں' کافی' بہت

بسیرا: (بسے۔ را) ویرا' وسن توں' رہنا' ٹھکانا (کرن)

بسیط: (بسی۔ ط) بہت کھلا' وسیع' کھلاروں

بسیکھ: وشیش' خاص

بسیں: (بسے۔ں) وسن' رہندے نیں (ملما)

بسیئر: (بس۔یر) وس والے جنور' سپ' ٹھونٹے (وا) (2) بشیئر' سپ دی اِک قسم (خف)

بشارت: (مث /ع) خش خبری' چنگی سار

بشر: (ع) انسان' آدمی' بندا' لوک

۔ بشریت: بشر ہوون دی حالت' بندا

۔ بشری: انسانی

بشرہ: (بش۔ را / ع) چہرا

بشریٰ: (مث /ع) خش خبری دیون والی

بشن: وشنو' ہندوواں دا اک دیوتا جو پرورش کرن والا منیا جاندا اے

بشن پدے: تعریفی گیت' ویکھو "بشن"

بشوا متر: (بش۔وا ۔ مت۔ ر) رِگ وید دا اِک رشی۔ ویکھو "وشوا متر"

بشیر: (بشی۔ ر/ع) خش خبری دیون والا

بشیئر: (بش۔ یر) سپ دی اِک قسم

۔ بشیئر زلفاں: بشیئر سپ ورگے وال

بصارت: (مث /ع) نظر' بینائی' ویکھن شکتی

بصر: بصارت والا

بصیر: داناء' بینا' رب دا اِک صفاتی ناں

بصیرت: (بصی۔ رت) سیاݨپ' دانائی' سیاݨف

بضاعت: راس' پونجی' سرمایا' تجارت دا مال' موڑی

بط: بطخ (مم)

بطحاء: (ع) مکہ شریف دی اک وادی دا ناں

بطلیموس: پرانے یونان دا اِک فلسفی

بطن: (مذ/ع) ڈھڈ' اندر

بطون: بطن دی جمع' ڈھڈ' اندر

بعث بعد الموت: (ع) موت توں بعد جیون

بعد گزشن ساعت: (فا) ویلا بیتن مگروں

بعد: دُوری' وِتھ' جدائی' فاصلا

بعید: (ع) دور

بعین: (ع) عین نال' عین: اکھ

بغچہ: ٹکا بکسا' ڈبا

بغداد: عراق دی راجدھانی

بغدادی: بغداد شہر نال تعلق رکھدا

بغض: ناراضگی' عداوت' کینا

بغلیں پائے وندے: بغلاں وچ (سپ) رکھ کے لئے جاندے نیں (علی)

بقا: باقی' باقی رہن دی حالت' ہیشگی

بقال : (ع) کسے قسم دا دُکاندار' سبزی ویچن والا
بقاؤں : بقا توں' بقا چوں' باقی رہن وچوں
بقچہ : مُسافر دی گنڈھڑی' موڈھے نال لکاون والی گنڈھڑی' جو لک تھکا دیندی اے
بک : بکواس' یاوہ گوئی
بک : ہرن دا بچّا' ہرنوٹا
بک : دو ہتھاں نوں جوڑ کے پیالے ورگی شکل بناون' دو ہتھاں جنی شئے' کانی (مجاز)
'بک 'بک والیاں : کناں وچ بہت ساریاں موریاں کر کے والیاں پاون' بک بھر کے والیاں
بکار : بے کار
بکار : وکار' انسانی تناں دا وگاڑ جو بیماری دا کارن بندا اے
بکارا : کمزور' ماڑا' مریض (2) ہرکارا
بکارت : (مث/ع) دوشیزگی' نیارپنا' اَن ویاہی ہوون
بکاں : ہرناں دے بچے' ہرناں
بکائن : بکیَن' ٹھنڈی چھاں دیون والا دھریک دی نسل دا اِک رُکھ (دھریک بنا تناسب وو ھدی اے جد کہ بکائن دا رُکھ چھتری ورگا ہوندا اے)
بکبکا : الوُنا' بنا لوُن مرچ' پھکا تے بے سوادا
بکت : بخت' نصیب' قسمت
بکٹ : خوفناک شکلاں (وا)
بکر : (مث/ع) کوار' اَن ویاہی' باکرہ
۔ بکراں : کواریاں' باکرہ
۔ بکریں : باکرہ' کواریاں
بکرالن : (ک) بہت ترہایا ہوون' گھابرن
بکرماجیت : دیس پنجاب دا اک پرانا بادشاہ' چندر گپت موریا
بکرماجیت دے سار : بکرمی سن مطابق
بکرن : (ک) لنگور دا بولن
بکروال : بکریاں والا
بکروٹا : بکری دا بچّا
۔ بکروٹے : بکروٹا دی جمع' بکری دے بچے
بکسن : ملاں گے' رلاں گے
بکسن : (ک) کھڑن' مسکاون (2) بھلن' بور پین
بکل : کمبل چادر وغیرا نوں گردن توں ہیٹھاں باہاں دوالے ولھیٹن (بکل مارن)
بکلن : (ک) بکبکا ہوون' مونہہ دا سواد وگڑن' پھل دا بے سوادا ہوون (2) تریہ نال بوندلن
بکم : گونگا
بکن : (ک) بکواس کرن' ٹیلمیلیاں مارن' بے معنی گل کرن
بکن : ختم ہوون
بکن : (ک) رِشت 'بیٹھن' ساواں ہوون (2) بھبرن' اِک بک ہوون
بکن : دھاڑن' گجن' شیر دا بولن
بکوات : بکواس' بے معنی گل
بکواس : بے معنی بول' فضول گل
بکی : (مث) مرزا صاحباں دے قصے وچ مرزے دی گھوڑی (2) بکے قد دی تیز دوڑن والی گھوڑی
بکے : بکہ توں' بکہ' مکہ شہر دا دوجا ناں اے
بکے : بک توں
بکیاں : گردے
بکھ : ریشمی کپڑے' باریک کپڑے
بکھ : وِس' زہر(نانک)
بکھرن : (ک) کھلرن' وکھرن
بکھڑا : وکھریا' کھلریا' بکھل دار' مشکل' دشوار گزار (و.ر. بکھڑی)
بکھڑی : (بکھ۔ڑی) بکھیڑا' مذاق' ہاسے والی گل
بکھسنہار : بخشنہار (نانک)
بکھل : بکھر' ڈنگر بنھن دا مکان (وا)
بکھن : (ک) بھکن' لشکن' ظاہر ہوون (2) ہکھن' دھکن
بکھیاری : بھکھیاری' فقیر (لہ)
بکھی : وکھی

بکھیری : کھلاری
بکھیڑا : کھلارا' اوکھا' ہور ویکھو " بکھیڑا" (2) مذاق
۔ بکھیڑے : مذاق
بگ : (مذ) بگلا
بگا : چٹا' سفید
بگاں : بگ دی جمع' بگلے
بگتن : (ک) وگتن' وگڑن
بگتی : خرابی' خراب' وگڑی
بگی : (ب-گ-ی) وگوچی' گواچی' تباہ ہوئی' کُراہے پئی
بگدا : بغدا' قسائی دا ٹوکا
بگروے : گرد (دوال) توں تابع مہمل (گرد بگروے)
بگڑیاں : بگیاں' سفید
بگل : بگلا (ٹانک)
بگلا : (مذ) لمی دھون تے لمیاں لتاں والا (عام کر کے چٹے رنگ دا) اک پکھیرو
بگلا بھگت : وکھاوے دا بھگت' بناوٹی بھگت
بگو : (فا) کہہ' آکھ
بگی : چٹی' سفید
بگے : چٹے' سفید
بگہ : بگ' بگلا
بکھلائے : بوکھلایا ہویا
بکھن : بولن' گڑھکن' اونٹھ دا بولن
بگھنے : " بگھنا" توں' گھڑے ورگا مٹی دا بھانڈا (2) بے وقوف
بگھی : (مث) ٹانگے ورگی اک سواری
بگھیاڑ : بھگیاڑ' بھیڑیا
بگھیلا : بھگیاڑ' باگھ دا بچہ
بل : طاقت' تران (2) محلا (3) قربان' صدقے' بلہاری (4) بلن توں
بل بل : اُبل اُبل کے

بل ونت / بلونت : طاقتور
بل : بلکہ' سگوں
بل : بلور' کچ (باہو)
بلا : مصیبت' آفت' اک فرضی جنور' چڑیل
بلاد : (ع) شہر
بلادی : شہرا
بلارے : بولن
بلاغت : (مث/ع) اپڑاء' گل یاں شعر دے پڑھن سُنن والے تیک اپڑن دا گُن
بلاق / بلاک : ایسی نتھ جو نک دے وچکار پائی جاندی اے
بلالؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی جو نبوی مسیت دے بانگے وی سن
بلاول : اک راگ دا ناں
بلاون : گواچن' گمن (2) کوکن' رووَن' چیکن
بلائیں : بلاواں
بلائیاں لینا : صدقے واری جاوَن' دوجے دی بلا اپنے سر لین
بلبلاون : (ک) جوش اُٹھن' خمیر اُٹھن (2) اونٹھ دا بولن (3) رووَن' گڑگڑاون
بلبلاون : (ک) بے چین ہوون' گھابرن (2) منت کرن' ترلا مارن
بلچن : (ک) رووَن' وِلکن' ڈسکن
بلچی : بلچن توں' رووَن (ج)
بلٹن : (ک) پرتن' مکرن' وگڑن
بلخ : روس وچ آمو دریا دے کنڈھے دا اک شہر
بلخ بخارا : روس دے شہر جتھوں عزت بیگ (مہینوال) سوداگری کرن آیا سی
بلخی : بلخ شہر دا (2) تماکو دی اک قسم
بلد : (ع) شہر
۔ بلدیدی : شہر دی
بلد : داند' ڈھگا' بولد
بلدی بال : بلدی اگ نوں بلدا رکھ (لط) (بجھی

اگ نوں بالنا اوکھا ہوندا سی)

بلدیو: (بل۔دے۔و) رام چندر جی دے وڈے ویر

بل دھن: بالپن

بلسن: (ک) خوش ہوون، عیش ہوون، مانن (2) ورتوں وچ لیاون

بلسیں: (بل۔سے۔ں) بلیں گا (مم)

بلشیا: (ب۔لش۔تی۔آ) اک گڑھ لما سپ (وا)

بلعم: بلعم بن باعور، اک یہودی عالم جہدیاں دعاواں قبول ہوندیاں سن۔ بعض گناہاں پاروں رب نے اوہدا چہرا سور ورگا کر دتا، مگروں قتل کیتا گیا

بلغار: اواز، رولا گولا (2) ہراول (3) اک قسم دا چمڑا

بلغاروں: ویکھو "بلغار"

بلقیس: سورج پوج ملکا سبا جو حضرت سلیمانؑ دے سمجھان تے مسلمان ہو گئی

بلک: بلکہ

بلک: پنجا، پھڑ، چمٹاء

بلکار: (بل۔کار/ہ) طاقت، زور، بل

بلکاری: طاقت، زور

بلکت: ولک ولک کے

بلکن: (ک) ولکن، روون

بلکن: (ک) بولن، بڑبڑاون

بلکن: (ک) جرلاون، کیڑیاں دا کلبلاون

بلکہ: (بل۔کے) سگوں، سگوں

بلکے: بلکن توں، ولکے، فریاد کرے

بلم: نیزا، برچھی

۔ بلم باز: نیزا چلاون والا

بلند: (فا) اُچا

بلندیاں: بلدیاں، جگدیاں (بف)

بلن: (ک) جلن، دھکھن، روشن ہوون، سڑن، کولا ہوون (2) غصا ہوون، (3) کڑھن، وچو وچ سڑن

بلن: (ک) دُھیل جنور نہ بلن پاروں اوہدی یونی وچ پھوکاں مارن (2) حقے دے زور نال سوٹے لاون

بلوا: (مذ) ہنگاما، فساد

بلوان: (بل وان) طاقتور، پہلوان

بلوٹ: بلوچستان دی اک پہاڑی

بلوچ: بلوچستان واسی، پنوں، محبوب (مجازن)

بلور: کچ، شیشا

۔ بلوری: شیشے دا، کچ دا، بلور دا

۔ بلوریں: بلوری، بلور دا بنیا

بلورن / بلورنا: (ک) نہوواں نال کھرچن

بلوغ: (مذ/ع) اپڑن، جوانی دی عمر، بال توں پکا ہوون

بلونت: (بل۔ونت) بہادر، طاقتور

بلہار: ویکھو "بلھار"

بلہاری: ویکھو "بلھاری"

بلہایا: بٹھایا، بہایا (لظ)

بلھو گھاٹ: اک تھاں دا ناں

بلے: کسے پاسے، گٹھے، دھر

بلی سندھ: سمندر دا بلوان (مراد راون /دا)

بلی: ویکھو "قالو بلیٰ"

بلیاں جھالیاں: تھاں تھاں اگ دیاں ڈھیریاں (ج)

بلیانی: سہیلی، متر، محبوبا

بلیدا: بلد، داند

بلیغ: اپڑیا، ایہیا کلام جو جھٹ سمجھ وچ آوے

بلیل: اواز، بلاوا، بول

بلیندیاں: بلدیاں، جلدیاں

بلیو: بولے (لظ)

بلیوے: مال اسباب، ولیوے (2) بولن توں

بلھار: (ک) قربان، صدقے، واری

بلھارن: (ک) قربان ہوون، صدقے جاون، وارے جاون

۔ بلھاری: قربان، صدقے جاواں، واری

جاواں

- بلھاریا: قربان کیتا

بلھارن: (ک) کھلن' بھیجن (2) بٹھاون

- بلھائے: بٹھائے

بلمن: اک قسم دی بُت وڈی مچھی

بلھیسی: بٹھائے گا

بما: ساٹوں

بمب: بم' پا شنار وست دا بنیا لموترا گولا جو تباہی کھلارن لئی ورتیندا اے۔ (2) وڈا واتس' ٹانگے دے اگے لگے لموترے واتس

بمبل: (بم۔بل) سر (سروٹ) دے بوٹے دا اُپرلا ہِٹا

بملا: دُنیاوی آلائش توں پاک (نانک)

بن: جنگل

- بن واسی: جانگلی لوک' جنگل واسی

بن: بنا' بغیر

- بن شاموں: شام (شیام) توں بغیر

- بن نک: نک کٹی (سری رام چندر نے راون دی بھین سروپ نکھا دا نک کپ دتا سی) (وا)

بن: (ع) پُتر

بن مسعود: ابن مسعود۔ رسول پاکؐ دے اِک صحابی (رض)

بناء: (بن۔آ) مُڈھ' بنیاد' عمارت

بنا: (بن۔نا) لاڑا' دولھا

بنا: (بن۔نا) حد' وٹ' کنارا (بنہ) دندا

بنا: بن' بغیر ("بناں" غلط املا اے)

بناء: حکمت' سائنس

بنات: اک ریشمی کپڑا

- بناتی: بنات دا

بنات النعش: قطبی تارے دے نال دے ست تاریاں دا جھمکٹا' پلنگھ پیڑھی

بناں: (غ۔ا) بنا' بغیر

بناوٹ: نقل' بتر' وکھاوا' ظاہرداری

بنبولاں: ببول' جھاڑیاں (دی اگ)

بنبیہا: پپیہا' اک پکھیرو

بنت: (ع) دھی

بُنت: (مث) بتر' بناوٹ

بنٹا: (مذ) کچ دی گولی جو کھیڈن دے کم آوندی اے۔ پرانے سوڈے دیاں بوتلاں دا مونہہ بند کرن دے کم وی آوندی سی

بنسن: (ک) تباہ ہوون' ناس ہوون

بنجارا: ویکھو "ونجارا"

بنجر: (ک) ویران' اجہی زمین جتھے کجھ نہ اُگے

بن چر: جانگلی جنور' چرندے

بند: ڈکاں' بنھ (2) انگ (3) بندی خانا' قید' جیل

بند بند: جسم دا ہر انگ

بند ہوون: قیدیاں وانگوں رہن' زندگی دے سارے سواد تیاگ دیون (وا)

بند: پُل' تھوڑا ویلا

بندبست: بندوبست' پربندھ' آہر

بندبستہ: بندوبست' پربندھ

بندر: بندرگاہ' کنارا' جزیرا' ساحل' ٹاپو

بندرابن: جمنا ندی کنارے متھرا ضلعے وچ اک جنگل جتھے سری کرشن نے جنم لیا تے گاواں چراندے رہے

بندڑا: بندا' غلام' داس

- بندڑی: بندڑا توں بندی

- بندڑے: بندے' غلام

بندش: بنھن' خیال یاں مضمون نوں شعر وچ بیان (احمد) لفظاں دا جوڑمیل' بند ہوون

بندگی: (مث) عبادت' رب دے حضور اپنے بندا ہوون دا اظہار' غلامی (2) سلام

بندوں: بند توں بندی ہنے توں' قید توں

بندوئے: قیدی (دمودر)

بندی: بندا دی مونث
بندی: قیدی
- بندی ویہاں: قید وچ پائے (دمودر)
- بندی وان: قیدی
بندی: نقطا' تل
بندی: ٹکا' کسے رنگ دا (عموماً سوہے) گول نشان جو متھے اُتے لایا جاوے
بندے: کناں دے کانٹے
بندپیّے: بند رہوے' قید ہووے
بندھ: بنھ' بنھ کے
بندڑ: کُولھے' چوُکلے' چوُکنے' چِتڑ
بنڑا: بنا' دولھا
بنسی: وانسری' بنسری' وانس دا بنیا ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے
بنفشہ: (فا) اک پھُل جو بعض دواواں وچ ورتیندا اے
بنکارن: (ک) اُچا بولن' چیکن' بکن (2) بھیت کھولھن (3) گپ مارن
بنکائے: لشکائے' چمکائے' لہرائے
بنگالی لکڑ: جادو دا ڈنڈا
- بنگالی لکڑ پھیرن: بنگال دا جادو کرن
بنگاہ: وانس دا سوٹا جو ڈاٹ ڈکے لئی ورتیا جاوے (2) فوج دا پچھلا حصا' فوج دا سامان
بنگری / بنگڑی: ونگ' چوڑی (خف)
بنوٹا: ڈانگ نال لڑن دا اک فن' بنوٹ (چ)
بنولی: سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (خف)
بنولے: بنولی' سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (لط)
بنولیس: (قسمت وچ) لکھی ہوئی
بنی: اولاد
بنی آدمؑ: آدمؑ دی اولاد' لوک' بندے
بنی اسرائیل: بنی اسرائیل' یہودی' حضرت یعقوبؑ دی اولاد (ہا)

بنیامین: حضرت یوسفؑ دا سبھ توں نکا ویر جو ماں ولوں سکا سی
بنی: کنارا' بنّا' بنھ
بنے: بنا توں' دولھا' لاڑا (مم)
بنے: پاسے (ہا)
بنئیں: (غ ا) بنیئے' بانیے' دکاندار
بنیرا: ولگن' کوٹھے دی کندھ
بنھ: بنھن توں امر' ویکھو "بنھن"
- بنھ پنڈاں: پنڈاں بنھ کے' بہت زیادا (مم)
- بنھ لیاون: پھیرے دے کے دولھا دا دولھن نوں گھر لیاون' نکاح کر کے لیاون (وا)
بنھا ٹنگا سیاں: ہتھ پیر بنھا کے رکھ نال ٹنگوا دیساں (وا)
بنھ: بند' سیلاب روکن لئی لایا گیا ڈکا (2) مصیبت روکن والا جوان
بنھ: ونھ (چ)
بنھاں: نالوں
بنھن: (ک) جکڑن' کسن' گنڈھ پاون' قید کرن' پابند کرن' پانی ڈکن لئی بنھ مارن
بنھوڑا: چھپڑ' ٹوبھا
بنا بناتا: کسے کم دا مُڈھ رکھن' بنا بناون
بناتا: سجانا' تیار کرنا
بنتا: مناسب لگن' پھبن
بناوٹ: بنی ہوئی شے' اساری' بنتر' تعمیر' دنیا دی بنی ہوئی ہر شے
بنسن: مکن' ختم ہوون' مرن' تباہ ہوون' گمن' غائب ہوون
بنن: اُنن' وُنن' بنائی کرن
بنیوں: توں بنیا
بو: (امر) بیج' بی' اُگا' کاشت کر (احمد)
بو: خشبو' بو' باشنا
بوالہوس: (ع) ابوالہوس' حرصی' ہوس والے

(اَحمد)

بُواہ: بیاس دریا

بوائے: بیٹے

بوبک: گھٹ عقل والی کواری کڑی

بوپاری: وپاری، تاجر

بوپڑا: (بو-پ-ڑا) پُرپا، معصوم، وچارا، نماتا، ویکھو "پُرپا"

بوتا: جوان اُونٹھ (2) بُت، پُتلا (3) بُتا، دھوکھا (4) نکی عمر دا

- بوتی: بوتا توں مونث، جوان ڈاچی

بوتے: اک مخلوق، جن بھوت وغیرا

بوتھرن: (ک) مُونہہ مُوتھ بھرن، ٹھُوسن، بھرن

بوٹ: وڈی بوٹی

بوٹ: بحر بھیا ہویا پکھیرو جدے اجے کھمبھ نہ اُگے ہوون

بُوٹا: نکا رُکھ

بوٹی: گوشت دا ٹوٹا (2) مرد دا لنگ جو جوگی لوک گیان دھیان وچ خلل پیدا کرن والا سمجھدے نیں

- بوٹی وچ اگّ: اک وچ بوٹی (پاون)، لنگ توں نجات

بُوٹی: نکا بوٹا، اجیہا رُکھ جدے وچ لکڑ نہیں بڑی، بھنگ دا بُوٹا

بوجھ: بھار، وزن

بوجھے: بجھے، جانے پچھانے (عم)

بوچ: بوجھن توں امر تے حاصل مصدر، دبوچ، پھڑ

بوچھا: جیب، کیسا

بوجھارت: بُجھارت، پہیلی، مُعما (ملما)

بُود: (فا) ہویا

بودا: جوڑا، گُت

بودلا: ہلکے کُتے دے وڈھے دا دم کرن والا فقیر، اک ذات، بودی والا، بے آسرا

بودلی: بودلا توں، مرداں دا لباس پاون والی فقیر عورت

بودوباش: (فا) رہن سہن، رہتل

بودی: سردے وچکارلے لمے وال، بودا

بودیوں: بودی توں (بودی: سردے وال)

بوڈن: (ک) بُڈن، ڈُبن، ڈوبن

بوڈی: بودی، گُت، پرانڈا (خف)

بور: گھوڑے دی اِک قسم

بُور: رُکھ نال پھَل لگن توں پہلاں دا عمل، مُڈھلے مرحلے دا پھَل، زروانے

بور بور کرن: ٹوٹے ٹوٹے کرن، پُرزے پُرزے کرن

بُور دے لڈو: اجیہا کم جدا کرنا یاں نہ کرنا اِکو جیہا ہووے

بور گھوڑی: چٹے یاں ہلکے بدامی رنگ دی گھوڑی

بُورا: اُدھ رِڑکا دُدھ، گھرڑ

بوراون: (ک) جھلّا ہوون، چھاوا ہوون

بورن: (ک) بُور آون، پھَل لگن توں پہلاں زروانے لگن

بورے: تور پھر جاون

بوڑ: ڈبو، ڈوب کے

بوڑا: جدے ساہمنے دے دند نکل گئے ہوون

بوڑن: (ک) ڈوبن، پانی وچ غرق کرن

بوڑیو: ڈوبیا، ڈبویا

بوڑیوے: ڈوبے، ڈبووے، بوڑے، بڈاوے

بوڑھ: برگد دا رُکھ

بوڑھ: بوڑھن توں، ویکھو "بوڑھن"

بوڑھن: (ک) اپڑن، ویلے سرمدد لئی آون

بوڑھیں: ویکھو "بوہڑیں"

بوڑھیاں: صاف کرساں، جھاڑساں (خف)

بوز: چلاک، تیز آدمی (2) بھنورا

بوزنہ: بوزنہ، باندر، شیطان

بوزنہ: (فا) باندر

بوزنیاں: بوزنہ دی جمع، باندر

بوزے: بوز توں، بھنورے

بوزیندا : بوزیں دا' باندراں دا (لہ)
بوستان : شیخ سعدی دی اِک مشہور فارسی کتاب (گلستان تے بوستان)
بوسرن : (ک) غرور یاں غُصے پاروں نک مُونہہ وٹن (2) پھُلنا' موٹا ہوون
بوسہ : چُمن' چُمی
بوطالب : ابوطالب' رسول کریمؐ دے چاچا جی
بوغاز: آبنائے' پانی دا تنگ راہ
بُوک : فوارا
بوک بند: بوغ بند' رضائی نُوں میلا ہوون توں بچاون لئی اُچھاڑ
بوکن: شیر دا بولن' گجن' دھاڑن
بوکا : کھوہ وچوں پانی کڈھن والا چمڑے دا ڈول
بوکے: بوکا دی جمع (نوشہ)
بوکیندا: بوکن توں' شیر بولدا
بوکھلاون : (ک) بوترن' بوندلن' گھابرن
بوگ بند: بوغ بند' رضائی تلائی دا اُچھاڑ' ویکھو "بوک بند"
بول : (مذ) گل' غصے دے فقرے' بولی' مہنے' طعنہ
- بول اُتے پہرا دیون : کیتے قول نُوں پُورا کرن' آکھی ہوئی گل پُوری کرن
بوُل : (مذ/ع) پیشاب' مُوتر
- بوُل دا بھانڈا : استری لنگ' عورت دی یونی
بول : نک دا زیور' نتھ' بلاق
بولا : بول' نتھ
بولا مینسر: نک دے دو زیور
بولاق : بلاق' نک دے وچکارلی نتھ
بولن : (ک) مُوہوں گل کڈھن' الاون' مہنا مارن' مادا جنور دا ملاپ لئی تیار ہوون' گالھاں کڈھن
بولنا : گالھاں کڈھنا' ویکھو "بولن"

بولی : مہنا' طعنا' بول' طنزیا فقرا (بولی مارن)' وعدا
بولھی : سُوں گھروں ڈنگر دا پہلا دُدھ
بوُم : (فا) اُلو (2) بنجر زمین
بوترن : (ک) بوندلن' بدحواس ہوون' بوکھلاون
بُوند : قطرا (عم)
بوند برہ دی : برہا دی بارش' عشق دا مینہ
بوندڑیاں: بُونداں' بارش دے قطرے
بوندلن : (ک) بوترن' بوکھلاون
بوندیاں : کنیاں' قطرے' بُونداں (لہ)
بونگا : (مذ) جھلا' بے وقوف' جُھنڈو
بونگن: (ک) 'بکن' شیر دا دھاڑن' گجن (2) بے فکری وچ وسن
بونہنا/بوہٹا: بانہہ دا زیور
بوہ: (غ ا) بہو' بہہ' بیٹھ
بوہٹی: ووہٹی' (عم) چیز ووہٹی
بوہٹے: ویکھو "بونہنا"
بوہڑ: ویکھو "بوڑھ"
بوہڑیو: بوڑھیو' پرتیو
بوہکر: جھاڑو
بوہکراں وِچ ہتیاں: لتّیاں لمیاں ہوون پاروں زمین اتے گھسرن جویں جھاڑو دتا جا رہیا ہووے (وا)
بوہل: بوہلا' فصل دی جنس دا ڈھیر
بوہلی: (مش) ویکھو "بولھی"
بوہنی: (مش) دکانداری وچ دن دی سبھ توں پہلی وٹک
بوہی: بوائی' کاشتکاری (خف)
بوہے دیاں مہریاں: گھربار سانبھن والیاں' بندوبستی عورتاں
بوہیوں کڈھنا: دھی نُوں گھروں کڈھن
بوئی: کپاہ ورگا اک ریگستانی بُوٹا
بوئیں: بو دی جمع' خشبوواں (عم)
بوئیت: بو' خشبو

بہانا: (مذ/فا) جھُوٹھا عذر
بہادر شاہ: اورنگزیب دا سبھ توں وڈا پُتّر جِہدا لقب شاہ عالم سی۔ لہور دا شاہ عالمی دروازا اوہدے ناں اُتے اے
بہار: پھُل کھِڑن دا موسم' موسم' سواد' مزا' خُشی
بہارن: بہاری پھیرن' جھاڑو دیون' جھاڑو نال کٹھا کرن' صفائی کرن
بہاری: بہار' بہار دا (ا/ عم)
بہاری: جھاڑُو
بہال: بٹھا' بٹھا کے' بہا کے
بہالاں: بٹھاواں' بہاواں
بہالو: بٹھاؤ
بہان: دو ورھے دی وچھیری جِہنے نر نال ملاپ نہ کیتا ہووے
بہائم: عربی بہیمہ توں جمع' پشُو' حیوان
بہائی: بٹھائی
بہائیاں: ندان بالاں نوں سواون رواون والی بدروح (دا)
بہایم: بہائم۔ بہیمہ (ع) توں جمع' بے عقل جنور
ببل: (بہ-سل) ببل لہوری (جنم 1751ء) پنجابی دا اِک کلاسیکی شاعر جِہنے سی حرفی "ہیر رانجھا" لکھی
بہ جِیں: (فا) بہ بِین' بہتر و یکھنہار
بہتات: (مث) بُہتائی' زیادتی' بہت ہوون
بہتان: (مذ/ع) تہمت' جھُوٹھا دوش
بہٹھ: بیٹھ
۔ بہٹھا: بیٹھا (لف)
بہج: پہنچ' حد (عم)
بہجت: خُشی' تازگی' سہپن
بہر: (فا) لئی' برائے' کان
۔بہرخدا: (فا) رب دے لئی
بہرام: ایران دا ساسانی خاندان دا اک مشہور بادشاہ' بہرام گور
بہرم: بِرم
بہرم گلہ: ضلع میرپور وچ اِک مشہور تھاں

بہرہ: فائدا (2) جانوُ (3) حِصّا بخرا
بہری: (مث) اک شکاری پنچھی' کوہی
بہزاد: ایران دا اک مشہور چترکار
بہشت: (فا) (ب-ہش-ت) جنت' فردوس بریں
۔ بہشتوں: جنت توں' بہشت توں
بہشتی: بہشت دے' جنتی (2) پانی بھرن والا
بہکران: دیکھو "بوہکر"
بہکنا: (بہک-نا) دھوکھا کھاون' پُٹھے پاسے ٹُرن' نشے دی لور وچ ہوون
بہگاں مارن: ہتھ دا پچھلا حِصّا مُونہہ نال لا کے للکر مارن
بہگنے: اک سَوڑے مُونہہ دا برتن جو کئی کماں لئی ورتیندا سی۔
بہل / بہلی: (مث) وانگ گڈی' گڈ
۔بہلاں: بہل دی جمع
بہمن: ایران دا اک بہادر (2) باہمن' برہمن
بہن: (غ۔ا) بھن (توڑ)
بہنورا: (غ۔ا) بھنورا' بھورا
بہن: (ک) بھیکھن' اجھن
بہو: بہتھ' بہ (2) بہون دا اُدھ جو لفظاں نال اگیتر دے طور تے ورتیندا اے۔ (جویں کہ بہوُطا' بہو گُنتی) بہُو
بہو بھیسیا: بُہتے بھیس وٹاون والا (وارث شاہ نے کیدو لئی ورتیا اے)
بہورکے: بھور کے
بہوگنے / بہگنے: بہت گُناں والے
بہوں: بہتا' بہت' کافی
بہوں: وہوتی' واجبی ہوئی (لف)
بہی: باسی' اِک ہجری (2) بہتر (بہ) (3) اِک پھَل
بہیو: (غ۔ا) بھیو (د) ہویا (ہلما)
بہیوے: بہوے' بیٹھے
بئی: دُوجی
بئے: دُوجے
بِی: بیں' بج

بے: (فا) بغیر، بنا،
—بے آب: بنا لشک، بے چمک، بے عزت
—بے آساں: ناامید (لوکاں توں)
—بے اخلاصاں: اخلاص بنا، مطلبی، بنا خلوص
—بے ارامی: بے ارامی، بے سکونی
—بے امر: نافرمان، حکم نہ منن والا، شیطان
—بے انت شماری: بے شمار، ان گنت
—بے اوڑا/اوڑے: بے شمار، بے حد حساب، بے انت
—بے بصراں: جو بینائی دی نعمت توں محروم ہوون، نہ ویکھ سکن والے
—بے بنیادی: فانی
—بے بہا: بہت زیادا
—بے پت: بے عزت، کمینا
—بے پرواہ درگاہ: رب دی ذات دی بے پرواہی۔ "اللہ الصمد" ول اشارا (باہو)
—بے پرواہا: بے پرواہ، رب
—بے پرواہی: رب دی بے نیازی، اللہ الصمد
—بے پرواہی دے وچ نیرے: بے پرواہی دے پانی یاں سمندر وچ، رب دی بے پرواہی تے بے نیازی ول اشارا اے (غم)
—بے پرواہی کولوں: رب دی بے نیازی توں
—بے پیر: جندا کوئی پیر نہ ہووے
—بے پیڑ: جنوں کوئی پیڑ نہ ہووے، بے درد، دُکھ دا احساس نہ کرن والا
—بے تاب: بے قرار، بے چین
—بے ترس: بنا ترس دے
—بے تکرار: اکو واری
—بے تمائی: لاپرواہی، بے دھیانی
—بے جا: غلط تھاں، بُری تھاں، ضائع اجائیں، بنا لوڑ
—بے جند: بے جان، مردا

—بے چون: بنا مثال، لاثانی، بنا شکل، بے رُوپ
—بے چونی دا چون بنایا: بے مثال دی مثال پیدا کیتی، بے روپ توں روپ وٹایا
—بے حدا: بے حد، حد توں ودھ کے
—بے خود: بنا ہوش حواس، مست، نشے دی لور وچ
—بیداد: بے داد، داد نہ دیون والا، بے انصاف
—بے داد نگری: بے انصافاں دا شہر، جتھے کوئی فریاد نہ سُنی جاوے
—بیدادی: بیداد، ظلم
—بیدادی: ظالم، بے انصاف لوک
—بے دستور: رواج دے خلاف، رسم دے الٹ
—بے دستیم و بے پائے: میں بے دست و پا آں، میں بنا ہتھاں پیراں دے آں، میں مجبور آں (خف)
—بے دل: جو دل دے چکیا ہووے، جندا دل اوہدے کول نہ ہووے
—بیدوس: بے دوس، بے گناہ، بنا الزام
—بے راہ چلن: عام راہ توں ہٹ کے چلن، دستور دے خلاف کم کرن
—بے رُوپاں: بے رُوپ، روپ بنا، کوجھے
—بے ریشے: بے ریش، بنا داڑھی، الوئیں (غم)
—بے زور: بنا دھوکھے فریب (دا)
—بے ست: ست دے بنا، کمزور
—بے سحرشب ہجراں: ہجر دی اجہی (لمی) رات جندی سویر نہ ہووے
—بے شبیہ: جندا پرچھاواں/عکس نہ ہووے، بے شکل
—بے عیب: خامیاں توں پاک، عیب توں

پاک' اللہ پاک دی ذات
-بے فرمانی: نافرمانی' گل نہ منّن
-بیکس: بے سہارا
-بے کناراں: بے کنار' اینا چوڑا پئی دوجا کنارا نہ دسے' بے حد وحساب
-بے کیف: بے سواد' بدمزا
-بے مایا: بنا دولت' غریب
-بے مت: بے عقل' بے وقوف' نا سمجھی والی (مت: عقل)
-بے مثال: جندی مثال نہ لبے' لاثانی
-بے مراد: نامراد' جندی آس پوری نہ ہووے
-بے موجب: بنا لوڑ' بنا وجھا' بنا مطابق
-بے نرواری: ناانصافی
-بے نظیر: لاجواب' جندی مثال نہ لبھے' لاثانی
-بے نوائی: بے نوا ہوون' بے اواز ہوون' جندی کوئی نہ سنے
-بے نہایت: بہت زیادا' بہت ودھ
-بے واہا: اکلا' بے سہارا
-بے واہی: جندی واہ نہ لگے' لاوارث' بے آسرا' بے کس' بے وسیلا
-بیوس: بے وس' جندا وس نہ چلے
-بے وسا: وس توں باہری کم' اوکھا کم' بے وس
-بے ہراس: نڈر
-بے ہودہ: بے معنی گل' بنا سیانف' بکواس' لغو
بیا: دوجا' ہور
بیاپن: (ک) کھلارن' پسارن' کھلرن
بیاپے: دوجے کماں وچ پے گے' ہور ویکھو "بیاپن"
بیاض: (مث/ع) شاعری ہتھ لکھت

بیاج: سود
بیاس: (مذ) پنجاب دا اک مشہور دریا
بیائیاں: (مث) پیراں دیاں تلیاں دیاں تریڑاں
بیان: (مذ/ع) کسے خاص معاملے بارے کوئی گل' عدالتی گواہی
بیاں: باہاں
بیت: بھین (نانک)
بیباک: (فا) دلیر' نڈر' انجھک
بیباکی: بیباک ہوون دی حالت یاں صفت
بیبو: صاحباں دی پھپھی جنے صاحباں نوں وباہ سے مرزے نال ملایا
بی بی: (مث/فا) عورت لئی آدر دا بول' بھین' ماں
بی بی وار گھتی: بھین صدقے جاوے' ماں صدقے جاوے
بیپاری: (مذ) وپاری' کاروبار کرن والا
بیت: (مذ/ع) گھر
-بیتاں: بیت دی جمع' شعراں' گھراں
-بیت الرب: رب دا گھر' خانہ کعبہ
-بیت العتیق: پرانا گھر' خانہ کعبہ' سبھ عبادت گھراں توں پرانا
-بیت المعمور: خانہ کعبہ جتھے حج کیتا جاندا اے -
-بیت اللہ: رب دا گھر
-بیت حزن: غم دا گھر
-بیت معمورہ ویکھو "بیت المعمور"
بیت: شعر' بینت
بیت: سوئی والس ورگا پر لچکیلی لکڑ والا اک بوٹا
بیت: (پ-ث/و) گزر
-بیتا: گزریا' بیتیا (خف)
بیتار: بے تار' بے سمجھ
بیتن: (ک) گزرن' لنگھن' وسر ہوون
بیتی: گزری' لنگھی

بیتے: بیت، شعر (مم)

بیٹ: (بے-ٹ) نشیبی دریائی زمین، دریا کنڈھے دی زمین یاں جنگل

بیٹ دے دھائیں: دریا کنڈھے بیٹ وچ جمن والے دھان جہناں دا سٹا نکا ہوندا اے

بیٹا: (بے-ٹا) پُتر

بیٹھ: بیٹھن توں امر، بہ

-بیٹھ پنجر وچ دھس کر: جسم اندر روح دا واڑن (بلھا)

بیٹھن: (ک) بہن، بیسن

بیٹھے من رضائیں: رب دی رضا نوں من لیا

بیجن: (ک) بوون، زمین وچ بی دبن

بیحدا: بے حدا، بے حد، بے انت

بیخ (بے-خ، بی-خ) جڑ، بنیاد

بیخاں: بیخ دی جمع، جڑاں

بیخود: بے خود، بنا ہوش و حواس، نشے دی لور وچ

بید: (بے-د) وید، ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں رگ وید، سام وید، اتھروید تے یجروید (2) نصیحت

بید: ویس وٹاون، مکر کرن

بید اچھرے: ویداں دے اکھر، ویداں دی لپی، ہندی، گرمکھی وغیرا دی لکھت

بیدار: (فا) جاگدا ہویا

بیدل: بے دل، جھنے دل دتا ہویا ہووے (مم)

بیدن: ویکھو "ویدن"

بیر: (بی-ر/ہ) بہادر

-بیر کھیت: لڑائی دا میدان

بیرا: (بے-را) ٹوٹا، بوٹی، ٹکڑا

-بیرا لاہ دا: بیخ توں لاہی بوٹی

بیراجا: بیٹھیا

بیراگڑے: وراگی، وراگ وچ

بیراگن: وراگن، بیراگی، فقیر عورت

بیرانی: تج کے، چھڈ کے

بیرک: جھنڈیاں، پرچم

بیرے: بیرا دی جمع، ٹوٹے

بیر بتیالا: جن بھوت دا اثر لاہن والا عامل

بیر بلیاں: ہیرے موتی دیاں نگیاں والیاں

بیڑا: (بے-ڑا) کشتی، سمندری جہاز

بیڑا: (بی ڑا) پان دی گلوری (2) ٹھس

بیڑن: (ک) تیار کرن، منظم کرن

بیڑی: کشتی

بیڑے: (بے-ڑے) کشتیاں تے سمندری جہاز

بیڑے: گدام، بٹن

بیڑے واؤ گھوڑے چاڑھے: (1) بیڑے ہوا دے گھوڑے اُتے سوار کیتے (2) ہوا نے بیڑے تیز چلا دتے (مم)

بیڑھا: "بیڑھ" توں، پشو لٹن لئی پشو مالک نال مقابلا، گھیرا پا کے کیتا گیا حملا

بیڑھی: پیچدار، خم دار، ول رکھن والا، مکار

بیساکھ: وساکھ

بیستر: ستر، اگ، بھاہ

بیسن: (ک) بیٹھن، بہن، اجھن

بیسنا: بہنا

بیسیں: بیسں توں، توں بیٹھیں

بیش: (فا) ودھ، بہت، زیادا

بے شبہت: بنا شبہا، بناشک

بیشم: بے وس، بے حال، پریشان

بیضاوست: ویکھو "یدبیضا"

بیضہ: (فا) آنڈا، آنڈڑا

بیعت: کسے قسم دا اقرار، مرشد دا وعدا

بیغم: بے غم، بے فکر (مم)

بیک بیکاں: بیکابیک، رنگارنگ، ون سونا، طرحاں دا (مم)

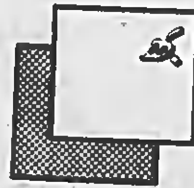
بیکابیک: ویکھو "بیک بیکاں"

بیکس: بے سہارا

بیگ: (بے-گ) ترک سردار

بیگار: وگیار' وگار' بنا مل مزدوری
بیگاناں: بگانے' پرائے' کسے ہور دا' بگانا
بیگانی: اوپری' بگانی
بیگانے: اوپرے' پرائے' بگانے
بیل: مٹی
بیلا: انسانی پہنچ توں ازاد جنگل
بیلا جنگلا: جنگل بیلا' بیلے دے پھُلاں دی واڑھ
بیلی: "بیلی" توں' محبوبا
بیلنیاں: بیلنا' ویلنا دی جمع' گنے وچوں رس کڈھن والی مشین' روں وڑیویں وکھ کرن والی مشین
بیلوا: ڈوگے وچوں تھالی وچ سالن پاون والا چمچا
بیلی: (بے-لی) دوست' متر' سجن' ساتھی' سنگی
بیلیں: (بے-لے-ں) بیلے وچ' جنگل وچ
بین: وچکار' انتر
بین اللہ و بینی: میرے تے رب وچکار
بین: (بی-ن) مونہہ نال وجایا جاون والا اک ساز جو سپیریاں کول ہوندا اے۔
بین: دکھ
بینا: ویکھن ہار' اکھاں والا' نظر والا
بینتی: (بے-ن-تی) گذارش' درخاست' التجا
بینڈا: (بی-ں-ڈا) لکڑ دا ان تراشیا ٹوٹا' لکڑ دی چوکی جو بیٹھن دے کم آوندی اے۔ (2) اک سادی کپڑا
بینسر: اک قسم دی نتھ
بینسریوں: وانسری توں
بینی: (فا) نک
بینی چند: اک بھگت دا ناں
بینداں: متھے دا زیور' جھومر
بینی: وینی' کلائی' گٹ' بانہہ
بینے: متھے دا زیور
بیو: بے' دوجے' اوپرے
بیو: (بے-او) اوس توں سوا (خف)
بیوپار: وپار' کاروبار' لین دین
بیور: (بے ور) دو کپڑے' قمیض تے دوپٹا
بیوگل: (بے-او-کل) باقی سبھ' دوجا سبھ
بیوہار: وہار
بیہ: بہ' بیٹھ
بیہہ: (غ۔ا) بہ' بیٹھ
بیہا: بہا' باسی' غیر تازا' بسا
بیہار: وہار
بیہودہ: بے معنی' بنا سیانف گل' بکواس' لغو
بیہی: باسی
بیہیاں: بہی دی جمع' اک پھُل
بیئوں: (بی-اوں) بی توں' بیج

بھ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا تیجا اکھر جو خالص
یسی اکھ اے۔ عربی فارسی وچ ایہ نہیں ہوندا۔
رمکھی پی وچ ایہدے تباں بھا (भ) اے

بھا : بھاگ' نصیب' مقدر' حصا' قسمت

بھا : بھانے' خیال وچ' سمجھ وچ' بھاویں

بھا : ل' ریٹ

بھاپا : جیبں [illegible]

بھابی : (مث) بھرا دی بیوی' بھرجائی

بھانبھرا : (مذ) بھنورا

بھات : (مذ) ابالویں چاول' بھت

ـ بھات کھائی : ویاہ دے دوجے دن ووہٹی دی
ماں ولوں منگی دی دال دی کھچڑی دی دعوت

بھاتی : (مذ) بھات کھاون والا' ساتھی

بھاتی : دھونکھنی' لہار دا اگ بھڑکاون والا آلا

بھاٹے : تجھلساء (2) بھٹ' ریتلے ٹیلے

بھاج : (مث) بھانج' شکست

بھاجڑ : (مث) بھج دوڑ' جلدی' سوڑ

بھاجی : (مث) بھُرجی' بھوجی' سالن (2) ویاہ دی
مٹھیائی

بھادرا / بھادروں / بھادوں : (مذ) دیسی سال دا
چھیواں مہینا جو ساون دے مگروں آوندا اے

بھار : بوجھ' وزن' ذمے واری' احسان

ـ بھار تھیے : بوجھ بن گئے

بھار : اک وزن جو سو سیر دا ہوندا اے

بھارا : ذمے واری' احسان دا قرض (2) وزنی'
موٹا' قیمتی

بھارڑی : بھاری' بھار والی

بھارڑے گورڑے : گمبھیر' سنجیدا' غم سہن
والے

بھاروں : بھار' آکڑ

بھاری : بھتا' کافی' قیمتی' سخت

بھاری : کسی تھاں جتھے جن بھوت دا قبضا دسے
جاوے

بھارے : بھار' وزن' سامان (2) زیادا' مہنگے
قیمتی (3) ماہر

بھاڑ : (مذ) بھٹھی' تندور

بھاڑا : (مذ) کرایا (2) وخت' مشکل' اوکھت

بھاڑی : (مث) دانے بھنن والی وڈی بھٹھی

بھاڑے دا ٹٹو : پیسے بنا کم نہ کرن والا

بھاسرن : (ک) بولن' کسکن' ابھاسرن' دل دا
بھڑاس کڈھن

بھاسن : کسکن' جھکن' دسن' جاپن

بھاشا : وسا

بھاکھا : بھاشا' بولی بھاکھیا (عم)

بھاکھن : (کم) بولن' کوون' کسکن (2) جانن
پچھانن

بھاکوں : بھاکھیا (عم)

بھاکیا : بولیا' آکھیا

بھاگ : (مذ) حصا' بخت' بخرا' قسمت' نصیب
ہویا' لیکھ' خش قسمتی (2) اک ڈگری دا زاویا

- بھاگ بھری : بختاور، نصیباں والی، خُش قسمت عورت
- بھاگ جاگن : نصیب چنگے ہوون
- بھاگ لگن : قسمت دا چنگا پلٹا کھاون
- بھاگ متھورے : متھے (اُپر) لکھے بھاگ، قسمت جو متھے اُپر لکھی ہووے
- بھاگی : حصا لین والی (کسے منڈے کم وچ)

بھاگ : بھنگ، بھانگ
بھاگا : بھجیا، بھج گیا، نس گیا (لظ)
بھاگاں : بھاگ، نصیب، قسمت
بھاگوں : (ہ) بجھاں، نساں
بھاگی : بھاگ، بھاگ والا، خُش قسمت
بھاگے : بھجے، نسے
بھاگیں : بھاگ نال، قسمت نال
بھال: بھالا، نیزا
بھال : تلاش (امر) لبھ، تلاش کر
بھالڈ : وڈا برچھا
بھالن : (ک) ڈھونڈن، لبھن، گولن، ٹولن، تلاش کرن
بھالو: رچھ
بھالے : لبھے، تلاش کرے، توجا کرے، ڈھونڈے
بھالیں : کھلیاں اکھاں
بھالیاں : تلاش کیتیاں، لبھیاں، ویکھیاں
بھالیاں : بھالے، برچھے (2) جنہاں نوں عشق دی برچھی لگی ہووے، بھٹڑ
بھان : کملا، دیوانا، پاگل
بھان : ٹُٹی رقم، پیسے
بھان : ٹھکیواں، ٹُٹ، مار
بھاں بھاں کردا : وران، سُنسان
بھانبڑ: (بھاں-بڑ/مذ) اگ دے شُعلے، لانبو، مچا
بھانبڑ باغ: اگ وچ باغ، حضرت ابراہیمؑ دے واقعے ول اشارا
بھاں بیلی : بالاں دی اک کھیڈ

بھانت: طرحاں، وانگ، ہار
بھانج : شکست، بھاج
بھانگا : فرق، گھاٹا، کسر، کسارا
بھانودیاں : (غ ا) بھاوندیاں، پسند آوندیاں
بھان : اوہ تھاں جتھے جنور بنھے جاندے نیں (2) حویلی (3) سوہن
بھان میساں : مالدار لوکاں دی رہائش گھاتاں گا (خف)
بھانا : (مذ) خیال، چاہیا، مرضی، رضا، پسند، تقدیر، رب دی مرضی (2) سُورج
بھائی : (مث) پسند
بھائے : بھاون توں، پسند، مرضی، خُشی، خیال وچ
بھائیاں : پسند
بھاواں : پسند آواں
بھاوت : پسندیدگی، بھاون
بھاوس : بھاوے سُو، اوہنوں چنگی لگے، بھاوندا سُو
بھاولی : بھولی، ونڈائی
بھاوم : مینوں بھاوے
بھاون : (ک) پسند آون، سکھاون، چنگا لگن
بھاونے : خیال، خاہش، سوچ
بھاوے : پسند آوے
بھاویں : خواہ، چاہے (2) چنگا لگیں
بھاہ : اگ
بھاء : بھاگ، نصیب، حصا، قسمت
بھائت : بھائی چارا
بھاؤ : پریم، محبت، پیار (2) حصا
بھائی : (مذ) بھرا، ویر

- بھائی چارے : برادری، نیڑلے رشتے دار
- بھائیوالی : بھائی چارا، سانجھ، شراکت

بھائی : پسند آئی
بھائے : پسند آوے
بھائیں : بھاہ، اگ
بھایا : پسند آیا

بھباں مارن : ڈھاواں مار کے رون
بھبک : (مث) شیر دی گج
بھبکن : (ک) بھڑکن، بو اٹھن
بھبکی : (مث) دھمکی
بھبل : (بھبل/ مث) گرم سواہ، گرم ساہ
بھبلاون : (ک) جھلسن، بھبل وچ بھنن
بھبوت / بھبھوت : سواہ ملن، ویکھو "بھبھوت"
بھبوت بھسم : سواہ جو جوگی اپنے سر اُتے ملدے نیں
بھبھوت : نفس کُشی لئی کولے دی سواہ جسم اُتے ملن جس نال کالا چٹا رنگ اکو جیہا ہو جاندا اے
بھپا : (مذ) اُبلے ہوئے نرم چاول، بھت
بھت : جیسے (2) وانگ، طرحاں، جویں (3) ورگا
بھت : بوہا، دروازا، کواڑ
بھت : اعراب، علامتاں جو درست املاء لئی ورتیندیاں نیں
بھتا : (بھت۔تا/مذ) کھیت وچ کم کرن والیاں لئی ناشتا یاں دوپہری کھانا، سفر خرچ، اک دیہاڑی دا خرچا
بھتار : خاوند، کنت
بھتاون : (ک) بھوترن، بھوئے ہوون، مچھرن
بھتری : (مث) بھرا دی دھی، بھتیجی
بھتی : (مث) کوڑا وٹا، مرن دی روٹی
بھتے ہارے : بھتے ویلے، سویرے ای
بھٹ : بھٹ باہمن (وا)
بھٹ : لعنت، بدقسمتی، پھٹکار (2) بھٹھی
بھٹ / بھٹھ ہستی : اپنی ہستی نوں بھٹھ وچ پا
بھٹ : (مذ) غار، کھوہ، جانگلی جنوراں دا ویرا (2) ریت دا ٹیلا (سندھی)
بھٹڑے : بھٹ، ریت دے ٹیلے
بھٹڑے واہن : بھٹھ واہن، ضلع بہاولپور دا اک قصبا (خف)
بھٹڑیں : بھٹ وچ، ریت دے ٹیلے اُتے

بھٹکدے : رُلدے، گمراہ ہوئے، گواچے
بھٹکن : (ک) گمراہی پون، رُلن، گواچن، راہ بھلن، کراہے پین
بھٹکنا : ویکھو "بھٹکن" نبض دا تیز چلن، چاہت، آرزو، ترہیہ
بھٹن : (ک) ناپاک کرن، بھرشٹ کرن
بھٹھیاں : بھٹھ
بھٹھ : بھٹھی، تندور، بھاڑ، جوں بھنن والی وڈی بھٹھی (2) بھٹھی وچ پوے (با)
۔ بھٹھ اساڈا آیا: ساڈے آون دا کیہ فائدا
۔ بھٹھ رناں دی دوستی رناں دی یاری بھٹھ پوے (کیوں جے نقصان دہ ہوندی اے)
۔ بھٹھ گھتاں : بھٹھی وچ پاواں، ساڑاں
بھٹھیارے : بھٹھی والے، ماچھی
بھٹھی : بھٹھ، دانے بھنن والا نکا تندور
بھج : دوڑ (2) ٹٹ (3) بانہہ، بازو
بھجائیاں : بھرجائیاں
بھجنگا : کالا سپ (2) جسم اُتے کالکھ ملن والا فقیر، بھجنگ
بھجن : (ک) دوڑن، نسن (2) ٹٹن، تڑکن
بھجن : (ک) گلا ہوون، بھجن، دُکھن، تر ہوون
بھجن : (ک) سڑن، پکن، اگ دے سیک نال رنگ بدلن
بھجو : بھاویں بھج جاوے
بھجے : ٹٹے
بھچال : (مذ) زلزلا، زمین دی کنبنی
بھچکن : (ک) بھچن، چھیڑن (2) گھابری، ڈرن، تبھکن
بھچلن : (ک) دندلن، بدحواس ہوون، ورغلایا جاون
بھچون : (ک) کراہے پاون، ورغلاون
بھچیا : بھچن توں (2) گھٹ کیتا، سمیٹیا
بھجھ : پچھا، تعاقب

بھُماوݨ : (ک) چکھݨ' کھاوݨ (2) بھڑکاوݨ' اُکساوݨ

بھُمݨ : (ک) ٹکرلاوݨ' کھتے پاوݨ' سہیڑݨ

بھُمنا: کھانا

بھُمیا : کھا لیا (زہر) چُوپ لیا

بھُمیا : بھکھیا' بھکشا' خیرات' بھیکھ

بھدرکا : اِک دیوی' دُرگا

بھدرا : (نا) چن دی دُوجی' ستویں تے بارھویں تریخ جو منحوس سمجھیاں جاندیاں نیں۔

بھَر : بھرݨ توں' کرݨ' بھورا بھورا ہو کے ڈِگݨ

بھرا : (نا) ویر' ماں پیو جایا (2) بھراوݨ توں اَمر

بھراپتی : بھرپݨ' پیار

بھرانْد : (مث) شک' شبھا' بھرم' بھلیکھا

بھراواں : بھرا توں

بھرائی : ڈھول وجاوݨ والا (2) بھراوݨ دی خیرات

بھربھار : پوری ذمے داری

بھربھٹیاں : بھروٹے

بھرپُور : بھرواں' مُونہو مُونہہ بھریا' مکمل

بھرت : بھری جاوݨ والی شے' خالی تھاں جھنوں بھریا جاوݨ ہووے (2) چٹی' جُرمانا (3) دو دھاتاں ملا کے بنائی گئی تیجی دھات پِتل' سٹین لیس سٹیل وغیرا

۔ بھرت بھرݨ : ڈَن دیوݨ' پیسے ادا کرݨ' کسے دا خرچ سہݨ

بھرتی : (مث) بھرت بھرݨ والی شے (2) کُھلی ٹوکری

بھرٹ : (مث) اک کنڈیالی جھاڑی

بھرجائی : (مث) بھرا جائی' بھرا دی ووہٹی

بھُردا : بھرݨ توں' ریت وانگ ذرا ذرا کردا' ٹُٹدا' بھورا بھورا کردا

بھرڑاوݨ : (ک) بھڑاوݨ' چرخے دا اواز پیدا کرݨ' بڑبڑاوݨ

بھرڑݨ : (ک) گھٹے وچ رُلݨ' مٹی وچ لِبڑݨ

بھرسوں : بھراں کی (2) مرسوں نال تالع مہمل

بھرم : ساکھ' اِتبار' وقار' عزت' ظاہری حالت' وہم' بنی ہوئی گل

بھرمار : (مث) کثرت' بُہتائی' زیادتی

بھرماوݨ : (ک) لبھاوݨ' پرچاوݨ' پسماوݨ' دھوکھا دیوݨ' کُراہے پاوݨ' قابو کرݨ

بھرمائے : "بھرماوݨ" ویکھو

بھرمایا : اپݨے ول متوجا کیتا' ہور ویکھو "بھرماوݨ"

بھرمردانا : مرد' مردانگی' مردانگی دیاں صفتاں نال بھرواں

بھرمنا: بھرمݨ' یقین کرݨ' وساہ کرݨ' فریب وچ آ جاوݨ

بھرمی : (مث) شکی' وہمی' بے اتبارے' غم وچ پئے

بھرمے : بھرماوݨ توں

بھرمیاوݨ : (ک) بھرم وچ پاوݨ' اِتبار دیوݨ' بھرماوݨ

بھرمیو : بھرمایا' اکسایا

بھرنگ : (بھر۔رنگ) بھور' بھنّورا (نانک)

بھرنے : بھار ول' سہارے (سربھرنے : سر دے بھار)

بھرݨ : پُر کرݨ' لبالب کرݨ' پُر ہوݨ' بھریچݨ' مکمل کرݨ

بھرݨ : چُورا ہووݨ' بھورا بھورا ہووݨ' کرݨ

بھرو : دُہراؤ' پُورا کرو' پڑھو

بھرواسا : وساہ' بھروسا

بھرواسڑا : بھروسا' بھرواسا

بھروٹا : (بھرو۔ٹا/نا) کنک دے ناڑ' کھجور دے پتراں یاں دریا کنڈھے اُگی جھلّھی دی بݨی ڈھکݨ والی ٹوکری' نکی بھری' گولھا' گنڈھ

بھرَوٹا : (بھر۔وٹا/نا) ابرو' اکھاں دے اُپرلی ہڈی اُتے اُگے وال

بھروٹڑی : (مث) نکی گنڈھڑی (ذمے داری /وا)

بھروٹی : (مث) گنڈھڑی' نِچھی' ٹوکری
بھروٹے : (بھر-وٹے) بھروٹا دی جمع' اکھاں دے اُپرلی ہڈی دے وال
بھروڑن : بھورن' میدا کرن' چوری بناون
بھروسا : (مذ) یقین' تسلی' وساہ' اِتبار' آسرا
بھروہن / بھروہون : دھروہن' کھچن' سوتن
بھرویں : (مث) بھرپور' رجویں' پوری' مکمل
بھری : (مث) گھاہ یاں پٹھیاں دی پنڈ
بھرے : بھرن توں' پاوے' دیوے
بھرے چنگالی : بھجھی پاوے
بھرے دیس : سارے علاقے وچ' سارے پنڈ ساہمنے
بھرے شہادت : گواہی دیوے
بھریاں : چلاں' مٹی دے تودے
بھریجے : بھرے ہوئے' بھرے
بھریرا : (مذ) بُہتا بھار' بُھولا (جمع بھریرے)
بھریے : بھرن توں' ٹیکس وغیرا ادا کریے
بھڑاس : (ک) بھڑاس نکلن' تپی ہوئی زمین اُتے پانی پین نال بخارات نکلن
بھڑاکے : لڑاکے
بھڑاویں : لڑاویں
بھڑائی : لڑائی' کوشش کیتی' ٹکرائی
بھڑایا : ٹکرایا
بھڑبھڑاون : (ک) ہفکن' خشی نال سوہا ہون' بجن' بھلن
بھڑتھا : بھرتھا' بینگن وغیرا نوں تندوری وچ بُھن کے سالن بناون
بھڑتھو : بکھا ناج' رولا گولا' بھاجڑ' افراتفری
بھڑک : اگ' بھڑکی' لاٹبو
بھڑکار : بھڑکن' شعلے' لاٹبو' بھڑکار' تریہ
بھڑکن : (ک) بلن' اگ لگن
بھڑکن : (ک) اُچھلن' کُدن (2) غصے نال رتا ہون

بھڑکی : (مث) تریہ
بھڑکیراں : بھڑک
بھڑنگڑا : ویکھو "ننگ بھڑنگڑا"
بھڑن : (ک) لڑن' کھلن' مارکٹائی کرن (2) بند ہون' ڈھویا جاون
بھڑولا : (مذ) اناج سانبھن والا مٹی دا بنیا گول مٹکا۔ اجکل چترے دے بھڑولے وی ملدے نیں۔ بے ڈول بندے نوں وی لوکین آکھدے نیں
بھڑولی : (مث) نکا بھڑولا
بھڑولے : "بھڑولا" توں
بھڑوی : بھڑوا عورت' دلی
بھڑیساں : لڑاں گا/گی' بھڑاں گا/گی
بھس : سواہ' راکھ' بھبل' کھیہ' مٹی
۔ بھس سر : سر بھس پاون
۔ بھس ہیٹدا : سواہ والا (سر)
بھس : سواہ' چنکا
بھسڑ : سواہ' بھس
بھسکن : (ک) روون' ڈسکن
بھسم : سواہ
بھسم لا کے بھسم ہون : بھبھوت مل کے جوگی بنن
بھسما : جوگی دے بھانبڑ دی سواہ
بھسن : بے دم ہون' دل چھڈن' نکام ہون
بھسوڑی : (مث) سوڑ' مشکل' اوکھت' بھاجڑ
بھکاری : بھکھیاری' فقیر
بھکانا : غبارا' ربڑ دا پھوک نال پھلاون والا کھڈونا' بھکانا مٹانا
بھکشا : بھلیکھا' خیرات
بھکن : دھوڑن' بھوڑن' چھڑکن
بھکھ : روشنی' چانا (ہوون' بلن) بھکھن توں (2) بھکشو' درویش' فقیر
بھکھ : روٹی یاں کھاون دی اچھیا
بھکھارے : بھکھے' منگتے

بھکرال: بُڈھی عورت
بھکڑا: بھاکھڑا' اک کنڈیالا پھل جو پیہہ کے آٹا بناون دے کم آوندا اے
بھکڑے: بھکے
بھکن: (ک) بھجن' بلن' دہکن' سڑن
بھکنا: حسن دے رُعب نال گرم ہون' شعلے نکلن
بھکھنا: (کالی) کھا لین' کھانا لنگھاون' بھکشن
بھکھیا: خیرات
بھکھیاری: (بھکھ-یا-ری) منگتا' فقیر
بھگ: بھج' دوڑ
بھگا: کھُن کھادا' کھوکھلا' پولا' اندروں خالی (2) اک قسم دی چنیری
بھگارن: (ک) تڑکن' تیل یاں گھیو گرم کر کے دال وچ پاون
بھگارے: جڑھا بھلا دیون
بھگت: (مذ/ہ) درویش' اللہ لوک' نیک (2) ناچ
- بھگت کبیر: اک مشہور بھگت جہناں دی بانی گرنتھ صاحب وچ شامل اے
بھگتی: عبادت' اک مذہبی لہر جو رب تے بندیاں نال پیار دا درس دیندی سی
- بھگتی بھگت نتارو ناہیں: عبادت توں کوئی نہیں کیتا جا سکدا (خورے کہڑے بھگت دی عبادت رب نوں پسند آ جاوے)
بھگتا: ختشار
بھگتن: (ک) سہن' برداشت کرن' بھوگن' گواہی دیون' بیتن' گزارن
بھگتے: مراسی' بھکتے
بھگل: (مذ) کمبل' بھورا' گرم چادر
- بھگل لہ جانا: راز فاش ہو جاون' اصل حقیقت کھل جاون
بھگوا: (مذ) گیروے رنگ دا' جوگیا رنگ
بھگوا بھیس: جوگیاں والا روپ

بھگوان: (مذ/سنس-ہ) رب' اُپاونہار
بھگوی: بھگی' غیبت' گلا' شکایت' چغلی
بھگوے: گیروے رنگے' جوگیے
بھگی: کھوکھلی' ویکھو "بھگا"
بھگیاڑ: بھیڑیا' گرگ
بھگیاں: بھگی توں (2) بھجیاں' دوڑی آں
بھل: پر (2) شک شبہا' بے یقینی (3) چنگا
- بھل منسائی: چنگیائی' چنگے بندیاں والا کم
بھلا: چنگا' نیک
- بھلیاں دے: چنگے لوکاں دے' نیک لوکاں دے (مم)
- بھلیاں نال بریاں: بھلے لوکاں نال برائیاں. لوک چنگے لوکاں نال برا کردے نیں (وا)
- بھلڑا: بھلا' چنگا (خف)
- بھلڑے: بھلڑا توں' چنگے' بھلے
- بھلی: چنگی' سچی' نیک
- بھلی بری: چنگی مندی' ہر اک عورت (وا)
بھلے: بھلے لوک' چنگے (2) بھلیائی
- بھلے بھلیرے: چنگے چنگے
- بھلیائی: نیکی' چنگیائی' نیکی دا بدلا
- بھلیائیاں: نیکیاں' چنگیائیاں (2) دکھاوے دیاں عبادتاں تے نیکیاں (وا)
- بھلیرا: بھلا' چنگا بھلا' بہت چنگا
- بھلیری: "بھلیرا" توں
بھل: غلطی' بھلیکھا
- بھلیرے: (بھل-اے-رے) بھل وچ' بھلیکھے نال
- بھلی وسری: بھل گئی ہوئی (2) گمراہ (وا)
- بھلی ویندی: بھلی پھردی' بے عقلی دی حالت وچ
بھلاوا: بھُل' بھلیکھا' بھلن (2) بھلاون لئی کسے قسم دا کوئی کم کرن
بھلاوڑے: بھلاوا' بھل' بھلیکھا (ملی)

بھلائیاں: بھلاوہار، بھلیں بھاون والیاں دھوکھا دیوک

بھلاوڑا: بھلاوا، دغا، فریب، جادو

بھلاں: بھلیکھے (2) بھلا دیوے

بھلس: (ک) جھلس، بھبھلاس، بھبھل وچ بھجن، سڑن

بھلک: (مث) آوندی کل، مستقبل

بھلکے: بھلک، آون والی کل، مستقبل، موت دا دیہاڑ

بھلن: (ک) وسرن، چیتے نہ رہن، اکن، بھلیکھا کھاون

بھلو: بھلا، بھل وچ

بھلو بھلی ویکھن: چنگی توں چنگی ویکھن، دنیا ویکھن (جتھے ہر بھلی توں بھلی شے موجود اے/وا)

بھلوان: پہلوان، جسم بناون تے کشتیاں لڑن والا

بھلویاں: (بھل-وی-آں) بھلاوا، دھوکھا

بھلے: بھُل، بھل وچ

بھلیاں لاون: غلطیاں دی معافی منگن، غلطیاں سودھن (وا)

بھلیرے: چنگے دسن والے، شوبھا دیون والے

بھلیں: غلطی نال

بھلیکھا: (نذ) غلطی، بھُل، وہم، غلط خیال یاں گویڑ

بھمب: زلزلا، بھچال

بھمکے: بھڑکے (!)

بھمنیاں: بھمنی دی جمع، اکھاں دیاں

بھن: بھنڈ، بندیاں، برائی (2) توڑ

بھن دتا: توڑ دتا

بھن گھڑ: مڑ اُساری، توڑ کے بناون

بھن: اڈ، وکھ، مختلف

بھن: اگ وچ سیکن، تلن، بنا پانی یاں تھوڑے پانی نال پکاون

بھن کھانا: بھانتے کر کے رقم وٹورن

بھنا: ٹُٹیا، بھجیا، بکیا

بھنا: معیاری شکل توں وکھرا، ٹُٹیا، سکا

بھنا: بھجیا، سڑیا

بھنبیری: (بھم-بی-ری/مث) گھُمن والی شے، کاغذ تے کانے دا بنایا گول چکر جو واء نال گھمدا اے۔

بھنبٹ: (نذ) پتنگا، پروانا

بھنبھرے: (بھں-ب-رے) بھنورے، عاشق (وا)

بھنبھور: سسی دا شہر

بھنبھیر: بھنبیری (پیلو)

بھنت: بھانت، طرحاں، وانگوں، ہار

بھنجے: زمین اتے

بھنجیں: غلط املاء، ویکھو "بھنجے"

بھندے: توڑ دے

بھنڈ: (بھں-ڈ) نقلیا، نقلاں لاہ کے روٹی کماون والا (2) بھنڈی

بھنڈا: (نذ) بھنڈار، خزانا، لنگرخانا

بھنڈار: (نذ) گدام، ذخیرا، خزانا، اکٹھ، کٹھا ہوون، دنیاوی رونق (2) ترنجن، کڑیاں دے چرخا کتن دی تھاں

بھنڈارا: (نذ) لنگر توں ملن والا کھانا، پیر فقیر دے دربار دا کھانا

بھنڈرن: توڑن والا، بھنن والا، خراب کرن والا (وضو وغیرا)

بھنڈڑا: بھنڈ، ڈوم (علی)

بھنڈن: (ک) نندن، بھنن، بدناں کرن، ہجو کرن

بھنڈی: (مث) جھگڑا، کھپ رولا

بھنڈی: (مث) بھنڈری توری، کپاہ دے خاندان نال تعلق رکھن والی مشہور سبزی

بھنڑا: (نذ) بھجیا ہویا، گلا، رنگیا ہویا

بھنڑی: (بھن-ڑی) بھجی، سڑی (2) بھرجی، بھوجی

بھنساں: بھناں گا، توڑاں گا (2) رد کراں گا

بھنڈاں گا

ھنسی: ھنساں توں (مونث)

بھنگ: بھن، توڑ (2) وگاڑ

بھنگ: مشہور نشیلی بوٹی

بھنگ چھڈاونا: بھنگ دا نشا لاہن، ہوش لیاونا

۔ بھنگ کھسنا وچ یاری: یاری وچ خرابی پاون، یاری رولن

۔ بھنگ کھسنا: رنگ وچ بھنگ بھاون، بنیا بنایا کم خراب کرن

۔ بھنگ لاہنا: مار مار کے نشا لاہن

ھنگرواں: (ک) بڑھک مارن، للکر مارن

بھنگڑا: (بھنگ۔ ڑا) پنجاب دا قومی ناچ جو فصل کٹائی دے موقعے اُتے خاص کر نچیا جاندا ہے۔

بھنگور: جھجے جھولے

بھنگوڑے: پنگھوڑے، جھولے (علی)

بھنگی: بھنگ پیون والا (2) جمادار

بھنگیاں: سکھاں دیاں باراں مسلاں وچوں اک دا ناں

بھنن: (ک) توڑن، ٹوٹے کرن

بُھنن: (ک) ساڑن، بنا پانی پکاون، تلن

بھنوالی: (بھن۔وا۔لی) بھوانٹی، چکر، بھوالی

بھنواون: (ک) چکر دیون

بھنی: بھجی، دوڑی (2) توڑی

بھنی: بھٹھی، چلھا، تندور (لہ)

بُھنی: تنجی

بھنے: توڑے

بھنے: بھجے، بجے، گلے، خشبو وچ وسے

بھنے والے بیجن: لاحاصل کم کرن، بے فائدہ کم کرن

بھناون: (ک) بھن بھن کرن، ھنکن (2) بھنتھنا پچن، جھلاون، غصے آون

بھنبھناون: (ک) ھنکن، نک وچ بولن

بھنک: خبر، اطلاع، راز دی گل دا پتا

بھنکاروں: ھنکن، مکھیاں دا بولن

بھنکائے: مارے

ھنکن: (ک) بھنبھناون، مکھیاں دے اُڈن دی اواز

بھنوکی: منکدا ہے (دمودر)

بھو: ڈر، خوف، اندیشا

بھوا: (امر) گھما، موڑ، پھیر

بُھوآ: (بھو۔آ) پھپھی

بھوآتما: دھرتی یاں دنیا دی 'ہکھ'، ہستی، ہوند دی خاہش، انسانی جذبات (وا)

بھواں: بھروٹے

۔ بھواں چاون: غصے وچ آون

بھوانٹی: چکر، گھمن، پھیری

بھواون: گھماون

بھوائے: چکر دیوے

بھوایا: گھمایا

بھوت: (مذ) اَن دِسی مخلوق، جن

۔ بھوت مساں: مساں دے بھوت (وانگوں چمبڑن والا/وا)

۔ بھوت منڈلی: بھوتاں دا اکٹھ، بدفطرت لوکاں دا گروہ (وا)

بھوترن/بھوتن: (ک) بستاون، مچلن، مستی ہون، مچھرن، چا مھلن

بھوتنا: (مذ) بھوت، بدشکل

بھوتن: (ک) ماٹھن، وٹورن، ٹھگن

بھوج: راجا بھوج، ریاست اجین دا مشہور راجا

بھوجن: (مذ) خوراک، غذا، کھانا

بھوچھن: (مذ) دوپٹا، سرتے لین والا کپڑا

بھوڈا: (مذ) بنا سنگ جنور، بکے سنگاں والا

بھوڈی: (مث) "بھوڈا" توں

بھور: بھورا، نکا ٹوٹا (خف) چورا (2) بھنورا، پھلاں اُتے اُڈن تے رس چوپن والا کیڑا، پتنگا (3) فجر، سرگھی، تڑک، پربھات (4) بھنورا صفت، ازاد منش، تقریر سیلانی (وا)

- بھور ریاتا: روح (شج)
- بھور گلاں دا میلا: بھنورے تے پھل دا میل جو بڑا عارضی ہوندا اے۔ (ا)
بھور: گھوڑے دی اِک قسم
بھور: بھورے رنگ دی کرڑ بکی (بف)
بھورا: رتا، تھوڑا جہیا، ذرا وی، ذرا ماسا
بھورا: = خانا (لط) (اصل املاء "بھوہرا" اے)
بُھورا: (مذ) بھورے رنگ دا، اُن دا موٹا کمبل
بھورل: بُھورے رنگ دا، معشوق (خف)
بھورن: (ک) اُگن، چڑھن، نمودار ہوون
بھوری: گُھمن گھیری، بھنور، گرداب
بھوری: گھوڑے دے متھے اُتے بکے والاں دا چکر جو منحوس سمجھیا جاندا اے۔
بھوری: بھورا، رتا، ذرا، تھوڑا
بھوری: بھورا، کمبل
بھوریاں والے: سکھ سپاہی جو جنگی بانئے وچ موڈھے اُتے بھورے نمی پھردے سن۔
بھوسلا: (مذ) بھورے رنگ دا بھے ماردا
بھوک: (مذ) گنڈھے دا پتر (2) اندروں خالی تے پھوکی شے (مجازن)
بُھوکل: بُھوک والا، گنڈھا
بھوکن: (ک) ونڈ کھوہن
بھوکنا: بھونکنا، کتے دا بولن (بف)
بھوکھڑا: نابرداشت جوگ بھکو، اسے بھکھ
بھوگ: (امر) سہ، برداشت کر، بھگت، اُپاء
بھوگ: کھاون پیون، مانن، سواد لین (2) دیوتا اگے رکھیا کھانا (3) جنسی عمل
بھوگن: (ک) بھگتن، عذاب سہون، جھلن، ورتن، سہارن، ہتاون، مانن، گزارا کرنا، جیون دا انند مانن
بھوگنا: ویکھو "بھوگن"
بھوگی: بھوگ والا، بھگتن والا، اُپاء کرن والا (2) جوگی دا اُلٹ، جیون دا سواد چکھن والا، کامی، شہوتی، دنیادار
بھوگے: سے، جھلے، جرے
بھوگیساں: بھگتاں گی، جھلاں گی (لط)
بھوگینڈی: بھوگری، سہتری، جردی (خف)
بھول: ہ بھلیکھا، شبہا، بھُل، فرق، بھلاوا
بھولا: سدھاسادا، معصوم
- بھولارام: معصوم، بے گناہ بال (2) ہری کرشن جی دا خطاب (وا)
- بھولے بنن: تجاہل عارفانا کرن، جان بجھ کے بھلا بنن
بھولاوا: بھلیا ہویا، بھلیکھے وچ، بھلیکھا
بھولایا: بھلایا
بھولڑی: بھولی
بھولے: شک شبے
بھولی: جھلی، کملی، بے وقوف
بھوم: زمین، علاقا، تھاں، دھرتی، بھوئیں
بھومار: بھو، ڈر، خوف
بھومی: جاتی، ہوئی (2) دھرتی، زمین، بھوم
بھوں: چکر، چکرلا (امر) کرن، بھرن
بھونٹے: چکر، بھوانٹیاں
بھوندا: گھمدا، چکر لاوندا، پھردا (بھوندی، بھوندے، بھوندیاں)
بھونڈری: بھوندی، چکر کھاوندی
بھوندلن: (ک) بوندلن، بوترن، بدحواس ہوون، گھابرن
بھونری: بھنورے دی مادا
بھونڈ: (بھوں-ڈ) ڈیمو
بھونکن: (ک) کتے دا بولن، بکواس کرن
بھوون: (ک) پھرن، چکر لاون
بھوونا: بھوں، پھرن، چکر لاون
بھوون: (ک) پھرن، چکر لاون، گردش کرن
بھوہ: توڑی، کنک گاہ کے دانے کڈھن مگروں، بچ کچ

بھوہ کھل بھرن: مار کے کھل وچ بھو بھرن، مار
مکاون، سدھا کر دیون
بھوہرا: = خانا (وا/ لط)
بھوء: بھوئیں، زمین (بف)
بھوئے ہوون: مستی وچ آون، ات چکن
بھوئیاں: بھوئی آں، چکرائی آں (بلما)
بھوئیں: (بھو-اے-ں) دھرتی، زمین
- بھوئیں وچ وڑی: دفن ہو گئی (خف)
- بھوئیں وڑاں: دفن ہوواں، زمین وچ
تکراں
بھویاں: بھرلیاں
بھویوم: میں گھمیا آں، میں پھریا آں (بف)
بھویں: پھریں، گھمیں، گاہویں
بھویں: مڑ آ گئی
بھئے: ہوئے
بھی: وی، فیر وی، ہور، مزید
بھے: ڈر، خوف، بھو
- بھے صاحب: رب دا ڈر
بھیا: (بھے-آ/ا) ہویا
بھیے آ: بھرا (ٹانک)
بھیت: راز، بھیت، گجھی گل، رمز
- بھیت پسارنا: راز کھولنا، نشر کرن
بھیتر: (بھی-ت) بھیتر، وچ
بھیٹ: (مث) بھٹ، کسے ناپاک شے نال لگ
کے ناپاک ہوون (2) نذر نیاز، بھینٹ
بھیٹک: بھینٹ، نذرانا
بھیٹیا: چھوہ گیا، نال لگ گیا
بھیجن: (ک) گھلن، بھیجن، ٹورن، روانا کرن
بھیجے: بھیجا دی جمع، مغز، دماغ (2) گھلے، بھیجن
توں
بھیڈ: (مث) مشہور چوکھر جو اُن تے دُدھ لئی
پالیا جاندا اے۔
بھیڈو: دنبا

بھیرا: لا، چھوہ (پیلو)
بھیری: بگل وجاون والا (2) مونہہ نال وجاون والا
ساز
بھیروں: اِک سُر دا ناں، بھیرویں
بھیرن: (ک) لاون، چھوہن
بھیریں: نوتاں (ج)
بھیڑ: (مذ) مقابلا، ٹاکرا، لڑائی، اوکھ، مصیبت
- بھیڑ مچاون: جوراں دا ٹکراں نال مقابلا
کرن
بھیڑ: برائی، گناہ، خرابی
بھیڑا: بدکار، فاسق، سور، نجائز، لڑن بھڑن والا
بھیڑ: (مث) مصیبت، بپتا
بھیڑ کچی گل لایا: نری محبت نال گلے لایا
بھیڑن: (ک) مقابلا کرن، ٹکراون، بحث دا جواب
دیون (2) بند کرن
بھیڑی: میلدی، چھوہندی
بھیڑے پٹیاں: بھراواں نوں پٹن والیاں (بددعا)
بھیس: (بھے-ی-ں) بھیس وچ
بھیکھ: (بھے-کھ) مکر، چلتر، بھیس
- بھیکھ بھرن: سوانگ رچاون، بھیس وٹاون
- بھیکھ چترن: بھیس وٹاون، جوگیاں والا
روپ بدلن
بھیکھا: بھیکھ وٹاون والا، بہروپیا
بھیکھم: بھیشم، خوفناک، ڈراونا
بھیکھی: منگتا (2) پکھنڈی
بھیل: برصغیر دے پرانے واسی۔ کوہ وندھیا چل دل
وسدی اک اُجڈ قوم (2) لٹیرا، ڈاکو
بھیلا: (مذ) لسی، دہی، بروکا
بھیلی: (مث) گڑ وغیرا دی وڈی روڑی، نکی
روڑی نوں "پیسی" کہندے نیں۔
بھیم: (مذ) قوت، دہشت، جرأت، بھرم
بھیم بھرم: عزت، آدر، بھرم
بھیمے: کالے پہاڑ

بھیس: پانی کنارے دی تھاں
بھین: (مث) ماں پیو جائی
بھییاں: نی بھین' بھیٔے' بلاون دا بول
بھیئیں: بھییاں
بھیے: ہویا' ناں پے گیا
بھیوے: ہووے

پ: پنجابی دی فارسی لپی دا چوتھا اکھر ایہدا وٹاندرا "و" تے "ب" نال ہوندا اے. عربی وچ "پ" نہیں ہوندی ایس لئی پ نال شروع ہوون والے باہری اکھر ہندی سنسکرت تے فارسی توں آئے ہوئے نیں. گرمکھی وچ ایہدے تبادل پپا (ਪ) اے.

پا/پاء: چوتھائی' چوتھا حصا' ربع
- پا پڑھے: تھوڑا پڑھے' کم ظرف عالم (بلھا)
- پا پڑھیاں: پا پڑھے' تھوڑا پڑھے ہویاں' کم ظرف عالماں
- پا توں منگدی سیر: تھوڑا دے کے بہتا لیندی (حافظ)
- پاؤن سیر بناون: گل وچ وادھا کرن
پا: ون توں امر' ڈال
پا گل: گل وچ پا کے' گلے پا کے (خف)
پا وچ گھمن گھیرے: گھمن گھیر وچ پا کے' مشکل وچ پھسا کے (غ)

پا: (فا) پیر
پابند: بدھے پیریں' حکم منن اتے مجبور' باندھواں
پابلی: حق' اکھاں دا چانن
پاپ: (لا) گناہ' بد عمل
- پاپ تے پن: گناہ تے ثواب
- پاپ لگاون: متھے گناہ مڑھن' بدنام کرن' تہمت لاون
- پاپن: گناہ گار (مونث)
- پاپی: گناہ گار
پاپڑ: ماش دے آٹے دی پتلی کاغذی روٹی جو عام طور سیک کے یاں تل کے کھادی جاندی اے.
- پاپڑ ویلن: اوکھا کم کرن' مشکل جرن
پاپڑا: (مذ) گاجری پتراں والی اک بوٹی
پاپڑی: کن دی لو
پاپوش: جتی
پات: پتر (2) اڈن ڈگن والی شے (3) کتاب دا ورقا
پاتا/پاتہ: پایا ہویا' حاصل کیتا (لہ)
پاتال: (مث) پتال' زمین دی انتہائی ڈونگھیائی
پاتر: پتر' چٹھی' خط (2) کردار' ڈرامے دا کاما
پاتشاہ: (مذ) بادشاہ
پاتن/پاتنی: (مذ) ملاح' مہانا
پاتو: پایا' لیا' لبھیا' نصیب ہویا' پاتا
پاتھر: (مذ) پتھر' وٹا (نانک)
پاتھی: (مث) تھاپی' گوہے دا بالن
پاٹ: دریا دی چوڑائی (2) پاٹن توں' ونڈ' پھٹ
پاٹن: (ک) پھٹن' لیراں ہوون' چشن' وگاڑ پین' بد اتفاقی ہوون' دوری پین
پاٹک: پھٹ' پاڑ
پاٹے خاں: آکڑ خاں' کھڑپینچ
پاٹھ: سبق' کسے اک ویلے کیتی گئی عبادت
- پاٹھ شالا: مدرسا (2) عبادت گاہ (غیر مسلماناں دی)

پاٹھک: قاری' پڑھنہار
پاج: عیب' بدمعاشی' لُچ پُنا' خرابی' مندا کم
- پاجی: عیبی' بدمعاش' پاج کرن والا
پاچڑ: وڈیائی دیاں گلاں کرن والا
پاچھی: باتی' لوڑ توں ودھ' بچیا' رہند کھوندھ
پاچھے: پچھے
پاداش: (مث / فا) بدلے
پادری: عیسائیاں دا مذہبی آگو
پار: پرانہہ' نہر وغیرا دے پارلے کنڈھے (2) پچھلے ورھے
- پار اتارن: دُوجے کنڈھے اپڑاون (2) مار دیون
- پاروں: پار توں' دریا وغیرا دے دُوجے کنڈھے توں
پارا: اک چمکدار ترل (مائع)
پاربتی: (مث) پربت اُتے واساں رکھن والی شو جی دی بیوی
پارچا / پارچہ: (فا) ٹوٹا' کپڑا
پارس: فارس' ایران (لط)
پارس: اک روایتی پتھر جس بارے مشہور اے کہ ایہدے نال جو شے رگڑی جاوے اوہ سونا بن جاندی اے۔
پارسا: (مذ / فا) پرہیزگار
پارک: (مذ / انگ) بغیچا
پارکھ: (مذ) پرکھ کرن والا پرچولیا' جانچن ہار
پارلا: (مذ) پرلے پاسے دا' پرلا
پاروں: پرلے پاسیوں (2) کارن' وجہ نال' سبب توں
پارہ: (مذ) ٹوٹا' ٹکڑا (2) قرآن پاک دا 30واں حصا' سپارہ (3) ویکھو "پارا"
پارے: "پارا" توں' ٹوٹے' حصے' بیرے
پاڑ: بیخ و بن' مُڈھ' جڑھ (2) پاڑن توں امر' موراں' دوری (3) تریڑ (4) بھربھری ہوئی مٹی' میرا' زمین وچ حد بندی دی ڈونگھی لائن
- پاڑ چیر کرن: بدسلوکی کرن' نفاق کرن (وا)
- پاڑ لاون: عمارت وچ نقب لاون (وا)
پاڑا: گوانڈھی' محلا' گوانڈھ (2) وتھ' تریڑ (3) ہور ویکھو "پاڑ"
پاڑتی: توں پاڑدی ایں (لف)
پاڑچھا: کوٹھہ یاں چھت دے پانی دا نکاس راہ' پرنالا
پاڑنا: دیوے دی کالکھ لاہن' اکھاں وچوں سرما کڈھن
پاڑنا پاڑنا: کسے مشکل دا حل لبھ لین (وا)
پاڑنے پاڑنا: مصیبتاں جرنا
پاڑن: (ک) چیرن' دکھ کرن' کٹن' ٹوٹے کرن
پاڑوں: جڑھوں' مڈھوں
پاڑے: فاصلے' وتھاں' دوریاں (2) اک محلے وچ' گوانڈھ وچ
پاڑھا: پڑھاک' بہت چڑھیا ہویا (2) ہرن دی اک قسم
پاڑھی: پڑھائی (2) ہرنی' باراں سنگی
پازی: (مذ) پاجی' زناکار
پازیب: پیراں دا اک زیور
پاس: چوکیداری' راکھی (2) کامیاب' اجازت ناما (انگ) (3) کول (4) لحاظ' ادب (5) ویلا (6) 3 گھنٹے دا چر (وا) (7) پاسا' پہلو' بکھ (لف)' نیز (8) پاسے' ول' طرف' سمت
پاسا: طرف' سمت' ال
- پاسا کرن: کنارا کشی کرن' مونہہ موڑن
- پاسا مارن: تعلق پیدا کرن
- پاسے: ول' طرف
پاسا: لڈو' چوسر کھیڈن دا 6 پکھی قرعا' ہار جت دی کھیڈ (2) خالص سونا
پاسہ: ویکھو "پاسا"
پاسبان: (فا) راکھا' چوکیدار

پاخ: جواب
پاسک: ترکڑی نوں ساواں کرن لئی کسے پلّے یاں چھابے نال بنھیا معمولی وزن' پاسکو' مُراد بہت تھوڑا
پاسکو: پاسک' تھوڑا جہیا' معمولی' پاسنگ
پاسنگ: پیر برابر' پاسکو' مقابلے وچ بہت گھٹ
پاسن: پاون گے
پاشا: جُتی دی اڈی (چور کرا ہے پاون لئی جتی نوں دکھری اڈی لا لیندے سن / وا)
پاشنہ / پاشا: پاشنہ' اڈی' پیر دی تلی' گھوڑے دے سُم تے گئے وچکارلا حصا
- پاسنے جھنن: گھوڑ دوڑ شروع ہون
پاسو: پاؤ گے' حاصل کرو گے
پاسوں: ولوں' کولوں
پاش پاش: ٹوٹے ٹوٹے' کیروں کیروں
پاشویہ: (مذ / فا) گرم پانی وچ لُوں یاں کوئی دوائی رلا کے پیراں نوں ڈبوون دا کم (2) صاف' سُتھرا (3) پیپ
- پاک دامن: ست ونتی' پارسا عورت
- پاکی: پاک ہون دی حالت' جسم دے فالتو وال صاف کرن
پاکھ: چھڈی' لسّی (2) سُوئی دی موری جہدے وچ دھاگا پاوندے نیں۔
پاکھر: گھوڑے دی اک قسم (2) ساز سامان سمیت گھوڑا (3) ہاتھی دا ہودا (4) گھوڑے دی جھول' یاں کاٹھی (5) لڑائی وچ ورتیندی لوہے دی زرہ جو گھوڑے ہاتھی اُتے پائی جاندی اے۔
پاکھڑن: (ک) ٹھوکر کھاون' ٹھیڈا لگن
پاکن: (ک) ولیٹن' لپیٹن' شیرے وچ غلافن' لتھیڑن' لبیڑن
پال: (مث) قطار' بھانڈیاں نوں ہیٹھاں اپر قطار وچ رکھن (2) ادھ پکے پھل نوں پکاون لئی توڑی وغیرا وچ دبن

پالا: (مذ) سردی' ٹھنڈ (مجازن : کفر دی حالت)
- پالے: پالا' سردی
پالا: ناکرا' داہ (چین)
پالان: (مذ / فا) گھوڑے کھوتے دی کنڈ اُتے دب توں بچاون لئی پایا جاندا کپڑا.
پالتو: پالیا ہویا (جنور)
پالک: پالکی (2) اک قسم دا ساگ
پالکی: ڈولی دی طرز دی سواری
پالن: (ک) پرورش کرن' راکھی کرن' حفاظت کرن
پالو پالی: پال وچ' قطار در قطار
پالی: (مث) بھانڈیاں دی نکی پال (2) بٹیرے' ککڑ لڑاون دی تھاں (3) بُدھ مت دی مذہبی زبان
پالے: "پالا" دی جمع' ٹھنڈک' سردی
پالے: پرورش کرے
پامال: (فا) پیراں ہیٹھ روندن' گاہن
پاں: پیپ (2) اک جلدی روگ' کھاج
پان: کلف' اکڑا' غرور
- پان چڑھاون: کسے شے دی = چڑھاون
پان: ہرے رنگ دا اک پتا جو سپاری وغیرا پا کے چبن دے کم آوندا اے
پانج سکھی: پنج حواس
پانداہ: کنارا' پلّا' داون' کپڑے دا پلّا' اخیری حد' حدّل (2) کملو دا پیراں والا حصا جو بے سوادا ہوندا اے۔
پاندھا: (مذ) قسمت دا حال دسن والا' جیوتشی (2) پاندھی (3) پڑھاون والا' پنڈت' استاد
پاندھی: (مذ) پندھ والا' راہی' مسافر
- پاندھیا: (مذ) مُسافرا' اے مسافر (بلاون بول)
پاندھیڑا: پاندھیا' مُسافرا
پانڈہ: (مث) پانت' قطار' پنڈ دے مکاناں دی قطار
پانڈی: (مذ) پنڈاں چک کے روزی کماون والا'

تلی

پانسی: (مذ) پاسی' تاڑ دے رس توں شراب بناون والا' تاڑ پیون والا

پانوت: (پان-سوت) پا کے

پانول: (پان-سول) پالیا ہویا (کتّا)

پانودیاں: (غ ا) پاوندیاں

پانویں: (غ ا) پاویں' پاون توں' حاصل کریں' لمیں' لویں

پاں: (ک) پاون' حاصل کرن

پاں: جوگیاں دا روزا کھولن لئی نرم کھاون

پانی: پیون تے تریہ بجھاون والی شے جو ہر تھاں ملدی اے

- پانی بند کیوں کردے: کربلا واقعے ول اشارا اے جدوں یزیدی فوج نے امام حسینؓ تے ساتھیاں لئی فرات دریا دا پانی بند کر دتا سی (با)

- پانی بھرن: خدمت کرن' سیوا کرن

- پانی پانی ہوون: شرمندا ہوون

- پانی رڑکن: بے سٹا کم کرن

- پانی وچ جالی: جالی اتے پانی پاون (جو رُڑھ جاندا اے / فر)

- پانی وچ مدھانی پاون: بے مطلب تے بے فائدا کم کرن

- پانی ہارن: پتلا' بے معنی' بے ال' ہولا (2) پنہاری' پانی بھرن والی

- پانی ہلیکیاں: ویکھو "ہلیکیاں" (وا)

پاوا: منجی' کرسی یاں ہور فرنیچر دی لت (2) کھروڑا' پشو دا گوڈے توں ہیٹھلا حصا

پاواں: حاصل کراں

پاواہے: راہے

پاوگے: پاوے گا

پاولی: جُلاہا' کپڑا اُنن والا

پاونگ: اک قسم دا گھوڑا

پاون: (ک) داخل کرن' لمن' جڑن' ملن' پا

کھوج لگن

پاہ: پگڈنڈی' پیراں نال بنیا راہ

پاہ: سُکا گوہیا

پاہ ہتھاہ: گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہرا: پہرا دیون والا

پاہرو: (مذ) پہرا دیون والا' راکھا

پاہرو: ویکھو "پاہرا"

پاہڑے: پاڑے' ہرن دی قسم دا جنور

پاہن: پتھر دی مورت' پتھر

پاہندا (ے): ویکھو "پاندھا"

پاہہ ہتھاہہ: پاہ ہتھاہ' گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہی: مزارع' کاشتکار جو زمین دا مالک نہ ہووے

پاہی: کسان' مزارعا (2) کرائے دار (3) شریک (4) نیزے (5) گوہیا' مینگناں' ویکھو "پاہ"

پاہے: پہے' راہ

پائل: پیل (مور دا پیل پاون) (2) پیر دا اک زیور

پائمال: پامال' پیراں ہیٹھ مدھوں

پاؤ: پیر

پاؤں سیر بناون: پاہ دا سیر بناون' گل وچ وادھا کرن' گل دا گلاں بناون

پاؤں سیر بناویں: وادھا کریں

پاؤنٹا: پھلاں نال بنیا پیر دا زیور

پائی: اناج ناپن والا اک برتن

پائے: ویکھو "بے دستیم و بے پائے"

- پائے خاک: پیراں دی مٹی' پیراں دی دھوڑ

پائیدار: پکا' مضبوط

پائیک: پیادا' پیدل

پائیل: جھلے قدماں دا ناچ' (2) پیر دا اک زیور

پائم: میں پائی

پائیں: پاوندے نیں

پایا: لمیا' لبھیا (2) پاینہ مرتبا' درجا' پاوا

پائم: میں پائی
پائوس: پایا سُو' اوہنے پایا
پایہ: مرتبا' درجا' پاوا
پب: قدم' پنجے' پیر
پیک: قاصد
پبن: اک قسم دا گھوڑا
پبی: میدانی تے پہاڑی علاقے وچکارلا اُچا نیواں علاقا
پپ: پپل دا پھل
پپال: افتراء' دھوکھا (خف)
پپل: مشہور رُکھ جو ہندو دھرم وچ پوتر سمجھیا جاندا اے.
- پپل پت: پپل دے پتر
پپلا / پپیلا: تلوار دا اگلا نوکدار سِرا
پپنی: پلک
پپنیاں: (پپ-نی-آں) پپنی دی جمع' پلکاں' بھمنیاں
پپیہا: اک پکھیرو جو ساون وچ "پی کہاں" دی اواز کڈھدا اے.
پپیہڑے: (پ-پی-ہڑے) پپیہے
پت: اعتبار' یقین' عزت
- پت رہ آئی: عزت رہ گئی
پت: پتر' پتے
پت جھڑ: خزاں' پتے جھڑن دا موسم
پتال: پتراں
پت: گرم موسم وچ جسم اُتے نکلن والے نکے نکے دانے
پتا: (پت-تا) ڈھڈ اندر اک انگ' جی ء' کالجا
- پتا ساڑن: گالھاں یاں مہیناں نال کسے دا جی ء ساڑن
پت: پُتر
- پتا: اے پُتر' پُترا
- پتال: پُتراں

پتاسے: کھنڈ دی بنی اک مٹھیائی جو خوشی دے موقعے اُتے ونڈی جاندی سی.
پتال: پاتال' ہندو دیو مالا مطابق زمین ہیٹھ سبھ توں تھلواں پرت (ویکھو پتالوں)
پتاں: پتراں
پتاوا: جُتی اندرلا چمڑا جو تلے کجدا اے
پتاون: (ک) آکڑیا رہن' مغرور ہوون (وا)
پتاوے: "پتاوا" توں' جُتی وچ رکھن دا چمڑا
پتر: پتا (2) کاغذ دا پرت (3) رسالا اخبار' پرچا
- پتر پاناں: پان دا پتر (جنوں دھپ توں بچاونا پیندا اے. مجازن کڑیاں : وا)
پترا: سونے دا پرت جس نال ہر زیور بن سکدا اے (2) دستاویز' کاغذ' پتر
- پتری: کتاب' پوتھی (2) فال والا کاغذ (ویکھن' کڈھن)
پتراون: (ک) ازماون' پرکھن' ازمائش کرن
پتراون: (پت-را-ون / ک) پتر بناون' متبنٰی بناون
پتراہون: (ک) ننگے پیریں جاون
پتراہونا: پتراہون' بھیتی کھسک جاون (وا)
پترائی: پتر جمیا اے (دمودر)
پترن: (ک) اتھن' تھلن' الٹن
پتری: جیوتش دی کتاب' پوتھی
پتریا: (پت-رے-آ) چاچا
پتریلا: پتر' پت
پتل: پتر جس اُتے کھاجا رکھ کے کاواں نوں کھواوندے نیں. بھوجن کرن دا پتا
پتل: اک مشہور دھات' جس تکریاں رساں
پتلا: (مذ) سنگھنا' کدھرے کدھرے
پتلی: (پت-لی / مث) لکڑ' کانے یاں کاغذ دا کھڈونا جو دھاگیاں نال نچاوندے / کھڈاوندے نیں.
پتنگ: پتنگا
پتن: دریا دا کنڈھا' گھاٹ' جتھے دریا گھٹ چوڑا

ہووے۔ دریا لاگے ابادی
پتنی: بیوی' دھرم پتنی
پتینوں: رجیا' تسلی ہوئی
پتیسیاں: رجیاں' پتیجیاں
پتوسے: پتوسے' اوہناں پتی
پتہ: پتا' ٹھکانا
پتی: خاوند
پتی: حصا
پتے: پتا توں' کالجے
پتیاں: جانکاری' واقفی' پتا
پتیاں: (پت-یاں) پیت' پرتیاں
پتیاون: (ک) عزت کرن' مان دیون' آدرن' کم کڈھن لئی چلاکی ورتن
پتیاون: (ک) پھساون' موہ لین' گلاں نال راضی کرن
پتیجن: (ک) رجن' تسلی ہوون' محبت دا اِتبار کرن
پتیر / پتیرا: خمیرا نہ ہویا آٹا
پتیسا: (پتی-سا) کھنڈ گھیو تے میدے دی بنی اک مٹھیائی
پتیسیاں: کمزور ہو گئیاں
پتھر: پہاڑی سِل یاں اوہدا ٹوٹا' وٹا (2) سخت دل والا
پتھر چٹ: اک بوٹا جہدا پتا وی اُگ پیندا اے۔
پتھراون: (ک) پتھر ہوون' گم سم ہو جاون (2) وٹے مارن
پتھرولن: پتھر مارن' پتھراء کرن
پتھری: گردے یاں مثانے وچ کیلشیم دی بہتائی کارن بنن والے نکے نکے روڑ
پتھلا: (پ-تھل-لا) چوکڑی' نٹھ کے بیٹھن
پتھلن: (ک) اُتھل پتھل کرن' الٹ پلٹ کرن
پتھلانا: پتھلن' اُ ۔ تھلے کرن' پھرولن' اُتے

'چک کے ڈگا دیون
پٹھن: (ک) ٹھپن (ہاتھیاں یاں اٹاں وغیرا)
پٹ: ریشم (2) لت دا گوڈے توں اُتلا حصا' ران (3) سہاگا' پٹنا
پٹ / پٹنا: اکھاڑ' چک' اکھیڑ
پٹارا: (مذ) وڈی پٹاری' ڈھکن والا گول ٹوکرا
پٹاراں: پٹاری
پٹاری: تیلھیاں دی گول ٹوکری
پٹاس: اُسترا تیز کرن والا چمڑا
پٹاک: ڈگن دی اواز' تڑاکا
پٹاکن: (ک) بھتا بولن' اُچی بولن (2) بٹیرے دا بولن
پٹاکلے: شوخ
پٹاں: پٹ (جیوں پٹاں: پٹ وانگوں نرم)
پٹانگل: پٹ' ریشمی کپڑے
پٹپٹی: (پٹ-پٹی / مث) پٹپڑھی' کنپٹی (2) سر درد (3) پنکا
پٹپڑھی: کنپٹی' چہرے اتے کناں دے نال دی تھاں
پٹکا: (پٹ-کا) نکی پگ' صافا' موڈھے اُتے رکھن والا کپڑا یاں چدر (2) پٹکن توں' پٹک (و۔ر۔ پٹکے)
پٹکاماری: چک کے پرانہ سٹی' سٹ ماری (متقبل)
پٹکن: سٹن' وگاہ کے مارن
پٹکے: سٹے' پٹاکے
پٹن: پاک پٹن (وا)
پٹنہ: پٹنا۔ بھارتی صوبے بہار دی راجدھانی جتھے اک وار بھچال پاروں بہت سارے لوک مر گئے سن۔
پٹن / پٹن: (ک) کھودن' اکھیڑن' اکھاڑن (2) خراب کرن' کرا ہے پاون' وگاڑن
پٹن: (ک) ماتم کرن' سیاپا کرن
پٹو: (مذ) نکے بر دا کمبل
پٹوپاون: اپنے دس کرن' بیوقوف بناون
پٹوار: پٹواری دا کم

پڑاری: زمین دی مالکی، پیداوار تے نہری پانی دے ورتے جاون دا حساب کتاب رکھن والا سرکاری ملازم

پڑوسی: چھال (مار مار کے تُرن)

پڑولا: پٹ، ریشمی کپڑا (2) گڈیاں دے کپڑے

پڑویں: پٹ دے، ریشمی (کپل)

پٹی: تختی، سبق دی سطر، سبق، حرف تہجی (2) سر دے والاں وچکارلا راہ، مینڈھی (3) راہ، لما راہ، پگڈنڈی

- پٹی پڑھاون: سبق دیون، بے ایمانی سکھاون

- پٹیاں: اکھراں، حرف، پٹی دی جمع، پٹی، پگڈنڈی، وڈے راہ توں ہٹ کے رستا

پٹے: پٹ، ریشم

پٹے: اکھیڑے، پٹے

پٹے باز: گتکے یاں لکڑ تلوار نال فن وکھاون والا

پٹیرے: (پ-ٹے-ہر) پٹ (ریشم) رنگن والے

پٹیل: چودھری، نمبردار (2) ہندوواں دی اک ذات (3) مونہہ ڈھکن دا کپڑا

پٹیں: پٹی، اکھیڑی

پٹھ: کنڈ، پشت

پٹھ: اتر

پٹھ: (مث) پشت، کمر

پٹھا: کسے پہلوان دا شاگرد (2) جوان جنور (3) اعصاب، ریشا

پٹھا: اُلٹا

پٹھارے: پٹھورے، لُپی

پٹھایا: گھلیا

پٹھرت: (پٹھ-ٹھر) پٹھا

پٹھرہی: پُٹھی، اُلٹ

پٹھن: (ک) گھلن، بھیجن، تورن

پٹھنا: گھلن، بھیجن

پٹھور: (مث) جوان ہوندی بکری

پٹھورا: (مذ) جوان ہوندا بکرا

پٹھی: گھلی، بھیجی

پٹھی: کمر، لک، کنڈ (2) اُلٹ

پٹھیس: اوہنے گھلیا

پثبت: ثابت کر دیندا اے

پچ: بہانا، حیلہ

پچ: اڑ، پیچ، اعتبار، توفیق

- پچ کے: پورے طور نال

پچار: پہاڑ

پچال: "پچالن" توں، پُورا کر، ختم کر (2) پوجا کرا

پچالے: ساڑے

پچالیاں: ساڑیاں

پچاویں: پوجا کراویں

پچدا: اپڑدا، وارا کھاندا، حیثیت مطابق

پچڑیاں: اجڑیاں نال تابع مہمل (اجڑیاں پچڑیاں)

پچل: سُست ٹور والا (2) بہانے باز

پچلن: (ک) ہلن، سڑ کے سواہ ہوون (لہ)

پچلی: سڑ گئی (لہ)

پچن: (ک) اپڑن، پہنچن (2) قبول ہوون، وارا کھاون

پچار: عیب جوئی، نکتا چینی، مذاق اڈاون، شکایت

پچارو: پچھ گچھ کرن والے

پچاڑکی: چادر نوں تہی کہنی ہیٹھوں تے موڈھے اُتے لیا کے بنھن (دا ڈھنگ)

پچاس: (و) پنجاہ

پچاون: (ک) اپڑاون، پہنچاون

پچاویں: پچالویں، ہضم کرلویں

پچالیس: پچائی (اوہنے)

پچپچ: حسد نال

پچدا: پچن (تن)، ہضم ہوندا

پچریاں: پچر، لکڑ وغیرا دا ٹوٹا، کل، جُتی دی اڈی دا چمڑے دا ٹوٹا، جوڑے گنڈھ

پچکار: (مث) پچک، کتے نوں پچ پچ کر کے بلاون

پچکارن: (ک) بال یاں پشو نوں سدن لئی مونہ
توں چچ چچ دی اواز کڈھن، لاڈ پیار کرن
پچکاری: ٹیکا، عشق دے رنگ دا داغ، ہولی دے
تہوار اُتے رنگ سٹن
پچکن: (ک) چکڑ وچ ٹرن کارن چچ چچ دی اواز
پیدا ہوون
پچکن: (ک) داب نال دبن یاں سنگڑن
پچن: (ک) ہضم ہوون، رجن، سکھاون، راس
آون
پچن: اپڑیاں نیں
پچی: شرمندا (2) "پچن" توں
پچھ: زخم، کٹ دا نشان
- پچھاں تے لون لاون: زخماں اُتے لون
لاون، دُکھدی رگ چھیڑن، جذبات مجروح کرن
پچھ: (مث) اُبالویں چاولاں اُتوں لاہیا ہویا پانی
(2) پچھے
پچھ: پوچھل، دُم
پچھا: پچھے ہوون دی حالت، وارث، ساتھ، حمایت
- پچھا ٹٹے: جہناں دی حمایت کرن والا کوئی
نہ ہووے
- پچھا دیون: حمایت کرن توں نہ کر دیون،
ساتھ چھڈن، مونہ موڑن، کنڈ کرن
- پچھا رات: پچھلی رات
پچھاپن: (ک) پچھاتا جاون، سیاپن، پچھانیا جاون
پچھاتوس: پچھانیا
پچھاتوئی: توں پچھانیا
پچھاتی: پچھانی گئی
پچھاڑی: پچھے، مگرے، پچھا، پچھلا حصّا
پچھاک: پچھے رہن والا، پچھے
پچھان: سیہان، سنجان
پچھانن: سانن، سنجاپن، جانن
پچھاواں: پرچھاواں، چھاں (2) آسیب دا اثر
پچھاوندیاں: پچھوں حملا کردیاں
پچھاویں: پرچھاویں
پچھاہاں: پچھانہ، پچھے
پچھتاون: (ک) پچھوتاون، جھرن، ہتھ ملن، ہرکھ
کرن، افسوس کرن
پچھڑن: (ک) پچھے رہ جاون، دیر ہوون، سا لنگھ
جاون، پسماندا ہوون
پچھلگ: پچھے لگن والا، پیروکار
پچھلی رات: رات دا پچھلا پہر
پچھم: مغرب
پچھنڈن: (ک) پچھنڈا مارن، دولتی مارن
پچھن: (ک) پچھ لاون، چیرن، ٹکن
پچھنا: پچھ لاون، خون کڈھن لئی اُسترے نال گھاہ
لاون
پچھن: (ک) سوال کرن، خبر لین، کھوترن
پچھواڑا: (پچھ- وا- ڑا) گھر وغیرا دا پچھلا حصّا
پچھوتاون: کم وگڑن مگروں افسوس کرن، جھرن،
ہتھ ملن، ہرکھ کرن
پچھوں چھکن: حاشیا برداری کرن، ناجائز خوشامد
کرن، ہاں وچ ہاں ملاون
پچھی: نوکری
پچھے پایا: پناہ دتی
پچھیاں: پچھی دی جمع، نوکریاں
پچھیتر: پچھے لگن والی، مگرلی، پچھیتی فصل، لفظ مگر
لگن والا لفظ
پچھیرے: پچھے
پچھیندا: پچھا کردا، مگر لگدا
پچھیوے: پچھا جاوے
پخ: دھڑا۔ سلجھدے کم نوں الجھاون دا کم
پختہ: پکا، پکے، یاد
پختہ: پکا
پختی: پختا، پکی (مم)
پد: تھاں، مقام
پدا: (پد-دا / مد) چڑی نالوں نکا اک پنچھی (مجازن:

ٹا' بکے قد دا)

پدارتھ: شے' وست' مادا' سامان

پداتا: کھیڈ وچ ہراون

پداوی: ڈراونہار

پدبھیڑا: سپ دی پھتری' کھنبی دی نسل دا اک اکرم جو ساون وچ اگدا اے پر کھاون دے کم دا نہیں ہوندا۔

پدرہ: (فا) پیو' والد' باپ

پدم: (پد-سوم) گنتی دا اک وڈا ہندسا (100 کھرب = اک نیل- 100 نیل = 1 پدم)

پدمنی: عورتاں دیاں چار قسماں وچوں سبھ توں اعلا (2) کنول دے پھلاں دا جھرمٹ

پدن: (ک) کھیڈ وچ ہارن' دوڑ وچ ہون

پد پیچن: (ک) ویونت بناون' خاکا تیار کرن- ڈولن

پدپیچے: ویکھو "پد پیچن"

پدید: (فا) ظاہر

پدیداں: ظاہر ("پدید" توں)

پدیڑن: (ک) اوکھا کرن' کھپاون' ڈراون

پدھ: پندھ' سفر

پدھارن: (ک) آون' براجن

پدھاڑی: پندھ کرن والا' پاندھی

پدھالی: پردھان' وڈی (2) آچھاڑ' خول' چھپی

پدھاوں: پاندھی' پند میڑو

پدھر: سطح' معیار' ہمواری

پدھرا: ہموار (2) ساہمنے' ظاہر

پڈن: (ک) پڑن' چبھن

پذیر: (فا) کردا ہویا' ہوندا ہویا

پذیری: پذیر ہوون' ویکھو "پذیر"

پر: اُتے (2) مگر' لیکن

پر: کھنبھ

- پر جتّر چُنجھ بیر دساون: رُکھ اُتے بیٹھے توتے دے کھنبھ پتراں وانگ تے چُنجھ بیراں وانگ لگدے سن تے اوہ بیری دے رُکھ وچ لک جاندا سی۔

پر: پرایا' کوئی ہور' اوپرا

- پرمال: پرایا مال (دا)

- پر ملکیں: دور دیس' پردیس (ہا)

- پرنار: بگانی رن

پر: پیارا' خاوند' محبوب

پر / پری / پرے: پریا' محبوب' پیارا' خاوند

پر: بھری' بھرویں' بھریا ہویا' بھرے ہوئے

- پر آب: پانی نال بھریا (ہا)

- پر تھیے: بھرے گئے (خف)

- پر کرن: بھرن

- پرگوہر: موتیاں نال پرچے' موتیاں والے

- پر مغز: مغز توں بھریا' تگڑ' سیانف بھریا' ٹھوس

پرا: قطار' ٹولی' منڈلی' چھبا

پرا: چڑھدے ولوں آون والی وا

پرا: قلعا' قصبا' وڈا پنڈ' کوٹ

پراپتی: (پراپ-تی) حصول' لبھت' دستیابی

پرات: (مث) دھات دی صحنک' وڈے تھال ورگا تے ڈونگھا اک بھانڈا' ساہنک۔

پراتم: پراتا' پہنچیا ہویا

پراٹھا: گھیو والی روٹی

پراجی: جیتو' فتح مند

پرار: پچھلے توں پچھلا ورھا

پراکرت: (پراک-رت) پرانے سمے دیاں بھارتی بولیاں جو اج دیاں بولیاں دی ماں نیں۔

پراگا: پور' اک وار دے بندے یاں بھوان جھمکا' گرپ' جھنڈ

پرال: گنے توں ویلنے وچوں کڈھن مگروں رہ گیا پھوک

پرالی: دھان دی چھنڑائی مگروں رہ گئی توڑی' پھک

پراں: "پر" دی جمع' کھنبھ (علی)

پران: (مذ / سنس) روح' جند' ہوش حواس'

پیر

پران: پُرانیاں، قدیم، ہندوواں دیاں 19 مذہبی کتاباں

پراتا: بھرنا، پُورا کرنا، پُر کرنا، جنسی محبت

پُراتا: قدیم، چراں دا

پراتی لعنت: زمانے دِیکھیا، تجربے کار، جانثار

پراھوتا: (غ ا) ویکھو "پروہتا"

پرائی: دُوجے دی، کسے ہور دی، جو اپنی نہ ہووے، اوپری، بگانی، اوبڑ

پرائے: اوپرے، کسے ہور دے، اوبڑ

پرائیے: پرائے، اوپرے

پرایا: دُوجے دا، اوبڑ، کسے ہور دا، اوپرا، بگانا

پربت: پہاڑ، چڑھدا، شال

- پربت دھاراں: پہاڑی سلسلے

پربلنا: پہلوانی وکھاون، زور ازمائی کرن، طاقت وکھاون

پربھو: رب، مالک، وڈیرا، پربھُو

پربھات: (مث) سویر، سرگھی (سحرگی)، تڑک، سحر، فجر

پربھت: پربت، پہاڑ (لط)

پربھو: رب، اللہ

پرت: پرتن توں، مُڑ، واپس، واپس ہو (2) کاغذ وغیرا دا اک پاسا یاں پدھر (3) نقل، اُتارا

پرتا: رد عمل، جواب، پرتن توں امر تے حاصل مصدر

پرتاب: تخی، سخاوت

پرتاپ: پرتاب، پچھتا

پرتاپن: (ک) بُہت دُکھی ہوون (2) خاہش ہوون

پرتاسی: افسوس کرے گا، پچھتاوے گا (2) پرتاوے گا

پرتالے: پرتاوے، موڑ لیاوے

پرتالے: بھالے، تلاش کرے

پرتایم: میں پرتائے، توبا کیتی

پرتچھ: صاف، ظاہر، ساہمنے، پرتکھ

پرتل: پشو اُتے لد، لدیا مال

پرتم: پریتم، محبوب

پرتم چتری: شو دی کو جھے رُوپ دی بیوی

پرتن: (ک) اَلٹن، الٹاون، اتھلن، پاسا پھرن، بدلن، بدلاون، واپس آون

پرتو: تسیں پرتے، مُڑے

پرتو: پرچھاواں، نُوری ہالا، چھاں، جھلک، لشکار

پرتی: حساب دا لاہیا چٹھا

پرتے: مُڑے، واپس آئے / آوے

پرتیت: پچھ، پچھن، آدر (2) پریت، محبت (3) اعتقاد، بھروسا، محسوس، احساس (4) اندازا، تکمیرا، ظاہر

پرتیتن: (ک) معلوم ہوون، پتا لگن، جاپن (ہور ویکھو "پرتیت")

پرتھم: پہلا

پرتھمی: پرتھوی، دُنیا، پہلی

پرتھی: دھرتی، زمین، جگ، دُنیا، جہان

پرجا: رعایا، جنتا، لوکائی، عوام، رعیت، محکوم لوک (مجم)

پرجنسیں: دُوجی جنس وچ (پری انساناں وچ) (مجم)

پرچ: چینی مٹی دی گول رکابی جو چاہ دی پیالی ہیٹھ رکھی دی اے

پرچار: (مذ) تبلیغ، سوچ یاں وچار نوں اگے کھلارن دا کم

پرچارک: پرچار کرن والا

پرچاون: (ک) گلاں وچ پھساون، گلاں نال راضی کرن (2) مرن والے دے ساکاں نال مکانے جا کے افسوس کرن

پرچنڈ: ڈراونے، غصے وچ، جوش جذبے نال (وا)

پرچن: (ک) ورچن، جی لگن، گلاں وچ آون

پرچن: (پ-رچ-چن / ک) پرویا جاون، دھیا جاون

پرچولن / پڑچولن: (ک) پرچول کرنا، پرکھن، بھال کرن، لبھن، ڈھونڈن

پرچہ: پرچ، پرچاوا، پرچا (2) کاغذ، رشتا، ناطا، تعلق (3) اخبار، رسالا، امتحان دا سوال، کاغذ (4) تھانے وچ شکایت (5) بد دُعا

پرچے: (پ-رُچے) پرچیا جاوے، دل بہلے

پرچھاواں: چھاں، روح، آسیب، عکس

پرچھت / پڑچھت: چھت اُتے چھت، چبارا (2) پرچھتی

پُرورہ: موتی نال پُر (2) امید نال (لہ)

پروون: پرے

پردہ: (فا) پردا، اوٹ، اوہلا

- پردہ نشین: پردے وچ بیٹھن والے

پردیس: بدیس، بگانا دیس (مراد لیہ دُنیا / نوشہ)

پردھان: وڈا، وڈیرا، معتبر، آگو، صدر

- پردھانیاں: پردھان، صدر، آگو، وڈیرے (احمد)

پرڑن: (ک) لتھڑن، ذلیل کرنا

پرزہ: (مذ) پرزا، ٹوٹا، ٹکڑا، ہیرا، مشین دا کوئی انگ

پرزے: پرزا توں، ہیرے، ٹوٹے (غز / مم)

پرس: اِک پری دا ناں (لہ)، فرس، اِک قسم دا گھوڑا (لہ)

پرس: پُرش، بندا

پرست: (پ-رس-ت / فا) پُوجا کرن والا

پرستا: شغل

پرستار: (فا) پوجنہار، عاشق

پرستان: پری دیس، پریاں دا دیس

پرستش: (مث / فا) پوجا، عبادت

پرسجن: (پر-سَ-جن / ک) بھجن، گلا ہوون، ترہوون، ہلسیجن

پرسدھ: (ہ) مشہور

پرسش: (مث / فا) پچھ، اگلے جہاں دا حساب کتاب

پرسنیا: پرسن ہویا، رجیا، مطمئن ہویا

پرسادا: رکابی، بھانڈے وچ کھانا چننا، پروسن

پرسوں: بیتے کل توں پہلا یاں آوندے کل توں اگلا دیہاڑ

پرسیج: پرائی سیج، کسے غیر مرد دی جھولی

پرسینوں: پرسینا، مڑھکا

پرسیوں: پرسینا، مڑھکا

پُرش: (سنس / مذ) مرد

پرشادہ: کھانا

پُرشان: شان والا

پرشن: سوال

- پرشن لاونا: جیوتشی حساب کتاب نال سوال دا جواب دیون

- پرشن لگن: کسے سوال دا جواب نجوم راہیں لبھن

پرکار: جامتی (جیومیٹری) وچ اک سند جو دائرے وغیرہ واہن دے کم آوندا اے (2) طریقا، ڈھنگ، انداز

پرکارن: (ک) نکھیڑن، وکھراون، اڈ کرن، دو چیزاں دا فرق نکھیڑن

پرکاس / پرگاس: ویکھو "پرکاش"

پرکاش: ظاہر، روشن، لشک، چمک، آب، سورج

- پرکاش سروپ: سورج ورگا روشن، ظاہر تے سوہنا (محبوب)

پرکالا / پرکالہ: چنگیاڑا (2) لیر، کھدی دا کپڑا (3) اناج تولن دا اک ناپ (4) اک قسم دا گھوڑا (5) حصا

پرکرت: بُنیادی مادا، عادت، نسل، فطرت، نیچر (Nature)، نمونا، مثال

پرکش: چھیتی، ترت

پُرکھ / پرکھا / پرکھے: مرد (ناتک) بندے، وڈے

پرکھن: (ک) جاچن، پرچولن، پرکھ کرنا

پرگٹ: پیش، ظاہر، بے اوہلا

پرگٹن: (ک) پرگٹ ہووݨ، ظاہر ہووݨ، پرگٹاوݨ
پرگنا / پرگنہ: ضلع
پرلا: پرلے پاسے دا، دریا وغیرا دے پار دا (بف)
پرم: محبوب، پریہ، اعلا، سبھ توں پہلا، اُچا
- پرم: پریم، پیار محبت (بف)
- پرم پیتے: محبت دے فیتے
- پرم ٹکوری: محبت دا سیک، محبت دی ٹکور (لط)
- پرم جوت: محبت دی جوت، ربی نور
- پرم کٹوری: محبت دا جام
- پرم متیاں: اُچے ذات دے نشے وچ مست
پرمیو: گرمی، جریان، بل کے موتر آوݨ
پرنا: (مذ) موڈھے دا کپڑا، رُمال (2) آسرا، سہارا
پرنا: پرناہ، ویاہ، ویاہ کے
پرنار: (مث) بگانی رن، پرائی عورت
پرنالا: (مذ) چھت توں پانی کڈھݨ دا راہ
پرناوݨ: (ک) ویاہوݨ، شادی کرݨ
پرناجہ: ویاہ کے
پرنائیوں: ویاہیا گیا ایں (غر)
پرنائی: ویاہ. (لط) ویاہ کیتا
پرند / پرندہ: پنچھی، پکھیرو، پکھی
پرنکت: ہور رنگ، بدلی ہوئی رنگت
پرنے: (غ ا) بھرنے، سہارے
پرنیا(ں): ویاہیا ہویا
پرنیوسی: پرناوݨ، ویاہ ہووݨ
پرنیوݨ: (ک) پرناوݨ، ویا ہے جاوݨ
پرنیمیاں: (پر+ نیمہ توں) نیمہ یعنی یرقان توں اگے۔ یرقان وچ رنگ زرد ہو جاندا اے پر عشق اوس توں وی اگے دی شے اے۔
پرناجہ: پرناہ، ویاہ کے (بف)
پروار: (مذ) کٹنبا، کوڑما، خاندان، پریوار، نوکر چاکر، تابری
پروارݨ: (ک) پرواریا جاوݨ، چھن دوالے دا ہالا
بݨ، سکنا ہووݨ
پرواز: اڈاݨ، اڈاری
پراولݨ: (ک) پالݨ، پوسݨ، پرورش کرݨ
پروالیا: پالیا، پرورش کیتا ہویا
پروان: معیار، منظور، تسلیم
پروان کرݨ: منݨ، تسلیم کرݨ، من لیݨ
پروانڑا: پتنگا، پروانا، اے پروانے
پروانہ: (مذ) پتنگا (2) حکم چٹھی، پتر
پروانے: پروانا، خط، چٹھی، سنیہا
پرواہ: (فا) فکر، خیال، دھیان
پروائی: احتیاط
پروائے: پرواہ اے
پروبھرا: دراڈے، دور (خف)
پروتا: پرویا (گیا، ہویا) (ہا)
پروتی: پروئی ہوئی
پروڑا / پروڑا: پونیاں دی پچھی
پرور: پالنہار، پالݨ والا
پروردگار: پالنہار
پرورده: پالیا ہویا تے پلیا ہویا، پل گیا، پھلیا پھلیا
پرورده: پالے ہوئے
پروسݨ: (ک) تھال وچ کھانا رکھݨ، ونڈݨ
پروکھنا: دراڈا
پرُول: ولاں نال بھریا ہویا (غر)
پرولا: جھاڑݨ والا کپڑا
پرولے: اُلجھے وال
پرول: پرُ، بھرے ہوئے، لدے ہوئے (لط)
پرووݨ: (ک) پرُچݨ، نوکیلی شے نال ونھ کے ڈورا پاوݨ
پرویزائی: پرویز بادشاہ نال تعلق رکھدا
پردیس: پردیش، گھروڑے رہݨ
پروین: (پر-وی-ن) ستاریاں دا اک جھرمٹ
پرہ / پرہا: کھیڈݨ لئی بنایا گیا گول دائرا
پرہ پواہی: سرحدی علاقا

پرہڑی: پیار، پریت
پرہوع: بھرواں، بھر جوان، پورا جوان
پرہے: (غ ا) پرے، پراںہ، ہور ویکھو "پرھے"
پرھے: پیارے (2) پرھیا، کچہری، پنچایت
- پرھے وچ پگ مارن: مدی دا ایس
دعوے نال پنچایت وچ آون کہ جے میں جھوٹھا
ہووواں تاں تہاڈیاں جتیاں میرا سر
پرھیا: پرا، پنچایت، برادری
پری: پیارا، محبوب، سجن، خاوند
پرے: پراںہ، دُور
پریاں: پر والی مخلوق (2) میاں محمد بخشؒ نے
نکھیڑا کیتا اے کہ سیف الملوک وچ چار پریاں
توں مُراد چار اسمانی کتاباں نیں۔
پریانی: پری بارے (لط)
پریت: پیار، محبت، پریم
پریت: (پرے-ست) بھوت، آسیب، بدروح
پریرا: پراںہ
پریرن: (ک) امادا کرن، تیار کرن، اُکساون، رغبت
لاون
پریرے: ہور پراںہ، پراںہ
پریڑے: پریرے
پریشان: کھلریا ہویا، مُنتشر، فکرمند
پریم: محبت، پیار، پریت
پریم شاہی: عشق دا مُرید، پریم دی بادشاہت
پریتڑے: پریتم دے، محبوب دے، پری دے
پریوں: پریا، پریت
پریہ: محبوب، پی، جانی یار
پریسن: (ک) ونڈن، تقسیم کرن، پروسن، کھانا
ورتاون
پرہیز: (فا) پراںہ رہون، نقصان دیوک شے توں دُور
رہن دا کم
پڑ: قبر دی سل (پڑی) تیجی پیڑھی (پڑدادا)
پڑگولی: غلاماں دی غلام

پڑ: پڑھدے نیں
پڑ: مقابلے دا میدان، جنگ دا میدان (2) چن
ہالا
- پڑ کھڑیا: میدان مار لیا، جت لیا (مم)
- پڑے: پڑ، جنگ دا میدان
پڑ: پلے
پڑپے: پلے پے، سرپے، ہتھ آئے
پڑ: (مذ) چکی دا پتھر، وڈی سل
پڑاء: (مذ) ٹھہرن، قیام

پڑتال: پرچول، جانچ
- پڑتالے: پرچول کرے، پرچول کیتی
- پڑتالیو: پرچولو، پرچول کرو
پڑتل: پٹی، تسما (2) ۃ، حصا، پرت (3) چک
اک دانئد اُتے لدیا جاون جوگ سامان۔
پڑتلاں: پڑتل دی جمع
پڑتے پاڑن: رکاوٹ چیر کے آون، پردے فا
کرن
پڑچھ / پڑچھا: رکھ دا وڈا سکڑا، کمل دا ٹوٹا، پاڑ
پڑچھتی: چھت توں کُجھ تھلے کندھ نال بنی چھتی
بھانڈے وغیرا رکھن دے کم آوندی اے۔
پڑچھن: (ک) بوجھن، ویوجن، سمجھن
پڑچھواں: پاسے توں لنگھ گیا
پڑسی: پوے گا
پڑنگا: ڈنگا نال تابع مہمل (ڈنگا پڑنگا)
پڑن: (ک) پیہن
پڑن: (ک) ہلن، پیڑیا جاون، نچوڑن
پڑن: (ک) چھجن، چھمن، پڑن (کنڈا، سوا
وغیرا)
پڑوال: اکھ دا اِک روگ جس وچ جھمنی د
وال اندر نوں مُڑ جاندے نیں۔
پڑوتا: نکی ٹوکری جس وچ پُونیاں وغیرا رکھد
نیں۔

پڑہتھی: مقابلا' دھکو زوری
پڑی: رکی پچھی' وانس دی کی جہی پٹاری
پڑی: نکا پڑ' مدان (2) ڈبے
پڑے: پئے' رکھے
پڑے: پڑ' جنگ دا میدان
پڑیا: ٹُھیا
پڑیاں کھتن: دوائیاں کھواون
پڑیوس: پڑ گئی' چُبھ گئی
پڑیے: جیئے' ہوئیے
پڑھن: واچن' گھوکھن' سکھن' تعلیم حاصل کرن
پڑھینڈڑی: پڑھدی (علی)
پڑھیوں: توں پڑھیا
پژمردہ: (فا) مُرجھایا ہویا
پس: (فا) پچھے' اوہلے' رہ گیا' بچیا
- پس پردہ: پردے پچھے
- پس پردے: پس پردا' پردے پچھے' اوہلے
- پس و پیش: اگا پچھا' ماپے تے اولاد' بہانے

بازی
- پس خوردہ: کھاون توں بچیا ہویا' جُوٹھا
پسار: کھلار (2) گھر دا وڈا کمرا
پسارا: کھلارا' وُسعت' وشالتا
پسارڑے: کھلار (2) قصبے دی حد بندی (وا)
پسارن: (ک) کھلارن' کتاب کھولھن' کھولھن'
وکھیرن
پسارہ: (غ ا) ویکھو "پسارا"
پساری: پنساری (2) "پسارن" توں' کھلاری
پساڑ: پسار' کھلار' کھلارا
پساون: (ک) گِلا کرن' بھیوون
پست: نکے قد دا' نِچ' نیواں
پستارا: لدا' گنڈھ' بھار
پستان: (فا) چھاتیاں' ممے
پُستک: (پس-تک) کتاب' مقدس کتاب
پستہ: (پس-تا / فا) رنگدار ریشم (وا) (2) بدام

ورگا اک گری دار پھل (3) نکا' نکے قد دا
پستی: پست توں' نیوائی' نیواں پن' زوال (مجازن: دُنیا)
پلستا: (پ-ست-آ) ست کے' کالم نال' بے چجی
نال (ست پلستا)
پسجن: (ک) پرجن' پسجن' گلا ہوون' ترہوون
پسر: (فا) پُتر
- پسراں: پسر دی جمع' پُتراں
پسرن: (ک) کھلرن' پھیلن' کھنڈن
پسلی: سینے دی ہڈی' سینے دیاں ہڈیاں دے پنجر
وچوں اِک۔
پلسمن: (ک) دُدھیل جنور دے تھناں وچ دُدھ
آون' امادا ہوون
پسندا: پسند' من بھاوندے (مم) (2) گوشت دا
پارچا
پسندہ: پسند' پسندیدا
پلسن: (ک) پسجن' گلا ہوون' پسجن' دل نرم
ہوون
پلسیری: پنج سیر دی (وٹی) پنج سیر وزن تولن دا وٹا
پسیلا: پاسے بھرنے' کوئی رخ' پہلو
پُشاکاں: پوشاکاں' کپڑے' لباس (مم)
پُشت: پتھ' اوٹ' پناہ' کنڈ' حوصلا افزائی
پشتارہ: (فا) پتھ دے چُکیا ہویا بھار' پنڈ' گٹھا
- پشتارے: پشتار توں' پنڈ
پشتاں: پشت دی جمع' کنڈ' پتھ
پشتاناں: پچھتایا (نوشہ)
پشلے: (غ ا) پچھلے' بیتے' گزری رات
پشم: نرم ملائم اُن (2) دُھنی ہوئی دال
پشمیں: پشم' قالین
پشنگ: موری کرن دا سند
پشواز: لہنگا
پشہ: (فا) مچھر
پشیمان: (فا) شرمندا' پچھتاونہار

پیغمبر: پیغمبر، نبی، رسول
پیک: پکا، یقین، پکن دا عمل
پکا: مضبوط (2) ساوَلا
- پکا پکانا: تاکید کرن، پکا کرن
- پکا رنگ: ساوَلا رنگ
پکار: پکارن توں، فریاد، کُوک، بُلاوا، سدا
پکارن: (ک) کُوکن، بلاون، سدن
پکاروڑ: پکوڑ، تجربے کار، ڈھیٹھ، مستقل مزاج، زمانے دا ہنڈیا ہویا
پکایا: یاد کیتا
پکائیں: پکیاں دی
پکیڑ: پکی عمر والا، تجربے کار
پکردا: بولدا، پکاردا
- پکردے: پکاردے، بولدے
پکرن: (ک) اپڑن، بولن، پہنچن، مدد لئی اپڑن، کُوکن
پکوڑ: تجربے کار، پکا، مستقل مزاج
پکری: بولی، بلایا، پکاریا
پکڑ: پھڑن، گرفتاری، پہلوان دی پنجا ازمائی، پرچھاواں، گرفت
پکڑن: (ک) پکڑن، قابو کرن، پھڑن
پکندی: پک گئی
پکن: (ک) پکا ہوون، رجھن، اگ دے سیک نال گلن، میوے دار پھل دا رسن
پکوان: پکی ہوئی شے، کھاجا
پکے: سدا لئی (2) پکن توں، پک جاوے (3) مضبوط
- پکے گھر: اگلے جہان
پکیرا: پکا
پکھ: (نذ) بانہہ، کمنھ (2) پاسا، پہلو (3) حمایت، ساتھ (4) جن دا پندرھواڑا
پکھا: (نذ) ہوا جھلن لئی کھجور وغیرا دے پتراں دی بُنتر (2) مکھیاں دا چھتا (3) سپ دا پھن

پکھار: لکیر، کھال، نالا
پکھان / پکھان: پتھر، مورتی
پکھاوج: ڈھولکی دی اک قسم
پکھر: گھر کانے جو چھت وچ بالیاں اُتے پاوندے نیں۔
پکھراج: نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر
پکھرو: پکھی، پکھا
پکھرڑے: "پکھر" توں، حصا، چوکھا، بھاگ
پکھنڈ: دھوکھا فریب، دکھاوا، مکر
- پکھنڈی: پکھنڈ رچاون والا، فریبی، مکری
پکھنو: پکھی، پنچھی، پرندا (پکھ والا)
پکھی: دو عمودی ڈانگاں اُتے افقی بانس رکھ کے پائی ڈھلویں چھت، کُٹیا، جھونپڑی
پکھی: پنچھی
پکھے: حصے، بھاگ
پکھیرو: پرندا، پکھ والا، پنچھی
پکھیرا: پنچھی، پندے
پکھی واری: پکھی واس، پکھی واس قبیلے دی کڑی
پگ: سر اُتے ولھیٹا جاون والا کپڑا (2) قدم، پیر
- پگ ڈنڈی: پیراں دا بنیا راہ، ڈنڈی، کچا راہ
پگ: کھیڈ وچ جتن
پگایا: پکایا، تپایا
پگڑ: پکڑ، پھڑ، پھڑ کے
پگڑ: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑا: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑن: (ک) پکڑن، پھڑن، قابو کرن
پگڑی: پکڑی، بھاتھی (2) نکی پگ
پگڑیو: پکڑیو، پھڑیو
پگسی: پکے گی، پوری ہووے گی
پگن: (ک) وارا کھاون، منظور ہوون (2) سرے چڑھن، کامیاب ہوون، پُورا ہوون، جتن، منزل اُتے اپڑ جاون

پکنا: پکنا
- پکے: توڑ چڑھے' پُوری ہووے' ویکھو "پکن"
پکیاں: پوریاں ہوئیاں
پکھارا: مُڑھکا' پسینا
پکھارے: پکھارا' مُڑھکا
پکھرن: (ک) پنکھرن' پگھلن' کھُرن' نرم ہوون
پل: (مذ) اکھ جھمکن جِنا ویلا' لحا
- پل چھل: تھوڑی دیر
- پل چھل داسا: عارضی تے چھلیکے دا وسن' فانی دسوں' ایہ دنیا
پل: (فا) دریا وغیرا دے آر پار جاون لئی پانی اُتوں بنایا گیا راہ
- پُل صراط: جنت نوں جاون والا وال ورگا پُل جو تلوار نالوں تکھا اے۔
پلا: (پل-لا) پردا' ڈھکن
پُلا / پُلاء: کوٹھی چاول
پلاڑ: خلا' کھوڑ' زمین اسمان وچکارلی خالی تھاں
پلاس: ناٹ' نمدا (2) جھوُر ورگا اک سند جو کپھن کشتن دے کم آوندا اے۔
پلاس(ش): پلاش' اک رُکھ جہدے اُتے پھُل آون توں پہلاں پتے جھڑ جاندے نیں
پلاک: پتلے دست
پلاک: چھال' پلاکی' گھوڑے اُتے سوار ہوون لئی ماری گئی چھال
پلاکی: چھال' بے وقوفانا جرُأت
پلام: ٹاہنی
پلاماں: پلاہماں' ٹاہنیاں
پلان: پالان' پلانا
پلانگ: ویکھو "پلانگھ"
پلانگھ: قدم' چھال' تھوڑا جیہا سفر
پلان: پالان

پلاوے: چھچھڑ' تلاء' ٹوبھا (خف)
پلاہ: اک قسم دا رُکھ
پلاہمن: ٹاہنی' شاخ
پُلاوں: پُلاء توں
پلپل: پلپلا' نرم
- پلپل کروے: نرم' پلپلے
پلپلا: پولا' نرم' اُنگل لایاں دب جاون والا
پلتھا: وار روکن دا عمل
پلٹ: پلٹن توں امر' اُتھل' پرتا
پلٹن: (ک) اتھلن' اتھرن' ہیٹھ اُتے کرن' پرتن' بدلن' پھرن
پلچ: "پلچن" توں' ویکھو "پلچن"
پلچن: (ک) پرچن' ورچن' بھلن' ولن
پلچھی: نکے قد تے جُسے دا اک رُکھ جِہدیاں لگراں نال ٹوکریاں ٹوکرے بندے نیں
پلن: تیاگ' تج (دتا)
پلڑا: (مذ) ترکڑی دا اِک چھابا (2) پاہا
پلڑا پھیرن: دوُر کھلوتے بندے نوں مدد لئی بلاون دا اشارا کرن (دا)
پلڑے: پلے' حصے
پلڑے: پلے' کچے پلے
پلسن: وٹ پین
پلسیٹا: پاسا' کروٹ (بدلن) اصل لفظ پلسیٹا (پسلی توں) اے۔
پلک: پل' اک پل' پل بھر (2) اکھ دا اک حصا
پلک: اکھ جھمکن' پلکارا
پلک لاونی: سوون (ہا)
پلکارا: اکھ جھمکن جِنا ویلا
- پلکارے: بُہت چھیتی' پلک جھمکن وچ
پلکیا: لیک کے اڑیا' تُرت اڑیا
پلکیں جھلکیں: پلک جھمکدیاں' ویکھن نال (ویلا چھیتی لنگھدا)
پلمبن: (ک) لمکن' ہتھاں پیراں نال کسے شَے

نوں مضبوطی نال چنن، ٹھکن، اَڑن
بلمدی: بلمبدی، ٹمکدی
بلمدیاں: ٹمکدیاں، لٹکدیاں
بلمن: (ک) بلمبن، اڑن، ٹمکن، مائل ہوون
بلمیندے: ٹمکدے، بلمدے
پلنگ: وڈی منجی (2) شیر، باگھ، کالے ڈبھ والا چیتا (مم)
پلنگاں: پلنگ دی جمع
پلن: پالیا جاون، ودھن، پھلن، موکن
پلن: (ک) نچڑن، ڈگن، کھیڈ وچ مہرے اگے ودھاون
پلو: (نذ) کسے چادر یاں کمیس دا کونا، پلا
پلوان: (نذ) فیل وان، ہاتھی دا مہابت
پلوتا: بد دُعا
پلورا: پانی وچ کُدن ترن والا نکا جیہا جنور، اُود بلاء (2) ڈبڈے بچاون والا غوطا خور
پلوسن: (ک) ہولی ہولی ہتھ پھیرن (2) گلیں لاون، موہن
پلوون: (ک) فسن، پھجن، دوڑن
پلوہ: پھمی
پلوے: بلھرے، ودھے پھلے (بف)
پلہ: ویکھو "پلا"
پلھر: ویکھو "بلھر"
پلے پا: پلے بنھ کے، چیتے رکھ
پلیا: پک گیا، چٹا ہو گیا
پلیاں: پنیاں، پنڈلیاں
پلیت: ناپاک، پلید
پلیتا: فیتا، دیوے دی بتی، رسی
پلیتی: پلیت ہوون دی حالت، ناپاکی
پلید: پلیت، ناپاک
پلیوں: پلن (لط)
پلیوے: پالیا، (وعدا) وفا کیتا
پلیسنا: پلیسن، مینہ توں پہلاں زمین سیراب کرن، روہنی
بلیچ: پہلے وال، جھنڈ
بلھتما: سکے بازی
بلھر: ویکھو "بلھر"
بلھرن: (ک) ودھن، پھلن، پسرن
بلھر: نیویں تھاں کٹھا ہوون والا بارشی پانی، چھپڑ
بلھرڑے: "بلھر" دی جمع
پن: پتے، پتر
پن: چنن توں امر، منگ، گداگری کر
پُن: ثواب دا کم، گناہ دا اثر مکاون لئی دتی گئی خیرات، دان، معاوضا، دِتی گئی شے
پُن دان: دان پن، سخاوت
پناں: صفحا، ورقا (2) ہیرے دی قسم دا اک پتھر
پناں: دھاگے دا گولا (2) منگنا (چنن توں)
پناتر: مبارکبادی
پناک: ماضی، چیتا سا
پناہ: اوٹ، آسرا، راکھی (دی تھاں)
- پناہ گیر: مہاجر
- پناہی: پناہ دیون والے
پنبہ: (فا) رُوں
پنبے: "پنبہ" توں، رُوں (دے گوڑھے)
پنبی: ہوا نال اُڈن والے ککھ، معمولی، بے حیثیت
پنبھی پاون: چھال مار کے نچن (دا)
پنت: ڈار (پنچھیاں دی)
پنتھ: راہ، مذہب، فرقا، مسلک، طریقا، عقیدا
پنج: چار توں اگے دا ہندسا
- پنج اندریاں: پنج حواس (مُراد دنیاوی سواد)، پنج مہماں، کام، کرودھ، لوبھ، موہ، ہنکار
- پنج بھوت: قدیم سوچ کہ انسان پنج تتاں نال بنیا اے، اگ، ہوا، پانی، مٹی تے اکاش
- پنج پیر: خواجا خضرؒ، بابا فریدؒ، بہاؤالدین زکریاؒ، جلال الدین بخاریؒ تے لعل شہباز قلندرؒ (وارث

شاہؒ نے اپنے قصے ہیر رانجھا وچ اخیر اُتے نکھیڑ دتا اے کہ پنج پیراں توں مُراد پنج حواس نیں)

- پنجتن پاک: (پنج تن پاک) رسول کریمؐ حضرت علیؓ حضرت فاطمہؓ امام حسنؓ تے امام حسینؓ

- پنج تانیاں: خالص سُوتر' پنج تانیاں نال ہر قسم دا کپڑا بنن

- پنج تولیا: اجیہا دوپٹا جہدا وزن کل 5 تولے ہووے۔

- پنج چوکے ہک باراں: پنج چوکے دیہ تے جمع باراں یعنی کل 32. بتی دنداں ول اشارا اے (مم)

- پنج کپڑے: پگ' کُرتا' دھوتی' کچھا تے پرنا

- پنج کلان: گھوڑے دی اک قسم (جہ)

- پنج کلیان: خاص قسم دی مجھ یاں گھوڑا جو خُش قسمت سمجھیا جاندا اے۔ مبارک

- پنج کنی: پنج اناج (کنک' مکی' باجرا' جوار' جوں) پنج حواس' پنج اچھیاداں

- پنج گنڈ دا پاس نہ: گنڈی دا پہیا مقرر تھاں اتوں نکلے گا (نتیجا پکا ہوون دی آس)

- پنج منیاں: پنج موتیاں والی

- پنج مہماں: پنج اندریاں' کام' کرودھ' لوبھ' موہ' ہنکار

- پنج وے: پنجویں (تامک)

- پنج ویہاں: اک سو' تسبی وچ اک سو دانے ہوندے نیں (با)

پنجا: پنج انگلاں دا گُچھا

پنجاب: دیس پنجاب' پنج دریاواں دا دیس (اجکل دو حصیاں وچ ونڈیا اے۔ پوربی حصا بھارت کول تے پچھمی پاکستان کول اے)

پنجاب زبان: پنجابی زبان' دیس پنجاب دی بولی (متبل)

پنجاری: رُوں دھنکن والے تبر دی رن' پاولن (وا)

پنجالاں: کشمیر وچ پیر پنجال جتھے بڑی برف پیندی اے۔

پنجالن: (ک) داندراں دے گل پنجالی پاون

پنجالی: (مش) ہل یاں کھوہ جوون سے ڈنگراں دے گل پایا جاون والا لکڑ دا ڈھانچا (2) اوکھا کم یاں وکھت

پنجاہی: پنجاہ (لط)

پنجتھیا: بندوق لوڈ کر کے تان لئی (نج)

پنجر: ہڈیاں دا ڈھانچا' چھاتی (2) پنجرا (مجازن جسم)

پنجرا: پنجر' کُرنگ (بف) لوہے یاں لکڑ دا بنیا ڈھانچا جس وچ پنچھی رکھے جاندے نیں۔

پنجڑے: پنجے

پنجک: پنج' پنج دا ہنسا

پنجم: (فا) پنجواں (غر)

پنجن: (ک) رُوں دا تونبا تونبا کرن

پنجوترا: زمین وچ پنج وار ہل چلاون (2) نمبردار نوں معاملا جمع کراون دا مُعاوضا جو سو پچھے پنج روپے ہوندا اے۔

پنجورے: پنجیری (مم)

پنجہ: ویکھو "پنجا"

پنجے: پنجا دی جمع (2) نہجے' گنڈھاں

پنجیں پھلیں تولی: پنج پُھلاں نال تلن والی یاں تُلی ہوئی' ہلکی' کواری

پنجویں: پنجیا جاویں (با)

پنچ: پینچ' پنچایت دا ممبر' لاکڑی

پنچ پنچایت: پنچایت دے پنچ' آگو' سُجدے لوک (مم)

پنچایت: پنچاں دا اکٹھ' فیصلے دی تھاں

پنچھی: پنکھی' پرندا

پند: (فا) نصیحت

- پنداں: نصیحتاں (مم)

پندار: تکبر' غرور' آکڑ

پندھ: سفر
- پندھ ماری: سفر توں تھکی ہوئی (لط)
- پندھاں: پندھ دی جمع' سفر (نوشہ)
پندھاتا: پاندھی' مسافر
پندھراں: (غ ا) پندرھاں' 15
پندھیڑو: پاندھی' مسافر' سفر کرن والا
پنڈ: گنڈھ' گنڈھڑی' پوٹلی
- پنڈ بنھنا: پوٹلی بنھن (2) دوائی دے وڈے وڈے پنے بناون (وا)
- پنڈ بھراون:
بزرگاں دی یاد وچ جوں یاں آٹے دیاں پنیاں بنا کے ونڈن
پنڈ: گراں' وستی' دیہہ
- پنڈ نگر نہیں پاندا: (اوہنوں) راہ وچ کوئی پنڈ یاں نگری نہیں وسی۔
پنڈ: گراں' دیہات
پنڈ: تھکی' مجبور
پنڈا: اے پنڈ دا سیو (وا)
پنڈا: وجود' جسم' سریر
پنڈا پالن: تن پروری کرن' محنت توں بچن' کھاون پیون
پنڈال: کسے اکٹھ لئی متھی یاں تیار کیتی گئی تھاں' ہال' منڈپ
پنڈت: باہمن' ہندوواں دا عالم تے مذہبی آگو
پنڈلی: پنی' لت دا گوڈے تے گٹے وچکارلا حصا
پنڈورا: نکا پنڈ (2) پنیڈو' پنڈ دا ای
پنڑھی: پنی' پوری ہوئی (آس)
پنکھ: کھنبھ (2) پنچھی' پنکھی' پکھیرو (بف)
پنکھنو: پکھنو' پنچھی' پرندا
پنکھی: پنچھی' پرندے' پکھیرو (2) عارضی ویرا کرن والے مسافر (وا)
پنکھی پر مرندا: پرندا دی پر (نہیں) ماردا (مم)
پنکھیاں: پنکھی دی جمع' پرندے

پنگا: کنڈا' چبھن والی شے' خواہ مخواہ دی مصیبت
پنگتی: قطار' ڈار
پنگل: (ک) بیجے بی دا اُگن' پھُٹن' جمن' ودھن
پنگر وکاس: کائنات بارے اک نظریا کہ ایہہ پنگردی آئی اے تے پنگردی جاوے گی۔
پنگھوڑا: بال سواون والا جھولا
پنل: پنوں' محبوب' رب
- پنلا: پنل' پنوں' پنن
- پنلڑی: پنوں' پنل
پنن: (پن-ن / ک) منگن' فقیری کرن' گدا کرن
پنواڑی: (ہ) پان دا بیوپار
پنوں: سسی پنوں دے قصے دا ہیرو' مشہور لوک کردار
پنہ: (ف) پناہ
پنہاری / پنھاری: پانی بھرن والی عورت' نوکرانی
پنہاں / پنہان: لکیا' اندر' لکیا ہویا' اکھوں اوہلے
پنی: کی' پوری ہوئی' اپڑی' پہنچی' پجی' توڑ چڑھی
- پنیاں: (پنی-آں) ویکھو "پنی"
پنجے: پورے ہوئے' مکے' گزرے (فم)
- پنجے ساہے: ویاہ دا متھیا ویلا' ویلا پورا ہویا' موت دا ویلا آیا (علامتی)
پنیا: طے کیتا' متھیا
پنیاں: پنی دی جمع' پنڈلیاں' لتاں
پنیری: (پنی-ری) پود' نکے بوٹے' پوچ
پنین: پورا کرن
پنی: اک لما کھرہوا گھاہ جو ہرا ہووے تاں ڈنگراں دی خوراک بندا اے۔ ایہدیاں چکاں بندیاں نیں۔ ایہدی جڑھ خس اکھواندی اے۔
پنھلیاں: بے فایدا
پنیں: (ک) بلھرن' ودھن' پھلن' مولن
پنچھ: پونچھ' کشمیر دا اک علاقا
پنڈا: چھانڈا

پٹساں: لبھاں گا' بھالاں گا

پٹن: (ک) چھاننا' چھان پھٹک کرنا (2) رفو کرنا (3) گالھاں کڈھنا' کسے دیاں برائیاں کھول کے دسنا' بھنڈے دینا

پو: پانسے دی کھیڈ وچ بندی یاں یاراں دی نشانی (2) پے

پو-راہیں: راہ تے پے' رستے تے لگ

پوار: پھوار (2) روح دا سفر (3) جن دا ہالا (4) بیہوشی

پواڑا: کھپ' مصیبت' جنجال

پوانڈڑی: پواندی' پواون والی (علی)

پواندی: منجی دا داون والا پاسا' سرے دے اُلٹ والا پاسا' داون

پواہا: لانگھا' راہ' آسے پاسے دی تھاں

پواہی: جیہے دی' راہ دی

پوپ: صفت (2) کھگلا' پکوان

پوپ: عیسائیاں دا مذہبی آگو

پوپھٹ: تھل دا اک ناچ (2) اک قسم دی آتشبازی (3) بہت خش' حسین' رنگین (لط)

پوپلا: دنداں توں بنا مونہہ (2) نرم' بھولا بھالا

پوت: کپڑے دی اک قسم' پوتھ

پوت: (و / لم) پُت' پُتر (نانک)

پوتا: پروپا (پکل) پوترا

پوتا: سرکاری خزانے وچ لگان جمع کراون دا تھیلا

پوترا: پُتر دا پُتر

پوترا: بال دا دِھتہ کپڑا

پوتن: (ک) پوچھنا' لیپنا' لپائی کرنا

پوتے: پوتا' پروپا (لط)

پوتے: پروئے' لائے

پوتھی: (مث) کتاب' مقدس کتاب' نجوم وغیرا دی کتاب

پوٹ: پنڈ' گنڈھڑاں (2) پوٹا

پوٹھا: پٹھا' پُترڑ

پوٹھوار / پوٹھوہار: جہلم تے سندھو ندی وچکارلا علاقا

پوج: پُوجا توں

پوج بہن: شے کسے دے حوالے کرنا مگروں واپسی دی امید نہ رکھنا' سدا لئی گوا دینا

پُوجا: عبادت' پرستش

پوجار: پجاری' پوجا کرن والے

پوجارا: پجاری' پوجا کرن والا (و-ن پوجارے)

پوجس: پُوجدے نیں (نانک)

پوجن: (ک) پوجا کرنا' پرستش کرنا' متھا ٹیکنا' منّنا' احترام کرنا

پوجیندی: پُوجدی' عبادت کردی

پوجیندے: (پو-جے-ں-دے) پُوجدے' عبادت کردے

پوجھارے: پونجھے (ج)

پوچ: پود' اولاد' نسل (2) پوچن توں امر' لپ لپ کر (3) دکھاوا' ظاہرداری' کھوکھلاپن

پوچا: مٹی دا لے' لپائی

پوچائی: (غ ا) پچائی' اپڑائی

پوچن: (ک) لیپنا' پوچا پھیرنا' لتھینا

پوچھیڑا: اپڑاوندا' پچاوندا

پوچھاکس: اوہنے پچھایا

پوچھایا: پچھیا

پوچھل: دم

پوچھن: (غ ا) پچھنا

پور: گنڈھا' انگل دا اِک حصّا' پوری' گنے' وانس دی گنڈھ

پور: بیہوشی دے دورے' غشی' بکراں' رنج و غم' صدما' پِیڑ

پور: کشتی دے اک وار دے مسافر' پراگا' اک وار تلیا جاون والا پکوان (پکوڑے وغیرا)

پورا: سارا' مکمل

پوراں: بے ہوشی

پوراناں: پورا کرن
پوراناں: (غ ا) پرانا
پوراہیں: (پو-راہیں) راہے پے' راہ اُتے چل (با)
پورائیو: پوایا
پورب: مشرق' چڑھدا' سورج نکلن دی سمت. گنگا دے پورب دا علاقا جو دیسی بوٹیاں لئی پرسدھ اے.
پورسانگ: پرسنگ' بہترین ساتھی
پور کرم: پوری قسمت نال' وڈے بھاگاں نال' بخت آور
پُورن: مکمل' پورا (2) پورن بھگت قصے دا ہیرو
پورنا: بھر دیون' ڈھڈ بھرن
پورنماشی: چن دی پندرھویں
پورنے: تختی یاں کاغذ اُتے پائے گئے کچے اکھر جہناں اُتے بال لکھن دی مشق کردا اے.
پورن: (ک) پُر کرن' بھرن' پُورا کرن' دفن کرن' چن دا چڑھن لاگے ہوون' طلوع ہوون' پنگرن
پورہیا: ویکھو "پورھیا"
پوری: پور' گنے دیاں دو گنڈھاں وچکارلا حصا' ککے تھے ٹوٹے
پُوری: مکمل' کامل
- پُوری پین: کامیابی ہوون' لوڑ پُوری ہوون
پورے: پوری آوے' پوری کرے' بچے
پورے: مکمل' کامل (روحانی طاقت پکھوں)
پوریواں: دفن ہوواں' پُوری ہوواں (خف)
پورھیا: محنت دا' اوکھا' محنت نال کمایا
پوڑا: (مذ) میدے یاں آٹے دی تلی مٹھی روٹی جو عام کر کے ساون وچ پکاوندے نیں.
پوڑن: (ک) چبھوون (وا)
پوڑی: (مث) میدے دی باریک تلی ہوئی روٹی جو عام کر کے حلوے نال کھادی جاندی اے.
پوڑھی: پوڑی' زینا' پیڑھی
پوزی: گھوڑے دے مونہہ دا چھکا (2) گھوڑے دی پالان نوں قابو کرن والا رسا.
پوزی: حایل (ج)
پوس: پوے سُو' اوہنوں پوے.
پوساوندیاں: بھیوندیاں' گلا کردیاں
پوساون: (ک) بھیون' گلا کرن' پکان لئی چاول بھیون
پوست: (فا) کھل' کھلڑی' چھلکا' چھلڑ
پوست: خشخاش دا بوٹا جس وچوں افیم نکلدی اے افیم
- پوستی: افیمی
- پوستیاوڑا: پوستیاں ورگا نشا
پوستین: کھل دا بنیا ہویا کوٹ
پوشا: پالن
پوسی: اک رکھ دے پھل جو بطور سبزی پکاوندے نیں.
پوسی: پوے گی
پوش: کھل' ڈھکن والا کپڑا
- اُلٹا پوش لہائی دا: پُٹھی کھل لہوائی دی اے (شاہ شمس دے واقعے ول اشارا اے جہناں دی کھل کھچی گئی سی.
پوشاک: لباس' کپڑے' پہناوا
پوشش: پوشاک' کپڑے' لباس
پوشل: ویکھو "پوچھل"
پوشو پوش / پوش پوش: بھیڑ وچوں لدے ما[illegible] دوالے لوکاں نوں پاسے کرن لئی آکھدے نیں. [illegible]
پوشیدہ: (فا) لکیا' لکھیا' چھپیا
پوکاراں: (غ ا) پکاراں
پوکن: (ک) فرار ہوون' نسن
پوکھ: چھٹے نال منجی بیجن (2) ابتدا' شروعات
پوکھا: کم شروع کرن ویلے کسے دی صلاح لین.
پوکھاں: (پو-کھاں) ذرا پے کھاں (محم)
پوکھر: کھلوتے پانی دی تھاں' جھیل' تلاء' چھپ[illegible] وغیرا

پوکھڑے: جسے وچ جسے، بخرے، بھاگ
پوکھن: (ک) پالن، پوسن
پوگ: پوے گی، پوے گا
پول: موری، سوراخ
پول: عیب، برائی، کھوکھلا پن
پول: اولاد، بال بچا
پولا: نرم (2) جہی
پولا: کئی فصل دی نکی جہی بھری، ککھ، گھاء وغیرا دا مٹھا، مٹھی بھر ککھ
پولادی: فولادی، لوہے دا
پولی پگڑی: ڈھلی پگڑی (جو جعلی عالم بنھدے نیں تاں جے وڈی جاپے)
پولے: جتیاں، چھتر
پولے: بال بچے دار، حمل دی حالت وچ
پولمی: (غ.ا = پوہلی) اک جانگلی کنڈیالی بوٹی
پوم: مینوں پوے
پون: ہوا
- پون ھکھی: (پون: ہوا + ھکھی = کھاون) اندر نوں صاف ہوا کھچن
- پون پانی: آب و ہوا
پونا: کماد دی اک قسم جہدی مٹی نرم، نکی، موٹی تے جتی رسیلی ہوندی اے۔
پوں: پاسے دی کھیڈ وچ گاٹی دا چین والا داء جس مطابق چال چلنی ہوندی اے۔
- پوں باراں: پاسے دی گاٹی دا اوہ پاسا آون جس نال 12 خانے چنے ہوندے نیں (مجازن عیش، خوشی، کامیابی وغیرا)
پوں: کیسری رنگ، سوہا رنگ
پوں: پاؤں، پیر، قدم
- پوں پیسی: پیر پاوے گا، آوے گا
- پوں پوں ڈیندا: ملک ملک کردا
پوں: پاک، پیپ، پاں، پس
پونٹیل: (مث) کرونیل، کونٹیل (لط)

پونج باراں: تدبیراں کراں
پونجی: رقم، سرمایا، دولت، مال اسباب، مایا
پونجھ اکھیں: اکھاں پونجھ کے (وا)
پونجھن: (ک) صاف کرن، مٹی جھاڑن
پونچی / پونچی: بانہہ اتے بنھن والی سونے چاندی دی پٹی (2) اک قسم دا گھاء
پوند: پیراں ولوں، داون، پواند
پوند: پسلاں
پونڈا: پینڈا، وڑدا
پونڈوں: توں پونڈا، پینڈا
پونڈی ای: پینڈی اے
پونرہ: سوہنا، خوبصورت، پیارا (لط)
پونڑی: پیاری
پونگ: مچھی دا لی، نکیاں مچھیاں
پونگرن: (ک) پنگرن، اگن، پھٹن، جمن
پونہیا: پوہتا، اپڑیا (حافظ)
پوں: (ک) پین، لیٹن، لما پین، سون
پوتا: بورچی خانے دا رمال، کندوری
پوتا: تن چوتھائی، منا
پوتا: پھکا، بے سوادا، بھیڑا (سلونا دا الٹ)
پوتی: (مث) پوتا توں، تن چوتھائی (2) چاہ وچوں پتی پُنن والی چھاننی
پوتی: (مث) دھاگا بناون لئی تیلے دوالے وٹیسٹ کے لما گیا روں
پوون: (ک) پکاون، رنھن (2) پرودن
پوہ: سویر، پربھات، دن چڑھن
پوہ: دیسی سال دا دسواں مہینا جو بھر سردیاں وچ آوندا اے (ودنہ پوہیں)
پوہار: پھوار (ہا)۔ پوہاراں: وگن، دھاراں، فوارے
پوہتا: اپڑیا، پہنچیا، پچیا
پوہتوس: پہتوس، اپڑیا ساں
پوہتی: اپڑی، پہنچی
پوہریا: دیکھو "پورھیا"

پوہڑیاں: ڈگریاں' ڈھینڈیاں
پوہجن: (ک) بھجن' اپڑن' آون
پوہن: (ک) اثر کرن
پوہون: (ک) اثر کرن' کارگر ہوون' متاثر کرن' سکھاون
پوہی / پوہیں: پوہ دا مہینا
پویکے: تیز دوڑے
پویا: اک زیور (2) گھوڑے دی ٹور
پوینیاں: پوہنی آں' پاونی آں
پوییہ: پویا' قدم' پیر ٹپن
پہارا: اڈان (2) فوارا
پہاڑ: پربت (2) اوکھا کم یاں ویلا (3) راگ پہاڑی
- پہاڑ اُتوں سٹیا: حکم' بیکاری نال مار سٹیا
- پہاڑ چیریندا: پہاڑ کٹدا (فرہاد دے شیریں دی خاطر پہاڑ کٹ کے نہر کھٹن ول اشارا اے)
- پہاڑ دا پاڑ: پہاڑ دے پتھر وچ مورا کرن
- پہاڑی: نکا پہاڑ (2) راگ پہاڑی
پہاڑا: گنتری دے ہندسیاں دی ترتیب وار ضرب
پہالیں: بھائیوالی' شراکت' سانجھ
پہاواں: پہاون توں' پھساواں' قابو کراں
پہتے: پہنچے' اپڑے' بچے
پہتوسے: اپڑے
پہدن: (ک) اپڑن
پہدیو: پہنیا (ہف)
پہر: دن رات دا اٹھواں حصا' 3 گھنٹے دا ویلا
پہرا: چوکیداری' گشت
پہرائے: پوائے' پہنائے
پہراون: لباس پواون
پہرن: (ک) پہنن' کپڑے پاون
پہرن: پہرا دیندے نیں' جگراتے کٹدے نیں
پہرو: پہرے دار
پہری / پہریں: پہر پہر گھموں

پہرے پھرے پھیرے: چونہاں پاسے ... لگے
پہرے: پہنے' پاوے
پہریو: پہنیا
پہروا: پہناوا' لباس
پہل: (مث) مڈھ' ابتداء' موہر' آغاز' شروع...
پہلا: اول نمبر دا' موڈھی' شروع دا
پہلڑا: پہلا
- پہلڑا چاء: پہلا چاء' مڈھلا شوق
پہلو-ٹیاں: پہلوان عورتاں
پہلی: پرانی املاء' پہلی
پہلے پہرے: رات دے پہلے پہر وچ
پہنچی: (غ ا) پہنچی (سندھی) اوہناں دی' ...
پہنن: (ک) پہرن' کپڑے وغیرا پاون
پہوتیا: پہنتا' اپڑیا' پہنچیا
پہوتم: میں اپڑی
پہوچن: (ک) پہنچن' اپڑن
پہیہ: گول چکر جس نال کوئی شے گھمدی اے...
پیئو: پیو' باپ' والد (لظ)
پیئیاں: پئی آں (تینوں پئی)
پیئیال: پاتال' پتال (نانک)
پیتی: باریک' مہین (ہف)
پیئے: پیکے' ماپے
پی: محبوب' پیارا (2) پیون توں امر
پیا: محبوب' پی' پریتم
پیا: پئی آ
پیادہ: پیادا' پیدل
پیادہ: پیدل' سرکاری' ہرکارا' پیلٹ' سوا... سرکاری کار کرن والا سپاہی. سرکاری ملاز... سرکاری حکم رعایا تیک اپڑاندا سی
پیادی: پیادا' پیدل
پیار: محبت' پریم' الفت
پیارڑے: پیار دے' پیار' حتر' جتن

پیاز: مشہور بھوکل بوٹا تے اوہدی گنڈھ جد ایہدا تعلق نرگس دے پروار نال اے' گنڈھا
- پیازی: پیاز دے رنگ دا' ہلکا گلابی
- پیازے بھوکاں: گنڈھے دیاں بھوکاں
(مم)
پیاس: تریہ' تس (2) پئی اے
پیاسا: (مذ) تسا' تریہایا
- پیاسا گلا کٹائی دا: حضرت امام حسینؓ تے ساتھیاں دے تریہائے شہید کیتے جاون ول اشارا اے (ملہا)
پیاہے: پیا اے' پئی اے (2) تریہائے' تسے
پیاک: پیچ والا' شرابی
پیال: پیا' ہلا
پیالڑا: (مذ) پیالا' پیون والا بھانڈا (و ر پیالڑے)
پیام: سنیہا' پیغام' اعلان' سنیہڑا
پیادہ: پیادا' پیدل' سپاہی
پیاہو: پیا ہووے (خف)
پیپا: ٹین دا بنیا گھیو دا وڈا چورس ڈبا
پیپنی: انب دی گٹک نوں رگڑ کے بنایا واجا
پیت: پریت' محبت' پیار
- پیتاں: پرتاں
پیتا: پریت' محبت' پیار
- پیتا زہر: پریت دا زہر
پیتم: مں پیتا (2) محبوب' پریتم
پیتو: (پی-تو) توں پیتا
پیٹ: (پے-ٹ) ڈھڈ' گھیر
- پیٹ پجی سول: ڈھڈ پیڑ نہ جر سکیا
- پیٹ رکھ کے: اپنا ڈھڈ بھر کے' خودغرضی نال (وا)
پیٹا: کپڑے دی چوڑائی' چوڑائی دے رُخ دھاگے (لمائی دے دھاگے تانا اکھواوندے نیں)
پیٹے: (پے-ٹے) ڈھڈے وچ' قسمت وچ' نصیب وچ
- پیٹے پین: قابو آون' ہتھ آون' پیٹ وچ

پین
پیٹھ: ادھار دا مُل' اُچا مُل
پیٹھ: (پے-ٹھ) تانے پیٹے دی پیڈھی اُنائی جس نال کپڑے وچ مضبوطی آوندی اے. کپڑے دا سدھا رُخ
پیٹھا: اک ویل دا مشہور پھل جو سبزی تے مٹھیائی بناون دے کم آوندا اے.
پیٹھان: پٹھانکوٹ
پیٹھن: (پی-ٹھن / ک) پیسن' پیہن
پیچ: (پے-چ / مذ) پیچا' کنڈل' ول' چکر' وٹ
پیچ: قسم' وعدا' قول قرار' محبت دے وعدے
پیچ: چالبازی' مکر' مکاری' چلاکی' فریب' ول' چھل' مکر فریب' بہانے' رشتے دی مضبوط گنڈھ
پیچا: زمین دی پانی نال سیراب ہوون دی صلاحیت (2) ٹاکرا' ول (3) اُڈدیاں گڈیاں وچ اک دُوجے نوں "بو" کرن دا ٹاکرا
پیچان(ل): والاں دے کُنڈل
پیچس / پیچش: دست آون دا روگ
پیچن: (پی-چن / ک) پیچ' جکڑن' پکی گنڈھ بنھن (2) جکڑیا جاون' کسیا جاون (3) پیلی وتر کرن
پیچنی: چودھرائی' پنچایت کرن والی عورت
پیچی: پیچ کرن والے' مکار' فریبی
پیچے: پیتی جاندی اے' پیویئے
پیچیدہ: (فا) گنجلدار' اُلجھیا ہویا' اوکھا
- پیچیدگی: پیچیدا ہوون دی حالت
پیخال: (پے-خال) پنچھی دی بٹھ' وٹھ
پید: پیدا دا تابع مہمل' (نہ پید نہ پیدا)' (2) بلوغ والا' جو پیدا ہووے
پیدا: جنم' اُگن' آون' آمدن
- پیداوار: پیدا' جمیا' پیدا ہوئی شے' کُل پیدا ہوئی فصل
پیدائش: جنم' جنم

- پیدائشی: جماندرو

پیدل: بنا کسے سواری دے، پیراں اُتے ٹرن، تے ٹرن والا

پیدلو: (پے-و-لو) پیدل ٹُرّیو

پیدھا: پہنچ

پیدھی: پہنی، پائی

پیڈو: دُھنی ہیٹھلا حصا

پیڈھا: پکا، پیچواں، مضبوط

پیر: پاؤں، کھُر، جسم دا اوہ حصا جو ٹُردیاں یاں کھلوتیاں زمین نال لگدا اے۔

- پیر بھارا ہووݨ: بال جمݨ دی آس ہووݨ

- پیر بھاکڑا: ویاہ دی اک رسم

- پیر پسارݨ: پیر کھلارݨ، ٹھ کے بیٹھݨ

- پیر پکڑݨ: پیریں پیݨ، معافی منگݨ، تعظیم کرݨ

- پیر پیادی: پیدل

- پیر چمݨ: عزت کرݨ

- پیر پیادی: ننگے پیر، پیدل

- پیر دیکھ: مور دے پیر کوجھے ہوندے نیں، اوس پاسے اشارا اے (وا)

- پیراں دی مٹی کردی: پیراں ہیٹھوں زمین نکلدی

پیر: (پی-ر / فا) بُڈھا، بزرگ، کاریگر، کراماتاں وکھاوݨ والا، مُرشد، ہادی

پیر: حضرت عبدالقادر جیلانیؒ مراد نیں (وا)

- پیر بغداد: سید عبدالقادر جیلانیؒ

- پیر سنے: بڈھی عُمرے (مم)

- پیر سورنی: پیراں نوں دھیاوݨ

- پیر مُغاں: شراب پیاوݨ والیاں دا سرکردا۔ شراب خانے دا مالک، مُراد ربّ (خف)

پیرا مرد: بڈھا مرد

پیراہن: کپڑے، لباس

پیرایہ: گل کرݨ دا ڈھنگ یاں طرز

پرگل: پیار دے گل وچ (بف)

پیرن: لباس، کپڑے (2) ترن، تیرن، چلݨ

پیرن: (پی-رن) پیر

پیرنی: (پے-ر-نی) نچݨ والی، خانابدوش قوم دی عورت، کنجری، ناچی، اک قوم

پیرݨ: ترن، تاری لاوݨ، تیرݨ

پیرواں: پیروی کرݨ والیاں، منن والیاں

پیروزے: فیروزے

پیری: پیریں، پیراں وچ

پیری: (پی-ری) بڈھیپا، وڈیری عمر، بزرگی، کرامت

پیریاں: پیر، ولی ہووݨ دے درجے

پیریں پوݨ: نکے بندے دا وڈے بندے نوں تعظیم نال ملݨ، آدر کرݨ (لہ)

پیڑ: (پے-ڑ / مث) پیراں دا نشاں، کھُرا

پیڑ: (پی-ڑ / مث) درد، دُکھ، تکلیف

پیڑا: (پے-ڑا / مذ) روٹی پکاوݨ لئی گُنھے آٹے دا گول گلولا، کھوئے دی بݨی اک مٹھیائی

پیڑاں: پی-ڑاں) پیڑ دی جمع، دُکھ، درد

پیڑݨ: (ک) تیرݨ، نچوڑݨ، رس کڈھݨ، ویلݨ (2) تیار کرݨ

پیڑی: (پے-ڑی) ویلݨے وچ دے کے نچوڑی

پیڑھا: وڈی پیڑھی، کرسی ورگی بݨ والی شے

- پیڑھا پلنگ: پلنگ پیڑھا، دُب اکبر ستاریاں دا جھرمٹ

پیڑھی: پود، نسل، خاندان

پیڑار: جتی

پیسݨ: (پی-سݨ) پسݨ، پیہوݨ، پسائی کرݨ

پیسو: پود گے

پیسوں: (پی-سو) پیاں گے (خف)

پیسہ: پیسا، کرنسی، رقم، دولت، مایا

پیسی: پوے گا

پیش: (پے-ش) اگے، ساہمݨے

- پیش بلند قدر دے: اُچی قدر والے دے ساہمنے
- پیش بندی: آون والے ویلے لئی پہلاں توں تیاری
- پیش جاون: چلن، واہ لگن
- پیش رو: اگے جاون والا، وڈیرا
- پیش قبض: خنجر، وڈا چُھرا
- پیش کار: عدالت وچ کاغذ اگے کرن والا ملازم
- پیش کش: پیش کیتی گئی شرط یاں رقم
- پیش گزارے: ساہمنے رکھے
- پیش گزرسی: ساہمنے آوے گا، پیش آوے

پیشا: پیشہ، کاج، روزگار، وسیلا، دھندا
پیشانی: متھا، ساہمنے والا حصّا، اخبار دے ناں والی تھاں
پیشوا: (فا) آگو، اگے لگن والا، مذہبی آگو
پیشی: (پے-شی) ظہر دی نماز
پیشیں: پیشی ویلے، دُپہر دی نماز ویلے، دُپہر ویلے
پیغام: سنیہا
پیغمبر: نبی، رسول، سنیہا لیاون والا
- پیغمبر زادہ: پیغمبر دا پُتر (حضرت یوسفؑ / غ)
- پیغمبر کنعانی: حضرت یوسفؑ
پیک: قاصد (لط)
پیکار: (فا) لڑائی، جھگڑا
- پیکاراں: پیکار دی جمع، لڑائی جھگڑے
پیکان: (فا) تیر دا نوکیلا حصّا، تیر
پیکر: (پے-کر) جسم، وجود، تن، بُت
پیکھرہ: مجھ گاں دے دو پیراں نوں بنھن والا رسا جو دوڑن نہیں دیندا
پینکھڑ: پیر دا رسا، پیکڑا، پیکھڑ
پیکڑے: پیکے، ماں پیو دا گھر (مجازن: ایہ جہان)

پیکے: (پے-کے) پیکا، ماپیاں دا گھر
پیکیاں: پیدل
پیکھر: جوتراں دے پیراں نوں پایا رسا جو دو تاں نوں پاوندے نیں۔
پیکھن: (ک) ویکھن، تکن، نظارا کرن
پیکھنا: تماشا، نظارا
پیکھی: پنکھی، پنچھی
پیل: مور دا نچن (2) پھل نوں توڑی وغیرا وچ رکھن
- پیل پاون: مور دا نچن (و.ر = پیلاں)
پیلا: (پے-لا) ہلا، حملا، یلغار (با)
پیلا: (پی-لا) کھٹا رنگ
پیلڑا: پیلا
پیلن: (پے-لن / ک) اگے کرن، ہولی ہولی چلاون، دھکن، دھکیلن، تورن (ڈنڈ) کڈھن
پیلنا: دھکن، طاقت دے زور تے ہانک کھڑن، ٹکر لوا دیون، دباء پاون، دباء پا کے حجم گھٹاون
پیلو: (پی-لو) مرزا صاحباں دا قصا لکھن والا شاعر
پیلوں: ون رُکھ دا پھل
پیلے: (پی-لے) پیل، فیل یعنی ہاتھی (مم)
پیلے: (پے-لے) دھکا، دھکیلے
پیلی: کھیتی
پیم: میرے پیا، مینوں پیا، مینوں پئی
پیما: (فا) ناپن والا
پیماں: (فا) وعدا، عہد، قول
پیمانہ: (مذ) مقررا ماپ، حصا، شراب پیون والا پیالا
پینک: (مث) کناری، سُنہری ڈوری
پینجا: (پے-ں-جا) رُوں پینجن والا
پینڈی: پاوندی، ورتدی
پینڈا: بھانڈے دا تھلا (2) داخل ہوندا
پینڈڑ: پے جاون والا، دھاڑوی
پینڈا: سفر
- پینڈے: پینڈا توں، سفر فاصلے

پِنیس: (مث) سواری' ڈولی' بگھی' پالکی
پینسی: باریک کھدر جیہدی تانی وچ 500 تار ہوون
پینگیں: پینگھ' دھنک' قوس قزح
پینُو: اک بَرتن جیہدا تیل مالش لئی ورتدے نیں
پینگھاناں: پینگھ چڑھ کے جھوٹے لین
پینگھن: (ک) پینگھ جھوٹن' ہُوٹے لین
پیون: (ک) پیون' نوش کرن
پیو: والد' باپ' باپو
- پیو دی خدمت آکھیا: پیو دی خدمت وچ بیان کیتا
- پیو دے پُتر لڑایا: حضرت نوحؑ دا پُتر جو کافر سی' اوہنے حضرت نوحؑ دی کشتی وچ سوار ہوون توں نہ کردتی سی. بلھے شاہؒ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے.
پیوا: وڑیواں' کپاہ دا بی
پیو پئی: چنگی شہرت' چرچا
پیورڑے: پیکا گھر
پیوست: (پی-وست / فا) ملیا ہویا' جڑیا ہویا
پیو سی: پیوے گا
پیوسے: پیا' پیا اے' پئے
پیوں: (پے-اوں) توں پے گیا (مم)
پیوند: (پے-وند) جوڑ' تعلق
- پیوند جلیاں: گدڑیاں' فقیری لباس
- پیوندی: پیوند' تعلق رکھن والی (2) جوڑ وچ' رشتے وچ
پیوسے: پئی' اوہناں نوں پے گئی' ہوئی
پیوَن: (ک) پین' نوش کرن
پیوَن: مشروب' پیون والی شے
پیہڑا: پیڑھا' بہن دا موڑھا (2) اسمان اُتے تاریاں دا اِک جھرمٹ (ہلنگر پیڑھی)
پیہنگاں: (غ ا) پینگھاں' جھوٹے' جھولے
پیہن: (ک) پیسن' پیہون (2) تاش دے پتے
پھینٹن

پیہون: (ک) پیسن
پیئڑے: پیکے' ماپیاں دا گھر (وا)
پیئس: پیو سو
پیئسم: مینوں پئی' پیا
پیئے: پیکے' ماپیاں دا گھر (غ)
پیئے: ویکھو "پئے" (2) پیئے
پیئے: پیکے (2) محبوب' پیا' (3) پیئے: کھسم

پھ

پھ: پنجابی دی فارسی لپی دا پنجواں اکھر ایہ دیسی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی. گنوار لہجے وچ ایہدا وٹاندرا "ف" نال ہو جاندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل پھپھا (ਫ) اے.
پھاتے: پھسے
پھاتھے: پھاتے' پھسے' گرفتار
پھاتھیاں: پھسیاں
پھاٹ: پاٹ' پاٹ کے (2) حصا' بھاگ (3) دریا دی شاخ (4) دھار' چیر' شگاف' چھو' کوک (5) ونڈ' دوری
پھاٹاں: شاخاں' ٹاہنیاں' دریا دے نِکّے پاڑ پاروں نہراں' زخمی ہور ویکھو "پھاٹ"
پھاٹک: (مذ) گیٹ' وڈا بوہا' سڑک وچوں لنگھدی ریل پٹڑی دوالے دے بوہے جو گڈی لنگھن سمے سڑک دا راہ بند کردے نیں.
پھاٹے: پاٹے (سر پھاٹے: سر درد نال پاٹے / خفا)
پھاٹیے: زخمی کریے

پھاڈی: کمیڈ وچ سبھ توں پچھے آون والا (پہلے نمبر تے آون والا میری یاں ہڈی تے دوجے نمبر والا دوئی ہوندا اے)
پھاڑا: (مذ) عمارتی لکڑ دی پھاٹی ہوئی گیلی
پھاڑن: (ک) پاڑن، چیرن، ٹوٹے کرن
پھاڑی: (مث) ٹوٹا، پھانک، پھل وغیرا دا ٹوٹا
پھاس: پھاہ، پھندا، بھلتر، جوبھ
پھاسن: (ک) بھسن
پھاسی: (مث) پھاہ، پھندا، پھاہی (2) بھسی
پھاسے: بھسے
پھاگ: بھگن دا مہینا، بہار دا مہینا
پھاگڑا: (مذ) ہولی دا تہوار، پھاگ
پھال: لکڑ دی بچر
پھالا: ہل دا پھل
پھانا: لوہے دا نوکیلا پھل جو لکڑ چیرن یاں ایہو جے ہور کماں لئی ورتیندا اے۔
پھانٹ: (مث) ٹوٹا (2) دریا دی وکھری وگدی شاخ (3) کپڑے دی لم سلمی ٹاکی، واڈھی سے لمیا جاون والا لما پاسا، سیماڑ
پھانڈ: (مذ) واچھڑ، زور دا مینہ
پھانس: کنڈا، جوبھ، بھلتر، نتور (2) دھوکھا، فریب
- پھانس لین: بھسا لین، قابو کرن
پھانسی: (مث) سولی، پھاہ، موت دی سزا دا اک ڈھنگ جس وچ رسی نال لٹکا کے ماردے نیں۔
پھانگ: خالی ہتھ
پھاوا: (مذ) ہنیا ہویا، کسے کم لئی پاگل ہون دی حد تیک بے قرار
پھاہ: پھندا، پھانسی، جال، بھسن (2) پھانک، ٹوٹا، پاڑ
- پھاہ لیاون: بھسا لین
پھاہا: پھاہ، پھندا
- پھاہا وڈھن: تنگی، تکلیف نوں اچن چیت دور کرن، مسلا حل کرن
پھاہاں: بھساں
پھاہوڑا / بھہوڑا: پھاوڑا
پھاہون: (ک) پھساون، قابو کرن
پھاہونا: پھساون، پھاہون
پھاہی: پھندا، پھانسی، پھاہ، جال
- پھاہی اڈن: پھندا کھلارن، جال وچھاون
- پھاہی گر: پھندا لاون والا، شکاری
- پھاہیاں: پھاہی دی جمع، پھندے، جال
پھاہیاں: بھسیاں
پھاہیوال: پھاہی لاون والا، پھساون والا
پھائی: ویکھو "پھاہی"
پھب: خوبصورتی، دلکشی، سجاوٹ
- پھبدا: سجدا، دلکش، مناسب، ڈھکواں
- پھبن: (مث) پھب (ک) سجن، سورن، پھبن، زیب دیون
پھباس: اک شہر دا ناں (محم)
بھبیا: سجیا
پھپھاڑی: (مذ) رولا پاون والا
بھپھرا: (بھپھ-را / مذ) بھپھڑ
بھپھڑ: (مذ) پھپھی دا گھر والا، پیو دا بھنویا
بھپھن: (ک) پنگرن، پلمرن، ہرا بھرا ہوون، ودھن، پھلن
پھپھوندی: (مث) اُلی
پھپھیاون: (ک) پھوڑے دا پک کے نرم ہوون (2) زمین دی آلی پدھر دا مینہ نال نرم ہو کے پھلن
بھپھیر: پھپھی دا پتر / دھی
بھپھے کٹن: مکار، فریبی عورت
پھتو: مرزا صاحباں قصے وچ قاضی دا ناں
پھتوہی: واسکٹ، کُڑتی
پھٹ: زخم، گھاؤ (2) بھتڑ (جمع: پھٹاں)
پھٹ: دور، پرے، لعنت

پھٹ: موٹاپا، پھیٹ
- پھٹ چڑھن: موٹا ہوون، طاقت دا غرور ہوون
پھٹ: دوّر ہو، (2) پُھٹن توں، اگن
پھٹ ویاندی: جمدی، جنڈی
پھٹاں: پھٹ دی جمع، زخم، گھاہ
پھٹائے کڈھدا: پھٹاندا، اگاندا، زمین وچوں پانی کڈھدا
بھٹڑا: پاٹیا، بھٹڑ
بھٹڑے: پھٹے، پھٹ پے، کھلے گئے
بھٹڑیں: پھٹ، زخم
پھٹک: (مث) پھٹکار، لعنت، نندیا (2) خون دی تھوڑ پاروں رنگت دی زردی، بھس (جمع: پھٹکاں)
پھٹکن: (ک) پھڑپھڑاون، پھڑکن، تڑپن
پھٹکن: پھڑکدیاں نیں
پھٹکن: (ک) تکن، چھج نال چھٹ کے صاف کرن
پھٹکن: (پھٹ-کن / ک) لعنت پاون (2) کپڑے دے رنگ وچ ڈبھ پین، دُدھ دا خراب ہوون، پھٹن
پھٹکن: پھڑکن، تڑفن، مچلن
پھٹکے: کھڑے (پھل)
پھٹول: پھٹکار، لعنت
پھٹن: (ک) پاٹن، پاٹ جاون
پھٹن: زخمی کرن، پھٹ لاون
پھٹن: (پھٹ-ٹن / ک) موٹا ہوون، ڈھڈ ودھن، دُدھ اُتے بھٹیاں بجھن، پھٹکن، خراب ہوون، کپڑے وچ ڈبھ پین، مغرور ہوون
پھٹن:
(ک) اُگن، جمن، پیدا ہوون (2) بولن (3) ٹٹن، (4) دُدھ دا خراب ہوون، (5) ظاہر ہوون، کھلن (6) کھسکن

پھٹی: چوڑی پتلی لکڑ، تختی
پھٹی: دہی دا ذرا جیہا حصا، (2) ڈوڈی وچلی کپاہ (3) اگی، نکلی
پھٹے: بھٹڑے ہوئے، زخمی ہوئے (مم) (2) پھٹ اُتے، زخم اُتے (مم) (3) پھٹ
- پھٹے اُتے لون لگاؤنا: زخم اُتے لون چھڑکیا (مم)
پھٹے ہوئے: کھا کھا کے موٹے ہوئے، تُھلے
بھٹیا: بھٹڑ کیتا (وا)
بھٹیاں: زخمی آں (وا)
بھٹیاں: پھٹ، زخم (خف)
بھٹیاں: تختیاں (2) پاٹیاں ہوئیاں
پھدکن: (ک) کدن، اچھلن، ٹپن
پھدن: (ک) پھڑن، پکڑن
پھدیا: پھڑیا
پھڈ: پیر دا اکواسا پن
پھڈا: (پھڈ-ڈا / نم) جھگڑا، رولا، رنا، مشکل، وکھت
پھڈا: پھڈے پیراں والا
پھڑ: موڈھے دے پِچھلی ہڈی (وا)
پھڑ: بادبان
پھر: پھرن توں امر، منحرف ہو، پرت
- پھر کے: مڑ کے، واپس آ کے
پھرا: فراٹا، تیزی
پھراکل: پھرن والا، سیرو (2) سیارہ
پھراکو: پھراکل، پھرن والا
پھرایا: کیڑا
پھرن: مڑ آون
پھرسوں: پھرساں، پھراں گا
پھرکا: (پھ-رک-کا) بدلاں دا اُڈ کے اسمان صاف کرن (2) بیماری توں صحت
پھرکاندی: پھڑکدی (اکھ)
پھرکن: (ک) کنبن، لرزن، تھرکن، پھڑکن،

ڈولن' لون

پھڑکے: پھڑکے (اکھ)

پھرہائی: فرمائی (ناٹک)

پھرنا: کالجا' دل (جمع: پھرنے)

پھرن: (ک) چلن' ٹرن' حرکت کرن' گیڑیا جاون' چکر کھاون (2) گل توں مکرن

پھرن پیراں: مرید ہوون توں مکر جاندے نیں' پیر توں چھڈ دیندے نیں

پھرن: (ک) منتر دا جادو چل جاون

پھرن: (ک) بھن' اوہڑن (2) پھرکن (3) پورا اثر کرن' کامیاب ہوون

پھرواہاں: پھروانہ

پھرولن: (ک) پھولن' الٹ پلٹ کرن' کھلارن

پھرو: فراٹا' تیزی

پھرے: راس آوے

پھریون: چرن لئی اک چنگا گھاہ

پھڑ: پھڑن توں امر' پکڑ (2) شجی

- پھڑ پیراں: پیر پھڑکے (بڑے ادب نال)

پھڑک: پھڑکن دا عمل' جثے دے کسے انگ دی بے اختیاری حرکت

پھڑکاتی: پھڑک' پھڑکی (چر)

پھڑکن: تڑفن' بے چین ہوون' پھڑکن

پھڑکن: (ک) پھڑکن (2) مرجاون

پھڑکی: پھڑکن دا عمل

پھڑکے: مضطرب ہوئے

پھڑن: (ک) بنھ' پکڑن' قابو کرن

پھڑیدے نی: (وگیار وچ) پھڑے جا رہے نیں

پھس: پھسن توں' قابو آ

پھس: پھسن توں امر' خراب ہوون' ناکارا ہوون

پھساون: قابو کرن' رپھڑ وچ پاون' پھڑن

پھست: چھت اُتے پائی گلی مٹی

پھستا: رپھڑ' جھگڑا' بکھیڑا' مسئلا' کھوبھا' بندے نوں پھساون والا کوئی مسئلا (ور پھستے) (2) رسے دے سرے دی گنڈھ

پھسنڈی: پہاڑی' پچھے رہن والا

پھسی: (پھس سی) پھسے گا

پھسکن: (ک) ڈسکن' رووݨ' گلکن

پھسلن: (ک) تلکن' رڑن (2) مکرن

پھسن: (ک) پھس جاون' گرفتار ہوون' اڑن' الجھن

پھسن: (ک) کچلیا جاون' کچومر نکلن (2) رووݨ (3) پھوڑے دا پک جاون مگروں مواد نکلن

پھک: (مث) چھڑے چاولاں توں وکھ کیتا گیا چھلکا (2) پھکن توں امر

پھک: (مث) پھکیائی' بے ذائقا ہوون دی حالت (2) ولاں وچ دوری

پھکا: بُری منڈی گل (2) ماڑا' بے ذائقا (3) رجھا (4) ہلکے رنگ دا

پھکارن: (ک) پھنکارن' پھوکرن

پھکدے: سڑدے

پھکری: ویکھو "اکروں پھکروں"

پھکڑ: فضول' بے معنی

پھکڑی: (پھک-ڑی) رسوائی' بے عزتی' بدنامی' تہمت' جگ ہسائی

- پھکڑی لاون: تہمت لاون

پھکڑے: (پھک-ڑے) پھکے'

پھکڑیاں: (پھک-ڑی-آں) پھکیاں' ہلکے رنگ دیاں

پھکن: (ک) پھکا مارن

پھکن: (پھک-کن / ک) بلن' سڑن' سواہ ہوون

پھکی: (پھک-کی / مث) چورن' پوڈر ورگا سفوف جو دوا دے طور اُتے پھک لیا جاندا اے

پھکی: ڈھنڈورا

پھگن: (مذ) دیسی سال دا آخری مہینا جو انگریزی مہینے فروری دے ادھ توں شروع ہوندا اے

- پھگوں تیرھویں نوں: پھگن مہینے دی

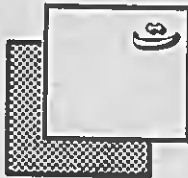
تیراں تاریخ
پھگوا: ہولی' ہولی تہوار دے تحفے
پھگواڑا: پوربی پنجاب دا اک شہر (2) انجیر دا رُکھ تے پھل
- **پھگواڑے:** پھگواڑا توں' انجیر
پھل: کسے ہتھیار دا وڈھن والا حصا' تلوار دی دھار' نیزے دی انی (2) پتا' پھل توں بعد دی حالت' بی' کسے عمل دا سٹا
- **پھلدار:** پھل والا' اجیہا رُکھ جنوں پھل لگدا ہووے
پھل: کسے رُکھ نال پھل لگن تے بی بنن توں پہلی حالت' رنگدار پتیاں دا پراگا (2) مدھانی دا ہیٹھلا حصا' (3) عورتاں دے خاص دن (پھل آون)
- **پھل انار:** انار دے پھل جو بڑے شوخ لال رنگ دے ہوندے نیں
- **پھل توری:** توری دے پھل (ورگا پیلا)
- **پھل کھیلی:** موسم بہار
- **پھلاں تے آئی:** جدوں پھل لگے
پھل: بھلن توں' موٹا ہوون' گھمنڈ
- **پھل بہنا:** گھمنڈ کے بہن' غرور کرن
پھلا: پشوواں دی حویلی دے بوہے لگیا گیٹ (2) فصل گاہون دی تھاں
پھلا: کھڑیا
پھلاری: اک ریگستانی بوٹا
پھلانیاں: مغرور کرن والا' پھلاونہار' موٹا کرن والیاں
پھلاہا: پھلاہ' پھلاہی دا رُکھ
پھلاہی: اک کنڈیالا جانگلی رُکھ جدے پھل چیتر وچ کھڑدے نیں' مسواک لئی چنگا جاتیا جاندا اے
پھلائی: پھل آئی (دا) پوڑی کچوری تے اندرلی بھاف نال پھلیا پھلکا جو ایس گل دی علامت سمجھی جاندی اے کہ کھاون والے نوں بہت بھکھ لگی ہوئی اے۔
پھلجھڑی: (پھل-جھڑی / مٹ) آتشبازی دی اک قسم۔ سلائی دوالے لگا مسالا جنوں اگ لاون نال مسالا اگ دے پھل بن بن کے جھڑدا اے
- **پھل جھڑیاں نین وچارے:** اکھاں پھل جھڑیاں بنیاں ہویاں نیں (اتھرو انج کردے نیں جویں پھل جھڑی توں چنگاریاں / ا)
پھلدار: پھل دار' اجیہا رکھ جنوں پھل لگدا ہووے
پھلڑا: پھل" کسے وی ہتھیار دا پھل یاں نوک (2) بال ڈنگر
پھلڑیاں: پھلیاں' راس آئیاں
پھلکا: عام سادا نکی روٹی
پھلکاری: اک قسم دا کڈھائی والا کپڑا جدے اتے انی کڈھائی کیتی جاندی سی کہ کپڑا چھپ جاندا سی اجکل ایہدا رواج مک گیا اے۔
پھلگن / پھاگن: پھگن دی چودھویں دے کھیڈ تماشے' ہولی
پھلن: (ک) پھل لگن' ڈنگر دا بولن' وڈھن
پھلن: (ک) پھلاں اُتے آون' وڈھن' موٹا ہوون' بجن' تھکن' خشی نال دونا ہوون
پھلواری: اک قسم دا گھوڑا (لط)
پھلواڑ: (پھل-واڑ) پھلاں دی واڑ' پھلواڑی (مم)
پھلواڑی: پھلاں دی کیاری
پھلوالے: (پھل والے) تک گلے تے کن دے زیور
پھلوڈھے: خواجا فریدؒ دے اک عقیدت مند رئیس دا ناں
پھلورن: (ک) پرکھن' جاچن' پرچولن' پھرولن'
پھلوری: دال تے پھل رلا کے تیل وچ تلی پکوڑی (دا)
پھلوں: پھلاں توں

پھلوس: رندے نال تھم والی لکڑ دے سکڑے
پھلوہ/پھلوہا: چھالا، پھپھولا، پھنسی
پھلوہی: پھنسی
پھلہاریاں: (پھل-ہا-ری-آں) پھُل بدن،
پھلاں وانگ نازک (وا)
پھلے: وڈے
پھلی: بعض رکھاں تے بوٹیاں دا پھل جس وچ دو
پرتاں اندر بی ہوندے نیں، دانے بھرا پھل
پھلیاں: پھلی دی جمع، دانے بھرے پھل، مٹر،
لوبیے (2) پھل توں
پھلیرا: پھل ویچن والا
پھلیل: خشبوئی تیل
پھلیلی: پھلیرا، پھلاں دا عرق کڈھن والا، خشبوئی
تیل ویچن والا
پھلینڈا: پھولدا، پھولدا
پھلیں دی: پھلاں دی
پھلینڈی: ویکھو "پھلیں دی"
پھلینڈرے: پھلدے وددے
پھمن: ریشمی ریشے دا سرا
پھمنیاں: پھمنی توں، ست تال دا ناچ
پھن: پھنی، پھنیئر سپ دا چوڑا سر
پھند: پھڑیا ہویا، گرفتار (2) پھندا، جال (3)
فریب، چالبازی، فند
پھند لانا: پھندے وچ پھساونا
پھنڈ: مار، کٹ، (2) بارش دا چھانڈا
پھنڈ: پھنڈن توں امر، موٹا ہو
- پھنڈ کے: پھُل کے (خشی یاں غرور نال)
- پھنڈیا: پھلایا، موٹا کیتا
- پھنڈیا: خشی نال پھلیا
پھنڈن: (ک) مارن، کٹن، پھینٹی چاڑھن،
جھاڑن، پھنبن
پھنڈن: (ک) خشی نال پھلن، آپے وچ نہ
ساون (2) نشانا بناون

پھنڑے: پھن
پھنکار: سپ دی شوکر (2) غصے نال لیا گیا ساہ
پھنکارن: (ک) سپ دا شوکرن
پھنکن: (ک) کھوتے گھوڑے دا نک راہیں ساہ
باہر کڈھن
پھنکاراں: پھماراں (خف)
پھنکارن: (ک) ترونکن، پھوار پین
پھنکارے: پھوار، پھوار پوے
پھنپھناون: (ک) سپ دا پھن توں کھلارن (2)
اُبلن، بھک اُٹھن
پھوار: ہلکی ہلکی کنیاں دی بارش
پھوڑا: گڑ، وڈی پھنسی
پھوڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن
پھوک: ہوا، روح
پھوک: پھوکن توں امر، ساڑ، ساڑ دے، ساڑا
- پھوک دیون: ساڑن
- پھوک دیو: پھونک دیو، کھولا دیو
پھوکا (پھو-کا): پھوکلا، رس توں خالی، پھکا، پولا،
جعلی
پھوکا: صور اسرافیل، ساہ پھوک
پھوکٹ: فضول، بے معنی، اندروں خالی
پھوکرن: (ک) پھنکارن، شوکرن، جنور دا زور نال
ساہ کڈھن
پھوکن: (ک) زور نال ساہ کڈھن، پھوک مارن،
پھنکارن، (2) ساڑن، بالن، سواہ کرن
پھوکن: پھنکاردے نیں
پھوکنی: (مث) کھوکھلی نلی جو لکڑاں وغیرا دی
اگ وچ پھوک مار کے ہوا تیز کرن دے کم آوندی
سی۔ گو ہے، لکڑیاں کولے دی اگ دا رواج مکن
نال ایہدا وی رواج مک گیا اے
پھوکی: پھوکا توں، جعلی، اُتوں اُتوں
- پھوکی سنگی لاون: بے اثر جعلی کارروائی
کرن

پھوکی: ساڑ کے سواہ کیتی
پھوگ: اک ریگستانی بوٹا
پھوگ: رس کڈھ لین مگروں باقی بچی شے (2) بے طاقت، بے زور، رُکھا، پھوکا (3) اک قسم دا بُوٹا
پھوگڑے: پھوگ دے بُوٹے
پھول: پھرول، اُتھل، اُلٹ پلٹ کر
- پھولا پھالی: پھولا پھالی، جستجو، بھال، چھان پھٹک
پھولے: پھرولے، الٹ پلٹ کیتے، لبھے
پُھول: پُھل (مم)
• - پُھول بہاری: بہار دے موسم دا پُھل (مم)
پھولا: بھنڈیا (خُشی نال)
پھولاری: ویکھو "پھلاری"
پھولن: (ک) پھرولن، بھالن، ڈھونڈن، (2) کپڑے سُکنے پاون
پُھولن: پُھلاں (پُھل دی جمع)
پھوہارا: فوارا
پھوہی: قطرا
- پھوہی چھٹے: اجہی آتشبازی جو چلن نال بارش دا سماں بنا دیوے
پھوہیا پھوہیا: قطرا قطرا، تھوڑا
پھوی: کام تُماری وچ آئی گدڑی، گدڑی جہنے بال دتے ہوئے ہوون
بھساونڈا: پھندے وچ پھساندا (وا)
- بھساونڈیاں: پھساونڈیاں
- بھسائے: پھسے
- بھسایا: پھسایا، پھاہی لایا
پھیٹ: حملا
- بھیٹی: (مث) دھکا، مار (2) اُونٹھ گھوڑے دا ڈھڈ دا جان لیوا روگ،
- پھیٹ: دُکھ مصیبت

پھیر: (مذ) پھیرا، چکر، گھیر، فریب، گیڑ، پھیرن توں امر
- پھیرا: (مذ) اک تھاں توں جا کے واپس اوتھے آون دا عمل، چکر، پھیر، موڑ، ادارا
پھیرے: موڑے، اُلٹاوے (لط) (2) ہندوواں دا ویاہ (جس وچ دوھا دو لھن اگ دوالے چکر لاندے نیں
پھیریاں: دِناں دا پھیر، گردش، بُرے دن، گیڑ
پھیڑ: بدی، فساد، وکھت، فتنا
- پھیڑا: پھیڑ، جھگڑا، بُرا ویلا، مصیبت
- پھیڑن: (ک) گواون، ونجاون
پھیڑے: جھگڑے، نااتفاقی، پھٹ
پھیڑے: چن گرہن
پھیڑیا: وگاڑیا، گوایا (ابف، شج)
پھیل: بھیلن توں امر، کھلر
بھیلن: (ک) کھلرن، پسرن
بھیشن: (ک) مارن، کُٹن، بھنڈن، حل کرن
پھینی / بھینی: (مث) سیویاں ورگی اک شے جو دُدھ وچ بھیوں کے کھادی جاندی اے
بھینن / بھینون: (ک) بھین، مدھن، مارن، کُٹن

ت: پنجابی دی فارسی لپی دا ہتیواں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "س" نال ہو جاندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدے تُل تا (ਤ) اے۔
تا: تک، تیک
تا: تاں، تد، تائیں، توں
- تاحال: اجے تیک، اجے تک، ہن تک
- تاسویر: سویر توں، سویر تک، سویر تیک

- تا: ویکھو "تاء"
تاب: (فا) طاقت، برداشت، سہ، جھل، جھلن (2) چمک، لشک (3) گرمی، تکلیف، غُصا
- تاب لیاون: جھال نہ جھلن، سہ نہ سکن
- تاباں: تاب، لشک (ماہ تاباں: لشکواں چن)
- تابے: تاب، لشک
تابڑتوڑ: مسلسل، لگاتار، اکتار
تابش: سیک، چانن
- تابش دار: چمکیلا، اَب والا
تابع: (ع) مگر لگن والا، ہیٹھ، ماتحت، آکھی منن والا، فرماں بردار
تابوت: (مذ / ع) لکڑ دا صندوق جس وچ لاش رکھدے نیں
تابوں: تاب توں، ویروے لئی ویکھو "تاب"
تاپ: (مذ) تپ، بُخار، گرمی، سیک
- تاپ کسرت: بے ہوشی والا بخار
تات: خلعت، بخشش
تاتار: منگول قوم، تاتاری
تاثر: اثر، تاثیر، گل بات توں گوہڑ
تاثیر: (مث / ع) کسے شے دا اثر
تاج: بادشاہ دے سرتے پاون والی جڑاؤ ٹوپی
- تاجوراں: تاج وراں، تاج والے، بادشاہ
- تاجے: تاج
تاجر: (ع) تجارت کرن والا، وپاری

تاڈا: راہ وچ ٹھہرن دی تھاں، ریگستان وچ عارضی پڑاء جس دے لاگے چھپڑ ہووے، نخلستان (جمع: تاڈے)
تار: تند، شیرے وچ ریشے دی حالت (2) مونہا مُونہ بھریا، بھرا ہویا، لبریز (3) تاریک، انھیر، کالے (4) ریشا یاں دھاگا (5) ٹلی گرام
- تار متاراں: تار بنھ کے، مُسلسل، بھریا ہویا، لبریز
- تارو تار: بہت سارے، اک مگروں اک، اکتار، لگاتار، مسلسل
تارو تاراں: اینا بھریا کہ اُتھلن لاگے
تارکش: (فا) تار بناون والا آلا
تارا: ستارا، رات ویلے اسمان اُتے ان گنت چمکنہاراں وچوں اک
- تارا پربھاتی: سرگھی دا تارا
- تارے گنن: فراق وچ مضطرب ہوون، وچھوڑے دی حالت (2) مرن دے نیڑے
تاراج: تباہ، اجاڑا
- تاراج کیتا: لٹ مار کیتی، اجاڑیا
تارک: (مذ) ترک کرن والا، چھڈن والا، تیاگی
تار متاراں: ڈونگھا پانی جس وچوں لنگھنا اوکھا ہووے
تارنا: کسے سارے نال ترا کے کنڈھے لیاون، ازاد کرن، خلاصی کرن
- تارنیں: تاردا ایں، تیراندا ایں، ڈُبن توں بچاندا ایں
تارن / تارنا: تیران، پار لاون، (2) ادا کرن، اُدھار لاہون، (پیسے) دیون
تارو: ترن والے (2) ندی
تارو تار: مسلسل، اک مگروں اک
تاری: ترن، نہاون، تیرن
تارے: پیسے ادا کیتے، (2) ستارے (3) تیرائے، ڈُبن توں بچاوے (4) و بھلی دیاں موریاں
تاریاں: تاری دی جمع، ہلکا نہاون
تاریخ: (ع) تواریخ، ورھے، مہینے تے دناں دی گنتی (2) بیتے واقعاں نوں سنبھالن تے پڑھن لکھن دا علم
تاریک: کالا، انھیر
- تاریکاں: تاریک، کالے، انھیر (ع)
تاریں: ترائیں، توں تیراندا ایں

تاڑ: تال، کھجور تاہری دا رکھ جِدے رَس وچ نشا ہوندا اے (2) "تاڑن" توں امر ' بجھ، نظر

تاڑتے: تاڑکے

تاڑا: رُوں پنجن والا آلا

تاڑن: (کس) ڈکن، بند کرن، پنجرے پاون، قید کرن (2) ویکھن، گھورن (3) گھیو نوں گرم کر کے میل کڈھن

تاڑی: ویکھی بھالی ("تاڑن" توں) (2) تاوڑی (دوواں ہتھاں دیاں تلیاں وجاون) (لائے تاڑی: تاڑ لا کے)

تازگی: تازا، ہرا ہوون دی حالت، ہرایا

تازہ: تازا، ہرا

– تازہ روی: تازگی، تازا ہوون دی صفت

تازی: عربی نسل دا اک گھوڑا جو جنگی کماں لئی ورتیندا اے

تازے: ترقی پذیر، ودھدے، پھلدے (2) خوش باش، طبیعت وچ تازگی (3) کھڑے ہوئے، ہرے نویں

تازیاں: تازی دی جمع، عربی گھوڑے (ج)

تازیانہ: (فا) کوڑا، چابک

تازیسیں: تازی گھوڑیاں دیاں

تاس: پتا، ورق (لط)

تاسی: سونے دے ورق یاں ہار بناؤ شمار (وا)

تاش: 52 کارڈاں نال کھیڈی جاون والی کھیڈ

تاشے: واجے، ساز

تاک: تکن، تاڑ، بھت (2) بوہا

– تاکی: باری، کھڑکی، نکا تاک

تاکفنہ: بھگیاڑ

تاکے: تاک توں

تاکی: باری، کھڑکی

تاکید: (مث / مر) آکھن، پک کراون، حکم دیون

تاکھوں: اک دریائی جنور جو بہت کھاندا اے

تال: تلاء (2) کسے قسم دا سُریاں گت

تالا / تالی: اِک چنگی قسم دا گھاہ جو چارے دے کم آوندا اے (ہ)

تالیف: (مث / مر) ہورناں دیاں لکھتاں نوں کٹھا کرن

تامڑا: ترامے، تانبا (2) تانبے رنگا (3) تانبے دا بنیا (4) کبوتر دی اک قسم (5) اک قسم دا یاقوت

تاں: تیئوں (2) ایس کر کے، تد، تداں (3) تاون توں، گرم کراں

تان: سُر، ساز دی اواز

تانبا / تانبہ: اِک دھات، تراما (دھرتی تانبا ہو گئی: زمین بہت تپ گئی)

تانڈلا / تانڈلہ: لُوترے کُولے پتراں والا اک بُوٹا جو ڈنگر کھاندے نیں۔ بعض وار لوک ایہدا ساگ وی پکا کھاندے نیں۔

تان سین: اکبر بادشاہ دا مشہور درباری گویا

تانگ: (غ ا) تانگھ

تانگھ: (مث) ارمان، دیر توں اڈیکیا، خاہش، کھچ

تانگھڑن: (ک) ترن، کاوڑ نال بولن، آکڑن

تانگھن: (ک) آس رکھن، سک رکھن، چاہون، لوچن، خاہش کرن، اچک ہوون

تانداں: (غ ا) ویکھو تاواں، تپاواں (خف)

تانہیاں: تانہیں، تد ای

تانہیں: تانہیں، تد ای

تانیس: (مر) اُنس، محبت ودھاون (خف)

تاں: زور، طاقت، بل (اف) تران، پناہ، حفاظت راکھی

تاتا: تاون، تاء دیون، ستاون، جی ساڑن

تانا / تانی: کپڑے وچ لمائی رُخ دے دھاگے (چوڑائی رُخ دے دھاگے "پیٹا" اکھواندے نیں)

تانی: تھان دی کُل لمائی

تاواں: تپاواں، گرم کراں، غصا دواواں

تاوڑا: وڈی ہانڈی، کُنالی

– تاوڑے: تاوڑا توں، ہانڈی یاں کُنالی

تاول: (مث) اُتاول، اُتاولا پن، کاہلہ، سوڑ، چھیتی، بے صبرا پن (مم)
- تاولیاں: اُتاولیاں، ویروے لئی ویکھو "تاول"
تاوم: مینوں تاندے نیں، مینوں ساڑدے نیں
تاون: (ک) تپاون، تتا کرن، ساڑن، بالن، گرم کرن (2) ستاون، تنگ کرن، دُکھ دیون، غصا دواون
تاونی: لُہار دی بھٹھی جس وچ اوہ لوہا لال کردے نیں (رانجھے دے من ول اشارا اے / وا) (2) سیک، پھینٹی، مار (تاونی لاون) (3) تیل نوں گرم کر کے صاف کرن
- تاوے: بالے، تپاوے، گرم کرے، سیکے
تاویل: گل دی توجیہ کرن، ظاہر مطلب چھڈ کے ہور مطلب کڈھن یاں دسن
- تاویلات: تاویل دی جمع، سمجھے مطلب
تاہ: تیاگ
تاہ ٹھہنا: برہ آون، بنن
تاہت: تانگھ
تاہنگ: (غ ا) تانگھ
تاہیں: تد ہی، تدے، تاں ای
تاہیا: کڈھیا، کیہا
تاء: سیک، گرمی
- تاء اکساون: جذبات مشتعل کرن، جوش نال اگ لاون
تائب: (عر) مُڑیا ہویا، توبا کرن، چھڈن والا
تاؤ: تاون توں، گرم کرو، سیکو، دُکھ دیو
تائیں: (تا۔ئی۔ں) تک، تیک، نوں
تایا: تپایا، گرم کیتا (2) پیو دا وڈا بھرا
تب لگ: تبلک، تد تیک، اودوں تیکر
تباہ: اُجڑیا، برباد
تبخیرہ: بخارات بنن
تبرہ: کُہاڑی، ٹوکا
تبرزہ: ایران دا اک شہر، تبریز
تبرک: (ت۔ب۔ر۔ک) (عر) برکت منگن، بھنڈار، برکت والی شے
تبسم: (ت۔ب۔س۔م / عر) مُسکان
تبکا: قطرا، چوپا
تبلک: تب لگ، اودوں تیک، اودوں تک
تبھکن: (ک) ترٹھکن، ڈر کے چونکن، ترٹھن، ڈرن، اُبھڑواہے اٹھن، سہمن
تپ: بخار، کس، گرمی، سیک، تپیا
- تپ تپ: سڑ سڑ کے، کھپ کھپ کے
- تپ سوکا: سوکے دا بخار جس نال بدن سُک جاندا اے۔
تپ: تپیا، ریاضت، جسمانی کشٹ سہون، عبادت
تپا: علاقا
تپانچا: تپنچا، پستول
تپت: گرم (وا)
تپڑی: تپی، سڑی، بلی
تپسوی: تپیا کرن والا
تپیا: تپ، تاپ، ریاضت، عبادت
تپش: سیک، گرمی
تپشوں: تپش (سیک) توں، گرمی، سیک پاروں
تپک: چوبھ، چیس، درد دی لہر، ساڑ
تپکا: (تپ۔کا) تبکا، پانی دا قطرا
تپکاں: (تپ۔کاں) توڑے دار بندوکاں
تپکن: (ک) ٹیس مارن، ٹسکن، درد دی لہر اُٹھن (2) انب دا پکن
تپن: (ک) گرم ہوون، بلن، سڑن، بھکھن (2) غصے ہوون، کڑھن
تپن: درڑن، مدھن، ولن
تپن: (ک) تڑپن، تروپا بھرن، سیون، درضن
تپیٹے: تھپیڑے
تت: جوہر، عنصر، نچوڑ، خلاصا، ست، اصلی، انجام

رستا' تیہا' پھل

- تت سم: دُوجی بولی دے اوہ لفظ جو بنا رُوپ بدلے اپنا لئے جاون

تتہ: تس' اوس' بھیتی' اوسے

تتا: گرم (2) بدنصیب

- تتے تاء: گرما گرمی وچ' فورن' کالھی وچ' جدوں کم گرم ہووے' موقعے اُتے ای

تتار: تاتاریاں دا علاقا' روسی ترکستان (و.ن تاروں)

تتارچا: اک قسم دی برچھی' تیر

تتاری: تاتار دے علاقے دا' تُرکستان دا واسی

تتال: لڑائی' جنگ' قتل

تتر: اک مشہور پکھیرو (تیز رفتاری پاروں وچلے نوں آکھیا گیا اے)

تتر بولیا: تتر دا بولن چنگے شگون دی علامت اے تے کامیابی دا اشارا

تتر کھنبی بدلی: چتکبری بدلی جو ضرور ای ورھدی اے

تترا: (تت۔درا) کئی رنگاں دا سپ (وا)

تترہ: گرم' غُصیلا

تترہ: اوتھے' اوسے تھاں' اینج

تترہی: (تت۔ڑی) تتی' ستائی ہوئی' بدقسمت' بد نصیب' ابھاگن' وچاری' مصیبت ماری

تتلاون: (ک) تھتھلاون' توتلیاں گلاں کرن' لُکنت نال بولن

تتولڑا: حسن وچ وادھے لئی آپ بنایا تِل

تتی: ستائی ہوئی' بدقسمت' بدنصیب' قسمت ماری (2) گرم' پانی نہ ملن پاروں سُک جاون والی کھیتی

رتتی: اونیاں

تتہ: چمن دی تریخ

تتھا: تے' ہور (ناٹک)

تتھاں: اوتھے

تتھے: اوتھے

تتیہ: تنو' غُلے

تثمن: (ک) خُش ہوون' پرسن ہوون' ریجھن

تثمیاں: خُش ہوون' راضی ہوون

تجریب الانہارۃ: (ع) شہراں دی رتھیائی (جریب: پاپن)

تجلات: (ع) طاقتور (پکل)

تجلّی: روشنی' لشک' نُور' جلوا' پردا اٹھن

تجمّل: جمال' سجاوٹ' شان' ٹھاٹھ

تج: تیاگ' چھڈ (کے)' "تجن" توں

تجن: تیاگن' چھڈن' ترک کرن

- تجوں: تج دیاں' تیاگ دیاں

تجویز: صلاح' راء' سوچ' وچار

- تجویزاں: تجویز دی جمع

تجھا: تیاگ دتا' چھڈ دتا

تجھی: تیجی

تجھ: اوتا چر' اوتا چر تیک

تجھہ: معمولی' حقیر' نِگوا

تجھن: (ک) وڈھن' کپن' تراشن' سکڑا لاہون

تحت: ہیٹھ

تحت اقدام جنت: ۔۔۔۔قدماں ہیٹھ جنت اے

تحت اللفظ: لفظ بہ لفظ (پڑھن)

تحریر: (مث / مر) لکھت' لکھی گئی کوئی شے

- تحریراں: تحریر دی جمع' لکھت' معاہدا' اقرار ناما' سمجھوتا

تحسر: حسرت کرن' افسوس کرن

تحقیق: کھوج' کسے گل یاں معاملے دی اصل تیک اپڑن دا جتن

تحلیل: حل کرن' حل ہوون' گھلن

- تحلیلاں: تحلیل کرن

تحمّل: برداشت' دلیری' صبر' حوصلا

تحمید: حمد' تعریف کرن

تحویل: حوالے' سپرد

تحیت: تحیہ' سلام کرن' تعظیمی سجدا

تحیر: حیرانگی، حیرت
تخت: بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں
تخت سلوئی: تخت ہزارا لاگے اک پنڈ
تختہ: پھٹا، مُردا نہلاون لئی لکڑ دا لما پھٹا۔
– تختہ اُلٹن: راج پلٹاون، حکمران نوں بدلن
تختی: (مث) گلے وچ پاون والا تویت (لط) (2) لکڑ دی پھٹی جس اُتے بال لکھائی دی مشق کردے نیں۔
تخفیف: (مث / ع) چھانٹی، کمی، گھاٹ، گھٹ کرن دا عمل
تخلص: (ع) اُپ ناں، شاعر دا اوہ ناں جو شاعری وچ ورتدے نیں۔
تخلیص: (ع) خلاصی، چھٹکارا (لا) (2) عبارت نوں گھٹ کرن
تخم: (فا) بی، بیج
– تخم تاثیر: اولاد وچ پیو دا اثر
– تخم ملنگا: نیاز بو بوٹے دا بی جو تاثیر وچ ٹھنڈا ہوون پاروں گرمیاں وچ بھیوں کے پیندے نیں۔
– تخم ہوشاں والا: ہوش دا بی، ہوش (مار دتا) (مم)
تخمینہ: اندازا
تد: اودوں، فیر، اوس ویلے
تد / تدھ: توں
تدارک: اُپاء، علاج
تداں: اوس ویلے، اودوں
تداہیں: تد ای
تداوں: اوسے پاسے، اودھر ای (بف)
تدبیر: گویڑ، وچار، طریقا
تدرو: تدرو، اک سوہنی قسم دا پکھیرو جنوں انگریزی وچ فیزنٹ سددے نیں (مم)
تدرواں: تدرو دی جمع
تدریس: درس، سکھاون

تدڑے: بڈے، جھینگر، بینڈے
تدوں: تد ای (2) اودوں
تدوں: اوتھوں
تدھ / تدہ: توں، تینوں
– تدھ کارن: تیرے سبب، تیری خاطر، تیرے کارن
تدھر: اودھر
تڈاہاں: اوتھے، منزل مقصود (اگلا جہان)
تڈاہوں: تد ای، تدے
تڈاہیں: تدوں، اودوں، تدے، تاں ای
تذکرہ: (مذ / ع) ذکر، چرچا، گل
تر: کھیرے دی نسل توں اک پھل (سبزی) جو ویل نال لگدا اے۔
تر: گلا، وتری
– تربتر: بھجا ہویا، بھتی ماترا وچ پانی وغیرا نال گلا
تر: چتر
تراپے: ت، پرت
تراث: تیس، چیس، چھچھویں پیڑ، بے حال کرن والا درد
ترارا: تیز رفتاری نال، جھیتی، کاہلی
– ترارے بھجن: تیز رفتار نال جاون
تراڑ: دانڈ دا بولن
ترازو: ترکڑی، تکڑی (2) میزان برج دا نشان
ترازی: افقی، پدھرا، سطح دے ہموار
تراس: دہراس، ڈر، بھو، خوف، سہم
تراکن: تراکن، پتھر وغیرا دا ٹھن
ترامہ: تانبا، زرد رنگ دی اک دھات
– ترامے: تراما توں، تانبا
ترانگل / ترنگل / ترنگلی: ترشول، ڈنڈے اگے پنجے وانگ سند لا کے گھاہ پٹھے وغیرا کٹھے کرن دا آلا۔
ترا نگھن: (ک) چاہن

ترانا: گیت، نغما
ترانے: ترانا توں، خوشی دے گیت (2) تران نال، ویروے لئی ویکھو "تران"
تراوت: تری، وتر (طراوت)
تراوے: تراوت، تری، تازگی
تراہ: تراہا، جتھے تن راہ ملن (2) راکھی
تراہ: ڈر، خوف، تراس
- تراہ کڈھن: اک دم کوئی حرکت کر کے ڈرا دیون
تراہکن: (ک) ترترا بولن
تراہن: (ک) ڈرا دیون
- تراہنے: ڈراوے، ڈراونہار
تراہے: تنے، تریوے (بھرا / دموور)
تراہی: نجات دی تھاں، پناہ دی تھاں
ترائی: تر کرن دا کم یاں اوہدی اُجرت (2) چراگاہ (3) پہاڑ دریا لاگے تھاں
ترائے: تن، ترے، تنو، تریوے
تربت: قبر، گور، مٹی
ترین: ترودن، حمل ڈگن، توہون (جنور دا)
تربوز: ہدوانا، متیرا، ویل نال لگن والا مشہور پھل
- تربوزے: تربوز، ہدوانے، متیرے
تربیت: (مث / ع) سکھیا، پالن
تربھکن: (ک) تبھکن، ڈرن، سہمن، تراہ نکلن
تربھون: تن دنیاواں، زمین، اسمان تے پتال (نانک)
ترپائی: ہتھ نال سلائی
ترپڑ: اتاتا (ا)
ترپن: (ک) ٹپن، اُچھلن، کُدن، اُلنگھن
ترپن: (ک) ترپائی کرن، وِنھن (2) پانی دا قطرا قطرا کر کے ڈگن
ترپھلا: تن پھل کُٹ کے ملائے ہوئے۔ ہڑیڑ، بہیڑے تے آملے دا سفوف جو دماغ تے ڈھڈ لئی بہت فائدے وند سمجھیا جاندا اے۔

ترپھوڑے: بھانت بھانت دیاں بولیاں
ترت: فورن، جھیتی، کاہلی، اوسے ویلے، شتابی، ترنت
ترتر تکن: بٹ بٹ تکن
ترتے: ویکھو "ترت"
ترتیب: (مث / ع) چیزاں نوں مناسب ڈھنگ نال رکھن یاں کسے حساب سر کٹھا کرن۔
ترتیل: آہستا آہستا ٹھہر ٹھہر کے پڑھن (تلاوت کرن) چنگی اواز نال تلاوت۔
ترتھلن: (ک) تھرتھلن، تھرتھلی مچن یاں پاون
ترٹ: (ت۔رٹ) ٹُٹ
- ترٹا: (ت۔رٹ۔آ) ٹُٹا
- ترٹی: ٹُٹی
ترٹن: (ک) بھجن، ٹُٹن
ترٹی: چک دی بنی پھوڑھی (دا)، سرایا
- ترٹی چوڑ کرن: پردے چاک کرن، بے عزت کرن، تباہ برباد کرن
ترٹھا: ورھیا، وسیا (2) راضی ہویا، خوش ہویا (3) ترس کھادا (4) ڈریا، خوفزدا
ترٹھن: (ک) تہمن، خوش ہوون، مہربان ہوون
ترٹھی: ڈری
ترٹھیاں: تریہائی آں
ترجما: اک بولی توں دوجی بولی وچ پرتاوا
ترچھال: سبزی، ترکاری
تردید: نفی، کسے گل نوں غلط آکھن
ترڈا: (خف)
ترڈن: (ک) گڈن، نصب کرن، ٹھوکن، نپن
ترڈھے: ٹیڈھے، ڈنگے، ونگے
ترڑن: (ک) ترن، ترکن، تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن، تینگھرن (3) پھل کھڑن
ترس: رحم، کسے دی منداحالی ویکھ کے اوس نال ہمدردی دا جذبا
ترس: تریہ، تریہ نال

ترسکن: (ک) ترس' سکن' تا نگھن' ترسلا' تسلی' اطمینان

ترسلڑے: تسلی

ترس: (ک) تا نگھن' چاہون' لوچن' سکن (2) ڈرن' سہمن

ترسول: ویکھو "ترشول"

ترسیلا: ترس والا' بہت زیادا چاہوان

تُرش: (فا) کھٹا (2) بُرا سلوک کرن والا

– ترشی: کھٹیائی (2) مندا سلوک

ترشنا: تریہ' تریہایا

ترشول: تن سولاں والا ڈنڈا' ڈنڈے وغیرا نال تن نوکدار چونجے لا کے بنایا ہویا ہتھیار

ترشی: کھٹیائی (2) سخت تے مندا سلوک

ترفیں: تڑفدے نیں

ترک: چھڈن' کسے کم نوں تیاگن

– ترک حجوب کیتے: حجاب ترک کیتے' پردے چھڈ دتے

ترک: (ت.رک) گند' ترکاہ

تُرک: ترکی یاں ترکستان واسی' سپاہی' وار کرن والے' مغلاں دا لشکری' لٹ مار کرن والا حملا آور' سوہنا مُنڈا' محبوب' مسلمان' مسلمان فوجی' مسلمان حاکم (نانک)' ہندو باہروں آون والے مسلماناں نوں "ترک" سددے سن

ترکال: شام' نماشاں' آتھن

ترکاں: ترکی گھوڑے (2) ترک دی جمع' ویکھو "ترک"

ترکڑ: ترکڑی' ترازو' میزان

ترکڑا: تکڑا' مضبوط

ترکڑی: ترازو' تکڑی

ترکش: (فا) تیر-دان' تیر پاون والا تھیلا

ترکل: تک نال' لک نال

ترکلا: (ت.رک.لا) تکلا' چرخے دا تار دی سلائی ورگا سدھا اک انگ

ترکن: (ت.رک.کن / ک) خراب ہوون' بو چھڈن' باسی ہوون' گلن' سڑن

ترکن: (ک) اکھاں جھمکن

ترکن: ترک وتاز

ترکی: تکی کشتی (لط)

ترکھ: (ت.رکھ) کاہلہ' جلدی' چھیتی

– ترکھا: تکھا' تیز

ترکھان: (مذ) لکڑ دا کم کرن والا کاری گر

ترکھائی: ترکھ توں' تیزی' چالاکی

ترکھڑی: (ت.رکھ.ڑی) ترکھی

ترکھڑے: تکھے' تیز' کاہلے

ترکھی: تکھی' تیز' کاہلی

ترگ: گل پاون والا گہنا' لک دی لنگوٹی

ترگا: تراگڑی' لک دوالے بنھن والی ڈوری یاں چاندی دی زنجیر

ترگن: تن عادتاں یاں گُن (نانک)

ترگھٹ: تن گھاٹ

ترلوک: تن جہان

ترلوکی: تن جہاناں دی (مخلوق)

ترلا: منت' واسطا' ہاڑا' بینتی

ترم: قطرے ڈِگن دی اواز (2) بگل

ترمبن: (ک) تڑپن' سیون

ترمراٹ: سر چکرا کے اکھاں اگے تارے نچن

ترمکن: (ت.رم.کن / ک) ترمن' چوون

ترمن: (ت.رم.من / ک) ترمکن' چکن' چوون' قطرا قطرا کر کے ڈِگن

ترمتی: اک شکاری پکھیرو

ترناپے: جوانی

ترنالاں: آہ و زاری نال تر' روون پاروں گلی

ترنجڑ: چابک' کوڑا

تُرنج: وڈا نمبو' سنگترا وغیرا' کھٹاسی (ترشاوا) پروار دے پھل

– ترنجاں: ترنج دی جمع

ترِنجن: (ت۔رِں۔جن) کڑیاں دی محفل جتھے اوہ رل کے چرخا کتدیاں نیں۔
- ترنجنے / ترنجنیں: ترنجن وچ
ترندیاں: تردیاں
ترنڈن: (ک) چنڈن، مہارت حاصل کرن
ترُنڈن: (ت۔رُں۔ڈن / ک) مرُنڈن، پُھل پَھل کھوہن، نوچن
ترنڈنا: بھیڈاں دے گلے نوں لے جاون (وا)
ترنڈی: بھیڈاں بکریاں دا نِکا اجڑ
ترنڈے: ویکھو "ترنڈی"
ترنگ: (مث) من دی موج، لہر، خیال، طیش، غضب،
ترنگ: گھوڑے دی اک قسم (لا)
ترنگڑ: تن چیزاں، ستاریاں دا اک جھرمٹ
ترنگی: ٹھاٹھ وچ آئی لہر
ترنگی: اک قسم دی گھوڑی
ترن: (ک) پانی اُتے رڑھن (2) پار لگن، کامیاب ہوون (3) وصول ہوون، رقم ملن
تُرن: (ک) ٹرن، چلن
توار: تلوار
تروش: کمی، گھاٹ، کسارا
تروٹی: تروٹک، تھوڑ، کمی
تروٹے: ٹٹے
تروٹھا: ترس کھاونہار (مم)
ترور: رُکھ
تروڑ: "تروڑن" توں حاصل مصدر تے امر، توڑ، توڑ کے
تروڑم: میں تروڑی / توڑی
تروڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن، ترنڈن
تروکن: (ک) ترو نکن، چھڑکن، چھڑکاء کرن
تروکن: (ک) کسے ترل (مائع) نوں چھڑکن
ترووݨ: (ک) توہون، کچا پھل سٹن، جنور دا حمل ڈگن

ترہائے: (غ۔ا) ویکھو "ترہسائے"
تری: (مث) ٹھنڈھیائی
تری: بین، دبھلی
ترے: تِنے، تن۔ ہیر، سہتی، نوکرانی (وا)
- ترے سے سٹھ: تن سو سٹھ
- ترے گودڑی گزارناں: تن نسلاں تیک عمر (حضرت نوحؑ دی عمر)
- ترے لوئی: زمین، اسمان تے پتال دے لوک
- ترے ویہ: تریئی - 23
- تریا: تریجا، تیجا
تریا: عورت، سوانی
- تریاچلتر: عورت دا مکر
تریاق: زہر دا توڑ، امرت، زندگی بچاون والی دوا
تریاکل: تیجا، ثالث، غیر جانبدار
تریان: نوکری، چپچی
تری ٹھگنا: وڈا ٹھگ جو ٹھگی دے سارے داء جاندا ہووے۔
تریجے: تریجے، تیسرے
تریڑ: (ترے۔ڑ / مث) کسے شے وچ تُٹ جاون پاروں پین والی لکیر
تریڑھی: تریوڑی، متھے دی تیوڑی، متھے دے وٹ
تریک: (تر۔ی۔ک) تاریخ
تریل: (ترے۔ل) شبنم، اوس، راتیں پین والی نمی
- تریلوں: تریل توں، اوس، شبنم
- تریلی: شرم، کمزوری یاں کسے ہور وجھا پاروں متھے اُتے آون والا پسینا
- تریلے: تریل، اوس (مم)
تریلن: (ترے۔لن / ک) تریل نال بھجن، ترہوون، بھجن
تریمت: (مث) سوانی، عورت، زنانی

ترمیتیں: سواتیاں، عورتاں، زنانیاں
تر-لنگل: ترنگلی
ترین / ترینا: (تری-ن / نا) تن گنا
تریشہ: ترے، تن
تریور: تن کپڑے، سلوار، قمیض تے دوپٹا
تریوڑ: (ترے-وڑ، تر-یو-ڑ) رہی لسی وچ دُدھ دیاں دھاراں مار کے بنایا پیوݨ
تریوݨ: تری، پانی، اتھرو
تریوے: (ترے-وے) تیوں، تنے، تن، ترے
تریہہ / تریہ: پیاس، خاہش، اچھیا
تریہاں: (ترے-ہاں) تناں
تریہائے: (ترے-ہا-اے) تے، تریہ والے
تریہرے: تہرے، تن تہ والے
تریہݨ: (ک) ترن، تیرن، "تریہوݨ" ویکھو
تریہوݨ: (ک) تریہݨ، ترٹھݨ، ڈرن، سہم
تڑ: پگھٹ، گھاٹ، پتݨ
تڑ: آکڑ، چڑ، اچیا ماس، گھاء دا تیلھا
تڑاک: ڈکرن دی اواز
تڑاگی: (مث) لک دوالے بنھن والی زنجیری یاں ڈوری (وا) (2) بیراگی دی کھونڈی (نچ)
تڑاوݨ: (ک) جھکݨ، اڑن، نوݨ، جھکاء ہووݨ، ناکہ رکھݨ
تڑاہو: تڑاوے گا (لا)
تڑبیڑ: تڑبھیڑ، ہجوم، کثرت
تڑپن / تڑپھݨ: بے چین، بے قرار ہووݨ، ستن، لوٹ پوٹ ہووݨ، تڑفݨ
تڑپھ: تڑپ، تڑف
- تڑپھاواں: تڑفاں، بے چین ہوواں / رہواں
- تڑپھدا: تڑفدا اے
- تڑپھوسی: تڑفے گی
- تڑپھوندا: تڑفدا
- تڑپھیراں: تڑفلاٹ، بے چینی
- تڑپھیندی: تڑفدی
تڑپھڑ: نخرا، شیخی، گستاخی
تڑفراٹ: تڑفلاٹ، تڑفنی، بے چینی
تڑک: سویر (2) خبر (3) سیک
تڑکا: نجرویلا (2) دال وچ پاوݨ لئی تھوم وغیرا پا کے گرم کیتا گیا گھیو
تڑکݨ: (ک) تڑکا لاوݨ، پگھارن، تلن (2) تھکݨ، سڑن (3) تریڑ پوݨ
تڑکے: سویرے سویرے، سرگھی ویلے
تڑندیاں: ٹٹدیاں، ناس ہوندیاں (بف)
تڑن: (ک) ڈکیا جاوݨ، بند ہووݨ
تڑن: تریڑ آوݨ (2) گھمنڈ کرن (3) پھُل کھڑن
تڑن: (ک) ٹھُسن (2) چنگی طرحاں ڈھڈ بھرن، ٹھُن کے کھاوݨ
تڑھاوݨ: ڈرا کے بھجا دیوݨ، تڑھی لاوݨ
تڑھایا: دوڑایا، بھجایا
تڑھکݨ: (ک) بھڑکن، مچن، ودھن، بھلن
تڑھی: دھمکی، رعب
تڑلول: بھچال، کنبنی، زلزلا
تس: تریہ، پیاس
تس: اوہ، اوہنے، اوہنوں، اوس، اوہدے، اوسے
- تس جا: اوتھے، اوس تھاں
- تساڈے: تہاڈے
تساری: تسا، تریہایا
تساں: توں، تسیں
تساہی: تسی، تریہائی
تسبا: (تس-با) تسبی، ورد کرن والی موتیاں دی مالا (با)
تسٹن: (ک) ٹھہرن، قائم رہن
تسجا: تس جا، اوتھے، اوس تھاں
تسخیر: (تس-خی-ر / مث / ع) قبضے وچ (لیاوݨ) اپنے وس (کرن) فتح (کرن)
تسدا: تس دا، اوہدا

تسدن: اودن، اوس دن
تسکارہ: اوس کم، اوس صلاح، اوس تجویز (لظ)
تسکین: (مث / ع) سکون، ارام، تسلی
تسلا / تسلہ: (ت۔سل۔لا) تسلی، اطمینان (با)
تسلات: تسلی، اطمینان (چل)
تسلڑے: (ت۔سل۔لڑے) تسلی (خف)
تسلن: (ک) تسلی دیون، دھیرن
تسلن: (تس۔لن / ک) تھکن، پھسلن، کھسکن، ڑ جاون
تسلنا: تسلی دیون
تسلیم: (تس۔لی۔م / ع) من لین، رب دی رضا اُتے سر نواون، صدق
- تسلیم کرن: منن
- تسلیماں: تسلیم دی جمع
تسمہ: چمڑے، دھاگے وغیرا دا چوڑا فیتا جو بنھن یاں بُوٹ بند کرن دے کم آوندا اے۔
- تسمے کھت: تسمے پا کے، رسی پا کے (لظ)
تسمیہ: بسم اللہ (پڑھن / دا) رب دے ناں نال مُدھ رکھن
تسے: تریہائے، پیاسے
تسے: اوسے، اوہنوں
تسلیڑے: (ت۔سی۔ل۔ڑے) تھیلے، تھیلی وچ (دا)
تسیہا: اذیت، دُکھ، جسمانی تکلیف
تشبیہ: (تش۔بی۔ہ / مث / ع) رلن، ظاہر شکل دا دُوجے اُتے ہوون، کسے نوں دُوجے ورگا آکھن
تشخیص: (مث / ع) روگ بارے کوبڑ
تشدد: (مذ / ع) سختی، ظلم
تشدید: تشدد، سختی، ظلم (خف) کسے اکھر اُتے شد پاون
تشریح: (مث / ع) شرح کرن، گل نوں کھول کے بیانن
تشریفاں: تشریف (2) مذر، آون پاروں دتے

جاون والے تحفے (مم)
تشنہ: (فا) تریہایا، پیاسا، تسا
تشہد ار جلہم: اوہناں دے پیر گواہی دیون گے
تصدق: (ع) صدقا دیون، قربان ہوون (2) کارن، پاروں
تصدیقہ: سرپیڑ، تیسا (علی)
تصدیق: (ع) سچیائی دا ہنگارا بھرن
- تصدیق بالقلب: (تصدی۔کن۔بل۔قلب) دل نال تصدیق۔ ایمان دا دُوجا درجا (پہلا درجا زبان نال منن اے)
تصرف: (ت۔صر۔رف) قبضا، ورتوں
تصغیر: (تص۔غی۔ر / ع) نکا کرن۔ لفظ وچ وادھا گھاٹ کر کے اوہنوں نکے دے مفہوم وچ ورتن۔ مثلن کتاب توں کتابڑی
تصنیف: (مث / ع) لکھت، کرت
تصوف: (مذ / ع) صوفی بنن، دُنیاداری چھڈ کے اگلے جہان نوں اصل زندگی جانن تے رب دے وصل دی تانگھ وچ جیون گزارن۔
تعارف: (ع) پرتیچے، جان پچھان، وا قفی
تعاقب: (مذ / ع) پچھا کرن، پچھے جاون
تعالیٰ: (ع) وڈا، اُچا (رب، اللہ، حق، خُدا، باری تے رب دے ہور ناواں نال آوندا اے)
تعبیر: (تا۔بی۔ر / ع) سفنے جاچن، خاب توں کوئی مطلب یاں سٹا کڈھن
تعجب: (تا۔عا۔جب / ع) عجیب لگن، حیرانی
تعدی: (ع) ظلم، زیادتی، حدوں اُلنگھن
- تعدیاں: تعدی، ظلم، زیادتی
تعریف: (تاع۔ری۔ف / ع) وڈیائی، کسے بارے کوئی چنگی گل کرن
تعزیر: (تاع۔زی۔ر / ع) سزا (خف)
تعظیم: ادب کرن، آدر کران، عزت نال پیش آون
تعلق: (ت۔عل۔لق) ناتا، رشتا، سانجھ، ساکا چاری

تعلقہ: علاقا، جگیر
تعلیٰ: اپنے آپ نوں وڈیاون، شیخی کرن
تعمیر: اُساری، بناون
تعمیل: (مث / ع) حکم اُتے عمل کرن
تعویز: تویت، کوئی ربّی آیت یاں نقش کاغذ اُتے لکھ، مڑھا کے گل پاون یاں بانہ نال بنھن (2) قبر دی سرہاندی دا کتبا
تغارے: تغاری، پرات، وڈا تھال (جھ)
تغیرہ: بدلی ہوئی (دا)
تغیر: (ت۔ غ۔ یر / ع) حالت وچ بدلی
تغیر کرکے: نوکری دا چارج لے کے (دا)
تفاوت: فرق، تفریق
تفتیش: (مث / ع) پُن چھان، چھان پھٹک
تفریق: (مث / ع) فرق، نکھیڑا
تفسیر: (مث / ع) الہامی کلام دی تشریح وضاحت تے کھلار نال بیان
تفکر: فکر کرن، سوچ کرن
تفنگ: (مث) بندوک (خف)
تفوں تفوں کرن: دل ڈرن، دل بے چین ہوون (مم)
تقاوے: تقاضے، منگاں
تقدیر: (مث / ع) مقدر، قسمت، بھاگ، لکھی ہوئی جو رب ولوں اے تے بندا اوہنوں بدل نہیں سکدا۔
۔ تقدیر اراوہ: تقدیر دا اراوا، قسمت دا لکھیا لیکھ
تقدیس: (مث / ع) پوترتا، مُقدس ہوون دی حالت، پاکیزگی
تقربہ: (مذ / ع) نیڑتا
تقسیم: (مث / ع) ونڈ، بھاگ کرن
تقصیر: (مث / ع) قصور، گناہ، کوتاہی، بھُل، غلطی
تقلب: گردش، پلٹن، پھرن، بدلن (جھ)
تقلید: (مث / ع) پیروی، نقل

تقویٰ: پرہیزگاری، خدا خوفی
تقیاں: تقی دی جمع
تقیید: قید ہوون
تنک: تکن توں امر، ویکھ "جھاگ" (2) تیک، تائیں
تنک: قافیا، مصرع، تکا
تکا: دسّ، نظر وچ آیا (مم) ویکھیا، تکیا
تُکا: سُکھلائی لئی ورتیندا ہلکا تیر، نقلی بے ضرر تیر (وا) (2) ککّی، باجرے وغیرا دا داتیاں توں بنا رشا
تکاں: ویکھاں
تکاوے: تکے، ویکھے (بلھا) وکھاوے
تکائی: پرواہ
تکبر: گھمنڈ، غرور
تکبیر: (ع) اللہ اکبر پڑھن، آکھن، رب نوں وڈیاون
تکبیر پھیرن: تکبیر پڑھ کے جنور حلال کرن
۔ تکبیر تحریمہ: نماز دی نیت مگروں ہتھ چک کے اللہ اکبر آکھن
تکرار: کوئی کم گھڑی مڑی کرن، جھیڑا
تکریم: آدر، عزت کرن
تکڑا: تن درست، طاقتور
تکڑی: ترکڑی، تولن والا رچھ (2) طاقتور، مضبوط (خف)
تکڑے: طاقتور
تکلا: ترکلا، چرخے دا سلائی ورگا اک حصا
تکلیم: تکلم، گل بات (لط)
تکمہ: تسمہ، بندھن
تکمیل: (ع) سرے چڑھاون، مکمل کرن
تکن: (ک) ویکھن، جھات پاون، جھاکن
تکو: ویکھو
تکوری: (ت۔ کو۔ ری) دھوئیں دی تہ (با)
تکی: ویکھی
تکی: تک، تک دی (لکھ تکی: لکھ تک دی)

تکے: ویکھیے
تکے: سیخ اُتے پرو کے کولیاں اُتے بُھنیا ہویا گوشت
تکیاں: تکڑیاں، ترازو
تکیہ: (فا) سِکیا، سہارا، آسرا، ٹیک، ڈیرا (2) سر تھلے رکھن والی شے (3) ملنگاں دا ڈیرا یاں ٹھکانا
تکیے: ویکھیے
تکھ: (مث) تیزی
تکھا: تیز، فورن (2) نوکیلا
تکھائی: تکھا ہوون دی حالت
تکھڑے: تکھے
تکھل: تن دھیاں مگروں پُتریاں تناں پُتراں مگروں جمن والی کڑی
تکھنا: تیلھا، گھاء دی ڈنڈی، ککھ
تکھیرا: تکھا، بُہت تیز (2) تیار
تگ: طاقت، کوشش (بچل) (2) کپاہ دی پُھٹی (3) (فا) تیزی نال ہٹیا قدم
تگادڑے: تگادے، تقاضے، منگاں
تگادے: تقاضے، منگاں
تگڑا: تازا ہوندا، طاقتور ہوندا
تگڑا: (مذ) طاقتور
تگن: (ک) جرن، سہن، برداشت کرن، وسن، نبھاون، تکن، بیتن، گزارن، مقابلا کرن (و.د. تگے)
تگوآنیاں: کونداں دی جوہ (گجرات)
تگے: بیتے، گزرے، ویکھو "تگن"
تگھرا: تناں دا سنگ، تن ساتھی
تل: تھلے، ہیٹھاں، تلے (بف) (2) تلاء (بف) (3) علاقا، دوال، آس پاس (لط) (4) تلن توں امر
تِل: (مذ) اک قسم دا تیل بی، جنس (2) کھلڑی اُتے دا نکا جیہا نشان (3) ذرا وی (بچل / خف)
ـ تِل تِل لیکھا بھرنا: نکی نکی گل دا حساب دینا پوے گا (عم)
ـ تِل دا فرق: ذرا جیہا فرق
تُل: برابر، مثالی، ثانی، دُوجا (2) تولن توں
تلا: تھلا، ہیٹھلا حصا
تلا: ویکھو "تلاء"
تُلا: تلا کمہار، سوہنی دے پیو دا ناں
تُلا / تلہ: کشتی، ککھ کانے دی بنائی کشتی
تلازمہ: خاص تشبیہ بھرنا، لازم کرنا (و.د. تلازمیاں)
تلاش: بھال، کھوج، ڈھونڈ
تلافی: (مث / ع) بدلا، اُپاء، گھاٹ نوں پورا کرن
تلانہ: ترانا
تلاوا: رات دا پہرا
تلاوت: قرآن شریف دا پڑھن
تلاہ: تل (بف)
تلاہے: تھلے، ہیٹھاں (ہ)
تلاء: تلاب، چھپڑ، مان سرودر
تلائش: تلاش، بھال، ڈھونڈن (عم)
تلائی: گدا
تلائے: تلوائے، اُبالے، تلے
تلبیس: (تل۔بی۔س) دھوکھا دیون، دُوجے دے روپ (لباس) وچ آون
ـ تلبیس ابلیس: شیطانی رُوپ یاں لباس
تلچھٹ: میل، پانی دی تہ وچ بہہ جاون والا میل، شراب دی تہہ تھلے
تلچھن: (ک) بے چین ہوون، بے قرار ہوون
تلخ: (فا) کوڑا، کُڑتن بھریا
تلخائی: تلخی، کُڑتن، کوڑا ہوون دی حالت، کتوڑ
تلڑا: نکا تلا
تلڑی: تن لڑی، تن لڑ والی (مالا یاں زنجیر)
تلڑے: (تل۔ڑے) تلے، تھلے، ہیٹھاں
تلسن: (ک) تھکن، پھسلن، کھسکن

تلسن: (ک) بے چین ہووݨ' کلپݨ
تلسی: (ہ) نیاز بو دے پروار دا بُوٹا جو ہندو پوتر سمجھدے نیں۔
تلسی داس: ہندی دا مشہور شاعر
تلطف: (ع) مہربانی' عنایت
تلف: (ع) تباہ' ختم' انت' ناس' ضائع
تلفظ: (ع) اُچارن' لفظ نوں بولن دا ڈھنگ
تلقین: (مث / ع) آکھݨ' سمجھاوݨ' مت دیوݨ' نصیحت کرݨ
تلقیناں: ویکھو "تلقین"
تلک: متھے دا ٹکا' تشقا' متھے دی بندی
تلک تکولے: کالے تل
تلک: تلمک' پھسل
تلک جاوݨ: پھسل جاوݨ' کھسک جاوݨ
تلکݨ: (ک) رڑھݨ' تلکݨ' پھسلݨ (2) چاہوان ہووݨ' پیاسا ہووݨ
۔ تلکݨ پیڑھا: تلکݨ پیڑھا' بالاں دی کھیڈݨ والی تلکݨی جس اُتے اوہ تلکدے نیں۔
تلکنا: تلک لاوݨ' متھے تے نشان لاوݨ' کوئی زیور پاوݨ
تلݨ: گھیو یاں تیل وچ پکاوݨ' بھُنݨ
تلݨ: (ک) وزن کیتا جاوݨ' تکڑی وچ رکھ کے ماپݨ (2) کسے کم اُتے تُل جاوݨ' پک کر لیݨ (3) چھت تھلے تھمہ دیوݨ
تلوایا: تلے' بیٹھاں
تلو بیلے: بے ارام' کروٹاں بدلدا
تلولہ: تل
۔ تلولہ زنگی: کالا تل
۔ تکولے: تلولا دی جمع' تل
تلوہاں: (ت-لو-ہا-ں) تلے' تھلے
تلوین: (ل-وی-ن) تلون' طبیعت دا ٹھہراء نہ ہووݨ' رنگا رنگی کرݨ
تلہا: تُلا' نکی کشتی

تلے: بیٹھاں' تھلے
تلیاں: ہتھاں یاں پیراں دے تلوے' ہتھ پیر دا اوہ صاف حصا جس اُتے وال نہیں ہوندے۔
تلیاں: وزن ہویا' تُل کے وکیاں
تلینڈی: تلدی' بھُندی
تلیٹی: دریا وغیرا دی تہ (وا)
تلہا: تُلا' نکی کشتی
تم: تمت' انت' ختم' مُک
تماچا / تماچہ: (مذ) چپیڑ' دھپھا
تماشا: بازی گری' کھیڈ' سانگ' گاݨ وجاوݨ یاں بازی گری دی محفل
تماشڑا: تماشا
تماکو: چوڑے تے کوڑے پتراں والا بُوٹا جدے پتر حقے تے سگریٹ وچ ورتے جاندے نیں۔
تمام: (ع) سارا' سبھ' پُورا' سالم
۔ تماماں: تمام توں' سبھناں
۔ تمامی: سبھناں' سبھ' سارے' تمام
تمبݨ: (ک) تمݨ' بنجݨ
تمبکݨ: (تمب-کݨ / ک) تیار ہووݨ' تلݨ
تمثال: شکل روپ' شاہی فرمان
تمثیل نال: ڈرامائی تشکیل کر کے' مثالاں نال' دیہری رمز نال
تمچ: (مث) کوڑ' گرمی' غصا
تمچائے: تمچاوݨ توں' گرم کیتے' غصا دوایا
تمرو: انھیرا
تمک: تمچ' کسے دی گل سُݨ کے گیا غصا (2) تمنا' سِک
تمکݨ: (ک) سکݨ' تا نکھݨ' تمنا کرݨ
تمکݨ: (ک) تمݨ (2) قطرا قطرا کر کے چووݨ' سمݨ
تمکین: تمکنت' اطمینان
تملق: نرمی' ملائمت (2) خشامد' چاپلوسی
تمنا: (مث / ع) اچھیا' خاہش' سدھر' آرزو

تمن: (مذ) جماعت، گروہ (لط)
تمند: تماں: (مذ) خربوزے ورگا پر اوس توں کجھ نکا اک پھل جو بڑا کوڑا ہوندا اے۔ کوڑتما
- تمے: "تما" توں
تمیزاں: تمیز کرن، فرق کرن، نکھیڑن (مختلف طریقیاں نوں ازماون دی سوچ)
تھاڑا: تہاڈے ورگا
تن: دیہہ، پنڈا، جسم، تن (2) کجھ کے، کس کے، مجبور کر کے
- تن بھڑے بھانبڑ: جنہاں دے تن وچ عشق دا بھانبڑ بلدا اے (با)
تن: اوہنے
- تن بن: اوہدے بنا، اوہدے بغیر
- تن کھے: اوہنوں (سندھی)
تن: ترے، 3
- تن واہے تن یکے: تن واہے تریہ تے تن (درمے) یعنی کُل تیتی
- تن سے: ترے سو۔ 300
- تن کانے: پانسے چوپٹ دی کھیڈ وچ سبھ توں نکھد داء، بھیڑی ہار، چال نوں مات
- رتن کپڑیں: پوری بالغ کڑی جنوں تن واری حیض آ چکیا ہووے (وا)
تنازع: (مذ / ع) جھیڑا، جھگڑا، فساد
تناسخ: (مذ / ع) آواگون، ویکھو "آواگون"
تنبا: (تم۔با / مذ) وڈی سلوار
تنبن: (ک) بنجن
تنبو: (تم۔بو) عارضی ڈیرا، خیما مُراد جیون (وا)
تنبور: (تم۔بو۔ر) اک ساز، تنبورہ، تان پورا
تنبورہ: ساز، تان پورا
تنبول: پان دا پتا
تن تن: کوشش کرے
تنت: موقع، ویلا (2) نمونا (3) مسلہ (4) متھیا، درست، مناسب (5) دھاگا، ڈوری (ا۔ ر)
تنتے)
تنتے: دمتر، منے پر منے
تنجن: ویکھو "ترنجن"
تند: (ت۔د / مث) دھاگا، کپڑے دا تانا
تند: (ت۔د) تیز، اوکھا (بولن)
- تندخو: بدمزاج، سخت مزاج، کھرھوا بولنہار
- تند شراب: تیز تے کوڑی شراب
- تند مہاراں: نصیب ڈاڈھے نیں۔ قسمت سخت اے۔
تندڑی: تندی
تندو: مکڑی، بوہیا، عنکبوت
تندوآ: پانی دا اک جنور جو اپنیاں تنداں نال شکار کھچ لیندا اے۔ (2) جیبھ ہیٹھاں دا اک دھاگا جس پاروں بعض بچے بولنا نہیں سکھ سکدے۔
تندوے: "تندوآ" دی جمع، اپنیاں تنداں نال شکار پھڑلین والے پانی دے جنور
تندی: پونی وچوں نکلن والا روں دا تار، دھاگا
تنزیل: نازل ہون والا، قرآن کریم
تنزیہ: پاکیزگی
- تنزیہی: پاکیزگی بھری
تنک: باریک، ہلکا، نازک، تھوڑا
تنک تکھائی: تیزی، طوفان دی تیزی
تنگ: سوڑا، بھیڑواں، بے ارام
- تنگ توبرا کس: گھوڑے نوں سواری لئی تیار کرن
تنگدیاں: تانکھدیاں، اُڈیکدیاں
تنگرن: (ک) آکڑن (2) منجی پیڑھی وغیرا اُنن لئی تانا تنن
تنگلش: تنگی، غصا
تنگنا: کس کے بنھن
تنگی: غریبی، مندحالی
تنگھن: (ک) زور لاون
تلے: اکھاں دے کونے (خف)

تمبن: ویکھو "تمبن"
تن: (ک) تن جاوݨ' ہمت کرنا
تُن: (ک) واڑن' داخل کرن' پاون
تنوارے: پکارے' بولے (لط)
توڑا: طعنا' مہنا (غ)
تنوں: تینوں (احمد)
تنویر: روشنی' چانن
تنہا: کلا' اکلا
تنہاں / تنھاں: اوہناں (لف)
تنہکوں: اوہناں نوں
تنے: تیں' توں
تنہ: اوہناں' تن
تنہاں / تنہاں: اوہناں
تنہائیں: اوہناں دا
تن تن: تنبورے دی اواز (علی)
تنکاون: (ک) تن تن دی اواز کڈھن' چھکن' ہلا کے اُچا کرن' تنکا مارن' جھٹکا دے کے تانن' اُڈدی گڈی دی ڈور نوں تنکا مارن۔
تنساں: کوشش کراں گی / گا (خف)
تنی: نالا' رسا' دھاگا' تسما' تانی' بنھن والی کوئی شے' ودھری
تنیاں: (تنی۔آں) تسمے' ودھریاں
تنیندے: تانڈے' اُمڈے' بنڈے
تو: تیرے' تیرا
تواراں: دوروں آون والیاں اوازاں' خاص کر کے جاندے قافلے دے پشوواں دے گل دیاں گھنٹیاں دیاں اوازاں
تواریں: تواراں' کمینڈ' [illegible]
تواضع: خاطرمدارت' آدربھاء
توان: طاقت' تران' توانائی
۔ توانا: طاقتور' تیز
۔ توانہ: ویکھو "توانا"
۔ توانے: توانا' طاقتور (محم)

تواہی: تباہی' تباہ' ٹوٹے ٹوٹے
توائی: تباہی' ٹوٹے ٹوٹے' ظلم
توبتہ النصوح: سچے دل نال توبا
توبرا / توبڑا: گھوڑے نوں دانا کھوان والا تھیلا جو اوہدے مونہ نال بنھ دیندے نیں۔
توتک: جیبھ دا اگلا سرا
توتی: مونہ نال وجاوݨ والا اک ساز' توتڑی
توتیا: بھتا' تہمت (لاون)
توتیاں: توتی دی جمع' توتڑیاں' نفیریاں
توجا / توجہ: (تو۔وج۔جا / مث / ع) دھیان
توحید: (مث / ع) رب نوں اک جانن
۔توحیدی / توحیدے: توحید توں
تودا / تودہ: (فا / مذ) ڈھیر' چن ماری کرن لئی بنیا مٹی دا ڈھیر' مٹی دی بہت وڈی ساری چلھ
۔ تودے: ٹیلے' مٹی دے ڈھیر
تودیع: رخصت' ودعیا کگی
تور: ٹور' چال
تورا: حکم چلاون ہار' چلاک' نگران
تورات: چارالہامی کتاباں وچوں اک جو حضرت موسیٰ اُتے اُتری سی' توریت
توراں: ایران دے شمال دا اک علاقا
تورکی: ترکی (2) میعادی بخار وچ نکلن والے دانے
تورن: ویکھو "تورن"
توری: ٹوری' کھلی (2) اک سبزی' کالی توری
۔ توری دے پھُل: کالی توری دی ویل دے پھُل جو زرد رنگ دے ہوندے نیں' گھٹ خون والے' زرد رنگ دے کمزور لوک (وا)
۔ توری وانگ ہویا: سک کے توری وانگوں ہو گیا
تورے: حکم' حاکم
توریا: اک فصل جو سرہیوں دے موسم وچ تے اوہدے نال ای ہوندی اے۔ جوانہ

توریت: تورات، حضرت موسیٰ اُتے اُترن والی اسمانی کتاب

توڑ: اخیر تیک، مکمل اپڑن

- توڑ دا: دھر تقدیر دا، روز ازل دا

توڑ: "توڑن" توں امر، بھن، تروڑ

توڑ: توڑے، بھاویں (لہ)

توڑا: پیر دا اِک زیور (2) پیسے والی تھیلی (3) اِک قسم دی بندوق (4) بھان، ریزگاری (5) اشرفی

توڑن: نوکری توں ہٹاون (وا) (2) بھنن، تروڑن، ٹوٹے کرن

توڑن: (ک) توڑ کے بھرن، توسن

توڑوں: توڑ توں، مُڈھوں، رَب ولوں، شروع توں، ازلوں

توڑی: تیک، تک

توڑی: کنک وغیرا دے بٹے لہ جاون مگروں باقی بھوسا

توڑے: اشرفیاں

توڑے: خاطر، لئی (2) بھاویں (3) تک (مم)

توڑے دیون: اتوں اتوں لاپرواہی ثابت کرن، نخرے وکھاون

توزیع: پراگندگی، کھلار (2) لگان دیون والے نوں حساب دسن (3) ونڈن

توسن: گھوڑا

توسن: (ک) ہوکن، گھرکن، بہت تریہ یاں گرمی لگن، بے چین ہوون

توسہ: توشہ، کھاون دی کوئی شے جو سفر وچ نال لے جاندے نیں

توسیاں: مطمئن، دل دی تسلی والیاں (وا)

توشہ: سفر دا اسباب (خاص کر کھاون)

توشیں: راضی کر، خش کر لے (وا)

توفیق: (مث/ع) کسے دی مدد کرن دی حالت، قدرت، مدد دی قابلیت

توقع: آس، بھروسا

توقیر: وقار، آدر، عزت

توکڑ: چراں دی سوئی مجھ گاں جو دُدھ دینا چھڈن والی ہووے

توکل: (ت- وک- کل/مذ/ع) رب اُتے بھروسا، رب دا آسرا رکھن دی صفت

توکلی: توکل کرن والا

توکھلا: ڈر، وہم، خوف

تول: "تولن" توں امر، وزن کر

تول اُٹھی: وزن، طریقا، ٹھیک تک گیا

تول: رضائی، لحاف

تولد: جنم

- تولد ہوندے: جمدے، جمدیاں سار

تولن: (ک) وزن کرن (2) مارن لئی کوئی شے چکن

تولا / تولہ: اِک وزن جو چھٹانکی دا پنجواں حصا ہوندا اے۔

- تولا وزن ہٹاوے: تُلا گھمیار (سیر شہرت والا) پیالا اینا ہولا بندا سی کہ اوہدا وزن نِرا اِک تولا ہوندا (ہا)

توم تڑاکے: رولا رَپا، گج وج، شور

توں: اُتوں، بدلے وچ

توں: مخاطب نوں بلاون دا بول

- توں بِن: تیرے بِنا، تیرے بغیر

- توں توں صدقے: تیرے اُتوں قربان (خف)

- توں ساں: تیرے نال

- توں کارن: تیری خاطر

- توں وچ کون قطارہ: توں کیہڑی گنتی وچ ایں (خف)

تونبا: (توں- با) کدو وغیرا دے سُکے پھل نوں کھوکھلا کر کے بنائی گڑوی دا ساز (2) روں دی پھٹی یاں جھمبا

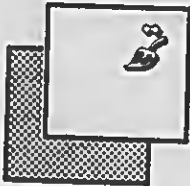
تونبہ: "تونبا" ویکھو

تونک: ٹمک' ڈھول ورگا گول صندوق (دا)
تونگ: (ت- ون-گ) پٹار
تونگر: امیر' مالدار' دولت وند
- تونگری: امیری' مالدار ہوون دی حالت
تونے: تیرے اُتے (2) بھاویں (3) لئی' خاطر (4) تیک' توڑے
توہاں: توں
توہ: پانی (بف)
توئی: توں
تویت: (ذ) تعویز' ایہیا کاغذ جس اُتے کوئی کلام لکھیا ہووے جو کسے مقصد نوں حاصل کرن لئی گل پایا / بانہہ نال بنھیا / پیتا جاندا اے۔
تویں: (ت-وے-ں) انج' اوس طرحاں' اوویں' اوسراں
تہ: ہیٹھاں' تھلے
- تہ بار کرن: پیہ کے سُرما بنا دیون
- تہ باری: الٹ پلٹ کرن' تہ و بالا کرن
تہ: تِن
تہ لوعہ: تِن جہان
تہ لوآ سرتاجا: تِن دنیاواں دا سرتاج / بادشاہ (نانک)
تہ لوعہ: تِن لوک' تِن عالم' زمین' اسمان تے تحت الثریٰ یاں پتال
تہ: تیری' تینوں
تہ کھے: تینوں
تہاں: (تے-ہاں) اوتھے
تہاوے: (غ۔ا) دھیاوے' دھیان کرے
تہدید: دھمکی' چتاونی
تہلیل: لا الہ الا اللہ آکھن
تہوہ: (غ۔ا) تہوہ
تہی: خالی' سکھنا
تہیساں: (غ۔ا) تہیساں (ہوواں گا)
تہیں: (غ۔ا) تھیں (توں' ولوں)

تھیں: اوس' اوسے' تیں' توں' توں ہی
تیندا: تیرا' تینڈا' اوہدا
تیندے: اوہدے' اوسے دے
تیئں: تائیں' تیک (2) توں ای
تی: توں' تھوں' تھیں
تے: اوہنوں (2) اوہ (3) کے
تیاگ: "تیاگن" توں' ترک کر' چھڈ دے' تج
تیاگن: (ک) تجن' چھڈن' سدھارن
- تیاگے: تیاگ دے' ویکھو "تیاگن"
تیت: کریر دی کلی
تیتے: (تے-تے) اونے
تیتھیں: تیرے توں' تیرے تھیں' تیرے کولوں
تیج: (تے-ج) تیز' کرارا' خوش نصیب
تی جے: تریجے (نانک)
تیڈڑا: تینڈا' تیرا
تیڈڑے: تیرے' تینڈے
تیراک: تیرو' ترن والا
تیرتھ: مُقدس تھاں' ہندوواں دی پوِتر تھاں جو زیارت گاہ وی ہووے۔
تیرہ: (تی-را) کالا / کالی
تیرھیں: گرہن (لا)
تیڑ: تڑ' ٹڑ (2) لک دا ہیٹھلا حصا تے اوہنوں ڈھکن والا کپڑا
تیڑ: تھما
- تیز وھرے پگ تیروں: تیر توں بُتی تیزی نال قدم چکے
تیہں تیورے: تریہ کپڑے' مراد 30 روزے (بد)
تیسا: انج دا
تیسا / تیسہ: (تے-سا) لکڑ یاں لوہے نوں چھانگن یاں چھلن والا لوہے دا تیز ہتھیار
تیسیا: (تی-سی-آ) 30 ورھے عمر دا (نانک)
تیشا: تیسا' اتاں ٹھن یاں لکڑ لوہا چھلن والا رچھ-نوکیلا پتھر گھڑن والا رچھ

تیغ: تلوار
- تیغ اجل دی تولے: قتل کرلیوے (لط)
- تیغ نظرو: تلوار ورگی تیز تے تکھی نظروالا
-تیغا: تیغ' تلوار' خنجر
- تیغاں: تیز' تلوار توں تکھیاں (اصل وچ تیغ دی جمع)
- تیغوں واہیوں: تیغ (تلوار) چلاون توں' جدوجہد کرن (مم)
تیکر: تک' تیک
- تیکر لسندے چڑھدے: لسندے توں چڑھدے تیکر' ہرپاسے (مم)
تیکوں: تینوں
تیل: روغن' کسے روغنی بی دا عرق
تیلا: تیلھا' تنکا' کھ
تیلیاں: (تے-لی-آں) تریلیاں' ٹھنڈے پسینے (جو کمزوری دی علامت نیں)
تیمم: (ت-یم-مم / مُم) پانی نہ ملن پاروں ہتھاں نوں دھوڑ مٹی اتے مار کے چہرے تے باہواں اُتے ملن
تیں: اوہنوں (2) توں' تینوں
- تیں پاسوں: تیرے کولوں' تیرے ولوں
- تیں جے وڈ: تیرے جِڈا (وڈا)
- تیں دل: تیرے دل نوں
- تینڈی: تیری
- تیں کان: تیرے واسطے' تیرے لئی
تینتالیاں: ترتالی-43
تینڈا: اوہدا
تینڈاں: خُصا' کاوڑ (لط)
تینڈی: تپاندی' ساڑدی
تینڈڑے: تیرے
تینگرمن: (ک) تنگرمن' گھمنڈ کرن' آکڑن' اتراون' غرور کرن
تینہ: تینوں' تیں (2) اوہناں

تینھ: اوہناں' تھماں
تیور: (تے-ور) تن کپڑے' کُرتا' دوپٹا تے لک دی (دا سیٹ) (2) تیوری' متھے دا وٹ
- تیور لال: تن سوہے کپڑے جو ووہٹی نوں سُسرالی وری وچ ملدے نیں-
تیون: (ک) تُووَن' تمن' ٹھوسن
تیوہار: تہار' تہوار' خشی دا دن' کوئی رسماں رواجاں والا دن
تیویں: (ت-ویں) تویں' انج' اوسے طرحاں
تیہایا: تریہایا' پیاسا
تیہندی: اوہدی

تھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ستواں اکھر-گُرمکھی لپی وچ ایہدے تُل دا تھتھا (ਥ) اے-
تھاپ: (مٹ) تھاپڑ' تھپکی (2) ڈھول یاں نقارے اُتے ماری ہوئی سٹ دی اواز-
تھاپڑن: (ک) تھپکن' شاباش دیون' ہلاشیری دیون
تھاپن: (ک) قائم کرن' اقرار کرن
تھاپنا: پشت پناہی' تھپکی' ہلاشیری
- تھاپنا لاون: پشت پناہی دا اقرار کرن' لئی کسے دی پٹھ تے تھپکی دیون' فتح دی دعا کرن
تھاپی: تھپکی (2) کپڑے دھوندیاں کٹن والا سو (3) تھپیا ہویا گوہیا' پاتھی

تھاتھی: موڑی، سرمایا، پُونجی، جوڑی شے، دھری دھرائی، اثاثا (2) امانت

تھار: تھاہر، تھاں، جوہ

۔ تھاراں: تھار دی جمع، تھاہر، جوہ، تھاں، تھاواں

تھاروا اتھرو: تیرے اتھرو زار زار وگ رہے نیں (وا)

تھارن: (ک) نکاوݨ

تھارو: (ہ) تیرے

۔ تھارو سسرو کون کیہ: تیرے سُسرالیے کون نیں؟

تھاڑی: تھاں، مقام، تھاں بارے

تھال: وڈا تھالا (2) کڑیاں دا اِک کھیڈ تے گیت

۔ تھال وچ لوݨ بھنن: اپنی بدنامی آپ کرن (2) (تھال وچ لوݨ بھنن نال کھپ پیندی اے تے سبھ نوں پتا لگدا اے)

تھالی: رکابی، طشتری، نکا تھال

تھاں: مقام، جگھا، سماجی مرتبا، رتبا

۔ تھاں بتھائیں: تھاں نکاݨ، مناسب تھاواں اُتے

۔ تھاں ناپاک: جسم دا ناپاک حصا، یونی، انسانی پیدائش ول طنزیا اشارا/ وا)

۔ تھاتو: تھاؤں، تھاں

تھان: (مذ) خاص لمبائی وچ تیار کپڑا۔ عام کر کے اک تھان 20 میٹر دا ہوندا اے (2) پشو جمع دی تھاں

تھانا: ٹھکانا، ٹھانا، پلس سٹیشن

تھانگ: ٹھکانا

تھاہ: ڈو نکھیائی، =

تھاہر: ٹھاہر، ٹھہرن دی تھاں، جگھا، آسرا

تھاو: تھاں (ناٹک)

تھاؤں: تھاں، سماجی مقام، مرتبا، جگھا

تھاویں: تھاں توں

تھائیں: تھاں، جگھا (بف)

تھبا: دتھی، تھدی، اسانی نال ہتھاں وچ آ جاوݨ والا ڈھیر

تھبوکڑ: تھپوکڑ، تھپکی، تھپکݨ

تھبوکڑن: (ک) تھپکݨ، بال نوں سواوݨ لئی ہتھ نال آہستا آہستا تھپکݨ۔

تھپڑ: چپیڑ، دھپھا

تھپکݨ: (ک) تھاپی دیوݨ، تھاپڑݨ، شاباش دیوݨ، بلاشیری دیوݨ

تھپݨ: (ک) پتھݨ (2) تھوپݨ، کسے دے سر مڑھن

تھپوکی: ہولی جہی تھپکی

تھت: چن مہینے دی تریخ

تھتھا: گل کرن وچ اڑن والا، توتلا

تھتھیاوݨ: (ک) تتلاوݨ، لکنت نال بولݨ، ہکلاوݨ، اڑ کے بولݨ

تھدھا: تھندھا، روغنی، چوپڑیا ہویا

تھر: موٹی تہ (دُدھ اُتے ملائی وانگوں / مم)

تھر: قائم، امر، باقی

تھراس: (ک) تھرتھراوݨ، کنبݨ

تھراوݨ: (ک) تھرتھراوݨ، کنبݨ، ڈولݨ (2) ہلونا دیوݨ

تھرتھراوݨ: (ک) ڈولݨ، کنبݨ

تھرتھرن: (ک) تھرتھراوݨ، کنبݨ، ڈولݨ

تھرتھلی: تھرتھلی، ہلچل، افراتفری

تھرتھلݨ: (ک) ہلچل مچاوݨ، ہیٹھلی اُتے کرن، اُتھل پتھل

تھرراٹ: (مث) تھرتھری، کنبنی

تھرڑاوݨ: (ک) ڈراوݨ

تھرکنبا: (مذ) رعشا، کنبنی، تھرتھر کنبݨ

تھرکنبݨ: (ک) تھرتھر کنبݨ، لرزݨ

تھرکݨ: (ک) ہلݨ، ڈولݨ، تھراوݨ، لرزݨ، نچݨ

تھرہر: کنبݨ

تھرہری (یں): (مث) تھرتھری، کانبا، کنبنی
تھرڑ: تلمک
- تھرڑ گئے: تلمک گئے، اَک گئے
تھرڑا: چوراں توں راکھی لئی بیٹھن والیاں دی
تھاں، چوترا، بیٹھن لئی اُچی تھاں
تھرڑک گئے: تلمک گئے۔
تھرڑکن: (ک) ہیٹھن، گل توں پھرن، ہٹکن، اُکن
تھرڑکن: (ک) جوڑ دا اپنی تھاں توں ہلن (2) ہلن، اَکن، کراہے پین، تھرڑکن
تھرڑکے: دھڑکے
تھرڑن: (ک) گل توں پھرن، تلمکن، ڈگمگاون، بے اصولی کرن
تھرڑن: (ک) تھوڑا ہوون، گھٹن، پورا نہ ہوون، لوڑ وند ہوون
تھرڑیں: تلمکیں، ڈگمگاویں
تھرڑیں: تھوڑ وچ (کدی نہ) پویں، تینوں کدی تھوڑ نہ آوے۔ (نوشہ)
تھک: تھکن توں
تھکاوٹ: تھکیواں، تھک جاون دی حالت
تھکاون: تھکن توں متعدی
تھکن: تھک جاون، جسم دا ہور کم جوگا نہ رہن، اکتاون، اَکن، بیزار ہوون
تھک: مونہہ دا لعاب
- تھک کے چٹن: گل کر کے پھرن
- تھک لاون: داء لاون، ٹھگن
تھکن: (ک) مونہوں تھک سٹن
تھگڑا / تھگڑی: معمولی بھیا ٹکا کپڑا، ٹاکی، تھگی، لیرا
تھگڑن: (ک) ٹاکی لاون، پیوند لاون
[illegible]: تھدی، دتھی، دھری دھرائی، اتاتا (2) ٹاکی، کپڑے دا ٹوٹا
[illegible]: (اسان نوں) ہتھ لاوے۔

تھل: صحرا، ریتلا میدان، ریگستان، ریتلی تھاں
- تھل ریخاں: ریگستان اندر ہوا یاں پانی چلن پاروں ریت وچ بنیاں لکیراں، سراب
تھلا: ے، ہیٹھلی پدھر
تھلاں: تھل دی جمع، ریگستاں، ریگستانی علاقا
تھلتھلاون: (ک) ہلن، تھل تھل کرن، موٹاپے کارن جسم دا تھل تھل کرن
تھلڑا: تھل، ریگستان (2) ہیٹھلا
تھلڑی: تھل (خف) (2) ہیٹھلی
تھلڑے: (ک) ہیٹھلے (2) تھل
تھلکن: (ک) تھراون، ہلن، لرزن
تھلن: (ک) اُتھلن، الٹاون، اُلٹ پلٹ کرن
تھلوچڑ: تھل واسی (2) تھل دا ناچ
تھلی: پہاڑ دی ہٹھار
تھلیرے: تھوڑے
تھم: پھڑ (مم) (2) تھمہ، ستون
تھماں: تھمر (تھمہ) دی جمع، ستون، سہارا
تھمبھیں: تھمہ، ستون
تھمی: دیکھو "تھمھی"
تھمن: (ک) رُکن، ٹھہرن، اُٹکن، کھلوون (2) پھڑن، قابو کرن
تھمھی: تھمہ، ستون، چھت ڈھٹھاں دتی ہوئی کسے شے دی ٹیک
تھندا / تھندھا: روغنی، گھیو یاں تیل والا
تھنن: (ک) تنن، پاون، گھیرن
تھن: چھاتیاں، دُدھ
- تھنوں چھوڑ مویا: دُدھ پیندا مویا (ا)
تھنے بنے: گروہ در گروہ (ج)
تھواہاں: تھینڈے، ہونڈے
تھوب: تھوبا
تھوبا: ہتھ دی تلی وچ آ سکن والی گلی مٹی
تھوبڑ: تھوبا
تھوتھا: کھوکھلا، اندروں خالی، بے مغز

- تھوتھی: تھوتھا توں
تھوتھنی: جنور دی تھتنی
تھوتھے: خالی' بے مغز' بے اثر' کھوکھلے
تھورا: احسان
- تھورایت: احسان وند' شکر گزار' ممنون
تھوڑا: گھٹ (2) گھڑا (3) احسان (خف) تھورا
تھوک: کٹھے' چوکھی مقدار وچ' حصے' پرچون دے الٹ' بہت کاروبار' چیزاں' وستاں' شیواں
- تھوک فروش: کسے شے نوں بہتی ماترا وچ اکٹھا ویچنہار
- تھوک کوں تھوک: برابر دا مقابلا
- تھوکاں: تھوک دی جمع' وستاں' شیواں' چیزاں
- تھوکی: تھوک وچ ویچن والا' تھوک فروش
تھولے: تھوڑے' گھٹ
- تھولے گالوں / گالھوں: نکی جہی گل توں' معمولی گل توں
تھوم: لسن' گنڈھے دی ٹابری دا اک مُچوکل بوٹا
تھوں: کولوں' تھیں' توں' نوں
تھوہ: تھاں' ٹکانا' اتاپتا' نشان
تھوہ: تھکن
- تھوہ کوڑی: نہ لبھن والی شے نوں منڈا آکھن (لومڑی تے انگور دا مشہور قصا)
تھوہا: (مذ) تھمو
- تھوہنی: (مث) تھمی' ڈانگ
تھوہر: مشہور ریگستانی بوٹا' ناگ پھنی
تھہراون: (ک) ٹکاون' رکھن
تھئی: ہوئی (2) اک تال
- تھئی تھئی سر: سوہنیاں دے جسم تال اتے نچدے من (دا)
تھی: ہو' ہو کے' ہو جا
تھی پیا: ہو گیا
تھیے: کول

تھیا: ہویا
تھیا تھیا: ناچ دی اک تال
تھیاں: ہوئیاں
تھیری: ویکھو "ڈھیری"
تھیسائیں: ہو جاواں گی
تھیسن: ہوون گیاں
تھیسوں: ہوواں گے
تھیسیں: (تھی-سے-ں) ہوویں گا
تھیکن: (ک) تلوار نیام وچ پاون۔ کسے شے نوں دوجی شے وچ پاون
تھیکے: نیام وچ پاوے (یا)
تھیم: میں ہویا
تھین: ہوون
تھیو: ہو جاؤ' ہوو
تھیوا: (تھے-وا) نگینا' نگ
تھیواں واری: قرباں جاواں
تھیوسے: اسیں ہو گئے' ہوئے' ہے؟
تھیوم: میرے ہوئے
تھیوم: میرے اتے ہووے
تھیوں: توں تھی گیا' توں ہو گیا
تھیون: (ک) ہوون
تھیوہے: (تھی-وہے) ہو جاوے گا (ہف)
تھیویں: ہوویں' تھیویں
تھیویوم: (تھی-وے-اوم) میتھوں ہو گیا اے
تھیہ: ٹھکا' تھاں' پنڈ (2) کھنڈر' تباہ ہویا مکان
- تھیہوں: تھیہ توں' پنڈوں
تھیلا: ایسا دُدھ جس وچ مکھن ملائی بہتی ہووے۔
تھیلی: تھیلا دُدھ دیون والی' اجہی گاں' جھ جہدے دُدھ وچ مکھن بہتا ہووے
تھیں: تھوں' توں
تھیئہ: تھیہ' تھاں (2) ڈو نگھیائی' تھاہ

ٹ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا اٹھواں اکھر' فارسی تے عربی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی. گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ٹینکا (ٹ) اے

ٹابری : (مث) ٹبر' قبیلا' خاندان

ٹاپ : گھوڑے دے پیراں دی اواز (2) تندور دے آخری پور وچ جدوں سیک بُہت گھٹ جاندا اے' اودوں پکائی روٹی. ایہ روٹی تندور وچ لا کے اُتوں ڈھک دیندے نیں' کافی دیر بعد سنہرے رنگ دی تے بڑی مُرکنی روٹی تیار ہوندی اے۔

ٹاپن : (ک) ٹپا مارن' کسی نال کوئی شے ٹپن

ٹاپو : (مذ) جزیرا' زمین دا ایہیا ٹوٹا جہدے چارے پاسے پانی ہووے

ٹاٹ : سَن دے دھاگے نال بنیا بوری ورگا کپڑا

ٹاٹرن : (ک) بوندلن' گھابرن' بوکھلاون' بدحواس ہوون

ٹانکا: تیز دُھپ

ٹاک : سخت زمین' پکی زمین (2) سخت' پکا' پُورا (3) جنور پھساون والا نکا پھندا

ٹاکرا: ٹکراء' ملاقات (2) مقابلا

ٹاکی : (مث) کپڑے دا ٹوٹا (2) تربوز وچوں چکھاون یاں وکھاون لئی کٹیا گیا چوکور ٹوٹا' پیوند' زمین یاں کسے ہور شے دا ٹوٹا (3) ٹلی

ٹال : لکڑاں ویچن والے دا اڈا (2) ٹالن توں امر

ٹالا : ٹالن توں' پچھے پاون' لاپرواہی کرن' بہانا کرن

– **ٹالا بالا**: ٹال مٹول' حیلے بہانے' لارے لپے

– **ٹالم** : مینوں ٹالے

ٹانڈ : لوکاں دا اکٹھ' ہجوم

ٹانڈا : مکئی' جوار' باجرے وغیرا دے بُوٹے دا تنا

– **ٹانڈا کرن** : مکئی' جوار یاں باجرے دی فصل دا پک جاون تے ٹکروں ٹے حاصل کیتے جاون. انسانی عملاں دا شا نکلن (بف)

ٹانک : 4 ماسے وزن دا وٹا (2) شے دا معمولی حصا (3) قدر قیمت دا گویڑ

ٹا نکن : (ک) افیم کھاون

ٹانگ / ٹانگھ : (ٹان-گ) دریا پار کرن لئی کنڈھے اُتے آرپار لایا گیا نشان یاں کلا' کنارا' گھاٹ (2) پانی دی روڑھ جو دُوجے کنڈھے تک اپڑا دیوے

ٹانگ لگے / ٹانگھ لگے: کنارے لگے' کنارے اپڑے' بنے لگے' توڑ چڑھے

ٹانگا : ٹانگہ' مشہور سواری

ٹانگاں: ٹاں (ج)

ٹانگو : وڈیاں ٹاں والا (2) دُشمن دی کیڑ لین لئی اُچی تھاں چڑھیا بندا (3) گھوڑا گڈی' بگھی (4) نر دا بوٹا (5) نسل

ٹانگے: ٹانگ توں' نشان راہ

ٹانگی: ملاح

ٹاواں: ورلا' کوئی کوئی' کدھرے کدھرے

ٹاہر : (مث) کسے نوں بلاون لئی ماری گئی زور دی اواز' (جمع ٹاہراں)

ٹاہن: (مذ) رُکھ دی وڈی شاخ

ٹاہنی : (مث) رُکھ دی نکی شاخ' نکا ٹاہن

ٹب : ٹبہ' وڈا ٹیلا

ٹباڑے: ٹبے

ٹبر: خاندان

ٹبڑے: ٹبے' ریت دے ٹیلے (خف)

ٹبی: نکا ٹبا' پنڈ' ٹیلا' چکلا

ٹبی: ٹبھی' غوطا

ٹبے: ابھریاں تھاواں' ٹیلے

ٹھمکن: (ک) کھسکن' چلدا ہوون' اکھ بچا کے ٹر جاون
ٹھمن : (ک) ٹھمی مارن
ٹھمی : غوطا' چبھی
ٹپ : کد' چھال مار (امر) قطرا
ٹپا : کسی نال اک وار پئی گئی زمین (2) سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹپری: چھپر' سردی بنائی ہوئی کلی' جھگی
ٹپکن: (ک) وگاہون' سٹن
ٹپکن: (ک) قطرا قطرا کر کے چوون' ترمن' آون' اچن چیت اپڑن
ٹپلا: (مذ) ٹھلیکا
ٹپن : چھال مارن' کدن' پار کرن (2) لنگھن' گزرن' بیتن
ٹپن: (ک) ٹیکا لاون' نشان لاون' گوون (2) حساب صاف کرن
ٹپوسی : (مث) چھال' کد
ٹپے: کدے
ٹپے: ٹپا' سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹپے: ٹپلے' ٹھلیکے
ٹٹارے: پانی وچ ڈبن تے ابھرن (لا)
ٹٹانا / ٹٹاہنا: جگنو' ٹٹہنا
ٹٹراون : (ک) اڑنگن' گاں مجھ دے بچے دا رنگن
ٹٹن : (ک) ٹوٹے ٹوٹے ہوون' بھجن' ترکن
ٹٹو: ٹٹ جاوے (بف)
ٹٹولن: ہتھ راہیں ٹوہ کے و یکھن' لبھن' بھالن
ٹٹوہنا: ٹٹولن
ٹٹیاتا: ٹٹیہری دی اواز (2) عرضی بینتی کرن
ٹٹیاون : (ک) کڑی بال دا زور نال چیکن' فریاد کرن' ترلا مارن
ٹچکارن : (ک) ڈنگر نوں ٹورن لئی ٹچ ٹچ دی اواز کڈھن

ٹچکر : (ٹچ-کر) مخول' مذاق' طنز
ٹچکر دیون: ڈنگر نوں ٹورن لئی اواز پیدا کرن' ٹچکارن
ٹخرے: نخرے نال تابع مہمل (نخرے ٹخرے)
ٹڈا : اک دا توتا' گھاہ دا اک نکا اڈنا کیڑا
ٹڈن: (ک) اڈن' کھولھن' کھلارن
ٹڈی: ٹڈا توں' جھینگر
– ٹڈی ٹڈی تیل: بالاں دا کھیڈ کھیڈ وچ ٹڈی نوں مسلن تے تیل کڈھن
ٹڈیاں: اڈیاں' کھلمیاں
ٹر: شیخی' گپ
– ٹر ٹر کرن : شیخی مارن' بے معنی گل کرن
– ٹر ٹر کرو تسیں ہم سنتے: تسیں فضول بولدے او تے اسیں سندے آں (محم)
ٹر: ٹرن توں' چلن' جاون (امر)
– ٹرو بجسی: چلا جاسی' ٹر جاسی' چلا جاوے گا
ٹراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن' بکن
ٹروا کھن کناری : کنارا کر کے ٹروا' پاسے ہو کے ٹروا (لا)
ٹرراون :(ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن' بکن' بے معنی بولن
ٹرکاون: (ک) ٹالن' گلاں نال پرچاون' ڈراون
ٹرکائی: لکائی' چوری کیتی (بلھا)
ٹرکن : (ک) ڈڈو دا بولن' بکن (2) کھسکن' بھجن (3) ڈرن' سہمن
ٹرکنا: ٹر ٹر کرن' بکو (وا)
ٹرنے: ٹرن' چلن' جاون (بلھا)
ٹرن : (ک) چلن' ترن' جاون' حرکت کرن
ٹسکن: (ک) ٹیس مارن' تپکن' پیڑ کرن (2) اقب دا پک کے گدگ جاون
ٹسن : بھیڑا' شرارت' بدی (2) چاء' شوق' نخرا (3) کپڑے دا پاٹن یاں بھجن
ٹش : بھب' شان' ٹھاٹھ

ٹک : بچھ' پھٹ دا نشان' وڈھن دا نشان یاں عمل
ٹک : ٹوٹے' ٹکڑے' ڈکرے
ٹک : رہ' رہ جا' قیام کر
ٹکّ : ٹکن توں امر' زخم' کٹ
ٹکُ : ذرا' تھوڑا جہ
ٹکا : روپیا' پیسا' دولت' ویاہ شادی دے موقعے اُتے دتی گئی رقم
– ٹکا بھرن: خراج دیون
– ٹکے : ٹکا دی جمع
ٹکا: تلک' متھے اُتے لایا جاون والا نشان (2) متھے دا زیور
– ٹکا بندلی : متھے دے زیور
ٹکانا : موقف
ٹکانا : تھاں' رہن دی تھاں
ٹکاون : (ک) ٹھہراون' رکھن' قائم کرن
ٹکاؤ: ٹکاوا' ارام' سکون
ٹکایا : کھلوایا' قائم کیتا' ٹھہرایا
ٹک ٹول: خوشی دی محفل' مجلس
ٹکر: پہاڑ
ٹکر: ٹکرا' بھڑن' مقابلا' ٹکراء
ٹکر : روٹی' روٹی دا ٹوٹا' خوراک
– ٹکڑا : ٹکر' روٹی (2) ٹوٹا
– ٹکڑا تھدھا : تھنڈھا کھاون' چنگا چوکھا
– ٹکڑے : رزق' روٹی
ٹکرن : (ک) بدلا لین' داء لاون' لڑن' مقابلا کرن' اچن چیت ملاقات ہوون
ٹکری : زمین دا ٹوٹا
ٹکساں: ٹکاں گا' رہواں گا
ٹکن : (ک) رہن' ٹھہرن' رکن' ا ٹکن (2) ارام کرن' سون' کھلوون
ٹکن : (ک) کپن' ٹوٹے کرن' وڈھن
ٹکنا : ٹکے ٹکے ٹک لاون' بچھ لاون' وڈھن' ٹکن
ٹکورن : (ک) ٹکور کرن' سیکن' طنز کرن

ٹکورے: طنز' ٹوک' مار
ٹکا / ٹکہ: ٹکا' متھے دا تلک (2) متھے دا اک گہنا
ٹکی : رکی' اٹکی' اڑی' رکھی
ٹکی : (مث) ٹکی روٹی' تیجے یاں کسے ہور شے دی بنائی گول شے' کباب' کھنڈ دی گولی' دوائی دی گولی
ٹکے: روپے' پیسے
– ٹکے گھنن : خراج وصولن (دا)
ٹکے: اُٹکے' ٹھہرے
ٹکیا : رہیا
ٹگھ : (مث) کپاہ (2) فصل اگاون لئی دتیاں ہوئیاں کماودیاں ٹمیاں (3) ٹاہنی
ٹل : (مذ) ٹلن توں امر' تھمن' اترن' دور ہوون (2) وڈی ٹلی
– ٹل جاون : تھم جاون' بلا یاں مُشکل دور ہوون
– ٹلی : تھمی
ٹل : (مذ) طاقت' زور' بل
ٹلا : گٹھا' ویکھو "تلا" لکڑاں بنھ کے بنائی گئی کشتی
ٹلڑیاں: ٹلیاں' قافلے دیاں گھنٹیاں
ٹلکن : (ک) ترن' ہولی ہولی ترن
ٹلن: (ک) اپنی تھاں توں ہلن' دور ہوون
ٹلہ / ٹلا : تلا' کشتی
ٹلہ: اچی تھاں' پہاڑی جس اُتے کوئی ڈیرا لگا ہووے
– ٹلہ جوگیاں: جہلم لاگے رہتاس توں 3 کوہ دور اک اُچی پہاڑی
ٹلے : تھمے' لہوے
ٹلے : گھاہ دی چراگاہ
ٹمبن : (ک) پریرن' دل نوں ٹھپن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُچی کرن
ٹمبن : ویکھو "ٹمبن"
ٹمٹماون : (ک) ٹمکن' جلن تے بجھن' بجھن

تیڑے ہوون' رُک رُک کے چمکن
ٹمک : (مذ) لکڑ دا وڈا ڈھول یاں اوس شکل دا صندوق
ٹمکن : (ک) ٹمٹماون' تاریاں وانگوں چمکن' جھلمل کرن
ٹنڈ : (ٹ-ڈ / مٹ) کھوہ وچوں پانی لیاون واسطے بنے دھات دے بھانڈے (2) منیا ہویا سر
- ٹنڈاں: ٹنڈ دی جمع
ٹنڈانا: گھوڑے دی اک قسم (لط)
ٹنڈرن : (ک) اتراون' دوہ دوہ بولن
ٹنڈل : (مذ) ڈنھل' پھل چھڈ کے گوبھی دا باقی حصا
ٹنڈن : (ک) ترنڈن' مانھن' حاصل کرن' ٹھگن' دھوکھے نال ہتھیاون
ٹنڈے: ٹنڈا توں' وڈھے ہتھ والے
ٹنکن : (ک) ٹھونگن' دانا دانا کر کے کھاون
ٹنگ : لت (جمع ٹنگاں) (2) ٹنگن توں امر
ٹنگ : موری' ٹویا' سوراخ (2) ٹبر' قبیلا' پروار' خانداں' گھرانا (3) پیالا' شراب پیون دا برتن
ٹنگار : نخرا' مزاج
ٹنگن : (ک) لٹکاون' لمکاون
ٹنگن : (ک) اڑسن' اُتے کرن' جھنگن
ٹنگنا : ویاہ' منگنی دا فیصلا کیتے بنا جوان کڑی گھر بہا چھڈن
ٹنگنا : (مذ) آلت' مرد دا لنگ
ٹنور : پھندنا' کسے شے دا پُھل' بنبل (2) اسم خاص' اک ذات دا ناں
ٹنکن : (ک) ٹن ٹن دی اواز پیدا ہوون' وجن' کھڑکن' ٹلی وانگ بولن
ٹنوکا: (مذ) مہنا' طعنا' فساد والی گل
ٹوا / ٹوآ : ٹویا
ٹوبھا : چھپڑ
ٹوبھڑے: ٹوبھے' چھپڑ
ٹوپ : وڈی ٹوپی

ٹوپا : اک دیسی ماپ' کنک ماپن دا بھانڈا جو پونے دو توں سوا دو کلو دا ہوندا اے
- ٹوپا دھاری : فصل یاں دانے ناپن والا ملازم
ٹوپی : کناں تیک درویشی ٹوپی' دنیاوی عزت (وا)
- ٹوپی پوش : ٹوپی پاون والے' ٹوپی پہنن والے
ٹوٹ: نشے توں ٹُٹن
ٹوٹا: (مذ) نقصان' گھاٹا (2) ٹکڑا' حصا (3) ٹُٹے ہوئے چاول
ٹوٹرا: ٹوٹا' ٹکڑا
ٹوٹرو : گھگی ورگا اک پکھیرو
ٹوٹن : ٹوٹنی' منیا ہویا سر' کھوپڑی' بے سہارا بندا (مجازن)
ٹوٹی: پانی والی نال دا مُونہہ۔
ٹوٹے: ٹُٹے (خف)
ٹور : چال
- ٹور گمانی : گمان دی ٹور' آکڑ تے مستی دی ٹور
ٹورن : (ک) گھلن' بھیجن
ٹورے: چلاوے' چلائے
ٹوریاں : باریک تیلیاں دی بنی لموتری ٹوکری
ٹوٹڑے : ٹکڑے' روٹی دے ٹوٹے
ٹوک : مذاق' نوک جھوک' طنز' طعنا' مذاق' بول' ٹکور
- ٹوکاں : ٹوک دی جمع' طنزیا فقرے
ٹوکا : پٹھے کترن دا سند (2) فصل کترن والا اک کیڑا
ٹوکن : (ک) روکن' ڈکن' ٹھاکن' منع کرن' ورجن
ٹوکواں: ورلا' کوئی' کدھروں کدھروں
ٹوکے : روکے
ٹوگ : شاہانا چال چلن والا اک پکھیرو جو تیز اُڈدا

ایہ تے ہتھ نہیں آوندا

ٹول: ٹولا، پارٹی، اکٹھ، جھنڈ، گروہ، ستھ

- ٹولاں : ٹول دی جمع، ٹولے، دھراں

ٹولدی : تلاش کردی

ٹولڑیاں : ٹولیاں

ٹولݨ : (ک) لبھݨ، بھالݨ، ڈھونڈݨ، گولݨ، تلاش کرݨ

ٹولنا: ٹولݨ، تلاش لیݨ، ڈھونڈݨ، بھالݨ

ٹولو: تلاش کرو

ٹوم: ٹومب، زیور

ٹومبے: ویکھو "ٹوم"

ٹومب: زیور، ٹوم

ٹونکݨ : (ک) کتورے دا چنوں چنوں کرݨ بولݨ (2) بکݨ، بکواس کرݨ، بے معنی بولݨ

ٹونا: جادو، ٹونکا، منتر

- ٹونے ہار: جادوگر، ٹونا کرݨ والا

ٹوناں: (غ ا) ٹونا

ٹونہ: ویکھو "ٹونا"

ٹوہݨ / ٹوہوݨ : (ک) ٹوہ لاوݨ، ٹولݨ، بھالݨ، لبھݨ

ٹوہی: (مث) لاٹھی، آسرا

ٹہ ٹہ ہسدا: ٹھاہ ٹھاہ کر کے ہسدا، قہقہا لاندا

ٹہڈا: (غ ا) ٹیڈھا، ڈنگا، ڈنگا

ٹہساں: خوش ہوساں، مطمئن ہوساں

ٹہکݨ: (ک) ٹہکݨ، پھُل دا کھڑݨ، ہسݨ

ٹہکے: کھڑے (پھُل)

ٹہکیاں: پھُل وانگوں کھڑیاں

ٹہل: (مث) خاطر، خدمت، سیوا، آدر

- ٹہل ٹکور: خدمت، تواضع، سیوا

ٹہلݨ: (ک) ہولی ہولی ترݨ، چہل قدمی کرݨ، خدمت کرݨ، سیوا کرݨ

ٹہندے: ٹہکدے، سوہدے

ٹیپ: (ٹی-پ) اٹاں دے جوڑ وچ سیمنٹ پاں مسالے دی بھرائی

ٹیپا: (ٹی-چا/مذ) مقررا نشان، متھیا نشان، ہدف

ٹیرنا: کسے ساز دیاں تاراں نوں اک سُروچ لیاوݨ، اک سُر کرݨ، اُچی بولݨ

ٹیڑے: ٹیلے، ٹبے

ٹیک: غرور، تکبر، فخر (2) آسرا، گیت دا بار بار دُہرایا جاوݨ والا مصرع

ٹیکرا: اُچی پہاڑی تھاں

ٹیکݨ: (ک) آسرا رکھݨ، ٹکاوݨ، سجدا کرݨ، سر جھکاوݨ

ٹیلݨ: (ک) گھسیڑݨ

ٹیمݨ: روٹی نوں شورے نال لا کے کھاوݨ

ٹینڈ: اک دوجے اُتے رکھی بھانڈیاں دی پال. اک توں بعد اک (غم = ہد)

ٹیوا: اندازا، پیش گوئی، جانچ، گویڑ، پڑتال

ٹھ : پنجابی دی فارسی لپی دا نوواں اکھر۔ فارسی تے عربی وچ ایہ اکھر نہیں ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تل دا ٹھٹھا (ਠ) اے

ٹھاٹھ / ٹھاٹ : (مذ) جوش، لہر، امنگ، طوفان، چھل، جوش دی لہر (2) چھاتی دا جوبن (3) شان

- ٹھاٹھ مارݨ: لہراں مارݨ

- ٹھاٹھاں: لہراں، چھلاں

ٹھاٹھا : منڈاسا، مونہہ سر ولھیٹݨ والا کپڑا

ٹھار : (مذ) پالا' جو کجھ ٹھنڈ' سی' سیا' "ٹھارن" توں امر

- ٹھاردے : ٹھنڈا کردے' ٹھنڈ پاندے

- ٹھاریا : ٹھنڈا کیتا' ٹھنڈ پائی

ٹھاک : "ٹھاکن" توں' روک' منع کر

- ٹھاکاں پائے : منع کرے' ٹھاکے' ہوڑے

ٹھاکن : (ک) روکن' منع کرن

ٹھاکر : (مذ) ٹھکر' دیوتا' مالک' رب' چودھری' بندوبستی

- ٹھاکر ٹھاٹھ بنایا : ٹھاکر (بندوبستی / رب) نے بندوبست کیتا.

- ٹھاکم : میں روکاں' منع کراں' قابو کراں (بف)

ٹھاکن : (ک) ہکن' روکن' ورجن' منع کرن

ٹھاکے : منع کرے' روکے' ہکے' ہوڑے

ٹھاگ : (مذ) ٹھگ (وا)

ٹھالا : اٹھالا' مرن والے دا سوگ ختم کرن دی رسم

ٹھانن : (ک) دل وچ ارادا کرن' پکی صلاح کرن

ٹھاناں : (غ.ا) ٹھانا' تھانا (2) ٹھکانا' ڈیرا

- ٹھانے : تھانے' ڈیرے' کیمپ' پلس سٹیشن

ٹھاہر : (مث) ٹھہرن دی تھاں' ٹھکانا' آسرا

ٹھاہن / ٹھاہون : (ک) توڑن' ڈھاون

ٹھاہی : (مث) ٹھاہر' ٹھکانا (بے ٹھاہی : بے ٹھکانا)

ٹھاہیں : توڑیں' ڈھاویں

ٹھائی : (مث) تھاں' ٹھاہر (ناٹک) (2) مرضی' خشی' اتفاق

ٹھب : (مذ) پیر دا اکواسا پن' پھڈ' جتی دی اڈی دا اک پاسے ہے جاون

ٹھبکن : (ک) پیر ٹھبا کر کے ٹرن' پیر نوں اچا نیواں رکھن

ٹھبی : ٹھبے پیر والی (2) گیند دا زمین نال ٹکراون

ٹھپ : مکا کے' ختم کر کے' بند کر کے (ٹھپ کے) کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے.

- ٹھپ کے : بند کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے

ٹھپر : (ٹھپ-پر) گونگلو' شلغم

ٹھپراں : (ک) بہتا کھاون' ہڑپ کرن' منہ بولن' جنسی فعل کرن

ٹھپن : (ک) بند کرن' ٹھیکن' ٹھپے لاون

ٹھٹ : بھیڑ' ہجوم' مجمع

ٹھٹہ : ٹھٹھا' نکی وستی' سندھ دا اک شہر

ٹھٹی : ٹھٹی' وستی' محلا

ٹھٹھ : ٹھمگٹا' بھیڑ' پڑا (لوکاں دا) (2) ٹھاٹھ' شان' رعب' دبدبا (3) ساز دی آواز (4) مخول

ٹھٹھ بجھن : رنگ بجھن

ٹھٹھ کرن : مخول اڈاون

ٹھٹھا : مذاق' مخول' بھمیڑا' ہاسا (اڈاون)

- ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق

ٹھٹھر : ڈھچر' پنجر' ڈھانچا

ٹھٹھرن : (ٹھٹھ-رن / ک) ٹھرن

ٹھٹھرنی : ٹھٹھیار عورت (وا)

ٹھٹھکن : (ک) جھکن' ابکن' ججکن' چلدیاں چلدیاں اک دم رک جاون

ٹھٹھنبرن / ٹھٹھمبلن : (ک) ٹھٹھکن' جھکن' رکن

ٹھٹھن : (ک) پھبن' سورن' سجن (2) دھارن' پک کرن' متھن

ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق

ٹھٹھی : لکھی' متھی' دھاری (2) وستی' ٹھٹھی

ٹھٹھے : مذاق (ٹھٹھا دی جمع)

- ٹھٹھے مارن : تضحیک کرن' مذاق اڈاون (وا)

ٹھٹھیار : (مذ) دھات دے بھانڈے بناون والے

ٹھٹھیرا : (مذ) ٹھٹھیار

ٹھجن : (ک) پھبن' ٹھجن' سجن' سورن

ٹھڈکے: پَیراں دی ٹھوکر مار کے' ٹھڈا مار کے (وا)

ٹھڈے: ٹھیڈے' ٹھوکر ("ٹھڈا" دی جمع)

ٹھرو "ٹھرݨ" توں

ٹھرو ٹھرݨ' نظر آوݨ

ٹھرک: شوق' چاء' چسکا (2) حُسن پرستی (ٹھرکی: ٹھرک رکھݨ والا)

ٹھرکݨ: (ک) خاہش رکھݨ (2) بیکار ہووݨ' تھڑکݨ

ٹھرݨ: (ک) ٹھنڈا ہووݨ' پالے نال کنبݨ

ٹھریاں: ٹھنڈ پئی' ٹھنڈیاں ہوئیاں (ج)

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) پھسلݨ' ٹھلکݨ

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) ڈسکݨ' ڈِسکݨ' نیویں اواز نال رووݨ

ٹھسلݨ: (ک) ٹھسݨ' سٹ کھاوݨ پاروں انگ دا کم جوگا نہ رہݨ

ٹھسݨ: (ک) تنیا جاوݨ' ٹھسݨ

ٹھکانا: واسا' رہݨ' ٹکݨ تھاں' ٹکانا

ٹھکائی: مار کُٹ

ٹھکر: ٹھاکر

ٹھکرا: (ٹھک-را) ٹھاکر توں وِگڑیا' جھوٹھا ٹھاکر (وا)

ٹھکراݨ: (ک) ٹھوکر مارݨ' رد کرݨ

ٹھکراوݨ: (ک) روݨ' رد کرݨ' ٹھوکر مارݨ

ٹھکݨ: (ک) ٹھوکیا جاوݨ' گڈیا جاوݨ' جُرمانا پوݨ

ٹھکور: ٹکرا

ٹھکورݨ: (ک) پولا پورا مارݨ' ٹھوکر مار کے بھیت لبھݨ' جذبات مجروح کرݨ' ٹھکا کے ویکھݨ' ٹھوک کے پرکھݨ' ٹھوکر لاوݨ

ٹھگ: مسافراں نوں دھوکھے نال لُٹݨ والا' ٹھگی کرݨ والا' دام لاوݨ والا' ٹھگݨ توں امر

– ٹھگ کے ٹھارنا: دھوکھا تسلی دیوݨ مگروں غُصا ٹھنڈا کرݨ (وا)

– ٹھگ لاہور: لہور دا ٹھگ (بلھے شاہ دے استاد لہور وچ سن' اوسے پاسے اشارا اے / بلھا)

– ٹھگاں دے کُکڑ: مسافر سویرے کُکڑ دی بانگ نال سفر چھوہ دیندے سن پر ٹھگ کُکڑاں نوں انج تربیت دیندے سن کہ اوہ اوہناں دی مرضی مطابق بانگ دیوݨ۔ مسافر ادھی راتیں سویر سمجھ کے سفر نوں ٹُرپیندے تے ٹھگے جاندے (وا)

ٹھگݨ: (ک) ٹھگی کرݨ' دھوکھے نال شے ہتھیاوݨ

ٹھگنا: گینڈھا' [illegible] قد دا

ٹھگیتر: ٹھگ' ٹھگݨ والا

ٹھل: ویکھو "ٹھلہ" (2) پہاڑی

ٹھلا: موٹا' بھارا' ٹھلھا

ٹھلاں: پہاڑیاں

ٹھلیا: روکیا' سہاریا (لا) ویکھو "ٹھلھݨ"

ٹھلہ: موٹائی (ٹھلھا: موٹا)

ٹھلھݨ: (ک) روکݨ' ڈکݨ

ٹھلھݨ: (ک) پانی اُتے رڑھݨ' ترݨ' وگݨ' جاوݨ' دریا پار کرݨ لئی کدݨ' کشتی کھیوݨ

ٹھلھنا: ٹھلھݨ' رب آسرے کسے کم نوں ہتھ پاوݨ

ٹھمبݨ: (ک) داغ لاوݨ

ٹھمری: اک راگ دا ناں

ٹھمک: داغ' نشان' کھلڑی اُتے دا قدرتی داغ دھبا

ٹھمکائی: سج بݨ کے دکھائی

ٹھمکݨ: (ک) ٹھمک ٹھمک کرݨ' نخرے نال ٹرݨ' مٹکݨ

ٹھمکے ٹھم ٹھم دے: زیوراں دے چھنکار نال ترݨ

ٹھمینڈے: تھمدے' رُکدے

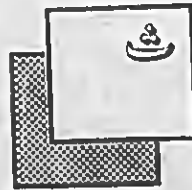
ٹھنڈ: سردی' پالا' ٹھار' امن' سُکھ

– ٹھنڈ پاوݨ: مجرماں نوں سزا دے کے امن بحال کرݨ (وا)' کسے ہور ڈھنگ نال اپنا یاں دوجے دا مَن خُش کرݨ۔

- ٹھنڈا : ٹھنڈ والا' ست
- ٹھنڈڑے ساہ : ٹھنڈے ساہ (غم یاں دُکھ پاروں)
- ٹھنڈڑیں : ٹھنڈیاں (خف)
- ٹھنڈک : ٹھنڈ' سردی

ٹھنگنا : (ک) چنجھ مارن' ٹھونگے مارن' پھلیاں وچوں دانے کڈھ کے کھاون
ٹھنکارن : (ک) بھانڈے نوں ٹھکورن
ٹھنکورن : (ک) چنجھ نال کھاون' ٹھونگا مارن' چونڈھن
ٹھنن : (ک) طے ہوون' متھیا جاون
ٹھنکن : (ک) چھنکن' کھنکن' کھڑکن (2) بجن' وجن' بھجن
ٹھنکن : (ک) رووَن' ڈُسکن' بال دا مُونہہ وچ رووَن
ٹھوٹھا : (مذ) مٹی دا پیالا (2) ٹُٹا پیالا (3) منگن والا بھانڈا' کوئی بدشکل بھانڈا
- ٹھوٹھا پھڑن گدائی : گدائی والا ٹھوٹھا پھڑ لیندے نیں (محم)
ٹھوڈی : (مث) ہوٹھاں توں تھلے ہڈی والی تھاں
ٹھور : ٹھکانا' تھاں' پناہ دی تھاں
ٹھوک : ٹھوکن توں امر
ٹھوکر : (مث) ٹھڈا' ٹھیڈا' ٹکراء' سٹ
- ٹھوکر کھاون: ٹکرا جانا' ٹھیڈا لگن
ٹھوکرن: (ک) ٹھیکرن' ٹھکورن
ٹھوکن: (ک) سٹ مارن' داخل کرن
ٹھول : وانگوں' ورگا (خف)
ٹھونگا : تھوڑی دیر دا سوون
ٹھونگن : (ک) چنجھ نال کھاون' چونڈھن' ٹھنگن
ٹھوہ: (ک) بجھیتی
ٹھہ: بج' پھب
ٹھہرن : (ک) رُکن' اٹکن' کھلوون' قیام کرن
ٹھہساں : رضامند ہوواں گا / گی (خف)
ٹھہکن : (ک) بھڑن' ٹھوکر کھاون (2) لڑن' کھلن

ٹھہندی : سوبھدی' سجدی' زیب دیندی
ٹھہن : (ک) بجن' پھبن' بنن' سورن' سجن
ٹھہے : بجے' پھبے
ٹھیٹھ : بنا ملاوٹ' اصلی (بولی)
ٹھیڈا : ٹھوکر' ٹھڈا
ٹھیراون : (ک) کھلھواون
ٹھیریاں : کھنڈر
ٹھیکری : علاقا' ٹیکری' ٹٹے بھانڈے دی کرچ
ٹھیکریاں : (ٹھی-ک-ری-آ-ں) کرچاں' مٹی دے ٹٹے بھانڈے دے ٹوٹے
ٹھیک: درست' صحیح' غلطی توں پاک
ٹھیکر: ٹھیکری' مٹی دے بھانڈے دا ٹوٹا
ٹھیکن: (ک) ٹھپے نال کپڑے اُتے چھاپن
ٹھیکہ: (مذ) ٹھیکا' کسے کم دا معاوضا پہلاں طے کر لینا
ٹھیکیدار : (مذ) ٹھیکے دا کم کرن والا
ٹھیلا : ہتھ ریڑھا' دھک کے چلاون والا گڈی
ٹھیلے : (1) ٹھیلا دی جمع (2) ٹھلے' روانا ہوئے

ث : پنجابی دی فارسی اکھرالی دا دسواں اکھر جو عربی توں آیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "س" برابر کردے نیں

ثابت: پکا' پیڈھا' مضبوط' طے (2) جس دا ثبوت مل جاوے

- ثابتی : ثابت ہوون دی حالت' مضبوطی' ثابت قدمی' پکیائی

ثاقب : لشکواں' چمکدار

ثالث : تیجا' دو دھراں وچکار میل یاں نیاں کراؤنہار

- ثالثی : ثالث ہوون دا کم یاں حالت' تیج

ثانی : دوجا' برابر دا' شریک

ثبات : مضبوطی' پکیرتا' قائم رہن

ثبت : لکھت' لکھیا ہویا' امٹ

ثبوت : ثابت' اٹٹ' پورا (2) کسے گل دے درست ہوون بارے دلیل

ثبوتا : ثبوت' پوہنے دا پورا' سالم

ثرب : آندراں والی چربی دی جھلی

ثریٰ: زمین دا ہیٹھلا پرت' زمین دے اندر دی مٹی' گلی مٹی

ثروت: مال' دولت وند ہوون' امیری

ثریا : پروین' ستاریاں دا اک جھرمٹ (2) اُچ' اُچائی

ثعلب: لومڑی

ثقات: ثقہ دی جمع (خف)

ثقافت: رہتل حالت' کلچر' وسیب

ثقل : بھار' وزن

ثقلین: دو عالم' دو ٹولے' جن تے انسان

ثقہ : اعتباری' بھروسے جوگ

ثقیل : بھارا' دیر ہضم' ثقل والا

ثلث: تیجا حصا (2) عربی لکھن دا اک ڈھنگ

ثمر: پھل' سٹا' نتیجا (جمع: اثمار)

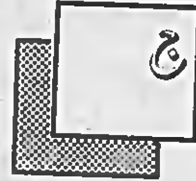
ثمرہ: ثمر' پھل' سٹا' انت

ثمود : حضرت نوحؑ دی نسل دی چوتھی پیڑھی دا اک بندا جس دی قوم وچ حضرت صالحؑ نوں نبی بنا کے گھلیا گیا۔ ثمود دی قوم نے حضرت صالحؑ دی معجزے والی ڈاچی نوں وڈھ چھڈیا' جس کارن قوم اُتے عذاب اتریا۔

ثنا (ع) : تعریف' حمد

- ثناخواں : تعریف کار' گن گاینک

- ثنائیں : ثنا' تعریف

ج: پنجابی دی فارسی لپی دا یارھواں اکھر اے. ایہدا وٹاندرا ز' ی (ژ) تے د نال ہوندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل ججا (ज) اے.

جا: جدوں

جا: جاوݨ توں امر' ونج

- جا کراہݨ: جا کے

- جا وجݨ: موقعے تے جا اپڑݨ' اچݨ چیتی جا اپڑݨ

جابر: (ن) جبر کرݨ والا' ڈاڈھا' سخت

جابرؓ: حضرت جابر بن عبداللہ' رسول کریمؐ دے صحابیاں وچوں اِک

جاپ: (ن) ناں دا ورد' وظیفا' وار وار ذکر' عبادت' ربی ذکر (2) محسوس

جاپاں: محسوس کراں' اندازا لاواں (م)

جاپݨ: (ک) لگݨ' محسوس ہووݨ (ہد)

- جاپے: محسوس ہووے' (2) رب جاݨے (خف)

جات: ذات

- جاتی: ذات (قوم' نسل)

جاتا: جاتیا' سمجھیا

جاتس: جاتو سو' اوس سمجھیا

جاتک: بال' بچا' منڈا

جاتو: جاݨی' سمجھی (خف)

جاتوں: جاپیا' محسوس ہویا' جاتا

جاتی: ذات

جاتی: جاݨی' جمی (2) جاݨی' سمجھی (غ) (3) ذات' نسل' قوم

جاتے: سمجھے' محسوس ہوئے (2) جاوندے (بلھا)

جاتیا: خاندانی' نسلی' چنگی قوم دا

جاچ: طریقا' اندازا' گویڑ' کرن ڈھنگ

جاچݨ: (ک) جانچݨ' اندازا لاوݨ' گویڑݨ' پرکھݨ' انکل لاوݨ' ویکھݨ بھالݨ

جاچے: جاچ (2) خیال وچ

جاداں: ایال' گھوڑے دی دھوݨ دے لمے وال

جادو: سحر— ٹوٹا' منتر وغیرا راہیں اپݨی مرضی دا کم

- جادوگر: [illegible]

جار: یار' [illegible] باتو (2) جال (3) چاء' سک' شوق' سدھر' سوچ' فکر (4) حسد' تکلیف' ساڑ

جاروب: (فا) جھاڑو' بہاری

- جاروب کش: جمادار' جھاڑو پھیرن والا

جاری: چالو' چلدے' وگدے' حرکت وچ' رواج مطابق' ورتوں وچ' چلدیاں وگدیاں (اکھاں جاری: اکھاں چوں مسلسل اتھرو وگدے / خف)

جاری: یاری (چوری جاری / خف)

جارے: جالے (2) ساڑے

جاڑا / جاڑاں: سردیاں (ہا)

جاڑاں: اجاڑاں (مم)

جاڑھ: داڑھ' چبن والے دند

جاس: جاوݨ گے' وسن

-جاسیں: جاساں' جاوں گا

جاسوس: (ن) جسوس' سوہا' دشمن دی خبر لیݨ والا

جاگ: کسے شے دی اصل بدلݨ والی وست' دُدھ

توں دہی جماون والی کھناس یاں خمیر
- جاگ لاون: ہی ,بیجن (2) دُدھ توں دہی
بناون لئی دُدھ وچ لسی پاون (3) کوئی گل سکھاون
(4) حالت بدلن لئی اثر پاون (5) شوق پیدا کرن
جاگ: جاگن توں امر' بیدار ہو
جاگ: جاگ کے (عم)
جاگا: جگراتا
جاگا: (مث) جگھا' تھاں
جاگاں: جاگ دی جمع' دہی جماون والی کھناس
جاگاں: نہ سوواں' بیدار رہواں' سوں کے اُٹھاں
جاگایا: جگایا (پچل)
جاگندے: (جا- گ- ں- دے) جاگدیاں
جاگرتی: بیداری' جاگرت' آل دوال تے ماحول
توں پُوری جانکاری' سمجھ
جاگن: (ک) بیدار ہوون' سوں کے اُٹھن' ہشیار
ہوون (2) زندا ہوون تے ایمان لیاون (باہو)
جاگہ: (مث) جگہ' تھاں' جگھا
جاگے: جاگ' دہی جماون والی لسی
جاگیر: (مث) جگیر' پیو دادے دی ملک' سرکار
ولوں ملی زمین
جاگین: جاگدے ہن
جاگھے: جگھا اُتے' تھاں اُتے (عم)
جال: (مذ) پھاہی' پھندا
جال: جلاون' بالن (لا)
جال: بہن اُٹھن' صحبت (لا) نکا پیلو
جال: "جالن" توں' ویلا گزارن (پچل) گزر
(بلھا)' گزار' سہ' کر (اوکھا کم)
- جال اٹھائیں: اتھے ای رہ (دمودر)
- جال کرنا: جالن (وا)
- جالاں: وسر کراں' گزاراں
جالا: مکڑی دا تار نال بنایا ہویا پھندا جس نال اوہ
کھیاں تے کیڑے شکار کردی اے (2) اکھ دا پردا
جو نظر بند کر دیندا اے۔ کسے ترل یاں پانی دے
چوکھا چر پئے رہن پاروں ہ وچ بن جاون والا ریشا
جالکی: (مث) جال' پھندا' پھاہی (حافظ)
جالن: (ک) جھاگن' سہن' جھلن' بھوگن' گزارن'
نبھاون' جرن' برداشت کرن' سہارن' وسر کرن
جالن: (ک) بالن' ساڑن' جلاون
جالی: باریک موریاں والا کپڑا (2) تاراں دی
بنتر جو کھیاں مچھراں توں بچاء دے کم آوندی
اے۔ (3) جال
(سرخ جالی: اکھ دی سفیدی وچ سرخ رنگ
دا جال)
جالی: لنگھائی' بتائی' گزاری
جالے: جلاوے' ساڑے (2) سہوے' سہے'
برداشت کرے' جھلے
جالیا: گزاریا
جالیں: گزارا کریں' رہیں
جالین: جالدے نیں' سہندے نیں
جام: (مذ / فا) پیالا (خاص کر شراب پیون والا)'
(2) اسمان
- جام عقیق: عقیق پتھر دا بنیا ہویا پیالا
- جام جہان وسالن والا: جہان دا حال
دسن والا جام۔ ایران دے بادشاہ جمشید کول اِک
اجیہا جام سی جس وچ دنیا دے حالات دسدے سن۔
- جام فروشی: جام وچن' پیالے' جام
وچن دا کم
جاماں: سخاوت' جود
جامع: (ع) پورا' بھرواں' کامل' مکمل' سدا (2)
جمع کرن والا (3) رلتی' شامل
جامنی: اگ' بھاہ (دمودر)
جامنو: اک پھل دا رُکھ تے اوہدے پھل
جامہ: (مذ / فا) لباس' کپڑا (مجازن جسم)
- جامے: کپڑے
جامی: ملا نورالدین عبدالرحمن بن احمد۔ فارسی دا
مشہور شاعر جنے 44 کتاباں لکھیاں

جاں: یاں (2) جدوں (3) جاواں
- جاں تک: جد تک، جد تیک (لط)
- جاں جاں: جنا چر، جدوں تیک، جدوں دی
جاں لگ: جتھے، جد تیک، جدوں تیک
جاں(ن): روح، جیون، جند
- جاں بحق تسلیم: جان رب دے سپرد، رب دی رضا من لین
- جاں بھیائے: جان بچاون وچ
- جاں توں ڈھل: جان قربان کرن توں دریغ (نہ کرن)
- جانفزا: جان فزا، جان ودھاون والا، صحت بخش، خش کرن والا
- جاں کندن: جاں کنی، جان نکلن، نزع، مرن سے دے اوکھے ساہ
- جاں کھپے وچ سائی: سائی دیندیاں جان کھپ جاوے، پیشگی وچ ای جان دیتی پوے (عالم)
- جاں ہارن: جاں قرباں کرن، مرجاون
- جاناں: جان، محبوب، جان دی جمع
جانان: جاناں، جانی یار
جاں گداز: جاں گداز، جان سیکواں
جانم: میری جان
جانہار: مرحوم
جانی: جان
- جانی والی چیز: جاندار شے، جیو
جانی: جان توں پیارا، محبوب، معشوق، یار
جانباز: (مذ) جان اُتے کھیڈن والا، بہادر
جانجی: (جاں- جی) جنج وچ شامل ہوون والا، براتی
جانچ: (جاں- چ) اندازا، پرکھ، کویڑ
جانچن: (ک) اندازا کرن، پرکھن، کویڑ لاون
جانس: جاندا اے (تانک)
جانستاں: جان ستان، جان لین والا

جاں کتوں: جس اُتے
جانگھ: پٹ، لت دا گوڈے توں اُتلا حصا
جا نکھیا: کچھا
جانوں لاوی: (غ۔ا) ویکھو "جاون لاوی"
جا نہہ: (غ۔ا) جاہن، جاون
جانن: جان بجھ کے، جانن توں امر
جانکارا: واقف، جانو
جانکاری: واقفی، واقفیت
جانن: سمجھن، معلوم کرن، واقف ہوون، جانو ہوون، پچھانن، تمیز کرن
جانی: قسمت جانن والے، عالم (2) جان دے مالک، پیارے، جان توں (3) توں جان
جاوگ: جاوے گا / گی
جاوم: میرا جاوے
جاوندی اے: جمدی اے
جاون: (ک) حرکت کرن، ٹرن، روانا ہوون
جاون: (ک) جمن
- جاون لاوا: جمن دہاڑ توں
- جاون لاوی: جمن توں، جمدیاں ای
جاوتا: جمنا، پیدا کرنا
جاوے: جتے
جاہ: (مذ / فا) شان، رعب، جلال، دبدبا
- جاہ حشم: وڈیائی تے رعب، شان شوکت
جاہ: جا، جاون توں (غر)
جاہد: جہاد کرن والا، مجاہد (خف)
جاہگاں: (مث) تھکاں، تھاں
جاہل: ان پڑھ، بے سمجھ، گوار
جاہو: جاؤ (مم)
جاہی: تھکا، تھاں، جام
- جاہیاں: جاہی دی جمع، تھاں
جائیں: جاء، تھاواں، تھکاں، گھر
جاء: تھاں، تھکا
جائز: (عر) درست، مناسب، قنون یاں مذہب دے

حساب نال ٹھیک

جائزہ: (مذ / عر) کسے شے دی پرکھ کرن (2) تحفہ' ثبوت' تصدیق' سند وجوں ورتی جاون والی بزرگاں دی گل

جائفل: اِک بُوٹی تے اوہدا پھل جو دواواں وچ ورتدے نیں۔

جائی: جوں بھرٹا (بچل) لئی (بلھا) (2) جمی ہوئی' اولاد (3) بھگا' جاء' بجائے

جائی: بھگا اُتے' ٹھکائے اُتے' تھاں ٹکانے

جائی: جاوے

جائے: (فا) جاء' تھاں

جائیاں: جاء توں' تھاواں' ڈیرے

جائیں: بھگا' تھاں' جاء' ڈیرے اُتے' تھاواں

جایا: جمیا (2) گیا

- جایاں: (غ۔ا) جائیاں' جمیاں

جایوں: جاء توں' تھاں توں

جایم: میتوں جمیا

جب الاحزان: (عر) غماں دا کھوہ (ا)

جبار: جبر کرن والا' رب دا اک صفاتی ناں

جبار: اسمان اتے تاریاں دا اک جھرمٹ جہنوں انگریزی وچ اورین (Orion) آکھدے نیں۔

جبالی: پہاڑی (علاقا)

جبرائیل: جبریل' وحی لیاون والا فرشتا

جبروت: رب دی راہ دا اک درجا' دبدبا' وڈیائی' ربی صفت

جبل: (عر) پہاڑ

- جبلاں: جبل دی جمع' پہاڑ

- جبلڑے: جبل' پہاڑ

- جبلیں: "جبل" توں' پہاڑ' پہاڑاں وچ

جبلگ: جب لگ' جد تیک

- جبلگ جان' امید ملن دی: جنا چر جیوندے آں' ملن دی آس اے (ہا)

جُبہ: (جب-با) فقیری لباس' اپرلا کپڑا

جبیں: (فا) متھا

- جبینوں: جبین توں' متھے توں

جبہ: جیبھ' زبان

- جبھے: جیبھ' زبان (عم) جیبھ نوں' جیبھ اُتے

جَپ: جاپ' جپن توں' رب نوں یاد کر' رب رب کر

- جپ سُت: سچ جپ' جپ کر

- جپدی: جاپ کردی

جپن: (ک) جاپ کرن' ورد کرن

جُپن: (ک) رُجھن' جُٹن' مشغول ہوون' کم وچ لگن' گڈی اگے جُتن

جپھا: (مذ) باہواں دی گھٹ' پیار دے اظہار یاں لڑائی وچ کسے نوں دوہاں باہواں دے کلاوے وچ لین دا عمل

جپھی: (مث) جپھا (2) لکڑ دی سنّھی جس نال کسے شے نوں مضبوطی نال پھڑیا جا سکے

- جپھی پاون: بغلگیر ہوون

- جپھے لین: مقابلا کرن

جَت: وال (عام کر کے جنور لئی ورتیندا اے)

- جت کاتا: جَت کتن والا' بھیڈ بکری دے والاں دا سوتر بناون والا

جُتت: اونٹھ چراون والا

جِت: جتن توں' جیت (2) جتھوں (3) جس

- جت بھت: جویں' جسراں

- جتول: جت وَل' جس پاسے' جدھر

جُتت: جُتی

جتاون: سمجھاون' یاد کراون

جترا: ارام' توشہ زاد

جتراں: جیواں

جترے: صبر کرے' سہوے

جترن: (ک) پیڑ نوں سہن' جرن' برداشت کرن

جَتل: جت والا' ودھے والاں والا

جتن: (مذ) کوشش
جتن: فتح کرن' شکست دیون' کامیاب ہوون
جتن: (ک) جوون' جوتن' مشغول ہوون' کم وچ رُجھن
جتی: شہوت اُتے قابو پاون والا فقیر' پارسا' پرہیزگار
- جتی ستی: شہوت توں دُور' ایسا فقیر جو لنگوٹے دا پکا ہووے
جتی دم: جنے چر تک
جتی: جتیاں
جُتی: پیریں پاون والا چمڑے یاں کسے ہور شے دا بنیا پاون
- جتی چاڑھن: پیریں جتی پاون' سفر دا مُڈھ بنھن
- جُتیاں سِر تے جھلن: خُشی نال بے عزتی سہن (معشوق کولوں)
جتے: جُتیاں' پولے
جتے: جوے' گیڑے' چلائے (کھوہ)
جتھ: جتھے
- جتھڑے: جتھے
- جتھ کتھ: جتھے کتھے' ہر تھاں
جتھا: جھنڈ' جماعت' سنگت' ٹولا' گروہ
جٹ: واہی بیجی کرن والا' اُجڈ' شہری رہتل توں انجان' زمیندار (2) باراں مسلاں دا سکھ سردار
- جٹ بوٹ: اُجڈ' گوار' موٹی عقل والا
- جٹ جپھا: زور یاں طاقت دی بے ہجی ورتوں
- جٹکا: جٹاں والاں' سِدھا سادا' بے ڈھنگا
جُٹ: جوڑ' سنگ' ساتھ
جٹا: اُلجھے ہوئے لمے وال
- جٹا دھاری: لمے والاں والے
- جٹاں دی پاگ: میل کچیل بھرے سِردے والاں دیاں لٹاں

جُٹن: (ک) کم وچ لگن' رُجھن (2) لڑن بھڑن' جڑن
جٹی: جٹ عورت
جُٹی: کُھسیاں دو پوٹیاں دا جوٹا
جُٹی: جوڑی' جکڑی' متر یاروں پھڑی گئی
جُٹیاں: جُٹی آں' بجھی آں' مصروف آں
جٹیٹ: جٹ' جٹ قوم دا
جٹیٹے: (جٹے- لے) جٹ
جٹیٹری: (جٹے- ٹ- ری) جٹی
جُٹھالن: (ک) جوٹھا کرن
جٹھانی: (مث) جیٹھ دی بیوی
جُثہ: جسم' سریر' جُسا
- جثے: ویکھو "جثہ"
- جثیوں: جثے توں' جسم' سریر
ججمان: وڈیرا' مراسیاں نوں دان دیون والا
ججونتی: اِک راگ دا ناں
جچ: جویں
جچر: جنے چر تیک' جناچر' جدوں تیک
جچراں: جچر توں
جچن: (ک) پھبن' سجن' بھلا لگن
جحیم: (ع) دوزخ دی چھیویں پرت' بُہت تیز اگ
جَدّ: (مث / ع) وڈ وڈیرے' نسل' پیو دادا' ٹابری
- جَدی / جدی پشتی: موروثی' وڈ وڈیریاں توں
جد: جدوں
- جد تک: جد تیک' جدوں تیک
جدال: جنگ جدل' دُشمنی
جداں: جدوں
جداہیں: جد تیک
جدائی: وچھوڑا
جدائیں: جدوں
جدت: (مث / ع) نواں پن' نو ہلکتا' تازگی' نو پنتا

جدن: جس دن، جدوں، جیس دیہاڑ
جدکن: (ک) کنڈھ، چھت وغیرا وچ تریڑ پے جاون
جدل: لڑائی
جدی: آبائی، ویکھو ہیٹھ "جد"
جدی: (غ.ا) جھدی
جدے: جدہ، سعودی عرب دا اک شہر
جُدے: جدا، وکھرے، نکھیڑویں
جدید: نواں، اجوکا
جُدھ: یُدھ، لڑائی، جنگ
جدّاں: جدوں، جہڑے ویلے
جدڑی: معذور، محتاج، ادھ ماتوٗ
جذ: کھچ، توڑن، کٹن
جذب: کھچ، کشش، کسے شے نوں اپنے اندر چوسن یاں ساون دا عمل، رب شناسی دی اک منزل
جذب قلوب: دل دا جذب (کرن / ہوون) من رکھواں (کم)
جذبہ: (مذ / ع) جوش، لگن، چنگیائی، مندیائی یاں کسے ہور صفت بارے دل وچ ابھرن والی کیفیت
جر: جرن توں امر، سہ، برداشت
- جراں: جھلاں، برداشت کراں
- جروا: برداشت کروا، بھلاڑا، سہندا
- جرساں: جراں گا
جرن: (ک) برداشت کرن، سہون
- جریاں: سہیاں، برداشت کیتیاں
جر: جرن توں، سہ، برداشت (2) زور (3) بڈھاپا (4) جل: پانی (خف)
جرا: بڈھاپا
جراح: زخماں دا علاج کرن والا، سرجن
جرابون: جرارہ، عقرب برج
جرامرا: بڈھاپا تے موت (ناٹک)
جرائے: جلائے، ساڑے، بالے
جرجرن: (ک) زنگاں نال لوہے دا کھاوا جاون
جرح: (ع) زخم، چوٹ
جرح: (مث / ع) وکیل دا مخالف دھر کولوں سوال جواب
جرس: اونٹھ دے گلے دی ٹلی
جرعہ: گھٹ
جرکھاں ترکھاں: لگڑ بگڑ، چرخ
جرلاون: (ک) جلاون، تراٹاں پین۔ جوالا مکھی پہاڑ وچوں لاوے دا نکلوں نکلوں کرن
جرم: جنم، جسم، سریر، جمن، مذہب، جاندرو وقار
- جرم تتی: پیدائشی بدنصیب
- جرم گالن: جاندرو آدر گواون
جرم: (ع) قصور، قنون توڑ کے کیتا گیا کم
جرمن: (ک) جمن، جنم لین، پیدا ہوون۔
(2) جرمنی، یورپ وچ اک ملک دا ناں
جرمی: جرم کرن والا
جرن: (ک) سہن، سارن، جھلن، برداشت کرن
- جرنی: جرن توں، برداشت کرن، جھلن، سہن
- جرے: جھلے، سہوے، برداشت کرے
جرن: (ک) ٹھنڈ لگن
جرہ: نکا باز، شکرا، نر باز
- جرے: جرہ توں
جریا: جرہ، نر باز
جریدی: کلا رہن والا، کوارا مرد
جڑ: جڑن توں، دھکے نال سرے مڑھ، لا، ٹھوک
جڑ: جوڑ کے
- جڑ تول: جوڑ کے تے تول کے، نشانا متھ کے
- جڑکے: نال لگ کے، کول
- جڑے بجے: سوبھے، چنگا لگے، وارے آوے
جڑاؤ: جس وچ ہیرے موتی جڑے ہوون
جڑت: جڑیاں ہوئیاں، زیوراں وچ ہیرے موتی

جڑن دا کم' جڑی ہوئی شے' جوڑ

- جڑت کاری: موتی ہیرے جڑن دا کم

جڑی: جانگلی بُوٹی

جڑی: جادُو' کل ٹھوکیا' جری' بھُوت وانگوں چمڑن والی دیوی جو معمول نُوں سُکا کے ماردی اے (2) بوٹی

جڑھ: رُکھ دا اوہ حِصّا جو زمین وچ ہوندا اے' مُڈھ

- جڑھاں تھیں لاہ: مُڈھوں لے کے

جزا: بدلا' بدل' معاوضا

- جزائیں: جزا' بدلا

جزلائے: بھڑکاوے' اکسائے (لط)

جزو: ٹوٹا' کسے وڈی شے دا حِصّا' انگ

جزیرہ: (ع) ٹاپو' خشکی دا اجیہا ٹوٹا جیہدے ہر پاسے پانی ہووے

جزیل: بُہت سارا (لا)' فصیح' مضبوط

جزیہ: غیر مسلم رعایا کولوں لیا جاون والا ٹیکس

جس: حمد' رب دی تعریف' قصیدا' تعریفی نظم' خاندانی نیک نامی' شہرت' وڈیائی

جس کرن: مشہوری کرنا

- جس لین: نیک نامی کھٹن

جسلول: راکھا دستا

جست: اِک دھات (2) چھال مارن

- جستی: جست دی بنی ہوئی کوئی شے

جستجو: (مث / فا) ڈھونڈ' لبھ' اُتشاہ

جسد: (ع) جسم' سریر

جسم: (جس-م / نما) پنڈا' سریر'

جسن: (ک) جس گاون' تعریف کرن

جسودھا: بلدیو جی دی مُونہ بولی ماں

جشن: کسے خوشی دے موقع اُتے ہلا گلا یاں تقریب

- جشن مچایا: جشن منایا' خوشی منائی

- جشن نوروز: نوَیں سال دا جشن' ورھے دے پہلے دن دا جشن

جعد: جٹا' زلفاں

جعل: بناوٹ' ہنتر

- جعل ساز: دھوکے باز' بناوٹ کار

جعل الیل لباسا: (ع) رات نُوں لباس بنایا

جغرات: جگراتا (2) دہی

جف القلم: (ع) قلم سک گیا

جف القلم بما ھو کائن: جو کجھ ہوون والا سی (قلم سک گیا)

جفا: ظلم' زیادتی

- جفا جالن: دکھ زیادتی سہن

- جفا جُو: ظلم' ظلم کرن دی عادت والا

جفاف: خشک' ختم (لا)

جفت: جوڑا' ساتھی' دو اُتے ونڈیا جاون والا

- جفت موافق گو لے: اپنے ورگا (مناسب) ساتھی لبھدا اے

جفر: مصیبت' اوکھ' سختی

- جفر جالن: سختی برداشت کرن

جک سوہن سوہے ساوے: سُوہے تے ساوے لال تے ہرے (دوپٹے تے پگاں) خوب سوہنے لگ رہے سن۔

جکڑ: "جکڑن" توں' پکڑ

جکڑن: (ک) کسن' کس کے بنھن' جوڑن' چسلون

جکڑی: بنھی' پھسائی (2) بھرت' پربت دے چھاویں آئی

جکڑیا: بنھیا

جکو تکی (تکے): دوچتی' ڈر' اندیشا' خوف' وسوسا' وسواس' ڈھل مٹھ' دل نہ چاہندیاں

جکودھکی (دھکے): ویکھو "جکو تکی"

جکھ: غم وچ کھلن (2) تول

- جکھ جکھ: کھل کھل کے (غم وچ)

- جکھ جھکدیں: غم وچ کھلدیاں

جکھ: جکھن توں' مل

- جگ گئی: بل گئی، روشن ہو گئی
- جگدا: بلدا، روشن
- جگیا: بلیا
- جگ: زمانا، دنیا، جہان، سنسار
- جگ آوندا: جگ وسدا، اسیں جگ دے چوداں پرتاں نوں ویکھ رہے آں
- جگ اگوہندا: اگلے جگ دا، پرانے زمانے دا
- جگ توڑی: جد تیک دنیا قائم اے
- جگ واہراں: دنیا دے (طعنیاں دے) حملے
- جگ مل: زمانے دے نال، زمانے دے مطابق

جگ: دوجے ساتھی
جگ: جوگ، یوگیہ
- جگ دھوڑ: حب دا تویت

جُگ: صدی، ویلے دا لما دور، زمانے
- جگا جگ: ہمکو جگ، ہر زمانے وچ

جگ: یگ، ہون، سادھو باہمناں دی دعوت، نذرانا، قربانی، بلیدان

جگ: ساتھی، جتر، جوڑ (زوج)

جگاتر / جگادھر: بڈھلا، قدیم، پرانا، وڈا، کھانگھڑ، سیانا، جگادری (2) طوفان نوح، ہڑ نال زمانے دا انت

جگت: (ج۔گت) جگ، عالم، دنیا

جگت: مزاحیا فقرے بازی، چچکر، مخول

جگجگاون: (ک) جگمگاون، چمکن، دمکن، ٹمٹماون

جگدیو: جگدیو کلاں، امرتسر وچ ہاشم شاہؒ دا پنڈ

جگر: کالجا، حوصلا، جیرا
- جگرا کرن: دل پکا کرن، حوصلا کرن، دل نوں ٹھہراون

جگراتا: (مذ) انیندرا، جاگ کے رات کٹن

جگرن: (ک) جگن، جگی چلاون

جگڑے: جگ (مذ)

جگ مگ / جگمگ: چمکن، لشکن

جگن ناتھ: سمندر کنڈھے اک دیوتا دے ناں اتے بنیا ہندو مندر

جگناتی: جگراتا۔۔ کسے موقعے یاں تہوار پاروں رات جاگن

جگن: (ک) بلن، روشن ہوون، چمکن، لشکن

جگنو: ٹٹہنا، راتیں چمک کے اڈن والا مکھی دی نسل دا کیڑا

جُگنی: گلے دا اک گہنا (2) لوک گیت دا اک کردار

جگولی: گھنگرو، گھنگروواں والا

جگیانی: (مث) جوگیانی، جوگن

جگیر: (مث) جاگیر، سرکار ولوں ملی جائیداد، علاقا

جگھرن: (ک) بکھیڑا کرن، تکرار کرن، جھیڑن، لڑن، بھڑن، بحث کرن

جل: پانی
- جل ان: داناں پانی
- جل تھل اک ہوون: بہتی بارش کارن ہرپاسے پانی ہو جاون
- جل جنت: پانی دے جنور

جل جلالوں: جل جلال دی، رب دی (سوہنہ)

جل: جلن توں، بل، سڑ
- جل جلیندیاں: ساڑ وچ بلدیاں

جُل: چل، جلن، جلن توں امر

جلاں: جاواں، جاواں، ٹراں (بف)

جلا: (فا) چمک، لشک

جلاد: پھانسی دیون والا، قتل کرن والا
- جلادے: جلاد (مم)

جلال: رعب، غصا، بزرگی، شان

جلالی: سید شاہ جلال بخاریؒ دے خلیفے تے مرید، جوشیلی طبیعت والے

جلاندا: (جلاں۔ دا) بالدا، روشن کردا

جلاون: ساڑن، بالن (2) نبھاون (وعدا)
جلایم: میتوں بالیا، ساڑیا
جلاون: (ک) کنبن (2) غصے ہوون
جلد: جلدی، چھیتی
جلدی: چھیتی، کاھلی (2) بلدی
- جلدی جلدی جلدی: چھیتی چھیتی بلدی
جلدی: چلدی، جاندی (خف)
جلدیں: بلدیاں، جلدیاں
جلڑھی: جلی بلی (دِل جلڑھی: سڑے دِل والی)
جلساں: جاواں گی
جلم: جوک
جلن: (ک) بلن، مچن، سلگن، روشن ہوون، سڑن، بھجن، تپن، ساڑا ہوون، حسد کرن
جلن: (ک) چلن، ہلن، ٹرن، جاون
جلو: اگے اگے ٹرن، لگام، جلال، دبدبا، رعب
جلوث: جال دا ہکا رکھ، ہکا وݨ
جلوٹا: ہکا رکھ
جلوس: کسے مقصد کارن لوکاں دا نعرے لاندیاں گلیاں بزاراں وچ پھرن
جلوہ: نظارا، دیدار، تجلی، رونق، چمک، نور، پرتاب
- جلوے: جلوہ توں، نظارا
- جلویدار: جلوے دار، سوہݨے، سجاوٹی
جلوہن: گدگدی، مٹھی کھرک
جلھوڑے: ویکھو "جلھوڑے"
جلی: واضح، وڈی، روشن
جلی: جلمی، مستی دا ناچ، نعرۂ مستانا
- جلی پاون: ذکر جلی کرن
جُلی: گدا، رضائی
جلے: سڑے بلے، جنم وچ پوے (احمد)
- جلیاں: (جلے-آں) سڑیاں، بلے ہوئے (محم)
- جلیاں: (جلی-آں) جلی آں، سڑی آں، بلی آں

- جلیساں: بالاں گی، ساڑاں گی
جلینڈڑی: بالدی
جلے: جاوے
- جلیا: چلیا، ٹریا
- جلیساں: جالاں گی، وسر کراں گی، گزارا کراں گی
جلینڈا: (جلے-ن-دا) رہ رہیا اے
جلینڈیاں: گزارا کردیاں، جالدیاں
جلیل: جلال والا، رعب والا
جلیساں: ٹھہراں، رُکاں
جلیسو: ٹھہرن، رُکن
جلہر: منا (2) بدل، پانی لے جاون والے (جل + ہر)
جلھوڑے: جل ہوڑے، تندوے، پانی دے جنور
جلھے: گدڑی
جم: موت دا فرشتا، جمدوت، روح قبض کرن والا دیوتا، عزرائیل، یم
- جم پر: موت دا تھاں (نانک)
- جم پری: موت دا تھاں
- جم پھاس/پھاسی: موت دا پھندا
- جم جاگات: موت دی سزا
- جم جنڈار: ملک الموت
- جم جوہن: موت دی سزا
- جمدر: جم، ملک الموت
- جم کنکر: ملک الموت
- جم لوک: موت دا تھاں
جماد: جمادات
جمال: سوہپݨ، خوبصورتی، حُسن
- جمالوں: سوہپݨ وچوں
جمَال بد یعل: بدیع الجمال (پری)
جمان: جمیا، پیدا ہویا
جمان: (نا) جم آن، عزرائیل آون دا سما
جمان: جیماݨ، مرن مگروں بچھلیاں دلوں کھاون

دی دعوت، کوڑا وتا

جماتا: جماون، پکا کرن

جماون: (ک) پکا کرن، رکھن، گاڑھا کرن، قائم کرن، جوڑن

جمبن: (ک) ہچکچاون، سنگن

جموہ: (مذ) دیوتاواں خلاف لڑن والا اِک راکھشش

جم جم: بڑی خوشی نال، شوق نال، سُدا، ہمیشا

جمدی نوں: جمدیاں سار

جمدھر: جنجر

جمروپ: جم دا روپ، ویکھو "جم"

جمسی: جے گا

جمشید: ایران دا اک بادشاہ جِندا "جام" مشہور اے۔

- جمشیدی: جمشید بادشاہ نال تعلق رکھدا

جمع: اکٹھا کرن، رلاون، جوڑن

جمعیت: اکٹھ، سنگ، جتھ، جڑیا ہویا (مم)

- جمعیتی: جمعیت والا، ساتھیاں والا (مم)

جمل: (ع) اونٹھ

جمل: جُملہ، پورا، سارا، کل

- جمل جہان: پورے جہان وچ، پورا جہان

- جمل دا: سبھ دا

جمنا: ہندوواں دا اِک پوتر دریا

جمندے: جمدیاں، جمدے

جمن: (ک) جنم، پَیدا ہون، اگن (2) قائم ہون (3) جڑن، ٹھہرن

جمور: ہولی توپ، سنی

جمیا: اُگیا، ہور ویکھو "جمن"

جمیل: سوہنا، سُندر، خوبصورت

جن: جنا، بندا، آدمی (بف) اکھ (لا)

جن: جنے، جناں (2) جویں

جن: بھوت پریت، ہوائی مخلوق

- جن لاجاون: جن چھوڑ جاون، پاگل کر جاون

- جنی: ضدی

جناب: درگاہ، کچہری، دربار، حضور

- جنابوں: جناب توں، رب ولوں

جناور: جنور، جانور

جنازہ: میت، ارتھی، کفنائی ہوئی لاش

جنب: سن دا بوٹا

جُنب: ناپاکی، پلیتی، غسل دی لوڑ

- جنبی: جنب والا، جس اُتے غسل فرض ہووے

جنبش: (مث/فا) ہل جل، حرکت، ہلنت

جنت: بہشت، اوہ تھاں جتھے نیک لوک مرن مگروں جاون گے

جنتر: مشین، کل، سند (2) اِک قسم دا بوٹا

جنتری: تاریخاں دسن والی کتاب (2) جنتر منتر کرن والا

جنج: (مث) ویاہ سمے لاڑے نال جاون والے لوک (اکثر صوفی شاعراں نے جنازہ مراد لیا اے)

جنجال: جھمیلے، رولے، وکھت، وبال، اوکھا کم

جنجو/جنجوں/جھنجو: زنار، گٹ یاں دھاگا جو ہندو گل وچ پاوندے نیں۔ جینئو

جند: جندڑی، جیون، زندگی، روح، جان، حیاتی

- جندبازاں: جان اُتے کھیڈن والیاں (نوں۔۔۔/ہا)

- جند تنگ وچ آئی: اوکھا سا بنیا، مرن نیڑے ہویا

جندا: (جن-وا) جندرا، تالا

جندرہ: خراس، گھراٹ (2) تاراں بناون والا آلا (3) قید، جیل

جندرا: تالا (2) پَیلی دیاں وٹاں بناون والا سند

جندرن: (ک) خراد چاڑھن

جندوہ: جند، جیون، حیاتی، زندگی، جان (مجازن محبوب)

جندی: جند، جان (مم)

جنڈرے: زندگیے، جیون
جنڈ: اک رُکھ جو پنجابیاں وچ خُش بخت سمجھیا جاندا اے۔
جُنڈ: جھرمٹ، گروہ، جتھ
جنڈورا: جنڈ دا رُکھ
جُنڈرے: چُونڈے، سر دے لمے وال
جنڈیں: جنڈ دے رُکھ
جنس: شے، وست (2) اپنے ورگا
جنگ: لڑائی، بھیڑ
جنگال: زنگال، زنگ
جنگاور: لڑاکا، بہادر، پہلوان، جنگی
جنگاہ: وڈی جنگ، سخت لڑائی (2) میدان جنگ
جنگل: (مذ) بن، رُکھاں دا آپ مہار بے ترتیب ذخیرا
۔ جنگل جُوہاں: جنگل، جنگلی تھاواں
جنگل باش: جنگل واسی، جانگلی
جنگلا: اک راگ (2) واڑھ، تاراں وغیرا دی بنی ولگن
جنگلے: جنگل وچ
جنگم: گھنٹی یاں ٹل وجاون والے جوگی
جنگیلیاں: جنگ باز
جنگھ: پٹ، لتاں
۔ جنگھ جٹا: رسی نال جنور دیاں دوویں لتاں بنھ دیون تاں جے ٹُر نہ سکے۔
۔ جنگھیں: لتاں نوں
۔ جنگھیئیں: لتاں نال
جنم: (مذ) پیدائش، جنم، جمن
۔ جنم بھومی: جمن تھاں
۔ جنم ساکھی: سوانح عمری، جیونی
۔ جنم گوایا: عمر ضائع کیتی
جنما: جن (جمع)
جنمن: جمن، پیدا ہوون
جننی: جنم دیون والی، ماں

جنور: جانور
جِنورا: (جِ-نو-را) نِکا جن، بھوت
جنون: سودا، پاگل پن، وحشت، کملاپا
۔ جنونی: جنون والا، جنوں دا
جنی: ضدی
جنی: یونانی فلاسفراں نوں منن والا، یُنی
جنید: جنید بغدادیؒ ابوالقاسم بن محمد بن الجنید بن الجزار القواریری، اُگھے مسلمان صوفی۔ ایہناں 30 وار پیدل حج کیتا۔
جنیدی: حضرت جنید بغدادیؒ تے اوہناں نال تعلق رکھن والی کوئی شے
جِنّیں: جِنّاں
جن: جم، جم کے، جنم دے کے
جننے والے: جمن والے
جنا: مرد، جوان، بندا، خاوند
۔ جنا کھنا: ہر کوئی، عام بندا، لوکائی
۔ جنے: بندے، جوان، مرد
جنکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن
جنن: (ک) پیدا کرن، جمن، جنم دیون
۔ جنیدی: جمن والی، ماں
۔ جنیوں: جنیا گیا، جنم دتا
جو: جہڑا
۔ جو رادھا سو چُنیا: جو بیجیا سو وڈھیا، کیتے دا پھل پایا
۔ جو بلیا سو مرکے: مرن والیاں نوں مر کے ای بلیا جا سکدا اے۔
جواء: (مذ) پیسے لا کے یاں شرط لا کے کھیڈ کھیڈن
جواب: (مذ) کسے پچھ یاں سوال مطابق اگوں کیتی گئی گل (2) انکار، نہ (و.ن جواباں)
جواد: سخی، کھلے دل والا، دیونہار (رب دا اِک صفاتی ناں)
جوار: مکی تے باجرے دی نسل دا مشہور بوٹا جو

ساونی دی فصل اے۔ ایہدے دانے باجرے دے دانے توں موٹے تے گول ہوندے نیں (2) دریا یاں سمندر وچ پانی دا چڑھاء

– جوار بھاٹا: پورے چن دی رات نوں سمندری لہراں دا اتار چڑھاء

جوارح: (ع) جارحہ توں جمع (جارحہ: ہتھ تے ہور انگ' شکاری جنور' درندا' زخم پاون والی)

جوالا: اگ' شعلا' لاٹ

جوالا مکھی: آتش فشاں (پہاڑ)' اگ دے مونہہ والا

جوان: بالغ مرد عورت' صحت مند' طاقتور

جوانہ (جوانا): جوان

جوانہ: (ج-وا-ں-ہ) سرہوں دے ٹبر نال تعلق رکھدا اک بوٹا۔ ایہدے پھل سرہوں دے پھلاں ورگے' پر چار پتیاں والے تے ذرا ہلکے رنگ دے ہوندے نیں۔ تارا میرا

جوالن: (ک) جواون' زندا کرن

جواون: (ک) زندا کرن

جواہاں: اسیں جائیے (لا)

جواہر: جوہر دی جمع' قیمتی پتھر

جوائی: دھی دا خاوند

جوائی: زندہ کیتی (جواون توں)

جوائے: زندا کرے (مم)' زندا کیتے

جوائیں: (مز) زندا کریں (علی)

جوبن: (مذ) جوانی' سوہپ

– جوبن بھنڑی: جوانی دی مہک والی

– جوبن متی: جوبن پاروں مغرور (لا)

جوپن: (ک) بوجن' پھڑن' قابو کرن

جوت: (مث) چمک' لاٹ' روح' نور' چانن' روشنی

جوترا: اک دن وچ ہل جوتن دا رقبا یاں کم (2) تانگے یاں گڈے وچ جنور نوں جوڑن والی چمڑے دی دوھری

جوتش: جیوتش' ستارے دی ٹور دا انسانی جیون اُتے اثر دسن دا علم' نجوم

– جوتشیا: اے جوتشی

جوتن: (ک) جُتیاں مارن

جوتنا: جوتن' پشو دے گلے اُتے جوا رکھن' مرضی مطابق کم لین

جوٹہ: جوگیاں دے رسی وانگ اُلجھے لمے وال' جٹا

جوٹھ: کھاون مگروں تھالی وچ بچی ہوئی شے' جوٹھا (2) ناپاکی

جوجریاں: سبزی

جوجن: (جو-جن) جس جیّ نوں' جنہوں

جوجھن: (ک) جنگ کرن' یدھ کرن

جود: سخاوت' انعام' بخشش' کرم' کوشش' تیزی' جلدی' پھیتی

جودھا: (مذ) یودھا' لڑنمار

جور: (مذ/فا) ظلم' زیادتی

جوروجفا: ظلم و ستم

جورن: (ک) جذب ہوون' رجن

جورو: بیوی' سوانی (نانک/وا)

جوری: طبلے دی جوڑی (خف)

جوڑ: (مذ) دو چیزاں نوں جوڑن والی تھاں (2) جُٹ' سنگ' مقابلا (3) گنڈھ' گانڈھا (4) برابری

– جوڑ دا: جوڑ والا' تناسب والا' متناسب' برابر دا

– جوڑ دھجاں: بج بن کے' کپڑے جوڑ کے

جوڑا: لباس' کپڑے (2) دو چیزاں یاں شیواں

جوڑا: والاں نوں اکٹھیاں بنھیا ہویا

جوڑن: (ک) ملاون' گنڈھن' چوڑن' جمع کرن' اکٹھا کرن

جوڑن: توڑن' بنھن' کسن' جکڑن

جوڑی: جمع کیتی (2) دو شیواں دا جوڑا

جوڑلیس: اوہنے بنایا اے' اوہنے سرجیا اے (لا)

جوز: اخروٹ' جائفل (جوز ہندی : ناریل)
-جوزاں: جوز دی جمع
جوزا: اسمان اُتے اک برج
جوزق: (مذ) کپاہ دا ڈوڈا
جوزقیدار: (مذ) کھدّر پوش
جوسی: جوتشی (2) جیڈا' ہم عمر' ہمکالی
جوش: (فا/مذ) اُبال' اُبالا (2) جذبا' اندرلا ساڑ
جوشالی: پانی دا جوش' اُبالا
- جوشاں: جوش' اُبال
- جوشاندا: اُبالیاں ہوئیاں دواواں جو نزلے وغیرا لئی پینڈے نیں' کاڑھا
جوشندہ: اُبلدا' کھولدا
جوشی: جیوتشی' رمل دا علم جانن والا
جوفہ: مردار' لاش (2) مفت دا مال (3) لالچ' لوبھ' طمع
جوک: خون چُوس چمڑی کیڑا (2) مگروں نہ لہن والا
جوکھن: (ک) تولن' وزن کرن
جوکھوں: جوکھم' مشکل' اوکڑ' خطرا
جوگ: جوگی بنن دی حالت (2) دانداں دی جوڑی جو کھوہ یاں کولھو گیڑدی اے (3) جوگا' قابل (جگھیتر دے طور ورتیندا اے : چھین جوگ' نادن جوگ وغیرا)
- جوگ سندا: جوگ دا
- جوگ سدھا کے: جوگی بن کے' جوگ لے کے
- جوگ کماون: جوگ دے فلسفے اُتے عمل کرن
- جوگڑا: جوگ لین والا' جوگی' جوگیڑا
- جوگی: جوگ لین والا
جوگا: قابل' لائق (کسے گل دے) سزاوار
جوگاں: جے کدی
جوگن: جوگی دی مونث' جوگنی

جوگنی: جادوگرنی' بھتنی' جوگن
جوگی: جنھے جوگ لیا ہووے' ملنگ' درویش' اوارا پھرن والا
- جوگیانی: جوگن' جوگی توں مونث
- جوگیڑا: جوگی' جوگڑا
- جوگیلا: نقلی جوگی
- جوگیلیاں: جوگی دیاں نویاں چیلیاں
جول: میل جول' انداز' سبھا' طور طریقا' ڈھنگ' راہ' طرز
جول: ہلا دیون (لہ)
جولا: پنجالی دی اُپرلی لکڑ
جولاں: چکر' چھال' کُد' پھیری' دوڑ' جذبا' جوش' کاوڑ
جولانگاہ: گھوڑے دوڑن دی تھاں (2) لڑائی دا میداں (و.ر = جولانگاہے)
جولدی: بھالدی' تلاش کردی
جولسی: ویکھو "جولن"
جولن: (ک) ٹورن' وداع کرن' رخصت کرن' گھلن
جولن: جوڑن' جکڑن' جوتن
جولی: گھلی
جولیا: گھلیا
جولیے: ٹریئے' چلیئے
جوم: تیزی' زور' طاقت' کاوڑ' گھمنڈ' غرور' زعم
جوں: اک مشہور اناج' جو
جوں اندر بھُسی: بھُسی وچ جوں (وانگوں سڑن' بلن' بھُجن)
جون: قسم' ونگی' نسل' روپ
- جون ہزار اٹھاراں: ایس دنیا اُتے جانداراں دیاں اک ہزار اٹھاراں قسماں وسیاں جاندیاں نیں۔ (پرانا خیال اے جو ہُن غلط ثابت ہو چکیا اے)
جوناجوں: نسلاں' کئی ونگیاں دیاں جوناں

جونکی: جوش (دمودر)
جونی: بدیسی حملاور عورت (وا)
جونے جوگے: جون دے واسطے، نسل دے واسطے
جوون: (ک) جوتنا، جوڑن (ہل)
جوہ: تھاں، علاقا، کھلی بے اباد تھاں، وستی
- جوہے کُل پُھل والی: پھلاں والی تھاں، باغ بغیچا
جوہر: اندرلی حالت، ہنر، گُن، خوبی، ست
- جوہری: ہیریاں دا وپاری
جوہون: (ک) پرکھن، جانچن، ٹوہن، ڈھونڈن، لبھن
جوہی: ویکھنی، ڈھونڈنی
جوہیرا: نِکا جوہ، پِنڈ، محلا
جوئی: جوون توں، جوتی (2) بیوی
جوئی: بُرائی، وکھری، اچنج
جوئے: جوا توں، پیسے لا کے کھیڈنا
- جوئے دی ہار: جوئے وچ جِتن والا فضول خرچی پاروں نقصان کر لیندا اے ایس لئی جوئے دی جِت ہار برابر اے۔
جوئیے: جوئی، تھاں
جویں: جسراں، جس طرحاں
جہاد: (مذ/ع) مسلماناں وچ مذہبی مقصد لئی کیتی گئی جنگ
جہالت: بے علمی، مُورکھتا
جہد: مشقت، کوشش
جھک جھکی: جھک جھکی، لُک چُھپ کے
جہل: جہالت، بے علمی، اجڈپنا
جی: دی (سندھی)
جی: من، دل
جی: بندا، فرد
جے: جو، بہرحال (مم) جِنا (ش)، جد، جھوں (بف) اگر، جیکر
- جے تائیں: جد تیکر
جے: فتح، کامیابی
جیا: جی، من، جان، اے من، اے جی
- جیاجون: جاندار، جیو جنتر
جیب: (جے-ب) بوجھا، کھیسا
جیبھ: پرانی املا، جیبھ
جیبوں: جیبوں، جیب وچوں (مم)
جیبھ: (جی-بھ/مث) زبان
- جیبھا: زبان، مٹھا بول، جیبھ
جیت: جِت، فتح
جیتا: (جی-تا) جیوندا (مم)
جیتو: جِتن والا
جیتی: (جے-تی) جتی
- جیتی ترور چھائے / چھایا: جتی رُکھ دی چھاں اے
- جیتی دیتا: کیوں جے توں دیندا ایں (ش)
جیتے: (جے-تے) جتے (نانک)
جیتھرن: (ک) جرن، سارن، سہن، برداشت کرن
جیٹھ: دیسی مہینا جو گرمیاں دے مُڈھ وچ آوندا اے (2) خاوند دا وڈا بھرا
- جیٹھا: جیٹھ مہینے دا (2) وڈا پُتر
- جیٹھیاں: وڈیاں سالیاں
جیجا: (جی-جا) لاڑا، دولھا، بھنویا، بھین دا خاوند
جیحون: رُوس دا اک دریا
جیچے: جیویں
جیچی تیچی: جو جہی، تو جہی، جیسی تیسی
جید: وڈا قابل، زبردست عالم
جیرا: (جی-را) جگرا، حوصلا، قوت، برداشت
جیرا: (جی-را) جی، زندگی، روح، محبوب
جیراند: حوصلا، جیرا، جگرا
جیراں: اُجڑی تھاں، ویرانا، قبرستان
جیرھا: بہرحال
جیڑا: جی، دل

جیزنیہ: جزیا' غیر مسلماناں کولوں لیا جاون والا ٹیکس

جیساں: جیواں گا / گی

جیسل: اک پہاڑی دا ناں

جیسل میر: جیسلمیر' راجپوتے وچ اک پہاڑی تھاں دا ناں

جیفہ: مُردار' لاش' لوتھ

جیکر: جے' اگر

جیکن: جکن' جویں' جسراں

جیل: قید' قید خانا

جیل: (جی-ل) بندیاں دا ٹولا' فوج' جُھنڈ

جیں: جدوں (چکل) جِس' بھرٹا (بف)

– جیں تیں: جویں کویں

جینڈا: (جیں-دا) جس دا' جھدا

جیں کا: جھنوں

– جیں کا ویکھ نسکدا: جھنوں کوئی نہیں ویکھ سکدا

جینوں: جھنوں

جیند/ جیندر: کھوہ دی تہ دا گار

جیندن: (ک) کھوہ دی گار کڈھن

جیو: جی' دل (2) جیوندا' بندا' روح (3) آہو' ہاں (4) ہر زندا شے

– جیو جنتر: جیوندیاں چیزاں' ہر زندا شے

جیو: جی' مَن' دل

جیو جاندا: جی گھبراندا

– جیو چلنا: جی چاہن

– جیو دی اندری: نفس امارا دی خاہش

– جیو کھسن: دل کھوہ لین

– جیو ملین: دل دماغ

– جیو مہارا / مھاڑا: میرا دل

– جیو ہلنا: روح کنب جاون' ڈر جاون' دل اُتے برا اثر ہوون

جیوت: (جی-وت) جدوں' جِس ویلے' چناچہ (2)

جیوندا' زندا

جیوت: (جے-وت) جے نیز' جیکر

جیوڑا: جی' دل' روح (2) رسی دا اِک لڑ

– جیوڑا لوک ولاوندا ای: لوک ایویں جھوٹھی تسلی دے کے دل ولاوندے نیں۔

جیوی: (جیو-ی) جیوے گا (2) جی (دل) سی

جیو کوں: جے کوئی' جیکر

جیوں: وانگوں' ورگا' جس طرحاں' جویں

– جیوں جوں اندر جھمی: جویں جھمی وچ جوں

– جیونگر عاشق پتے: جویں عاشق پتا (ماردا اے / مم)

– جیوں کیڑا مرغابی: جویں مرغابی کیڑا پھڑدی اے (مم)

– جیونگر نقل کتابوں: جویں (اسمانی) کتاباں وچ لکھی گل

جیون: (جی-ون) زندا رہن' حیاتی مانن' زندگی کرن

– جیون جوگیا: جیون دی دعا' مرن جوگیا دا الٹ' کسے بڑے پیارے نوں کوئی کارا کرن پاروں گالھ نہیں کڈھدے سگوں پیار نال ایہ بول آکھدے نیں

– جیوں نہ جیون: جیوں جیون نہیں' جیون اوکھا اے

جیوناں: جیون' زندگی' حیاتی

جیوندڑو: جیوندیاں

جیوندڑی: جندڑی' جیون' روح

جیوے: جیون اُتے' زندگی اُتے (یا) (2) زندا رہوے' جیوندا رہوے

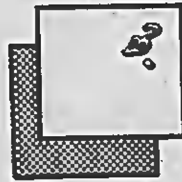
جیویا لوڑنا ایں؟: زندگی چاہیدی آ؟ (دا)

جیویں: (غ.ا) جویں' جسراں (2) جیوندا رہویں

جیہا: ورگا' جہیا

جیر/ جیرہ: پانی بھریا گھڑا' جھجر

جیٹریں: بہناں
جیبی منڈہ: رنگی رنگی داڑھی' سِکھ
جیبیاں کیبیاں: جویں کویں دی

جھ: پنجابی دی فارسی لپی دا بارھواں اکھر ویں اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی. گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل جھجا (ਝ) اے.
جھاب: بھانڈا' دُدھ چوون دا وڈا بھانڈا' چنگیر' چھابا
جھابرہ: پُوڑھی دا پردا' عیب لکاون دا وسیلا
جھابڑی: نیواں علاقا' دلدل' چھپڑ
جھابے: ویکھو "جھاب"
جھات: (مث) جھلک' جھاتی' ویکھن' جھاتی' اُچاویں نظر
جھاتا: جھات
جھاتی: جھلکی' جھات
جھاٹا: وال (سِردے کھلرے ہوئے وال)

جھاٹل/جھاٹلا: اُلجھے والاں والا (2) اُلجھیاں لٹّاں والا (زکہ) (3) دھوکھے باز' فریبی
جھاٹو جھاٹہ: فورن' جھبدے' ترت
جھاٹے: سِردے وال' جھاٹا
جھارنا: لوہے دا وڈا چھاننا
جھارنی: حلوائی دی چھاننی جو مٹھیائی وچوں وادھو روغن نچوڑن دے کم آوندی اے.
جھارن: (ک) مڑھن' چھانن
جھاڑ: وڈیاں جھاڑیاں (2) مارکٹ' جھڑک (3) جھاڑن توں ..... زکہ نالوں لتھا پھل' فصل' نفع' حاصل
جھاڑ: (مذ) نفع' حاصل' فصل' (2) دم' منتر' جن لاہون دا دم
جھاڑدی: ماردی' ڈراندی (نوشہ)
جھاڑن: (ک) پونجھن' صاف کرن' دھوڑ لاہون' جھنکن' چھنکن' دور کرن' ڈیگن' زکھ توں پتریاں پھل لاہون
جھاڑو: بوکر
جھاڑی: آپ اُگا کنڈیالا بوٹا' ریگستانی بوٹا
جھاڑے (جاون): لوڑ نال جاون
جھاس: (ک) جھسن' آڈھن (2) خشامد کرن' لالچ دیون' جھانسایاں دھوکھا دیون
جھاک: (مث) آس' آسرا' اُمید' ٹیک' اڈیک' جھاکا' فریب' دھوکھا' بالاں دی کھیڈ' جھجک' نظارے دی سیل
جھاکا: (مذ) جھاک' جھجک' جھینپ' سنگ
جھاکن: (ک) جھاتی مارن' جھات پاون' تکن' ویکھن' اڈیکن' لالچ کرن' للچاون' آس رکھن
جھاکنا: برداشت کرن' سہن (دا)' اکھاں جھمکنا' غور نال ویکھن
- جھاکی دا: جھاکی دا' جھات پائی دی (بلھا)
- جھاکے: جھاکے' ویکھے
جھاکے: جھروکے' باری' کھڑکی

جھاگ: برداشت کر، سہ، جھل (2) پانی عبور کر

جھاگ: جھاگ کے، مقابلا کر کے، ٹھلھ کے، گھبہ کے

جھاگا: گھاٹ، پتن، گزرگاہ، پانی پار کرن دی تھاں

جھاگاں: سہواں، برداشت کراں، پار کراں، تراں

جھاگن: (ک) سہن، سارن، جرن، برداشت کرن، ہنڈاون (2) ترن، پانی وچوں لنگھن

جھاگی: سدھا لنگھ جاون

جھاگے: سہوے

جھال: بھار، سہارا، شان، رعب (2) جھرنا، آبشار

۔ جھال نہ جھلی جاون: رعب نہ سہاریا جاون (حسن دا)

۔ جھال نہ جھلدا کائی: رعب تے شان کسے کولوں برداشت نہیں ہوندا۔

جھال: جھالر

جھالن: (ک) دھات نوں ٹانکا لاون، پانی نوں برف نال ٹھنڈا کرن (3) چمکاون، لشکاون، صاف کرن (4) تیز بناون (5) جھلن

جھامبڑ/ جھانبڑ: رُکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

جھامبڑن / جھانبڑن: (ک) جھنبن، رُکھ دے پتے جھاڑن

جھانب خاں: مرزے دا شریک بھرا (حافظ)

جھانبا: (مذ) جھانبڑ، رُکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

۔ جھانبا کرن: درخت توں پھل لاہون، وڈھی دے پیسے یاں شے وصولن

جھانبڑاں: سوٹیاں، جھمکاں

جھانجر: (مث) پیراں دا اک گہنا

جھانجرا: (مذ) بارش دا طوفان

جھانجیرے: ویکھو "جھانجر"

جھانگ: رُکھاں یاں ٹاہنیاں دا جھنڈ، جھنگی

جھانگڑا: گھنے رُکھاں دا جنگل، جھانگ، جھنگی

جھانتا: جھا نکن، ڈھونڈن

جھانی: مرگھٹ، شمشان بھومی

جھانواں / جھاواں کر کے: خبردار کر کے، دس کے (دمودر) چیتاونی دیون

جھاور: تیج

جھاوہ: گھاہ پھوس، جھاہی، نکی جہی کُلی

جھاہی: (مث) نکی جھونپڑی تے اوہدا سمان

جھاون: (ک) خبردار کرن، سمجھاون، چیتاونی دیون

جھب: تُرت، فورن، جھیتی، جھبدے، کالھی

۔ جھب نذر: نویں لگن والے فوجدار نوں نذر جس راہیں علاقے دے معتبر اپنی وفاداری دا اظہار کردے سن۔

جھبارو: ہِلا، رِجھیا ہویا

جھبدے: جھیتی نال، تُرت، کالھی

جھبڑ: ہج

جھبلن: (ک) ہلونن، ہلاون، رڑکن، جھنجوڑن

جھبن: (ک) پانی نال تر کرن، گِلا کرن، بھیون

جھبیل: (مذ) ملاح، مچھیرا

جھپ: "جھپن" توں، ویکھو "جھپن"

جھپ لین: جھپٹا مار کے کھوہ لین

جھپٹا: (مذ) کھوہ لین لئی ماریا گیا پنجا یاں ہتھ

جھپٹن: (ک) جھپٹا مارن، حملا کرن، شکاری جنور دا شکار اُتے بھجن، کھوہن

جھپڑن: (ک) بچن، جھپن، پڑچھن

جھپکن: (ک) کھولھن میٹن، اکھ جھمکن (2) ڈرن

جھپاون: (ک) دھوون، انگھالن، کھنگالن

جھپن: (ک) دبوچن، جوہن، پھڑن، پڑچھن، ہوا وچ آوندی یاں ڈگدی شے نوں ڈگن توں پہلاں نپ لین۔

جھپیٹن/ جھپیڑن: (ک) سنگوڑن، گھٹن، بھچ

جھت: سنگھنے بوٹیاں والی تھاں (خف)

جھٹ: (مذ) ویلا، وقت، تھوڑی دیر، فورن

۔ جھٹ پٹ: جھیتی، ترت، فورن

۔ جھٹ کرن: تیزی کرن، پھڑن لئی تیز دوڑن

جُھٹ: پنجے دا تیز حملا' جھپٹا' جھٹاء
- جُھٹ مارن: جھپٹا مارن
جھٹا: (نا) چھپڑ کنڈھے ٹویا مار کے کھیت سیراب کرن دا پربندھ' عام طور دو بندے تغاری یاں رسی بنھی بالٹی نال پانی دیندے نیں۔
جھٹالن: (ک) جھوٹن' ہُوٹے لین
جھٹک: جھٹ کُ' ذرا دیر
جھٹکا: ھنڈاکا' ہلارا (2) اِکو وار نال جنور دا سر لاہن
جھٹکن: (ک) جھٹکے نال کھچن' جھٹکا مارن (2) جنور دا اکو واری نال سر وڈھن' جھٹکا کرن
جھٹکے: دھکے (لا)
جھٹکے: جھٹ کے' گتھ کے (لا)
جھٹن: (ک) پانی والی تھاں نوں پانی توں خالی کرن
جھٹن: (ک) جھپٹن' پنجا مارن
جُھٹی: اِکو ساہے کیتا کم' لگاتار کم
جھٹھالیا: جھوٹھا آکھیا' جھٹھایا
جُھٹھیاون: (ک) جھوٹھا کرن
جھج: اندرو اندر گالن والا غم
جھجر/ جھجری: (مث) گھڑا' مٹکی
جھجک: (مث) جھاکا
جھجکن: (ک) جھکن' سنگن' ہچکچاون' شرماون
جھجھار: لڑاکا' جھوجھار' جیدار' جنگ جو
جھجھکارن: (ک) ڈراون' غصے وچ بولن
جھجھن: (ک) غصے ہون' چڑچڑا ہوون
جھر جھر: غم' افسوس (کر کر کے)
جھرانا: (ک) غم یاں ہرکھ کرن
جھج: جھکو' فضول کم' بھیڑی عادت
- جھج مارن: ماڑا کم کرن' ناپچدا کم کرن
جھنڈو: مُورکھ' جس بندے وچ رقابت نہ ہووے' رن مُرید
جھنو: جنگل' گھنے جنگل
جھنو: "جھرو" توں

- جھرو قجن: مکمل جاندے نیں (جاون)
جھرا: (نا) کمینا' بھکھا' لالچی
جھرانا: جھردا
جھربرن: (ک) لانبو سٹن' زور نال بلن
جھرٹن: (ک) جھٹن' جھپٹن' کھوہن
جھردا: فکر کردا' پریشان ہوندا' افسوس یاں غم کردا
جھرک: خوراک نوں ترسن والا' بھکھیاں اکھاں والا
جھرکاون: (ک) پاڑن
جھرکن: (ک) تاکھن' للچاون' رِسکن' چاہون
جھرکن: (ک) جھرن' پچھتاون (2) سنگڑن' تنگ دِلی دا وکھالا کرن
جھرکی: (مث) تاکی' باری' جھروکا' کھڑکی
جھرکاون: (ک) بھانبڑ بالن' اگ تیز کرن
جھُرلو: (نا) مداری دا ڈنڈا جنوں پھیر کے اوہ کرتب وکھاوندے نیں۔
جھرمٹ: (نا) جمگھٹا' گروہ' اکٹھ
جھرمر: (مث) رُن جھُن' رم جھم' پھوار' بارش
جھرمل: لشک' چمک دمک
جھرناٹ: (مث) جھرپٹ' کنبنی' جلوہن
جھرن: (ک) تبکا تبکا کر کے ڈگن' چووݨ' ترمن
جھُرن: (ک) جھرکن' پچھتاون' ہتھ ملن' ہرکھ کرن
جھروکھڑے: جھروکے' نکی باری' جھروکے
جھروکے / جھروکا: باری' کھڑکی
جھریا: جھرن توں' نہ ملدی شے دا افسوس
جھریاون: (ک) مرجھاون' کملاون' جھریاں پین
جھرسٹن: (ک) خراش' جھرپٹ مارن' ہکھا ہکھا ٹکسن' گھسیٹن
جھڑ: بدل' بارش' مینہ' جھڑی
- جھڑدا کھنڈ: بدل دا پردا
جھڑ گئی من کی جھڑی: من دی بارش ہو گئی'

اتھرو وگ گئے، دل صاف ہو گیا
- جھڑی: جھڑ، بدل
جھڑنا: جھڑن توں اسم، ڈگن، جھاڑے جاون
- جھڑدا: ڈگدا
- جھڑدے مُنکے: سر (تن توں جدا ہو کے ڈگدے / لط)
- جھڑ مریاں: ڈگ مریاں، ویکھ کے غش کھا ڈگیاں
- جھڑیا: ڈگیا، ڈھٹھا (پیراں اُپر جھڑیا: پیریں ڈگ پیا)
- جھڑیاں: ڈگیاں
جھڑوا: سخت (لا)
جھڑکن: (ک) جھڑک دیون، ڈانٹن، کھرکن
- جھڑکے: غصے نال اوکھا بولے
جھڑگے: جھلسل کردے
جھڑن: (ک) ڈگن، ٹھن، رکھ توں پھل یاں پتر وغیرا تھلے ڈگن، ڈھین
جھڑوتا: موسم گروں رکھ اُتے لگا رہن والا پھل، بے موسما پھل
جھڑی: بارش، مینہ، ورکھا
جھڑیاں: بارش (2) جھڑن توں، ڈگیاں
جھڑیا ہے: جھیڑا کردا اے
جھس: رگڑ، مالش (کر کے) مل (کے) (2) چسکا، ٹھرک
جھسن: (ک) ملن، رگڑن، تلی نال ملن
جھسن: (ک) شرماون، سنگن، جھکن
جھسی: بسی، جلی، برداشت کیتی
جھسیٹن: (ک) جھریٹن، گھسیٹن، کالمی کالمی لکھن
جھک: جھاکا ("جھکن" توں) شرما
- جھک کے: جھاکے پاروں، شرما کے
جھکا: نیواں، ڈیٹھاں
جھکاٹ: نیویں تھاں، ڈھلاق

جھکاون: (غ ا) جھکاون
جھکاون: چڑاون، جھاکا دیون، جھکائی دیون
جھکایو: جھکایا، بھمی جھکوائی، ماچھیاں والا کم کرایا۔ حضرت سلیمانؑ دا واقعا جدوں اوہناں اِک کوجھی ماچھن توں نفرت کیتی تے ربی سزا دے طور تے اوہدے نال ویاہ کرنا تے ماچھیاں والا کم کرنا پیا (بلھا)
جھکڑا: جک جک، بکواس
جھکن: (ک) جھاکا لگن، شرماون، سنگن، جھکن
جھکن: (ک) نیواں ہوون
جھکن: (ک) اُلرن، نون، سجدا کرن
جھکوڑے: (مذ) جھکی
جھکولن: (ک) انگھالن، دھوون (2) رڑکن
جھکھ: ویکھو "جھخ"
- جھکھ مارن: ناکام کوشش کرن، نامناسب کم کرن، ویلا ضائع کرن والا کم کرن
- جھکھ ماری: جھکھ مارن دا کم کیتا۔ جھکھ مارن
جھکھڑ: (مذ) انھیری، بُہت تیز ہوا
جھکھسی: دل وچ دُکھ کرے گا (غم)
جھکھن: جھکھ مارن، بکن، بکواس کرن
جھکھن: (ک) ساڑ لگن، جھرن، دل وچ دکھ کرن
جھکھینڈا: جھکانڈا، کھجاوندا
جھگ: (مث) صابن وغیرا گھولن نال پانی اُتے آون والے نکے نکے بلبلے، پانی یاں ہور ترل اُتے کسے وجہا نال آون والے بلبلے
جھگا: قمیض، کرتا
جھگا: جُگی، جھونپڑی، گھر
جھگاون: (ک) جھگ آون
جھگاون: (ک) کھوہن، چوہن، توون
جھگائی: کھوہی (غ)
جھگیا: پانی وچوں لنگھیا
جھگڑا: (مذ) لڑائی، رپھڑ، جھیڑا

ـ جھگڑالو: لڑاکا، جھگڑن والا
جھگڑا: (مذ) وسدا گھر(دا)، جھگا
جھگاون: (ک) جھگاون، جھک آون
جھگی: (مث) کگی، جھونپڑی، چھن
ـ جھگی وسن: گھر وسن، اولاد ہوون
جھگے: جھگا دی جمع، قمیض
جھگے: جھونپڑی، جھگی، گھر
ـ جھگے گالے: گھر تباہ کیتے
جھگیندا: جھاگدا، جھلدا، سہندا
جھگیندے: جھاگدے، چیر کے لنگھدے، پار کردے
جھل: پاگل پنا، جنون، خبط
ـ جھل ولی: پاگل، کملی، بیوقوف، ندان
جھل: گھنا جنگل (جمع: جھلاں)
جھل اوٹل: اوکھا راہ
جھل: جھلن توں، سہہ، برداشت کر
جھل: ہتھ پکھی دا پھیرا
ـ جھل مارن: ہتھ پکھی نال ہوا دیون
جھلا: شرم حیاء
جھلا: پاگل، کملا، خبطی، نادان
جھلار: آبشار (2) نہریاں دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنیا کھوہ دا گیڑ
ـ جھلاراں: جھلار دی جمع، آبشاراں
جھلارے: جھوٹے، ہلے (واء دے)
جھلارن: (ک) جھوٹے لین، جھوٹن
جھلاریں: دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنا کھوہ، جھلار
جھلانگے: سویرے، تڑکے
جھل جھول: گروہ، جماعت (لط)
جھلسن: (ک) بھلسن، بھجن، پھکن، سڑن
جھلسی: جھلے گا، برداشت کرے گا، سہوے گا
جھلسی: جھلے گی، چلے گی، وگے گی
جھلک: جھاتی، جھات

جھلکارا: جھلک، جھلکارا
جھلکن: (ک) جھلمل کرن، چمکن، ٹمکن، لشکن، دمکن
جھلکن: (ک) بالن، ساڑن، جھلسن، بھنن، بھٹھی وچ بالن ڈاہون، جھوکن (2) لمکن، ڈھلکن، ہلکن (3) ہولی ہولی ٹرن
جھلکے: واء دے بُلے
جھلمل: چمکن
جھلن: (ک) برداشت کرن، سہن، سہارن، جرن، بھوگن (2) ذمے لین، منن، قبول کرن (3) واء لئی ہتھ پکھی پھیرن
جھلن: (ک) واء دا چلن، لرزن، ڈولن، وگن
جھلی: جھل، بیلا (2) کملی، پاگل
جھلی: چلی (واء)
جھلے: پاگل، کملے (جھلا توں جمع)
جھلیاں: جھل، پکھی توں ہلا کے واء دیون
جھلیں: جھل توں، جنگل توں، جھل وچ
جھلیندا: جردا، برداشت ہوندا، سہیا جاندا
جھلیونے: روکیو نے (نوشہ)
جھم: ڈگن دی اواز (لط)
جھم: چھل، فریب
جھماکا: پانی وچ ڈگن دی اواز (2) نظر، نیجھ
جھماکی: جھمکاون، جھپکن (اکھاں)
جھمبن: (ک) جھنبن، درخت توں پھل لاہون، جھانبا کرن، مارن، بھنڈن، کٹن
جھمدر: (مذ) لڑائی دا اک ہتھیار
جھمر: جھومر، اک ناچ
ـ جھمر ماروں: (آؤ) جھومر نچیے
ـ جھمراں: جھمر ناچ
جھمکن: لشکن، چمکن
جھمکے: کناں دے والے، کانٹے
جھمنی: (مث) جھپنی، اکھ دی پلک
ـ جھمنیاں: جھمنی دی جمع، پلکاں، پچھیاں

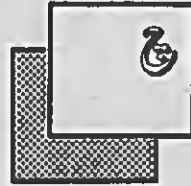
جھمی: زنانا دوشالا' کڈھائی والی گرم چدّر
جھمیلا: پواڑا' وکھت' مُشکل
جھناں: (غ۔ا) چنھاں' چناب دریا
جھنب: (جھم۔ب / مث) واچھڑ' مینہ' چھانڈا' انھیری مینہ (2) جھاڑ' جھڑک
- جھنبر: (جھم۔بر) زور دا مینہ (مجازن بہت روون)
- جھنبراں لاون: اکتار بارش ہوون' (اکتار روون)
جھنب: (جھم۔ب / مث) اجہی بُکل جس وچ صرف تھوڑا جیہا مُونہہ اُنّ کجیا ہووے
جھنبر: (جھم۔بر) جھمُر ناچ
جھنبے: مارے کٹُے
جھنجٹ: (مذ) جھمیلا' کھلارا
جھنجوڑن: (ک) جھوٹے دیون' ہلاون
جھنڈ: (مث) سردے وال (خاص کر پہلی وار)
جھنڈن: (ک) پہلی وار سر مُنّن
جھنکن: (ک) جھنکن' کھنکن (2) غصے وچ آون (3) ڈکن
جھنگ: (مذ) جنگل' بیلا' جھنگی (2) چنھاں کنڈھے اک شہر دا ناں
جھنگا: (مذ) جھگا' جُھگی' گھر
جھنگار: (مث) رولا رپا' چیک چہاڑا' مور دا بولن
جھنگراون: (ک) کھوہ گیڑن دی اواز
جھنگڑ: نکا بیلا' جھاڑیاں
جھنگڑی: (مث) جھنگڑ' جھاڑی
جھنگن: جھوٹا لین
جھنگی: نکا بیلا' سکھنے رکھاں دا جنگل (2) جھنگ شہر دا واسی
جھنگی: جھگی' جھونپڑی' کُلی
جھنکن: (ک) جھڑکن' غصے ہوون
جھنکیاں: اک آتش بازی' پُھل جھڑی
جُھنیا: جھوٹیا' ڈِگا' جھڑیا' ہور ویکھو "جھونن"

جھو: جھڑ' گھنا جنگل
جھوبالا: سخت حیران (و۔ر = جھوبالے)
جھوٹا: جوانی چڑھیا سنڈھا
جُھوٹا: جُھولا' ہلارا
جھوٹڑا: جھوٹا (و۔ر: جھوٹڑے)
جھوٹے ہال: جوگی انداز وچ جھوٹ کے ریاضت کردے آں (وا)
جھوٹے دوہنی: جھوٹے دا دُدھ کڈھن والی' ہر طرحاں مطلب کڈھن والی
جُھوٹھ: کُوڑ' غلط
- جھوٹھ پسارا: جُھوٹھا کھلارا' فانی دنیا
- جُھوٹھالیا: (غ۔ا) ویکھو "جھُٹھالیا"
جھوجھ: یدھ' جنگ' لڑائی
جھور: "جھرن" توں' غم نال (2) خارش' کُھرک
جھورا: (مذ) غم
جھوراتا: (مذ) شرمندگی' پشیمانی
جھورسو: پچھتاؤ گے
جھورسیں: جھوریں گی' پچھتاویں گی
جھوری: جھرن والا
جھورے: جھُرے' افسوس کرے' پچھتاوے
جھوریندی جھورے: پچھتاوے
جھوریواں: جھریواں' ترفیواں' پچھتاوا' اندوہ غم
جھوڑن: (ک) مارن' کُٹن' ھسنڈن' توچن
جھوڑی: گٹھ لما چمڑے دا رچھ جو جن کڈھن والے تے بھنڈ ورتدے نیں
جھوسا: جھٹکا
جھوک: وستی' پنڈ' گراں' ڈیرا (2) اُلار' جھولا (3) بھٹھی وچ بالن دا اِک پور
- جھوک لاون: عارضی ڈیرا لاون
- جھوک ڈو کھیندی: دُکھاں دی وستی
- جھوکاں: جھوک (وستی) دی جمع
- جھوکیں: جھوکاں (2) بالن جھوکن
جھوک کنن: جھولے لین

جھوکن: (ک) جھو نکن' اگ وچ بالن سٹن
جھوکیا: (جھو-کے-آ) جھوٹیا' ہلایا
جھول: جل' پانی (2) کانبا کھاون یاں اُلرن دا نقص
جھول: چکر' موڑ (2) بھنور' گھمن گھیری (3) گھول کے (4) جھولی
جھولا: رعشا (وا)
جھولا: ہلیکا
جھولڑی: جھولی
جھولن: (ک) انگھالن' کھنگھولن' دھوون
جھولن: جھوٹے
جھولی: فقیر دی تھیلی
جھولی: گودی' آغوش' دامن' جھگڑا' کرتے دا ساہمنے والا پلا
- جھولی پایا: من لیا' قبول کیتا (با)
جھولے: جھلن توں (2) جھکڑ دا تابع (جھکڑ جھولے)
جھولے: وا دے بُلے' جھوکے
جھولے: ہلیکے
جھومر: جھمر' اک قسم دا ناچ
جھومن: (ک) ہلارے کھاون' ہلن' ڈولن' لہراون
جھوں جاون: جوش گھٹن (2) جھکن
جھونپڑ: جھونپڑی' جُگی
جھوندی: وگدی' جھلدی
جھوتا: عمل شروع کرن' مارن لئی تیار ہوون
جھوتری: ہلاندی' جھوٹے دیندی
جھوٹن: (ک) پھل سٹن لئی رُکھ نوں ہلاون
جھووݨ: (ک) ہلاون' شروع کرن' چھوہن' چلاون' چکی پھیرن
جھووٹے جھوون: نواں کم شروع کرن' چکی گھماون
جھوہنپڑا: (غ ا) جھونپڑی' جُگی

جھیاں: جھی دی جمع --- جھگڑا' پنگا' جھیڑا (جھیاں لین)
جھیپ: جھاکا' شرم' لج
جھیڈ: جگت' مخول' چہل' مذاق' ٹوک' پچکر' مکور
جھیر: وتھ' دو دنداں وچکارلی وتھ (جمع: جھیراں)
جھیرا: اُجڑیا کھوہ' ٹویا' ذلت دا ٹویا
جھیرن: (ک) دھوبی دا کپڑیاں نوں مسالا لاون
جھیڑ: جھیڑا' جھگڑا' رٹا
جھیڑا: جھگڑا' رٹا' بحث تکرار (ور: جھیڑاں' جھیڑے)
جھیڑاں: جھگڑے' (2) کیں جھگڑاں
جھیکڑ: ٹویا' کھڈا (2) اونٹھ دا او نُکھی اُتے چڑھن
جھیکڑا: مرزا صاحباں دے قصے وچ اک راہی دا ناں (حافظ)

چ: پنجابی دی فارسی لپی دا تیرھواں اکھر ایہ عربی وچ نہیں ہوندا' ایس لئی جہناں لفظاں وچ "چ" آوے اوہ عربی نہیں ہو سکدے ایہدا وٹاندرا س' ش تے ک نال کدی کدی ہوجاندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل "چچا" (ਚ) اے

چا: چک' چک کے اٹھا (چاون توں)

- چا رکھسی: چکیا کرے گا' چُکی رکھے گا (مم)

چابک: (مذ/فا) چھانٹا' کوڑا' سوٹی نال چمڑے دے تکی جہی کاتر بجھی ہوئی

- چابک دست: چابکدست' تیز ہتھ والا' ماہر' کاریگر

- چابکدستی: چابک دست ہوون دی حالت' کاریگری

چابو: (مذ) چبن جوگ' جو چبیا جا سکے

چابی: (مث) کنجی' تالا بند کرن تے کھولن والا آلا

چاپڑ: (مذ' چاتر' گلادھڑ (2) گارے یاں پلستر دا کھر-لیرا (3) بھڑولے دا ڈھکن

چاپڑن: چاپلوسی

چاپلوس: (فا) خوشامدی' مطلب کارن مٹھا

چاتا: چکیا' چایا

چاتر: چڑ' چلاک' گلاں کرن والا' چلتر کرن والا

چاتس: اوہنے چکیا

- چاتس گلاکوئی: اوہنے گلا کیتا' گلا گوئی شروع کیتی

چاتم: میں چکیا' میں چایا

چاتو: چکیا' توں چکیا

چاتی: چکی' چائی (و.ر چاتے)

چاٹ: (مذ) چسکا' لگن' سواد' چینک

- چاٹ اولی: نرالی لگن

چاٹاں: چاٹ دی جمع' چسکا' چینک

چاٹی: (مث) مٹی دی چاٹی جس وچ دُدھ ووھاندے تے رڑکدے نیں.(2) پتھر دی سِل

چاٹیاں: پتھر دیاں سلاں (خف)' ہور ویکھو "چاٹی"

چاچا: چک چک کے

چاچڑ: چاچڑاں' خواجا فریدؒ دا قصبا

چاچکا: چاچے نال تعلق رکھدا (و.ر چاچکی)

چادر: (مث/فا) چدر' وڈے بر دا کپڑا جو بسترے اُتے وچھاون یاں آتے لین دے کم آوندا اے (2) پردا

چادر: آتشبازی نال بنیا جھرنا

چادراں: پردا (کردیاں نیں/وا)

چار: تن توں اگے دا ہندسا (2) سواد (3) چار پہر یعنی اوھا دن (خف)

- چار تخت دے حدہ: زمین دے ست وچوں چار ہسے' چار براعظم

- چار جگ: چار یگ' چار زمانے یعنی ست یگ' ترتیا' دو آپر تے کلجگ

- چاردیوار(ی): وگن' چار دیواری

- چار سوتی: اک قسم دا کپڑا جو کڈھائی دا کم آوندا اے

- چار سیاں: مٹی' پانی' اگ تے ہوا (پنجوں مدح)

- چار کسوتے انگ وٹانا: انج دا بھیس وٹا کے جوگی بننا کہ رشتے دار وی نہ پچھان سکن

- چار وید: ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں. سام وید' رگ وید' یجروید تے اتھروید

- چار کُک سے: لگ بھگ چار سو' چار کو سو

-چارے: چار (چار صحابہ' خلفائے راشدین)
-چاریں کوٹاں: چار کونے
چارن: گا کے سکھیا سکھن والے
چارن:(ک) چروان' ڈنگراں نوں گھاہ پٹھا کھوان (لئی باہر لے جاون) (2) دھوکھا دیون
چارو: (مذ) چاک' چروان والا' چھیڑو
چاروں: آ چاریئے
چارہ: (فا) علاج
-چارہ دل: دل دا علاج
چارے: چرائے' چراگاہ (ناٹک)
چاڑا: چوڑا
چاڑی: چاڑھی' چڑھائی
چاڑھ: چڑھا
چاڑھی: بلندی (کچل)
چاڑھے: چڑھاوے (2) پکاوے
چاڑھیاں: چڑھائی' اُپر جاندا راہ
چاس: (مث) چاشنی (2) جنسی عمل' کام
چاسی: (مذ) کسان (2) چھکے گا
چاشنی: (مث) چاس' شیرا' مٹھا' مٹھاس
چاق: (مذ/فا) چست' تگڑا
چاقو: (مذ/فا) لکڑی دے دستے تے لوہے دے تیز پھل والا کٹن دا سند
چاک: زخم' پھٹ' چیرا
چاک: چروان والا' چھیڑو' چرواہا
-چاک چکیٹا: چاک' چرواہا' گڈریا
- چاک مہیں: مجھاں چراون والا' رانجھا' چاک
چاک ٹوٹے ٹوٹے' چاک کر کے' چیر کے
- چاکا چاک: ٹوٹے ٹوٹے' کپ کے' چاک کر کے' چیر کے
- چاکاں: چاک دی جمع
چاک: نوکر' ملازم
چاکر: نوکر' ملازم' چاک

چاکری: نوکری' سیوا' ملازمت
چاکو چاک: کپن' کپ کے کھولھن' چاک کرن
چاکی الفز: الفز چاک' رانجھا
چاکھی: چکھی
- چاکھیدا: چکھی دا
چاگھ: مخول' مسخری' مذاق' چکھن دا کم' مشکری
چال: ٹور (2) داء (3) چلاکی
چالاک: ہشیار' چالباز' تیز
چالو: چلدا' رائج' جاری (2) بھج جاون والا (وا)
چالی: چالھی' 40
چالی: چال' حال' چالا' طور طریقا' چال چلن والا
چالی: کسے خاص مقصد نوں پورا کرن لئی ترتیب دتی گئی پارٹی
چالے: سلوک' طور طریقا' سبھا' چالبازیاں' کرتوت کم' مکر فریب' دھوکھا
چالیاں: چالبازیاں' دھوکھے' فریب' چالاں
چالیں: رفتار' چال' ٹور' گلاں باتاں' چالے
چالیے: چلائی اے' ٹوری اے
چام: (مذ) چم' چمڑی
چام چٹھ/چڑک: چمگادڑ
چام چڑی: چمگادڑ' چام چٹھ
چاءل: چاء' شوق' جذبا' خشی
چاموں: چام توں' چمڑے توں
چامھلن: (ک) شوخی کرن' چنچل ہوون' چاہڑن
چانا ایں: چکدا ایں
چانبڑن: چامھلن' چاہڑن' چنچل ہوون
چانپ: پسلی والے گوشت دا ٹکڑا
چانچک: اچن چیت' اچانک
- چاند: چن
چاند کلاں: چن شکلا' چن دے روپ والا (لط)
چاندا: چن
چاناں: چن
چاندا: چکدا (و-ر: چاندے' چاندیاں)

چاندی: چٹے رنگ دی مشہور قیمتی دھات (2) چاوݨ توں، چکدی

چانگ: (مث) چانگھ، چانگر، نعرا، چیک، کوک، چوبھوں یاں ناخشگوار اواز (2) لوکاں دی بھیڑ تے رولا

چانگاں: کوشش، جتن، چانگراں، رولا

چانگݨ: (ک) چانگرݨ، کوکݨ (2) کئے پشوواں دا اجڑ (3) بچے دی چٹھ نال بولݨ نوں سوارݨ

چانگے/چانگھے: اجڑ تے اوہدی اواز، دھوڑ ڈنگر، پشو

چا نکیندیاں: چانگراں ماردیاں

چانگھاں: چانگراں، رولا، اُچی اواز، چانگ، چیکاں

چانگھرݨ: (ک) چا نگھݨ، چیکݨ، کوکݨ

چا نگھݨ: (ک) ویکھو چانگرݨ

چانݨ: روشنی، رُشنائی، سوجھلا، (2) ظاہر ہووݨ، اوہلا نہ رہݨ (چانݨ ہووݨ)

-چانݨا: (مذ) چانݨ، روشنی

چانݨی: (مث) چن دی روشنی

چانݨی: (مث) دری

چاݨ: (ک) چاوݨ، چکݨ

چاݨا: چکݨ، چاوݨ

چاݨ بھاݨ: رولا رپا

چانگ: (مث) چݨنگ، بھاہ، اگ

چاوڑ: (مث) چاء، شوق، ناز نخرا، شرارت

چاوڑ چلکڑ: لاڈ ناز، ناز نخرے

چاوڑݨ: (ک) چاہݨ، چاوڑ کرݨ، چا ملݨ

چاول: (مث) چاء، شوق (2) مشہور اناج، چاول

چاوݨ: (ک) چاݨ، چکݨ، اٹھاوݨ، (2) چوری کرݨ، کوئی شے چھپا کے چک لیݨ (2) اکساوݨ مشتعل کرݨ

- چاوݨا: چک کھڑݨ، چاوݨ

- چاوݨ رکھ کندھاڑا: موڈھے اُتے چکدے نیں

چاویں: چکیں، کڈھیں (چکّل)

چاہ: (نا) کھوہ

-چاہ زنخ: زنخ دا کھوہ (لا)

-چاہ کنعانی: کنعان دا کھوہ (جتھے حضرت یوسفؑ نوں سٹیا گیا سی)

چاہ: چاہت

-چاہاں: چاہ، من چاہی شے

-چاہسی: چاہوے گا/گی

-چاہیں: چاہویں گا

چاہری: کھڑی (خف)

چاہڑ: غ ا-ویکھو چاڑھ

چاہلی: غ ا- چالھی، 40

چاہ موتی: موتیاں (مروارید) دے کھتے نوں لسی نال کھاوݨ

چاہنگاں: غ.ا. چانگھاں، چانگراں

چاہوݨ: (ک) چاہݨ، لوچݨ، پسند کرݨ، دھارݨ، نیت کرݨ، منگݨ، طلب کرݨ یاں رکھݨ

-چاہیں: چاہواں، واہ، چاہت، محبت

چاء: شوق، جذبا، جوش

چاؤ: چاء

چائی: چکی، چک کے

چائے: چکے

چائیاں: چکیاں

چائیں چائیں: چاء نال، شوق نال

چائیم: میں چکی/ چکیا

چائیو: توں چکیا

چائیوس: اوہنے چکیا

چب: بھانڈے وچ پیا ٹویا، ونگ

چبارا: چوبارا، مکان دی سبھ توں اُتلی منزل، اُچا مکان (و.ن. چبارے، چباریوں)

چبدا: چباندا

چبکݨ: تپکݨ، ٹیس مارݨ

چبلاوݨ: چبݨ (2) مونہہ وچ بولݨ، صاف نہ بولݨ

چبن: دند (بف) (2) دنداں نال ورڑ کے کھاون، چتھن

چبولا: خُش تے خوبصورت، خُش گفتار

چبولا/چبولہ: شور، جوش (2) چبولا، چو معرعا، ناز بھری گل (و.ن چبولے)

چبولن: (ک) پپولن، روٹی وغیرا مُونہ وچ پھیرن، چبن

چبہ: چبھ، مسلماناں دی اک ذات

چبھاڑا: (ند) لاڈ نال وگڑیا بال، وگڑیا ہویا لڑاکا تے بد تمیز بال (مشہ چبھاڑی)

چبھڑی: چبی

چبھکاۓ: ویکھو "چبھکن"

چبھکن: رڑکن، چبھن، سمھن، چوبھ ہوون، نوکیلی شے وجن

چبھم: مینوں چبھے

چبھن: سمھن، پڑن، رڑکن، چوبھ ہوون، نوکیلی شے وجن

چبھواں: (ند) چبھن والا، (و.ن چبھویں)

چبھی: بھی، غوطا (2) چبھن توں

چپ: (فا) کھبا، کھبا

- چپ راسوں: چپ راست، کھبے سجے

چپ: (مث) خموشی

- چپ چپیتا: چپ کر کے، وتے رہنا

- چپ چپک: چپ چاں

چپا: (ند) چپو (کشتی دا، مم/لا)

چپا: (ند) ہتھ دیاں چار انگلاں یاں اوہناں برابر، روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتا: چپ چپیتا، چپ (2) روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتی: چپ کیتی

چپچپاون: (ک) چپ چپ کرن، لیس والا ہوون

چپڑن: (ک) بھجن، نسن، نٹھن، دوڑن

چپکن: چنبڑن، جڑن، نال لگن، لیسدار ہوون

چپل: (مث) اڈی توں بنا جتی، کھلی جتی

چپن: (ک) کھمن، چرن (2) کٹن، سن دی رسی نوں بھیوں کے کٹن

چپو: (ند) بیڑی نوں پانی وچ چلاون والی شے

چپول: ہراول دستا (ج)

چپہ: (ند) چپا، چپو

چپے: کشتی کھمن والے چپو

چپیتا: چپ، چپ چاپ

چپیڑ: (مث) چنڈ، کھلا اتے ہتھ دی مار

چت: چستی

چت: (ند) دل، من، ہاں، مرضی، خیال، طبیعت، دھیان، ارادا، یاد، چیتا

-چت چاتا: دل ہٹا لیا، مونہ موڑ لیا

-چت کرے: چیتے کرے، دھیان کرے

-چت نہ لیاون: پرواہ نہ کرن

چتا: (چت- تا/ند) ضد، اڑی، ہوڑ

چتا: (مث) اگ دا بھانبڑ جس وچ ہندو اپنے مُردے ساڑدے نیں

چتاراں: چیتے کراں، یاد کراں

چتارن: (ک) چتاون، چیتے کرن، یاد کرن، دھیاون، سوچن، تصور کرن (2) مورت کھچن یاں بناون، چترکاری کرن

-چتارنا: سوچنا، چت وچ لیاون

چتاون: (ک) چیتے کراون، یاد کراون، دھیان دواون، توجا دواون

-چتایا: چیتے کرایا

چتاونی: (مث) تنبیہہ، خبرداری

چتر: (ند/مث) چار پاسیوں مکمل، سیانا، چلاک، ہُشیار، مکار، عیار (2) چتر ہوون دی حالت

چتر: (ند) تصویر، مورت

-چترکار: مصور، آرٹسٹ

چترانگ: ریگستان وچ اک قسم دی میدانی زمین- گھاء دے ٹوٹیاں وچ چٹے ٹوٹے

چتراولا: چتر، چلاک

چترائی: چلاکی
چترن: (ک) الیکھن' مُورت' تصویر یاں ویل بُوٹے بناون' چترکاری کرن
چترے: چیتے
چُترہ: پنڈ
چتنا: چترن
چتو: (چت- تُو) ڈراکل' ڈرپوک
چتوے: چِکے' سے' چِکّی
چتون: (ک) تصور کرن' وچار کرن' سوچن
چتولی/چتوولی: شادیاں یاں تہواراں دے موقعے تے مجن متر دے گھر گھلی شے
چتوئی: توں پکیا اے
چتے: چیتے
چتھا: نال لگیا' چھویا گیا
چتھرن: (ک) چتھن' دلن' دنداں نال بھیون
چتھرن: (ک) چتھرن' دلن' دنداں نال بھیون' دھمن
چٹ: چٹن توں امر (2) ٹھیک ہو گئے زخم دا رہ گیا نشان
چٹ: (مث) کاغذ دا پُرزا' (2) سفید' چٹیائی
چٹ کپڑیا: چٹے کپڑیاں والا' سفید پوش' اجیہا بندا جیدی آمدن گھٹ تے خرچ بُہتا ہووے پر لوکاں وچ اپنا آدر رکھن لئی کسے نوں اپنی اصل حالت نہ دسے
چٹ جھی: چٹے چمڑے والی' گوری
چٹ: برباد' چٹیل میدان
چٹ پٹ: فورن' ترت
چٹا: (مذ) لکڑاں (اٹاں یاں ہور کسے شے دا ڈھیر)
چٹا: (مذ) سفید (رنگ) اکھ دا اجالا
-چٹاپُولی: روں دی پونی ورگا چٹا' کپاہ ورگا چٹا (ڈر خوف وغیرا پاروں)
چٹاپٹ: فورن' ترت
چٹاک: (مذ) اکھڑن دا نشان' کھلڑی وچ سڑن یاں ہور وجہا پاروں پے گیا ہویا نشان' کھرینڈ
چٹاکی: (مث) پولی جہی چپیڑ
چٹان: وڈا سارا پتھر
چٹپٹاون: (ک) گھابرن' بے چین ہوون' (2) جھلکن' بھجکن' (3) کدن' دانے دا بھجدیاں اچھلن
چٹچٹاون: (چٹ-چٹا-ون/ک) چمکن' چمکن
چٹڑی: چٹی' بگی' سفید (ود چٹڑے)
چٹڑے پدھ تے: چٹے راہ اُتے' واضح' علانیا
چٹڑے وال: چٹے وال' بڈھیپے دی عمر
چٹکلا/چٹکلہ: لطیفا یاں من پرچاویں گل (2) سیانپ دی گھڑوی گل
چٹک: چینک' چسکا' سُچ' (2) تھوڑا جنا کجھ
چٹکن: (ک) ٹکراون' کُھتم گتھا ہوون (2) ٹٹن (3) کھڑن (پھُل دا) لتھن' دکھ ہوون
چٹکن: (ک) ڈنگن' ڈسن (سپ دا) (2) پھُل توڑن (3) چونڈھی وڈھن
چُٹکی: (چٹ-کی/مث) چونڈھی' انگوٹھے تے انگل دی پکڑ (2) سنیاسی دی کوئی دوا (3) وڈی انگل نوں انگوٹھے دی جڑھ وچ مارن دی اواز- بندوق پستول دا سُوا جو گولی نوں وجدا اے
چٹکے: (چٹ-کے) دھُپ' سُورج کرناں (2) کسے پرچھاویں وچ بنے والے چانن دے دھبے
چٹکھن: (ک) چٹکن' کھڑن' ٹہکن' کھلن (2) لتھن' دکھ ہوون
چٹن: (ک) چٹکن' جیبھ نال کوئی شے کھاون
چٹنی: چٹن والی کوئی شے' پودنا' دھنیا تے لون مرچ نوں گھوٹ کے بنائی شے' پھلاں نوں پکا کے گھوٹ کے بنائی کھٹ مٹھی یاں چٹپٹی شے
چٹن (ک) بھنڈن' نشانا لاون
چٹنا: چٹن (دا) (2) بے وقوف بناون' صلح صفائی کر لین
چٹو: (چٹ-تُو/مذ) وڈی اکھلی (خاص کر پتھر دی)

(2) بُہتا کھاوݨ والا تے چٹورا
چٹورا: (نا) چاٹی- دہی رڑکݨ والا برتن (با) (2) چسکورا' زبان دے چسکے دا عادی (د.ن چٹوری)
چٹّی: (مث) جرمانا' بدلا' وگیار' ونڈ' حرجانا' نقصان
چٹّی: (مث) سفید' بے داغ (چٹا توں)
چٹّی: نشانا بݨ (خف)
چٹے: لیاں (دمودر)
چٹیا: (چٹے-آ) گاں مجھ بال جم کے چٹدی اے- بے وقوف احمق نوں آکھدے نیں (ماں نے تینوں جم کے نہیں چٹیا- یعنی توں گاں مجھ ورگا بے وقوف ایں)
چٹیاوݨ: (چٹ-یا-وݨ/ک) چٹا بناوݨ' سفید کرݨ
چٹیاوݨ: (چٹ-یا-وݨ/ک) چوٹ لاوݨ' پھٹڑ کرݨ
چٹیائی: (چٹ-یا-ای/مث) سفیدی
چٹھا: قسمت' لیکھ (2) پتر' کاغذ' حساب کتاب
چٹھا/ چٹھہ: جٹاں دی اک گوت
چٹھی: خط پتر' درخاست' حساب کتاب' پرچی لکھت
-چٹھی عملاں دی: عملاں دا حساب کتاب جو آخرت وچ ہر بندے نوں دتا جاوے گا (ہد)
-چٹھیاں: تنخاہ دے پاس ہوئے بِل (وا)
چج: سلیقا' طریقا' جاچ (2)
چجا: پُنّھا' بُنیاں اکھاں والا
چچاوݨ: (چچ-آ-وݨ/ک) چوݨ' ترمݨ' چکݨ' گلا ہووݨ
چچرݨ: (ک) دلݨ' ادھ پچدھا پیسݨ' دررڑݨ
چچڑ: (نا) پشوواں دی کھلڑی نال جمبرݨ والا اک کیڑا' پچھا نہ چھڈݨ والا بندا (د.ن چچڑی)
چچکارݨ: (ک) پرچاوݨ' چمکارݨ' پچکارݨ
چچکانہ (نا): چوچک دا' ہیر دے پیو دا (گمر)
چچلائی: چڑی دا بولݨ' "چچلاوݨ" توں
چچلاوݨ: (چچ-لا-وݨ/ک) چڑی دا بولݨ' چیں چیں کرݨ-
چچلائیاں: (چڑیاں) بولیاں
چچوندھر: چھچھوندر' چوہے دی اک قسم
چچوٹے: کسی جہی رنگین چڑی
چچیاوݨ: (ک) چچلاوݨ' چیں چیں کرݨ
چخا/ چخہ: بھانبڑ' اگ' چتا
چدّر: (مث) چادر' اُتے لیݨ یاں وچھاوݨ والا چوڑے بَر دا کپڑا
چُدھرا: چودھراٹ
چڈی: (مث) کچھی' جٹیاں وچ پایا جاوݨ والا لباس
چڈی ٹاپا: کڑیاں دی اک کھیڈ
چڈھڑ: اک گوت
چر: چرݨ توں' کھا' ڈنگراں وانگ کھاوݨ
زچر: وِلا' دیر' کویل (2) چرݨ توں' چیرا
-چرِ جگ: چنا چر جگ اے (خف)
چراغ: (فا) دیوا
چراغی لاشہ: دیوے دے شعلے (ورگی اکھاں دی لشک)
چراک: چتر' چلاک' تیز زبان والا/والی (د.ر چراکی)
چراگاہ: (فا/ مث) چرݨ دی تھاں' گھاء دا میدان
چراگہ: چراگاہ
چرال: اک قسم دا گھاء
چراں: چیرے' پھٹ' زخم
چراوݨ: (ک) چوری کرݨ' چھپا کے کوئی شے چکݨ (2) اکھ نہ ملاوݨ
چرائی: (مث) چراوݨ دی اُجرت
-چرائی گھٹ بݨ: چرواہے دی اُجرت نہ دیوݨ
چرب: (فا) تھندے
-چربہ: چربی والا' تھندھا
-چرب نوالا: ترال' تھندھی' چوپڑی
چرچا: (نا) ذکر' مشہوری

چرچراون: (ک) چرچر دی اواز ہوون' لکڑ چرن (2) تجی دی اواز پیدا ہوون (3) ٹیس مارن

چرخ: (مذ/فا) اسمان (2) گھمیار دا چک' خراد (3) لکڑ بگڑ جانور

چرخہ: رُوں کتن والا مشہور جنتر (2) مراد جسم (شخ' بلھاتے ہور)

چرخی: پہیے ورگی گھمن والی شے

چرخیہ: چکر (لا)

چرڈا: کھانڈا (و.ر: چرڈی)

چرڑاون: (ک) اگ دے سیک نال گوشت سڑن دی اواز نکلن

چرڑاون: (ک) چڑ چڑ کرن' منجی دا بولن (2) چڑن' کھجن

چرّائے: چڑیاں بولیاں (لا)

چرس: چس' سواد' مزا' ذائقا (لا) (2) چرسی' کھوہ وچوں پانی کڈھنا ڈول (3) بھنگ توں بنی نشاور شے

چرغ: اک شکاری پرندا

چرکن: (ک) ڈرن' ریکن

چرکن: چرمراون

چرکن: چڑیاں دا چوہکن' بکواس کرن

چرکی: چڑی بولی

چرکین: میلا' غلیظ' گندا' پلیت

چرکھڑا: چرخا

چرلاٹاں: سرسراہٹ

چرلاون: چلاون' چڑیاں دا چوں چوں کرن

چرم: کھلڑی' کھل' جلد' چم

چرم پلنگ: چیتے دی کھل (2) شکار وچ فتح دی دعا

چرمراون: (ک) ویکھو چرچراون (2) کچیچ' چڑن

چرن: شرن' پیر' پناہ

چرندے: چرن والے جنور

چرن: (ک) چکن' جانوراں دا گھاء کھاون

چرواک: (مذ) چرواہا' ڈنگر چارُو

چروالے: چرواہے' چاک

چروکا: چروکنا' کافی دیر دا' پرانا

چروکنا: چروکا' چراں دا' پرانا (و.ر: چروکنی' چروکنے)

چروکے سکے: پرانی رشتے داری

چرونڈھن: (ک) چونڈھن' نوچن' ٹھونگن

چری: گھٹ سمجھ والی' بدحواس کملی' پاگل

چریدا: کملا

چریں وچھنے: چراں دے وچھڑے

چرینّدا: چیردا' ذڑھدا

چریویں: چلیں' بھریں (با)

چڑھ: اک دا بھانجڑ' چچا

چڑ: چڑھ' ودھ (عم)

چڑل: چڑھتل' چڑھائی' اُتانہ جاون (عم) (2) دوولھا کولوں منگیا جاون والا دان جو گھوڑی اُتے چڑھن دے سلسلے وچ ہوندا اے

چڑ چڑ: گلکڑے کھیو وچ تلی شے دے تلے جاون دی اواز (2) بے معنی بولن

چڑندا: چڑھدا' ودھیا

چڑنگ: غ/ ویکھو "چڑنگ"

چڑن: (ک) کھجن' غصے وچ آون

چڑوڑے: چیوڑے--- چاولاں توں تیار کیتی پھلیاں ورگی اِک شے

چڑی: اک نکا پنچھی (و.ر: چڑا)

چڑیوں باز کُہاویں: چڑی کولوں باز مرواویں' کمزور کولوں طاقت ور نوں شکست دواندا ایں

چڑھ: چڑھائی کر

چڑھ: (مث) زمین دا سوڑا تے لمیرا ٹوٹا

چڑھ چڑھ: اُبل اُبل کے

چڑھاوگ: چڑھاوے گا

چڑھتل: (مث) چڑھت' چڑھائی' حملا' اُبال' اچائی' ودھن

چڑھدا: مشرق

چڑھدا ٹھاٹا: پلس دا آون' پلس دا چھاپا

چڑھدے: مشرق (چڑھدا توں)
چڑھن: (ک) تھلیوں اُتانہ جاون (2) جن سورج
دا طلوع ہوون (3) حملا کرن
چڑھیا: حملا کیتا
چس: چسکا' لذت' مزا' سواد (2) استرے دی دھار
چست: تیز' تکھا
چسکا: سواد' لذت' مزا' چس
چسکن: (ک) ٹیس اُٹھن' تراٹ پین
چسکن: (ک) چسکیاں لین' پین نوں مزے لے
لے کے پیون
چسکنا: چسکن' ٹیس اُٹھن
چشت: خراسان دا اک شہر
چشم: (فا) اکھ
- چشم پُر آب: ہنجو بھریاں اکھاں
- چشم پوش: اکھاں ڈھکن والا' نہ و یکھن
والا' نظر انداز کرن والا
- چشم وا: کھلی اکھ
- چشم یقین: یقین دی اکھ
- چشماں: اکھاں
چشمے وار حرف: دو اکھی حرف یعنی بھ' پھ' تھ'
ٹھ' جھ' چھ' دھ' ڈھ' رھ' ڑھ' کھ' گھ' لھ' مھ'
تے نھ
چُغد: (فا) اُلو
چغل: شکایت' کسے دی اوہ ہوند وچ اوہدے
خلاف کیتی گل
- چغلی مارن: شکایت کرن
چغلن: (ک) چتھن' کھاون والی شے نوں چبن
چقمق: چقماق پتھر جو کسے زمانے وچ اگ بالن
دے کم آوندا سی
چک: (مذ) زمین دا ٹوٹا (2) لکڑ دا گول پہیا جس
اُتے کھوہ دی کندھ اساردے نیں (3) دنداں دی
واڑھ (4) گھمیار دا پہیا جس اُتے بھانڈا بناندا
اے۔ (5) وستی' پنڈ (6) اک ریگستانی بُوٹی

- چک پینڈی: چک ماردی' وڈھدی (خف)
چک: کانے' دانس یاں گھاء دا بنیا پردا
چُک: (مث) لک وچ دل جس پاروں کم کرنا اوکھا
ہو جاندا اے (2) اُچکل' اکساون' (3) چکن توں'
اُٹھا (امر) (4) مُک' حساب صاف
- چک گئے: مک گئے (جھیڑے)
چکابیو: چکر بیوہ' فوجی گھیرا' بھارت دا چوگردا (وا)
چکاٹن: (ک) چکا چوند ہوون (2) گھابرن' حیران
ہوون
چکاٹے: جنوراں دا کھپ رولا' چیکاں
چکار: کھپ رولا' پنچھی دا بولن' (2) چور
چکار: مٹی دا نکا پیالا
چکارہ: اک قسم دا ہرن' چکاڑا
چکائی: برخاست کیتی (محفل)
چکور: چکنا چور
چکدے: وگدے' ور ھدے
چکر: (چک۔کں) گولائی' گھیرا' پھیر' گیڑ' پنڈ
چکراں: چک' پنڈ' رہیا' پنچایت' مجلس (وا)
چکراون: (ک) چکر کھاون' گھُمن' پھرن
چکڑ: (چک۔کڑ/مذ) گارا' کھوبھا' پانی رلن نال گلی
ہوئی مٹی (مجازن دنیا دی آلودگی/ بف)
- چکڑ بُڈے: گناہاں وچ ڈبے
چکڑی: چکڑ' گارا
چکڑی: چکی (2) اک رُکھ تے اوہدی لکڑ
چکل: چکر' پہیا' کھوہ دا ہرٹ
چلمک: چقماق' اگ بالن والا پتھر (2) غصے وچ
غضب نال (خف)
چکمہ: (فا) داء' فریب' دھوکھا
چکندھا: (مذ) چوکندھا' چار دیواری' ولگن
چکن: (ک) دور بھجاون' نساون' کھنڈیرن
چُکن/چکن: (ک) اٹھاون' چاون' لین' بھرن
جاون (2) اچکل دیون' اکساون (3) سارن'
جھلن' برداشت کرن

چُکتا: حساب بے باق ہووݨ
چکتاوݨ: تمندھا کرݨ' چوپڑݨ
چکنا چُور: ٹوٹے ٹوٹے' ہیرے ہیرے' کُٹیا ہویا
چکوا چکوی: دو پرندے
چکور: اِک پنچھی جو چن دا عاشق اے تے
چودھویں رات نُوں چن ول اُڈیاں جان دے دیندا
اے (2) چار کونیاں والی
چکی: (مث) دانے پیہن والی مشین (2) وُنجے
دی پیٹھ
چکی: دُور کنڈھی' کھلی
چکی: چکن توں' اُٹھائی
چکیتے: (چکے تے) چکیتا توں' ویکھو "چکیتا"
چکیتا: (چکے-تا) زمیندار دا معمولی ملازم جو جنور
چرائے' آجڑی' ایالی نوکر' چاکر
- چکیتی: چکیتا توں مونث
چکی ہانا: اوہ تھاں جتھے پ کے پنڈ دیاں کڑیاں چکی
پیہندیاں نیں
چکیں (چکی) باہاں کُٹن نہ باہاں چک چک کے پٹن
چکھ: تھوڑا جِنا' رتا (2) چکھن توں امر
چکھ: تھوڑا چِر
چکھاں: چُپا' بھانبڑ (غ.ا)
چکھم: میں چکھی
چکھن: (ک) لذت لین' ماݨن' کھاوݨ' ذرا جیا
کھا کے سواد دا گویڑ لاوݨ
چکھے: نکے نکے ٹوٹے (دا)
چُگ: چوݨ
چگاوݨ: چوݨ کراوݨ' چنواوݨ' پنچھی دا اپنے بال
نُوں دانا کھواوݨ
چگل: چگلو توں' ویکھو "چگلو"
چگل: اک علاقا جتھے دے لوکی خوبصورتی پاروں
مشہور سن
چگلݨ: (ک) کھاوݨ والی شے نُوں جوٹھا کرݨ'
کھاوݨ دی تھاں چبدے رہݨ

چگݨ: چݨن' اکٹھا کرݨ' چک چک کے وکھرا کرݨ
(2) چوگا کھاوݨ' پنچھی دا دانے کھاوݨ
چگونہ: شکل' روپ' ہیئت
چگھاڑن/ چگھمن: (ک) ونڈیاں جھکاوݨ' ونڈیاں
چڑاوݨ' چیکھے لاہوݨ (2) نندݨ' بھنڈݨ
چھکڑاں: مذاق -- "چکھ" توں
چل: چلن توں امر
چل گئی: کر گئی' مر گئی
چل: چلہ' مٹی دا وڈا سارا کھر پیرا' چل چلکار
چلا/ چلہ: چالی دنا عمل یاں عبادت
چلاوݨ: (ک) چیکݨ' سنگھ پاڑ کے بولݨ
چلاہیں: چلیے (ملھا)
چلبلاوݨ: (ک) گھابرݨ' بے چین ہووݨ
چلبلی: شوخ' چنچل
چلچلاوݨ: (ک) چیکاں مارݨ' چیکݨ' سخت گرم
ہووݨ (دُھپ دا)
چلچلاوݨ: (چل-چلا-وݨ/ک) کُھرک ہووݨ'
خارش ہووݨ
چلݨ: (چل-کݨ/ک) چلا کے بولݨ' کھل کے
بولݨ (2) لشکݨ' دکݨ' چمکݨ
چلکݨ: (چل کݨ/ک) خارش ہووݨ' کُھرک ہووݨ
چلملاوݨ: (چل-ملا-وݨ/ک) چمکݨ' چمملاوݨ'
ڈِیݨ نیڑے ہووݨ (سورج دا)
چلݨ: (چل-لݨ) لتاں' جنگھ
چلݨ: (چل-لݨ/ک) ٹُرݨ' جاوݨ' وگݨ' حرکت
کرݨ' اگے نُوں پیر پٹݨ
چلݨ ہار: چلنہار' تُر جاوݨ والا (یعنی فانی)
- چلنہارا: فانی' چلنہار' (2) جتھے جاوݨ
ہووے
- چلنہاری: فانی
چلݨ: (چل-لݨ/ک) ہلݨ' حرکت کرݨ
چلنی: (چل سکدے' ٹل سکدے)
چلمارا/ چلھارا: زمرا' گروہ (لظ)

چُلی: (چُل-ی/ مث) لپ، چُلو
چلے:
چلے چلیے: ٹُر چلیے، ٹُرے چلیے
چلے: چلا/چلہ دی جمع
چلے کٹّن: عشقیہ یا کسے قسم دا عمل کرن یاں پڑھن
چلے: چلا توں، کمان دے دو سِریاں وچکارلی تندی (قابو، اختیار)
چلے: بے قرار، بے چین
چلیاں: (چلے-آں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹّن"
چلیتر: چلتر، مکاری، چالے
چلیہاں: چالھیاں، 40 (ورھے)
چلیہہ: چالھیا، مرن دے 40 دناں مگروں دی رسم (2) چلا
چلیئیں: (چلی-ایں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹّن"
چلھیں نہ اگ: پنڈ وچ سوگ ہون یاروں میت دفن ہوون تائیں کجھ نہیں پکایا جاندا اوس گل ول اشارا اے (وا)
چم: چمڑا، کھلڑی، کھل، جلد
چم: مٹی دی ڈھیم، مٹی دا جمیا ہویا
چماون: (ک) چم وچ ساڑ اُٹھن، زخم وچ تکلیف ہوون
چمبڑن: (ک) چمٹن، چپکن، نال لگن، جڑن
چمبن: اکھ وچ تیلھا پے جاون
چمٹن: (ک) ویکھو "چمبڑن"
چمدھوڑ: اک افغان قبیلا (ج)
چمڑن: (ک) چمبڑن، چمٹن، چپکن، نال لگن
چمڑیاں: چمڑے دے دو ٹوٹے جناں وچلی موری وچوں تلکا گزردا اے
چمک: (مث) لشک، دمک (تجنس)
-چمکار: چمک، لشک، لشکارا
-چمکارا: لشک چمک
-چمکارڑا: چمکارا
-چمکارن: (ک) پچکارن، پرچاون، دلاسا دیون
چمکان: چمک توں، سراب، ریگستان وچ پانی دا جھاوُلا
چمکاریوں: چمکارے توں، چمک، لشک، بجلی
چمکاں ہوئی: بھوتر گئی (دمودر)
چمکن: (ک) دمکن، روشن ہوون، لشکن، بجلی دا کھمن، کوندن
چمکن ہار کٹورا: چمکدا کٹورا (سورج)
چمکنہارا: چمکیلا، چمکدار
چمگدڑ: چمگادڑ، چام چٹھ
چمن: (ک) چُمی لین، بلاں نال کسے شے نوں چھوہون
چموتا: نکے جیہے قد دی چڑی
چمیار: چمار، چوڑھا، چم دا کم کرن والا (مونث: چمیاری)
چن: رات نوں چمکن والا سیارا جو سورج کولوں ادھاری روشنی نال چمکدا اے (2) سوہنا، محبوب، (3) پیارا
-چن بدروں: بدر چن، چودھویں دا چن
چنّا: اے چن
چنار: اک رُکھ جندے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں تے سردیاں وچ سُوہا رنگ وٹا لیندے نیں
چناری: چنار دا رُکھ
چنّب: (چن-ب) چم، چرنے دیاں چڑیاں
چنبا: (مذ) اک خشبوئی پُھل، موتیا، رویل (2) ڈار (چڑیاں دی)
چنبہ: (مذ) ویکھو "چنبا"
چنبوڑنے: لوٹ پوٹ ہوون (لٹا)
چنبے: چنبا، چنبیلی، چمپا، رویل، موتیا
چنت: (مث) چنتا، سوچ، فکر
چنتا: (مث) فکر، پریشانی، سوچ

چناوݨ: (ک) فکرمند ہووݨ' سوچݨ' خیال کرݨ
چنجھ: (مث) پرندیاں دا نوکدار مونہہ' نوک
چنچڑ: چانچڑ' چاچڑ' ہولی دا ناچ (2) چنچل (3) چلاکی' دھوکھے بازی
چنچل: چلبلی' نٹ کھٹ' شوخ' بے چین
-چنچل ہار: چنچل' مکری' شوخ (ود: چنچل ہاریے/وا)
چنچلاوݨ: (ک) بے چین ہووݨ' بے قرار ہووݨ' بے کل ہووݨ
چند: چن (2) چنھاں دریا
چندسورج: چن تے سورج' سورج بنسی تے چندر بنسی (خاندان)
چند دی دھار: چناب دریا دا وگاء
چندا: چنا' چن
چنداں: چن دی جمع (2) اُکا' بلکل
چنداں موراں: اُچی پرت نال تعلق رکھدیاں دھیاں نوںہاں
چندر: چن
-چندر مکھ: چن ورگے مکھڑے والا (رانجھا دا)
چندرا: ایمن' اولا' کُڑا (2) بھیڑا
چندرائین: چانݨ
چندرݨ: (ک) سکݨ' رکھ دا ودھݨ توں رکݨ
چندرہڑا تے سوہیا: اکبری دور دے دو بہادر راجپوت جنہاں دی وار لکھی تے گائی جاندی اے
چندری: بری (عام کر کے پیار نال ورتیندا اے) منحوس' نامبارک (2) انگلی دی اک پھنسی
چندل: چنھاں ندی دی وادی (2) چنھاں دریا
-چندل ندی: چنھاں ندی
چندن: صندل (دا رکھ' جیدی لکڑ خشبوئی ہوندی اے) (2) [illegible]' چنھاں دریا
-چندن: اک قسم دا ہار
-چندن ندی: چناب' چنھاں ندی' چندل

چندوں: چن توں
چندیں: خورے' کدھرے' بھاویں
چندھڑ: چدھڑ' صاحباں دے سوہرے
چندھلاوݨ/چندھیاوݨ: (ک) چنھا ہووݨ' خیرا ہووݨ' اکھاں دی کمزوری پاروں گھٹ دسݨ
چنڈ: (مث) کھرپے کسی وغیرا دا پتلا تکھا مونہہ (2) چپیڑ
چنڈال: مکار' ہشیار' کمینا' نیچ' گھٹیا' بدکردار' چلاک' تیز' بھیڑا
چنڈاوݨ: (ک) ہتھیار دا پھل تیز کراوݨ- گرم کرݨ' تکھ کرݨ' (ود: چنڈائے)
چنڈور/چنڈول: اک پنچھی (مراد ہر جاندار/لا)
چنڈورا: اے چنڈور
چنڈݨ: (ک) چنڈ مارݨ' کٹݨ' ہشیار بناوݨ' لوہے دے ہتھیار دی دھار نوں تکھا کرݨ
چنڈݨ: (چن ڈݨ/ک) وال گندݨ
چُنڈے: چونڈے' مینڈھیاں' زلفاں
چنڈیاں: مینڈھیاں
چندھڑ: صاحباں دے ہووݨ والے سوہرے
چنرّی: (چن-رّی) چُنی' دوپٹا (عزت آبرو)
چنکنا: چنخنا' وچوں پاٹ کے دو ٹوٹے ہو جاوݨ
چنگ: (چن-گ) چنگے
چنگ چنگیرے: چنگے توں چنگے' ودھ توں ودھ
چنگ چنگیریاں: چنگے چنگے
چنگ: واجے دی اک قسم
چنگ رباب: دو ساز
چنگا: صحت' فطرت پاروں اچھا' بے نقص (2) کانی
چنگارے: چنگاریاں' انگیارے' سُکھدے کولے دے ٹوٹے
چنگالی: بنجھی' گلوکڑی
چنگڑ: پکھی واس' پنجاب دے پرانے وسنیک جو مسلمان ہو کے ہُݨ بہت سارے شہراں تے پنڈاں وچ وس گئے نیں

چنگل: جھپٹا، پنجا (2) پیالا
چنگل: گھیرا
-چنگل باز: پھاہی لاون والا شکاری
-چنگل گیر: پھاہی لاون والا، پھساون والا
چنگی: "چنگا" توں، تن درست، صحت مند (و.ر: چنگیاں)
چنگیاڑی: چنگاری
-چنگیاڑی سٹیں: ککھاں وچ چنگیاڑی، ساڑن دا سامان
چنگیر: وڈا چھابا، سروٹ دے ککھاں تے کھجور دے پتراں دی بنا کنڈھیاں دے ٹوکری جو عام کر کے روٹیاں رکھن دے کم آوندی اے (2) چنگا
چنگیری: چنگی، ودھ چنگی
چنگھار: چیک چہاڑا، رولا
چنگھارن: (ک) مور یاں ہاتھی دا بولن، (2) گجن، گڑکن، سنگھ پاڑ کے بولن
چنگھائیاں: بیائیاں
چنگھن: (ک) بھاریاں پیڑ پاروں رولا پاون، کلھ سکھ بولن
چنگھن: تھن راہیں دُدھ چوون، چُوپن، چُوسن
چنگھیں: پشو دے گلے دی گھنٹی
چنن: چندن، صندل
-چنن ...: صندل دا بنیا جسم، خوبصورت خشبوئی جسم
چنو: پھلکاری، سلاری
چنورا: ریگستان دے علاقے دی نکی جھونپڑی (و.ر: چنورے)
چنوں: (چن-نوں) چن دی تاریخ
چُنی: نکا دوپٹا، چُنڑی
چنے: چن
چنیاون: (ک) رشناون، روشن کرن
چنہاں: چنہاں، چناب ندی
چنھن: نندن، بھنڈی، گل بات نال برائی کرن

چنک: (چن-ک) بادی پاروں لک پیڑ
چنکن: (ک) پلی سی گنگ یاں چھلڑ دا پاٹ جاون، تڑکن (2) چڑن، چمکن
چنکیں: پشوواں دے گلے دیاں نکیاں ٹلیاں
چنگ: چنگاڑا
-چنگ سٹمی: ککھاں وچ چنگاری
چنن: (ک) اک اک کر کے اکٹھا کرن، چکن، چھانن، چون کرن
چُنوں: چیتے
چوا: چاء (وا) (2) خشبو، قطرا
چوآ: چاء، لاڈ، چاوڑ
چواتا: ہتھیار (ج)
چواتی: بلدی ہوئی نکی لکڑ، تیلی (بلدی ہوئی)، اگ لاون لئی بلدی اگ دی نکی جہی لاٹ
چواڑی: کھوتے اُتے چھٹیاں لدن والی موٹے وانس دی بلی، ویہتراں نوں مارن والا بانسی سوٹا
چواک: بھگاں نوں چوون والا
چوائے: وگائے، سٹے، پائے
چوب: (فا) لکڑ (مراد پھانسی دا تختا)
چوب صندل: صندل رکھ دی لکڑ (عالم)
چوباں: چوب، لکڑ
چوبچہ: (فا) نکا حوض
چوبدار: چوکیدار، وڈیریاں اگے ٹرن والا ملازم، ڈانگ پھڑ کے پہرا دیون والا دربان
چوبرا: ہٹا کٹا، موٹا، گھبرو، ہٹیا ہویا، مشٹنڈا
چوبک لایا: ہتھڑ کیتا، زخمی کیتا (لط) ویکھو چوبھک
چوبھک: (مث) چبھ، چبھن
چوبھا: چبھی مارن والا، غوطا خور
چوبھے: چبھوئے
چوبھیندیاں: چبھدیاں، چبھوندیاں
چوپ: "چھوپ" ویکھو
چوپاتا: چپاتا، ویکھو "چپیتا" (ہ چپیتا)

چوپانی : (نا) گلا بانی' چوواہے دا کم

چوپایہ : (نا) چوکھر' ڈنگر' پشو' چار پیراں والا

چوپھٹ: چوپڑ' پاسے دی اک کھیڈ

چوپھٹ: چار پاسوں کھلا' اجاڑ' برباد

چوپڑ: چاپڑ' قسائی دا رچھ' ٹوکا (2) چوپڑن توں امر (3)چوپھٹ' پاسے دی کھیڈ

-چوپڑ بازی: شطرنج یاں چوپڑ دی بازی (دنیا داری)

چوپڑن: (ک) روٹیاں وغیرا اُتے گھیو یاں مکھن لاون

چوپڑ: تھندی' تھندیائی گئی' روغنی (2) وکھاوے دی (بف)

چوپن: (ک) چوکا لاون' پی نوں چونڈھی نال بیجن

چوپن: (ک بلم چوسن' رس دار شے دا رس مونہہ نال کڈھن' چنگھن

چوپیتا: غ ا' ویکھو چپیتا

چوپھال چین: پانی اندر انج ترن کہ موڈھے' مونہہ تے گوڈے وسدے رہن

چوتار: چار تاراں والا' کپڑے دی اک قسم

چوترا: برادری دی پنچایت دا چبوترا' پلیٹ فارم

چوترا: ویکھو "چوترا"

چوتہ: لنگوٹ (لط)

چوتھ: چوتھا دن (2) اک چوتھائی

چوتھا: 4 نمبر اتے

چوتھے پہر: شام' رات

چوٹ: (مث) سٹ' چاٹ' چسکا' مار' نقصان

چوٹاں: چوٹ دی جمع' مار' اگلے جہان دا عذاب (بف)

چوٹری: چوٹ لگی' نشانا

چوٹک: چوٹ چینک' ضرب' سٹ' مار

چوٹی: سر (2) گت

چوٹیاں: چوٹی دی جمع' سردے ولیٹے وال' گت

چوج: خوشی' نخرا' موج میلا

چوچا: ککڑی دا بچا' (2) بے وقوف بندا

چوچک: چوہاں پاسے' چوطرفی

چوچک: ہیر دے پیو دا ناں

چوچکائیاں: چوچکاں دیاں عورتاں

چوچو: چرچا' ذکر

چوچی: چواتی' بلدی لکڑ

چوچی: تھن دا نپل

-چوچی لاون: نکی کڑی دے جوان ہوون دے قصے گھڑن' تہمت لاون (دا)

چوداں طبق: کائنات دیاں چوداں پرتاں' ست زمیناں ست اسمان' پوری کائنات

چودیں: چودھویں

چودھار : چوہاں پاسے

چودھارے: چودھار' چوطرف' سمتاں' آل دوال

چودھری: چتردھاری' برادری دا مکھیا' چار دھراں دا مالک' مالیا وصولن والا افسر

چودھیں طبقیں: چودھاں طبق' کائنات دیاں چوداں پرتاں

چوڈس: چودھویں

-چوڈس چند: چودھویں دا چن

چور: چوری کرن والا' بنا دسے شے لیجاون والا (2) اجیہا زیور جہدی اواز نہ نکلے

-چور اندر دا: انا' نفس' اندر دا کفر

-چور چودھری: نکھورے ول اشارا (وا) چور اُچکا چودھری تے لنڈی رن پردھان

-چوراں تھے طرح: تینوں چور لے جاون

چور: چنور' پوچھل

-چور چاہنا: چنور چکنا' پوچھل چک کے نٹھا

چور: ٹوٹے ٹوٹے' بھورا' کُٹیا ہویا

چورا: بھورے تھکوں شے' کئی یاں ٹوٹے ٹوٹے کیتی شے

چوراہا: چورستا' چونک جتھے دو راہ اک دوجے نوں پار کرن (ادھ چوراہے)

چورس: چوکور
چورستہ: ور، چوراہے، جتھے دو راہ اک دوجے نوں پار کرن، چونک
چُورما: چوری، گھیو کھنڈ پا کے کُٹی ہوئی روٹی
چورنگ: ہر رنگ، ہر طرحاں، چار نُوٹے
چورن : (ک) چوری کرن، پکھا جھلن، چنور ہلاون
چوڑ: برباد، خراب، ضائع، وگڑیا (2) چوڑ ہوون دی حالت، آکڑ
-چوڑ ترٹیاں: ویکھو "ترٹی چوڑ"
-چورچپٹ: اکا خراب، اکا وگڑیا ہویا، بربادی، تباہ حالی
چُوڑا: بانہ دا اک زیور
چوڑاٹھ: لکڑ دا شکنجا جہدے وچ لکڑ پھسا کے آری نال چیردے نیں
چوڑن: (ک) بنڈاون، ماٹن
چوڑی: (مث) موڈھے دی چوڑی ہڈی
چوڑی: چکنی، چار گنا
چوڑے: چوڑ، کُٹ دا زیور، چوڑا
چوڑیا: (چو-ڑی-آ) اک قسم دا دھاری دار کپڑا
چوڑیاں کڈھن: باہواں توں پھڑ کے جھٹکے دیون تاں جے باہواں (چوڑیاں) جسم توں وکھ ہو جاون
چوڑل: چوڑل (غر)
چوڑیلی: بچھڑے والی
چوسر: (مث) چوپٹ، نرداں دی اک کھیڈ
چوسن: (ک) چوپن، چشکن
چوطاق: کنڈ بھرنے (ڈِگن/ لٹا)
چوطرفی: چوہاں پاسے، چوطرف
چوطرفیں: چوطرفے، ہرپاسے، چوہاں پاسے
چوغتہ: چغتائی، مغل
چوک: چوراہا، چورستا
چوک: چوبھ، چبھن، ہِچکتر، نحور، کنڈا، سُول
چوک: کسنجھ، بھُل

چوکا: رسوئی، بورچی خانا (تانک)
چوکاں: چوک دی جمع، کنڈے، سولاں، چوبھاں
چوکٹا: جسم
چوکڑی: دوڑ، چار پیر چک کے دوڑن (بھرنا)
چوکس: چوکنا
چوکن: (ک) پٹن، گوڈی کرن، کھودن، تسّن، اکساون
چوکن: (ک) چونکن، کُتے دا بولن (2) چو کن، چڑیاں دا چہچہاون (3) بھُلن، تھرن، غلطی کھاون
چوکوٹیں: چار چفیرے
چوکور: چار کونے والی، چورس، مربع
چوکی: اڈہ، مجلس، سنگت، پہرا (2) بیٹھن دی چونکی، پینڈا، پیٹی
چوکھ: (مث) چوکھا پن، بُہتائی، کثرت
چوکھٹ: (مث) چگاٹھ، دلہیز
چوکھر: چوپایا جنور، چار پیراں والے ڈنگر
-چوکھری: مادا چوپایا
چوکھڑی: ادھیڑ عمر عورت
چوکھن: چار نُوٹے (چو + کھن)
چوکھن: (ک) صدقے واری ہوون
-چوکھنی: صدقے واری
چوکھنے: چار حصے ہوون، قرباں ہوون
چوکھیری: بُہتی، چوکھی، زیادا
چوگ: چوگا، پنچھی دی خوراک، پنچھیاں نوں جال وچ پھاون والے دانے، کھانا
چوگان: پولو دا کھیڈ
چوگٹھ: چار کونے، ہرپاسے، چوکور، چوگوٹھ (لٹا)
چوگٹھے: چار کونیاں والے
چوگوٹھ: چوگٹھ، چارے کونے، چارے پاسے
چوگینڈی: چکینڈی، چکڈی، چنڈی
چول: ہلا (خف)
چُول: منجی دی باہی یاں سیرو دا پتلا کیتا ہویا سرا جنھوں پاوے وچ پھساندے نیں

چولا: قمیض، چولی، جسم (مجازن)
چولڑا: چولا (2) چار لڑ والا (چو + لڑا)
-چولڑی: چولی قمیض (2)چارلڑی، چار لڑ والی (مالا وغیرا)
چولن: (ک) ہلاون، حرکت دیون، بولن، آکھن، (2) ہٹمٹیاون (3) اکساون
چولی: قمیض، چولا، چھاتی ڈھکن دا زنانا کپڑا
-چولی مشک قمیض: چولی نوں مشک لاون (دا)
چولی: لپ، چُلو (2)چتلی (3) کرلی، کلی کرولی
چوں: غ ا-چونہ، چار
چوں: (فا) کیوں، کسراں، جدوں
-چوں چراں کرن: کم کرن توں پہلاں کارن پچھن، حکم عدولی کرن، بہانے گھڑن، حجت کرن،
-چوں نہ کرن: آکا نہ سکن، اگوں نہ بولن
-چونکہ: کیوں جے
-چون چگون: کیوں، کسے گل دی جانچ تے پچھ
چون: مثال، نظیر
چونبہ کلی: جام کلی، گلے دا اک زیور
رچونپ: ارمان، اچھیا، سدھر، خاہش، شوق، چاہ، خوشی
-چونپ کلیاں: اک زیور (2) دنداں دے سونے دے خول
چو ہین: (ک) چو ہکن، ڈرن، تربھکن
چونجاں: (غ ا) چنجھاں
چونجھ: (غ ا) چنجھ
چوندا: مولا، رب تعالیٰ (ا)
چونڈ: ٹھونگ، ہور ویکھو "چونڈن"
چونڈن: (ک) ٹھونگن، کھروندن، (2) ہڈی نوں چونپ کے سواد مانن
چونڈھاں: نہوندراں
چونڈھی: چٹکی، انگوٹھے تے انگلی دے نہوواں نال ماس نوں وڈھن (2) ذرا ماسا

چونسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ چار سو تار ہوون (ملوا)
چونکہ: چوراہا، چوک، چوراہ، چورستا
چونکا: گوہے مٹی نال لپی تھاں، بیٹھن کھلون دی تھاں
چونکن: (ک) تربکن، کتورے دا بولن، بھکن (2)چونک اٹھن، اچن چیت ڈر یاں جاگن
چونکی: (مث) چوکی، پہرا، محافظ دستا
چونہ: چار
چونی: موتی نگ، نگ یاقوت (2) چمک، (3) پسی ہوئی دال
چونے: چونے، چونڈے، دال
چون: چنن، انتخاب
چونے: چونڈے، دال
چووکی: قطرا
چوون: قطرا قطرا ڈگن، رسن، ترکن، چکن (2)دودھ کڈھن، نچوڑن، عرق کڈھن
چوہ: داغ، دھبا، نقصان، بدنامی
چولاون: چھچھاون، لشکن (چوہ چوہ کرن)
چوہڑا: (مذ) خاکروب، گندا، ننچ (مث چوہڑی)
چوہڑیڑی: چوڑھی
چوہڑیٹی: چوڑھی، چوہڑیڑی نانا (وارث شاہ دی لکھت) (مم)
چوہکار: (مث) چڑیاں چوہکن دی اواز
چو ہکن: (ک) چہچہاون، پنچھیاں دا بولن
چوہکنا: چہکنا، سویرے چڑیاں دا چوں چوں کرن
چوہل: چہل، مذاق
-چوہل موہل کرن: ہاسا مخول کرن
چوہنڈاں: غ ا، ویکھو چونڈھی تے چونڈن
چوہنگاں: غ ا، چھنگھائیاں
چوہن: (ک) چوون، (پانی) ٹپکاون
چوئے: قطرے
چہ: جوش، غصا، بدلا لین دی ضد (فارسی: کینہ)

–چہ چڑھن: ضد یاں بے ایمانی اُتے قائم رہن

–چہ چہاری: اپنی ضد اتے قائم رہن والی

–چہ حکمت در ایں عالم: (فا) ایس عالم (دے بناون) وچ کیہ حکمت اے۔

چہار: (فا) چار' تن تے اک

چہار ترکی ٹوپی: اجہی ٹوپی جو پا کے چار چیزاں چھڈ دِتی دیاں نیں

چہاڑن: (ک) ہاتھی گھوڑے دا بولن

چہچہاون: (ک) چہ . ہکن' پنچھیاں دا بولن

چہرہ: چہرا' حسن

چہرا: مُونہہ متھا' شکل' رُوپ' مُکھ

چہری: چہاہری' چاہت بھری' دلکش' پُر کیف

–چہر یئں: "چہرا" توں

چہریں صاد بحالیاں: (کھیڈیاں دے) چہریاں اُتے بحال ہوون دیاں خُشیاں

چہکار: چہک' خُشی پاروں بولن

چہکارن: (ک) چہکن' چہچہاون' چہو ہکن

چہکن: (ک) چہچہاون' چہکان' چہو ہکن

چہل: (فا) چالھی

چہُل: چوہل' مذاق' مسکری

چہندے: چاہوندے (خف)

چہول: غ ا' چوہنہ' چوہنہ

چہیک: اکیترے کماد دی رِکی' نرم تے رَس بھری مٹی' نرم گنا

چہیں: چاہیں' چاہویں

چہیندا: چہیتا' بھاون والا' محبوب' پیارا

چیپا: چار انگلاں جِنا' چپا سارا سپ

چیپن: (چے-پن/ک) چیپی لاون' جھیرلن' جوڑن' چپکاون

چیت: (چے-ت) چیتر' پہلا دیسی مہینا

–چیت بہاراں: چیتر مہینے دیاں بہاراں' چیت مہینا بہار وچ آوندا اے۔

چیتا: (چے-تا) یاد' یادداشت' چتار' خیال کرلے

چیتا: صاف' نفی وچ

چیتر: (مذ) دیسی ورھے پہلا مہینا' بہار دا مہینا

چیتریاں: چیتیاں' چیتے دی جمع

چیتڑے: چیتے

چیتڑے: (چی-تڑے) چیتے

چیتن: (چے-تن/ک) چیتے کرن' یاد کرن' چتارن' سوچن' یاد' تصور کرن

چیتنا: سوچ' خیال' وچار (کرن)

چیتیا: ہشیار' دا' نہ من ویچ والا

چیتیا: (چے-تے-آ) خیال کیتا' سوچیا

چیسٹ: (چے-ٹ/مث) چاٹ' چسکا' ہور ویکھو "چیٹک"

چیٹک: (چے-ٹک) چاٹ' چسکا' کھچ' ٹھرک' لگن' عشق' نکر

چیٹن: (چے-ٹن/ک) کھال وچالے دی مٹی پٹ کے وٹاں اُتے لاون

چیٹی: (چی-ٹی) غصے وچ' کاوڑ وچ

چیٹیے: چپیٹ' چوٹ' مار' سٹ

چیچو چیچ کندھولیاں: منڈیاں دا اک کھیڈ جو کولے نال لکیراں لا کے کھیڈیا جاندا اے

چیچی: (مث) ہتھ دی سبھ توں نکی انگلی

چیدہ: (فا) چُنیا ہویا

چیر: (چی-ر/مذ) پھٹ' زخم' چیرا (2) سر دے والاں وچکارلی لکیر

چیر: (چے-ر/مذ) مزدور

چیرا: (چی-را-/مذ) جواناں دی سوہی یاں دھاری دار کپڑے دی پگ' دوپٹا' ویاہ دے موقع اُتے دولھے دے سر اُتے دِتا جاون والا سُوہا دوپٹا

چیرا: (چے-را) چیر

چیراں: (چی-راں) چیرے' کٹن دے نشان (لط)

چیرن: (ک) پاڑن' کپن' وڈھن (2) پار کرن'

ٹکسم

چیری: موت دی چٹھی، اعمال پرچا (2) چیلی، کنیز، داسی (بلھا)

چیرے: (چی-رے) کٹے، ملے کیتے، پار کیتے (2) پھٹ، زخم (3)چیرا دی جمع، دوپٹے

چیریاں: (چی-ری-آں) چیری دی جمع، اعمال نامے، چٹھی، رقعا، خط، سند (2) داسیاں، کنیزاں، مریدنیاں

چیڑا: چوڑا، مغرور

چیڑن: (ک) اچیڑن

چیڑی: چیڑا توں مونث، چوڑی

چیز: (مث) کھاون پیون والی شے، مٹ دا تحفا

چیس: چیھ، ٹیس

چیساں: (چے-ساں) چکاں گا/گی

چیسن: (ک) ٹیس اٹھن، پیڑ ہوون

چیک: (ک) زور دی اواز

-چیک چھوڑے: چیک چھاڑے، رولا ترپا

چیکل: والاں دا جھولا

چیکن: (ک) چیک مارن، چانگرن، سکھ پاڑ کے بولن

چیکو: (چی-کو/مذ) وٹنا، آلو رنگا گڑ دے ذائقے والا اک بہت مٹھا پھل

چیکوں: وٹنا، اٹن

چیلا: (چے-لا/مذ) گرو یاں استاد کول ہر ویلے رہن والا شاگرد (مث: چیلی)

چیلاں: الاں، چیل دی جمع (فر)

چیلڑا: چیلا

چیماں: تازا (لا)

چین: سکون، شانتی، ارام

چین مچین دیارے: چین دے علاقے وچ

چینا: گھوڑے دی اک قسم

چینچ: شوخی، چالبازی، مکاری

چینچڑ چاون: شوخی کرن

چینا: (چی-نا) باریک دانیاں والا اک قسم دا اناج

چینہ: نقل، چیٹکا، چڑاون

چیہا: گگ اک نکا پرندا (جمع: چیے)

چھ: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا چودھواں اکھر، ایہ اکھر عربی فارسی وچ نہیں ہوندا ایس لئی ایس اکھر والے باہری تے غیر پنجابی لفظ سنسکرت/ہندی دے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل ਛ/(چھ) اے

چھا: چھاون توں امر

چھابا: نکی چنگیر (2) ترکڑی دا اک پلڑا، (و،ر: چھابے)

-چھابے تارے: بہت سارے تارے، چھابا بھر کے تارے (علی)

چھابڑی: چھابا، کھاون وستاں تے سودا ویچن لئی لایا گیا چھابا

چھاپ: (مث) مندری، انگوٹھی

-چھاپ شاہیؔ دا توں تھیوا: توں بادشاہی مندری دا نگ ایں (عم)

چھاپاں: چھاپ دی جمع، مندری

چھاپا: کنڈیالی تاہیؔ (دا) (2) چھپائی (3) بے خبری دا ہلا

چھاپے: چھاپ، مندری (2) چھاپن

-چھاپے دار: اے کپڑے جہناں اُتے کوئی ڈزائن ٹھپکیا گیا ہووے، چھاپیدار

چھات: (مث) چھاتی، سینا (مراد دل)

چھاتا: چھتری
چھاچھی: (مذ) جھنگ دے علاقے دا واسی
چھاری: سونا چاندی صاف کرن لئی کٹھالی اندر لایا جاون والا سواہ تے پانی دا رلاء
چھال: (مث) کداڑ' ٹپن (2) درخت دی چھل
چھالا: کھلاڑی سڑ جاون پاروں پانی نال بھریا بلبلا جو کھلڑی وچ اٹھ آوندا اے
چھام: (مث) چھاں
چھاں: پرچھاواں' سایا
چھاندا: ٹوٹا' حصا' بخرا' بھاگ (ورتو چھاندے)
چھانٹہ: کتر' چھانٹن توں
-چھانٹن: (ک) چون کرن' چھنن' (2) چھانگن
-چھانٹی: چھانٹن دا کم' گھٹ کرن
چھانگ: منگو' گاواں مجھاں دا اجڑ (خف) پشو (جمع: چھانگن)
-چھانگا/چھانگلا: چھے انگلاں والا۔ اجیہا آدمی جندے ہتھ یاں پیر وچ چھے انگلاں ہوون
-چھانگڑاں: ویکھو چھانگ' چھانگاں
چھانگن: (ک) رکھ دیاں ٹاہنیاں لاہون' کترن' تراش خراش کرن' رکھ دی شاخ تراشی کرن
چھاناں: عارضی ڈیرا وساون
چھاون: (ک) اگھڑن' طاری ہون' کھلرن' چھاں کرن' کجن' ڈھکن
چھاہ: لسی' پیون
چھاہی: لسی
چھائل: چدر' سر کجن والی اک قسم دی چدر
چھاواں: (مث) چھاں
-چھاواں بدلاں دی: عارضی' ناپائیدار' (وا/ بدلاں دی چھاں بہت تھوڑی دیر لئی تے ناپائیدار ہوندی اے)
چھائیں: (مث) سواہ (2) کسے روگ پاروں چہرے اتے پے جان والے دھبے تے داغ
-چھائی چہرے تے: تیرے (ویاہ دے) شگون وچ سواہ پوے (خرابی ہووے/وا)
چھائیں مائیں: لک چھپ جاون
چھب: (مث) پھبن' خوبصورتی' سوہپن' روپ
چھبہ: سوتر دی انی
چھبا: (مذ) ڈنگا' اکواسا' چبا
-چھبی: چبی' اکواسی' ڈنگی' ہتھ دے پنجے نال چکن
چھبی دیون: چکن
چھبیلا: چھب والا
چھپ بدلے دن کٹدا: بدل وچ چھپ کے دن گزاردا (محم)
چھپر: ککھ کانے دی چھت (2) اکھ دا اتلا پردا (3) ہتھ یاں پیر دا اوہ پاسا جو تلی دے مخالف ہوندا اے
چھپر نکیے: چوڑے نک والے' پھینے
چھپری: (مث) پٹاری (دموور) ککھ کانے دی چھت
چھپڑ: (مذ) ٹوبھا' بارشی یاں گندے پانی دا تلاء
-چھپڑی: نکا چھپڑ
چھپن: (ک) ٹھپا لگن' چھاپیا جاون' شائع ہوون (2) چھپن' لکن
-چھپن چھوت: اکھ مچولی' بالاں دی لک چھپ جاون والی کھیڈ
-چھپن چھوتے: چھپن چھوت' لکن مٹی' چھبیل بھوے
چھپن: (ک) لکن' اوہلے ہوون' کجن' غائب ہوون' ڈھکیا جاون
-چھپن نہیں اچھاڑیں: اچھاڑ (غلاف) وچ نہیں چھپدے' یعنی کپڑیاں دے باوجود دسدے نیں (محم)
چھپوہدا: چھپاون' لکاء چھپاء
چھپیندا: چھپدا

چھت: (مث) کوٹھا، عمارت دا کندھاں سہارے ٹکیا ہویا حصہ جو بارش تے دھپ توں بچاندا اے
چھتا: (مذ) وھوڑی یاں شہت دی مکھی دا گھر، چھیر، کھیل
چھتر: (مذ) وڈی چھتری، چھاں کرن والی شے، سائبان، سرپرستی، سایہ
-چھتر سولاں سر جھالیا: سر اُتے کنڈیاں دا چھتر برداشت کیتا (بلھا)
چھتر: (چھت - تر) وڈی جتی، لتر
-چھترول: چھتراں نال مار، مار
چھترا: (مذ) میدُو، میڈ تابری دا نر
-چھترے مرد: لوک قصے وچ اک جادو گرنی نے راجا رسالو نوں جادو دے زور نال چھترا بنا دِتا سی (دا)
چھترے: سر دے بکھے وال، چھتے
چھتن: (ک) چھت پاون، ڈھکن، عمارت اُسارن
چھتے: کٹے ہوئے وال جھناں نال گت نہیں بنائی جا سکدی، وال
چھتی: مرزے دی بھین (2) چھتن توں
چھتی: (چھت - تی) بہت سارے (محاورا) انج اصل وچ 30 + 6
چھتیاں: چھاتی، سینا
چھتما: (مذ) کاہلا، سوڑا، جلد باز
چھتمی: (مث) کاہلی، جلد باز، تیز
چھتمی: شروع کیتی
چھتمیاون: (ک) چھتما ہیوں، شرمندا ہوون، کھسیاون
چھٹ: (مث) ڈنگر خاص کر کھوتے اُتے سامان لدن لئی دو پڑاں والی بوری۔ تاں جے دوہاں پاسے سامان ساواں رہوے (2) لانگھ (3) جھپٹا
چھٹ: چھٹن توں، جھگڑالو، فسادی
چھٹ: ازاد، وکھرا، جُدا، چھڈ کے
چھٹا: مٹھی وچ دانے لے کے ربیجن لئی ادھر ادھر وکھیرن (2) بارش دیاں کجھ کنیاں (3) ہتھ نال پیسے یاں پانی وکھیرن یاں ترو تکن دا عمل
چھٹا: زنجیر تڑا کے نسیا، چھٹ گیا
چھٹاں: چھٹ دی جمع
چھٹڈی: مکدی، مختصر
چھٹڑ: (چھٹ - ڑ) چھڈی ہوئی رن، طلاق یافتا، مطلقہ
چھٹڑی: چھٹی، وگی
چھٹڑے: نی چھٹڑ
چھٹسی: چھٹے گا، بخشیا جاوے گا
چھٹکارا: چھٹی، نجات
چھٹکن: (ک) چمکن، روشن ہوون، کملان، کمھن ہوون، حالا ہوون، چھڑکن، پھٹکن، صاف کرن، چھنڈن، کمزوریاں لبھا ہوون
چھٹکن: (مث) ازاد، طلاقن
چھٹکے: تیزی نال چلے، تیر وانگوں نکلے (لط) تلوار وغیرا نکلی
چھٹن: (ک) چھنڈن، چھج نال چھٹ کے صاف کرن، کپڑا دھو کے زور نال بھنڈاکا مارن
چھٹن: (ک) چھڈیا جاون، ہتھوں ڈگن، ترک ہوون، قید توں رہا ہوون، نجات پاون، جدا ہوون (لط) وکھرا ہون، دوُر ہوون
چھٹی: چھٹکارا، نجات، بخشش، کم توں وہلا، فراغت، رخصت
چھٹے: ٹپے، چک کے سُٹے (2) چھٹ وچ (نو)
-چھٹے وہندے زر دے: روپے پیسے دی بارش کردے (مم)
چھٹیاسے: چھٹی، فارغ ہوئے (شغ)
چھٹیاں: چھٹی دی جمع، چمکدار ٹاہنیاں
چھج: (مذ) کانیاں دا بنایا اک برتن جس دا ساہمنے والا پاسا کھلا ہوندا اے
- چھج چھانئ کھت کے اڑاون: بری گل دوھا کے بدنامی کرن

چھجا: کسے باری روشندان وغیرا ساہمنے بارش یاں دھپ توں بچاء لئی بنایا گیا ووھاء
چھجلپ: (مذ) کالا سپ، شنلپ
چھجلی: سپ دا پھن (2) نکا چھج
چھجن: (ک) چھجھن، گھس کے پتلا ہو جاون، کپڑے دے تار وکھرے ہوون (و.ر: چھجنا)
چھجنا: (1) چھجن (2) ادھورانا
-چھجے: تار تار کرے
چھجے: ویکھو "چھجا". باری روشندان وغیرا ساہمنے بنایا گیا ووھاء
چھجیں کھاریں: چھج بھر کے، بہت ودھ کے
چھچھڑا: (مذ) جِلب، گوشت دا اوہ حصا جو کھاون دے کم دا نہیں ہوندا
چھچھلن: (ک) کسے شے دا دُوجی دے اُتوں چھوہندیاں لنگھ جاون
چھچھورا: (مذ) شورا، ہوچھا، نیویاں عادتاں والا، کمینا
چھچھوڑن: (ک) جھنجھوڑن، چونڈھن، نوچن
چھچھوری: (مث) چھچھوری، نا گمبھیر، غیر سنجیدا، رزیل، کمینی
چھندرا: (مذ) چھیکاں والا، ناواں ناواں جس وچ تھاں تھاں خالی تھاں ہووے، بیبی
چھڈ: چھڈن توں امر
چھڈن: (ک) تیاگن، تجن، چھوڑن، چھڈ دیون، ہتھوں ڈیگن، گراون
چھڈیوس: چھڈے سو، اوس چھڈیا
چھرا: بندوق دی گولی، کارتوس دی نِکی گولی
چھرا: وڈی چھری
چھر چھر: بلی نوں موڑن لئی بولے جاندے لفظ
چھرکن: (ک) شرماون، لجیاون، ڈرن، جھکن
چھڑ: برچھے دا دستا، ڈنڈا، ڈنگر دی ٹکر
چھڑ: چھیڑو، چھواک (2) چھڑن توں امر، ویکھو "چھڑن"

چھڑا: کلا، ان ویاہیا، کوارا، اکلا رہن والا
-چھڑا چھانٹ/چھانڈ: چھڑا، کلم کلا
-چھڑا چھڑاک: کلم کلا، جہدا دنیا اُتے کوئی نہ ہووے
چھڑپ: شڑپ، گپ دا تابع مہمل، گپ چھڑپ، گپ شڑپ
چھڑپن: (ک) چھڑپا مارن، چھال مارن
چھڑکایا: چھڈایا
چھڑکن: واوھا ہوون (بکل)
چھڑکن: (ک) چھٹے مارن، چھنکاون، ترونکن، دھوڑن، بورن (2) قربان کرن، گھولن، وارن
چھڑکاویں: چھناویں، چھڈاویں
چھڑکنا: ازاد ہوون، بچ جاون
چھڑن: (ک) کٹن، موہلی نال کُٹ کے دانے صاف کرن، چھٹن، چھٹ کے اناج دا چھلکا لاہون، (2) مارن، کٹن، ہسنڈن
چھڑن: (ک) چھیڑیا جاون، شروع ہوون، مُڑھ بجھن (2) حرکت کرن، ہکیا جاون، ڈنگر دا جنگل نوں جاون (3) غصے وچ آون
چھڑے: چھڑا دی جمع، خالی، اکلے، نرے
چھڑیاں: نریاں
چھڑیاں لکھ بلائیں: لکھاں بلاواں نے پھڑ لیا
چھڑیندا: چھڈدا، چھڑدا
چھک: (مث) وری، ویاہ سمے کڑی نوں نانکیاں ولوں دِتی گئی دات (نانکی چھک)
چھک: (مث) کھچ، کھچ کے، کشش، چھکن، کھچن توں امر
-چھک کڈھن: کھچ کے کڈھ لین (وا)
-چھک نیتے: کھچ لیاوے
چھکا: (چھکاء) خوبصورتی نال نبھاء
چھکا: تلکن والی ٹوکری جس وچ شے پا کے بلی وغیرا توں بچاون لئی ٹنگ دیندے نیں۔ (3) ڈنگر دے مونہہ اُتے بدھا جال تاں جے پیلی نہ اُجاڑے

چھکاوݨ: چھکݨ دا کم کراوݨ' تصویر لہواوݨ
چھکڑے: کھچڑے
چھکاٹ: نخرا
چھکݨ: (ک) کھاوݨ' بھوجن کرݨ (2) چھیݨ' بچݨ' بچݨ (3) سوݨ (4) بچݨ' دھروݨ (5) تصویر بناوݨ (6) حقے یاں سگرٹ دا کش لاوݨ
چھکے: کچے (2) سوہے' چنگا لگے ہور ویکھو "چھکݨ"
چھکے: (غ ا) چھکے
چھکے: ریوڑ' گلا' اجڑ
چھکیسوں: سواں گے (خلف)
چھکیوے: کچے
چھل: جن' بھوت' چھلاوا (وا)
چھل: فریب' جھانسا
- چھل جانا: فریب کرݨ' دھوکھا دے جاوݨ
- چھل چھدری: ظاہر وچ معصوم پر اندروں فریبی
- چھل جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھلیا جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھل گیا: فریب کر گیا' دھوکھا دے گیا
- چھل لینا: فریب کر دتا
چھل: کانگ' پاݨی دی لہر' ہڑھ' سیلاب
- چھل چھل: بھرویں' مونہا موہنہ بھرے
چھل: چھلڑ' چھلکا' سک' چھلݨ توں امر' روتیا
چھلا: رنگ' بنا نگ دے مندری' کن یاں انگل وچ پایا جاوݨ والا رنگ' مندرا
چھلا: چلا' 40 دن وکھرا بہ کے دم درود پڑھنا تاں جے کسے غیبی طاقت اُتے قبضا ہو سکے
چھلانگݨ: چھال مارݨ' کُدݨ' ٹپݨ
چھلاوا: (مذ) چھل جاوݨ والا (2) بڈاوا' لوکاں نوں اُجاڑ وچ ڈراوݨ والا بھوت
چھلت: چھلتر' نتھور' چوبھ
چھلتر: (مث) چھلت' لکڑ دی چھٹ جو جسم دے کسے حصے وچ چبھ جاوݨ پاروں تکلیف دیوے' نتھور

چھلڑے: چھلے' گھمݨ گھیر (علی)
چھلک: چھلکݨ توں امر' چھل' پاݨی دا چھلکاء
چھلکا: (چھل-کا/مذ) چھلڑ چھل وغیرا دا باہرلا بیکار حصا
چھلکݨ: (ک) اُچھلݨ' پاݨی دا آ تانہ اُٹھݨ' ڈلھݨ (2) بھریا جاوݨ' لبریز ہووݨ مونہا موہنہ بھرݨ (3) ہلݨ
چھلکݨ: (ک) چھل کرݨ' فریب کرݨ' جھانسا دیوݨ' دھوکھا کرݨ' بہانا پاوݨ' ٹھگݨ
چھلݨ: (ک) کھل یاں چھلتر لاہوݨ' کھرچݨ' رگڑݨ' کماد وغیرہ دے پتے لاہوݨ' صاف کرݨ
چھلنا: (مذ) ویکھو' چھلا
چھلی: (مث) چرخے دے تکلے اُتے ولھیا دھاگا (بلھا) مکی دا داݨیاں بھریا پٹا
چھلے: کُنڈل' لہریئے وال
چھلیالیا/چھلیالیہ: ٹھگا' اے ٹھگ' چھلݨ والیا
چھما کرݨ: کھما کرݨ' معاف کرݨ' سوݨ
چھماہیں: چھماہی' چھے مہینے
چھمکاوݨ: چھم چھم دی اواز پیدا ہووݨ' چھنکݨ
چھمک: (مث) پتلی لچکیلی ٹاہݨی (جمع چھمکاں)
چھمݨ: (ک) معاف کرݨ' معافی دیوݨ' مہر کرݨ'
چھن: چھپر' کلی' جھونپڑی' موری' سرنگ' غار' کھور
چھنا: دھات دا بݨیا کٹورا
چھنال: بدکار' فاحشا' کنجری
- چھنال باز: فاحشا یاں کنجری کول جاوݨ والا
چھنب: چیکݨی مٹی جس وچ پاݨی کھلوتا رہݨ پاروں منجی دی آگائی لئی بہتر سمجھی جاندی اے
چھنج: جھیڑا' جھگڑا' لڑائی۔ اکھاڑا' پہلواناں دی کشتی' اکھاڑا' عدالت یاں نیاں دی تھاں
- چھنج گھتݨ: پہلواناں دی کشتی دا مقابلا کراوݨ' لوکاں نوں تماشے لئی کٹھا کرݨ
چھنجݨ: (ک) چھنڈݨ' جھٹکاں نال پاݨی باہر سٹݨ'

چھنچھنا
چھنچھر: (چھ-نچھ-چھر/نر) سنیچر' ہفتے دا دن
چھنچھروار: سنیچروار' ہفتے دا دن
چھنچھناون: (ک) کھنکن' کھڑکن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون
چھنڈ: جھاڑ' چھنڈن توں امر
-چھنڈ چھڈے: گھوڑے دی جھاڑ والا بنڈا
چھنڈا: بھوار' چھڑکاء' کھیت وچ بی کھلارن' (2) ڈانٹ (3) جھاڑ پونجھ (4) جھنجھ نال چھٹن
چھنڈک: چھٹ (ا)
چھنڈکن: دیکھو "چھنڈن"
چھنڈن: (ک) پھٹکن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن' کھلارن' جھاڑن' کتر بیونت کرن' چھانگن' سٹن' جھاڑن
چھنڈے: جھاڑے' کھلارے' ونڈے' ہٹے' تروکے
چھنویرے: (چھن-وے-رے) چھاں وچ
چھن: موری' سوراخ' غار' کھور
چھن: پل' گھڑی' لحا
-چھن چور دا: چور دا پل' تھوڑا جیہا ویلا جس توں چور فائدا اٹھاندا اے
چھن چھن: گھنگرواں دی اواز
چھنک: ونگاں جھنکن دی اواز' چھنکار' چھنک
چھنکار: چھڑکاء' پانی دا ترونکا (2) چھنک دی اواز
چھنکائے: چھڑکائے' ترونکائے
چھنکن: (ک) کھنکن' کھڑکن' وجن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون
چھنکن: (ک) چھڑکن' ترونکن' کپڑا جھنکن' دور ہٹاون
چھنکنا: جھنکن' چھج نال چھانن' پڑتال کرن
چھنن: (ک) چھانیا جاون' چھاننی وچوں کڈھن' ہنجن' تپیا جاون' تپکن' چوون (2) جھجھل' کپڑے دیاں تاراں نکلن' سنستاون' سوں جاون

چھوہ: نہ پوری ہوئی اچھیا' اطمینان' کپڑا دھون سمے پتھراں تے ماریاں دھوبی دی اواز
چھوپ: کڈھائی والا کپڑا یاں چادر' پھلکاری' رنگیا یاں کڈھیا کپڑا جو اوڑھنی دا کم دوے۔ چھوپا' رل کے چرخا کتن دا مقابلا کرن' چار چار پونیاں کتن'
چھوپ پاون: کڑیاں دا اکو جنی رُوں لے کے کتن دا مقابلا کرن' شرط لا کے کتن
چھوپا: رل رل کے راز دیاں گلاں کرن' ہور دیکھو "چھوپ" (ورنہ چھوپے)
چھوٹ: چھٹ' رعایت
چھوٹا: نکا' مروج گھٹ (ورنہ چھوٹی' چھوٹے)
چھوٹیں لاوی: نکی عمر توں' نکے ہوون توں لے کے
چھوٹیاں وڈیاں: نکے وڈے ہر عمر دے
چھوٹیرا: نکا (ورنہ چھوٹیری)
چھوڑ: چھڈ' چھوڑ (بلھا)
چھوڑا: (نر) وڈا ٹوٹا' پارچھا (خاص کر لکڑ دا) ڈک
چھوڑک: چھوڑے' بالن
چھوڑاں: چھوڑے
چھوڑے: چھوڑا دی جمع' ڈکرے' ٹوٹے
چھور: حد بنا' کنارا' پاسا' مڈھ' سرا
چھوڑ: چھڈ
-چھوڑ تے: چھڈ کے
-چھوڑالیس: اوہنے چھڈایا' اوہدے کولوں چھڈایا
چھوڑن: (ک) چھڈن' تیاگن' تجن
چھوڑیم: میں چھڈیا
چھوڑیو: چھڈیں
چھوکر/چھوکرا: منڈا' چھوہر
-چھوکری: کڑی
-چھوکرے: جوان منڈے' سپاہی' چھوکرا دی جمع
چھوکریاں: کڑیاں

چھول: لہر، چھل

-چھولیں: چھول دی جمع، چھلاں، لہراں

-چھولداری: نکا تمبو، خیما (جمع: چھولداریاں)

چھونے چھابے: ناری تعلق، جن وغیرا

چھو نکن: (ک) بھکارن، تڑکن، تڑکا لاون (2) کمزور ہون، لسا ہون

چھوناں: ست (ہاتھی/دمودر)

چھوہ: چھوہن توں امر، ہتھ لاون دا عمل

چھوہر: منڈا

-چھوہراں: منڈے، منڈیاں

چھوہر: کڑی

چھوہراں: کڑیاں (وا)

چھوہری: نکی نا سمجھ کڑی، کڑی، اے کڑیئے

چھوہلا: چھولہا، بھریتلا، کاہلا (مشت: چھوہلی)

چھوہون: (ک) شروع کرن، مدھ بنھن، بنیاد رکھن، ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن

چھوہے چھوہ: انھیری تے بارش دا طوفان

چھوئی: (مث) پرالی، گنے دیاں ٹیاں دوالے دے پتر

چھوی: (مث) ٹوکے ورگا لوہے دے پھل دا ہتھیار (جمع: چھویاں)

چھہہ کے: گھات لا کے، چھپ کے

چھہن: (ک) چھہن، اوٹ وچ بیٹھن، لکن، چھپن، گھات لاون

چھہن: (ک) پھجن، کپڑے دے تار نکلن

چھہن چھہائے: کمین کاہاں، گھاتاں

چھی: چھوی، لے پھل والی کہاڑی، چھوی

چھی: چھے (2) نفرت دے اظہار لئی بول (3) سواہ

چھے: پنج جمع اک

-چھے زمیاں اٹھ اخیر: چھے زمیناں تے اٹھ اسمان، چوداں طبق (مم)

-چھے ماہی: چھے مہینے دی تنخاہ

-چھے وساں: اک سو ویہ، 120

چھیاں: سواہ (خف)

چھیے: چھے

چھیتی: کاہلی، جلدی

چھیکا: (مذ) منڈھرا، نکا (مشت: چھیکی)

چھیج: (مث) سیج، منجی، پلنگ، بسترا

-چھیجے: سیج اتے

چھیجن: بھجن، خراب ہون

چھید: (مذ) موری، چھیک، چھیدن توں امر

چھیڑ: (مث) جھیر، دو دنداں دی وتھ، کپڑے دی اناکی وچ گھٹ تاراں

چھیڑن: (چھے-ڑن/ک) ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن (2) مذاق، مخول کرن، تنگ کرن، تاء دواون (3) ڈنگر دا گھاہ کھاون جاون (4) اکساون، مشتعل کرن (5) گھوڑے دوڑاون (6) ڈنگر نوں چراون لئی کھڑن، مزدور نوں مزدوری لئی لجاون (7) لڑن بھڑن، ٹکر لاون، مقابلا کرن

چھیڑو: (چھے-ڑو/مذ) ڈنگر چارن والا، چھیڑاک

چھیک: موری، پاٹے کپڑے دا گھمور، پاڑا، دوری

-چھیک دتے: موریاں کر دتیاں، پاڑ دتے

چھیکڑ: آخر، پچھلا، مگروں، اخیر، انجام، انت

چھیکن: (ک) ونھن، سلھن، چھیک کرن، ردی کرن، لکھیا ہویا کٹ دیون، موری کرن، عیب ظاہر کرن، برادری چوں باہر کڈھ دیون

چھیل: (مذ) چھیلا، بانکا، سندر، گبھرو، سج دھج والا

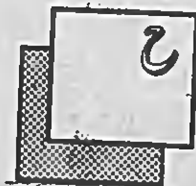
چھیلا: (مذ) چھیل، گبھرو، بانکا (مشت: چھیلی)

چھیلی: (مث) چھیری، کی، بھیڈ

چھینبا: (مذ) دھوبی (2) اک قسم دا گھٹ زہری سپ

چھیے چھی: وار کرن لئی لکن، گھات

چھیین: (ک) ڈرن، دبکن، گھات لاون، ڈر یاروں چھپن

ح: عربی اصل دا اکھر اے' پنجابی وچ ایہنوں وی "ہ" بولدے نیں۔ جہناں لفظاں وچ ایہ آوے' اوہ خالص پنجابی نہیں سگوں عربی توں آئے ہوئے نیں۔ (فارسی لپی دا پندرھواں اکھر)

حاتم: (مذ) حاتم طائی' طے قبیلے دا اک بڑا سخی مرد' سخی

حاجب: (مذ) دربان' چوکیدار

حاجت: (مث) لوڑ' ضرورت

-حاجت مند: ضرورت وند' لوڑوان

-حاجتمنداں: ضرورت منداں

حادث: تھوڑی دیر وچ واپرن والا' اچن چیت ہوون والا واقعا' وس توں باہر

حادثہ: دیکھو حادث' حادثہ عربی وچ مونث اے پر پنجابی وچ حادث دے معنیاں نال مذکر ورتدے نیں۔

حاذق: (مذ) ماہر' سیانا' حکیم

حاسد: حسد کرن والا

حاشیہ: (حاشی- آ/ مذ) کنارا' کاغذ دے کناریاں نیڑلی لکیر

حاصل: کسے کم دا سٹا' جو کجھ لبھے' پھل' آمدن' (2) محصول' ٹیکس (ا)

-حاصل ہووے: لبھ جاوے

حاضر: جو موجود ہووے' جس نال کلام کیتا جاوے

-حاضر جواب: ترت جواب دیون والا

-حاضر لیاون: پیش کرنا (وا)

-حاضر ناظر: جو حاضر وی ہووے تے دیکھ وی رہیا ہووے (یعنی رب)

حافظ: قرآن شریف زبانی یاد کرن والا' حفاظت' راکھی کرن والا

حال: اجوکڑ' ہن دا سما' حالت

-حال زارم: میرا حال زار' میرا مندا حال (خف)

-حال گھنو: حال لوو' حال چال پچھو

حال ونجاون: حالت وگاڑ لین

حالوں خستوں: خستا حال' مندے حال

حال: مستی' موسیقی یاں ہور کسے وجہا پاروں دما[غ] اُتے چھاون والا وجد یاں مستی

-حال کھیڈن: حال آون پاروں سر ہلاون یاں ہور کوئی حرکت کرن

حالا: حال

حالوں: حال نال' مستی نال (مم)

حالے: حال' حال چال'

حام: حامی' (2) ساتھ' ذما' تحویلت' شخی' ہمت[…] یقین

حامی: حمایتی' پکھ پات کرن والا' حمایت کار

-حامی روز حشر دا: روز حشر وچ لوکاں د[ا] حمایتی تے مددگار

حاوی: گھیرن والا' چھایا ہویا' غالب' قبضا کر[ن] والا' ماہر' اُتے

حائل: وچکار آون والا' راہ روکن والا' ڈکا

حُب: محبت' پیار' عشق' نارضامند محبوب دے م[ن] وچ محبت پیدا کرن

حباب: بُلبلا

حبابی: بلبلے ورگے' بہت نازک

حبسی: قیدی

حبش: حبشا' ایتھوپیا دا دیس

-حبشی: حبشا نال تعلق رکھن والا' کا[لے] رنگ دا بندا

حبل: ناڑ' رگ

حبلُ الورید: شاہ رگ
حبوب: بلبلے، حباب (2) افواہ، اُڈدی خبر
حبوب ڈیوݨ: خراج وچوں غلا ادا کرݨ
حبیب: دوست، ساتھ، سجݨ، متر
حبیباں: (حبی-باں) حبیب دی جمع، دوست، متر سجݨ، پیارے
حتیٰ: (حتا) اخیر تک، جتھوں تک ہو سکے
حج: مسلماناں دی سال وچ اک وار کعبے دی زیارت کرݨ دی عبادت
-حج وچ تکّی لے: حج دا ثواب بخش کے روٹی خریدݨ اک کہاݨی جِہدے مطابق حضرت بابا فرید نے اک بناوٹی عالم نوں سبق سکھاݨ لئی اوہدیاں نمازاں، تے ہور عبادتاں دا ثواب لے کے اوہدے بدلے روٹی دِتی سی
حجاب: پردا، جھاکا
حجاز: عرب، عرب دا اوہ علاقا جتھے مکہ تے مدینہ نیں
حجام: نائی
حجاں: حج دی جمع، بہُت سارے حج
حُجب: حجاب دی جمع، ویکھو "حجاب"
حُجت: وسیلہ، کوئی کم نہ کرݨ دا بہانا، بحث
حجتی: حجتاں کرݨ والا، بہانے باز، نکما
حجر: پتھر
حجرالاسود: کعبے دی کندھ وچ گڈیا کالے رنگ دا پتھر جنہوں حاجی حج سے چُمدے نیں۔
حجرہ: مسیت یاں خنگاہ نال بݨیا نِکا جیہا کمرا
حجم: کسے شے دا سائز، لمائی، چوڑائی تے اُچیائی۔
حد: جتھے کوئی شے مُک جاوے، اخیر، شرعی سزا
حدود: حد دی جمع
حدی: حد (عم)
حدے: کلمہ شریف، پہلی منزل (خف) حد
حدیث: گل، نویں گل، رسول اللہؐ دا فرمان
حذف: کڈھ دیݨ، چھانٹی کرݨ (عبارت وچوں)

حُر: لفظی معنے ازاد مرد، سندھ دے پیر پگارو دے مرید
حِرا: مکے لاگے اک پہاڑی غار جس وچ رسول کریمؐ جا کے عبادت کردے سن
حرارت: (مث) گرمی، بخار، سیک، غُصا
حرام: ٹھاکواں، جس کم توں مذہب ٹھاکے
حرج: (مذ) گھاٹا، نقصان، کسارا، گناہ
حرص: (مث) لالچ، طمع
حرف: اکھر
-حرف اُٹھیندے ناہیں: حرف نہیں پڑھے جاندے
حرفت: کاریگری
-حرفتاں: کاریگریاں
حرق: ساڑن (دا)
حرکات: حرکت دی جمع، ہل جل، ٹرن پھرن کم (خاص کر مندا کم)
حرکت: ہلاوݨ، اُلٹ کم، ٹرݨ پھرݨ، ہلݨ جلݨ، کوئی مندا کارا
حرم: بیوی، گھر، پردا، (2) خانہ کعبہ دی چار دیواری
حرمان: محرومی، نا امیدی
حرمت: عزت، آبرو
حرمل: ہرمل، اِک بُوٹی دے دانے جو دھُونی (دھوف) دیݨ لئی ورتدے نیں
حروف: حرف دی جمع، اکھر
حروف مقطعات: قرآن شریف وچ آوݨ والے بعض اکھر جو وکھرے وکھرے پڑھے جاندے نیں تے اوہناں دے معنے کوئی نہیں جاندا جویں کہ یٰس (یا-سین) وغیرا
حریر: ریشمی کپڑا
حریص: لالچی، حرص کرݨ والا، طمعی
حریف: مقابلے وچ، شریک
حریم: احاطا (خف)

حزن: غم (خف)
حزین: دُکھی (عم)
حِس: جانداراں دی آل دوال توں جانُو رکھن دی شکتی
حساب: کسے شے دی گنتی یاں اندازے دا علم۔ کلاسیکی شاعراں نے آخرت دا حساب کتاب مُراد لیا اے۔
-حساب نوُں: حساب والے دن نوُں' قیامت نوُں
حساس: محسوس کرن والا' جذباتی' گل دا بُہتا اثر لین والا
حسانؓ: حسان بن ثابت' رسول کریمؐ دیاں نعتاں لکھن والے صحابی شاعر
حسب: (حس-سب) موافق' مطابق
حسب: (ح-سب) خاندانی سِلسلا' وڈکیاں دی وڈیائی
-حسب نسب: وڈ وڈیرے' وڈکے' ذات' پچھا
-حسبوں نسبوں: حسب نسب ولوں (عم)
حسبی: حسبی اللہ' رب میرے لئی کافی اے (چل)
حسد: ساڑا' کسے دی وڈیائی یاں حالت دا دُکھ
حسرات: حسرتاں (خف)
حسرت: رہ گئی سدھر دا ارمان
حسن: (مذ) سوہپن' خوبصورتی' سُندرتا
-حسن کلام: سوہنا کلام' کلام دی خوبصورتی
-حسن مند: حُسن والا' سوہنا (احمد)
-حسن نوخیز: جوانی دا حُسن' منڈ چڑھے دا حسن (احمد)
-حسنے: حسن نے (غز) حسن توں (عم)
-حسین: سوہنا' سُندر (احمد)
حسنات: خوبیاں' گُن
حسناتوں: حسنات توں' خوبیاں
حسنین: حضرت امام حسنؓ تے حسینؓ
حسود: حاسد دی جمع' سڑن والے

حسین: سوہنا' سُندر
حشفہ: (مذ) مرد دے لنگ دا سِرا' سپارو' سپاری
حشمت: (مث) بزرگی' وڈیائی' دبدبا
حصار: گھیرا' ولگن' کنڈل' کوئی عمل پڑھن توں پہلاں دوالے کھچی حد بندی
حصول: ہتھ لگن' حاصل ہوون' پلے پین
حصولنے: حصول' حاصل کرن
حضرت: درگاہ بزرگ یاں وڈیرے دے ناں نال لگن والا عزت دا [illegible] (2) رسول کریمؐ (تیری حضرتؐ پڑھے گواہی) [illegible] اشارا کہ جندی موت کلما پڑھ کے ہوئی اوہدی گواہی میں دیاں گا (بلھا)
حضرت اسماعیلؑ: رب دے نبی' حضرت ابراہیمؑ دے پُتر
حضرت علیؓ: رسول کریمؐ دے چچیرے تے جوائی' مسلماناں دے چوتھے خلیفہ
حضور: حاضر ہوون دی حالت' عزت پاروں وڈیاں دے ناں نال لاون دا بول' ساہمنے' حاضر' متوجا
-حضور دا مالک: رب دی حضوری وچ رہن والا فرشتا
-حضور کرن: پیش کرن
حضور ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں: رب ولوں
حضوری: حاضر ہوون' توجا ہوون
حطیم: خانہ کعبہ وچ اک تھاں
حفاظت: راکھی
حفظ: یاد' زبانی یاد' (2) امان' راکھی
حفیظ: راکھا' رب دا اک صفاتی ناں
حق: ٹھیک' درست (2) رب دی ذات' (3) [illegible] محنت' مزدوری (4) نکاح

-حق حلال: شرعی حق رکھن والا' خاوند (کمیزا/وا)

حق دے نال: شرعی طریقے مطابق

-حق ہو جاون: مر جاون (وا)

حقانی: حق دا' ربی' سچ

حقایق: حقیقتاں

حقایق دان: حقیقتاں دسن والا

حقوق: حق دی جمع' حق سچ

حقیر: تچھ' معمولی

حقیقت: (مث) اصل' سچ' اصلیت

-حقیقت کیتے عشق مجازی پوڑی: عشق حقیقی تک اپڑن لئی عشق مجازی پوڑی دا کم دیندا اے (لا)

حکایت: (مث) کہانی' قصا' داستان' گلپ' بات

حَکَم: (مذ) منصف' فیصلا کرنہار' ثالث' ریجا

حُکم: (مذ) فرمان' آکھی

- حکمیں: حکم نال

حکمت: عقل' حکیمی' سمجھ' سیانپ' کاریگری

حکمران: حاکم' حکومت کرن والا

حکیم: سیانا' وید' علاج کرن والا' جانن والا

حل: علاج' اُپاء' مشکل دا کھلھار' کھولسن

حلاج: جلاہ' (2) حسین بن منصور حلاج جنے انا الحق دا نعرا لایا سی

حلال: جائز' درست' جس شے دی مذہب نے اجازت دتی ہووے (2) ذبح کرن

حلالاں: حلال دی جمع' جہڑیاں شیواں حلال ہوون

-حلالو: حلال کرو' ذبح کرو

-حلالے: حلال کیتے

حلب: شام دا اک شہر

حلفہ: سونہہ

حلق: سنگھ' گلا

حلقہ: گھیرا' علاقا' وارا' ٹولا

حلم: نرمی' برداشت' حلیمی

حلوا/حلوہ: مٹھیائی' سوجی نوں گھیو وچ بھن کے مٹھا پا کے بنایا پکوان

-حلوائی: مٹھیائی دا کم کرن والا

حلوان: ویاہ تے ورتیا جاون والا سوہا کپڑا

حلے: (غ ا)' حلا' ویکھو "ہلا"

حلے: ہلے' خشبو دے ہلے

حلیف: سنگی' بیلی' ساتھی

حلیم: نرم' نرم طبیعت والا' (2) گوشت تے والاں' اناج رلا کے بنایا پکوان۔ جہنوں گھوٹ کے خوب نرم کیتا ہوندا اے

حلیماں: حلیم' نرم (نرم طبیعت دے لوک)

حلیمہ: دائی حلیمہ جنے رسول کریمؐ نوں دودھ پیایا سی

حلیمی: نرمی

حمار: کھوتا

حماراں: حمار دی جمع' کھوتے' (لا)

حماقت: (مث) بے وقوفی' نادانی

حمام: غسل خانا' نائی دی دکان جتھے نہاون دا بندوبست وی ہووے

حمائل: لٹکاون والی' نکا قرآن شریف جو گلے وچ پا لیندے نیں۔ ہار تعویت وغیرا

حمایت: دھڑا' پکھ کرن

حمد: رب دی تعریف (کرن) وڈیائی' صفت' گن گاون

حمزہؓ: رسول کریمؐ دے اک چاچا جی

-حمزے: ویکھو حمزہؓ (لا)

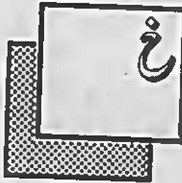
حمل: گربھ' پیٹ دا بال (اصل معنے بھار نیں) (2) اسمان دا اک برج جہدا سما 21 مارچ توں 20 اپریل تک اے

حمید: تعریف کیتی گئی شے' رب دا اک صفاتی ناں

حمیل: حمائل' گلے دا زیور' بوجھ' گل لٹکان والا گہنا

حنا: مہندی

-حنان: رحمت والا، بخشہار، رب دا اک صفاتی ناں
حنبلؒ: حضرت امام حنبلؒ، حنفیاں دے چار اماماں وچوں اک
حنبلی: حضرت امام حنبلؒ دی فقہ اُتے چلن والا
حوا: حضرت آدمؑ دی بیوی، دنیا دی سبھ توں پہلی عورت
حواری: پکا ساتھی، حضرت عیسیٰؑ دے ساتھی
حواس: حاسہ دی جمع، حساں، بندیاں دی اوہ شکتی جس توں اوہ آل دوال نوں جاندے نیں
حواس: عاقی تے باغی لوکاں دی پناہ گاہ جو عام کر کے جنگل ہوندی اے
حوالت: احوال، حالت (ا)
حوالی: (مث) دوال، آس پاس
حوت: اِک بُرج دا ناں جہدا سما 21 فروری توں 20 مارچ تک ہوندا اے
حُور: جنت دی کواری تے سوہنی عورت
-حور نژادی: حور دی نسل وچوں (بہت سوہنی)
حی: جیوندا، رب دا اک صفاتی ناں
حیا: شرم نال سنگڑن، گناہ توں بچن
حیا دے نال اندر: راجا اندر دے دربار ول اشارا اے۔ اے جوگی توں حیا نال رہ (دا)
حیات: جیون، زندگی، جیوندا
حیاتی: حیات، زندگی، جیون
حیرانی: حیرانگی، حیران ہوون دی حالت، تعجب
حیرت: تعجب، حیرانی
حیض: (مذ) ہر مہینے خاص دناں وچ عورت توں خون آون، کپڑے آون
-حیض پلیتی: جویں حیض والی عورت نہاون نال وی پاک نہیں ہوندی انجے دنیا برائی توں پاک نہیں ہو سکدی
حیف: افسوس دا بول، ہائے، اف، افسوس
حیلہ: بہانا، (2) کوشش، جتن
-حیلہ ساز: بہانے باز، مکری، حیلے بناون والا
حیلے باجھ وسیلے: بنا وسیلے دے کوشش (مم)
حین: مدت، ویلا، سما، چر
-حین حیات: جنا چر جیون اے
حیوان: جاندار

خ: فارسی پنجابی لپی دا سولھواں اکھر، ایہدا وناندرا "کھ" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل خا (ਖ਼) اے
خاتم: (عر) مکاون والا، ختم کرن والا (2) مہر (3) مندری، چھاپ
خاتمہ: (مذ) انت، انجام
خادم: (مذ) نوکر، خدمتگار
خار: (فا) کنڈا، سول
-خاراں: خار دی جمع، کنڈے (ا)
-خار مغیلاں: کِکر کنڈا (احمد) (مغیلاں: کِکر)
خارج: باہر کڈھیا ہویا، باطن دا اُلٹ
-خارجی: باہر، کڈھیا ہویا، باطن دا اُلٹ
خارجہ: باہری، باہر دے معاملیاں دا
-خارجی: باہر والا، مڈھلے اسلام دے جھیڑے وچ اک فرقا جو حضرت علیؓ تے حضرت امیر معاویہؓ دوہاں دے خلاف سی
خارستان: کنڈیاں دا گھر (احمد)
خارش: کھرک
خاسی: خاشی، کوڑا سُرع والا (دا)

خاشاک: ککھ، تیلا، (احمد)
خاص: وکھرا، نویکلا، اچھا، بہت زیادا
خاصا: کافی (2) خاشا، اِک کپڑا، (3) خاص، اُچھا، بہت زیادا
-خاصا خاطی: اتیاری پیغامبر
-خاصاں: خاص لوکاں، خال کل
خاصہ: خاص، اعلا، اچھا، خصوصیت
خاصی: خاص، اچیچے، کافی، بہت
خاصے: خاص، کئی، کافی، اچیچے
خاصیت: (مث) اثر، مزاج، خاص گل
خاطر: (مث) تواضع، مہمانی، مجمانی، ٹہل، سیوا، آدر (2) واسطے، لئی، کان، کارن (3) دل (لا)
-خاطر اوس: اوہدی خاطر، اوہدے واسطے (ا)
-خاطر تیری: تیرے واسطے
-خاطر تلے/تھلے نہ لیاون: اہمیت نہ دیون
-خاطر لوبھ: خاطر تے ٹہل دے لالچ وچ
خاطی: (مذ) ڈاکیا، قاصد، خط لیاون والا
خاقان: وڈا بادشاہ، سلطان
خاک: مٹی
-خاک اڈاون: بے عزتی کرن
-خاک بنیاد بشر دا: مٹی بندے دی بنیاد اے، بندا خاک (مٹی) دا بنیا اے
-خاک کرن: دفن کرن، سواہ کرن، برباد کرن، تباہ کرن
-خاک میدانے: میدان دی مٹی
-خاکاں: خاک دی جمع، مٹی
-خاکو: خاک، مٹی (لف / حافظ)
-خاکی: خاک دا، خاک توں بنیا، انسان
-خاکے: خاک وچ، مٹی وچ، خاک، مٹی
خاکسار: خاک ورگا، عاجز، ہینا
خاکستر: سواہ
خاکستری: مٹی رنگا، سواہ رنگا
خاکی: (مذ) مٹی رنگ، براؤن، خاک دا بندا، انسان

خال: (مذ) تل (2) کوئی
خالص: اصل، بنا ملاوٹ
خالصا: سکھ
خالق: سرجنہار، پیدا کرن والا، رب
خالقا: اے خالق، اے سرجنہار
خالا: (مث) ماسی، ماں دی بھین
-خالا دا گھر/واڑا: سوکھا کم
خالی: پاک، جس وچ کجھ نہ ہووے
خام: کچا، ان پخت، اپورا، ان پکا جو اجے پوری طرحاں تیار نہ ہووے
-خام کار: کچا، ناتجربا کار
-خام کرن: منسوخ کرن، نامنظور کرن، گنھے آٹے نال بھانڈے دا موہنہ بند کرن
-خامی: خام، کچا، ان پکا
-خامی کرن: دھوکھا کرن، نقصان کرن
خامہ: قلم
خامی: گھاٹ، کمی، تھوڑ (2) ویکھو ہیٹھ "خام"
خان: پٹھان، سندھو ندی دے پچھمی علاقے دا واسی
خان کھیوا: صاحباں دا پیو
خانزا: خانہ، خانا، گھر (اے خانزا: شراب خانا)
خانہ: (مذ) گھر
خانے: خانہ توں، گھر وچ، گھر
خاور: مشرق (2) خراسان (دا علاقا)
خاوند: میاں، کنت، گھر والا، مالک (2) رب، مالک
خباز: (مذ) نان والی، نانبائی، روٹی پکاون والا، خبز توں (خبز، عربی وچ روٹی نوں آکھدے نیں)
خبانی: خوبانی، خربانی
خبر: (مث) سار، اطلاع، کنڑ
خبرے: خورے، شاید
خبط: جھل، سنک، جھکڑ
خبیث: (خ-بی-س/ع) پلیت، ناپاک، مندا

ختل: اک قسم دے گھوڑے

ختم: انجام (2) مرن والے دی روح نوں ثواب اپڑاون لئی قرآن شریف دا ختم

۔ختم رسل: ختم المرسلین" آخری رسولؐ

۔ختم نبیاں: خاتم النبیین" رسول کریمؐ

۔ختم ہوئے ایماناں: ایمان نال موت ہووے

ختم اندازہ: مرلاون والا' تیر سٹن والا

ختن: چین دا اک علاقہ جتھے دے مشک نافے والے ہرن مشہور نیں

۔ختنی: چین دے شہر ختن دے واسی

ختنہ: آلت دی اگلی جھلی وڈھن

خجالا: بکواس کرن والا' شیخی خورا

خجالت: شرمندگی' ندامت

خجل: شرمندا' گجل خوار

خجوراں: کھجوراں' کھجیاں (عالم)

خجوراں: میدے دیاں کھجوراں' اک مٹھیائی

خچ باز: کھچ باز' مسخرے' مذاق اڈاون والے (خف)

خچر: ٹٹو' گھوڑے تے کھوتے توں پیدا کیتی نسل

۔خچر پوہ: مکاری نال جتن دا داء (دا)

خدا: (مذ/فا) رب' اللہ

۔خدا دے خانے: رب دے گھر' مسیت

۔خدارا: خدا واسطے' رب دا ناں ہے

خدشات: خدشا دی جمع' ویکھو "خدشہ"

خدشہ: دھڑکو' ڈر

خدمت: سیوا' نوکری' چاکری

۔خدمت آکھیا: خدمت وچ بیان کیتا (لط)

خدنگ: خاص قسم دی لکڑ جس نال تیر بندے نیں' تیر

خدنگاں: خدنگ دی جمع

خدائی: رب نال تعلق رکھن والی شے' رب ہوون دی حالت

خدوخال: نین نقش' روپ' چہرا

خر: (مذ/فا) کھوتا' بے وقوف بندا (مجازن)

۔خر مہرے: خر مہرا' وڈا مہرا جو کھوتے دے گل وچ پاندے نیں

۔خراں: خر دی جمع

خر موسیٰ صعقا: موسیٰ بجلی دے جھلکارے توں بے ہوش ہو ڈگے

خراب: بدچلن' (2) اجڑیا' ماڑا' مندا حال

خرابات: اُجاڑا (جتھے لک کے شراب پیتی جاوے) شرعی عیب رکھن والیاں دا اڈا' شراب خانا

خراباں: مندا حال' وگڑے اخلاق والے

خرابی: (مث) شرارت' برباد کرن والی حرکت' شہرت' مشہوری

خراج: (مذ) کسے حکمران کولوں زمین دی پیداوار مطابق ٹیکس لینا

خراد: لکڑ تے لوہا چھل کے درست کرن والی اک مشین (عربی "خراط" توں وگڑیا)

خراس: (مذ) آٹا پیسن والی چکی

خراسن: خراس چلاون والی عورت

خراش: (مث) جھریٹ

خرافات: (مث) بکواس' بیہودا کم' مسکری' گالھ

خراما: (مث / فا) ٹور' چال

خراماں: ٹوراں' ہلکی چال نال ٹرن

خرچ: خرچن توں امر' خرچا

۔خرچ بنھ کے کمر لگن: پکے ارادے نال کم چھوہن

۔خرچ تحصیل: پنجوترا' فیس دا پنجواں حصا جو نمبرداراں نوں ملدا اے

۔خرچ کرو: مکاؤ' قتل کرو (ا)

خرچنگ: کیکڑا' سرطان

خرچی: خرچ پٹھا' سفر خرچ

خرچیلا: فضول خرچ' خرچ کرن والا

خرخس: سرحدی جھیڑا' لڑائی' کھڑ' نراضگی' گلے

بازی دا ٹاکرا
خرد: (مث) عقل
خرد: نکا، خورد
-خرد سال: نکی عمر دا
خرق: پاڑن، پاڑنا
خرق: مسخرا، نادان
خرقہ: (مذ) فقیری چولا
خرما: (مذ) کھجور، کھجی
خرمن: (مذ) اناج دا ڈھیر، گدام
خروار: کھوتے دا بھار، ڈھیر
خروج: باہر نکلن
خروش: رولا، ڈنڈا، شور (ا)
خریف: ساونی دی فصل
خزانڑے: خزانے، روپے پیسے رکھن دی سرکاری تھاں
خزانی: خزاں (دا موسم)
خزائن: خزانے
خزندے: خزانے، دفن ہویاں شیواں
خزینے: خزانے
خس: (مذ / فا) تیلھا، گھاہ پھوس، ذرا جہی شے (2) پنی گھاہ دیاں خشبوئی جڑھاں جو گرمیاں وچ کمرا ٹھنڈا رکھن دے کم آوندیاں نیں
خسارت: خسارا، نقصان، گھاٹا
خستوں: ویکھو "خستہ"
خستہ: نرم، نازک، بُرکنا، مندے حال
خسرا / خسرہ: زمین دا ریکارڈ رکھن والا رجسٹر
خسرو: (مذ / فا) ایران دا اک بادشاہ جو شیریں دا عاشق وی سی
خسرے: (غ / ا) کھسرے
خسیس: (مذ) کمینا، گھٹیا
خشبوئی / خوشبوئی: خشبو
خشت: اِٹ (غ)
خشخاش: پوست (افیم) دے بوٹے دا بی جو نزلے دی دوا اے
خش خش: خشخاش دا دانا، نکی جہی شے
خشک: سُکا
خشکا / خشکہ: اُبالویں چاول (مم)
خصائل: خصلت دی جمع
خصلت: (مث/ع) عادت، خو، مزاج
خصم: (مذ) خاوند، کھسم، مالک، حمایتی، سرپرست
خصمانڑا: خصم، مالک، حمایتی (ہوون دا کم)
خصمنی: مالکن
خصومت: ویر، جھیڑا، دشمنی، عداوت، بُغض، کینا
خصی: (مذ) کھسی، آختا، مردانا قوت توں محروم کیتا ہویا
خضاب: (مذ/ع) رنگ، وال کالے کرن والی وست
خضر: (مذ/ع) اک پیغمبر جنہاں آب حیات پیتا ہویا اے تے راہ بھلے مسافراں نوں راہ پاندے نیں
خضیب: رنگیا ہویا، رنگ دار
خط: پتر، پرھناما، لکھت، چٹھی (2) لکیر (3) چہرے دے وال، شیو
-خط عارض جاناں: محبوب دے مکھ دا خط (احمد)
-خط غباری: خط غبار، اجہی لکھت جس وچ لفظ انج لکھے جاندے نیں کہ دوروں غبار یاں دھوڑ جاپدے نیں
-خط فرنگی: رومن لپی، انگریزی والی لپی
خطا: غلطی، بھُل، کھنجھ
خطابوں: خطاب توں (خطابہ: سرکار ولوں دتا گیا ناں)
خطائی: خطا، غلطی
خطائیاں: خطاواں، غلطیاں
خطر: خطرا
خطوط: لکیراں، خط دی جمع
خفا: ناراض
خفائی: اپنا بھیت لکاون والا

خِفت: (مث) شرمندگی، کچا پین، ہکی
خفتاں: فارسی کفتن، عشاء دی نماز
خفتن: (فا) سونا (2) عشاء (دی نماز)
خفتن: خبطی
خفتہ: چھپی، کجی، لکویں (لط)
خفتی: خبطی، کملا
خفتیں: خفتن، عشاء دا ویلا
خفقاں: پاگل پنا
خفگی: غصّا
خفی: کجی، لکویں
خفیہ: کجی، لکویں، اندر خانے
خلاء: خالی تھاں، خلاء
خلاص: ازاد، رہا
-خلاصی: رہائی، ازاد، چھٹکارا، نجات، چھٹی
خلاف: اُلٹ، مخالفت، دشمنی [illegible] (چھوڑ
خلاف: مخالفت چھڈ دے)
خلافوں: خلاف توں، مخالفت توں
خلائق: خلایق، خلق دی جمع، مخلوقاں، خلقت، آفرینش
خلت: خلوت، اکلاپا
خلجان: دل دی سوڑ، چوبھ
خلد: (مث/ع) جنت، فردوس، بہشت
-خلد بریں: اُچی جنت
-خلدی: جنت دے، جنت واسی، جنت دی کوئی شے
خلش: (مث/فا) رڑک، چوبھ
خلط: اِک شے وچ دُوجی رَلن دا عمل، (2) رَلی ہوئی شے (2) انسان دے اندر دی رطوبت
خلطاں چارے: چار خلطاں یعنی خون، صفرا، بلغم تے سودا، ایہناں دی گھاٹ وادھ نال انسان دا مزاج بندا اے
خلع: (مذ/ع) ویاہی عورت دا طلاق دیون دا حق
خلعت: (مث/ع) انعام وچ دِتا گیا بادشاہی لباس

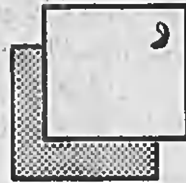
خلفہ: (مذ) مگروں آون والا، مچر
خلق: (مث/ع) لوکائی، مخلوق، لوک، خلقت، پیدا کیتی گئی، دنیا، مخلوق
-خلق جہان: کائنات دی تخلیق
-خلق حضور کرن: خلق دے ساہمنے کرن، عوامی عدالت وچ پیش کرن، دنیا نوں وکھالن
خلق: بناون، تخلیق، خو، عادت، سبھا اخلاق
خلقائیں: بناویں
خلقیس: (خل- کے-یوس) اوہنے تخلیق کیتا، سرجیا سو
- خلقیس: خلق نوں، لوکائی نوں
خلل: (مذ/ع) فتور، ونگ، خرابی، خامی
- خللوں: خلل توں، خرابی توں
خلوت: (خل-وت/مث) اکلاپا، تنہائی، اکلیائی، اکتا، کلے ہوون دی حالت
خلوص: (مذ/ع) بے غرضی، اخلاص
خلیدہ: چبھیا ہویا
خلیق: ملن والا، چنگے سبھا والا، ملنسار
خلیل: مِتر، دوست، سجن، حضرت ابراہیمؑ دا اک ناں (خلیل اللہ)
خم: موڑ، جھکاء، ڈِنگ، لِفان، مڑ، چکر، موڑ
خم مارن: کشتی کرن ویلے پہلوان دا اپنی بانہہ دی مچھی یاں پٹ اُتے تھپکی دیون
خم ٹھوکن: خم مارن
خم: (فا) مٹکا (شراب دا)
خم اجل: موت
خمار: نشا، غرور، مستی
خماری: مستی، غرور، نشا
خمر: (ع/مث) شراب
-خمر خوارنیاں: شراب پیون
خمرے: قمری (اک پنچھی)
خمس: پنجواں حصّا
خمیدا: اُلریا ہویا، جھکیا ہویا

خمیرہ: (ذ/ع) اصل، فطرت، (2) آٹے وغیرا نوں پڑہ کرن والی شے یاں عمل
خمیس: (خمی-س) جمعرات (دا دن) پنجواں حصّا، پنجواں دن
خناس: (ذ/ع) گھات وچ بہہ رہن والا، گمراہ کار، شرارتی، شیطان
خنجر: (ذ/ف) نکی تلوار، وڈھن کپن والا تیز دھار آلا
خنجری: (مث) ڈھولکی نالوں نکا اِک ساز جو ہتھ نال وجاندے نیں
خنداں: کھڑے، مسکاندے، ٹہکدے
-خنداں گل بستاناں: باغاں وچ پھُل ٹہکدے
خندہ: مسکان
خنزیر: سور
خنسے: کھسرے
خنک: ٹھنڈا، سرد
خنکی: (خن-کی/مث) ٹھنڈک
خنگ: اک قسم دے گھوڑے، نقرا
خنیا گر: مراسی، راگی، ڈھولکی بجاون والا
خو: (ف) عادت، نیت، سبھا
خواب: (خاب/ف) سپنا، نیندر (2) سُفنا
-خواب حیاتی: سفنے ورگا جیون
خواج خضر: حضرت خواجا خضر
خواجہ: خواجہ معین الدین چشتی (ا)
خواجے بیڑ حیاتی: خواجا خضر جتی عمر لمی حیاتی
خوار: بے عزت، ذلیل، کھجل خراب
-خواری: کھجل ہوون، بے عزتی، بدنامی، جنجال، دکھ
خوارج: خارجی دی جمع، اِک فرقا، ویکھو "خارجی"
خواستگاری: (ف) خواستگار ہوون، چاہوان ہوون دی حالت
خواص: چاہتڑیاں ہویاں (2) مال دولت
خواص: خاصیتاں (2) خاص لوک
خوان: تھال، کھاون پروسن والا بھانڈا
-خوان یغما: عام لنگر، کھاون
خوانچہ: (خان چا) نکا خوان، کھاون لجاون دا بھانڈا، چھابا، تھالی، ٹرے (ورہ خوانچے)
خوانی: پڑھن، پڑھائی
خواہ: بھاویں (2) مرضی، چاہ، اِچھیا، سدھر
خواہاں: چاہوان
خواہر: (ف) بھین
خواہش: (ف) چاہ، اِچھیا، سدھر
-خواہش حق دی: رب دی مرضی (دا)
خواہے: بھاویں، بے چاہویں
خوب: (ف) چنگا، سوہنا
-خوب سنبھالا: چنگی طرحاں سنبھال کے، چنگے طریقے نال
-خوباں: سوہنے لوک، سوہنیاں دی
خوبرو: (ذ/ف) خوب، سوہنا، سوہنی صورت والا، چنگی شکل والا
خوبی: گُن، صفت، چنگیائی
خوجا/خوجہ: کھوجا، مسلماناں دی اک کاروباری قوم، خواجا
خوجے کھتری: مسلمان تے ہندو تاجر
خود: (ف) لوہے دی جنگی ٹوپی (2) آپ (3) خوید
خوداں: خود، سر بچاون لئی لوہے دا خول
خود بین: (ف) خود پسند، اپنے آپ نوں ویکھن والا، خود نما
خود دانی: اپنے آپ نوں جانن
خود روئی: اپنے چہرے دا شنگار کرن، غرور کرن
خود طوری: آپ ہاری، من مرضی، اپنے طور طریقے تے چلن والی
خوراک: (مث/فا) کھاون
خورانیاں: کھاون پیون (ا)
خورد: (ف) خُرد، نِکا

خورد سال: نکی عمر دا
خوردنی: کھاون جوگ' کھاون دی شے
خورسند: خش ہوون' خش
خورش: خوراک' کھاون
خوش: (فا) راضی' پرسن' چنگا' بامُراد
-خوشامد: خشامد' چاپلوسی' مطلب کڈھن لئی کسے نوں خش کرن
-خش آئیں: چنگا لگا (لط)
-خوش باش: خشبو (چ/احمد)
خوشتر: خش تر' بُہتا سوہنا' بُہتا چنگا
-خوشحال: چنگے حال وچ' کھاندا پیندا
-خوشحال کرنا: خش کرنا
-خوش خبر: چنگی خبر' خش خبری
-خوشخبراں: خش خبراں
-خوش خرام: چنگی ٹور والا
-خوش خصالیں: چنگی خصلت والا
-خوش خط: خوشخط' خشیاں والی چٹھی (مم) سوہنی لکھائی' سوہنا لکھن والا
-خوش خو: چنگی عادت والا
-خوشرنگ: خش رنگ' سوہنا' پیارا' سوہنے رنگاں والا
-خوش رو: سوہنا/سوہنی
-خوش روئی: سوہپن' خوبصورتی
-خوش مقالیاں: خش کلامی' مٹھے بول
-خوشنما: سوہنا' چنگی دکھ والا
-خوشنود: رضا' مرضی' خشی
-خوش نویس: چنگا لکھن والا' کاتب
-خوشیں: خشیاں وچ' خشی خشی
خوشہ: (مذ/فا) گچھا' سٹا
-خوشہ چین: سٹا لین والا' فائدا چکن والا
خوشی دیون: رخصت ہوون لئی اجازت تے رضا مندی دیون
خوشی ہوون: مرضی' رضامندی ہوون

خوشیں: خشی نال
خوشے: خوشا دی جمع' سٹے' گچھے
خوف: (مذ/فا) ڈر' دھڑکو
-خوف آنار: ڈر دُور کر کے' دل کرڑا کر کے
خوفنا: خوفزدا' ڈردا
خوفے: ڈرے
خوک: (مذ/فا) سُور
-خوکاں: خوک دی جمع' سُور
خوگر: عادی
خوگیر: نمدا
خول: (مذ/فا) خُود' سر دی لوہے دی ٹوپی' ٹوپ
خون/خوں: رت' لہو
-خوں بھریاں: مراد سُرخ (اکھاں)
-خونخوار: ظالم
-خون رواں از دیدہ: اکھاں وچوں خون (دے اتھرو) وگدے
-خونریز: رت وگاون' ظلم
-خون کیتا: قتل کیتا' جھٹکا ماریا
-خون ناب: خون دے اتھرو' پانی رلیا خون
-خونامی: خونخوار' خونی
-خونی: قاتل' جنھے خون کیتا ہووے
-خونی کروسے: لال انھیری (نج)
خوئے سفاک: ظالم دی عادت' سفاک
خوئید/خوید: جوں یاں کنک دے نرم تے کولے بوٹے
خویش: رشتے دار' ساک' عزیز' انگ ساک
خے: مجنوں دا شہر
خیابان: باغ' کیاری
خیام: عمر خیام' فارسی دا مشہور رباعی شاعر
خیانت: بے ایمانی' امانت وچ خرابی کرن' مال کھُرد بُرد
خیر: خیرات' نیکی' بھلیائی' فقیر دی دعا' شر دے اُلٹ' خیریت

خَیر خواہ: خیر چاہواں
خیر دا ذائدا: بھلیائی وچ وادھا، نیکی وچ مشہوری
خیر دان: خیر دے طور تے سکے ونڈن
خیر دعا: خیر دی دعا
خیر کراں: بھیکھ دیون
خیر کراں: رب دی راہ رشتا دیون، شرعی طریقے نال نکاح کراں
خیر کارن: نیکی کراں
خیر ہتھا نہیں: چنگے ہتھ دا نہیں (ایہ ضرور مندا کرے گا)
خیر ہو جاون: صحت ہو جاون، روگ توں ارام آ جاون
خیرہ: بھُنّی تک نال اکھاں دا چندھیاون
خیزہ: تیزی، دوڑ
خیل: گھوڑیاں دا وگ، گھوڑ سواراں دا ٹولا
خیمہ: تنبو

د: پنجابی دی لپی دا ستارھواں اکھر۔ ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ت" تے "ڈ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل دوا (ਦ) اے۔
داب: (مث) نسل ودھاون لئی بوٹے دی زمین وچ دبی گئی ٹاہنی
دابہ: (مث) رُعب، دبکا
دابا: داب، رعب، دبکا، دھمکی، تڑمی
دابہ: (ع) لفظی معنے جنور۔ حدیث مطابق اک جنور قیامت نیڑے مسجد حرام وچوں نکلے گا تے مسلماناں تے کافراں نوں دکھو دکھ کرے گا۔
دابے: دبکے، رعب
دات: تحفا، انعام، بخشش، نعمت، عطا، دِتی ہوئی شے، دان، پُن (2) داتری
داتا: دیونہار، دیون والا
داتاں: دات دی جمع، عطا، دیون، دان، پُن
داتری: لوہے دا آلا جو فصل کپن دے کم آوندا اے
داتن: کسے رُکھ دی نرم تے تازی ٹاہنی جو دند صاف کرن دے کم آوندی اے، مسواک، سکرا، دنداسا
داتیں: داتاں، تحفے
داج: (مذ) ویاہ اُتے کڑی نوں پیکیاں ولوں دِتا گیا سامان تے کپڑا، اہمال
داج وھوہنی: بنا داج دے۔ غریب جنوں داج نہ مل سکے، بنا اہمال (اجازن)
داخ: داکھ، انگور دی ویل تے پھل
داخل: (ع) اندرلا، اندر جاون، اندر جاون والا
داد: دِتا ہویا، بھلا دِتا
داد: (مث/فا) انصاف
— داد خواہ: (داد-خاہ/فا/مذ) انصاف منگن والا، درخاست گزار، حاجتی
— داد دیون: انصاف کراں، شکایت دور کراں، فریاد سُنن، شاعر دی شاعری سُن کے صلا حتا کراں
دادا: پیو دا پیو (مراد حضرت آدمؑ/لا)
داداں: اک پُرانا فوجی ساز (نج)
دادکے: دادکے (مم)
دادکے: پیو ولوں رشتے دار، چاچے، پھپھیاں، دادا دادی وغیرا
دادھڑاں: (ک) دررڑن، بھیوون، موٹا موٹا دلن (2) ہاتھی دا کھاون
دار: (ع) گھر، تھاں
— دارُالبقا: (دا-رُل-بقا/ع) بقا دا گھر، سدا

رہن والی دنیا یعنی اگلا جہان
—دارالشفاء: ہسپتال، بیمارستان
—دارالصحت: صحت گھر، ہسپتال، بیمارستان
—دارالضرب: ٹکسال، سکے گھڑن دی تھاں
—دارالفنا: فنا دا گھر، ایہ دنیا
—دار فنا: فنا دا گھر، فانی دنیا
—دارالملک: راجدھانی، دارالخلافہ
دار: (ف) پھانسی، پھندا، پھاہ
—داریں: دار اُتے، پھاہ دے تختے اُتے
دارا: ایران دا اِک مشہور بادشاہ جو سکندر یونانی
نال لڑدیاں ماریا گیا سی۔ (2) ڈیرا
دارد: (ف) رکھدا اے
داری مداراں: دارومدار، آدھار، اِنحصار
دارو: (ف/ذ) شراب، علاج
دارو گیر: پھڑ نپ، پکڑ دھکڑ
دارولا: دارو، علاج، دوا (2) "دار" توں
دارہا: دف یاں ڈھولکی ورگا اِک ساز
دارین: دووے گھر، دووے جہان، دنیا تے آخرت
داڑھ: (مث) جاڑھ، چتھن چبن والا دند
داڑھن: (ک) داڑھ نال کھاون، چتھن (2) ڈنگر
دا کھاون (3) گنے دا چوپن (4) موٹا موٹا کُٹن
(5) کماد دا ویلنے وچوں کڈھن (ورنہ داڑھنا)
داڑھی: مرداں دے ٹھوڈی تے گلھاں دے وال
—داڑھی پر ہے: اپنا آکھا سچ یقین کروان لئی
داڑھی مُنڈوان دی شرط (وا)
—داڑھی مُن کے چلے: بھری پنچایت وچ
بے عزتی کر چلے
داس: (ذ/ہ) چیلا، خادم، نوکر، غلام (2) ہندا (8)
داتری
داسی: خادم، داس، داس توں مونث
داعی: (ذ/ع) دعوت دیون والا، سدّن ہار، بلاون ہار
داعیہ: دعوت، بلاون، سدّا
داغ: (ذ/ف) دھبا، کسے زخم دا رہ گیا نشان، کپڑے

وغیرا اُتے کسے ہور رنگ دا دھبا
دافع: دفع کرن والا، دُور کرن والا
—دافع المرض: روگ گواون والا، مرض دور
کرن والا
داکھ: (مث) موٹا کالا انگور
داگ: (ذ) ویکھو "داغ"
دال: (مث) کسے شے دے موٹے دَلے ہوئے بی،
چھولے، مسر وغیرا دلے ہوئے (2) اکھر "د"
دالول: اکھر "د" توں (ا)
دام: مُل، پیسے
دام درم: پیسے (درم: اک سکا)
دام: (ف) پھندا، پھاہی، جال
—داماں: دام، جال، پھندا
داماں: دامن، جھولی
داماں جبل: پہاڑ دا دامن
دامچی: من موہنی گل (ع)
دامن: (ذ/ف) پلا، لڑ
—دامن گیر: پلا پھڑن والا، پیش آون والا
دامنی پڑیاں: پہاڑاں وچکار ڈگے وڈے پتھر
دامنیاں: پیراہن، مراد لباس
دان: (ذ) دِتی گئی شے، پُن، خیرات (2) جان،
سمجھ
—دان کراں: دیون، بنا لالچ رشتا دیون (کنیا
دان)
دانا: عقلمند، سیانا
—دانا بینا: سیانا تے دیکھنہار
—داناواں: سیانیاں (توں/دی)
—دانے: داناء، سیانے
—دانی پردھانی: وڈی سیانپ
دانا(ں) باد: دانا باد، مرزے دا شہر
دانائی: عقلمندی، سیانف
دانست: (داں ست/ مث) عقل
دانند: بلد، ڈھگا (احمق انسان)

ـــوانڈ پچاکُو: وانڈ دیاں ٹلاں
دانست: (ف) سمجھ
دانش: (ف) عقل، سمجھ
ـــدانشمند: سیانے (جمع: دانشمنداں)
ـــدانشور: عقل والا، سُوجھوان
دانگ: داغ
دانو: راکسشن (2) دیوتمار، کٹی (3) انار دی چھلڑ
دانہ: دانا، سیانا (لط)
دانے: دانا، سیانے لوک
دانا: موتی، کے اناج دا بی، بارش دا قطرا
داؤ: جوئے دی بازی، مکر، فریب، چھل
داور: انصاف کرن والا، حاکم (داد + ور)
داور: ڈڈو (ج)
داہ: اگ
داہڑی: (ع ا) داڑھی، ریش
داہکنا: مشتعل (داہ: اگ)
داہون/داہن: (ک) ساڑن، بالن
داءِ: (مذ) داؤ، چال
داءِ: پاسے، وَلے، طرف
دائرہ: تجویز دیٹھ تھون، چلاون، رجوع کرن، سلسلا کرن (دائر کرن)
دائرہ: (مذ) گھیرا، گول چکر، پنڈ دے باہرلا ڈیرا جتھے ویلے ویلے لوک کٹھے ہو کے گپ بازی تے ہور شغل کردے نیں
دائم: (مذ/ع) سدا، ہمیشا
دائماً: (دائے مَن) سدا، ہر ویلے
دائمی: امر، سدا رہن والا
داؤد: اک مشہور پیغمبر جنہاں دی سرلی اواز بڑی مشہور اے
ـــداؤدی: حضرت داؤدؑ نال تعلق رکھن والی کوئی شے (خاص کر اواز جو بڑی سُریلی سی: لحنِ داؤدی)
ـــداؤدی آوازہ: لحنِ داؤدی، حضرت داؤدؑ ورگی اواز
داؤدی: چٹے رنگ دی دودھیا کنک دی اِک قسم
داؤں: دل، وَلے، وَوں، طرف، پاسے
دائی: جماون والی، بال کھڈاوَنی
دائیں: دل، پاسے، طرف، نُو
دائیں: دائیاں نے
دائین: اَن گاہن لئی داندان نوں اکٹھا جوتن، داندان دی جوڑی، برابری، اِک عُمر
دایا: نوکر
دایا/دائیا: دعوا، دعوا کار
دبہ: دباء، رعب، دبن توں امر(2) ویکھو "دبھ"
دُبہ: (ع) رِچھ (غ)
دباغت: دباء (لط)
دبال: دبکا، رعب داب
دبدھا: دوچتی، فکر، اندیشا، چِنتا
دُبر: (مث/ع) مقعد، چِتّھ
دبڑن: (ک) جھکن، نون
دُبڑی: دبلی پتلی
دبکن: (ک) چھپن، گھات لاون، ڈرن (2) ڈاٹھن (3) تانبے وغیرا دی تار نوں باریک کرن
دبکیا: رعب پایا، دبیا
دبلن: (ک) ماڑا چنگا آکھن، کھدیڑن (2) نساون، بھجاون
دبن: (ک) جھکن، نیواں ہوون، رعب جھلن
دبن: (ک) بھار پاون، دباء پاون، زور لاون (2) دفن کرن (3) گھٹن، مٹھی چاپی کرن
دبوچن: (ک) بوچن، جھپن، قابو کرن
دبیر: (مذ/فا) منشی، کلرک، کاتب
دبیڑن: (ک) دباون، دبن، بھار تھلے آون یاں دیون، دھکن
دبھ: ڈبھ، اک قسم دا گھاء جو جھاڑو بناون دے کم آوندا اے
ـــدبھ سرکڑا: دبھ گھاء تے کانے، اُجاڑ تے

خراب تھاں (جتھے بڑا دیھ کانے ای اُگن)

دُپہر: دوپہر' دن دا ادھ ویلا

دُپارا: اوپرا' پرایا' غیر

دپھاڑن: (ک) دو ٹوٹے کرن' دلن' طلاق پاون' دُوری پاون

دپھڑی: ڈلی

دت/دت: دتا' بخشش' دان' خیرات

دتہ: جوڑا' دہرا (2) بیوقوف' اوت (3) چھب

دِتا: دتی ہوئی شے' دتا ہویا حکم (وا)

دتار: داتا' دیونہار

دتڑا: دتا' عطا کیتا

دترس: دتا سو' اوہنے دتا

دترم: مینوں دتے (خف)

دتڑو: دتو' توں دتا

دتس: دتی سو

دتم: میں دتا

دتم: مینوں دتا

دتھ: دتھا' تعدی (2) جوڑ

دتن: (ک) موتھو موتھ بھرن

دجال: (مذ/ع) وڈا فریبی' قیامت لاگے ظاہر ہوون تے لوکاں نوں گمراہ کرن والا اک بندا

دُجائی: دوجائی' دوئی' وکھرواں

دجھ: عیب' منقد

دجھن: (ک) بلن' سڑن' دہکن

دچھنا: دکشنا' نذر' تحفا' مذہبی بھینٹ' خیرات

دحیا کلبی: اک صحابیؓ جہناں دے روپ وچ بعض واری جبرلؑ آندے سن۔

دخان: (ع) دھوواں' بھاف (د.ر: دخانوں/ مم)

—دخانی: دھوویں دار' دھوویں دا بنیا

دُختر: (مث/فا) دھی

دخل: (مذ/ع) اپڑاء' قبضا' تعلق' واسطا' مداخلت

دُدھ: تھن وچوں نکلن والا چٹے رنگ دا ترل

—دُدھ ادھاری: اناج چھڈ کے بڑا دُدھ اُتے گزارا کرن والا

—دُدھ پوری: پوری مجھ دا دُدھ

—دُدھ دو ہیتیاں: پاک صاف عورت

—دُدھ ورتا: مونہہ وچ دُدھ (بال دے)

دودھا: ساڑ دتا' پھوک دتا (ناتک)

دودھکن: (ک) دودھا جاون' سڑن' بلن

دُدھل: دودھ دیون والی

در: (مذ/فا) بوہا' دروازا وچ (2) راہ' منزل

در: (فا) بھاء' وچ' نال

درخفتن: ستیاں' ستی حالت وچ

دُر: (مذ/فا) موتی

—دُرِ افشانی: موتی کھلارن

—دُر شُستن وچ گودے: جھولی وچ اکھاں توں اتھرو کیرن (در: موتی)

—در مکنون: لُکیا موتی' قیمتی موتی جو راکھی کرن پاروں لُکا کے رکھدے نیں۔

—در نا سفتہ: اَن ودھا موتی (مجازن: کواری کڑی)

دُرَہ: درکارن دا بول' دفع دور ہو۔

—دور کرے: درکارے

—درمت: بھیڑی مت' بھیڑی عقل

درا: گھنٹی

دراڈا: دور' بُہتا دور

دراری: دری توں جمع (دری: وڈا تے روشن تارا)

دراز: لما' لیٹیا ہویا

—دراز تھیندے: لیٹدے' سوندے' لے پیندے

—دراز ہوون: لیٹن' لما پین

—درازی: لمائی' لمی

دراون: (ک) دور کرن' لکاون' چھپاون

دربار: (فا) کسے بزرگ دا مزار' بارگاہ' بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں

دربان: (مذ/فا) دروازے اُتے بیٹھن والا ملازم'

چوکیدار

دربر: اصل وچ، بغل وچ

دربوں: ریگستانی گھاہ دی اِک قسم (2) ساوی تھاں، سردل

درپیش کرن: سامنے رکھ دیون

درج: لکھت، لِکھیا ہویا

درج: وِنڈ

درجاتاں: درجات، درجے

درجن: باراں، باراں دا پراگا

درجن: دشمن

درجہ: مرتبا، پرت، عہدا

درخ: انگ، عضو

درخشاں: لشکواں، چمکدار

درد: (مذ) پیڑ، تکلیف دا احساس

—درد جھولا: لرزے دی پیڑ

—درد دھیاں ماں ماسی ونڈے: دھی دا درد ماں یاں ماسی ونڈاندی اے (محم)

—درد رنجانی: درداں ماری

—درد نہ چھاتی: چھاتی وچ درد نہیں، دل وچ سیک تے نرمی نہیں

—دردی: درد ونڈاون والا

—دردے: درد اے، درد

دردیں ہتھ رسی: میری واگ درداں ہتھ اے

دُردانہ: موتی دانا، موتی

درز: درل، کندھ بُوہے وغیرا وچ نِکی جہی موری، نِکی جہی وِتھی

—درزاں: رخنے، موریاں

درھکن: (ک) رِڑکن، سرکن، حرکت کرن، تلکن

دڑن: (ک) لِچن، دھن، بھنن، چتھن، دا دھرن

دڑھن: (ک) پکا کرن

درس: سبق، سبق پڑھاون دی تھاں، مدرسا

—درساں: درس دی جمع، سبق، مدرسا

درس: درشن، دیدار، ویکھن

—درسوں: درس توں، ویکھن، درشن، دیدار

درسن: (ک) ویکھن، درشن کرن، نظر کرن، دسن، دیدار کرن

درشک: (در-شک) مشکوک، شک وچ

درشک: (سنس) ویکھنہار، ناظر

درشن: ویکھن، دیدار، دِکھاوا، نظارا

درشن: منتراں

درشنی: ویکھن والی شے

—درشنی ہنڈی: اوہ ہنڈی جو ویکھیاں سار ادائیگی ہو جاوے، ساکھ والی ہنڈی، اعتباری ہنڈی

درک: (مث/مر) گل نوں جانن، سمجھن، ادراک کرن

درکات: درک دی جمع، (2) دوزخ دا ہیٹھلا درجا

درکاتاں: درکات، دوزخ دے ہیٹھلے درجے

درکار: لوڑیندا، چاہیدا، ضروری، کم آون والا

درکار نہیں: لوڑ نہیں، کم دا نہیں

درکار: درکارن توں امر، دفع کرن، پرانہ ہٹاون، دور کرن

درکن: (ک) بلوون، ولوڑن، رِڑکن

درکن: (ک) دوڑن، نسن، بھجن

درکھ: درخت، رُکھ (لہ)

—درکھیں: درختاں

درگ: ناساں دے سوراخ (2) سرنگ، کھڈا، غار

درگاہ: (مث/فا) دربار، دوار

درگاہوں: اپنے دربار توں، دربار ولوں، رب ولوں

درگاہے: درگاہ

درگت: (مث/فا) مندا حال

درگزر: (فا) معافی، بھل نوں بھل جاون

درگھن: (ک) کھلارن

درم: (فا) درھم، اِک سکا

درمان: علاج، درد دا اپاء

درماندا: عاجز، لاچار، رہ گیا ہویا (درماندے)

دُرمٹ: دموسا، روڑی کٹن دا آلا

درمل: علاج، دوا، درماں

درمیلی: بوہا کُل کے بیٹھی (خف)

درواشیے: دربار وچ

درود: (مذ/فا) سلام، رسول کریمؐ بارے دعائیہ بول

—درود روا نہیں: ایہدے اُتے فاتحہ/درود پڑھنا جائز نہیں

دروغ: جھوٹھ (فا)

—دروغاں: دروغ دی جمع، جھوٹھ

درونی: اندرونی، وچلا، اندر دا

درونے: اندر، وچ، درون

درویی: قسم، سونہہ (2) دھوکے باز

درّہ: دو پہاڑاں وچکارلا راہ (درہ درے/خف)

دری: در، بوہا

دری: موٹے سُوتر دا تاٹ

دری: در توں، حارے

درے: در اُتے، بوہے اُتے، در/ بوہے وچوں

درے: درہ، کوڑا

—درے شرع: شرع مطابق کوڑے مارن دی سزا

دریچہ: (د-ری-چا/مذ/فا) باری، نِکا بوہا

—دریچے: دریچا دی جمع، باریاں

دریڑن: (ک) تریڑن، توڑن، بھنن

دریڑے: نجائز ویاہ (وا)

درھشن: (ک) دریشی کرن، مٹی پُٹ کے شریاں کھال کنڈھے ڈھلاویں پاون

دریغ: افسوس، حسرت، پچھتاوا، شرمندگی

دریغاں: دریغ

درھالن: (ک) چکی چوں آٹا کڈھن

دریافت: جھجھن، لبھن

دریاوے: دریا دا دریا

دریں: در توں، بوہے وچ، بوہے نال

دڑ: درز، پکا (2) ساہ گھٹن (دڑ وٹن) (3) بھار

دڑا: دوغلاپا

وڑاون: دوڑاون

وڑاؤ: دوڑاؤ

وڑائی: دوڑائی، بھجائی

دڑبہ: بے چینی، اضطراب (خف/شع)

دڑبڑاون: (ک) دھکاون، جھڑکن، اڈیکن

دڑک: گھوڑے دی دوڑ (2) دھکا (3) دڑکا

دڑکا: جھڑک، دھمکی، ترھی

دڑکائے: دھکائے

دڑکن: (ک) جھڑکن، کھدیڑن، دڑ وٹن، دھکاون

دڑکے: ڈراوا، دڑک، دھمکی، ترھی

دڑوکن: ڈکارن، ساہن دا بولن

دزد: چور

دس: توں جمع اک (2) دسن توں امر

دس سے: دس سو یعنی اِک ہزار

دس: اتاپتا، علم، اطلاع، دسّی

—دس بجھ: اتا پتا

دس: دسن توں امر تے حاصل مصدر، نظر آون

دسال: دس

—دسالاں: دساں

—دسالن: دسن

—دسالو: دسو

—دسالی: دسی

—دسالیں: دسیں

—دسالن: اتاپتا

دساوے: دِسے، نظر آوے

دساعہ: جھگڑا (ناٹک)

دسائیں: دسیں

دست: (فا) ہتھ (ہا/لا)

—دست بستہ: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال

—دست تے جیبہ: ہتھ تے بوجھا

—دست درازی: ہتھ ودھاون (مم) زبردستی، دراز دستی

—دستوں: دست توں، ہتھ توں (خف)

دستار: (مث) پگ
دستان: (مث) داستان، قصا
—دستانوں: داستانوں، داستانوں
دستاویز: (مث) چٹھی، ریکارڈ دا کوئی پتر، کاغذ
دستگیر: (دست-گیر/مذ/فا) سہارا دیون والا
دستور: طریقہ، قاعدا، آئین، مثال، نقل، نمونا
دستیم: ویکھو "بے دستیم دبے پائے"
دستیں: ہتھ نال
دسر: آر پار
دسرتھ: رام چندر دا پیو، راجا دسرتھ
دسم: میتوں دسے
دسن: (ک) بیان کرن، آکھن، کہن، ثابت کرن، دکھاون، جواب دیون، اظہار کرن،
دسن: (ک) نظر آون، جاپن، وکھالی دیون
دسیسیں: دسنا ایں
دسویں دوار: عالم لاہوت نال میل
دسے: دکھائے
دسیں: دسے سو
دسین: دسن، جاپن، دسے
دسیندے: دسدے، نظر آوندے
دسیون: دسن، نظر آون
دسیوے: دسدا اے
دشت: ریگستان
دشت بمعنی: مسلسل حملے
دشرو: دسدا اے (وا)
دشمن جائی: دشمن جمی، دشمن دی اولاد
دشنام: گالھ
دشوار: اوکھا، مشکل، کٹھن
دعا: (مث) رب کولوں منگن
دعواتہ: دعوت دی جمع، برکت لئی درود
دغولیا: دغاباز، مکار، فریبی
دغا: (مذ) فریب، دھوکھا، (کرن، کماون)
دغے: دغا، فریب

دغے باز: دھوکے باز
دف: ڈھولکی ورگا اِک ساز، نکی ڈھولکی
—دفاں: دف دی جمع
دفتر: کتاب، کاپی، لائبریری، کتاباں بارے کوئی اشاریا، ریکارڈ، رجسٹر، فہرست، اگلے جہان دا حساب کتاب
دفتری: (مذ) لکھن پڑھن دا کم کرن والا، حساب کتاب و لکھن والا، کلرک
دفتین: فائل کور، کاغذ سانبھن والا موٹے کاغذ یاں گتے دا دوپرتا
دفع: (ع) پراں، دور، رد
دفن: مردے نوں زمین اندر دبن دا عمل
—دفن کرکے: دفنا کے، دفن کر کے
دفناون: دفن کرن، دبن، نپن
دقت: تنگ، تنگی
دقائق: (مذ/ع) دقیقا دی جمع، ڈوونگھیاں گلاں
دقیقہ: (مذ/ع) کجھی یاں ڈونگھی گل، اوکھی گل
دقیقے: دقیقا دی جمع
دُکان: (مث) ہٹی، کاروبار
—دُکان چلاوے: کائنات چلاندا اے (ا)
دُکڑ: طبلا، نکی ڈھولکی
دِکھ: (مث) ظاہری روپ، وکھالی
دُکھ: (مذ) غم، افسوس، حد
—دکھ بھنجن: دکھ توڑن والا، مشکل کشا
—دکھ دائی: دکھ وچ، غمگین، دکھ دائیک، دکھ دیون والا
—دکھاری: (مث) دکھیا، دکھیاری
دکھالا: (مذ) وکھاوا، ریاکاری
دکھاون: (ک) دکھ دیون، تکلیف دیون
دُکھدائی: دکھ دائی، دکھ دیون والا
دکھڑا: (مذ) دُکھ
دکھڑیں کوہی: دکھاں نال ذبح
دُکھڑی: (مث) دُکھیا

دُکھڑیں: دکھاں' دکھ نے' دکھ نال
دَکھن: (دکھ-کھن) جنوب
دِکھن: (ک) دِسن' نظر آون' جاپن' ظاہر تھیون
دُکھن: (ک) دُکھ ہوون' پیڑ ہوون' درد ہوون
دُکھیا: (مث) دکشا' چیلا بناون لئی گٹ اُتے دھاگا بنھ کے نشانی دتی جاندی اے۔ ایس موقع دی نصیحت
دکھیارے: دُکھی
دگ: ست' حد' نجومیاں دیاں دسیاں 10 سمتاں
—دگ پھولن: پتا لاون' نجومیاں دا کواچی شے بارے پتا لاون
دگدگاون: (ک) دگن' بلن' دہکن
دِگر: (فا) دیگر' ہور
دِگرگوں: ہور دا ہور' تبدیلی' حال مندا ہوون
دگڑ: دوڑن' نسن' بھجن
—دگن: (ک) بلن' مچن' دہکن
دُگن: (ک) مباشرت کرن
دگھرن: کھلارن' چھاون
دَل: سکھ فوج' جتھا (2) دلن توں امر
—دل گُسٹن: بھیہ دیون
دل: من' قلب' مرضی' چھے اندر مُٹھی برابر اک انگ جو خون چلاون دا ذمے وار اے
—دل پاک: گلے دا اک زیور جو دل لاگے رہندا اے
—دل تختی: دل دی تختی (جس اُتے رب دا ناں وی لکھیا جا سکدا اے تے ہور سبھ کجھ وی)
—دل چاون: دل مندا ہوون' اُچاٹ ہوون' ناپسند ہوون
—دل سنگ: سنگ دل' پتھر دل
—دل سنگین: پتھر دل' کٹھور' سنگدل
—دل گیر/دلگیر: (دل-گی-ر) اداس' غمگین
—دل نال: دل لاکے
دُلارا: عزیز' لڈکا' لاڈلا' پیارا (ونڈ: دلاری'
دلارے)
دلاس: دلاسا' تسلی
دلاسا: پرسا' سہارا' تکلیف وچ ہمدردی دے بول
دلاسڑا: دلاسا
دلاسہ: ویکھو "دلاسا"
دلالت کرن: دلیل رکھن
دلاں: دل دی جمع' نوجاں
دلاور: بہادر' سورمیر' مرد' دل والا' ہمتی
دلاون: (ک) ہلاون' حرکت دیون' اچھالن
دلاہی: دلاسے
دلائل: دلیلاں
دلب: اِک قسم دا کھانا
دلبر: محبوب' جانی' پیارا
—دلبرا: اے دلبر' اے جانی' محبوب نوں بلاون دا بول
دلبند: پُتر' پیارا' جس بنا دل بند ہو جاوے
دلبے: مکر' فریب' دھوکے
دلجوئی: دلداری' تسلی' دھرواس دیون
دلخستہ: دل خستہ' کمزور' مندا حال
دلخواہ: (دل-خاہ/فا) دل پسند' من پسند
دُلدا: بھصندا
دلدار: دل والا' محبوب
—دلداری کرن: ڈھارس بنھاون' تسلی دیون' محبت کرن
دُلدُل: دل دل' سلیٹی رنگ دی خچر جو سکندریا دے حاکم نے رسول پاکؐ نوں تحفے وجوں دِتی تے مگروں حضرت علیؑ کول آئی
دلریش: عاشق' پاٹے دل والا (جمع: دلریشاں)
دلڑی: دل
دلکشا: (دل کشا/فا) دل کھولھن والا' روشن' کھلا
دلکھن: ٹوکن' روکن' اعتراض کرن' نہ کرن
دلگیری: (دل-گی-ری/فا) غمگینی' اداسی
دَلن: (ک) درڑن' بھنن' موٹا پیہون

دلو: اِک برج دا ناں

دلو/دلوھ: بالٹی' ڈول' کھوہ چوں پانی کڈھن دا بھانڈا' گھڑے ورگا پانی دا اک بھانڈا جو دکھنی لہندے پنجاب وچ عام اے

دلی: اک شہر دا ناں جو بھارت دی راجدھانی اے

—دلی ڈھائی کوہ ہے: دلی ڈھائی کوہ دُور اے (ہمت کرن والے لئی کوئی کم اوکھا نہیں)

—دلی وار سُٹی گجراتوں: گجرات اُتوں دلی قربان (ا)

—دِلیاں: دلی شہر (دے حکیم/دا)

دلے وادم: (فا) میں دل دتا

دلیل گزارے: سوچے

—دلیلاں: سوچاں وچاراں

—دلیلیں: دلیلاں وچ' دھیاں وچ (ذیا)

دلیں اٹیرن: دل نال لے جاون (لظ)

دلیں شکستیاں: ٹٹے دلاں

دلیندے: دلاں دے

دلھڑا/دلھڑا: نکی عمر دا منگیتر' دولھا

دم: دام' ٹکا' نقدی

—دماں باجھ: پیسیاں بغیر' بنا مُل

دم: ساہ' اپنی جان' اپنا آپ' اواز' رت' لہو' خون' کسے قسم دا عمل پڑھ کے ماری گئی پھوک

—دم مارن: اُچا ساہ لین' گستاخی کرن

—دماں نال: ساہ نال' جیتے ساہ لیے

دماماں: (ع/ا)' دمامہ' توپ

دمامڑا: دمامہ

دمامہ: (ع) توپ' گھڑیال' نگارا' نقارا (و د: دمامے)

دمدم: پل پل' ہر پل' ہر ساہ نال' لمحے لمحے' ہر ویلے' اکتار' مسلسل' لگاتار

دمڑاں: جسم دے کسے انگ دے تن یاں سبے جس ہوون دا روگ

دمڑہ: اک ٹکا ٹکا' معمولی رقم

دمساز: (فا) ہمدم' رازدار دوست' محبوب' جانی

دمکاں: دمک توں' چمکاں' لشک (ا)

دمکن (ک): چمکن' لشکاون' بلن' دہکن

دمکے: لشکے' چمکے

دمناتوں: دمن دا علاقا (لظ)

دمن: دمکن' چمکن (2) لفن' دہرا ہوون

دمے: دم' ویلے

دمیل: دِسدا' افق

دن: سورج چڑھن تے ڈبن وچکارلا ویلا

—دن بج چکے: مدت مک گئی

دُنب: دُم' پوچھل

—دنباں: دنب دی جمع' پوچھلاں

دنبال: پچھلا حصا' دُم' پوچھل

دنبالڑا: دنبالا' اکھ وچ سُرمے دی پوچھل

دنبالڑے: دنبالڑا دی جمع

دُنبلی: دبلی' کمزور' پتلی

دند: مسوڑھیاں نال اگیاں ہڈیاں جو خوراک چبن دے کم آوندیاں نیں

—دند رنجانے: دند پیڑ

—دند کڈھن: فضول ہسن

دند: چھری مار—اوہ فقیر جہناں نوں کجھ نہ دتا جاوے تاں اپنے آپ نوں چھری مار کے ہھڑ کر لیندے نیں

دند: (مث) فساد' جھیڑا

—دند مارن: دشمن ویکھ کے ونگارن' فساد کرن

دندا: (نا) کنارا' کنڈھا

دندالی: پھاوڑا' کوہیا تے کوڑا سمیٹن والا آلا

دندکن: تپن' گرم ہوون' (کنڈھ' مکان وغیرا)

دندن: (ک) دند لاون' جرمانا کرن' سزا دیون

دنداون: (ک) زور نال چلن' دشمناں نوں ساڑن لئی بک کنڈھ کے چلن

دندے: دندا دی جمع' کنارے' کنڈھے

دندیڑک: (مث) برگی وغیرا دے دورے پاروں دند بتری بند ہوون' دندلی

وندیڑن: (ک) وند ہچیرن، کھچی وٹن
ونڈن: (ک) ونڈ لاون، جرمانا کرن، سزا دیون
ونگ: حیران
ونگ: چاول کڈھن لئی لوہے دے وندریاں والی موسری، تیل کڈھن دا نِکا کولھو
ونگا: فساد
ونگل: پہلواناں دا گھول
وُنی: دنیا، جگت، سنسار
دو: اک جمع اک
— دو آبیہ: دو آبے دے علاقے دے واسی
— دو آتشہ: دوہرے اثر والا
— دو مُنہا: منافق
— دو پارہ: دو ٹوٹے
— دو تارہ: دو تاراں والا ساز
— دو ترے چار رکعتاں: نمازاں (ملما)
— دو تیر واہ گیا: دو تیراں دی وتھ تے بھج گیا
— دو ٹھوک: دو روٹیاں کھا کے (وا)
— دو جگ: دوویں جہان، دنیا تے آخرت
— دو چشمی: دو اکھاں والی (ھ)
— دو چند: دُگنا، دوہرا
— دو چنداں: دو چند، دُگنا
— دو حصّہ: دو حصے، دوپھاڑ
— دو سرے: دو سِروالے، دو مونہے (سپ)
— دو ٹکڑے: دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
— دو لڑی: دو لڑی، دوہری زنجیر
— دو نیم: دو ٹوٹے، دو حصے، دو اَدھ
— دو ولیوں: دو پاسیوں، دوہرا
— دوویں اہل: میاں بیوی
— دو وساں: چالھی
دو: ولے، ول، پاسے نوں
دوا/دو آ: دُوجا
دوابہ: دو آبہ، دو دریاواں وچکارلا علاقا
دوارہ: بوہا، جوگی دے آسن دا بوہا

دوار بدوار: ہر بوہے اگے، دربدر
دوارہ: دوار (2) گردوارا
دوارے: در اُتے، گھر، بوہے یاں دہلیز اُتے (2) دوالے
دوال: چمڑا (2) اردگرد (آل دوال)
دوالا: باز دے پیر جکڑن والا چمڑے دا تسما (2) رنگ
دوالڑے: دوالے، اردگرد
دوالی: چھلا، قید، پنجرا، قید کرن والا کوئی سند
دوالے: دوال، اردگرد
دوالیوں: پاسیوں، اردگرد توں
دوام: ہمیشگی، سدیوی، سدا دا
— دوامی: سدا دا، سدا لئی
دواں: بھج گئی، دوڑ گئی
دواوے: دیوے، کسے کولوں لے کے دیوے
دوائر: دائرا دی جمع، دائرے
دُوت: (مذ) قاصد، ایلچی، سفیر، جاسوس، بندے (مراد سپاہی)۔ ہور ویکھو "دوتا" تے "دوتی" (2) رقیب، حاسد
دوتا: چغل خور، دُوتی، مکار، حاسد
دوتی: دشمن، سڑن والا، رقیب، غیبت کرن والا، حاسد
دُوتیاں: غیریت، دوتی دی جمع
دوتیں: دوتی، دوئمی، دشمن، حاسد
دوٹوک: واضح، بنا جھلیکے دے گل
دوج: دو ہوون، دُوجا نمبر
دوجک: دوزخ (تاکب/بف)
دود: (فا) دُھوواں
دُودھیا: دُدھ رنگا (2) کچا پتا
دَور: گھیرا، چکر، کسے شے دا پھیرا، کھاون پیون وغیرا دا پھیرا (2) زمانا، سما
— دَور کرن: چکر چلاون
دور رسم کھچیں: زمانے دیاں رسماں پوریاں کیتیاں

دُور: فاصلے اُتے، پرانہ
—دُور اندیشی: دُور دی سوچ، ویلیوں پہلاں سوچن
دُور بینی: دُور ویکھن
دُوراڑا: (غ ا)، ویکھو دُراڑا
دُوراڈھا: (غ ا) ویکھو دُراڑا
دوران: چکر، چ، زمانا، دو ویلیاں دے وچکارلا ویلا (دورانیا) (2) اِک وزیر دا ناں
دوروں: دُور توں، پرانہ توں
دوریڑاں: دُوریاں
دوڑ: اُچی اواز، بھنک (2) پہاڑی چشمے دی لانگھ
دوڑاں: (ک) نسن، بھجن، دوڑ لاون، ہلا کرن، جھپٹن
دوڑیاں: کھلریاں، دُنیا وچ مشہور ہوئیاں (وا)
دوز: دوئی، دُشمن، رقیب، لگن والا
دوزانو: گوڈیاں بھرنے
دوزخ: جہنم
—دوزخ گرم حویلی: حویلی دوزخ وانگوں گرم اے
دوزی: اندوزی، کٹھا کرن
دوس/دوش: الزام، قصور
دوس: دن (ع)
دوسال: گناہی، دوشی
دوسرے: دو سِروالے، دو مونہے (سپ)
دوشالا: چدر
دوک: دو ورھے دا گھوڑا
دوکڑ: طبلہ، نکا ڈھول، دکڑ
دوکھڑا: دوش، عیب، قصور، جرم (2) دکھ
دوکھن: (دو+ کھن) دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
دوکھن: (ک) الزام دیون، دوش دیون
دوکھی: دوشی، ملزم
دوکھیساں: ساڑاں گی، بھناں گی (برل وانگوں ساڑاں گی)

دوگاڑا: دگاڑا، دولتی (2) دونالی بندوک
دوگانہ: دو رکعتاں، نماز، دو نفل
دول: ڈھول
دول: مٹی دا پیالا (2) اک ہندو تہوار
دولابی: دھوکے باز، مکار، عیار، فریبی
دولت: دھن، مال، زر، خش قسمتی
- دولتاں بوریاں: بوریاں بھر کے دولت
دولڑی: دو لڑی، دُہری زنجیر
دولن: دولھا
دولی: کمیٹی وچ دُوجے نمبر اُتے آون والا، دوکی (پہلے نمبر اُتے آون والا "میری" یاں "ہدی" اکھواندا اے)
دون: غائب
دون: ویکھو دو، ڈو
دون: مونہہ، برا (2) دونا ہوون (3) شاعری دی اِک قسم
دونہ: جنگل دی اگ (بچلاں دی بھنتائی پاروں اگ لگی دِسدی اے۔)
دونوں/دوون: (ک) نکھرن، دھنسن، غرق ہوون
دُون سوایا: دُونا ودھ، چوکھا ودھ
دُون سوائے: بہت وادھو
دُونا: دُگنا
دونی: جو پشوں اپنے اجڑ توں اگے نِکل جاوے
دونی: دگنی (دونہ دُونے)
دوہ: ڈوہ، غم، دُکھ
دوہاک/دوہاگ: بدقسمتی، دُوری
دوہتا: دوہترا، دھی دا پتر
دوہراون: (ک) دُہراون، دوہری وار کوئی کم کرن
دوہڑا: دُونا، دہرا (2) شلوک
دوہڑے: شعر، شلوک، دو مصرعے دی نظم
دوہن: (کب) چوون، دھار کڈھن
دوہیں سرائیں: دوویں جہان برابر نیں
دوئی: دو ہوون دی حالت، وکھریواں، جدائی

دوئی: دوجی
دوئی جنے: دو بندے (موڈھے تیرے دوئی جنے تیرے موڈھیاں تے دو فرشتے بیٹھے نیں' کراما کاتبین)
دوئے: (دو-اے) دوویں
دوئے جنے: دو بندے' مراد منکر نکیر (ج)
دوئے: دوجے' دوسرے' ہور
دویا: دُوا' دوجا
دویارا: دو-یارا' دیون ہار' رب
دویت: دوئی' شرک' دو ہوون' غیریت' اوپرا پن
دویوے: دیندا اے
دہ: (فا) دس
—دہ چند: دس گنا
—دہ چنداں: دہ چند' دس گنا
—دہ سیرا: دس سیری' دس سیر وزن تولن دا وٹا
دہاڑ: دیہاڑا' دیہاڑ' دن
دہاں: دہ توں' دس (10)
دہاں: دناں' دیہنہ' دن
دہان: (فا) مونہہ' مورا
—دہانوں: مونہہ توں
—دہانے: دہانہ' مونہہ
دہانہ: (غ ا) دھاں' آہ و زاری' رووݨ دھووݨ
دہائی: (مث) فریاد' واویلا' کُوک
دہجاں: (غ ا) ویکھو دجھ
دہریہ: نہ منن والا' بے مذہب
دہسر: دس سراں والا' راوݨ
دہشاک: ڈریا' خوفزدا
دہکݨ: (ک) دگھݨ' بلݨ' چمکݨ
دہلݨ: (ک) ڈرݨ' خوف کھاوݨ
دہلے: ڈرے
دہلیا: ڈریا
دہن: مونہہ
—دہن راس: سدھا تے خوبصورت مونہہ (راس: متوازن' سدھا' مناسب)
دہنوائی: نہوائی
دہوایا: نہوایا
دہی: دیکی' دیہہ' جسم' بریر
دہے مکھ: پنڈ دا مُکھیا' نمبردار
دہیج: (ند/ہ) داج' جہیز
دہیلا: مشکل' اوکھا (2) بھُت' ودھیرا
دہیں: دل' دیکی' جسم
دئی: تینوں دیوے
دئے: دیوے' دیندا اے
دئیں: دیویں
دے دل ڈاڈھ: دل نوں پکا کر کے
دیا: رحم' مہربانی
دیار: اک پہاڑی رُکھ تے اوہدی لکڑ جو عمارتاں بݨاوݨ دے کم آوندی اے (2) گھر' وستی
دیائے: دیا
دیبا: اک ریشمی کپڑا
دیباچہ: دیباچا' کتاب دا مُکھ بند
دیپ: جزیرا
دیپک: دیوا' شمع' مشال' چراغ
— دیپک راگ: ایسا راگ جدے گاوݨ نال اگ لگدی اے
دیت: (دے ت) دان' بخشش' عطا
دیجے: دیئے' دیویئے' دِتا جاوے
دید: دیدار' نظر
— دید مارن: کوشش نال ویکھݨ' نظارے لُٹݨ
— دیدوان: ویکھݨ والا' ناظر
دیدار: ویکھݨ' درشن
دیداری: ویکھݨ جوگ' قابل دید
دیداں: دید دی جمع' دیدار
دیداں سکݨ: دیدار نوں ترسݨ
دیدڑا ترکھا ہووݨ: چوکس ہووݨ' خبردار ہووݨ'

اکھیاں کھلیاں رکھن

ویدنا: دیدار کرن

ویدیم: اساں ویکھیا

ویدیں: اکھاں وچ

ویدا: ویکھیا ہووے

ویدے: اکھاں

ویدھن: دھیدن، دھیدو، رانجھا

ویر: بُت گھر، مندر

- ویر کُھن: دنیا

ویر: (دے-ر) چر

ویرم: دیر، دیری

ویرون: (فا) بجی گل

ویرے: ڈیرے

ویریں: دیرینا، پُرانا

دیس: دے سُو، اوہنوں دے

-دیس نہ: اوہنوں نہیں دیندا

دیس: (نا) ملک، تھاں، علاقا، ولیت

-دیس بداوا: دیس نکالا، دیس توں دوھیا

-دیس پنجاب: پنجاب دا ملک، لطف علی نے 1195ھ وچ اپنے سیفل نامہ (سیف الملوک) اندر پنجاب نوں "دیس پنجاب" لکھیا اے

-دیس رکھو: اباد زمین تے مکان اُتے قبضا کر لو

-دیس نکالا: جلا وطنی، کسے تھاں توں کڈھ دتا جاون

-دیسرا: دیس، وطن (تکل)

-دیسکی: دیس وچ، علاقے وچ (2) ملکی، اپنے دیس دا بنیا

دیکھن: ویکھن، تکن، جھات پاون

دیکسی: دیوے گا، دیوے گی

دیک لڑھا: ڈبو دیوے گی، روڑھ دیوے گی

دیکسی: پکاون دا بہت وڈا دیکچا

دیگر: (فا) دوجا، ہور

دیگر: ڈیگر، عصر دی نماز

دین: (دی-ن) مذہب

-دین جنم: جنم دا دین، ماپیاں دا مذہب

دین: قرض، احسان، دتی اگی یاں دیون والی شے

دین: (دی-ن) غریب، محتاج، مصیبت ماریا

دیناری: اک قسم دا گھوڑا (لا)

دیندو: دیندا

دہسر: دہسر، دس سر والا، راون

دہنہ: (دی-س-ہ) دیہنہ، دن، دیہاڑا، (2) سورج

- دیہنہ اکھویں: ہفتے دے کسے دن کیتے جاون والے مخصوص کندے

- دیہنہ چَن ویکھ پچھان قبلہ: سورج تے چَن نوں ویکھ کے سمتاں دا انداز لاندے سن (مم)

-دیہنہاں/دیہنہیں: دیہنہ (دن) توں

دیہنے لاڑ: دینا لاڑ، خواجا فریدؒ دا سوہرا رشتے دار جو اوہناں دے لنگر دا بندوبست وی سی

دیون: دیون، حوالے کرن، سونپن

-دیون ہار: دیون والا

دیو: (فا) وڈے جُسے والا، جن، شیطان (وا)

دیو: (دے-و/و) نیک منکھ، دیوتا، پرمیشر

-دیو رنجانے: دیو نوں رنج دیون والے، شیطان اُتے قابو پاون والے

دیوال: دیوا (ملما)

دیوان: صوفا، (2) شعری مجموعا (3) مالیات دا وزیر (4) کچہری (5) دیوانا (ملما)

دیوانیاں: دیوانی ہندے

دیوانہ: دیوانا، پاگل، کملا

دیوائی: دوائی، دتی

دیوتا: نیک، فرشتا، جگ چلاون دے کماں وچوں کسے اک کم دی ذمے وار قوت

دیوث: (دی-یو-س/ث) ماں بھین دھی بیوی دی عزت دا سودا کرن والا، بے غیرت

دیوڑسے: دیوے

دیو قندھاری: اِک سَرّ دا ناں
دیون: (ک) عطا کرن، دان کرن، سونپن، حوالے کرن
دیونہار: دیون والا، معطی، رب
دیونہارے: (دیون ہارے) دیون ہار، رب
دیہاڑی: (دے-او-ہاڑی) دیہاڑی، دن (ناٹک)
دیوی: تیئوں دیوے
دیوی: دیوتا توں مونث، نیک پارسا عورت
دیویں: دیوے (اکھاں دے دو دیویں: دو اکھاں/ بف)
دیہ: تن، وجود، پنڈا، سریر (2) دیہات، پنڈ، دیہ
دیہ: (ع۔ا) دے

دیہا: دیہ، جسم (شع)
دیہاں: دن
دیہدا: دِسدا
دیہری: دیہ، جسم، سریر (بف)
دیہُس: دیہو سو
دیہنسر: دہ-نسر، دس سِراں والا
دیہن: دیون
دیہنے: دیونہار
دیہوں: دن، سورج
دیہی: جسم، سریر، پنڈا، وجود، تن
دیہیں: دِنے
دیےَ: (دی-اے) دِیوے، دِیپ

دھ: پنجابی اکھر دا اٹھارھواں اکھر، مقامی اواز اے۔ عربی فارسی وچ ایہ اواز نئیں ہوندی۔ پنجابی دے بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "ت" دے بہتا نیڑے تے بعض وچ "د" دے نیڑے ہوندی اے۔ گرمکھی وچ ایہدا متبادل دھدا (ਧ) اے
دھا: دھنس، وڑ (امر)
-دھا کے: دھنس کے
-دھاگیوس: دھاگئی، (کالجے وچ) وڑ گئی/گیا
دھات: (مث) کمان وچوں نکلن والی شے
دھاتا: خالق، موجد، بانی، مصنف
دھاتو: (مذ) بے وقوف، کم عقل، (2)مصدر، کن
دھار: وگدی شے دا وہین، تھن وغیرا چوں تار بجھ کے نکلن دا عمل (2) چاقو چھری دا وڈھن والا پاسا (3) پہاڑ دا سرا (4) لکیر (5) وکھرا، مختلف، اڈ
-دھار کشمیر دی: کشمیر دی وگدی ندی دا وہین جہدا پانی تیز رفتار ہوون پاروں روکیا نئیں جا سکدا
-دھاروودھار: ٹوٹے ٹوٹے (خف)
-دھاراں: دھار، فوارا، وگاء، آبشار، مینہ (2) دودھ
دھارن: (ک) اختیار کرن، ارادا کرن، مٹھن، پک کرن (2) رکھن، سنبھالن، جھلن، جرن
-دھار کر دھائی: رل کے نسیاں (دمودر)
-دھار و دھار پکارن: آہ و زاری کرن
-دھاڑو مارو: لٹیرے
-دھاڑا: دھاڑ، حملا، ہلا (2) حملاور ڈاکوواں دا لٹ دا مال
دھاڑن: (ک) گجن، شیر دا بولن (2) ڈاکا مارن، حملا کرن، دھاوا کرن
دھاڑوی: حملاور، ڈاکو لٹیرے
-دھاڑوی ذھارنی: حملاور دا روپ دھارن والی
دھاڑے: دھاواں

دھاڑے: ڈاکے
دھاک: (مث) دھانگ' تیر کمان توں مسلح دستا (2) مشہوری' رعب دبدبا
دھاگا: (مذ) سُوتر دی تند' تار
دھاگڑا: دھاگا
دھاگے: دھاگا دی جمع' زیوراں یاں تویتاں دے دھاگے
دھام: (مث) داڑھی بجائی سے ہتھ پواون والے بندے (2) دُھم' شہرت
دھامن: اک ریگستانی گھاہ جو عام کر کے چولستان وچ ملدا اے' ڈنگر پشوں تے ہور دُوجیل جنور بڑے چاء نال کھاندے نیں
دھامن: ویہنگی' گلیل' کمان' وغیرا لئی وتینڈا وانس
دھاں: فریاد
دھانک: (مث) دھاک' رعب' چڑھائی یاں ہلے دا خوف' ہر تھاں فتح پاروں فاتح دا جمیا ہویا رعب
دھانہ: فریاد' واویلا' ہاہ
دھان: چاول' مُنجی
دھان: حملا کرن
دھاتا: حملاور ہویا' ہلا بول گیا
دھانے: دھانا توں (2) دھس گئے
دھاوندیاں: نھاوندیاں
دھاون: (ک) جاون' بھجن' چڑھائی کرن' حملا کرن (و-ن دھاوتا) (2) نھاون' صاف کرن
دھاہ: ڈھاواں' زار زار رووݨ (نانک)
دھاہاں: دھاہ دی جمع' ڈھاواں' آہ و زاری' رووݨ دھووݨ
دھاہیں: آہ وزاری' فریاد
دھاء: دھاکے' دوڑ کے' نس کے' بھج کے (بف)
دھائی: حملا کر کے' دھاوا' حملا' ہلا
دھائے: ووھے' حملا کیتا
دھایا: جھپٹی اپڑیا' ہلا کیتا' نہاتا

دھبّا: داغ' بدنامی (دھبہ)
دھُپ: سورج دا چانن (2) دھووݨ (امر/دھپݨ توں)
دُھپا: دھُپ' (2) دھوتا گیا
دھمبا: دھول' ہتھ دی مار
دھُت: نشے وچ چور
دھتکار: لعنت' پھٹکار' دُرکار
دھتکارن: (ک) کھدیڑن' جھڑکن' درکارن' دُور ہٹاون' (2) کڈھن' دھاڑن
دھتورا: اک نشیلی بُوٹی' گولے پتے' چٹے لمُوترے پھُل تے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔
دھج: (مث) سجاوٹ' پھب' شان' سنگا' سج نال تابع مہمل (سج دھج) (2) شکل' ویس' روپ (3) دھجی' لیر
دھج وج: شان شوکت' سج دھج' زیب زینت
دھجاں: سج دھج' دیکھو "دھج"
دھجی: (مث) کپڑے دی لیر' کتر
دھد کارے: مٹی دیاں چھلاں دے پانی وچ ڈگن دی آواز (لا) گرج' چمک
دھدکن: (ک) دھمکن' دکن
دھر: کھلے ریگستانی مدان
دھر: رکھ
-دھر چنگیاڑی گھسیں: گھسیاں وچ چنگیاڑی سٹن
-دھر سیخاں: سیخاں اُتے رکھ کے
دھر: پاسا' طرف' سمت' جانب
دھر: آسرا' ٹھکانا' تھاں' پناہ' گھر' Shelter
دُھر: مُڈھ' شروع' ازل' پرانا
-دُھر دا: دھروں' مُڈھوں' ازلوں
-دھر توڑ کنوں: مُڈھ توں' ازل توں
-دھر دھر نہ رہن: کوئی تھاں نہ رہݨ' کوئی حال نہ رہݨ (محم)
-دھروں: مُڈھ توں' ازل توں

دھرا: (ہند) اوہ لکھ جِندے وچالے پہیا بھوندا اے
دھراپن: (ک) خُش ہوون، رجن، بھریا جاون
دھراس: بھروسا، دھیرج، اعتماد، دھرواس
دھراسن: (ک) دھاہ پاون، دُوجے دے دل اُتے اثر پاون
دُھراں: مُڈھ
دھراہوں: دُھر توں، ازل توں، رب ولوں
دھرایو: رکھوایا
دھرایوئی: دھرایا ای، رکھوایا
دھرب: دولت، ریا، کرنسی (وا)
دُھربا: دھرب، دولت، کرنسی، روپے
دھرپت: دھرپد، اک راگ
دُھرپد: (دھر + پد) نظم دا مُڈھلا بند، اِک راگ
دھرت: (مث) دھرتی، زمین
—دھرت انبر: زمین اسمان (لہ)
دھرج: ڈھول، دھرگ
دھردا: رکھدا (ورنہ دھردے)
دھرک: چھال (2) ویکھو دھرگ
دھرک پیل: دھکم پیل، بھج دوڑ (لہ)
دھرکارن: (ک) دُرکارن، پھٹکارن
دھرکاون: (ک) کالھی کالھی کھلو
دھرکایوس: کھلیا سو، بھجایو سو
دھرکلن: (ک) بھجاون، نساون، بھناون
دھرکن: (ک) درکن، نسن، بھجن، دوڑن (لہ)
دھرکیندے: (دھر-کے-ں-دے) پھٹدے، دھروندے
دھرگ: فارسی "دریغ" توں وگڑیا (2) دھرک، پھٹکار، لعنت (3) نوبت، نکارا، وڈا ڈھول جس دے اک پاسے چمڑا ہوندا اے
دھرگارن: (ک) طعنے دیون، لعنت بھیجن
دھرگڑ: (دھ-رگ-گڑ/ند) خام روٹی، بے چجی پکی روٹی، کالھی وچ پکائی گئی روٹی
—دھرگڑیاں: روٹیاں، پھلکے۔ ویکھو "دھرگڑ"

دھرگیں: دھرگے، نکارے، نوبت
دھرم: (ہند) مذہب، عقیدا، دین، ایمان، یقین
—دھرم ارتھ: وقف مال
دھرم دا بھائی: ہم مذہب
—دھرم سالا: دھرم شالا، مندر
دھرمی راجا: ایسا راجا جس اُتے پرجا نوں بھ
وشواس ہووے
دھڑمبن: (ک) کنڈیاں وچ پھس کے بھڑ ہوو
دھرل: جھنڈ، گروہ، ٹولا (دمودر)
دھرنا: رکھن، تھن
—دھرنا مارن: مطالبا منوان لئی مستقل ڈی
جماون
دھرن: رکھن، ٹکاون، جماون، قائم کرن
دھروانا: دھمک، زمین نوں دھڑکاون والی اواز
دھرواس: (ہند) بھروسا، دھرواس، تسلی، حوصلا
دھروڑن: (ک) مروڑاون
دھروکن: (ک) کھچن، دھریکن
دھرول: (مث) بانہہ دی ست
دھروں: مُڈھ توں، ازل توں، شروع توں، خاند
روایت
دھرو(ہ): دھرو، ظلم، زیادتی، دغا، دوھیکی، دھوکھ
دھروہون: (ک) کھچن، گھسیٹن، دھریکن
دھروہی: ظلم دی دہائی، واسطا، فریاد (2) آمر
دھروئی: قسم/واسطا دیندا آں
دھری: رکھی
دھری دھرائی: رکھی رکھائی، لکویں رکھے
جیون مرن۔
دھرے: رکھے
دھریاں: (دھرے آں) رکھن نال، دھرن نال
دھریچے: آکھیئے، دھریئے
دھریک: (دھرے-ک/مث) کوڑے ذائقے
پتراں والا اِک عام ملتا رکھ
دھریک: (دھری-ک) دھریکن توں

دھریکن: (ک) دھروہون' کھچن' کھسیٹن
دھریل: (مث) بے نکاحی' رکھیل' رکھی ہوئی عورت
دھریوم: میں دھریا
دھڑ: جسم' جثا' سرچھڈ کے باقی جسم
دھڑا: دھڑ' فریق' جانب
دھڑدھڑ: ناچ دی دھمک یاں رولا
دھڑکارے: تلواراں دے ڈھال نال ٹکراون دی اواز
دھڑکت: دھڑکدی اے (خف)
دھڑکی: دھڑے کا
دھڑکن: (ک) ڈولن' تھرتھراون' کنبن' لرزن'
–دھڑکے جان مری وچ جثے: میری جان جثے وچ دھڑک رہی اے
دھڑوائی: تولن والا' ٹھیکیدار
دھڑی: (مث) لکیر' حاشیا' کنارا (2) 5 سیر وزن تے اوہدا وٹا (3) گت دے وال
دھڑیاں: (دھ-ڑی-آں) مینڈھیاں' سر دے وٹے ہوئے وال (خف) (2) بھنور
دھڑ-نبرن: (ک) گھڑن' کٹنا ٹھمٹ' چھینٹی چاڑھن
دُھسا: (مذ) لوئی' سردیاں وچ ورتیجن والی قیمتی چدر ("دھسہ" غلط املاء اے)
دھسک: ڈر
دھسکارا: ہلچل
دھسکی: ڈرے کا
دھسکن: (ک) دھسن' کھسرنا' وڑن' ڈبن' ٹھرن' دھڑکن' کنبن' ڈرن' کھبھن' داخل ہوون' جذب ہوون' رچن
دھسن: (ک) وڑن' کھبھن' داخل ہوون' کھسرن' پھبن' جذب ہوون' رچن
دھسن: (ک) دبن' بجھاون' نساون' واڑن' کھسیڑن' پچھا کرن

دھک: دھکا دیون' دُرکارن' دھکا' سٹ
دھکے: دھکا دے کے
دھکا: (مذ) زبردستی' دھکیلن دا عمل
–دھکا کرن: زبردستی کرن
دھکارن: (ک) دھتکارن' پھٹکارن' درکارن
دھکڑے دھوڑے: دھکے' صدمے
دھکن: (ک) دھکا دیون' اگانہ تورن' دھکیلن' تورن
دھکن: (دھک-کن/ک) دوڑن' نسن' بھجن (خف)
دھکھ: دھوئیں نال بلدا
دھکھن: وجود وچ بلن یاں سڑن' ساڑا لگن' حسد کرن' دھوئیں نال بلن' تھوڑا تھوڑ بلن
دھکاں: ویکھو "دھکائے"
دھکڑ: (مذ) ادھ پکی روٹی (جو ڈھڈ اُتے بنھن دے کم آوندی اے) ہور ویکھو "دھرکڑ"
دھکولن: (ک) چکڑ وچ لتیڑاون
دُھلن: (ک) دھوپا جاون' صاف ہوون
دھلوکھن: (ک) تھوڑے گھیو یاں مکھن نال روٹی چوپڑن' موچی دا جتی مرمت کرن توں پہلاں نرم کرن لئی چمڑے نوں گلا کرن
دھم: (مث) رولا' شہرت' مشہوری' شور' ڈھول دی اواز
–دھم پاون: مشہوری کرن
–دھماں: کھلارے' شہرت' مشہوری' ذکر
–دھماں پین: مشہور ہوون
دھمال: اِک قسم دا ناچ جو مستی وچ نچیا جاندا اے
دھماون: (ک) مشہوری کرن' دھم پاون
دھمک: تھرتھراہٹ' تھرتھری' کسے شے دی دوجی نال ٹکر ہوون پاروں چھڑیا کانبا
دھمکار: دھمک' دھمکاون (ک) ڈراون' دھمکی دیون

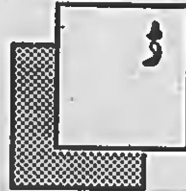
دھمکاؤ: گرج والا، لرزا خیز
دھمکن: (ک) دھڑکن، ہلن، ڈولن، کنبن، لرزن
دھمکن: (ک) دھسن، لفن
دھمن: (ک) وقت گزرن، سویر ہوون، دھمی ہوون
دھمن: اک دیو دا ناں (سیفل نامہ/ لط)
دھمن: (ک) کھلرن، دھمّم مچن، مشہور ہوون، (2) دھوواں نکلن، (3) سورج نکلن سے اسمان اُتے سرخی کھنڈن
دھموڑے: دھموڑی، بھونڈ، اِک اُڈنا زہری کیڑا
دھمی: سرگھی، پربھات
دُھمی: کھلری، مشہور ہوئی
دھن: دولت، مال (2) عورت (3) بھاگ، قسمت، نصیب (4) تعریفی بول
دھن: سوانی، تریمت، تیوین، عورت، دُولھن، دوہٹی
دھناسری: مالکونس، رات دی اک راگنی دا ناں (2) مار، چپیڑ
دھنّبا/دھمبا: مجمع، جمگھٹا، ٹولا، گروہ
دھنتری: دھنوتری، وید، طبیب، دیوتا
دُھنّد: (مث) گرد غبار، دھوڑ، اکھ دا جالا
دھنّدا: دھں-وا/ ند) کم کار/کوئی بُرا کم
دھنّدا: شور، رولا، جھڑا، جھگڑا، ظلم، انھیر نگری
دھندال: کم دھندا، فریب دھوکھا، کاروبار
دھندالن: (ک) دھاندلی کرن، دھوکھا دیون، چالا چلن
دھنداون: (ک) دھوئیں نال بھریا جاون، دھند کھلرن
دھندڑے: دھندے، کم کار، مصروفیت
دھندلن: (ک) دھندلا ہوون، اکھاں چُنھیاں ہوون
دھندوکار: بے شمار فوجاں پاروں غبار، دھنّد نال بھریا

دھندولن: (ک) جھنجھوڑن
دھندے: دھندا دی جمع، کم کاج، بکھیڑے، کھلارے
دھندھاش: دُھنّد، انھیری نال موسم دا دھندلا ہوون
دھنڈولن: پُن چھان کے، لبھ کے، ڈھونڈ کے (نانک)
دھنیس: راجا راون جو سیتا نوں لے گیا سی (لفظی معنے دس سراں والا)
دھنکن: (ک) ہلن، جھکن، دہکن، لشکن
دھنکن: (ک) ڈولن، کنبن، (2) رُوں دا پنجن
دھنکارن: (ک) تروٹکا لاون، بھکارن (2) دھوواں دیون، دھوا بھکھن
دھنکانے: دھکانے، زبردستی
دھنگیے: دھکانے، بدوبدی
دھنن: (ک) گڑھن، کھمن کرن، ڈنگر دا گھمن ہوون
دھنی: گواہ، ماہر
دھنی: ملک، رب، (اف) امیر، خوش قسمت، خاوند، شوہ، خصم
دھنی ملک: علاؔ
دھنی جائے: کھمن ہو جاوے
دھنی: بہادری دا جس، دھونی (نانک)
دُھنی: (مث) ناف، ڈھڈ دے مین وچکارلی تھاں آنول جس راہیں بال ماں دے ڈھڈ وچ کھاجا حاصل کردا اے
دُھواں: (نا) بلن پاروں پیدا ہوون والا غبار
ـــ دھواں دھارے: دھوواں دھار (بارش) اِکتار، مسلسل
دھواں رمایا: دھونی رمائی، فقیر ہویا
دھوا نکلن: (ک) دھوں پھرن، دھوواں نکلن یاں اوہدا اثر ہوون
دھوبا: دھوبی (مم)

دھوبی: دھوبا، کپڑے دھوون والا
-دھوبی پٹڑا: کشتی دا اک داء جس وچ
دشمن نوں انج سٹیدے نیں جویں دھوبی کپڑے نوں
دھوپ: اگربتی (مم)
دھوتا: دھو کے صاف کیتا
دھوتر: دھوتی، گھٹیا کپڑا
دھوتیاں: (دھو-تے-آں) دھوون نال
دھوری: اڑک پشو
دھوڑ: (مث) گھٹا، اُڈدی مٹی، راہ دا غبار
-دھوڑ گھتی: دھوڑ کھلار دتی، دھوڑ پے گئی
دھوڑا: (مذ) دھکا، صدما، سٹ
دُھوڑن: (ک) بھوڑن، چھڑکن، ترونکن
دُھوڑی: (مث) دھوڑا، ریت، غبار
دھوڑی: چھڑکی، ترونکی، وچھائی
دھوڑے: چھڑکن، چھڑکے
دھوڑیا: کوئی شے سر وچ دھوڑی (جادو ٹونا کیتا)
دھوسن: (ک) دھسرن، دھوس مارن، گھسرن
دھسن، گھسیرن
دھوسی: دھووے گلھمن
دھوکمن: (ک) دھکمن، دھکمن دا کم
دھول: (مذ) داند، بلد، بولد، فرضی داند جنے
ساری دھرتی نوں سنگ اُتے چکیا ہویا اے
دھول: دھپا، ہتھ دی بھرویں مار (2) دُھوڑ،
چھڑک
دھولا دھار: کانگڑا لاگے برف نال لکی اک پہاڑی
چوٹی (وارث شاہ نے ہیر نوں ایہدے نال تشبیہ
دتی اے)
دھولر: میحل
دھولرے: دھولے، چٹے وال (2) دھولر
دھولی: چٹی
دھولے: چٹے وال
دھولیں: بڈھیپا، چٹے والاں دی عمرے
دُھوم: دُھم، شہرت، مشہوری، کھلارا

-دھوم گھتی: کھلر گئی
دھوں دھار: دھکرا کوتا، اکلاپے وچ، خوشی وچ
دھوندا: دھاندا، دھسدا، کماندا
دھونسے: دھونسا دی جمع، ڈھول، نگارا
دھونکن: (ک) پھوکن، پھوکنی نال ہوا دیون
دھون: (مث) گردن (2) دھوون
دھوون: صاف کرن، پانی نال میل لاہون
دھوہ: دھروہ، دھوکھا
دھوھاں/دھوہاں: دھواں (مجازن: کالکھ)
دھوہن: (ک) دھروہن، گھسیٹن، کھچن
دھوئیں: دھواں، دھوئیں دا
دھوئیں وار ہون: سادھو جوگی بنن
دھَول: دھول، زمین نوں اپنے سنگاں اُتے چکن
والا فرضی بلد
دھیا: اودھیائے، باب، حصّا، سبق
دھیا: نی دھی، دھیئے
دھیاں: دھجیاں، لیراں
دھیان: رابطا، تعلق، محبت، یکسو ہوون
دھیانن: (ک) دھیان کرن، توجا دیون، سوچن،
وچارن
دھیاون: (ک) ورد کرن، یاد کرن، جپن، دھیان
کرن، چیتے کرن، دھیان وچ رکھن
دھیائے: (مذ) اودھیائے، باب، سبق، حصّا
دھیجن: (ک) دھیرج بجھن، دھیرج کرن، تسلی
ہوون
دھیدو: رانجھے دا اصل ناں
دھیر: دھیرج، تسلی، اطمینان، صبر
دھیر: پکھ پات، ساتھ
دھیرا: (مذ) آہستا، ہلکا، تھوڑا، سُست، مٹھا
دھیراں: دھیرج، حوصلا، آہستگی
دھیرج: تسلی، ہمت، جرأت، دلیری
دھیرن: دھیدو، رانجھا (چ)
دھیری: اکھ دی پتلی، رتھیری (عزیز ترین شے) (2)

ڈھیرا توں: سُست، ہلکی
ڈھیری تھی: صبر کر، کاہلی نہ پے، حوصلا کر
ڈھیریا: حوصلا چھڈدی اے
ڈھیریاں دیون: چھیڑن، کھماں وچ اُنگلاں چوبھن، سواہ وچ اگ لیمن
ڈھیلا: ڈھیلا (2) مُشکل بھارا
ڈھیمی: آہستا، سُست، ہلکی، مٹھی
ڈھیمیں: ویکھو "ڈھیمی"
ڈھیو: ڈھی، ڈھیے

ڈ: پنجابی دی فارسی لپی دا انیہواں اکھر جو خالص دیسی اواز اے۔ ایہدا وٹاندرا "د" تے "ڑ" نال ہوندا اے گرمکھی تبادل ڈڈا (ਡ)
ڈاب: (مث) چھپڑ، ٹوبھا، ڈھاب (2) کچا ناریل (3) دھوڑ، سُکی مٹی (4) پانی ہیٹھ ٹوبا
ڈابو: (مذ) ڈوبو، ڈوبن والا، ڈُب جاون دی حالت
ڈابے: ڈوبو، ڈبوون والا
ڈاپھن: (ک) ڈیکن، اِکو ساہے پیون
ڈاٹ: (مث) محراب، گولائی (2) کارک، روک
ڈاٹن: (ک) محراب بناون (2) ڈاٹ یاں کارک لاون
ڈاج: (مذ) داج، بیچ، جہیز
ڈاچی: (مث) اوٹھنی
ڈاڈی: (مث) دادی، (مذ): زمناں ماہن والا
ڈاڈھ: تکائی، حوصلا، پکیائی، پیڈھا پن

–ڈاڈھ بجھن: پا کرن، حوصلا کرن
ڈاڈھا: سخت، کرڑا (مجازن: رب)
ڈاڈھڑی: ڈاڈھی، سخت
ڈاڈھی: سخت، زور والی
–ڈاڈھی لاگ دا رتا: سخت کٹھیالی وچ کندن بنیا
ڈاڈھے: سخت، ظالم (مراد رب)
–ڈاڈھے قلم وگائی: ڈاڈھے رب نے قلم چلا کے نصیب بدلیا
ڈار: ڈالی، ٹاہنی (2) پنچھیاں دی قطار (3) کشمیریاں دی اِک گوت
ڈارن: (ک) ڈالن، پاون
ڈاری: (مث) ڈار، پرندیاں دا اُڈدا اکٹھ (2) ٹاہنی، ڈالی
ڈاسیے: ڈالیے، دیجے
ڈاکاں: پشوآں دا اجڑ
ڈاکر: اکٹھی، تے
ڈاکن: (ک) اکٹھی کرن، تے کرن، اوکن (2) بُہتا بولن (3) ڈیرن
ڈاگ: (مث) پشو، ڈنگر، چوکھر (جمع: ڈاگاں) (2) سمت
ڈاگاں: سمتاں
ڈاگر: (مث) لے دانے والی کنک دی قسم (2) چیکنی مٹی والی زمین
ڈال: (امر) پا، (مث) ٹاہنی (2) تحفا
ڈالاں: ٹاہنیاں
ڈالڑی: ڈالی، تحفا
ڈالڑیوں: ڈالیوں، تحفے وجوں
ڈالی: (مث) ڈال، ٹاہنی (2) تحفا، رِشوت
ڈالے: پائے، پاوے (2) ڈالاں، ٹاہنیاں
ڈالیا: پایا
ڈام: (مذ) فریب، پکھنڈ، دھوکھا
ڈانٹ: (مث) جھڑک

ڈاٹھن: (ک) جھڑکن، دھمکاون، غصے ہوون
ڈانڈہ: ونڈا ریڑھ دی ہڈی (وا)
ڈانڈہ: (مذ) وانڈ، بلد
ڈانڈ ڈبہ: ڈبا وانڈ، پنا رنگ وانڈ
ڈا نگیندا: ڈ نگدا
ڈاتواں ڈول: (غ ا) ویکھو "ڈاواں ڈول"
ڈاواں ڈول: بھے کھبے نوں اُلروا
ڈاوہیں: (غ ا) ڈاہویں یاں دَہویں، دسویں
ڈاہ: ڈاہون توں امر، وچھا
ڈاہ: ویکھو ڈوہ
ڈاہن: (ک) وچھاون
ڈاہون: (ک) ڈاہن، اگانہ نوں دھکن، جھوکن (اگ وچ بالن) وچھاون
ڈاہوں: ڈوں، ول، طرف، نوں
ڈاہیاں: ڈاہوں توں، وچھائیاں
ڈبہ: خوراک نال جُڑن والی طاقت (2) پیسے بنھن والی تھیلی (ڈبھ) (3) ساندل بار دے علاقے دا اک قبیلہ
ڈبا: وڈی ڈبی، بھانڈا، لکڑی یاں چمڑی دا چو رس خانا
ڈبائی: ڈوبی، ڈبوئی
ڈبڈباون: (ک) اکھاں وچ اتھرو آون، چھلکن
ڈ بکن: (ک) دکھن، چمکن، لشکن
ڈبگرنی: چمڑے دے کچے ڈبے بناون والی عورت
ڈبن: (ک) بڈن، پانی وچ غرق ہوون
ڈبہ: ڈبا
ڈبی: (ک) چمڑے دا نکا سارا صندوق، نکا ڈبا
—ڈبیاں پا کے: ڈبی وچ بند کر کے، اک روائتی کہانی جس وچ اک سادھو نے اپنی بے وفا بیوی نوں ڈبی وچ بند کر رکھیا سی پر بیوی نے وی اپنے متر نوں ڈبی بند کر کے اپنے والاں وچ لکایا ہویا سی
ڈبھ: دبھ-اک کھرھوا مضبوط گھاہ جو چارے لئی مناسب نہیں سمجھیا جاندا۔ ایہدا الکیڑن اوکھا ہوندا اے، جھاڑو وغیرا بناندے نیں (2) رنگ وا ہلکا گہرا ہون پاروں پیا ہویا دھبا
ڈبھکن: (ک) چھلکن، ڈبڈباون
ڈبھکن: (ک) غوطے کھاون، ٹُبھی مارن، چُبھی لاون
ڈبھن: دُدھ چھیا جاون
ڈپٹن: (ک) ڈانٹن، گھرکن، جھڑکن، دھمکاون
ڈپھڑی: (مث) ڈفلی
ڈپھلن: (ک) بے تحاشا پیون، ڈاپھن
وت گھست: لین دین، آپسی سنبندھ
ڈتم: میں دتیاں
ڈتہ: (غ ا) ڈتا، دتا
ڈترا: دتا
ڈٹا: موٹا تے مُورکھ بندا (2) حقے دا اوہ حصا جس اُتے ٹوپی ہوندی اے
ڈٹکو: فریب، دھوکھا
ڈٹن: (ک) ... نال ٹھہرن، پکا رہن، قائم ... ، کھلوون، جمن
ڈٹی: (مث) موٹی عورت
ڈٹھ: ویکھیا
ڈٹھ: (مث) دن نوں ویکھی بھالی تھاں
ڈٹھا: ویکھیا
ڈٹھڑم: میں ویکھیا
ڈٹھڑے: ویکھے، ڈٹھے
ڈٹھڑیں: ویکھدیاں
ڈٹھم: میں ویکھیا
ڈٹھن: ڈٹھا ہوون، ویکھن
ڈٹھوس: ویکھیا سو، اوس ویکھیا
ڈٹھی: ویکھی
ڈٹھیاں: ویکھیاں
ڈجھن: (ک) دجھن، سڑن، بلن، دکھن
ڈچکر: (مذ) پچکر، مخول، ٹھٹھا

ڈچھ: جن بھوت دا پرچھاواں
ڈڈ: (مث) ڈڈو
ڈڈار: دھوڑی' ڈیکھو
ڈڈر: وکھاوا' شیخی
ڈڈوے: ڈوڈے' ہرے چھولے' چھولیا
ڈڈیاون: (ک) ڈڈو دا بولن' گڑگڑاون' چیکن'
ترلے مارن' ڈرن
ڈڈیں: ڈڈ' ڈڈو
ڈڈھپ: زیادتی
ڈراپے: غم' مشکل' مصیبت' ملامت
ڈراکل: ڈراوٹے' (لہ) (2) ڈرپوک' ڈرو
ڈرین: (ک) ڈرن' ڈ بکن
ڈرگ: پہاڑ
ڈرن: (ک) خوف کھاون' سہمن' گھابرن
ڈرور: ڈور بھورا
ڈریاؤ: ڈرو
ڈریل: (ڈرے ـ ل) ڈرے ہوئے
ڈریم: میں ڈریا
ڈس: پتا' نشان
ڈس: کرونبل' شاخ دا پھٹن (2) چھب'
خوبصورتی' کلی دا کھڑن
ڈسکارے: ڈسکورے' روندیاں روندیاں ساہ کھچن
ڈسکن: (ک) رووݨ' ڈِلکن' ہنکورے بھرن
ڈسن: ڈنگن' سپ دا لڑن
ڈسین: دسن
ڈسیجے: دسے' وسدا اے' نظر آوے
ڈسیندے: دِسدے' نظر آوندے
ڈکا: روک' اڑیکا
ڈکارن: (ک) ہضم کرن' ڈکار مارن
ڈکاں: (ڈک ـ آں) ہتھیلی دیاں گدیاں
ڈکاں: ڈکا لواں' راہ بند کراں
ڈکڈکاون: (ک) ڈگڈگاون' ڈگگاون
ڈکراون: (ک) ڈنگر دا بولن

ڈکران: (ک) دہلن' کھدیڑن' بھجاون' ڈرکاون
ڈکرے: وڈے ٹوٹے
ڈکن: (ک) ڈکا لاون' روکن' اٹکاون' ٹھہراون
(2) ہٹکن' ہوڑن' ورجن' ٹھاکن
ڈکن: (ک) کھیڈ وچ دو ٹولیاں بنن
ڈکن: کپن' وڈھن' کٹن' شے غائب کرن' گلی
ڈنڈے دی کھیڈ وچ ڈنڈے توں رکھن
ڈکی: بند کیتی' روکی
ڈکھ: دکھ (جمع: دکھاں)
ڈکھتورے: دخوترا' پیشاب آون دا روگ
ڈگ: بے ڈول' بھدا (2) قدم
ڈگڈگی: (مث) ڈفلی' نکی ڈھولکی
ڈگر: (مث) جھیل' کھلوتا پانی (2) موتائی (3)
جُوآ کھیڈ دا داتا
ڈل ڈل کرو: لہریے لیندا
ڈلہ/ڈلھ: ڈھیلے' ڈھیماں
ڈلیاں: ڈلی دی جمع' کھٹیاں' ٹوٹے
ڈلھ: ڈھیلا
ڈلھ: ڈلھن توں امر
ڈلھک: (مث) چمک' لشک
ڈلھن: (ک) ہمنجے ڈِگن' ڈِیٹھن' کسے ترل (مائع)
شے دا بھانڈے وچوں باہر ڈِگن
ڈمبرا: مچھی دی اِک قسم
ڈمبرا: وڈے ڈھڈ والی اِک مچھی' ڈمبرا
ڈمن: (ک) رووݨ دھووݨ (لف)
ڈمھ: (ند) ڈونگھا چھپڑ
ڈمھن: (ک) لوہا تپا کے جسم اُتے داغ لاون (2)
ان چاہیاں کوئی شے دیون
ڈن: (ند) جرمانا' سزا
ڈنجھ: (مث) ڈانجھ' نہ سکن والی تریہ (لف)
ڈند: دند (لہ)
ڈندالی: ویکھو "دندالی"
ڈنڈ: رولا' کھپ' شور (مث) (2) ڈن' جرا

سزا (مذ) (3) لتاں باہواں دی ورزش (مذ)

ڈنڈول: (مث) ریح دا درد' ڈھڈ پیڑ' پیڑ

ڈنڈی: (مث) راہ' سڑک' وٹ' کچا راہ (2) کن دا اک زیور

—ڈنڈی مارن: تول وچ دھوکھا دیون' بے ایمانی کرن

—ڈنڈی موہن: راہ زنی کرن' راہ وچ مسافر لٹن

ڈنس: (ڈں-س) ڈنگ' ڈس

ڈنک: (ڈں-ک) ڈنکا' شہرت' ڈکا' ڈھول دی اواز

ڈنکا: (مذ) نگارا' شہرت' چرچا

ڈنگ: (مذ) زہری کیڑیاں مکوڑیاں دے جسم دی چبھویں سوئی

ڈنگ: (مذ) بھانڈا' صراحی (شراب)

ڈنگ: (مث) ڈنگاپن' خم' ٹیڑھ

ڈنگا: (مذ) ڈنگ والا' خمدار' موڑواں' ونگا' ٹیڑھا' پیچی طبیعت والا

ڈنگالے: (ڈں-گا-لے) ڈنگ والے

ڈنگر: (مذ) پشو' چوکھر' ڈھور' چوپائے (مجازن: بے وقوف بندے)

ڈنگرا: (مذ) ڈنگا

ڈنگن: (ک) ڈنگ مارن' ڈسن' سپ دا لڑن (2) ہتھیار دی نوک چبھی کرن

ڈنگن: (ک) ٹنگن' مرنڈن' کھڑی فصل دے بٹے توڑن

ڈنگوری: (مث) سوٹی (جو بڈھے پھڑدے نیں)

ڈنگی: (مث) ڈنگا توں' ونگی' ٹیڑھی

ڈنگے: ٹیڑھے' ونگے' ڈنگا توں

ڈنگیائی: ٹیڑھا پن' مخالفت

ڈنگندی: (ڈں-گے-س-دی) ڈنگدی

ڈنگھیری: (ڈں-گھے-ری) ڈونگھی' بجھتی ڈونگھی

ڈنن: (ک) ڈنڈ لاون' جرمانا کرن

ڈو: دو' وَلے' وَلوں' ول' طرف' پاسے (و-ن: ڈوں)

ڈواہاں: دوہاں

ڈوب: ڈبو (امر)

ڈوبا: (مذ) کسے شے نوں ڈوب کے باہر کڈھن

ڈوبایا لوڑن: ڈبونا چاہون (ڈبایا لوڑن)

ڈوبیگ: ڈبوئے گی' ڈوبے گی

ڈوبو: ڈوبن والا' ڈونگھا پانی جس وچ بندا ڈب جاوے

ڈوبھ: ڈبوئی

ڈوبھن: دوہیاں جاسن' دُدھ کڈھیا جاسی

ڈوپہری: (مث) گل دُپہری دا پھُل (لا)

ڈوٹا: (مذ) بدمعاش' آوارا (و-ن: ڈوٹے)

ڈوجھا: (مذ) دُوجا' دُووا' دوآ (مث: ڈوجھی/و-ن: ڈوجھے)

ڈوڈا: (مذ) پھلی' خول' چھولیا

ڈوڈن: بہر دے چیر وچ آٹانڈ نوں اکھیا ہویا اِک زیور

ڈوڈو: کاں اڈاون لئی بول (2) انگوٹھا' ٹھُٹھ

ڈوڈے: ڈوڈا دی جمع' کپاہ وغیرا دے بوٹے اُتے پھُلاں مگروں حالت' پھلی' چھولیا

ڈور: دھاگا' مسالا لگیا پکا دھاگا جو گڈی اڈاون دے کم آوندا اے

ڈورا: بولا' بہرا' سُن نہ سکن والا

ڈوراں: ڈور دی جمع' دھاگے (با)

ڈوراپے: مشکلاں' مصیبتاں' طعنے' مہنے' ملامت (ڈراپے)' گلے شکوے ازمائشاں

ڈوروڑا: ڈگڈگی' تماشا دکھاون توں پہلاں وجائی جاون والی نکی جہی ڈھولکی

ڈوری: (مث) ڈورا توں' بولی' کناں توں نہ سُنن والی (2) دھاگا' تار

ڈوریے: ڈوریا' کپڑے دی اک قسم

ڈوڑی: دونی' دگنی

–ڈوڑی تریوڑی: ڈوڑی تینی، دُگنی تِگنی
–ڈوڑی چوڑی: دوڑی، چَکّی
ڈورے: ڈوریا، اِک قسم دا کپڑا (2) دھاگے، رسیاں
ڈوڑے: دوڑے، دُگنے
ڈوکا: اِک قسم دی کھجور
ڈوکرن: (ک) بناون، گھڑن، رچن، تخلیق کرن، خاکا یاں ڈھانچا تیار کرن، شکل دیون
ڈوکھ: دُکھ
–ڈوکھ گھتا: دُکھاں وچ گھریا
ڈوکھڑی: (مث) دُکھیا، دکھیاری
ڈوکھے: دُکھی، دُکھ والے
ڈوکھایئے: ڈونگھائی، گہرائی
ڈوگھے: ڈونگھے، گہرے
ڈول: مل، آکھی گل توں پرانہہ ہوون، ڈولن توں حاصل مصدر تے امر (فر) (2) پانی دی بالٹی دی اِک قسم (3) شکل، حالت (4) ڈولی، عورتاں دی پالکی (وا) (5) ورت کے، اندازے نال (ہا) (6) طور طریقا، سبھا، انداز، ڈھنگ (7) نقشا، پلان، ترتیب، منصوبا، خاکا
–ڈول بناون: تیاری کرن، شروع کرن
–ڈول پکاون: منصوبے نوں مکمل کرن
ڈولا: ڈولی، ساک (2) مٹی دا گڑوا (3) جماع (4) اُڑن کھٹولا (وا)
ڈولاندی: ڈولدی
ڈولایئے: ڈولن توں، پھیریئے، چھکایئے، جلایئے
ڈولڑی: ڈولی
ڈولن: (ک) ہلن، تھراون، لرزن، ڈگمگاون، جھولن۔ ہور ویکھو "ڈول"
ڈولنا: ڈھلا ڈھانچا بناون (وا)
ڈولی: دولھن بیٹھن دی پالکی (2) نَو ویاہی دولھن (3) امیریاں راجے نوں پیش کیتا رِشتا جو غریب لوک آپے ڈولی بنا لیاوندے نیں

ڈولے: ویکھو "ڈولھے"
ڈولیاں: ڈولھے، بانہہ دی مچھی (خف)
–ڈولیاں وٹیاں: باہواں کَنجیاں (لڑن لئی)
ڈولھتی: ڈولھدی
ڈولھنا: ڈولھن توں امر، ویٹن
ڈولھے: موڈھے تے کُہنی وچکار بانہہ دا گوشت، بانہہ دی مچھی
ڈوم: (مذ) بھنڈ، مراسی (مث ڈومنی، و ڈوماں)
ڈومنا: شہت دی وڈی مکھی
ڈومنیاں: مراثناں
ڈومنی: ڈومنی، مراثن
ڈون: (ع ا) ڈونہہ، دونہہ، دو
ڈون: دل، ولے، وو، طرف، ماسے
ڈونڈی: نکی بیڑی، چھوٹی کشتی
ڈونگر: پہاڑ، پہاڑی علاقا
ڈونہہ: جنگل دی اگ
ڈوہ: دوش، الزام، گلا، قصور
ڈوہاگ/ڈوھاگ: بیوگی، اجڑن، جدائی (سہاگ دے اُلٹ)
ڈوہاگن: بدنصیب، بیوا، چھُٹڑ، در بھاگنی
ڈوہاگی: غمگین
ڈوہاوے: دودھ کڈھن دے بھانڈے
ڈوہڑ: تھل وچ پدھری تھاں
ڈوہون: (ک) دوہون، چوون، دودھ کڈھن
ڈوہی: ڈوہ، ملامت، عیب
ڈوہیلا: بدبخت، ڈوہ والا، غمگین، غم بھریا
ڈوہیں: دوویں
دوئی: لکڑ دا چمچا جو سالن پکاندیاں ورتیندا اے
ڈویژن: (مذ/انگ) ونڈ، تقسیم، بھاگ، حصّا، کمشنری (احمد)
ڈہاڑی: دہاڑی، روز، دیہاڑ
ڈہاں: ڈگاں
ڈہاہ: ڈھا، ڈگا

ڈہائیں: ڈھاواں، رون دھون
ڈہرہ: ریگستانی میدان، صحرا، کھلی ریت دا مدان
ڈ ہکن: (ک) ڈ ہکن، ڈھکن
ڈہلیا: دہلیا، ڈریا (لط)
ڈہم: پیٹ
ڈہن: نٹ پینڈے نیں
ڈہوں: ڈوں، ول، وے، طرف، پاسے، ولوں، توں، تھوں، تھیں
ڈہے: (غ۔ا) ڈھے، ڈگ
ڈہیں: دن
ڈہیندے: ڈہیں دے، دن وچ، اک دن وچ
ڈولا: ڈوڈھا
ڈیتس: دتا سو (لط)
ڈیچے: دتے، دیو (ج)
ڈیڈھے: ڈیڈھ (اک بدلے ڈیڈھ/خف)
ڈیر: دیور، خاوند دا نکا بھرا، دیر
ڈیرا: عارضی وسیرا، تھاں، ٹھکانا، رہن واسا، اڈا (و۔ڈیرے)
ڈیس: دیس، ملک، (2) دے سو
ڈیلسم: مینوں دسی
ڈیک: (ڈی۔ک/مث) چھیک، مسلسل ہنا ساہ لئے پیون (2) ڈھاہ
ڈیک: (ڈے۔ک) نالا (2) دریا دی پاڑ، چنگے موسم والی اک تھاں
ڈیکاں: ڈھاواں (مار کے روون)
ڈیکے: (ڈے کے) دریا دی پاڑ، ڈیک
ڈیکھالی: وکھالا، وکھائی
ڈ یکھیجن: و یکھیجن، دسن، نظر آون
ڈیگ: (ڈے گ) ڈیگن توں، گرا
ڈیگر: دیگر، عصر دی نماز (دا ویلا)
ڈیل: مشکل، ڈول
ڈیل: قد کاٹھ، جسامت، لمائی
ڈیلا: دلدلی زمین دا اک بوٹا

ڈیلا: (ڈے۔لا): اکھ دا آنا، ڈھیلا (2) کریر دی جھاڑی دا پھل، ڈیلھا
ڈیلھے: ڈیلا دی جمع، کریر دی جھاڑی دے پھل (خف)
ڈیمبرن: (ک) بوندلن، تُھتُھمبرن، گھابرن، ڈوربھورا ہوون، بدحواس ہوون
ڈیہنہ: دِن
۔ڈیہنہ اڈھائی: ڈھائی دِن، مختصر زندگی
ڈ یلنہاں: دِن، دنے
ڈ یہنہڑے: دن، دیہنہ
ڈ یہنہو ڈیہنہ: دنو دن
ڈ یہنیمو: ڈیمو، اک اڈنا زہری کیڑا
ڈ یلھنہ: دیہنہ، دن
ڈ یلھنوں: ڈیہنہ، دن، سورج
ڈین: (مث) چڑیل، بدشکل عورت
۔ڈیئیں: ڈِتاں
ڈیہہ: ڈگ، ڈھے
ڈیہہ: راہ، رستا
ڈیہڑا: ڈیہنہ، دیہنہ، دن
ڈ یہل: دہل، ڈر، رُعب، ڈ یہلن توں
۔ڈ یہل گئی: دہل گئی، ڈر گئی
ڈ یہلن: (ک) ڈرن، دہلن، گھابرن
ڈ یہتا: ٹکر مارن، ترت شروع کرن
ڈیوی: تیئوں دیوے

ڈھ: پنجابی دی فارسی لپی دا وِیہواں اکھر ایہ اکھر دسی اے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا' گرمکھی وچ ایہدے تبادل ڈھڈا (ਢ) اے

ڈھا: تھلے ڈگا' پچھاڑ (امر/ا)

ڈھا: پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھے کھُرن تے بھُرن دا عمل

ڈھاب: ٹوبھا' چھپڑ

ڈھاہن: (ک) ڈھکن' کھِچ

ڈھاڈی/ڈھاڈھی: گا کے وار پڑھن والا

ڈھاڑی: (مث) ڈھانڈی' اگ

ڈھاڈھی: (مذ) ویکھو "ڈھاڈی"

ڈھارا: (مذ) چھپر' شلٹر (Shelter)

ڈھارس: (مث) تسلی' اطمینان

ڈھاشا: لک کمر سارا' ٹیک' ٹنگیا' سارا' ڈھو

ڈھاک: لک' کمر' پسلی' وکھی دا حِصا (2) علاقا' سمت' پاسا (3) بھجرے دا رُکھ جِہدی گوند نال کرکس بندی اے

ڈھاکاں: ڈھاک دی جمع' لک' کمر' وکھی

ڈھال: (مث) تلوار نیزے توں بچاون والی شے (2) اتار (3) نِوان (ڈھلن توں) (4) مالیا' زمین دا ٹیکس

ڈھالا: قرعا (2) ویکھو ڈال

ڈھالا دی: اچ نیِو دی' اُچ نِیچ دی

ڈھالاں: گزاراں' مطابق کراں

ڈھالن: (ک) تھلے لاہن' مرضی مُطابق شکل دیون' پگھری یاں نرم شے نوں سچے وغیرا وچ پا کے خاص شکل دیون' گھڑن

ڈھالے: ڈھالا' قرعا (خف)

ڈھانڈ: ویکھو "ڈھانڈی"

ڈھانڈا: ڈگدا' ڈھیندا (لط) ڈگاندا

ڈھانڈری: ویکھو "ڈھانڈی" (2) بُڈھی گاں

ڈھانڈلے: بدلاں دے جُھنڈ

ڈھانڈی: تیلے یاں ککھاں دی اگ' بھانبڑ' اگ' شعلے (و.ر ڈھانڈیاں)

ڈھاوے: ڈھاواں مارے (رووے/عم) (2) ڈھاون توں' ڈگاوے

ڈھاہ: ڈھا' روڑھ' پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھیاں دا کھُرن تے بھُرن' نیویں تھاں

ڈھاہاں: مرداں دا آواز نال رودن

ڈھاہن: (ک) ڈھاون' ڈگاون' سٹن

ڈھائے: ڈگائے' سُٹے' کشتی وچ پچھاڑے

ڈھب: (مذ) طریقا' ڈھنگ' راہ' طور

ڈھٹ: ڈاڈھا' ظالم

ڈھٹھ: ڈھٹھن توں' ڈگ

ڈھٹھا: ڈگا' تنزلی ہو گئی' مرتبے توں تھلے آگیا (لط)

ڈھٹھڑے: ڈھٹھے' ڈگے' (خف/عم)

ڈھٹھیاں: ڈگیاں' ڈگائیاں گئیاں

ڈھچکن: (ک) لنگڑا کے ٹرن

ڈھڈ: نکا ڈھول جو وجا کے ڈاڈھی وار گاوندے نیں

ڈھڈ: (مذ) پیٹ' جسم دا وچکارلا نرم حِصا' معدا

-ڈھڈ وگتا: ڈھڈ دا غلام' کمینا

ڈھڈل: وڈے ڈھِڈ والا' بدنُما جسم والا' پیٹو' ڈھڈو

ڈھڈورن: (ک) ڈھونڈن' بھالن' لبھن

ڈھر: ڈھل

ڈھر: تھاں' زمین' دھر

ڈھرکن: (ک) ڈھلکن' لمکن

ڈھرن: (ک) پسیجن' دل نرم ہوون

ڈھساں: (ک) پھِسلن' تھِلکن' ڈِگن

ڈھمے: جانگلی لکڑ دیاں ڈانگاں

ڈھک: غلام' قیدی' گولا' (2) ڈھکن توں (3) ڈھاک دا رُکھ (4) نِبا

ڈھک: ہو' وڑ' نیڑے آ' ("ڈھکن" توں)

-ڈھک آون: جنج دا وہٹی لے کے خیرت نال پرت آون

-ڈھک ڈھک بیٹھن: نیڑے ہو ہو بیٹھن
ڈھکا: پہنچیا' اپڑیا' آیا (و.ن ڈھکے)
ڈھکدا: وڑدا' ہوندا (و.ن ڈھکدی)
ڈھکن: گاں دا بولن
ڈھکن: (ڈھک سن) ڈھکن گے' آون گے' وڑن گے
ڈھکن: (ک) کجن' لکاون' چھپاون (مذ) ڈھکنا' بھانڈے یاں ڈبے دا بوہا
ڈھکن: (ک) گاں یاں واند دا خاص اواز کڈھن' ساہن دا بولن
ڈھکن: (ک) آون' نیڑے آون' قریب ہوون' وڑن' لاڑے دا جنج لے کے اپڑن' (2) پھبن' پجن' (3) گاں مجھ دا سُون نیڑے ہوون
ڈھکی: درا' دو پہاڑاں وچکارلا راہ
ڈھکے: نیڑے اپڑے (وا)
ڈھکے: ڈھیر' بولہ
ڈھگا: (مذ) واند' بلد' سِدھا آدمی
ڈھگڑی: دلالن (لذ)
ڈھگی: (مث) ڈھگ مٹیر
ڈھل: (مث) دیر' سُستی' نرمی' سختی نہ ہوون دی حالت
-ڈھل جائے: نرم ہو جاوے
ڈھلا: نرم سُست (مث: ڈھلی)
ڈھلائے: (غ.ا) ڈھلائے' ڈولھئے
ڈھلک پٹیاں: چو پے (اتھرو/خف)
ڈھلکن: (ک) ڈھکن' اپڑن
ڈھلکن: (ک) ڈھکن' اپڑن' سرکن' تھلے ڈگن' الرن' مائل ہوون
ڈھلن: (ک) پنگرن' پگھرن' نرم ہوون' گھٹن' تھلے آون' زوال ہوون' روپ وٹاون' بتایا جاون' گزرن' بیتن' تھلے لتھن
ڈھلی: اُتری' کی' تھمی' ویکھو "ڈھلن"
ڈھلی: جھکی ہوئی' نرم

ڈھلیت: ڈھال والا' سرکاری پیادا (وا)
ڈھم: ڈمبہ' جھوٹھی عزت لئی گھمنڈ
ڈھم: معمولی پھٹ' جھریٹ' چوبھ
ڈھملاون: وجن' ڈھم ڈھم کرن
ڈھنڈ: بنڈ (2) تھکا
ڈھنڈال: (مذ) ڈھونڈن والا
ڈھنڈورا: اعلان' مشہوری
ڈھنڈورن/ڈھنڈولن: (ک) ڈھونڈن' بھالن' لبھن
ڈھنڈولیا: توں ڈھونڈیا
ڈھنڈیاسے: اساں ڈھونڈیا
ڈھنڈیندا: ڈھونڈدا' بھالدا' لبھدا
ڈھنگ: (مذ) طریقا' چج
ڈھنگ: رشتا' نکاح' دھاگا' ڈوری
-ڈھنگ دا: مُرک مُرک کے چلن والا پشو جدے پیریں رسا ہوندا اے تے اوہ کھیت توں دور نہیں جا سکدا
ڈھنگا: (مذ) ڈھنگ' پشو نوں دوڑ جاون توں بچاون لئی دوہاں سجے یاں دوہاں کھبے پیراں نوں بنھی رسی
ڈھنگن: (ک) ڈھنگا بنھن' جوڑن' بنھن
ڈھو: سہارا' آسرا' بہانا' ٹیک' راہ (2) تحفا (3) لُٹ مار دا سامان (امر) وڑ' داخل ہو (4) بند کر (بوہا)
ڈھوبر: کابل دا اک پنڈ
ڈھوڈا: (مذ) باجرے مکئی جوار وغیرا دی موٹی روٹی
-ڈھوڈا تھائی: باجرے دی روٹی تے ساگ
ڈھور: ڈنگر' چو کھر' پشو' پالتو جنور' چوپایا
ڈھورا: نیویں تھاں' چھپڑ' تلاء (لذ) (2) ڈھور ڈنگر' پشو' بے عقل جنور (3) آٹے تے ان نوں لگن والا اک قسم دا کیڑا
ڈھوک: (مث) پنڈ' گراں' جھوک' وستی (جمع: ڈھوکاں)
ڈھول: (مذ) ڈگے نال وجن والا پنجاب دا مشہور

ساز (2) جتر' پیارا' محبوب' جانی
ڈھولا: (مذ) ڈھول' محبوب (2) اِک قسم دا لوک گیت
ڈھولک/ڈھولکی: (مث) نکا ڈھول جو ویاہواں اُتے ہتھ نال وجاندے نیں
ڈھولن: ڈھول' محبوب
ڈھولی: (مذ) ڈھول وجاون والا
ڈھوتا: ڈھوہن' بوہا بند کرن' شے چک کے اپڑاون
ڈھونڈ: (مذ) کھوج' تلاش' بھال
ڈھونڈاؤ: ڈھونڈن والا
ڈھونڈم: ڈھونڈ کے' میں ڈھونڈیا (نانک)
ڈھونڈن: (ک) لبھن' بھالن' کھوجن' گولن
ڈھونڈیسوں: ڈھونڈاں گے
ڈھونڈیندی: ڈھونڈدی' لبھدی' بھالدی
ڈھونڈیندیئے: نی ڈھونڈن والیے
ڈھون/ڈھوون: (ک) ڈھوائی کرن' شے چک کے اِک تھاؤں دوجی تھاں لے جاون (2) پیش کرن (3) پہنچ' اپڑائی' رسائی
ڈھوئی: رسائی' اپڑ' پہنچ' سہارا
ڈھوئی: ڈونگھا' گہرا (2) مچ کنے' چوکلے' کولے پیٹھ
ڈھوئے: کھچے' لیاوے' چکے' ویکھو "ڈھوون"
ـڈھوئے ہاں: نیڑے کیتے گئے آں
ڈھوئیں: (ج ا) ڈھوئیں' داہویں' دسویں (لط)
ڈھے: ڈھیہ' ڈھیہن توں امر تے حاصل مصدر
ڈھے پین: ڈِگ پین
ڈھیا: لیا
ڈھیڈ: گڑوا جنور تے اوہدے چمڑے دا کم کرن والی اِک قوم
ڈھیٹھ: ہٹ' بولہ
ڈھیر: ڈھیر (2) (ک) ڈھیرنے (ایرنے) اُتے سوتریاں دان وٹن
ڈھیری/ڈھیریاں ڈھا بہنا: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون
ڈھیسی: لبھسی' لبھے گا
ڈھیکا: (ڈھے-کا/مذ) سادا' احمق' بھولا بھالا
ڈھیلا: مٹی دی ڈھیم' روڑی
ڈھیلی: کھوکھلا کانا جس نال قلم بناندے سن
ڈھیم: (مث) ڈھم' مٹی دا ڈھیلا' روڑی
ڈھینڈے: ڈکرے
ڈھینگر: (ڈھی-ں-گر) جھاڑی' پتر بنا ٹاہنی (مثن: ڈھینگری)
ڈھینچ: (ک) ڈگن' پرتن' ڈگن کے پیر دے استانے اُستے ڈگن
ڈھینن: (ڈھی-ں/ک) ملن' لبھن' ہتھ آون
ڈھیوسے: لبھیا
ڈھیون/ڈھیین: (ک) ویکھو "ڈھینن"

ذ

ذ: پنجابی وچ ایہ اکھر عربی توں آیا اے۔ جناں لفظاں وچ ایہ اکھر ورتیجے اوہ عربی توں آئے ہن
ذات: (مث) مراد اللہ تعالیٰ (تصف)
ـذاتوں: ذات دا' ربی (ا)
ـذاتی: وحدت الوجود نوں منن والا (نجل
(2) اپنا
ذات الکرسی: تاریاں دا اک جھرمٹ
ذاکر: (مذ) ذکر کرن والا' مرثیے پڑھن والا
ذائقہ: سواد' مزا
ذبح: حلال' اسلامی طریقے نال گلا کٹ کے جنو

نوں کھاون لئی مارن
ذیبہ: شکوار
ذخیرہ: بھنڈار' شے جمع کرن' خزانہ
ذرہ: جست' تھوڑا جہی' بُہت معمولی شے
ذرہ: زرہ بکتر' لوہے دا لباس
ذریت: نسل' اولاد
ذقن: ٹھوڈی
ذکر: (مذ) یاد' رب دا ناں بار بار آکھن
-ذکر ٹھا وہالی: رب دا ذکر تے تعریف' عبادت (مم)
ذکی: (مذ) ذہین' ہشیار' گل نوں چھیتی سمجھ لین والا
ذلت: (مذ) خواری' کمینگی
ذلیق: "ذلق" توں' بے ارام
ذم: نقص' عیب' برائی' مندا پا
ذلون: ذولنون مصری' ویکھو "ذوالنون" مصر دے بزرگ صوفی
ذوات: ذات دی جمع
ذوالجلال: (مذ) جلال والا' رب
- ذوالجلالیاں: رب دے جلال والا ہوون دی صفت (علی)
ذوالحالی: رووݨ دھووݨ
ذوالفقار: حضرت علیؓ دی اک تلوار
ذوالقرنین: دو قرناں والا' اک بادشاہ دا بلاوݨ ناں
ذوالنون: مچھی والا (حضرت یونسؑ جو تن دن تے راتاں مچھی دے ڈھڈ وچ رہے
ذوالنون مصری: اک صوفی بزرگ
ذوق: لذت' سواد' چسکا (جمع: ذوقاں/غ)
-ذوق نماز نساء تے طیبہ: "عورت نماز تے خشبو" میتوں پسند اے والی حدیث ول اشارا
ذہبہ: (ع) بھگیاڑ (غ)
ذی: والا' رکھن والا (اگاڑ دے طور اُتے ورتیندا اے)
-ذی ہوش: ہوش والا' سیانا
-ذی روح: جاندار
ذیل: ہیٹھاں' تھلے' تحت' ضمن (2) کئی کئی پنڈاں نوں رلا کے بنائی اک انتظامی ونڈ جِسدا آگو "ذیلدار" اکھواندا سی
ذیلے: ذیل

ر: پنجابی اکھرلپی دا 22واں اکھر اے جیہدا وٹاندرا کدی کدی "ل" تے "ڑ" نال ہوندا اے ایہدا گُرمکھی تبادل ررا (ਰ) اے
را: (ثا) نوں
رابہ: (مث) گنے دا کاڑھیا ہویا شیرا (گڑ بنن توں پہلاں)
رابا: تیراں یاں گولیاں دی بوچھاڑ (2) ہاسا مذاق (ورہ رابے)
رابیل: رویل' موتیا' چنبیلی (گل یاسمن)
راتبہ: جنور دی خوراک' کتے دے چھچھڑے
راتدنے: رات دِنے' دن تے رات' ہر ویلے
راتڑی: رات
راتی: رات نوں' رات دا
راتے: رات
راٹھ: ساؤ' امیر' رئیس
راٹھور: کشمیر دی اک قوم

راج: (مذ) حکومت' ریاست' شاہی' انتظامی اختیار
-راج پتر: راجکمار' شہزادا
-راج کھیلی: راج کرن والی' راج لین والی (2) راج توں لا پرواہ
راجا: کسے ہندو ریاست دا بادشاہ (2) نائی
-راجا کنس: متھرا ریاست دا راجا جنھے جیوتشی دے کہن اُتے کرشن جی نوں مارن دا متا پکایا سی
راجا ماہنو: اک ہندو راجا جو جنسی سکھ لئی پرسدھ سی
راچس: راکھس' راکشش
راچندرہ: راجا اندر دے پریم وچ پھاتیاں
راچی: کسے دی محبت وچ پھاتی رن
راچنا: (ک) محبت وچ پھسنا
راحات: راحتاں' ارام
راحت: (مث/ع) ارام' چین
-راحت جان: دل دا ارام' جان دا سکھ
راحیل: حضرت یوسفؑ دی ماں جو حضرت یعقوبؑ دی اک ہور بیوی رحواں دی بھیٹن دی سن
راخس: راکشش' وحشی' جانگلی
رادھا: بیمیا' بویا (لظ)
رادھا: (مث) کرشن جی دی پریمکا
رادھنا: (ک) جتاع کرنا' راہنا
رادھواں: رادھنا توں' بی بیجنا
رادھی: بیجی ہوئی' تیار فصل
راڑا: جھرپٹ' (2) اک پہاڑی رُکھ
راڑاں: رِچھ دے بولن دی اواز
راڑنا: (ک) اگ اُتے سیک کے خستا بناونا
راڑنا: (ک) روڑھنا' راڑنا' پکا کے خستا کرنا (2) دلنا' درڑنا (3) پھساونا
راز: (مذ/فا) گجھ' بھیت
-راز و نیاز: پیار محبت دیاں گلاں' لُک چھُپ کے گلاں

رازق: (مذ/ع) رزق دیونہار' رب
راس: راست دا مخفف' اسمانی برج' ڈراما' کھیڈ' چنگی' سدھی' صاف' تیار' مناسب' موزوں' تجارت وچ لایا سرمایا' اصل پونجی' بنیادی رقم
-راس بنائے گھوڑے: ساز دے گھوڑے درست کیتے
-راس کرنا: راست کرنا' بسترے توں سلوٹاں دور کرنا' موافق بناونا
راست: (مذ/فا) سِدھا' سچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچائی
راستا: (مذ/فا) سِدھا' سچا' سچا' ٹھیک'
راستی: (مث) سچائی
راسخ: (مذ/ع) پکا' مضبوط' پائیدار
راسی: راکھی کرے گا
راشک: (مذ) راکشش
راشی: رشوت دیون والا
راغب: (مذ/ع) رغبت رکھن والا' شوق تے دلچسپی رکھنہار
رافضی: رفض توں' ساتھ چھڈن والا' منکر' شیعہ
راک: (مذ) سردار' راٹھ
راکس: ویکھو "راکشش"
راکش: راکشش' ظالم' مار دیون والا
راکھا: راکھی کرن والا' محافظ
راکھواں: رکھیا ہویا جنور' پالتو
راکھی: حفاظت' ضامن
راگ: (مذ) گانا' سُر
-راگ گن: کمان دی اواز
راگی: (مذ) راگ گاون والا
رال: چیڑھ دے رُکھ دا رس' کھاون والی شے نوں ویکھ کے مونہہ چوں وگن والا پانی' کسے قسم دا لیس والا ترل
رالا: (مذ) رَلے والا' کسے دے سٹ دے نشان والا
رالن: (ک) رلاونا' ملاونا' کٹھا' دلنا (2) چکی

دی کلی دوالے اِنُو رکھن
رالیاں: ملاپ
رام: ہندوواں دا خدا' سیتا دا خاوند جو رامائن تھے دا ہیرو اے
-رام جنیتی: (مث) نچن گاون والی' نفرت توں بچاون لئی ہندو ایس ناں نال بلاندے نیں' رام جی
رام چندر: راجا دسرتھ دا پتر جنوں اوہنے رانی آکھے لگ کے دیس نکالا دے دتا سی
-رام دوارے: رب دے دوارے
-رام کلی: اک سُردا ناں
-رام کہانی: لمی تے غیر دلچسپ کہانی
رامائن: (مث) ہندوواں دی اک پوتر کتاب جس وچ رام جی دے بن واس تے واپسی دی کہانی اے
رانبھن: (ک) گاں دا اواز کڈھن' بولن' ڈکراون
رانجھو: (مذ) محبوب' رانجھا' رانجھن' اللہ تعالیٰ' محبوب حقیقی
راند: کھیڈ تماشا' شغل' بازی
-راند رسائی: کھیڈ رچایا
- راندے: راند' کھیڈ' شغل
-راندی: وانجی' خالی' محروم
-رانگلیاں: رنگین' رنگدار
رانن: (ک) پیر تھلے بھیسون' جنسی فعل لئی قابو کرن
رانون: (ک) ویکھو "رانن"
رانا: راجا' محبوب' راجپوت
رانی: رانا توں مث' ملکا' راجے دی تیویں
-رانی خاں دے سالے: دھگانے دے رشتے دار' خاہ مخاہ دے امیدوار (عورتاں دا "سالا" نہیں ہوندا)
راوا: خشک تے وران علاقا' سطح مرتفع

راوت: پہلوان' بہادر بندا
راوتہ: "راوت" ویکھو
راول: جوگی' فقیر' فال دسن والا' رلی (مجاذن محبوب' سوہنا' بہار والا)
-راول رولا: پریشان خیالی' وگڑیا ہویا
راولا: اے جوگی
راولڑی: راول توں مونث
راولہ: ویکھو "راولا"
راون: (مذ) لنکا دا راجا جو رامچندر دے بن واس دے دوران سیتا نوں اغوا کر کے لے گیا سی
راوی: (مذ) روایت کرن والا' گل دسن والا (2) دیس پنجاب دا مشہور دریا
راوے: راواتوں-خشک اجاڑ تے بنجر علاقا
راویاں: راوی دی جمع' روایت کرن والے' قصّا کار
راویں: راوا' سخت کرڑی زمین
راویو: رجھایا' بھرمایا
راہ: رسم' دستور' روایت' طریقا' رستا
-راہ کھولھن: تدبیر نال راہ وچ پیاں رکاوٹاں دُور کرن' خُشی نال اجازت دیون
-راہ گوڑھائی: ویاہ دی اِک رسم جس وچ دولھا دیاں سالیاں جنج ڈک کے راہ کھولھن دے پیسے لیندیاں نیں
-راہ مارن: راہ زنی کرن
-راہ مجاز: عشق مجازی دی راہ
راہا: راہ
راہبہ: (مذ/ع) رب دی راہ وچ دنیا چھڈ دیون والا فقیر
راہبر: (مذ) آگو' رہنما' راہ دسن والا
راہی: رہوے گا
راہک: کاشتکار' ربیجن والا' زمیندار' ہل جوتن والا
راہکاں: راہک دی جمع
راہکی: راہک دا کم یاں اوہدا مُعاوضا

راہندا: رہندا
راہن: راہن
راہن: (ک) ہکی چھینی نال ضرب لا کے سخت شے وچ نشان پاون' ٹل چلاون' چکی یاں ہل دے تئے نوں کھردرا کرن تاں جے پسائی چنگی ہو سکے
راہو: راہی' مسافر
راہون/راہن: (ک) راہن' کھوترن' چکی دے پڑ نوں کھردرا کرن' واہی بیجی کرن
راہی: مسافر
راہے: راہ' راہ وچ
رائے: رائے' خیال' سوچ' نکتہ نظر
راہ رحمو: مرزے دا چاچا
رائبہ: شک کرن والی (2) سہیلی
رائباں: سہیلیاں
رائی: (مث) سرہوں ورگا اک نکا بی جو ترشی پاروں اچار وغیرا وچ ورتیندا اے' ذرا ماسا' رتی' تھوڑا جنا
رائیگاں: برباد' ضائع' فضول
رائیو: رجھایا' خوش کیتا
رب: (مذ/ع) اللہ تعالیٰ' پالنہار
-رب ارِنی: اے رب مینوں اپنا آپ وکھا (جلوا کرا) (طور پہاڑ اُتے رب نوں حضرت موسیٰؑ دا مطالبا)
-رب تحقیق کرسی: رب واقعی اوہی کم کرے گا
-رب مجوریں پکیاں: رب نے کھجوراں پکا دتیاں
ربابہ: اک قسم دا واجا
رباعی: چار مصرعے دی خاص بحر والی نظم
ربانا/ربانی: رب دا
ربڑن: (ک) رگڑن' گھول وچ مخالف نوں زمین رگڑن' لے پھناوے دا ٹرن سے زمین اُتے گھسیٹیا جاون

ربط: (ع) میل' تعلق' سنبندھ
-ربطوں: ربط توں' رابطے' تعلق
ربع: (ع) چوتھائی' چوتھا حصا
ربیدی: رب دی
ربیل: رویل' موتیے دے پھل
ربھڑ: نکا خربوزا
رپ: ریہن توں' غصے وچ آون
رپا: چاندی' روپا
رپٹ: رپورٹ
رپڑ کھنڈ: زمین دا ناواہن جوگ ٹوٹا (غیر مہذب تے بے وقوف آدمی)
رُپڑا: (مذ) رُپا' چاندی' روپیا
رپن: (ک) رنگین (2) غصے وچ آون
رپنا: مصروف' دھیان وچ
رُپے: رُپا' چاندی
رت: خون' لہو
-رت پیاسے: خون دے تریہائے
-رت روندیاں: خون دے ہنجو روندیاں
-رت ول: لہو وچ' لہو والا' خونی
-رت وناں: خون رنگا' غصے نال لال' سوہے (ورنہ رت وٹے)
-رت ہار نہارا: خونی' قاتل
-رت ہنجو: خون دے اتھرو
رت: موسم
-رت نہ سے جالنی: جسم موسم (دی سختی) نہیں سہندا
رتا: سوہا' لال' رت دا' خونی (2) تھوڑا جیہا (3) رنگیا ہویا' گڑھیا ہویا
رتاہا: ویکھو "رت واہا"
رتڑوں رووان: خون ہنجو رووان
رتڑے: رتے' سوہے' لال
رتق: (ع) بنھو
رتک: رتا کو

رتن: رت' خون
رتن: (ک) ریتی نال رگڑن (2) خالی ہوون
رتن جوت: (مذ) سدا بہار' چٹے تے کاسنی پھلاں والا اِک بوٹا
رتن: اکھاں (بف)
رتو: رت' لہو' خون
رتوکا: رات دا
رتوکے: رات دے
رتوں: رت توں' خون توں
-رتوں ویہندے گھا: اجہے زخم جہناں توں خون وگدا ہووے
رتی: اِک ماسے دا اٹھواں حصّا' تھوڑا جہیا' ذرا بھر
-رتی رتی من: رتی بھار دی من لگدا اے
رتی: سرخ' لال
رتی: جنسی خواہش' وصل لئی رضامندی
-رتی ودھ دھوتیاں: عیاش' بدمعاش عورتاں
رتی بلاون: ویاہ دی اِک رسم
رتے: رتا توں' سرخ' لال (2) رنگے' گُڑھے
-رتے رب سیوں: رب دے رنگ وچ رنگے
رتیں: رت' لہو
رتھ: گڈ' چھکڑا
رتھاون: (ک) رکن' بس کرن
رٹ: رٹا' وار وار دُہرائی
رٹن: (ک) گھوٹا لاون' دُہراون' زبانی یاد کرن' تکرار کرن' ورد کرن
رٹھ: رَس
رٹھا: رسیا
رٹھاین: سبھناں راٹھاں دا
رج: رجن توں حاصل مصدر تے امر
-رج پیتا: بے زار ہو جاون
-رج رہے: تنگ آئے

رجب: اسلامی ورھے دا ستواں مہینا
رجک وھونی: جہدے اُتے رنگ نہ چڑھ سکے (ایسا بندا جہدے اُتے کسے گل دا اثر نہ ہووے)
رجن: (ک) پُر ہوون' بھربیجن' ڈھڈ بھرن' تسلی ہوون
رجوع: (مذ/ع) کسے شے ول رخ کرنا' عورت نوں چھڈن مگروں مڑ رخ پھیرنا
-رجوع ہوون: امداد انصاف یاں ہدایت لئی کسے کول جاون' سوال دا جواب منگن' حوالا چاہون
رجولس: (رج-ولس) شاہی خاندان دا' راجکمار
رجے: پیٹ بھر جاوے' جی بھر جاوے
رجیم: مردود' جہنوں سنگسار کیتا جاوے
رجھاون: (ک) اپنے ول مائل کرن
رجھایم: میں رجھایا
رِجھدا: پکدا
رُجھدا: مصروف ہوندا
رجھن: (ک) کھاون لئی کوئی شے ہانڈی وچ پکن
رُجھن: (ک) آہرے لگن' مصروف ہوون
رجھیوں: مصروف ہویوں
رجھیں: (رج-جھے-ں) مصروف ہوویں
رچ: رچن توں امر تے حاصل مصدر
رچاون: (ک) جذب کرن (2) تخلیق کرن' بناون' گھڑن
رچن: (ک) جذب ہوون' پچن' ہضم ہوون
رچیا: وسیا' جذب ہویا' چنگی طرحاں رَل گیا
رچھ (مذ): اوزار' آلا
رچھ پلکن: کسے کپڑے وچوں پیٹے دے تار نکل کے صرف تانے دے تار رہ جاون' خستا حال ہوون
رحل: (مث/ع) دو پھٹیاں نال بنائی ٹیک جو قرآن شریف رکھ کے پڑھن دے کم آوندی اے
رحم: (مذ/ع) ترس' کسے دی منڈ حالی ویکھ کے

ہمدردی دا احساس
رحم: (مذ/ع) ترس، پیار والی
رحمان: بہت رحم کرن والا، رب دا اک صفاتی ناں
-رحمانی: رحمان دا، رب دا
رحموں: اپنے رحم نال
رحمے: رحم
رحیق: خالص (شراب) بنا ملاوٹ، شریف
رُخ: شطرنج دا اک مُہرا جو نرا سجے کھبے یاں اگے پچھے جاندا اے
رُخ: چہرا (2) سمت، پاسا
-رُخ دیون: کسے پاسے توجا کرن
رخام: (رو-خام) سنگ مرمر
رخامی: سنگ مرمر دا بنیا، چٹا سفید
رخت: (فا) سفر سامان
رخت وِساجن: سامان دا بندوبست کرن
رخسار: (مذ/فا) گلھ
-رخسارے یارے: یار دے رخسار (گلھ)
رخصت: (مث/ع) چھٹی، اجازت، جاون
رخنہ: (مذ/فا) موری، چھیک، کھپا، وِتھ
-رخنے: موریاں، چھیک، "رخنہ" دی جمع
رد: (ع) ناپسندیدگی، نہ کرن، پرتاء
-رد قدح: بحث بازی ہون، جھنجھٹ
روانداں: رواں دا، رویاں دا، روے ہوئے لوکاں دا
روے: (ر- دے) دل وچ (نانک)
روے: رد کرے
رویں: پکایا
رُدھ: رُجھ، معروفیت
ردھاں: سر سبز میدان (ردھ: سر سبزی)
ردھڑی: ردھی، پکائی، پکی
ردھوں: توں رُجھ گیا ایں
ردھے: پکے (2) رُجھے، معروف

رذ: بہت، قصیدا گاو شمار، جس گاں والا
رذالت: (مث/ع) کمینا پن، کمینگی، ہوچھ پنا
رذالی: ذلالت، کمین پنا
رذالے: ذلیل، کمینے، ذلالت
رذلائیاں: کمینے، سوہجے، سِفلے، (رذیل)
رذیل: (مذ/ع) کمینا، ہوچھا
رریاون: (ک) رووں، ڈسکن
رڑا: (مذ) صاف مدان، کنڈھا
رڑاون: (ک) چیکن، ارڑاون
رڑاون: (ک) پکاون، سیکن، ساڑن
رڑک: (مث) چوبھ، بے ارامی، چبھن
رڑک: رڑکن توں امر تے حاصل مصدر، بلوون، ولوڑن، دہی توں مکھن کڈھن لئی ہلاون
رڑکن: چبھن، چیس مارن، کھٹکن، کھا جاون
رڑکے: ویکھو "رڑکن"
رڑکیں: ویکھو "رڑکن"
رڑکیندے: رڑکدے
رڑن: (ک) رووں پٹن، آہ و زاری کرن
رڑی: روڑی، اُجاڑ
رڑے: ویران مدان
رڑھا: روڑھ کے
رڑھن: (ک) لڑھن، وگن، وہن، اگانہ نوں تُرن، سڑن، چنگی طرحاں پک جاون
رزلائیاں: ویکھو "رذلائیاں"
رزالی: رذالی (ذلالت، کمین پنا)
رزالے: ویکھو "رذالے"
رزاوڑے: راؤ زادے، راجکمار، شہزادے
رزق: کھاون، روٹی، خوراک
-رزق تے آب: کھاون پیون
-رزق تے آب اداس ہوون: کھاون پیون توں بے نیاز ہو جاون (دا)
-رزق دُور: جہناں دا رزق دراڈے علاقیاں وچ ہووے، مثلن کونج تے کلنگ دور دیش توں

پنجاب آوندے نیں

رزم: (مث/فا) لڑائی' جنگ

رزینہ: روزینا' دیہاڑی' تنخاہ (لا)

رس: رسی' واگ

رس: عرق' نچوڑ' پھل سبزی وغیرا اندرلا پانی

—رس باس گھتے رابیلوں: رویل (موتیے) توں تیز خشبو

—رس مس: رچ وس گئے

رس: رسن توں حاصل مصدر' چودن' سمن

رس: رسن توں امر تے حاصل مصدر' ناراضگی

رسا: رس' سواد' مزا' انند

رسال: رسائن

رسالت: (مث/ع) پیغمبری

رسالو: سیالکوٹ دے راجا سلواہن دا دُوجا پُتر جو رانی لوناں وچوں سی

رسالے: رسالا' نکی کتاب' پمفلٹ

رسانودیاں: (غ ا) رساوندیاں

رسان: کیمیا' طاقت بحال رکھن دی دوا

رسائی: پہنچ' اپڑ

رسائین: اکسیر' کیمیا' رسان (ہا)

رست: حصّا' راشن' رسد (2) رسن والا' رسیلا

رستگاری: رہائی' نجات

رس چھٹے: ٹیلیاں وچکار واہی جوگ ڈھلوان

رسد: (مذ/فا) سامان

رسی: رسے گی' رچے گی

رسکن: (ک) سرکن' پھسلن

رسل: (مذ/ع) رسول دی جمع' نبی' پیغمبر

رسلی: رسیلے' رس والے

رسلے: رس والے' رسیلے' رس بھرے

رسم: (مث/ع) رواج' ریت

رساں: رشماں' کرناں

رس مس/رسمس: گھل مل' گھلن ملن

رسمسی: (رس-مسی) رچی ہوئی' نکھر (ٹھوس) تے ترل برابر برابر

رسن: لنگوٹی' = بند

رسنا: مٹھاس' مزا' سواد' شرینی' رس

رسنہ: ویکھو "رسنا"

رسنہ کرے: (رباب نال) کناں نوں منورنجن کرے

رُسن: (ک) رس پیدا ہوون' رسدار ہوون' پھل دا پکن (2) خش ہوون' وسن' اباد ہوون (3) رچن' جذب ہوون (4) حساب بے باق کرن

رسن: (ک) سمن' وگن' چودن

رُسن: (ک) ناراض ہوون' غصے ہوون' خفا ہوون

رسو: وسو دا تابع مہمل (وسو رسو)

رسوا: (فا) بدنام

رسوائی: (مث/فا) بدنامی' بے عزتی

رسوخ: (مذ/ع) اپڑاء' کسے بندے دا اپنی گل منواون دا اثر یاں قابلیت

رسول: (ر-سو-ل/ع) سنیہا اپڑاون والا' رب دا گھلیا ہویا' پیغمبر

رسولاں: رسول دی جمع

رسوم: (ع) رسماں' رسم دی جمع' رواج

رسوئی: باورچی خانا (ج)

رسی: سیبا' ڈوری' تنداں وغیرا وٹ کے بنائی موٹی ڈوری

رسی: رسن توں

رسی روگ لیندی: روگ والی تھاں پچھ کے تکی لاندی اے

رسیاں: رچیاں

رسیدے: رسید توں' پہنچ' دخل' رسائی

رسیلا: رس والا' رس بھریا' مٹھا (مث: رسیلی)

رشتا/رشتہ: دھاگا' رسی' سنبندھ' تعلق

رشک: (رش' ک) کسے نوں ویکھ کے اوہدے ورگا ہوون دی اچھیا

—رشک آفتاب: جس دی سُندرتا اُتے

سورج نوں وی رشک آوے
-رشکاں: رشک دی جمع (غ)
رشکنا: کھسکنا
رشم: (مث) کرن' شعاع
رُشناون: (ک) روشن کرن
رُشنائی: (مث) روشنی' چانن
رشوت: (مث/ع) وڈھی' اپنا کم کڈھن واسطے دتی گئی ناجائز رقم
رشوتے: رشوت نال
رشید: سدھی راہ اُتے پاون والا
رضا: (مث/ع) راضی ہوون' مرضی' رضا مندی' منن
-رضا وچ رَکلی مارن: اللہ والیاں دا قسمت بدل دیون' تقدیر بدل دیون
رضائیں: رضا دی جمع' ویکھو "رضا"
رضوان: اک فرشتا جو جنت دا دربان اے
رطوبت: (مث/ع) گِل' وِلر' سیم' پانی' تری
رعایت: (مث/ع) چھوٹ' نرمی' لحاظ
رعد: بدل دی گج (مم' خف)
رعنا: (ع) سوہنا' خوبصورت' سوبھدا
رعیت: (مث/ع) پرجا' لوکائی' محکوم لوک' عوام
رغبت: (مث/ع) پسندیدگی' اُکراو' خاہش
رفاہ: (مث/ع) بھلیائی' تن اسانی' چین
رفتہ: (فا) چلاتا' کیتا' گیا
رفتن: (فا) جاون
-رفتن پیش اکابراں: وڈے لوکاں ساہمنے جاون (لا)
-رفتنہ: (فا) اوہ گئے
رفض: رافضی ہوون دا کم یاں حالت
رفع: دور ہوون
رفعت: (مث/ع) اُچیائی
رفو کرن: کپڑے دی موری یاں کھنگھی سی دیون' دھاگیاں نال کپڑے دا چھیک بند کرن' سیون

رفیع: اُچا' وڈے درجے والا
رفیق: (مذ/ع) مِتر' ساتھی' دوست' سنگی
-رفیقاں: رفیق دی جمع
رقابت: (مث/ع) نگرانی' خار' اپنے محبوب دا کوئی ہور چاہوان نہ برداشت کرن دی حالت
رقاصی: رقاص دا کم' ناچ
رقبہ: (مذ/ع) زمین دا کوئی متھیا ٹوٹا
رقعے: رقعہ دی جمع' کاغذ' چٹھی' خبر' سنیہا (مم)
رقم: (مذ/ع) لکھت' لکھی گئی شے' لکھن (2) پیسے
رقموں: رقم توں
رقیب: (مذ/ع) نگران' پاسبان' محبوب دا کوئی دوجا چاہوان جو چنگا نہیں لگدا
رقیق: (مذ/ع) پتلا' نرم' دوجے دی تکلیف دا چھیتی احساس کرن والا
رقیمی: (مذ/ع) لکھے ہوئے' رقم کیتے
رکاب: (مث/ع) گھڑ سوار دے پیر رکھن دی تھاں (2) وڈا تھال یاں رکابی (مم)
رکابی: نِکی دی تھالی
رکت: پتے یاں خون دی گرمی' غصا (2) لہو (3) سُرخی
رک رتی: عورت دی جنسی اچھیا' جنسی سواد
رکعات: رکعتاں
رُکن: ا ٹکن' ٹھہرن' کھلوون' باز آون
رکوع: (مذ/ع) نماز وچ جھکن
رکوع سجود: رکوع تے سجدے' مراد نماز (ہد)
رکیب: رکابی' تھال (ج)
رکھ: (مذ) عام لوکاں توں محفوظ تھاں جتھے جانا منع ہووے (2) حفاظت' راکھی (3) رُکھاں دا ذخیرا یاں جنگل
-رکھ گھر: گھر سنبھال (وا)
رکھ: درخت (2) رُکھا پن
رکھڑا: رُکھا' سُکا (2) رُکھ' درخت (ہف)

رُکھڑے: رُکھ (2) رُکھ' درخت

رکھیم: میرے نال رکھدا اے

رکھن: (ک) ٹکاون' دھرن' سانبھن' قائم کرن (2) پالن (جنور) (3) بچاون

رکھوال: راکھا

رکھے: رُکھ (مم)

رکھیا: بچایا

رگ: ناڑ (2) سر

- رگ اِک ودھیک: معذور بندے دی سوچ عام بندے نالوں کجھ وکھری ہوندی اے۔ آکھیا جاندا اے کہ اوہدے جسم وچ اِک رگ وکھری ہوندی اے جس پاروں اوہ وکھرا سوچدا اے۔

رُگ: مُٹھی' مُٹھی بھر شے دی مقدار' لپ' اونی شے جو بند مُٹھی وچ آ جاوے' ہتھ دا ماپ

- رُگ بھرن: کوئی شے (دل یاں کالجا) ہتھ بھر کے کڈھن

رگڑن: گھوٹن' پیہون' گھساون' مانجن

رِگ وید: (رِگ-وے-د) پنجاب وچ رچی جاون والی دُنیا دی سبھ توں پہلی کتاب جو ہندُوواں دی پوتر کتاب وی اے

رُگے: رگ وچ

رُل: رلن توں حاصل مصدر' آوارا' بھٹک' ضائع ہو

رُلا: میل جول' ملاپ' ملاوٹ' اختلاط

- رلا ناہیں کرے: پشوداں نوں آپو وچ نہ رلاوے

رُلا: ملاقات' رُلن' ملن (لہ)

رلاک: رلاونہار' رلاون والا

رُلائیس: اوہنے رُلائی اے

رُلایم: میںوں رلایا

رُلدا: شامل ہوندا

رلڑے: رلاء' میل جول' رُلے' صحبت

رلساں: رلاں گا' شامل ہوواں گا

رلکن: (ک) حرکت کرن' تُرن' ٹُھلن' ہوا دا وگن

رُلن: (ک) خلط ملط ہوون' اِک جان ہوون' جڑن

رُلن: (ک) دھوڑ وچ رلن' تباہ ہوون' گم ہوون' وکھرن

رُلیاں: خُشیاں' موجاں (بف)

رلے وِچ: کسے ہور کم وچ رلا کے

رم: عورت نال صحبت

رُم: مسام' جسم دے لوم

- رُم رُم: روں روں' ہر مسام

رُماں(ن): (مذ/م) انار

رمانی: انار دا' انار نال تعلق رکھدا

رماون: (ک) رچاون' جذب کرن' رساون

- رمائے: رچائے' وسائے (مم)

رمز: (مذ/م) راز' اشارا' سَیں کل

- رمز رموز: رمزاں' بجھیاں گلاں

- رمزاں وچ اڑیاں: دلی لگاء ہو گیا (لہ)

رمقے: ویکھو "رمکن"

رمکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن' وگن

رمکی: جُھلی' ہلی (دام)

رمل: اِک علم جس راہیں قسمت دا حال دسیا جاندا اے

رملی: رمل دا جانن والا' پانسے راہیں قسمت دا حال دسن والا

رموز: رمز دی جمع

- رموز ربانی: رب دیاں رمزاں

رمی لاون: بادی رنج درد کڈھن لئی سِنگ دا بُنیا کپ لا کے خون کڈھن

رمیساں: رماواں گی۔ (ویکھو "رماون")

رَن: (مث) عورت' سوانی' بیوی

رن: (مذ) جنگ دا میدان

- رن باز: میدان جنگ وچ رہن والا بہادر

(لظ)

رَنّا: روندا

رنّاں: رن دی جمع، عورتاں

رنّبا: کھرپا، چوڑے پھل والا سند جو گھاہ کھوترن تے مٹی پٹن دے کم آوندا اے

رنج: (مذ/فا) غم، دُکھ

رنجانا: رنج دیون، دُکھی کرن

رنجاناں: غمگین

رنجائی: رنج وچ، دُکھی

رنجانیا جے: توں رنجیدا کیتا اے

رنجانیئے: رنج دیئے، دُکھی کریے

رنجک: پرانے سمے دی توپ دا بارود تے اوہنوں اگ لاون دی پتی (2) رنگ، اثر

رنجور: غمگین

رنجوری: رنج

رنجول: رنجور، غمگین

رنجوں: رنج توں، دُکھ توں

رنجہ قدم: قدم رنجہ

رنجھیٹے: رانجھے

رَند: (رن-و) رندن توں، رگڑن، لکڑ نوں لوہے نال ہموار کرن

رِند: شرابی

-رِند بازی: نشا کرن، مستی

-رندی مشرب: رنداں والا طریقا، رندی دی راہ

رندن: (ک) رندے نال چھلن، (2) کسے دی لکھت وچ اصلاح کرن

رنڈ: رنڈی، بیوا، رنڈیپا (2) سپ دی سِری

رنڈی: بیوا (2) کنجری

رنڈیپا: رنڈی ہوون دی حالت، بیوگی

رنڈ-پیٹرے: رنڈاپا، بیوا ہوون

رنگ: راگ وچ سُرتال نال بجھن والا تاثر، رونق میلا، کھیڈ کُد، ڈراما

-رنگ پاشیاں: رنگ پاشی، رنگ چھڑکن

-رنگ حنائی: مہندی رنگ

-رنگ رتی: رنگ رنگ مزے لین والی (وا)

-رنگ رنگیلا: عیاش، بانکا، رنگ برنگا

-رنگ محل: عشرت کدہ

-رنگ وچ بھنگ پاون/ گھتن: کم خراب کرن

-رنگپورے: رنگپور، ہیر دا سوہرا پنڈ

رنگ: مجھ دے بولن دی اواز، رِنگن توں

رنگاولا: رنگین مزاج، رونقی

رنگاولی: رنگین، رنگا رنگ، رونقی

رنگانودیاں: (غ.ا) رنگاونڈیاں، رنگ کروانڈیاں

رنگت: رنگ

رنگریز: کپڑے رنگن والا

رنگڑ: رنگھڑ، راجپوتاں دا اک قبیلا

رنگڑا: رنگ دا، رنگا

رنگس: رنگن گیاں، (مجھ دا بولن)

رَنگن: رنگت، رنگ، طبیعت (ک) رنگ دیون، رنگ چاڑھن، رنگ کرن

رِنگن (ک): اڑنگن، مجھ یاں ڈاچی دا بولن

رنگنا: رنگ، عیش کرن، کسے نوں اپنے ورگا کرن

رنگیلی: رنگاں والی

رنگھڑ: راجپوتاں دی اک گوت

رنن: (ک) راندن، رد کرن

رُنی: رونڈی

رَنے: رن نال، عورت نال، رن

رِنھن: پکاون، اُبالن

رُنھن: (ک) مشغول کرن، آہرے لاون، رجھاون، معروف کرن، قبضا کرن

رن: (مذ) رن، جنگ دا میدان

رَنجیت: رن جتن والا، فاتح

رنکن: (ک) چھنکن، وجن، کھڑکن

رُو: سامنے (2) چہرا (3) مطابق (4) سبب

-رد ریاد: رَد رعایت' مُونہہ ملاحظا
روا: جائز مناسب
-روادار: کسے کم نُوں جائز آکھن' سمجھن والا
روا: رچھا
روال: بُہت تھوڑا' معمولی' رَتی جِنّا' ذَھوڑ' بھورا
روالوں گام: بُہت آہستا
روالی: دوڑن' روانی (تیر)
روال: روواں' رُوں' کپاہ
روان: روانا' چلدا
روانا: چلن
روانہہ: روانہ' اِک قسم دیاں پَھلیاں جو ریشم وانگ بُہت کُولیاں ہوندیاں نیں
روانی: روانہ (عم)
روایت: راوی دی گل' گل دا اگے چلن' دوجیاں نُوں سُنایا جاون والا قصا کہانی
-روایت والا: راوی' کہانی دسن والا
روبارے: جاسوس' ایلچی
رُوپ: چہرا' ویس' خوبصورتی' سو ہپن
-رُوپ روہیلی: روہیلے دے روپ والی' غلام قادر روہیلا دے روپ دی سوہنی
-رُوپ سنگھاری: رُوپ سنگھار کرن والی' حسن نال قتل کرن والی
روپا: رُپا' چاندی
رُوپوش: (فا) مُونہہ لکاون والا' لُکواں' خُفیا' گُجھا
روپہری: روپہلی' چاندی دا (عم)
روپیڑا: (رو-پی-یڑا) روپے (تمثیل)
روٹ: رِتھی گھیو والی روٹی جہنوں توڑ کے چُوری بناندے نیں' وڈی روٹی
روجا/روجہ: روزہ (ناٹک)
روح الامین: حضرت جبرائیل' فرشتا
روحی: روح دا
رودہ: ندی' نہر' ویہن
روداد: (مش/فا) کہانی' ہڈ ورتی

روودہ: آندر
روودے: رودہ' آندر
روودھے: رووں' غم' دُکھ' مشکلاں
-روودھے وہندی: مُشکلاں وچ پھساندی
روڈا: سندھ دا اِک مشہور رومانی قصے دا کردار' جلالی دا عاشق (2) گنجا' سرمُنیا
روڈی: گنجی' منّی ہوئی
روڈے: روڈا' سندھ دا اک عاشق
روڑ: پتھر' پتھریلا' بنجر' سخت زمین' کلر
روڑ ہوون: صاف ہوون' بے آباد میدان ہو جاون' سارے رشتے دار مرجاون
روڑا: روڑ' وٹا
روڑی: کھتا' نکی ڈھیم' گُڑ وغیرا دا نِکا کھتا
رُوڑی: کُوڑے دا ڈھیر
روڑے: وٹّے' پتھر
روڑھ وہنا: دریا وچ روڑھن (2) سُستا وچ دیون (3) رُنیویں تھاں ویاہ کرن (4) اجائیں جاون دیون
روزنہ: دیہاڑ' دن
-روز الستی: اوہ دن جدوں رب نے روحاں نُوں پُچھیا "الستُ بِربکُم" کیہ میں تہاڈا رب آں تے سبھ روحاں نے آکھیا سی "بلیٰ" یعنی ہاں
-روز بروز: دن بدن' اِک توں دوجے دن' ہر روز پہلاں نالوں
-روز میثاق: روز الستی' وعدے دا دن' ویکھو "میثاق"
-روز نامچہ: ڈائری' روز دا حساب کتاب لکھن دی کاپی
-روز و روز/روزوں روز: دن بدن' دیہاڑی دیہاڑی
روزہ: اک دن دا (2) سارا دن کجھ نہ کھاون دی عبادت
روزی: غذا' کھاون (2) تنخاہ' دیہاڑی
روزے: روزہ (2) روز' دن (عم)

روزیں: دناں اندر، روز اندر
روزینہ: (رو-زی-نا) دیہاڑی (دے پیسے) تنخاہ، مزدوری، اک دِن دی مزدوری
روس: ناراضگی، غصا
روسڑے: روسے، روسی
روسی: روسے گا/گی
روسی: رسی
-روسی بٹ: وان وٹن والا، رسی وٹن والا
-روسیاں: رسیاں
روش: (ر-وِش) چال چلن، عادت، راہ، (2) کیاری (لا)
روشنائی: رشنائی، روشنی، چانن
روشے: روش توں، چلن، عادت، چال، راہ
روضہ: (ما) قبر، مزار
روضے: روضا، قبر، مزار
روک: نقدی، رقم، روپے پیسے، روکڑ
روکاں: روک توں جمع، نقدی، ویکھو "روک"
روکڑ: نقدی، روپیا، رقم
روکڑی: روک، روپیا پیسا، نقدی
روگ: بیماری، مرض، دکھ، تکلیف
روگی: بیمار، مریض
رول: رلا، رولن، ولاون (2) واری، وقت، رُجھ، شغل
-رولدی: رُلاندی، مٹی وچ ملاندی، خوار کردی (خف)
رولا: (ما) شور، کھپ
رولا: زمانا، ویلا، واری، وقت، رُجھ، شغل
رولی: روندھ مارن والا کھڈاری، بے ایمان کھڈاری
رولے: گھمّے، رول دتے، سفر کیتا، ٹرے، دھوئے
رولیا: راول، جھوٹھا جوگی
رولیں: اوہنے رولی
رولیں: رلائیں
رولینڈڑی: رلدی
رولیوم: میں رولیا، گاہیا
روم: (ما) رواں، جسم دے مسام جتھوں مڑھکا نکلدا اے
رُوم: (ما) اٹلی دیس دا تخت شہر
رون: چالے، کم (پا)
رون: جوانی دا سماہ کام دا سما (ناٹک)
روندن: (رون-دن/ک) مدھن، مدھولن، پامال کرن، لتاڑن
روندیں: روندیاں
رونہہ: (غ-ا) رووݨ
رونسے: طرحاں، انج، ایوں (دمو)
رووݨ: (ک) ہنجو کیرن، ڈلکن، ڈسکن، ویݨ کرن
روہ: گنے دا رس، (2) غصا (3) پہاڑ (لا)
-روہ ہوݨا: غصے ہووݨ
روہڑ: (غ-ا) ویکھو "روڑھ"
روہن: رووݨ (عالم)
روہی: تھل، ریگستان، بہاولپور چولستان بیکانیر دا ریگستان
روہے: تکلیفاں، روہڑے (2) اکھاں دے ٹکڑے یاں رڑک
روہیں: روہی، ریگستان، اجاڑ
روہیلا: پٹھاناں دی اک ذات، اک لڑاکا قوم (مجازن سپاہی تے سوہنا منڈا)
روئے: مونہہ، چہرا، رُو
روئے زمین: زمین دا چہرا، زمین دی پدھر
روئیداد: ویکھو "روداد"
روئیل: حضرت یوسفؑ دے اک بھرا دا ناں
-روئیلے: روئیل، حضرت یوسفؑ دا بھرا
رَوی: سورج
رویا: سفنا، خاب
رویاں: مونہہ کیتا، رُخ کیتا

رُوِیت: رُو' چرا (2) خاب و یکھو
روِشاں: رُوش دی جمع' طور طریقے
روِیل: موتیا (پھل تے اوہدا بُوٹا)
روِیوسے: روایا
رہ: راہ' رستا
رہائث: ضد' اُڑی' تقاضا
رہاڑی: رہاڑ کرن والا' ضدی
رہاون: (ک) پرچاون' ورلاون' روندے نُوں چپ کراون' (2) واہی بیجی کراون
رہائش: وسوں' رہن
رہائی: چھٹکارا' قید توں خلاصی
رہائیں: راہیا اے' ویکھو راہن
رہایا: ٹھاک دتا' روک دتا
رہبر: آگو' رہنما
رہتاسے: ویکھو "سارا کم رہتا ہے"
رہٹ: کھوہ دا ڈھول تے چرکل' کھوہ
رہڑ: (غ ا) ویکھو رُڑھ
—رہڑ کھڑ: رُڑھ کھڑ
رہزن: ڈاکو' لٹیرا
رہساؤں: اسیں رہواں گے/گیاں
رہسم: میتوں رہسی
رہسن: رہن گے
رہسو: رہو گے
رہسوں: رہواں گے
رہسی: رہوے گا/گی
رہکلے: ہتھیار (ج)
رہگسی: رہوے گا/گی
رہن/رہون: (ک) ٹکن' قیام کرن' ٹھہرن' باز آون
—رہن ناہیں: باز نئیں آوندے
رہو: رہن توں (2) (غ ا) ویکھو "روہ" گنے دا رس
رہو: رہیا
رہیو: رہیا
رہوار: گھوڑا' تیز چلن والا گھوڑا
رہواراں: "رہوار" دی جمع
رہوں: وہواں' رہاں
رہی: اوہ پشُو جو اجڑ توں وچھڑ جاوے
رہی: رہ گئی' کم نہ کر سکی
رہیا: رہی آ
رہیا سوال جوابوں: گل کرن جوگا نہ رہیا (نشے پاروں/ا)
رہیاں: رہ گئیاں
رہیم: میتوں رہی
رہین: رلیں
رہیوس: رہیو سو' اوہنوں رہی
رئی: کجھ پات' رعایت
رئیس: امیر' سردار' وڈیرا
ری: نی' بلاون دا بول
رے: نا' نئیں (2) بنا' باجھ' بغیر
—رے تیتیں: بنا چیتے
—رے فرمودے صاحب دے: بنا رب دے فرمائے' رب دی مرضی بنا
—رے کھتموں: بنا کھسم
ریا: چالبازی' مکر' فریب' مکاری
ریاو: رعایت
ریاضت: محنت کوشش
ریان (ا): سیراب' تر تازا
ریلیمرٹ (مذ) ریھڑا' کسی قسم دا خربوزا
ریلپڑے: اڑھیرا' جھگڑے
ریت: رسم' طریقا' ڈھنگ' پرانے سمے توں چلدی رسم
ریتاں: ریت دی جمع' چلدی رسم
ریتڑ: (رے-تڑ) ریت
ریتڑیاں: ریتاں
ریتے: (ری-تے) ریت

ریتی: (ری تی) ریت، رسم
ریتو: ریت
ریجا: لال رنگ دا کپڑا
ریجھ: (رے-جھ) فائدا، حاصل
رِیجھ: (ری-جھ) خاہش، اِچھیا، چاہ، سدھر
ریجھاون: (ک) رجھاون، مائل کرن
ریجھن: (ک) مائل ہوون، راغب ہوون، پسند کرن
ریجھوان: ریجھ وان، ریجھ رکھن والا، اچھک (ہد)
ریحان: ریحانہ، نیاز بو، اِک خشبودار بُوٹی
ریخ: (رے-خ) ریکھ، لکیر
ریخڑیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریتاں، روشاں، کیاریاں، لکیراں
ریر: اعضاء شکنی، بے قراری، درد (خف)
ریڑاں: رووݨ دھوݨ، رہاڑ
ریڑھ: کمر دی ہڈی، کمر دا درد، کنگروڑ (دا درد)
ریز: (فا) پاوݨ والا، مارݨ والا (2) چوہک، پنچھی دا چہچہاوݨ
ریزہ: ٹوٹا، ذرا، کترݨ
ریس: (ری-س) نقل، کوئی کم کردیاں ویکھ کے اوویں کرݨ
ریساں: نقل، پیروی، ریس
ریش: (مث/فا) داڑھی، (2) پھٹڑ، زخمی
ریش مقراض کرݨ: داڑھی کترݨ (دھوکھا دیݨ)
ریشا: (ہد) تند، پیپ، نزلا
ریشتا: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
ریشہ: زخم وچ وادھا، پھٹ وچ پیپ پے جاوݨ
ریق: تھک
ریکھ: لکیر، خاکا، تصویر، تقدیر دیاں لکیراں
ریکھ: رکھشا، راکھی
ریکھا: ریکھ، ریکھا، لکیر، نقشا، خاکا
ریگ: (فا) ریت (ال)
ریلاں پیلاں: ریل پیل، عام ملݨ، فراوانی، بُہتاتی
ریم: پیپ، پاں
رَین: رات
ریںڈی: (رے-ں-ڈی) ککڑی، خرُبوزا
ریئے: (ری-ئے) سیراب ہوئے، گھٹ گئے، سکھنے، بولے ہو گئے، ویرانا
ریوڑی: کھنڈ، گڑ تے تِلاں دی مٹھیائی، ہٹا مزاحمت سواد دیوݨ والی
ریوں: "ر" اکھرتوں
ریہوں: ویکھو "رہیوں"

ڑ ڑھ

ڑ: پنجابی دی فارسی لپی دا 24واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل ڑاڑا (ੜ) اے
ڑاندی: ویکھو "راند" تے "رانق"
ڑی: نی، ری، اڑی، (بلاوݨ دا بول) خف
ڑے: رے، ارے، (بلاوݨ دا بول) خف

ز

زابہ: اُچا، ڈاڈھا
زابردست: زبردست
زاد: (فا) پُتر، نسل، پیڑھی، جمیا، جایا (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے) (2) خرچ

زاوہ: (فا) کُنج (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے)
زارہ: (فا) خوار، لچار، ماڑا، رون والا
زار نزارے: راز نزار اے، مندے حال اے (خف)
زاری: (مث) رون، غم کرن، مندحالی
زاریاں: آہ و زاری، رون دھون
زاغ: کاں
زال: ژال، رستم دا پیو جو ایران دا مشہور پہلوان سی (2) چٹے سر والا
زال: (مث) عورت، سوانی، بیوی
زالاں: زال دی جمع، عورتاں، سوانیاں
زانو: پٹ، جانگھ، گوڈا
زانی: (مذ) زنا کرن والا
زانیاں: زانی دی جمع
زاہد: (مذ) عبادت گزار
زاہداں: زاہد دی جمع
زائچہ: (مذ/فا) جنم پتری، تاریاں دا حساب لا کے بال دی بھلک دا کویڑ
زائل: زوال تھیون والا، گھٹ ہوون والا، ضائع ہوون والا
زائل ہوون: مٹن ختم ہوون
زایا: (نا پرچلت املا) ضائع
زبان: جیبھ (2) بولی
زبانے: زبان نوں، جیبھ نوں
زبانے مصری: مصری زبان وچ
زبانی: زبان دا، زبان توں
زبدہ: خلاصا، مکھن، نچوڑ
زبدۃ الجواب: اک کتاب دا ناں جِندا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے
زبرجد: اک قسم دا زمرد
زبور: اسمانی کتاب جو حضرت داؤد اُتے لتھی
زبون: خوار، مندحال، عاجز، ضعیف، وچارا

زبوناں: ودھ، زیادا
زبونی: خرابی، خواری
زجاج: (مذ/ع) شیشا، کچ، بلور
زجاجی: شیشے دی (بنی ہوئی شے)
زجاجیوں: شیشے توں
زجر: جھڑک، دھمکی، چتاونی
زِچ: دق، بے وس، عاجز، تنگ
زحل: سورجی نظام دا ستواں سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے
زحلے: سیارا "زحل"
زحمت: کھچل، اوکھائی، بیماری
زحیر: کمزور، نڈھال، پریشان، لچار، مندحال (2) دستاں دی بیماری
زدہ: (فا) ماریا ہویا، متاثر
زر: (فا) دولت، سونا
-زر افشان: سونا کھلار دا
-سردوزی: سونے دا کم
-زر دوزے: زردوزی، سونے دے کم دی
-زر سرخاں: سرخ اشرفیاں
زراں تے حکم: دولت تے حکومت
زر بفت: اک قیمتی کپڑا جس وچ سونے دے تار ہوندے نیں
زرتشت: ایران وچ گھلے گئے اک پیغمبر، اوہناں دے منن والے ہُن اگ دی پوجا کردے نیں
زرتشتیاں: زرتشت، اگ پُوجن والے
زردہ: سرخی مائل پیلا رنگ
-زرد پانی: بال جمن مگروں عورت دی یونی وچوں رسن والا پانی جو عام کر کے 40 دن وگدا اے۔ حیض مگروں آون والا پانی، نفاس
- زرد ہوون: پژمردہ، پیلا ہوون (کمزوری ہوون)
زرداء: زرد رنگ (لط)
زردوئی: زرد (لط)

زردے: زرد (2) زر نال بھرے (3) پھُلاں دا زیرا

زرسیم: سیم و زر' سونا چاندی

زرکار: سونے دا کم' سونے دی کڑھائی وغیرا

زرکاری: سونے دے کم والے کپڑے' سونے دا کم

زرکش: سونے دے تاراں والے (لفظ)

زرگراں: سونے دا کم کرن والے' زرگر' صراف' سنیارے

زرنگار: زنگال' زنگ

زرنیخ: ہڑتال' زرد رنگ دی اک معدنی شے

زرہ: (مث/قا) لوہے دیاں تاراں تے چھّراں دا بنیا لباس جو پراݨے جنگجو پاندے سن

زرہ نواسی: زرہ وچ نواسی رکھن والا' ہر ویلے زرہ پاوݨ والا

زرہاں: زرہ دی جمع' لوہے دا لباس

زری: سنہری تاراں دا بنیا کپڑا

زریں: سنہری' سونے دا

زریں رقم: سونے نال (سنہری) لکھݨ والا' بہُت سوہݨا لکھݨ والا

زِشت: بھیڑا' خراب' مندحال' بھونڈا

زعفران: (مذ/قا) کیسر' اک بوٹا جس دے پھُل وچلیاں تاراں نوں سُکا کے ورتدے نیں

زعم: (مذ/عر) گمان' ظن' جھوٹھی طاقت دا غرور' جوش' گھمنڈ' جنسی لہر

زغال: چیغا' زیغا پگڑی اُتے لاوݨ والا زیور

زغن: اِل

زقوم: تھوہر

زکریا: رب دے اک نبی جو رُکھ سنے آرے نال چیر دتے گئے سن

زکی: سیاݨا' سمجھ والا

زلال: مٹھا تے صاف پانی

زلالوں: ویکھو "زلال"

زُلف: (مث/قا) وال' متھے اُتے آئے والاں دی لڑی

– زلفِ تار: کالی زلف

زُلفے: زلفاں' کُنڈاں' وال

زلل: غلطی' خطا' تھڑک

زللم: ظلم

زمان: (مذ/قا) زمانا' وقت' ویلا

زمانی: زمانے دا' وقت' ویلا' زمان

زمج: (زَم' جَ) بھرن' گھروڑن

زمج: (زَ' مُج) غصا کرن

زمرد: (مذ/قا) اِک قیمتی پتھر جو ساوے رنگ دا ہوندا اے

زمرہ: ٹولا' جماعت' گروہ

زمرے: "زمرہ" توں

زمزم: مکہ دا مشہور چشما

زمن: زمین

زمن: زمانہ' ویلا

زمی: زمین

زمیاں: (زمی-آں) زمیناں

زمیراں: اک پھُل دی ویل

زمین: دھرتی' بھُمّا' تھاں' رقبا

– زمین دوز: زمین دِسّاں (سکے قد دی نہ جاوے عورت جو جتی اُتے اے اوہی زمین دِسّاں-سوا)

زمیناں: زمین اُتے' دور دور تیک

زن: (قا) عورت' سوانی' رن' بیوی

زُنّار: جنجو' دھاگا جو ہندو گل وچ پاندے نیں

–زنار دھرم: ایسا دھرم جس وچ زنار پایا جاندا اے' یعنی ہندو مت

زناں: زن دی جمع' عورتاں' رناں' سوانیاں

زنانی: عورت' سوانی (2) زنانا' عورت دا

زنانے: زنانا' عورتاں والے

زناعی: زنا کرن والی' زانی

زنبق: زنبا' جنبے دا پھل
زنبورہ: تھوڑی' ہتھوڑا
زنبورہ: بہت وڈی توپ (2) پلاس' پترے یاں تار نوں موڑن تے شکل بدلن والا سند
زنبورچی: (مذ/فا) توپچی' توپ چلاون والا
زنبیل: (مث/فا) فقیر دی تھیلی' فقیری پیالا جو سکے کدو نال بنایا جاندا اے
زنجبارہ: افریکا دا اک ملک جو اجکل تنزانیا وچ شامل اے
زنجباریاں: زنجبار والے
زنجی: (زن۔جی) حبشی' کالا' زنگال رنگا
زنجیرہ: (مث/فا) دھات دیاں کڑیاں جوڑ کے بنائی گئی سنگل' چین
زنجیرہ: احمد علی سائیں دی ایجاد' سولھاں مصرعیاں دا بیت
زنخ: ٹھوڈی
زنخداں: زنخ
زنداں: (مذ/فا) بندی خانا' جیل
زندانی: زندان دا' جیل' نال سبندھ رکھن والا
زندگانی: (مث/فا) زندگی' جیون' حیاتی
زندہ درگور: (فا) زندا قبر وچ' زندا دفن' بہت اوکھی' مشکل
زندے: زندا' جیوندے
زندیق: منافق' وچوں کافر پر اتوں مسلمان
زنکہ: نکے قد دی سوانی
زنگ: زنگال' پئے رہن نال لوہے اتے جم جاون والا میل
زنگار: زنگال' زنگ' میل
زنگائی: حبشن' حبشی دی دھی
زنگبارے: زنجبار' افریکا دا اک دیس جو اج کل تنزانیا وچ شامل اے
زنگلہ: جھانجھر' گھنگرو
زنگی: حبشی

- زنگی تاج سرے تے دھریا ہیرے موتی جڑیا: کالی رات وچ چن تے تارے نکلے
زنو: زن توں' اے عورتو
زنہار: ہرگز' راکھی' پناہ
زوال: ڈھلن' گھاٹا' نقصان
زوجہ: بیوی
زود: چھیتی' جلدی' کاہلی
زور: طاقت' تران' بل
زوراور: زور والا' (2) اک قسم دا گھوڑا
زور بزوری: زبردستی' دھکو زوری
زوری: زور' طاقت' تران' بل
زورے: زبردستی' زور
زورق: کشتی
زوف: افسوس' پھٹک' لعنت (ورنہ زوفے)
زوفا: اک بوٹی جو دوا دا کم دیندی اے
زوم: گھمنڈ (2) ارادا (3) طاقت' تیزی' زور
زہد: عبادت' پارسائی
زہر: (مذ/فا) وس' ایسی شے جو کھاون نال بندا مر جاندا اے
- زہر دیے زہریئے: زہر دا ست' خالص زہر
- زہر مہرہ: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر
زہرا: حضرت فاطمہؓ' رسول کریمؐ دی دھی
زہرہ: اسمان اتے سبھ توں چمکدار سیارا جو سورج خاندان وچ دوجے نمبر اتے اے۔ پرانے یونانی خیال مطابق ایہ حسن دی دیوی (وینس) اے۔ ایہنوں ناہید وی آکھدے نیں۔
زہرے جبیں: زہرہ (حسن دی دیوی) ورگے متھے والا' سوہنا
- زہرے: (صورت زہرے) زہرہ دی صورت والے
زہری: اک قسم دے گھوڑے

زہریاں: غُصیلیاں
زہیر: زحر، مندے حال، خستا حال، کمزور، غمگین
زیاد: زیادا، ودھ
زیادت: زیادا، ودھ
زیادی: وادھو، زیادا
زیادے: بُہتے
زیارت: (مث/فا) دیدار، و یکھن، کسے نیک بندے یاں مذہبی تھاں نوں ویکھنا، ویکھ کے، ناظرہ
زیارت مرداں: رب دے بندیاں دی زیارت (نال گناہ دُھپ جاندے نیں)
زیارتے: زیارت کرن لئی
زیان: نقصان، کسارا، گھاٹا
زیانوں: زیان توں، کسارا، نقصان
زیانی: زیان والا، نقصان دیون والا، ہانی کارک
زیب: سجاوٹ، بنا شنگار
- زیب زمین دا ایہا: ایہو زمین دی سجاوٹ اے (دھرتی بندیاں نال ای سجدی اے)
زیبا: مناسب، سوہدا
زیبائی: سجاوٹ، زیبائش، پھبن
زیبق: پارا (2) رس
زیتون: اک بُوٹا جو مشرق وسطا دے دیساں وچ عام ملدا اے۔ رومیاں تے یونانیاں وچ ایہدی ٹاہنی فتح دی نشانی سمجھی جاندی سی۔ ایہدے پھل دا روغن کھاون تے دواواں وچ کم اوندا اے
زیر: (فا) تھلے، ہیٹھاں، ماتحت
زیریا: (فا) پیراں ہیٹھ
زیر زبر: ہیٹھلی اُتے، اتھل پتھل
زیر کرن: شکست دیون، ہراون
زیرا: (زی-را) سونف ورگا اِک مسالا، مُراد بُہت تھوڑی شے (باہو) (2) پھلاں اندر لے زیروانے
(، ، یا، جگر، جیرا
زیرکب: (فا) سیانا، ہشیار، بچا
زیرہ: زیرا، کالی

زیریں: (زے-ری-ں/فا) ہیٹھلا، ہیٹھاں، تھلے
زیست: زندگی، جیون
زیل: (فا) ہیٹھ، دردیلی اواز والا تاراں دا جُڑیا اِک ساز اچا سر
زیلاں: زیل، نکا فوجی ساز (ج)
زیں: ایس توں
زینت: سجاوٹ، سجا کے
زینہ: پوڑھی
زیور: گہنا، ٹوم

ژ

ژ: فارسی مُڈھ دی اواز اے۔ پنجابی وچ بُہت گھٹ ورتیندا اے۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ آوے اوہ سبھے فارسی توں آئے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل یا (ਜ਼) اے
ژاژ: بیہودا، بکواس، بے سواد
ژال: زال پہلوان، رستم دا پیو
ژند: زرتشت دی کتاب
ژنگ: اِک علاقا جہدا ذکر لطف علی دی "سیفل نامہ" وچ آیا اے

س

س: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 28واں اکھر گرمکھی وچ ایہدا متبادل سسا (ਸ) اے۔ ایس اکھر دا وناندرا "تھ" تے کدی کدی "ش" نال

ہوندا اے۔ بعض واری کسے لفظ دے شروع وچ لا کے اوس لفظ وچ چنگیائی دے معنے کڈھے جاندے نیں۔ جویں کہ "پُتر" توں "سپُتر" "چ" توں "سچ"۔ بابا فریدؒ نے وی "س" لا کے کئی لفظاں نوں انج ورتیا اے

سُ اکھر: چنگا اکھر، چنگا حرف (بف)

سُ منی آ: چنگے مان والا، سبھ توں اُچا (بف)

سُ ضیامنت: اسم اعظم (بف)

سُ ویسو: چنگا ویس، ودھیا پہراوا، چنگا لباس (بف)

سا: ورگا

سابق: پچھلا، پہلا، گزر چکیا ہویا

سات: ساتھ، نال

ساتھ: نال (2) مسافراں دے قافلے دا سامان تے بھار

- ساتھ دے چالو: قافلے نال چلن والے مسافر

- ساتھ لٹا ایم: میرا ساتھ لٹ گیا اے، میں ساتھ لٹا بیٹھا آں

ساتھڑو: ساتھیو (2) ساڈے نال

ساتھے: ساڈے کول

ساتھیں: ساتوں، ساڈے کولوں

ساج: بناون، آہر، تیاری، بنا، کر، ساز (2) روپ

ساجا: ویکھو "ساج" (2) بنیا (مم)

ساجد: سجدا کرن والا

ساجن: (و) مجبوب، محبوب، بہتر

ساجن: (ک) بناون، رچن، ڈولن

ساجھی: (مذ) ساتھی، سانجھ کرن والا، بھائیوال

ساچی: سچی (شج)

ساحر: جادوگر

ساحل: (مذ) دریا کنڈھا

ساخت: (مث/فا) بنتر، بناوٹ (2) گھوڑے دی پُوچھل نوں پاون والا ساز

ساد: سواد

سادہ: (فا) بے لوث خلوص، پاکیزگی

سادہ: (ع) رکاوٹ، مناہی، باندھ

ساد: (و) سادھ، پُورا کرن، عمل کرن، بجا آوری

ساد مُرادی: سِدھی سادی، بنا بن پھب

سادھ: شریف، ساؤ، نیک، پرہیزگار، چور دی ضد، سنت، پیر، گرو

- سادھ سنگت: درویشاں دی سنگت (بف)

سادھن: (ک) پورا کرن، مکمل کرن، تیار کرن، بناون، فتح کرن

سادھو: دنیا تیاگنہار، صوفی، فقیر (عام کر کے غیر مسلم)

سادھو سنگت: سادھواں دا سنگ

سادھی: فتح کرن

سادھے: فتح کیتے، عبور کیتے

ساڈھ: پورے نال اَدھا ہور (ساڈھے تِن: تن جمع ادھا)

- ساڈھے ترن مُن دیہی: تندرست موٹا تازا جسم

- ساڈھے ترن ہتھ: قبر دی لمائی

سار: گنتی، یاد (دا)

سار: ہی، فورن، تُرت (متقبل)

سار: لوہا (دا) (2) لہار، تلوار (نج)

سار: خبر، اطلاع، قدر، پرکھ، اصلیت، عرق، عطر

سار: سنبھال، راکھی، چوانا

سار ویاں کلیاں: جادو منتر پڑھ کے بر وچ ٹھوکن والیاں سوئیاں

سار وچ ہوون: کسے شے دی قدر یاروں راکھی کرن

سارا: پُورا، مکمل (2) حضرت ابراہیمؑ دی اک بیوی دا ناں (سارہ)

- سارا کم رہتا سے: رہتاس دے پورے قلعے برابر

ساراں: سار دی جمع' خبر' اطلاع
ساربان: (فا/مذ) اُونٹھ والا
سارس: مچھیاں کھاون والا اک پنچھی' کُونج
سارگیاں: سارنگیاں' سارنگی دی جمع (مم)
سارنا: ٹھیک کرنا' پناہ وچ لینا' ورتنا' خبر گیری کرنا' پورا کرنا' نبھاونا' بھگتاونا
سارنگ: دیپک دی اِک راگنی' سارنگی دا گیت
سارنگی: سرنگی' اک ساز دا ناں
سارن: (ک) پورا کرنا' کٹنا' بیان کرنا' کم چلاونا
ساردے نیں: ساردے ہن' میرا کم پورا کردے نیں
سارو: سارا
سارو: نہ کر
ساری: سبھی' گزاری' بتائی
ساڑ: حسد' غصا' سیک' ساڑن دی شکتی
- ساڑ تے: ساڑ کے' بال کے
- ساڑے: ساڑدا اے (مم)
ساڑے: سیک' حسد' ساڑا' جلاپا
ساڑیم: میں ساڑیا (لط)
ساز: (فا) بناوٹہار (بہجیتر دے طور اُتے ورتیندا اے)
ساز: سازش' منصوبا (دا)
ساز: واتسری' مرلی' واجا
ساز کلبوت (قلبوت): کالبد (جسم) دا ساز' زندگی' جیون
سازی: بنائی (فر) ساجی
سازے: بنائے' بناوے
سازیا: بنایا
ساس: ساہ' دم
ساستر: شاستر' پوتر کتاب (ناٹک)
ساسن: (ک) ڈرانا کرنا' دھمکاونا
ساعات: ساعت دی جمع

ساعت: (مث/ع) گھڑی' پل' وقت' ویلا' چھن' گھنٹا (قیامت دی گھڑی وی مراد لئی گئی اے)
ساعد: (مث/ع) بانہہ (فر)
ساغر: (مذ/فا) شراب پیون والا پیالا
ساق: (مث/ع) پنی' لت دا پیر-نیڑلا حصا
ساقی: (مذ/ع) شراب پیاون والا (2) معرفت دی شراب پیاون والا بزرگ' صوفی
ساک: رشتا' سکا
- ساک منگنے تے چاڑھن: سبھ رشتے داراں نوں بے حیا گالھاں کڈھن
ساکن: واسی' رہن والا' وسنیک
ساکن: کھلوتا' بے حرکت
ساکوں: ساک توں' رشتے داری (2) سلسلے وچ' متعلقا (مم)
ساکوں: سانوں
ساکھ: (مث) شہرت' اعتبار' بھرم' وساہ' بھروسا (2) کھیتی (3) ٹاہنی' شاخ (4) نواں نتھا پھل (5) فصل (بف)
ساکھاں: ساکھ دی جمع' نواں اُتریا پھل' موسمی تحفا (خف)
ساکھ بلمیک: اک بُوٹی جو وضع حمل لئی فائدے وند اے
ساکھی: کلام' گل' کہانی' کتھا (2) گواہی
ساگ: پکا کے کھاوے جاون والے پتر
ساگر: سمندر' دریا
- ساگر بھریا: وہھریا ہویا سمندر
ساگی: سگویں' عین اوہی' ہو بہو' اکا' بلکل
ساگی: دیدار
سال: ورھا' 12 مہینے دی مدت
سالا: بیوی دا بھرا
سالار: (فا/مذ) سردار' افسر' آگو (2) اک جڑی جو دوا وچ کم آوندی اے
سالباہن: سلوان راجا' راجا رسالو دا پیو' سلواہن

سالڑیاں: سالیاں، بیوی دیاں بھیناں
سالک: (مذ/ع) تصرف دی منزل سلوک دی راہ دا مسافر
سالگرام: اجہی تھاں جتھے "سال" دے رُکھ بہت ہوون (سال + گرام) (2) اک پہاڑ جتھوں ہندو ویشنو دی مورت ورگے پتھر لیا کے پوجدے نیں
سالم: (مذ/ع) پورا، ثابت، سلامت
سالن: پُٹھ پاون، چھیک کرن، دِل دُکھاون
سالو: ویاہ دا سوہا دوپٹا
سالے: سال، ورھا
سالھوں: سالو، ویاہ دا سوہے رنگ دا دوپٹا
سام: حضرت نوحؑ دے اِک پُترؔ دا ناں، رستم پہلوان دے دادے دا ناں
سام: پناہ (دموور)
سامر: گربھ وتی جنور، حاملا جانور
سامری: (مذ/ع) پرانے مصر دے شہر "سامرہ" دا مشہور جادوگر جنھے حضرت موسیٰؑ دی غیر حاضری وچ سونے دا واند بنا کے لوکاں کولوں ایہدی پوجا کروائی
سامی: قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں، لحد (2) سام نسل دا (3) سوامی، احترام جوگ (4) اسامی، تھاں، دھر
سان: وٹی جس اُتے چھری چاقو تیز کردے نیں، ہتھیار تیز کرن دا آلا
- سان چڑھاون: تیز کرن، سان اُتے رگڑن
- سان چڑھا ئیکے تیز، رکھی کر کے
سانبھ: سنبھال
سانبھن: (ک) سنبھالن، قبضا کرن، ملن (2) پالن، پرورش کرن
سانبھیم: میں سانبھیاں
سانجھن: گنڈھن
سانجھ: (مث) سیری، شراکت، بھائیوالی، رل ورتن، اشتراک، اکٹھ
سانجھا: مشترکا، اِک توں ودھ مالکاں دا
سانچ: سچ
ساندر بار: ساندل بار
ساندل: ویکھو "ساندل بار"
ساندل بار: راوی تے چناں وچکار جھنگ فیصل آباد دے لاگے دا علاقا
سانس: ساہ، دم
- سانس نبھاون بھاری: جیونا اوکھا اے
سانس گراکس: ساہ تے گراہ، جیون تے کھاون (2) ساہ روکن دی اک عبادت
سانگ: سنگ، ساتھ، نال، تعلق، رشتا، پرواہ، نیزا، کمیڈ، تماشا، ڈراما، صورت، نقل، سوانگ، بہروپ، سبب، کارن
سانگ اتارے: نقل کرے، رنگ بدلے، روپ وٹاوے
سانگ لانا: نقل لاہن
سانگا: ساتھ، تعلق، ناتا، رشتا (2) شاخ
سانگی: ڈراما کرن والا، سانگ رچاون والا
سانگے: ویکھو "سانگا"
سانگے: "سانگا" توں، تعلق (2) پاروں، کارن، لئی
سانگھرو: امداد یاں جنگ اعلان کرن والا ڈھول یاں بگل
سانوا/ساواں: برابر، توازنی
سانوری: (ساں-وری) محبوبا، پریمکا (2) ساوَلی
سانوڑا: (ساں-وڑا) ساولا، سانولا
سانول: (ساں-ول) ساولے رنگ دے، محبوب
سانویں: ساویں
سانویں تلے: برابر وچ
سانئی: سائیں
ساہنہ: ساہن، سنڈھا
- ساہناں نوں واہناں: سنڈھیاں اُتے چڑھن

سانھے: سانڈھے، کِرلی (خف)
ساوا: سبز، ہرا
ساوڑا: سانولا، محبوب (2) ساوا
ساوری: اِک راگ دا ناں
ساوریاں: ساؤلیاں، سانولیاں
ساوڑی: (1) ساوی (2) ساون (3) بہار دا موسم
ساولی: سانولی، مُٹھے رنگ دی
ساونڈڑا: ساون
ساون: دیسی سال دا پنجواں مہینا جو بارشی موسم وچ آوندا اے، انگریزی سال دی 15 جولائی توں شروع ہوندا اے۔
ساونی: (مث) خریف دی فصل جو ساون وچ بیجدے نیں۔ مکی، باجرا، جوار، چاول وغیرا
ساوی: ہری، سبز (2) اک قسم دی گھوڑی (3) بھنگ
ساوے: سبز، ہرے
ساویا: سبز، ہرا
ساویاں: ہریاں، سبز
ساویں/سانویں: برابر، متوازن
ساویں سنویں لیں: ہرے بھرے بوٹے
ساہ: تال (2) وساون (ناتک) (3) دم
ساہ ست: "دیکھو ست"
ساہ سیاپا: جان تے بُن (پکّل)
ساہ محبت: محبت دا دم
ساہ مونجھائے: ساہ گھُٹدا اے
ساہا: ویاہ (دا دن) ویاہ دی متھی تاریخ
- ساہا ساودھیا: ویاہ دا دن مقرر کیتا (پیلو)
- ساہا سدھانا: شادی ویاہ دی مناسب تاریخ مقرر کرن
- ساہا کڈھاون: ویاہ دا دن مقرر کروان (نجومی کولوں)
ساہم: میرے ساہ اے (میرے تک وچ ساہ اے، میں جیوندا آں)

ساہم: سانجھ، سنبھال، سمھال
ساہجے: ساہویں، ساہنے
ساہن: سن (2) سڈھا
ساہنبہ: (غ ا) سانبھ
ساہنک: کنالی (اصل املاء "صحنک" اے)
ساہنے: ساہن، سڈھے
ساہواں: ساواں، تُل دا، برابر
ساہورا: سوہرے، سوہرا گھر
ساہورا: سوہرا، خاوند دا گھر
ساہورڑے: سوہرے، خاوند دے گھر
ساہویں: ساہنے
ساہی: ساہ، ارام، سکون، فرصت، مہلت
ساہے: ویاہ دی تاریخ، ساہا
سائباں: (مذ) چھتر، چھاں کرن والا، اسمان
سائر: سمندر، ساگر (2) سیلانی، سیاح
سائل: (مذ) سوال کرن والا، سوالی، فقیر
ساؤ: شریف، بیبا، اُچی ذات والا
ساؤ: فائدا، چنگی کھٹی
ساؤآنی: ساؤ گھر دی عورت، شریف زادی
ساؤگی: (مث) سونگی، کشش
سائی: اوہی
سائی: پیشگی، کسے کم بدلے پہلاں دِتی گئی کجھ رقم
سائے: پرچھاویں
سائیاں: مالکاں، سائیں دی جمع
سائیں: مالک، شوہ، رب، اللہ (2) فقیر، درویش
- سائیں پریت: رب دی پریت
- سائیں سواری: جس دے کم رب آپ سوارے
- سائیں والے: اللہ والے لوک، سائیں لوک (مم، نوشہ)
سبات: ساباط، چھت اپر دو کمرے ملاون والا راہ
سباجھا: مہربان
سباہ: بندوبست

سباہڑا: سربالا
سباہو: طاقتور باہواں والا' راجا راون دا خطاب
سبایوں: ملکا سبا دا شہر
سبب: وجھا' کارن' راہ' وسیلا
سبت: سنیچر وار' ہفتے دا دن' عبادت دا دن
سبت: صحیح' پورا' درست' سدھا' شدھ
سبحان اللہ: اللہ' پاک اے' تعجب تے تعریف دا بول
سبحانی: پاک (سبحان)
سبحانی: "ویکھو" سبحانی ما اعظم شانی
- سبحانی ما اعظم شانی: "میری شان کنی وڈی اے"' حضرت بایزید بسطامی وحدت الوجودی دا بول
سبد: شبد' بول
سبد: (فا) ٹوکری' چنگیر
سبز: (مذ/فا) ہرا' ساوا
- سبز قدم: منحوس
سبزوار: گھوڑے دی اک قسم
سبزہ: ہریاول
سبزہ/سبزی: مس پھُٹن دی ہریاول' سبزہ خط
سبزہ زار: ہریالا علاقہ
سبزی: ہریاول' گھاہ' زمین توں اگے ادھ کچے پھَل جو سالن لئی ورتیندے نیں
سبزی خط دی: مُنڈے دے مس پھُٹن ویلے چہرے اُتے ہلکے ہلکے والاں پاروں ہریاول
سبع: (ع) ست
- سبع بقرات: ست گاواں' عزیز مصر دا خاب کہ نیل ندی وچوں ست موٹیاں گاواں نِکلیاں تے ست کمزور گاواں مگروں نکل کے اوہناں نوں کھا گئیاں. حضرت یوسفؑ نے ایہدی تعبیر دسی کہ ست سال وادھو فصل ہووے گی تے مگرلے ست ورھے قحط پوے گا.
- سبع سیارہ: ست سیارے' دُب اکبر' پلنگھ پیڑھی (اصل وچ سیارے نہیں ستارے نیں)
- سبع مثانی: سورت فاتحہ دیاں ست آیتاں
سبقت: پہل' اگے ودھن
سبک: ہولا' نازک' ہلکا پھُلکا
سبل: اکھ دا اِک روگ
سبل: سبیل دی جمع' رستے' راہ (2) طاقتور' موٹا تازا
سبوح: (سا-بو-ح) وڈیائی کرن والا' مداح
سبوح: (سو-بو-ح) بے حد پاک
سبہ: (غ/ا) سبھ' پورا
سبیل: راہ' طریقا' راہ وچ مفت پانی پیاون دا بندوبست' وقف شے جس توں آندا جاندا فائدا لوے
سبیلاں: سبیل دی جمع
سبھا: محفل' سنگت' اسمبلی' اکٹھ
سبھاء: مزاج' انداز' طور طریقا
سبھاندا: سوہندا' زیب دیندا' سجدا
سبھانے: سوہنے
سبھرائیاں: سیانیاں' سمجھدار' سانگتاں
سبھڑے: سبھے' سبھ' سارے
سبھس: سبھناں' سبھ
سبھے: سبھناں
سبھکائی: ہر کوئی (پنجل)
سبھو: سبھ
سپادھا: سپیرا
سپاہڈا: ویکھو "سپادھا"
سپاہیوں: سپاہ توں' فوج
سپاہی پیشا: لڑاکا' بہادر
سپاہیڑا: سپاہیا' محبوبا
سپت: ست
سپت سندھو: ست دریاواں دا دیس' دیس پنجاب دا اک پرانا ناں
سپتر: (س-پُت-تر/س + پتر) چنگا تے قابل پُتر
سپرا: لالی ذات دی اک گوت

سپن ماتر: خاب وانگوں، سپنے ورگا
سپنا: سفنا، خاب
سپند: ہرمل، اک بوٹی دے بی جو مکھدے کولیاں اتے سٹ کے دھوف لیندے نیں
سپورن: پورا، بھریا ہویا، پورا چن، کل
سپے: سپ
سپھل: کامیاب
ست: سچ (2) جھے توں اک ودھ (3) طاقت، ہمت، تران، ساہ، جیون شکتی (4) ستائے جاون دی حالت
- ست گر: سچا گرو
- ست برگا: ست برگ، اک پھل جہدے ست پتر ہوندے نیں
- ست برگے: ست برگا، ست پتیاں والا پیلے رنگ دا اک پھل
- ست جرم: ست جنم، ست پشتاں توں
- ست دیپ: ست جزیرے
- ست دیپ کھنڈ: ساری خشکی، جتھے ساری ابادی اے، ست براعظم
- ست وساں: اک سو چالھی
ستا: سیتا، شری رام چندر دی بیوی
ستار: پردا رکھن والا، رب دا اک صفاتی ناں
ستار: سہ تار، تن تاراں والا اک ساز
ستالی: ودے تان والی، طاقتور، بلوان
ستاوم: مینوں ستایا
ستاویہ: ستائی
ستائش: تعریف صفت
- ستائش خوانی: تعریف، صفت کرن
ستایاں: ستائے ہوئے
ستاونہارا: ستاون والا، دق کرن والا، تنگ کرن والا
ست بنتا: بیوی (ش)
ستتری: ستی، سینتی

سترہ: جسم ڈھکن والا کپڑا، پردا، پردا نشین عورتاں
- ستر بہنا: پردے بیٹھن
- ستر خانے: پردے وچ، زنان خانے
- ستر کرنا: پردا کرن، اپنا آپ لکاون
ستران: (س + تران) طاقت، زور، قوت
- ستران ٹٹن: قوت مدافعت کمزور ہوون، دل ڈبن، صدمے پاروں طاقت نہ رہن
سترانا: طاقتور، بلوان
سترانی: زور نال
سترپگی: ستی ہوئی
سترین: پردے وچ، زنانے خانے
سترمی: ستی
سترمین: ستے ہویاں
ستگور: ست گر، مرشد، سچا گرو
ستم: (مذ/فا) ظلم، تکلیف، انیاں، قہر، غضب
- ستم آموز: ظلم، ظلمی
- ستم گار: ستم کرن والا، ظالم (محبوب)
- ستمگر: ستم گر، ظالم (محبوب)
ستمرانا: طاقتور
ستن: (ک) ستایا جاون، اوازار ہوون، تنگ ہوون، تھکن، بیزار ہوون
ستودہ: تعریف کیتا ہویا، جہدی صفت کیتی گئی ہووے
ستوں دے بتوں، بتوں دے ستوں: بے معنی گلاں کرن، گھڑ دا گھڑ آکھن
ستون: (مذ) تھم
ستوہ: ضرور، لچار، دکھی، مجبوری، تاکید، زور، ذرا (لا)
ستویویں: ستیویں، ستائیویں، 27 ویں
ستی: ستائی ہوئی
ستی: ہندو مت دی اک رسم جس مطابق بیوا عورتاں اپنے خاوند دی لاش نال سڑ مریاں سن۔
ستی: سوون دی حالت وچ

ستے پاہیں: ست طرحاں دا مال ڈنگر
سُتے ادھ ونڈاناں: بنا محنت کتے ادھ دا حقدار بنن
سُتے شیرے بھونک جگایا: بھونک کے سُتے شیر نوں جگا دتا
ستیاں لوک جگاون: مرے لوکاں نوں زندا کرن
ستیندی: ستاندی، تنگ کردی
ستھ: عدالت، پنچایت، سنگت، پرھیا، اکٹھ، کانفرنس، مجلس، جرگا، بندے، بیٹھن دی کھلھی تھاں، ڈنگر بنھن دی تھاں
ستھ: شہت دا چھتا
ستھاپن: (ک) قائم کرن، مقرر کرن، نصب کرن، بناون، گڈن
ستھر: چٹائی، تیلے، گھاہ پھوہ، زمین اُتے وچھیا گھاہ دا بسترا، ماتی پھوڑھی
ستھراون: (ک) صاف کرن، چج نال بناون
ستھرائیں: صفائیاں
ستھل: پٹ، ران، زانو
ستھلاں: ستھل دی جمع، پٹ
ستھن: سلوار
- ستھن دا ساک: زنانی ولوں رشتے دار
ستھوئی: پنڈ پنڈ جا کے چیزاں ویچن والا
ستھوئیاں: ساتھیاں
ستھیے: ستھ، سنگتراش دا اک آلا
ستھیے: ستھ، شہت دا چھتا
ستھیں: ستھ، محفل، عدالت، دربار
سٹ: وار، مار، ضرب
سٹ: دور کر، پرے کر، وگاہ (امر)
سٹ چلسا: سٹ کے، کاہلی نال، بے چجی نال
سٹ دیچن: سٹ دتے جاون
سٹ گھتنا: سٹ دے
سٹا: گیہا، فصل دے بوٹے نال لگا دانیاں والا گچھا
سٹاں: سٹ دی جمع، ماراں، ضرباں
سٹکن: (ک) کھسکن، نسن، بھجن، نٹھن
سٹن: (ک) اُتوں تھلے ڈیگن، پرانہ وگاہون، چھڈن
سٹی: سٹن توں، پائی
سٹیسی: سٹے گا
سٹیندا: سٹدا
سٹیندڑی: سٹدی
سٹیوس: سٹیو سو، اوس سٹیا
سٹھ: پنجاہ توں دس ودھ
سٹھ: طنز، ٹھٹھی، جنج اُتے کسی جاون والی کوئی پھبتی
سٹھنیں: ٹھٹھیاں، طنز، شکائتاں، طعنے مہنے
سٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، میلن
سٹھن: (ک) ٹھٹھیاں بولن، نندن، بھنڈن
سٹھی: سٹھ دناں وچ پکن والا چاول جو دستاں وچ مفید اے
سٹھیں: سٹھ ورھے دی عمروچ
سج: سجاوٹ، زیبائش، سجن توں امر
سج: سجھ، سورج (2) سجن توں (گلا ہوون)
سج گئی: گلی ہو گئی، سجھ گئی
سج سجھ: سڑ سجھ کے، رشک نال
سجا: سزا (بف)
سجادہ: (عر) سجدا کرن دی تھاں، مصلا
سجادہ نشین: مصلے اُتے بہن والا، کسے مزار دا گدی نشین
سجاکھا: نظروالا، جنوں سبھ کجھ دسے (سوجھ + اکھا)
سجان: گیانی، عارف، واقف
سجائے: چنگے، ول
سجرا: تازا
سجڑوں کھبروں: سجے کھبے توں
سجری: سجری، تازی
سجڑے: سجے
سجن: (ک) چھبن، سورن، بنن، دُکھ دیون
سجن: پیارا، دوست، متر، محبوب، ساتھی، بیلی

بجن: (ک) تر ہوون، گلا ہوون
بجن: (ک) سوج توں، سوزش پین، کھلو
بجنوشہ: بجائی
بجو: بھاویں بج جاوے (گلی ہو جاوے)
بجود: سجدا دی جمع، نماز وچ متھا ٹیکن
بجی: سواہ
بجی: اگ اتے بھجا سالم بکرا
بجی: ساری
بجی: اِک بوٹا جدی سواہ کھاری ہوون پاروں کپڑے دھوون دے کم آوندی اے۔
بجیاں: بجیاں
بجھ: سورج
بجھ متا: سورج تپیا
بجھ: بجھن توں امر (2) عقل، بُدھ، سمجھ
بجھاپے: سمجھے
بجھاون: (ک) رمزاں دسن، مشورا دیون
بجھدا: خیال وچ آوندا
بجھم: مینوں سمجھ
بجھن: (ک) بجھن، اوہڑن، چت آون، بجھائی دیون
بجھیے: سمجھے، واقف ہوئیے
سچا: سچ بولن والا، کلبوت، ٹھپا
سچا: پاک، صاف، اصلی، کھرا
سچام: اِک قسم دا گھوڑا
سچانا: چڑی مار
سچاوا: سچ والا
سچڑیاں: سچیاں
سچے: رب سچا، رب، اللہ
سچے آ: سچے ہن
سچیار: سچ بولن والا، سچا
سچیانہ: سچیانا، سچا
سچیاون: (ک) سچا کرن، سچے ثابت کرن
سچیاون: (ک) سچا بناون، کھوٹ کڈھن، کھرا کرن
سچیت: ہشیار
سحاب: بدل، غبار
سحار: سحر دی جمع، سویر
سحبانے: "سحبان" توں، عرب دا اک مشہور فصیح وبلیغ شاعر
سحر: (مث) سویر دا ویلا (مذ) جادو
سحرا: مسحور، جادو وچ قابو
سحری: (مذ) جادوگر (2) مث۔ سویر دا ویلا، پربھات
سحرے: جادوگر، سحر، جادو
سحور: سحری، سویرے
سحوریں: سحور، سحر دی جمع، سویر
سخا: سخاوت
سختی: ڈاڈھ، مشکل
سخن: کلام، گل بات، مِتا، بول، گل
سخندان: شاعر، شعر کہن والا
سخن دے پورے: گل بات دیاہن والے، وعدے دے پابند، گل دے پکے
سخنور: سخن ور، گل کرن والے، شاعر
سخی: (مذ/ع) دان کرن والا، سخاوت کرن والا
سد: (مث) بلاوا، بلاون دی اواز، مرزے دی سر، دردیلی اواز وچ گایا گیت۔ ہیک بلا (کے)
سد بھیجے: بلا گھلے
سد: کندھ، اولھا، پردا، روک
سد سکندری: سکندر بادشاہ دی کندھ جو یاجوج ماجوج قوماں دا راہ ڈکن لئی بنوائی گئی سی۔
سدا: ہمیشا، انت
سدا برت: سدا ورت وچ، ہمیشا چلن والی
سدا: بلاوا
سدانا: بلوانا (سداون توں) اکھوانا، تحفا دینا
سداویں: بلاویں، اکھواویں

سدایوس: اکھوایا

سدرہ: بیری (دا رُکھ)

سدرة المنتہیٰ: بیری دا رُکھ جو بہشت وچ لگا ہویا اے، اخیری حد

سدّن: (ک) بلاون، سد مارن، ہاک مارن، سدا دیون

سدو: بلاؤ، آکھو

سدواہ: (سد+واہ) نیڑے، صرف اینی دور کہ اوتھے اواز اپڑ سکے

سدیا: بلایا

سدیچے: سرلی اواز والے پرندے (لا)

سدیوے: اکھواوے

سِدھ: سدھ، سدھی پیا بندا (لا)

سدھ: کامل ولی (دا)

سُدھ: ہوش، خبر، سار، سمجھ بجھ، اتا پتا، واقفی، چیتا، خبرداری، جانکاری

سَدھ: شدھ، خالص، صاف (لف) بدھ، عقل، سوجھی، سمجھ

–سُدھ بُدھ: سوچ سمجھ، اطلاع، اتا پتا، ہوش

–سدھ لیسی: خبر لوے گا

سدھار: سدھرے ہوئے، برخوردار (2) اصلاح، بھلیائی

سدھارتھ: مہاتما بدھ دا اصل ناں

سدھارن: (ک) جاون، وگجن، کوچ کرن، روان ہوون

سدھاری: گئی

سدھارے: گئے، روانا ہوئے

سدھاتا: ٹریا، چلیا

سدھانی: ٹرگئی، چلی گئی

سدھانے: ٹرگئے، سدھار گئے

سدھاواں: جاواں

سدھاون: (ک) جاون، روانا ہوون (2) سکھاون

سدھائی: گئی

سدھائے: گئے، سدھارے، چلدے ہوئے، اپڑے، پہنچے، گزرے

سدھائیاں: گیاں (2) سکھائیاں، ماہر

سدھایا: گیا

سدھایم: ٹُرگئے، لَد گئے

سدھرا: نیک عادتاں والا، سُدھریا ہویا نیک سبھا والا

سدھر: (مث) ریجھ، اچھیا، خاہش، شوق

سدھراون: (ک) آس کرن، سدھر رکھن، للچاون

سدھرائی: (مث) سدھر کرن والی، تانگھوان، مشتاق، چاہوان

سدھرائے: سدھر وچ، تانگھوان

سدھرائیاں: (1) سدھرائی دی جمع (2) سدھرائی آں، مینوں سدھراے

سدھری: (نا) سدھریا ہویا، نیک

سدھرن: (ک) سَورن، ٹھیک ہوون

سدھڑ: سدھا

–سدھڑا مُونہ نہ دیندے: سدھے مُونہ گل نہیں کردے

سدھو: سددے نیں، بلاندے نیں (ٹانک)

سدھے سار دی: خالص لوہے دی

سڈ: سد، بلاوا، بول

–سڈ آنی: بلا لیاویں

–سڈائے: بلوائے، سدائے، بلا گھلے

–سڈایا: اکھوایا

سڈا: ضد، اصرار، رہاڑ

سڈکرے: بلاوے، سدے

سڈورڈ: اوہ بول جو بھنڈ لوک تقریباں وچ پڑھدے نیں

سڈول: چنگے ڈول والا، سوہنا

سڈیسیں: اکھواواں گے

سڈیندی: اکھواندی

سڈویں: اکھاویں
سڈھا: نرجھ
سُر: (مذ/ مث) سروٹ' سِکھے پتراں والا گھاہ جو وڈا ہو کے کانے بن جاندا اے' سرکنڈا
سر: (مذ) تلاء' سرودر' چھپڑ' ٹوبھا (2) تیر (دا)
سر: سرن توں امر تے حاصل مصدر' فتح کامیابی' حاصل' حصول' جو سرا
-سر کرن: فتح پاون' کامیاب ہوون
سر: جسم دا موڈھیاں توں اُتلا حصّا (2) مُراد وال (بف)
-سر اُپر چھڈ بھار: بھاویں سر دا بھار دھڑ توں لتھ جاوے۔ بھاویں سر لتھ جاوے
-سراستان: سر استاد' رب
-سرانہ: سردیون والا' سرتال کھیڈن والا
-سر بھرنے: سر دے بھار
-سر بھونڈ: سر خاک الود
-سر پر چشم: سر اکھاں اُتے (مم)
-سر پوم مری: میرے سر موت پوے' میں مر جاواں (خف)
-سر تے کنڈڑا ہون: کسے اُتے قابو ہوون' ہدایت دیون جوگا ہوون
-سر چھائی: سر سواہ
-سردار آویزی: دار اُتے لٹکدے سر والا
-سر سجدے سٹے: سجدے وچ سر رکھے
-سرفروش: سر ویچن والے' سر قربان کرن والے' بہادر
-سرپا: سر پیر' پورا جسم
-سرورتی: سر اُتے ورتی' ہڈ ورتی
سِر: بھیت' راز
-سردار: بھیتی' راز دار
سر ذرہ نہ لدھا: (الیں) راز وچوں تھوڑا جیہا ملیا
-سر سبحانی: حضرت بایزید بسطامیؒ دے بول ول اشارا اے۔ ویکھو "سبحانی ما اعظم شانی"
-سر نہان: گجھا راز' بھیت
سُر: راگ مطابق کڈھی گئی اواز (2) مناسب ورتارا (3) اک پنجابی لوک گیت
سرا: حد' کنارا' بنا
سراب: (مذ) رتیلی تھاں وچ چمن والا پانی دا بھلیکھا
سراپ: فقیر دی بددعا
سراپوں: سراپ توں' فقیری بددعا
سراٹا: پرندے دے اُڈن دی اواز' تیر دی اواز' تیز ہوا دی اواز
سراج: (مذ/ ع) چراغ' دیوا
سراج المنیر: چمکدا دیوا' روشن دیوا
سرادھ: شرادھ' ایمان رکھن' منن' مُردے نھاون دی ہندو رسم
سراڑے: سرڑ دی اواز نال' سراٹے' تیر وانگوں تیز
سراسر: اُکا' بلکل' پورے دا پورا' اک سرے توں دوجے سرے تیک
سراغ: (مذ/ فا) نشان' سُوہ' اتا پتا
سراں دے مرگ: تیر کھاون لئی بنے ہرن (محبت دے تیر کھاون توں تیار لوک)
سراندی: سرھاندی' سرھانے' سر والے پاسے
سراندیپ: لنکا دا جزیرا
سرانے: سران' سان' دھار تیز کرن دا پتھر
سراہون: (ک) سلاہون' صفت کرن' وڈیاون' پسند کرن
سراہی: تعریف
سراہ: سراں
سرایت: اثر' رچن' وڑن (سرایت کرن)
سرب: سبھ' سارا
-سرب ے: سبھ وچ سمایا ہویا' رب دا اک صفاتی ناں

سُرب: سیسا، سِکا
سربالڑا: سربالا
سربھرے: سر بھرنے، سِردے بھار
سرپاہ: (مذ) سروپا، خلعت، سرتوں پیراں تیک دا لباس، ویاہ دا جوڑا
سرپرہ: لازمی، ضروری، یقینی، پکّی گل
سرپوش: (مث) سر ڈھکن والی شے، پردے، مُونہہ دا بند
سُرت: (مث) ہوش، سمجھ، عقل، توجا، یاد، سمجھ بُجھ
سرتا: (مذ) سرت والا، سیانا
سرجا: سرزے دے بھرا دا ناں
سرجن: (ک) پیدا کرن، رچن، بناون
-سرجنہار: سرجن ہار، خالق، بناون والا، رب
-سرجنہارا: سرجنہار
سرجن: (ک) ورجن، پرچن، تسلی ہوون
سرچن: (ک) مانجن، دھوون، کچھن
سرچیں: (سر-چے-ں) مطمئن ہوویں، پرچیں
سُرخا: (مذ) سوہا، لال (2) اک قسم دا کبوتر (3) اک قسم دا گھوڑا
سرخرو: سرخ رو، لال مُونہہ والا، کامیاب
سرد: (فا) ٹھنڈا، ٹھنڈی
-سرد اساس: ٹھنڈا ساہ، ٹھنڈی ہاہ
-سرد شوکارا: ٹھنڈا ساہ
-سرد نہ ہووس چھاتی: اوہدا سینا ٹھنڈا نہیں ہوندا (ہر ویلے اوہدے سینے وچ پریم دی اگ بلدی رہندی اے)
سرد ہووے دل سڑدا: سڑدے دل وچ ٹھنڈ پوے
سردا: بنڈا، بُجھدا، ہوندا ("سرن" توں)
سردار: (مذ/فا) اچا، وڈا، حاکم
سردائی: ٹھنڈیائی، گریاں وغیرہ گھوٹ کے بنایا گیا پیون
سردول: شیر، بہادر (نج)
سردہی: سرڈاہن والا، بدو بدی لڑائی لین والا
سردی: بندی، پوری ہوندی (2) ٹھنڈ، پالا
سردیاں: (سر-دے-آ-ں) سردے ہویاں، استطاعت دے باوجود
سردیاں: (سر-دی-آں) سرد مہری، غفلت (2) ٹھنڈا موسم
سردھول: سردار، سردول
سرراٹے: سراٹے، ہوا دے تیز چلن دی اواز
سرڑاٹے: گرجھ بولے
سرس: ودھیا، عمدا، رس دار، ہری بھری
سرسا: سرس (2) تلے والا وڈا کڑچھا
سرسام: دماغ نوں ورم آون دی بیماری
سرساں: مینوں سرے گا، مینوں جچے گا، برداشت کراں گی، سہواں گی
سرساہی: اک نِکا تول، زمین ماپن دا ماپ جو مرلے دا نوواں حصّا ہوندا اے
سرسبز: ہرا بھرا، خشحال، جوان، تازا
سرسکے مچھ مردے: سو کے پاروں مردے ہوئے مچھ
سرس: (ک؟) رجن، سیر ہوون
سرسے: دسر ہووے گی
سرشار: مگن، محو، مست، بھریا ہویا، لبریز، موتھا مُونہہ
سرشت: (س-رش-ت) (مث) خُو، عادت، سبھا، ضمیر
سرشتہ: (س-رش-تا) (مث) سرشت، خو، عادت
سرشتہ: سلسلا، پروگرام
سرشتے: ویکھو "سرشت"
سرشک: (مذ) قطرا، اتھرو
سرطان: سرطان، کیکڑا (2) اک برج دا ناں

سرطانے: برج سرطان
سرہا: شرع (ٹانک)
سرک: (س-رک) کھسک
سرکاج: چنگا کم
سرکار: (مث/فا) حکومت (2) وڈیائی دا بول (3) شاہ محمد نے رنجیت سنگھ مُراد لیا اے جنھے 1857ب وچ سرکار' اکھواونا شروع کیتا سی
سرکار: ضلع' ڈویژن' حکومت
سرکار: کم کردیاں' کم وچ
سرکاری: رب دا' سرکار دا' حکومت دا
سرکپ: اک داستانی راجا جو جوئے وچ ہرن والیاں نوں قیدی بنا کے اوہناں دے سر وڈھ لیندا سی۔ اوہدے بارے بہت سارے قصے مشہور نیں
سرکروا: آگو' وڈیرا' اگے رہن والا' پہلی صف دا' سردار
سرکروی: سرکروا
سرکروے: سرکروا' وڈے آگو' امیر وزیر
سرکش: (فا) باغی' نافرمان' نابر
سرکشی: سرکش ہوون دی حالت' بغاوت' نابری' نافرمانی
سرکن: (ک) ہولی ہولی اگے ودھنا' کھسکنا
سرکن: (ک) سرلاون' ر-سنگن' ہولے ہولے ترن (جوں وغیرا دا) (2) نکے نکے گھُٹ بھرن
سرکنا: رسے نال پشو گھیر لیاون
سرکہ: (سر-کا/مذ/فا) انگوریاں ہور پھلاں دے رس نوں بنائی کھٹائی۔ تیزاب وچ پانی پا کے وی بنائی جاندی اے۔ دواواں تے کھاوناں وچ ورتیندی اے۔
سُرکے: نکے نکے گھُٹ بھرے (ویکھو "سرکن") (2) مائل ہووے' رخ کرے
سرکیاں: سر-کی-آں) گھٹ
سرکھوری: جیون ساتھی (لہ)
سرگ: سورگ' جنت (مم)
-سرگ دیاں: جنتی' جنت دیاں (وا)
سرگرداں: حیران' پریشان' بہت رُجھیا ہویا ہوون پاروں پریشان
سرگزشت: (فا/مث) ہڈ ورتی' سرورتی
سرگشتہ: (فا) حیران پریشان
سرگل: گیند' گولی
سرگم: ست سُراں دی سانجھ
سرگن: نے منتاں دے' رب دا منتاں نے روپ
سرگھم: ویکھو "سرگم"
سرگھی: پربھات' دمّی' اصل لفظ "سحری" اے جو پنجابی تلفظ وچ سرگھی ہو گیا
سرلاون: (ک) سر سرکرن' ر-سنگن
سرمایہ: (مذ/فا) پونجی' راس' دھری دھرائی
سرمچو: (مذ) اکھاں وچ سُرما پاون والی سلائی
سرمد: سدا رہن والا' رب دا صفاتی ناں (2) دلی دے مشہور صوفی بزرگ جہناں نوں اورنگ زیب نے دارا شکوہ دا سنگی ہوون پاروں قتل کروا دتا سی
سرمو: وال دے برجنا' ذرا ماسا
سرمے سرمچو: سرمے دانی وچ سرمچو' زنا دا فعل (وا)
سرمیٹوں: سُرے نال
سرن: شرن' پناہ (ٹانک)
سرنامہ: سرناواں' عنوان
سرناہی: شرنائی' نفیری
سرنائی: مشک (2) پناہ (3) شرنائی' اک ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے
سرندے: (س-رن-دے) سر بناون/وجاون والے
سرندہ: ساز
سرنگ: اک قسم دا گھوڑا (لہ) (2) چٹّے رنگ والا
سرنگڑا: (س-رنگ-ڑا) خوش رنگ' سوہنے رنگ دا (2) ساون دے مہینے دی سوہنی ہریاول

سرنگوں: نیویں سروالا' تھلے' نیواں
سرنگی: سارنگی' اک ساز دا ناں
سرنوح: حضرت نوحؑ سے سیلاب دی پدھر
سرن: (ک) بنن' توفیق ہووݨ
سرن: (ک) پورا ہووݨ' مکمل ہووݨ
سرن: (ک) اگانہ ودھن' سرکݨ
سرو: (سر۔او/سرشو) سدھا اُتانہ نوں جاوݨ والا اک رُکھ جنوں محبوب دے قد نال تشبیہ دِتی جاندی اے
سرواہ: بھروسا
سرواہی: سروہی شہر دی بنی دو دھاری تلوار (عام تلوار نوں وی کہ لیندے نیں)
سرواہیاں: سرواہی دی جمع' تلواراں
سروپ: سوہنا روپ
سروپا: خلعت' سر توں پیر تک دا قیمتی لباس
سروتے: سامعین' حاضری' حاضرین مجلس (عم/وا)
سروشٹ: سر' کانیاں والا تیز پتراں دا گھاہ
سرود: راگ' اک ساز دا ناں
-سروداں: سرود دی جمع
-سرودے: سرود وچ' سرود
سرود کیتا: گایا
سرود کرنا: گاوݨ' راگ کرݨ
سرور: (مذ/ع) نشے دی لور' خشی' مستی
سرور: (مذ/ع) سردار' آگو
سرور عالمؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' دنیا دے سردار
سرور کائناتؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' کائنات دے سردار
سرور: صاف پانی' جھیل' تلاء' چشما' دریا (بف)
سروسیں: سبھ توں
سروش: (مذ/فا) خبر لیاوݨ والا' سنیہا لیاوݨ والا' حضرت جبرائیلؑ
سروں لاہنا: پگڑی لاہݨ' بے عزتی کرݨ

سروں: سر دی جمع
سرہاندی: سرھاندی' سرھانے
سرہوں: سرہیوں
-سرہوں جمانا: تلی اُتے سرہوں جماوݨ' چھیتی کوئی بنا کڈھ لیݨ
سری سرو: اک حدیث جیدا ترجمہ اے "انسان میرا راز اے تے میں اوہدا راز آں"
سری قلبی روحی: ریاضت دیاں تن منزلاں
سرے: سرن توں' پورا ہووے' ہوسکے' بن جاوݨ
سرے تے: کنڈھے اُتے' سر اُتے' وادھو
سریالا: (مذ) سلیارا' کنڈیارے بی والا گھاہ
سریانی: اک قدیم زبان جس وچ انجیل لکھی سی
سریر: (مذ) جسم' جسا (2) شاہی تخت
سریروں: جسم وچوں' سریر توں
سریرے: سریر' شاہی تخت
سریش: (مث) اک لیسدار شے جو کاغذ وغیرا جوڑن دے کم آوندی اے
سریں: سر اُتے
سرین: کُولھے' چُوکنے' چتڑ
سرینہ: شرینہ دا رُکھ
سریوں: مُڈھوں' شروع توں' سرے توں
سرھاندی: سرھانے
سڑاپڑے: ساڑے' حسد
سڑاپے: ساڑا' حسد
سڑپن: (ک) گھٹ بھرن' چوسن' سڑا کے نال پیوݨ
سڑک: (مث) پکا راہ
سڑکن: (ک) سڑن' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرݨ
سڑکن: (ک) سڑسڑ کرن' اواز نال گھٹ بھرن
سڑم: میں سڑدا آں (خف)
سڑن: (ک) ساڑا' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرݨ' سکن' بوچھڑن' ترکن' سواہ ہووݨ' بلن
سڑول: (مث) سڑی ہوئی' گلی ہوئی
سڑیندا: ساڑدا

سڑھن: (ک) سیک یاں تاء پاروں دُدھ وچوں پانی گھٹ یاں مک جاون (2) مکھ پاروں آندراں دا بولن

سزا: (مث/فا) منڈے کم پاروں کسے نال کیتا گیا ورتاوا

سزاوار: جہنوں سزا دتی جاوے، سزا دا مستحق

سس: (مث) ووہٹی یاں خاوند دی ماں

ست: ستاپن

سُست: کمزور، نڈھال، ماندا، آلکسی، ڈھلا

ستا: تھوڑ ملا، عام ملدا

ستاون: (ک) ساہ کڈھن، تھکیواں لاہون

سستی مہیاں: اسانی نال مناں، سوکھا مناں

سسری: (سُس۔ری/ مث) کنک یاں اناج نوں لگن والا اک کیڑا

سسکار: سردا ساڑن دا کم

سسکن: (ک) ڈسکن، رووَن

سسلاون: (ک) ویکھو "سسکن"

سسی: نوعمر بھیڈ جو پہلی وار سُئی جارہی ہووے، مُیار (جمع : سسیاں) (2) لوک قصے دی مشہور پاتر جہدا پنوں نال پیار چلیا سی۔

سطوات: (عر) سطوت دی جمع، رعب داب، شان، وڈیائی

سطواتاں: ویکھو "سطوات"

سعادت: (مث/عر) نیک بختی، خُش بختی، اقبال مندی، خُش قسمتی (2) آکھے لگن دا گُن

سعد: (مذ/عر) نیک بخت (2) صاعد، لطف علی دے رقصاً "سیف الملوک" وچ وزیر زادے دا ناں

سعداں: سعد دی جمع

سعدین: سعادت مند، خُش قسمتاں

سعود: نیک ہوون

سعی: (مث/عر) کوشش، جتن (2) حج دا اِک عمل

سعیا: سعی، کوشش، سعی کرو، جتن کرو

سعید: (مذ/عر) خش نصیب، نیک بخت

سعیر: دوزخ دی چوتھی پرت، تیز اگ

سفاک: خونی، قاتل، ظالم

سفاہت: کمینگی

سفر: (مذ/ع) پینڈا، مسافری

سفرالعشق: کتاب "سیف الملوک" دا اصل ناں

سُفرہ: کھاون

سفرے: سفرہ، دسترخان، توشہ

سفل واِئی: کمینا، گھٹیا پن

سفلہ: (مذ/ع) ہوچھا، نیچ، کمینا

سفلی: ہوچھے، کمینے (علی)

سفلے: کمینے، کم ظرف

سفنا: سپنا، خاب

سفنہ: ویکھو "سفنا"

سفید: چٹا، گورا

سفیدے: سفیدا، یوکلپٹس دا رُکھ جو بڑا اُچا تے سدھا ہوندا اے، اوہدا تنا سفید رنگ دا ہوندا اے

سقر: (مذ/ع) دوزخ، جہنم

سقراط: یونان دا پرسدھ فلسفی، افلاطون دا استاد، اوہدیاں گلاں ویلے دے حاکماں تے مذہبی آگوواں نوں نہیں بھجدیاں سن ایس لئی اوہنوں زہر پیالا پینا پیا۔

سقف: چھت، کوٹھا، سائبان

سقفے: ویکھو "سقف"

سقلات/ سقلاط: گلناری، قرمزی یاں نیلے رنگ دا مخملی کپڑا

سقیم: روگی، بیمار، خستا، سقم والا

سک: (مذ) رُکھ دی چھل (2) سکا ہوون دی حالت، سکڑا، ونداسا

سِک: علاقا، اصل لفظ "شق" اے

- سکدار: سردار، چودھری

- سکداری: چودھراٹ، علاقے دی حکمرانی

سک: تانگھ، اِچھیا، تمنا، شوق، اڈیک

سکّا: (مذ) کرم' نیڑلا رشتے دار (مث: سکی)
سِکّا: (مذ) پیسا' اک سستی دھات
سکارن: (ک) وصول کرن
سکالے: سکارے' سکائے' خشک کرے
سکاوت: (مث) سکا ہوون
سکاوت والے: سکے رشتے دار' عزیز
سکاہاں: اسیں سک وچ آں' اسیں ترسدے آں
سکت: (مث) ہمت' برداشت' تران' طاقت
سکت: (مث) سکن' سک ہوون
-سکت سکت: سکدیاں
سکچن: (ک) سنگڑن' کٹھا ہوون' سنگن' شرماون' جھکن
سکچے دوہیں: اپنے تھاں سر ہو گئے
سکدا: سک وچ
سکدار: شقدار' سردار' چودھری' حاکم
سکدی: منتظر' اڈیکوان
سکدیاں: سک والیاں نوں
سکر: (مذ/ع) نشا' مستی
سکران: مستی
سکڑن: (ک) سنگڑن' اکٹھا ہوون
سکڑے: سکے' رشتے دار' لکڑ دی چھِل
سکسیں: سکیں گا
سکلن: (ک) جمع ہوون' اکٹھا ہوون' وصول ہوون
سکنات: سکون' رکن
سکندر: سکندر یونانی' مقدونیا دا حاکم جنھے دنیا دے کئی دیس فتح کیتے اخیر پنجاب تک آیا پر پنجاب نوں پوری طرحاں فتح نہ کر سکیا. جنگ وچ اوہنوں اک تیر وجیا جہدے زخم پاروں راہ جاندیاں مر گیا.
-سکندر نامہ: فارسی وچ اک شعری کتاب جس وچ سکندر دیاں فتحاں دا حال اے.
سکن: (ک) ہمت رکھن' لائق ہوون' قابل ہوون' جوگ ہوون' ممکن ہوون
سکن: (ک) سیکیا جاون' گرم ہوون
سِکن: (ک) تانگھ کرن' آس کرن' سِک رکھن
سُکن: (ک) خشک ہوون' سوکا پین
سکنا: من دی اچھیا رکھن' اڈیک کرن
سکوپت: مٹھی نیندر
سکوت: (ع) خموشی' چپ چاں
سکوتوں: سکون توں' سکون' جزم
سکے: سک کرے' سک کروا اے
سکیاں: رشتے دار' نیڑلے ساک
سکیت: تنگ' سنگڑیا ہویا (2) مشکل (3) سکا ہوون
سکیل: لوہے دی قسم
سکیلے: سکیل' لوہے دی قسم
سِکھ: سکھن توں امر تے حاصل مصدر (2) گرو نانک جی نوں منن والا
-سکھ شناس: پچھان تے سِکھ لے (مم)
سُکھ: (مذ) چین' ارام' سکون
-سکھ مندر: ارام دی تھاں' سکھ دی تھاں
سکھالا: سکھی (2) سوکھا' اسان' سکھلا
سکھالے: سکھائے
سکھاول: پالکی
سُکھاون: (ک) سکھ دیون' راس آون (کوئی شے) بھاون' چنگا لگن
سکھاوے: چنگی لگے' راس آوے
سکھالیاں: سوکھیاں' سکھ چین نال رہن والیاں
سکھاندا: راس آوندا' سوکھا رہندا' ہور ویکھو "سکھاون"
سکھاندی: مناسب' موزوں
سِکھایم: میتوں سکھائے' میتوں راس آوے' چنگا لگے
سکھایوس: سکھایا سو
سکھپال: سواری دی ڈولی
سِکھر: شکر (Climax) سمجھ توں اُپرلی حد' ٹیسی' اُچیائی

۔بکھراں: بکھر دی جمع' پہاڑی چوٹی' اُچیائی' ٹیسی

سکھرائی: (مذ) سکھ' چین' ارام

۔ سکھڑے: سکھڑا دی جمع' سکھ

سکھلّی: سکھالی' سوکھی' اسان

سکھن: (ک) جانن' علم حاصل کرن' تجربا کرن

سکھن: (ک) منت منن' مراد منگن

سکھنا: خالی' محروم' کھوکھلا

سکھنا آیا ای: سکھنا لازمی اے' سکھن دا حکم

سکھی: (مث) سہیلی

سکھیا: (مث) نصیحت' مریدی' شگردی

سکھیارا: سوکھا وسن والا' سکھی

سکھیلے: سکھ والے' سکھی

سکھیں: سکھ نال

سگ: (مذ/فا) کُتا

سگاں: سگ دی جمع' کُتے

سگچن: (ک) رسن وسن' پیار مروت نال رہن

سگر: زہری (2) سارا' پورا' بڑے

سگریں: بکے

سگسار: کُتے دے جسم والی اک فرضی قوم جہدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے

سگل: پورا' سارا' سبھ

سگلا: پورا' سارا' سبھ' بچا' سگل

سگندھ: (مث) خشبو

سگن: (ک) سگن (2) شگن' کوئی کم کرن توں پہلاں اوہدے چنگ مندے دا گویڑ

سگواں: (مذ) ہوبہو' اُنجے دا اُنجے' بعینہ

سگوریاں: بہار والا

۔سدا سگوریاں: سدا بہار

سگویں: سگواں دا وٹیا رُوپ' اُنجے دا اُنجے

سگیت: (سگی۔ت) ساتھی' متر' رشتے دار' سکے (ناٹک)

سگھڑ: (س + گھڑ) چنگی طرحاں گھڑیا ہویا' مہذب' بچا' سیانا

سگھڑن: (ک) سگھڑ ہوون' سیانا ہوون

سگھڑے: چھیتی

سگھی: سکی

سگھیڑا: موری کر کے' پرو کے

سَل: پھٹ' زخم

سِل: پدھرا پتھر' سیٹ ورگا پتھر' پتھر

سلاح: ہتھیار' اسلحا

سلاخ: لوہے دی سیخ یاں ڈانگ

سلاری: سونے چاندی دے کم دے حاشیے والی شال یاں چدر

سلاسل: ہتھکڑیاں' بیڑیاں

سلاطین: سلطان توں جمع' بہت سارے بادشاہ

سُلاک: سیخ' سلاخ (مم)

سلام: (مذ/ع) سلامتی دی دعا' درود

سلامت: درست' قائم دائم' پورا

سلاں: "سل" دی جمع' زخم' پھٹ

سلاہون: (ک) سراہون' صفت کرن' پسند کرن

سلاہندی اے: تعریف کردی اے

سلاہیے: تعریف کریئے

سُلایا: سوایا

سلب: (ع) لیجاون' مکاون' کھوہون

سلب ثبوت: نفی تے اثبات' تصوف دیاں دو اصلاحواں

سلخ: چن تے سورج دا میل

سلن: (ک) گنڈھن' جوڑن' دو رسیاں نوں خاص طریقے نال جوڑن

سُلسبیل: (مث/ع) جنت دا اک چشما تے نہر

سلسلاون: (ک) سرسراون' رینگن (کیڑے دا)' رگلا ہوون' ہلن

سلسلہ: لڑی' سنگلی' زنجیر' ترتیب

سلطان: (مذ/ع) بادشاہ' قدرت' دلیل' حجت (2)

مقبل دی "ہیر" وچ ہیر دے بھرا دا ناں (3) صاحباں دا اک شریک

سلطانہ: سلطان توں مونث (2) سلطانی، سلطان

سلک: لائن، پال، راہ

سلکے: سلگے، دھکھے

سلکھنا: سوہنا (ورت: سلکھنی، سلکھنے)

سلکھنی: (مث) بھاگوان، سوہنی، چنگیاں عادتاں والی سوہنی (2) خالی، کھوکھلی

سلگت: دھکھدی آں

سُلگن: (ک) مچن، دھکھن، بلن، تھکن، دکھن، سڑن، دھجن

سُلَم: منن، تسلیم کرن، اطاعت

سلماں/سلمان: حضرت سلمان فارسیؓ رسول کریمؐ دے اک صحابی

سلنا: چوراں دا چوری توں پہلاں شے نوں دنے تاڑن

سلوا/ سلویٰ: (مذ/ع) دھنیے ورگی اکھی شے جو بن واس سمے بنی اسرائیل نوں اساناں اُتر کے ملدی رہی (من تے سلویٰ)

سلواڑ: سارے سیال، سیال برادری (سارے جٹ =جٹاڑ)

سلواہن: (مذ) سالباہن، پورن بھگت دا پیو، سیالکوٹ دا مشہور راجا جس بارے کئی قصے مشہور ہن

سلوتر: (مذ) ڈنڈا (خاص کر بھنگ گھوٹن والا)

سلوتری: (مذ) ڈنگر ڈاکٹر

سلوک: مل ورتن (2) رب دی تعریف لکھن لئی کیتا گیا روحانی جتن

سلوکا: شلوک، دوہڑے (نانک)

سلونا: لونا (2) سالن (3) ساولا

سلونے: نمکین، لونے (2) ساولے، پکے رنگ دے

سلھاش: پنڈے اُتے جوں دنی کرن

سلیارا: سرالا، کنڈیارے لی والا اک قسم دا گھاہ

سلیتا: سازو سامان ہیٹھے پاون والا کپڑا

سلیتی: سلیتے، ویکھو "سلیتا"

سلیتیاں: کناتاں

سلیٹا: (سلے + ٹا) سیال قوم دا، سیال

سلیٹی: (سلے + ٹی) سیالاں دی دھی، سیال قوم دی عورت

سلیماں/سلیمان: اک پیغمبر جو جناں پریاں اُتے وی حکمرانی رکھدے سن ایہدے نال نال پرندے حیوان وی اوہناں دے ماتحت سن

-سلیمان سکندروں: حضرت سلیمان توں لے کے سکندر تک

سلھ: (مذ) برداشت دی قوت، سہ

سِلھ: اِٹ، وڈی چٹان دا ٹوٹا، سِل

سلھابن: (ک) ولھن، گلا ہوون

سُلھن: (ک) پھیکن، ونھن، موری کرن، لوہے دی سلاخ نال موری کرن

سِلھن: (ک) ولھن، گلا ہوون

سِلھی: ونھی

سلھیندیاں: سلھداں، چوبھدیاں، چھانٹی کردیاں

سَم: زہر (2) رِصا

-سم کرنا: سوں کے (دمودر)

-سم ساغری: پیالے ورگا (نج)

سِم: سِمن توں، چوون، وسن

سُم: سوں (2) گھوڑے دے پنجے

سما: ویلا، وقت، سماں، حالت

سما: (سماء) (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

سما/سماء: (مذ/ع) اسمان

-سمائی: اسمانی (رنگ) اسمان دا

سماج: (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

-سماجی: سماج نال تعلق رکھدا

ساجت: (مث) منت، ترلا

سادھ: گیان دھیان دی حالت یاں تھاں

سمادھی: مراقبا' یوگ دا اٹھواں تے آخری رنگ'
سمادھ لاون دی تھاں
سمار: سمر' ورد' ذکر
سماگ: (ذ/ع) سنن' قوالی دا سُننا
سمال: (امر) یاد رکھ' چیتے کر
سمالے: سمل' سامان' وست' آرائش تے سجاوٹ دا سامان
سمانا: سامان' عزت' وقار
سماون: (ک) رچن' جذب ہوون' سما جاون
سماوے: وساندا اے (ناٹک)
سماواں: سوں رہواں' سوں جاواں
سمائی: سماء توں' اسمان' اسمان دا' اسمانی (رنگ وغیرا)
سمبرن: (ک) بہارن' جھاڑو پھیرن' صفائی کرن
سمبلن: (ک) کٹھے کپڑے چنن' ہار شنگار کرن
سمبھیں: سمباں' سم' گھوڑے دے کھُر
سمت: بکری ورھا
سمت: طرف' پاسا
سمٹن: (ک) سمٹرن' اکٹھا ہوون' سکڑن
سمجھ: (مث) عقل' بُدھ' سمجھن دی حالت
— سمجھ ستایا: (مث) عقل نے مینوں تنگ کیتا اے
سمجھن: (ک) جانن' سمجھ وچ لیاون' علم رکھن' آگاہ ہوون
سمجھیوس: اوس سمجھیا
سمرا: سوندا
سمر: سمرن توں امر تے حاصل مصدر' یاد کرن' حفظ کرن
سمراں: ویکھو "سمر"
سمرت: زبانی یاد (دا)
سمرنا: ذکر کرن' تسبی' اوہ مالا جس نال ذکر کیتا جاندا اے' رنگی مالا
سمرن: (ک) جپن' سمالن' مدد کرن' یاد کرن
سمرن: (ک) سوون
سمرنی: جپ' مالا' رب دا ناں جپن
سمسیا: (س-مس-سیا) مشکل' مسئلہ' اُلجھن
سمکالی: (مذ) اِکو سمے دا' نال دے سمے دا' ہم عصر
سمل: (س-ل) پُونجی' سرمایا' سفر خرچ' راہ دا خرچ' وراثت' خزانا
سملے: سنبھال کے
سُمن: یاسمن دا پھُل' چنبیلی
سمند: (مذ/فا) زرد رنگ دے گھوڑے دی اک قسم
سمنداں: سمند دی جمع
سمندی: سمند گھوڑے نال تعلق رکھدا
سمند مدھانا: (س-مس-و) سمندر (پانی) وچ مدھانی' فضول کم
سمندر: (مذ) اک کیڑا جو اگ وچ جمدا اے تے اگ ای اوہدی خوراک اے۔ جدوں اگ مسلسل بلدی رہوے تاں ایہ جیوندے نیں تے اگ وچوں باہر کڈھن نال مرجاندے نیں
سمندر: (مذ) ساگر
سمن: (ک) چوون' چکھن' تھبکا تھبکا کر کے ڈگن
سُمن: (ک) سوون
سمو: سموون توں امر تے حاصل مصدر
سمو جاتا: گرم پانی دا ٹھنڈے وچ رل کے آپ وی ٹھنڈا سو جانا' رل جاون' ٹھنڈا ٹھنڈا ہوون (دا)
سمور: (مذ/فا) کھل دا نرمیاں والاں والا قیمتی کپڑا
سموسا/سموسہ: کنمے میدے وچ آلو' قیمہ یاں ہور چیزاں بھر کے تلی ہوئی نمکونی شے
سمول: سارا' پورا' سمچا (و۔ر سمولوں' سمولی)
سمولے: سانجھے' اکٹھے' سمچے' اکٹھے ہوئے' جمع ہوئے
سموند: سمندر
سموم: گرم ہوا' لو

سموی: ویکھو "سموم"
سمالی: سنبھالی
سمیوے: سوویے' سویے
سمی: ہلکے قدماں تے ست رفتار دا ناچ
سمیاں: ڈھول سمی دا ڈرانا
سمے: ویلے
سمیان: سامان
سمیانا(ل): سمیان' سامان
سمیٹن: (ک) سانبھن' اکٹھا کرن' ہونجن
سمیع: سُنن یاں سناون والا' رب دا اک صفاتی ناں
سمیں: (غ،ا) سے' سووین' ستے
سمھار: چیتے کر' یاد کر' سمھال
سمھال: سنبھال' چیتے کر' یاد رکھ
سمھالن: (ک) چیتے کرن' یاد کرن' ورد کرن' جپن
سمھالوں: سمھال توں' یاد
سمھن: (ک) سون
سن: سے' ویلے' سال' ست
سن نوں سن: برابر دا جوڑ
سن: ادھرنگ' فالج' لقوا
سن مکھ: سرخرو' کامیاب
سن: لگ' وران' سُنا
-سن سادھ دی منڈلی: قبرستان ورگا حال
سنات: بنویں ذات' گوت
سناری: سنہری' سونے رنگی (2) اک قسم دا گھوڑا
سنارے: (مذ) سنار' سنیارا' سونے دا کم کرن والا
سناسی: سنیاسی' سادھ' جوگی
سنان: نیزا' برچھی
سُنب: (مذ) سُم' گھوڑے دا کھر
سنبی: نی ٹھنی' سجی ہوئی' نجی نبی' شنگاری ہوئی
سنبھار: سنبھال
سنبھاراں: چیتے رکھاں
سنبھالنا: سمھالن' سہارا دیون' پالن
سنبھالو: اک دُکھ جیدے پُتر انسانی جتھ ورگے ہوندے نیں' پُتر اُبال کے ورم والی تھاں دھوون نال ارام آجاندا اے
سنبھل: یوپی دا اک شہر
سنت: (مذ/سن-ت) صوفی' سدھ راہ چلن والا' رب پریمی' سادھو
سُنت: (مث/عر/سُن-نت) اوہ کم جو رسول پاکؐ نے آپ کیتے یاں کرن دا حکم دِتا (2) لوٹے دی ٹُوٹی (3) منڈے دا ختنا کرن دی رسم (4) اوہ نمازاں جنہاں دا درجا فرض نمازاں توں گھٹ تے نفل توں ودھ اے
سنتاپ: ساڑن والی گرمی' تکلیف' سوز' دُکھ' مصیبت
سنتو: کھوہ چوں پانی کڈھن دا بوکا
سنتوکھ: قناعت' صبر' لالچ نہ کرن
سنتوکھن: (ک) صبرکرن' بس کرن' کم نہ کرن' ٹھپن (کتاب وغیرا)
سنتی بہنا: سنتاں کراون' ختنے کراون' مسلمانی کراون
سنج: شام' ترکال' سنجھ
سنج: کٹھا کیتا (نانک/ ممم)
سنج: (مث) سنجی' وران' ورانی'
سنج برہ: وران علاقے
- سنج واہ: ورانا
سنجا: وران' بے اباد
سنجاب: کپڑے دی اک قسم' سنجاف' کور
سنجاپن: (ک) پچھاتیا جاپن' معلوم ہوون' جاپن
سنجاپے: پچھاتے
سنجاتا: پچھاتیا
سنجایا: کامیاب
سنجاف: اُچھاڑ' جھالر
سنجان: (مث) پچھان

سنجائی: سنجھائی، پچھانی
سنجد: بیر ورگا اِک پھل
سُنجڑا: وران، سُنجا
سُنجڑی: سُنجی، وران، بے خبری وچ، اکلی، ہنا رائکی
سنجڑے: وِرانیاں
سنجریں: سٹاواں گے
سنجن: (ک) سنجرن، گلا کرن، بھیون، پانی دیون، سنجائی کرن
سنجوگ: چنگا میل، قسمت راہیں ملاپ، ویاہ (2) دو ستاریاں دا اک برج وچ ملاپ، اتفاق، حادثا، جسم تے روح دا ملاپ
سنجی: وران، بد بخت، نامراد
سُنجیے: وران
سنجیں: ویکھو "سُنجی"
سنجھ (مث) سنجھ، سویر، سرگھی
سنجھاپسن: پچھانن گے، جانن گے
سنجرن: (ک) پانی دیون، سنجن، سنجائی کرن
سنجن: (ک) اکٹھا کرن، سمیٹن، جمع کرن
سند: (س-و) اوزار، رَچھ، آلا
سندا: دا، کسے بارے
سنداری: چمڑے دی مشک جس وچ ہوا بھر کے دریا پار کردے نیں
سندارے: ویکھو "سنداری"
سنداں: لوہا یاں ہور سخت تھاں جس اُتے رکھ کے سٹ ماردے نیں
سُندر: سوہنا، سوہنی، سوہنے
سُندری: سوہنی، حسینا
سندس: اوہدا
سندل بار: ساندل بار
سندوری: سندھوری، سندھور رنگا
سندی: دی
سندے: دے

سندیسوا: سندیسا، سنیہا
سندیلاں: کیاریاں، روشاں
سندھ: سمندر (2) اک مشہور دریا (3) بھیرویں راگ دی اک راگنی
سندھ سندھ: انگ انگ
سندھڑی: سندھ ندی، سندھ دیس
سندھڑے: سندھ
سندھڑیں: سندھ وچ
سندھیا: سویرے شام کیتی جاون والی عبادت
سنڈاس: سنیاس (2) ٹٹی خانا
سنڈاسن: (مث) چوڑھی، جمادارنی
سنڈھ: اچھل مجھ، نہ سُوون والی مجھ
سنڈھا: سنڈھا، نرمجھ
سنڈھن: (ک) سمن، گنڈھن، جوڑن، رسی نوں گنڈھ لاون
سنڑا: گلا، ہنا، بھجا (ورنہ سنڑی، سنڑے)
سنسار: (مذ) زمانا، جگ، جہان، دنیا، کائنات (2) مگرمچھ
سنسارے: اجاڑ، بے آباد
سنسکرت: (سَن-کِ-رت) بھارت نوں آون والے آریاواں دی مذہبی بولی
سنساون: (ک) سن سن کرن، کسے شے دا شوں شوں دی اواز پیدا کرن
سُنساون: (ک) نک وچ بولن
سنکارن: (ک) اشارا کرن، اکھ مارن، سینت مارن، اکساون
سنکڑا: سن کُوا، سن دا بوٹا
سنگلی: نکی زنجیر، سنگل، پتل دی تار جو نجومی لوک حساب لاون لئی ورتدے نیں
سنگ: پتھر، وٹا
-سنگریزہ: سنگ ریزا، کنکر، نکے نکے پتھراں دے ٹوٹے
-سنگ کبوتر بیضہ: کبوتر دے آنڈے چنے

وڈے وڈے

-سنگین: سخت، پتھری، پتھریلا

سنگ: فقیر سادھواں دا قافلا جو کسے مزار دی زیارت لئی جا رہیا ہووے، جتھ

سنگ: ساتھ، نال

سنگ: جھاکا، شرم، سنگا، لج، لحاظ، احساس

سنگیں: (س-گ-ں) شرم کریں

سنگار: زیور، گہنا، سجاوٹ

-سنگار لئی: سجا لئی

-سنگار مہاوتاں دا: ہاتھیاں دے سراں اُتے سندھور لاون

سنگارن: (ک) سجاون، شنگار کرن

سنگاری: سجائی

سنگارے: سجے سجائے

سنگاریں: سجاویں

سنگالی: سنگاں والی

سنگت: (مث) محفل، ساتھ، اکٹھ، صحبت، جماعت

سنگتاں: سنگت دی جمع، ساتھ، مریداں دی جماعت

سنگرمن: (ک) ناڑا کسن

سُنگڑمن: (ک) سُنگڑن، سمٹن

سنگستان: سنگ ستان، پتھراں دا گھر، کنھور جہان

سنگل: زنجیر

-سنگل جڑیا: کنڈی لائی (بوہے نوں)

سِنگی: سنگی، نکا نرسنگھا

سنگن: (ک) جاسوسی کرن، راز داری نال خبر لین

سنگولا: (مذ) نیزا

سنگولے: نیزے

سنگوئی: سنگن توں، شرماون

سنگی: شرمائی (2) سنگ توں، پتھر دا

سِنگی: سنگ

-سنگی لاون: درد مکاون لئی پچھ لا کے سنگ دا ٹبیا کُپ لاون

سُنگھ: (مذ) گلا، حلق

سنگھ سوارن: کھنگھورا مار کے گلا صاف کرن

سِنگھ: شیر، سکھ

سنگھا: سُنگھ/گلا، حلق (2) منجی اُنائی وچ رسیاں دا اُٹھا

سنگھات: سنگت، مجلس (2) لڑائی (3) سختی، تیزی (4) بدن، جُسا (5) دوزخ دا اک حصا

سنگھار: شنگار، سجن

سنگھارن: (ک) قتل کرن

سِنگھاں: سِنگھاں

سنگھٹ: رگڑا، ٹاکرا، لڑائی، میل (جمع سنگھٹاں)

سُنگھن: (ک) مُشک لین، نک نال پرکھن

سُنگھنا: جنسی لذت لین (وا)

سنگھوں: سنگھ توں، گلے توں

سنگھیاں: سنگیاں

سنن: (ک) دھیان دین، کناں راہیں اواز محسوس، کن دھرن

سنوار: سوم وار، پیروار (2) سنوارن توں امر تے حاصل مصدر

سنوآرن: (ک) سوارن

سنواریں: ٹھیک کریں

سنوالے: سوادے

سنورن: (ک) سورن، بنن، سُدھرن، درست ہوون، پھبن، سجن

سنولاون: (ک) ساوَلا ہوون، دُھپ نال رنگ کالا تھیون

سنّویں: (غ ا) سووے

سنہیا: سنیہ، پیار دا جذبا

سنیہ: کن، سُنن انگ

سُنّی: سُنجی، ویران، سُونی، بے اباد، بے رونق

سنّے: سال، عمر، سن

سُنیہا: پیغام

سُنیہڑا: سنیہا، پیغام

سینہوڑا: سنیہا، سندیسا، پیغام
سینہوڑے: سنیہے، پیغام
سنھ: طرف، پاسا
سنھ: ریگستان دا اک قسم دا گھاہ
سنھ: (مث) نقب (لاون، مارن)
سنھ لبھنا: دلدلی زمین وچ دھس جاون
سنھن: (ک) بھنڈن لئی نشانا بنھن، شست بنھن
سن: پٹ سن، سن دا بوٹا
سن: سنے، نال، سمیت
سن کھ: سرخرو، کامیاب
سن دل نال: جے دل لا کے سُنیں
سن ہمشیرہ حال: بھیّن دا حال سن کے
سناؤنا: ہدایت کرن، اعلان کرن، چتاونی دیون
سناواں: شاواں
سنایم: مینوں سنائی
سنگن: (ک) نک صاف کرن
سنے: سمیت، نال
سنے رکھ: رکھ سمیت، حضرت ذکریاؑ کافراں توں بچ بھجدے سن، اک رکھ نوں آکھیا کہ مینوں لکا۔ رکھ نے اپنے تنے اندر لکا وتا۔ رب نوں ایہہ گل پسند نہ آئی تے کافراں نے رکھ نوں آرے نال چیر دتا، حضرت ذکریاؑ وی وچے چیرے گئے۔
سنیاس: سنّی
سو: انجے ای، اوہ
-سو مثال ہماری: اوہی مثال ساڈی اے (مم)
سو: پاسے، ول، سمت، طرف
سوا: (س-سواء) بغیر، بنا
سوا: (س-سوا) اک اتے چوتھائی
سوآد: جیون منتہا، نصب العین (بف)
سواحل: ساحل دی جمع، سمندر کنڈھے
سواد: چسکا، مزا، ذائقا
-سوادوں: سواد توں، مزے توں، ذائقے توں
سوادالاعظم/سواد اعظم: وڈی گنتی، بہو گنتی، اکثریت
سوارتھ: بھلیائی دی گل، چنگی گل، نیک کم
سوارن: (ک) سودھن، غلطیاں توں پاک کرن
سواک: اک اناج، سوانک، دریا کنڈھے اگن والا اک گھاہ جس توں کھاون بی ملدے نیں
سوالی: سوائی (2) سوال کرن والا، فقیر
سوالیں: سوال نال
سوامی: آقا، مالک، خاوند، میاں، راجا، رب
سوانگر: چنگی بھلی
سوانی: (مث) رن، عورت، زنانی، خاندانی عورت
سواہ: راکھ، خاکستر
سواہیں: سواہ، راکھ، خاکستر
سوائی: سوا، وادھو، ہور (2) سواون توں ماضی
سوائے: سوا، ودھ
سوبھا: (مث) حمد، تعریف، شوبھا (ناٹک) (2) سوبھن والا، راس آون والا، چنگا لگن والا
سوبھن: (ک) زیب دیون، چنگا لگن، بجن، پھبن، بھلا لگن، سنورن
سوبھی: بجی، پھبی
سوتڑ: سوتیلی، متریا پن
سوتڑ: سون کپڑے، بسترے دے کپڑے، سون ڈھنگ (دا)
سوتڑ: سوتر، دھاگا
سوتا: (مذ) سون ویلا، ترکالاں
سوترا: اوتر دا الٹ، اولاد والا، وسدا، قسمت والا
سوترن: (ک) درست ہوون، سورن، بنن، ٹھیک ہوون، صحت مند ہوون، ڈنگر دا گبھن ہوون
سوتری: (مث) رسی، سیبا (2) سپ دا اصل ناں لین دی تھاں لیا جاندا فرضی ناں
سوتن: (ک) سوتنا، ہتھ نوں اتوں تھلے لیاون، مانجا چڑھاون، ولوندھرن، نیام چوں تلوار کڈھن

سوتنا: ویکھو "سوتن" (وا)
سوتے: سوتا، سون ویلا
سوتیں: ستیاں، سُتے ہوئے نوں
سوٹا: ڈنڈا، ڈانگ، سوٹی (2) تختی
سوٹا: سگریٹ یاں حقے دا کش
سوج: سُجن دی حالت
سوجن: گھر دا بندا، نیڑلا رشتے دار
سوجھ: ویکھو "سجھ"
سوجھی: سمجھ، گیان، عقل
سوجھینڈا: بجھاندا
سوچ: (مث) سوچن دا عمل، سوچی گئی شے
سوچن: (ک) چت وچ لیاون، دھیان کرن، گوہ کرن، گولن، گویڑن، وچارن
سوچہار: فلاسفر، فلسفی
سوچوان: (سوچ-وان) فلاسفر، فلسفی، سوچہار
سوخت: (مث/فا) ساڑ
سوختہ: (سوخ-تا/فا) سڑیا، بجھیا، تپیا ہویا
سود: (مذ/فا) فائدا، منافع، بیاج، نفع
سودا: (مذ) مال، وپار، لوڑ وستاں
—سودا ہار نہ: توں سودا نہ چھڈ (سودا کر لے)
—سوداگر: کاروباری بندا
سودا: پاگل پنا، جھل
سودائے: سودائی، پاگل، جھلے
سودائن: (مث) کملی جھلی، پاگل
سوداؤں: سودا پاروں
سودھ: اصلاح، درستی، (سودھن توں امر تے حاصل مصدر)
سودھن: (ک) سوارن، بہتر کرن، ایڈٹ کرن، صحیح کرن، غلطیاں توں پاک کرن، صاف کرن، خالص بناون، ہدایت دیون
سورۃ: (س-ور) سورج توں، بہتر
سوراج: ازادی
سوروا: ستوروا، سجدا

سورت: قرآن شریف دیاں کسے اک سرناویں ہیٹھ آیتاں دا اکٹھ، سورۃ
سورۃ اخلاص: قرآن مجید دی سورت توحید، قل ھو اللہ والی صورت (جو تن وار پڑھن نال پورا قرآن شریف پڑھن دا ثواب ملنا دسیا جاندا اے)
سورٹھ: سورٹھا، اک راگ
سورگ: جنت
سورما: بہادر
سورمت: بہادری
سورمتائی: بہادری
سورن: سرن، مدد کرن (2) بہتر ہوون، راس ہوون
سوری: سلیم، شریف
سورے: سُورتاں
سوریاں پیراں تائیں: پیراں دی منقبت آکھ (دمو)
سوریجے: سوہرے، سسرال
سوریں: ورد کریں، رب دا ناں لے کے شروع کریں
سوڑ: (مث) مشکل، تنگی، کالھ، بھیتی
سوڑا: (مذ) تنگ (مث: سوڑی)
سوڑن: (ک) تڑکن، تیل یاں گھیو وچ کوئی شے بھنن، بھگارن
سوڑن: (ک) مارن، کُٹن، بھنڈن، کھاون
سوڑھ: راگ سوڑھا
سوز: (مذ/فا) ساڑ، سیک، درد
سوزاں: سوز دی جمع
سوزن: (مث/فا) سوئی
سوسن: گل سوسن، اک پھُل جو کئی رنگاں دا تے خشبوئی ہوندا اے
سوغات: (مث/فا) کسے خاص علاقے دا تحفا
سوفار: تیر دا اگلا حصّا
سوف ترانی: توں کجھ دیر ٹھہر کے مینوں ویکھ

سکیں گا (سوف: مستقبل بعید اے)
سوفسطائی: (ع) وہمیات دا فلسفا' قدیم یونان دی اک وچار دھارا' معنیاں دے خیال وچ "صوفی" لفظ ایتھوں ای آیا اے۔
سوق: بازار
سوک: سوکا' خشکی' سکن دا عمل
سوکا: خشکی' بارش نہ ہوون دی حالت (2) بال دے کمزور ہوون تے سکن دی بیماری
سوکاں: سوکے مارے (بوٹے)' سکے
سوکاؤ: سکاؤ
سوکائے: (غ۔ا) سکائے
سوکن: (ک) جذب کرن' چوسن
سوکن: (ک) ڈنگر دا گھراڑے مارن
سوکھ: اسانی' سہولت' امیری
سوکھا: اسان (2) امیر
سوکھانڈا: (غ۔ا) ویکھو "سکھانڈا"
سوکھدائی: سکھدائی' سکھ دائیک' سکھ دیون والا
سوگ: (مذ) سوگ کرن والا
سوگند: (ہ/مث) سونہہ' قسم
سوگی: سوگ والے' غمگین' دکھی (2) سوگی' کشش
سوگیاں: سوگی دی جمع' سوگ والے (2) کشش
سول: (مذ) کنڈا' درد' ڈھڈپیڑ
سول دا: سول دائیک' درد دینڈا (کنڈا)
سولاں: سول دی جمع' کنڈے' کنڈیاں
سول: (س۔سول) سوکھیائی
سولا: سول' سوانک ورگا چاول
سولا: (س۔ول۔آ) سوکھا' ستا
سولاں: (غ۔ا) سولھاں' 16
سولدا: (س۔ول۔دا) ستدا
سولڑا: (س۔سول۔ڑا) سولا' ستا' سوکھا' نیڑے (خف)
سولڑے: (س۔سول۔ڑے) سولے' سستے' عام
ملدے' سوکھے لبھن والے' مشکل سوکھی کرن والے
سولن: (ک) من لین' اعتراف کرن
سولن: (ک) الی لگن' داغ لگن' روٹی دا اک پاسیوں سڑن
سولن: ڈڈھ' بھر
سولہ: ویکھو "سولا"
سولھاں: سولھاں' 16
سولی: نیڑے' سرائتے' ہور ویکھو "سولا"
سُولی: (مث) پھاہی' پھانسی
-سُولی رسم: پھانسی لاون دا رواج
سولے: ویکھو "سولا"
سولھویں: چنوں چودھویں ورگی روشن رات (مجازن)
سولھے: خشی دے گیت' تعریفی گیت
سوم: (فا) تجا' تیجا' تیرا
سومن: (ک) سوون' ارام
سوم وار: سوموار' پیر' آریاواں دا سوم رس پیون دا دن
سوہن: سمن' سوون
سومیراں: میراں دا میر
سوں: تھیں' توں
سوں: وچ' نال
سوں: (غ۔ا) ویکھو سونہہ
سوں: تعویز' تویت
سون بیت: اجہی سونہہ جس وچ دولھا اپنی بیوی توں سوا ہر سوانی نوں ماں' بھین تے دھی دا آدر دین دا اقرار کردا اے۔
سون شگون: فال' شگون
سون: سونا' (2) چنگی نسل دا
سون سڈاون بیکا: سونے ورگے لوک جو اپنے آپ نوں ظاہر نہ کرن (باہو)
سون چڑی: سنہری کھنبھاں والی چڑی

سونے ونڑی: (سو-نے-ون-ڑی) سونے رنگی، سونے بارے
سونپ: حوالے
-سونپ دتا: حوالے کر دتا
-سونپیاں: حوالے کراں، دیاں
سونپن: (ک) حوالے کرن، دیون، سپرد کرن
سونپیم: میں سونپیا
سونجر: سنج، جنگل، بیلا، اجاڑ، ورانی
سونڑی: (س-ون-ڑی) سوہنے رنگ دی، سوہنی
سونہاں: (غ.ا) سوہنا
سونوی: (س-ون-وی) سوہنے رنگ والی، سوہنی
سونہہ: سوتہ، قسم
سونہا: (سوں-ہا) باخبر، آگو (2) جاسوس
سونہاریاں: سوہنیاں
سونہاں: ویکھو "سونہا"
سونہدی: (غ.ا) ویکھو سوہندی
سونہی: سونہا توں مونث
سونہیں: سونہے، واقف، ہمنوا
سونیارے: (غ.ا) سنیارے
سونیں: سوں، ویاہ دیاں رسماں
سونیہا: (غ.ا) سنیہا
سوں: ساون، (بارشی مہینا)
سوں: شگن
سوں/سوون: سون، نیندر مانن
سونیساں: شاواں گی
سوون/سوں: بچہ دیون، بال جمن
سوہ: شوہ، مالک
سوہ: حسن، سجاوٹ
سوہا: سرخ، لال، رتا (2) سونہا، واقف، جانو، جاسوس
سوہارا: سوہانڑا، سانڑا، سوہنا
سوہارے: سوہارا توں، سوہنے
سوہاگن: ساگن

سوہاگنی: ساگنی، بھاگوان، خاوند کول وسدی
سوہان: اک قسم دا گھاہ
سوہبی: (غ.ا) ویکھو سوبھن، سوبھی
سوہد: (غ.ا) ویکھو "سودھ"، سودھن
سوہدرہ: سوہدرہ پنڈ، وزیر اباد لاگے اک علاقا
سوہدہ: (غ.ا) ویکھو سودھ
سوہرا: بیوی یاں خاوند دا پیو
سوہر ہیکیں: سوہرے
سوہرووہ: اے میرے سوہریو (غصے دی گالھ)
سوہڑے: سوہے، لال، رتے
سوہساں: سواد ماتاں گا/گی
سوہل: سل، سوکھا، اسان
سوہلا: سولھا، خوشی ویاہ دا گیت
سوہلاں (غ.ا) سولھاں، 16
سوہڑا: ویکھو "سولھا"
سوہم: مینوں سوبھدی
سوہنڈڑا: سوہنڈا، پھبدا، سوبھدا، بجیا ہویا (و.ن سوہنڈڑے)
سوہنڈی: سوبھدی، پھبدی، چنگی لگدی
سوہن: (ک) سوبھن، چنگا لگن، جچن، پھبن
سوہے: چنگا لگے، ساوے، بجے، سوبھے
-سوہے ہوٹھ یاقوت کھرے تھیں: ہوٹھ اصلی یاقوت نالوں وی لال سن (مم)
سوہیا: سوہا، سرخ (احمر)
سوہیا تے چندرہڑا: اکبر سمے دے دو بہادر راجپوت جہناں دی بہادری بارے وار لکھی گئی
سوہیساں: بھاساں
سوہیلا: (مذ) من کھچواں، دلکش، سوہنا لگن والا (2) سولھا، تعریفی، گاون
سوہیں: سونہا، واقف، جانو
سوہینڈڑی: سوہنڈی، سوبھدی، سجدی
سوئنا: سونا، مشہور قیمتی دھات
سوئی: ستی

سوئی: اوہو' اوہ' اوہی
سوئے: اوہ' اوہناں اتے' اوہناں ول
سوئیو/سوئیو: اوہی' اوہو
سوئے: مڑھی' شمشان
سویت: سوار' شنگار
سویل: سویر' سویرے' چنگا ویل (س+ویل)
سویلڑے: سویرے
سویلے: سویرے
سوین: سووے' نیندر لوے
سوین مرگ: سونے دا ہرن
سہ: (فا) ترن (2) سہن توں امر تے حاصل مصدر
—سہ غم: غم سہ کے
—سہ طلاق: ترن طلاقاں' سدا لئی چھڈن
سہ: شوہ (لف/ناٹک) سہیلی' سکھی (لف)
سہاپن: (ک) پچھاتیا جاون' سہاتا جاون' لگن' معلوم ہوون
سہارا: ٹھنگوار' سوہترا' سوہنا' سندر
سہاراں: سہواں' ہور ویکھو "سہارن"
سہارن: (ک) جھلن' سہن' جرن' برداشت کرن
سہاری: سہارن توں' سہی' برداشت کیتی
سہارے: (مث) سوہنی' من بھاونی' من لبھاون والا
سہارے: پیارے
سہاڑے: ویکھے' غور کرے
سہاگ: (مذ) وسن' ویاہتا جیون' خاوند' ویاہ' شادی (لف)
سہاگا/سہاگہ: (مذ) (1) کھیت نوں پدھرا کرن والا پٹ (2) پھٹکڑی ورگی شے جو سونا صاف کرن تے دوواں وچ کم آوندی اے
سہاں: سہواں' برداشت کراں
سہانگے: سوکھے' اسان' سوکھے
سہانے: سوہنے' زیب دار
سہاوا: سوہنا' پیارا (لف)

سہاوڑی: سوہنی' سہاوی
سہاون: (ک) دل نوں بھاون' سوہنا لگن
سہائم: مینوں چنگا لگدا اے
سہائی: سجائی
سہایا: چنگا لگا' سوبھیا' بھایا
سہایم: میں سے' سہارے
سہایم: ویکھو سہائم
سہتی: (مث) ہیر دی نناں
سہج: آہستا' ست (2) سجرا' تازا (3) صحیح جوڑ' اکو جیہا (4) سبھا' مزاج' طبیعت (5) دکھ تے سواد توں دور لی کیفیت (ناٹک)
سہج اوستھا: معرفت دی حالت جتھے بندا ہر کم اپنی رضا نال کردا اے (ش / حوالا محمد آصف خاں)
سہجا: سہج آسن' منجی اتے پیا رہندا اے (ناٹک)
سہجوں: ہجیتی ہی' سوکھیاں' اسانی نال' خشی نال خشی خشی' شوق نال' اپنے آپ
سہجوں: اک ریگستانی بوٹا
سہدہ: (سا-ہا-د) جاگنا
سہدیو: (د) تھوڑا سوچن والا
سہرا: لڑیاں دا زیور جو لاڑھے دے متھے اتے بنھیا جاندا اے۔ ویاہ دا اک گیت
سہرایا: تعریف کیتی
سہرے: (غ.ا) سورے' سچے
سہساں: سہواں گا/گی
سہک: (مث) اچھیا' خاہش
سہکاں: ترساں
سہکن: (ک) سہکن' ترسن' لوچنا
سہکواں: جو سہک کے ہتھ آیا ہووے
سہل: (ع) سوکھا' اسان
—سہل سکیندے جاہل: جاہلاں نوں سوکھی جاپدی اے (مم)
سہلاری: اک قسم دا گھوڑا
سہلاون: (ک) جھسن' ملن' ہتھ پھیرن' تھپکن'

پکاون
سہلی: فقیری تھیلی
سہم: حصا
سہم: (فا) خوف ہراس' ڈر' سمجھ توں حاصل مصدر تے امر
سہمن: (ک) ڈرن' خوفزدا ہوون
سہمیں: ٹوٹے ٹوٹے' جھے جھے' حصیاں وچ پرچوں (لہ)
سہن: (ک) جھلن' برداشت کرن' سہارن' سہون
-سہن وچھوڑا بھاری: وچھوڑا سہنا اوکھا اے (ا)
سہنس: بے شمار' ان گنت' کثرت نال' سینکڑیاں وچ' ہزار (2) ڈر' بھو' فکر' چنتا
سہو: (س-سو) بھل' غلطی
سہورے: سوہرے (غ ا)
سہوڑن: سیرن
سہوں: سواں' ساں' جراں
سہی: سائی' مدد' حمایت
سہی: سہہ (2) برداشت کیتی' جری
-سہی سچ: سچ مچ' واقعی
-سہی کرن: سمجھن' دلوں منن
-سہی ہووے: جاپے' لگے' ثابت ہووے
سہے: خرگوش
سہیڑن: (ک) گل پاون' نال ہتھیڑن (2) ساتھی بناون' ساک بناون' رشتا جوڑن' ویاہون' مصیبت مل لین' چمٹن
سہیڑی: مصیبت مل لئی
سہیڑیئے: لئے' متھے' پچھے
سہیسال: (س-ہ-سال) وسر کراں گی
سہیل: اک مشہور چمکدار تارے دا ناں جو یمن وچ دسدا اے
سہیل یمانی: ویکھو "سہیل"
سہیلی: ویکھو "سہیلی"

سہیلی: دوست
سُہیلی: (مونث) سوہنی' سماونی' من کھچویں' سوہندی' پھبدی' سکھی
سُہیلے: سکھی وسدے' پھبے (2) سوہنے' خوبصورت
سئون: سون مبارک' نیک شگون
سئی: سوای' اوہی
سئیاں: سہیلیاں' سکھیاں
سئیں وتجیں چنھاں: چناب دریا وچ سو وانس ڈب کے دی تھاہ نہیں لبھدی (وا)
سی: نال' توں' پاروں (2) ٹھنڈ' ٹھار' سینا (3) بیتے سمے دی علامت (گیا سی) (4) مستقبل دی علامت (جاسی' کھاسی)
سی: (فا) تریہہ 30
-سی حرفی: نظم دی اک قسم جس وچ 30 اکھراں نوں لے کے ہر اکھر نال اک بند لکھدے نیں۔ 30 اکھری
سے: توں' تھوں' تھیں (2) سو' اوہ
سے: اوہ' اوہی
-سے ای: اوہو ای
سے: سینکڑا' اک سو' سو' کئی سو' بُہت سارے
سیاں: سے آں' سوواں' کئی سو
سیاپا: (مذ) پٹن' غم' وین' سینا کوبی
سیاپے: سیاپا' پٹن' افسوس پاروں سینا کُٹن
-سیاپے دی نائن: سیاپے والے گھر رہن والی نائن جو کھانا وغیرا پکاندی اے
سیاداں: بھیڑیا' بگھیاڑ
سیادت: وڈیائی
سیار: چلدا رہن والا
سیارا: چلدا رہن والا' سٹری' سورتی ٹبر دے اوہناں 9 نگاں وچوں اک جو سورج دوالے گھمدے نیں
سیاری: لوہے دا ورا
سیاست: (مث/ع) چالاکی' چالبازی' سیانپ'

ملکی بندوبست وچ حِصّا لین دا کم یاں عمل
سیاق: حساب، گنتی
سیال: سردی دا موسم، پالا، سردی
سیال: جٹاں دی اِک گوت (ہیر دا تعلق ایسے گوت نال سی)
-سیالاں دیاں جائیاں: سیالاں دیاں جمیاں، سیالاں دیاں دھیاں
سیالی: سیال دی، سردیاں دی رت
سیالے: سیال، سردی دا موسم
سیالیں: سیال، اِک گوت، سیال عورتاں (2) سردیاں وچ
سیاں: سوواں، کئی سو وچوں
سیاں: سَئیاں، سکھیاں، سہیلیاں
سیاتن: (ک) سیاتن، پچھاتن، جاتن
سیان: (مث) سیاپ، عقل مندی
-سیان فرماناں: فلسفا تے عقل دا دعوا کرن
سیاناں: (مث) حکیم، عقلمند (مث: سیانی)
سیاپ: (مث) عقل مندی
سیاوش: اک بادشاہ دا ناں جِدا ذکر میاں محمد بخشؒ نے سیف الملوک وچ کیتا اے
سیاہی: (مث) انھیرا، کالکھ (2) لکھن والی روشنائی
-سیاہی پھری اسمان: اسمان کالا ہو گیا (پیلو)
سیاہے: کھاتے، وہیاں، ساہے
سیپ: (ے-پ) بنا پیسے کاروبار یاں وِہار محنت بدلے محنت دا رواج، کم بدلے اناج وغیرا دیون
-سیپی: سیپ توں، ایسا ملازم جنوں دانیاں دی صورت وچ تنخاہ دتی جاندی سی
سیپاں: سیپ، رتھے معاوضے دی سمجھوتی سیوا کرن، چھماہی یاں سال مگروں دانے بدلے کم کرن
سیپن: (ک) سیپی بناون، سیپ کرن
سیت: ٹھنڈ، ٹھنڈی، سی
سیتا: وِنھیا، جوڑیا، سیون توں

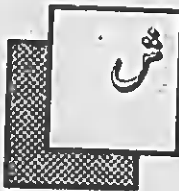
سیتوس: اوس سیتا
سیتی: (ے-تی) مطابق، خاطر، لئی، واسطے، نال، سے، پاروں
-سیتیں: ویکھو "سیتی"
سیتی: (سی-تی) تھاں لئی، دھار لئی
سیج: (مث) منجی، بسترا، ویاہ دا وچھونا
-سیج مانن: بھوگ کرن، ہمبستری کرن
سیچن: (ل) ہتھاں دا پیالا بنا کے بوٹے نوں پانی دیون، محنت نال پالن (وا)
سیجیا: سیج، بسترا، عورت نال صحبت
سیچن: (ک) آبپاشی کرن، فصل نوں پانی دیون
سیچے: پانی دیوے، سنچائی کرے
سیخ: (سی-خ/فا/مث) لوہے دی سلاخ، کباب تیار کرن والی لوہے دی سلائی
-سیخ اُتے چاڑھ: بھاویں میرے کباب بنا لے (سیخ اُتے چاڑھ کے)
-سیخے پر بیرا: (کباب بناون لئی) سیخ اُتے گوشت دی بوٹی
-سیخے لگا بیرا: سیخ کباب بناون لئی سیخ اُتے چڑھائی گوشت دی بوٹی
سید: (مذ-ید/ع) سردار، وڈیرا، رسول کریمؐ اوہناں دی اولاد وچوں
سیدھ: مذ، سِدھا ہوون دی حالت
سیدھا: غیر مذہب فقیر نوں کچے کھانے دی تھاں کچا راشن دیون
سیدھن: (ک) سودھن، درست کرن، سِدھے راہ پاون (2) نشانا بناون
سدھیے: نشانا بناون
سیر: (ے-ر) رجن، دل بھرن، رج کے، دل بھر کے
سیر: (ے-ر) پھرن، ٹرن، کھیل
-سیر کتاباں اندر: کتاباں دی سیر یعنی پڑھن
-سیر کردے: (کتاب) پڑھدے ہوئے

-سیر نزول: دنیا دی سیر
سیر: (سی-ر) جھا' واسطا' تعلق' سانجھ' بھائیوالی
سیر: (سے-ر) سولہاں چھٹاکی دا وزنی تول
سیرا: (سی-را) نرم پتلا حلوا
سیران: سیر کرن
سیرت: (مث/ع) کردار' خصلت
سیرنا: لہو دی ناڑ
سیری: کسان دا جنس معاوضے اُتے رکھیا نوکر' حصے دار
سیری: اسیر' قیدی
سیریاں کرن: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون' رج جاون' لوڑ پوری ہوون
سیڑ: (سی-ڑ) سی' سی کے' سیوں
سیڑن: (ک) سیون' سلائی کرن' موٹے تروپے لا کے سیون (2) بیجی فصل وچ ہل پھیرن
سیڑھ: (سے-ڑھ) دھار' فوارا' (خاص کر رت دا)
سیڑھاں: فوارے' دھاڑاں
سیس: (مذ) سر
-سیس گنداون: سر وچ کنگھی کراون' نوں سجاون
-سیس وکندڑے: سردیوں والے' جاں نثار
سیف: (مث/ع) تلوار
سیفل: سیف الملوک شہزادا
-سیفل سوئی: اوہ سیفل (ایہہ سیفل اوہ سیفل نہیں سی)
-سیفل شاہ تے بدیع البانو: شہزادا سیف الملوک تے بدیع الجمال پری
سیفی: دشمن دا وار لاہن لئی پڑھی جاون والی اک دعا۔ آکھدے نیں کہ ایس دعا دا عامل 70 ہزار جن تے فرشتے اپنے قابو وچ رکھدا اے
سیفی: سیف' تلوار
سیفیاں: "سیفی" توں جمع

سیک: گرمی' تاء
-سیکے: تاپے' گرم کرے
سیکن: (ک) اگ اُتے رکھ کے کوئی شے گرم کرن' ہتھ پیر اگ لاگے کر کے گرم کرن
سیکن: سیکھن' اکساون' چکن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُتانہہ چکن
سیل: سیلا' برچھا
سیل: پانی دی کانگ' ہڑ' سیلاب' چھل' لہر (2) سیر' ٹور' سفر
سیلا: سیل' سیر' ٹور
سیلاب: ہڑھ' طوفان' کانگ
سیلابڑے: سیلابے ہوئے' سیلاب بھرے
سیلاں: سیراں
سیلانی: سیاح' پھرن ٹرن والا' مسافر' اک تھاں نہ ٹکن والا
سیلم: ویکھو "سیلا"
سیلو: سیلانی' ٹرن پھرن والے
سیلی: سیلی' فقیری تھیلی جس وچ اوہ لوڑیندا سامان رکھدے نیں
سیلیاں: سہیاں' برداشت کیتیاں
سیلھی: سیلی' فقیری تھیلی
سیم: (مث/فا) چاندی' رُپا
-سیم بچی دا ستم بناون: کجھ پاروں لفظ وگاڑ کے کجھ دا کجھ بنا دیندے نیں
سیماب: (مذ/فا) پارا
سیمائی: ویکھو "سیم"
سیمرغ: سی مرغ' اک افسانوی پرندا جو بڑا وڈا جُسا رکھدا اے
سیمرغاں: سیمرغ دی جمع' وڈا الف لیلوی مرغ
سیمیں: سیم دا
سیں: سوں' سوں کے
سیں: سائیں' شیں' محبوب' مالک' (2) سوں
سیں: سے' سینکڑے

سیں: ں، توں، پاروں
سیں: صدا، اواز
سیں: کڑی دے ویاہ پاروں نویں بنن والے رشتے دار، کڑم، ساک
سیں: سینا، فوج
سیں: عراق دا اک پہاڑ
سیں: اک اعلا نسل دا گھاء، ایہدیاں جڑھاں نال کُھلاہے تیرش بناندے نیں
سین بلالؓ: حضرت بلالؓ حبشی اذان دیندیاں اپنے لہجے پاروں شین نوں سین بولدے سن
سَینا: فوج
سِینا: سینہ، چھاتی
سینت: (مث) اشارا
سینتر: سینت، اشارا
سینڈ: مُفت، بنا مل
سیندھ: سر دا چیر، سندھور
سینڈھ: نک دی گندگی
سینڈھن: سیندھن، نقب یاں موری وچوں جھاتکن، موری کرن
سینسار: سنسار
سینگا: ساتھی، دوست، سنگی، متر، نال دا
سینگی: سینگا توں مونث
سینگیاں سرتیاں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سنگیں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سینوے: (غ ا) سیوے، سلائی کرے
سینہ: (اُد/فا) چھاتی
-سینہ چاک کرن: کسے تیز دھار رچھ نال سینا کھولھن ۔ دل دا حال کھولھ دسن
-سینہ بھر تپایاں دا: ہجر دے تپے ہوئے لوکاں دا سینا
سیو: سیب، مشہور پھل
سیو: سیلو
سیوا: (مث) خدمت، ٹہل

سیواں: دھرنا مار بیٹھن
سیوک: خدمتگار، سیواکار، پجاری، چیلا، خادم
سیوکناں: سیوک عورتاں
سیوں: دے نال، پاروں، کولوں، نال، تے
سیون: (ک) سیوا کرن، خدمت کرن، دھیاون، پوجن (2) ککڑی دا آنڈیاں تے بیٹھن
سیون: (مث) سلائی، (ک) بخیا بھرن، سلائی کرن
سیونا پاڑنا کرن: بھیجے کُٹن والا کم کرن
سیوہاں: سیہون شریف، اک شہر دا ناں
سیوے: (سے-وے) سیوا کرے، خدمت کرے، بندگی کرے
سیہ: (فا) سیاہ، کالا
-سیہ مار: کالا ناگ
سیہاپے: تنجھاپے، پچھانیا جاوے، سیہانیا جاوے
سیہاں: سیہا، خرگوش
سیہڑن: سیڑن
سہے: سہی، اک جنور جہدے جسم اُتے کنڈے ہوندے نیں
سیڑھ: سیڑ، دھار

ش: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 29 واں اکھر ایہدا وناندرا س تے چھ نال ہوندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل ششا (ਸ਼) اے۔
شابہ: (ع) جوان، گبھرو، 24 توں 40 ورھے دی عمر دا مرد
شابا: "شاباش" دا مخفف
شابس/شابش: شاباش

شارخ: (مث/فا) ٹاہنی
شاد/شاداں: (فا) خش
شادمان: (فا) خش
شادی: (مث) خشی، خش
شاذ: (عر) کلا، بہت گھٹ ملدا
شارت: مشورا، مشاورت (مم)، اشارا، سینت (دمو)
شارح: شرح کرن والا، تفسیر بیان کرن والا
شارع: وڈی سڑک یاں راہ (2) شرع والا، راہ دسن والا بزرگ
شارک: بگلے دی نسل دا اک پنچھی
شاستر: (شاس-تر) کتاب، ہندوواں دی مذہبی کتاب، صحت بارے کتاب
شاشہ: (فا) مُوتر، پیشاب
شاطر: شطرنج دا کھلاڑی (2) چلاک
شاغل: رُجھا، مشغول، رُجھیا ہویا، رب دا ذکر کرن والا
شافع: شفاعت کرن والا
شافعیؒ: حضرت امام شافعی، پورا ناں ابوعبداللہ محمد بن ادریس شافعی اے۔ مسلماناں دے چار اماماں وچوں اک
شافی: (مذ/عر) شفا دیون والا (رب دی ذات)
شاکر: (عر) شکر کرن والا
شاکنی: درگا دی سیوا وچ رہن والی اک دیوتی (وا)
شاکی: شکایت کرن والا
شاگی: شگن دسن والا
شالا/شالہ: کاش، رب کرے، ب چاہوے، دعائیا بول
شام: شیام، سری کرشن جی، مح ب (مجازن)
-شام دوارے: شیام دوارے، محبوب دے گھر
-شام سلونا: ساوَلے شیام (کرشن جی دا رنگ ساوَلا سی)
-شام سندر: شیام، کرشن جی

شام: مشرق وسطا دا اک دیس
شام: سورج لتھن دا ویلا
-شام سرخی: شام ویلے (شفق) دی سرخی
شام کلیان: اک راگ دا ناں
شامت: مندحالی، مصیبت، کیتی دی سزا
شاملات: (مث) شاملاٹ، پنڈ دی اوہ تھاں جو سارے پنڈ دی سانجھی ہوندی اے
شاموں: شیام
شامی: شام دیس دا واسی، مُراد حضرت یوسفؑ
شامی: (1) سوامی، خاوند، مالک (2) شیام، شام
شامے: شام، شیام (2) شام دیس وچ
شان: حالت، ٹھاٹھ، رعب دبدبا
شانت: سکون، سکون دی حالت، ارام
شانتی: سکون
شانہ: (شا-نا/مذ/فا) موڈھا (2) کنگھی
شانہ آئینہ: کنگھی شیشا، جو وارث شاہ دے زمانے دے جوان بگ وچ رکھدے سن۔
شانے: شان اے
شاہ: بادشاہ، سید، وڈا، رب
-شاہ اسوار: ماہر سوار جو شوخ گھوڑا دی قابو کر لوے
-شاہ بھولا: باندر
-شاہ پری: سیف الملوک قصے وچ کئی تھاں بدیع الجمال پری نوں ایس ناں نال بلایا گیا اے۔ (2) پریاں دی رانی
-شاہ پسند: جو (رنگ) رب نوں پسند ہووے
-شاہ جیلانی: حضرت عبدالقادر جیلانی
-شاہ خوباں: سوہنیاں تے چنگیاں دا بادشاہ
-شاہ عبید اللہ: بُلھ سرمست دے دادا جی دے مرشد جہناں بُلھ بارے پیش گوئی کیتی سی
-شاہ عرب: رسول کریمؐ
-شاہ عنایت: شاہ عنایت قادری، بُلھے شاہ د... مرشد

-شاہ فرح: شہزادا سیف الملوک
-شاہ فلک: سورج
-شاہ مراد: سسی دا عاشق
-شاہ مرداں: حضرت علیؓ دا اک خطاب' بہادراں دے بادشاہ
-شاہ مشرق: سورج
-شاہ مشرق دا مویا: سورج ڈب گیا (مم)
-شاہ نامہ: محمود غزنوی سمے فردوسی دی لکھی کتاب جس وچ ایرانی بادشاہاں دے قصے نیں
شاہ: مُراد رانجھا (کچل)
شاہا: اے شاہ' اے بادشاہ
شاہاں: شاہ دی جمع' بادشاہ
شاہپال: سیف الملوک قصے وچ بدیع الجمال دا پیؤ
شاہپر: پنچھی دا سبھ توں وڈا کھمبھ' ڈاہن
شاہد: (مذ/ع) گواہ' حاضر' اکھیں ڈٹھنہار' خواجا فرید نے شاہد توں مجازن "ہدا" مُراد لیا اے جو رب دی ہوند دا گواہ اے یعنی معشوق مجازی
-شاہد مستی: مجازی عشق دی مستی
شاہدی: گواہی
شاہسوار: چنگا سوار جو اڑیل گھوڑے دی قابو کر سکدا ہووے
شاہلا: (غ۔ا) ویکھو شالا
شاہنشہ: شہنشاہ
شاہی: بادشاہی' حکومت' سرکار
-شاہی ست ولایت: ست ویساں دی حکمرانی
شاہے: شاہ' شاہ نوں' حکمران نوں
شائق/شایق: شوق رکھن والا
شب: (مث/فا) رات
-شب تاب: رات نوں چمکن والے
-شب بیدار: راتیں جاگن والا
شب بیداراں: شب بیدار دی جمع' راتیں جاگن والے

-شب بیداری: جگراتا' انیندرا
-شب خون: (شبخون) رات ویلے دا اچانک حملا' چھاپا
-شب دیجور: انھیر رات
-شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
-شب فرقت: فرقت دی رات' جدائی دی رات
-شب قدرے: شب قدر نوں' قدر والی رات نوں
-شب واسی: رات نوں واسا کرن والے مسافر
-شباں: شب دی جمع' راتاں
شباب: (مذ/ع) جوانی
شبان: راکھا' چرواہا' چھیڑو' چرواک
شبخون: رات دا ہلا' شب خون
شبد: لفظ' بول' بھجن دا گیت
شبرنگ: شکی گھوڑا' کالے رنگ دا گھوڑا
شبر: حضرت امام حسنؓ
شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
شبریاں: شبر' اوٹھ دا اکہرا کجاوا (خف)
شبیر: حضرت امام حسنؓ
شبگوں: (فا) شب گوں
شبلی: حسین بن منصور حلاج دے ہمکالی تے ہم راز
شبنم: تریل
شبہ: شک' وانگوں
شبہتہ: شبھا' شک
شبھ: مبارک
شتاب: چھیتی' ترت' فورن
شتابی: پھرتی' تیزی' جلدی
شتر: اوٹھ' اُٹھ
-شتر باجھ مہار: رسی بنا اوٹھ' شتر بے مہار
-شتر کینہ: اوٹھ ورگا کینا رکھن والا (اوٹھ دا

کینا مشہور اے)
-شتری: شتر دے' اونٹھ دے
-شترین: اونٹھاں اتے' اونٹھاں گر
شتری: اک ساز
شجاعت: (مث/ع) بہادری' سورمتائی
شجر: (مذ/ع) رُکھ' درخت' درکھ
شجرہ: نسب ناواں' پیڑھی چتر
شخص: بندا' آدمی
- شخصا: اے بندے
-شخصے: شخص نے' بندے نے
شداد: عاد قوم دا بادشاہ جنھے خدائی دا دعوا کیتا سی تے اک جنت دی بنوائی سی
شدہ: (فا) ہویا
شدے مدے: شدومد' تیزی
شدیانہ: شادیانہ' ویاہ دا سر
شدیانے: شدیانہ دی جمع' شادیانے
شدید: (ع) تیز' تکھا' ڈاڈھا
شر: (مذ/ع) خرابی' خیر دا الٹ' متریائی بدی
شراب: لالیاں لاگے اک پہاڑی دا ناں
شراب: پیون' نشا آور پیون
-شراب سخن دا: سخن دی شراب' مراد کلام
شرابن: (ک) شراب ورگی بو پیدا ہوون' گنے دا وُ ھیے پئے رہن پاروں بے سوادا ہوون
شرار: (مذ/ع) چنگیاڑا (2) اجاڑ وچ وسن والا بڈاوا
-شرارے: چنگیاڑے
شرب: شراب' پیون
شربت لوئی: شراب مناون
شرر: چنگ' چنگاری
-شرر افشاں: چنگاریاں اُڈاون والا' چنگاریاں سٹوا
شرڑاکے: شرلاٹ' شرڑاک' پانی چلن دی اواز
شرط: (مث/ع) کسے کم دے پہلاں توں لائی گئی کوئی حد
-شرط فنا دی: فنا دی شرط (جو فقیر بنن لئی ضروری اے)
شرع: (مث/ع) شریعت' اسمانی کتاب مطابق' راہ' طریقا' مذہب' دین' رب دا دسیا راہ
شرغ: اک قسم دے گھوڑے
شرف: (مذ/ع) وڈیائی' اُچیائی' مرتبا
شرق: (مذ/ع) مشرق' پورب' چڑھدا
شرک: کسے نوں رب دا شریک ٹھہراون دا کم (جو نا بخشن جوگ گناہ اے)
شرکارن: (شر+کارن) فتنا کھلارن لئی
شرکت: (مث/ع) سانجھ' بھائیوالی
شرم: (مث/فا) لج' جھاکا
-شرم رہسی: شرم رہ جاوے گی
شرماون: (ک) لجیاون' سنگن' شرمندا ہوون
شرمک: شرما (حکم)
شرمنا: شرماندا
شرمو کشرمو: شرمو شری
شرنائی: شہنائی دا ساز
شرنگ: پانی دا اک بوٹا جو بڑا کوڑا ہوندا اے (و.ن: شرنگوں/ع)
شرور: شر دی جمع' شرارتاں' بدیاں
شروعوں: شروع' مڈھ توں
شریان: رگ
شریر: شرارتی' فسادی' شر کرن والا (2) دیہی' جسم' سریر' جسا
شریری: جسم' جسمانی
شریعت: شرع' سنت' طریقا' رب دی دسی راہ
شریک: (مذ/ع) سانجھی' بھائیوال' براوری دا بندا' ویری
شرینی: (شری-نی) مٹھیائی' نذر دا مٹھا
شرینی: (شرے-نی) کلاس' پرت' طبقا
شست: نشانا' تاڑ (شصت)

- شست انداز: نشانچی، ٹھیک نشانے اُتے وار کرن والا

شستر: ہتھیار (ج)

شستوں: شست توں، نشانے توں

شستہ: (فا) دھوتی ہوئی، صاف

شش: (فا) چھے

شش و پنج: دوچتی، دو دلیلا ہوون

ششکاون: (ک) کتے نوں شی شی کر کے نساون (2) ہلاشیری دیون

ششماہی: چھماہی، چھے مہینے مگروں

شصت: شست، نشانا

شطحات: غیر شرعی بول جو صوفی دے مونہ وچوں نکلن

- شطحاتاں: شطحیات، شطحات دی جمع

شعاع: کرن، چمک

- شعاعی: شعاعواں دے، کرناں دے

شعر: منظوم کلام، بیت، وزن تے بحر وچ دو مصرعیاں دا بول

- شعر کرن: شعر لکھن، کلام منظوم کرن

شعلہ: اگ دا لنبو

شعلہ خو: گرم مزاج (معشوق)

شعور: (مذ/ع) سمجھ بجھ، عقل، سیانپ، سرت

شغال: (ع) گدڑ

شغف: اوٹھ دا ڈہرا کجاوا (جو دوہاں پاسے دا ہوندا اے)

شغل: رجھ، من پرچاوا، کم کار

شغل صغیری: بالپن دا شغل، بالاں دا شغل

شفا: (مث/ع) صحت، تندرستی، روگ توں نجات

شفات: شفاعت، سفارش، اگلے جہان لئی مدد دیاں سفارش

شفاتاں: شفاعتاں، شفاعت دی جمع

شفاعت: "شفا" توں، علا گلے جہان دی بخشش

شفق: سویرے تے شام دی سرخی، اسمان اُتے شام دی سرخی

شفقت: مہربانی، نکیاں نال مہردا سلوک

شفعہ: وکالت (2) گوانڈھ یاں ساکا چاری پاروں زمین مکان اتے پہلا دعوا یاں حق

شفیع: شفاعت کرن والا

شفیق: مہربان، ہمدرد، دیالو

شفیقی: حضرت شفیق بلخیؒ

شق: (ع) پاڑا، ٹوٹے، بھان

- شق القمر: چن دا دو ٹوٹے ہوون۔ رسول خداؐ دا اک معجزہ جس وچ اوہناں انگل دے اشارے نال چن دے دو ٹوٹے کردتے سن۔

- شق ہوون: پاٹن، دو ٹوٹے ہوون

شقائق: شقیقہ دی جمع، تریڑاں، تروڑ، شق ہوون، پاٹن

شقدار: سکدار، چودھری، مالیا کٹھا کرن والا

شقی: بدبخت، بدنصیب، سخت دل والا

شک: (مذ/ع) شبہ، گمان

شکاشک: (مث) زور نال ہوا چلن دی اواز

شکارے: شکار دل

شکر پارے: میدے دے گولے جہناں اتے کھنڈ چڑھی ہوندی اے، اک مٹھیائی

شکر شیر: دودھ تے کھنڈ، آپو وچ رل کے اک مک

شکر: (ع) نیکی دا احسان منن

- شکر الحمد اللہ: احسان تے تعریفاں سبھ رب واسطے نیں

- شکر گزار: شکر ادا کرن والا

شکر رنجی: دوستاں متراں وچ کوئی عارضی شکایت پھٹ

شکرنجی: شکر رنجی، پھٹ، متراں دی آپسی ان بن

شکروں: شکر توں، کھنڈ توں

شکست: توڑ، بھاج، ہار، مات

شکستوں: "شکست" توں

شکستہ: ٹُٹا بھجّیا، ٹُٹیا بھجّا
شکستی: شکستہ، ٹُٹی بھجّی
شکستے: شکستہ، ٹُٹے بھجّے، خراب
شکم: (مذ/فا) ڈھڈّ
شکماں: شکم دی جمع، ڈھڈّ
شکمے: شکم، ڈھڈّ
شکن: (مث/فا) بھان، = (2) توڑن (3) توڑن والا
شکنجہ: توڑن یاں پھساون والا سند
شکیب: ارام، سنتوکھ، تحمّل بردباری
شگاف: پاڑا، چیرا، مورا، تریڑ
شگافی: شگاف توں، ہور ویکھو "وال شگافی"
شگن: سگن
شگوفہ: کلی، ان کھڑیا پھُل
شل: شالا، رب کرے (پٹل)
شلتاق: جھگڑا، بکھیڑا، رپھڑ
شلک: سلامی لئی چھڈی گئی توپاں دی واڑھ، خُشی لئی توپ چلاون
شلوک: شعر، دوہڑا، بیت
شلیتا: ٹاٹ دا وڈا تھیلا جس وچ تنبو رکھیا جا سکدا اے (ود: شلیتے)
شمار: گنتی، گویڑ، اندازا
شمالاں: شمال
شماماں: شمامہ، اچھی خشبو جنھوں سنگھ کے بے ہوش نوں ہوش آ جاندا اے
شمائل: چہرے والا، روپ والا، ورگا
شمر: حضرت امام حسین دا قاتل
شمس: (مذ/ع) سورج
شمس الحق: اک بزرگ جنھاں مردے نوں زندا کیتا اوہناں اُتے فتوا لا کے کھل لاہی گئی
شمس شریعت چڑھسی: شریعت دا سورج چڑھے گا
شمشاد: اُچّے قد دا اک رُکھ جو سدا بہار ہوندا اے تے سرو دی نسل نال تعلق رکھدا اے، محبوب نوں ایہدے نال اکثر تشبیہ دتی جاندی اے
شمشیر: تلوار
شمع: (مث/ع) موم بتی، مشال
- شمع رو: شمع ورگے چہرے والا، لشکویں سوہنے چہرے والا
شملا/شملہ: پگ دا لڑ، بھارت دے صوبا ہماچل پردیش دی راجدھانی
شمیانہ: شامیانا توں مخفف
شمیر خان: صاحباں دا بھرا
شناس: شناسی، پچھان (2) پچھانن (2) پچھاننہار، پچھانن والا
شناساں: شناسائی، پچھان
شناسی: پچھان
شناور: تیرن والا، تارو
شناہ: ہوا بھر کے پھلائی ہوئی مشک جو تیرن دے کم آوندی اے
شناہی: مشک راہیں ترن دا کم (2) شناہ
شنگار: سنگھار، سجاوٹ
شنگارن: (ک) سجاون، شنگھار کرن، پھباون
شنگرف: (شنگ-رف) سوہے رنگ دی مٹی جس وچ پارا رلیا ہوندا اے
شنگرفوں: ویکھو "شنگرف"
شنوائی: سنن دا عمل، درخاست قبول ہوون دا کم
شنیدہ: سُنیا ہویا، شنید
شو: دھو، دھو دے
شوالا: عبادت گھر
شوبھا: لشک پشک، شوخی، سو ہپن، پھب
شوبھن: (ک) چمن، پھبن، جچن، سوہنا لگن
شوخ: (فا) شرارتی، زندا دل، گستاخ، بے شرم، (2) محبوب
شوخاں: شوخ دی جمع، شوخ لوک
شودا: (غ.ا) شوہدا، وچارا

شودر: (ہند) ہندوواں دی سبھ توں نیویں درجے دی قوم
شور: کلر، کھار، لون
-شور زمین: کلراٹھی زمین
شور: کام شکتی، شہوت
شورا: شور، شوربا، سلونا
شورش: (فا) فساد، بد امنی، گڑبڑ
شور گر: کھار بناون والا، قلعی یاں تیزاب دا کم کرن والا
شوق: (ہند/ع) اچھیا، عشق، تمنا
-شوق پیالا پیون: رب دے عشق وچ پھسن، عشق دا جام پیون
شوقی: مشتاق، شوقین
شوک: شوکن توں حاصل مصدر تے امر، شوکر
شوکات: ماتم، افسوس، غم
شوکاٹ: شوکات، ماتم، غم
شوکار: ہاہ، ساہ لیں (2) شوکر، ہوا وچ شپ شپ دی اواز (3) تلواراں چلن دی شاں شاں
شوکت: (ہند/ع) دبدبا، شان، رعب
شوکر: سپ دی پھنکار، ہوا دے چلن دی اواز
شوکر شانگ: شوکراں، پانی دیاں لہراں دا رولا
شوکن/شوکرن: (ک) سپ دا شوکرن، پھنکارن، ہوا چلن دی اواز، سپ دا ساہ نال بولن
شوکوشانک: شوکر، پھنکار، شوکرشانک
شوم: (ع) کنجوس، بخیل
شوماں: شوم دی جمع، کنجوسی، بخیل
شونکار: شوکر، کوڑے یاں چابک دی اواز، سپ دا بولن
شوہ: مالک، سائیں، محبوب، خاوند (2) سمندر، دریا (ڈونگھا)
شوہدا: وچارا، نمانا، مسکین، غریب
شہ: شاہ، بادشاہ، وڈا، (2) اکساون
-شہ آون: شطرنج دے کھیڈ وچ بادشاہ دا نشانے اُتے ہوون
شہاب: کسنبھے رنگا، کسنبھے دا رنگ
شہب توں: تارے دا ڈگن، بلن
شہاب: بھڑکدی اگ دا شعلا
شہادت: (مث/ع) گواہی (2) وڈے مقصد لئی جان دی قربانی (بھرے شہادت: گواہی دیوے/غ)
شہاں: شاہ دی جمع، بادشاہ
شہانا: (غ.ا) شاہانا، شاہی
شہانہ: شانہ، شاہی، شاہ جوگ
شہانی: شاہانا، شاہی
شہب: ڈگدا تارا
شہباز: شہ باز، اُچا اڈن والا اک شکاری پنچھی
شہپر: شاہ پر، پنچھی دے وڈے کھنبھ جہناں وچ نکے کھنبھ وڈے ہوندے نیں
شہتار: ساز دا وڈا یاں موٹا تار
شہدتتہ: میں اوہدی گواہی دیندا آں (خف)
شہدے: شہد، ماکھیوں، شہت
شہدے: شوہدے، وچارے، مسکین، عاجز، کمزور، غریب
شہر: چوکھی ابادی والی تھاں (2)(ع) مہینا
-شہر خموشاں: قبرستان
-شہر دراز: ضلع خیرپور سندھ دا اک شہر جتھے سچل سرمست جمے سن
شہرت: (مث/ع) مشہوری (2) شرمندگی
-شہرت آوے: بدنامی ہووے
شہزور: شہ زور، بلوان، طاقتور
شہکار: شہ کار، وڈا تے ودھیا کم
شہوار: شاہاں دے لائق
شہوت: کام شکتی، جنس دی بھکھ
-شہوت باز: جنسی عمل دا شوقین
-شہوت جادو تختی: دیو دے قصے وچ جادو دی تختی توں مراد شہوت اے۔ میاں محمد بخش نے گل کھولی اے کہ ملکہ خاتون توں مرا ستیا ہویا دل

اے

-شہوت دریا جوشاں: شہوت دا ابلدا دریا

شہود: (ش-ہُو-و/ع) موجود یاں حاضر ہوون دی حالت

-شہود عین: اکھاں دے ویکھیا

شہوداں: شہود توں

شہودی: شہود دا

شے: شاہ' شہ' بادشاہ' شاہے

شہید: گواہ (2) رب دی راہ وچ ماریا گیا

شیاًللہ: رب لئی کوئی شے (دو)

شیث: حضرت آدمؑ دے تیجے پُتر تے نبی جو ہابیل قابیل دے بھرا سن۔ بعض لوکاں دے خیال وچ شو جی

شیخ: مسلمان پیریاں وڈا (2) ڈھول وجاون والا

-شیخ جنید: حضرت جنید بغدادی

-شیخ چلی: سادا' بھولا' تے بے وقوف حرکتاں کرن والا اک فرضی کردار

-شیخ عطار: نیشاپور دے جم پل محمد بن ابوبکر ابراہیم۔ تذکرۃ اولیا تے منطق الطیر کتاباں دے لکھاری

شیدا: (مذ/فا) عاشق' چاہوان

شیر: (شے-ر) مشہور شکاری جنور' جہنوں جنگل دا بادشاہ آکھدے نیں

-شیراندامی: شیر ورگے انگ' سورج ورگے انگ' سورج دا برج اسد اے (اسد معنے شیر)

-شیر دل: شیر دے دل والا' بہادر

-شیر دی مچھ نوں ہتھ پاون: دلیری دا کم کرن

-شیر وشاں: شیر وش' سوہنے

شیر: (شی-ر/فا) دُدھ

-شیر گرم: ادھ گرم' کوسا' (اینا کوسا جنا چوون والا دُدھ ہوندا اے)

-شیروں: شیر توں' دُدھ (توں چِنا/ع)

شیرازی: (1) گھوڑے دی اک قسم دا ناں (2) کبوتر دی اک قسم دا ناں (3) شیراز شہر نال تعلق رکھدا

شیرنی: (شی-ر-نی) شرینی' مٹھا

شیری: (شے-ری) شیراں ورگی بہادری

شیریں: (شی-ری-ں) فرہاد دی محبوبا دا ناں (2) مٹھا

شیریں ماریا: شیریں دی وجھا توں ماریا گیا-فرہاد

شیرینی: شیرنی' عقیدت پاروں لیاندی گئی مٹھیائی یاں سوغات' نیاز دی مٹھیائی

شیش گر: شیشے دا کم کرن والا

شیطان: (مذ/ع) ابلیس' انسان نوں ورغلاون والی ہستی-شریر

-شیطان بدنام کرسو: شیطان نوں ایویں بدنام کرو گے (کارے اپنے تے ناں شیطان دا)

-شیطان نے چٹیاں: شیطان دیاں بکھائیاں ہوئیاں

شینہ: (شی-ں-ہ) سنگھ' شیر' اسد' برج اسد (غ)

شینہ تروڑی: شیر دی گردن تروڑن والا' شیر افگن

شینہاں: شینہ دی جمع' شیر

شیوخ: شیخ دی جمع

شیوہ: (مذ/فا) طور' طریقا' وطیرا

شیوے: شیوا

ص: پنجابی دی فارسی لپی دا 28 واں اکھر جو عربی لپی توں آیا اے پنجابی ایہدا اُچارن "س" ای کردے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے لئی سسا (ਸ) نال ای کم چلایا جاندا اے۔

صابر: (مذ/ع) صبر کرن والا' کلاسیکی شاعری وچ عام کر کے حضرت ایوبؑ مراد نیں جہناں دے صبر دا امتحان لین لئی رب نے اوہناں اُتے کئی مصیبتاں پائیاں۔

صابری: صبر والا (2) صبر کرن

صاحب: (مذ/ع) مالک' آقا' افسر' وڈیرا' (2) رب' شوہ' سائیں

-صاحب تقریر: تقریر کرن والا (احمد)

-صاحب سچے: سچے رب' ربا

-صاحب حسن: حسن والا' سوہنا

-صاحبی: صاحب ہوون دی حالت' مختیاری'

صاحباں: کلاسیکی تے لوک داستان دا کردار' مرزے دی محبوبا

صاد: "ص" دا اکھر' ٹھیک' درست' پڑتال کردیاں "✓" دا نشان جو درست ہوون دی علامت اے

-صاد ضاد: ص تے ض دے اکھر

صادر: حکم دیون (صادر کرن) (غز/ محمد)

-صادر ہوون: (حکم) دتا جاون

صادق: (مذ) سچا' صدق والا

صادق خان: نواب صادق چوتھے' بہاولپور دے نواب

صادق صدق: سچے جذبے والے

صاعد: اُپر چڑھن والا' سیف الملوک شہزادے دا دوست جو وزیر دا پُتر سی

صاعقہ: بجلی

صاف: میل توں پاک' نیک نیت' ظاہر

صافاں: صاف توں' نیک' پاک لوک

صافا: صافہ' صافی' تماکو دی حقی یاں پائپ فلٹر کرن لئی بھجیا کپڑا جس وچوں دُھواں صاف ہو کے چھکیا جاندا اے' سر دا کپڑا' پٹکا

صافی: صاف' صاف کرن والا' کپڑا جس نال بھانڈے یاں تندور وغیرا صاف کردے نیں

صالاحی: صلاحوں' صنعت

صالح: نیک' چنگے عملاں والا

صالح: حضرت صالحؑ' مشہور پیغمبر جو ثمود دی قوم وچ گھلے گئے

صامت: خموش' چپ (خف)

صانع: صنعت کرن والا' بناونہار' کاریگر

صائم: روزے دار' برت رکھن والا

صبا: (مث) ہلکی ہوا' چڑھدے ولوں آوندی ہوا

صباحوں: سویر' پربھارت' بھور' تڑکا (و.ن صباحوں /صباحی)

صباحیں: سویرے' تڑکے

صباء: صبا' ہلکی ہوا

صبائے: اے صبا

صبح: (مث) سویر ویلا

صبح دی قضا: سویر دی نماز دا چھٹن کیوں جے اوس ویلے نیندر دا بڑا زور ہوندا اے

صبر: حوصلا

صبغۃ اللہ: رب دا پرچھاواں (بلھا)

صبوحی: سویر ویلے پیتی جاون والی شراب

صبور: (مذ) صبر کرن والا' صابر' صبر نال

صبوری: صبر' صبر نال تابع (صبر صبوری)

صبون: صابن (بف)

صبونے: صبون' صابن (محمد)

صبیح: گورا مرد' چٹا مرد (مث: صبیحہ)

صحابو: صحابہ کرام (بلھا)

صحابہ: (مذ/ع) صاحب دی جمع' رسول خداؐ دے ساتھی

صحائف: صحیفے' اسمانوں نازل ہوئیاں کتاباں

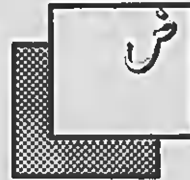
صحبت: (مث/ع) سنگت' ہم نشینی' میل جول' ملاقات' ملاپ

صحرا: اُجاڑ، تھل، ریگستان، بیابان
صحرائی: صحرا دے، مسافر، صحرا نال سنبندھت
صحف: صحیفہ دی جمع، لکھی ہوئی شے، کتاب، پرچا، پتر
صحن: (مذ) ویڑھا
صحنک: (مث) کنالی، مٹی دی پرات، جو زیادا تر آٹا گنھن دے کم آوندی اے
صحی: صحت والا، صحت مند، درست، صحیح، ثابت
- صحی کیتم کر دانش: میں عقل نال اندازا لایا
- صحی کیتو سے: پچھان گیا، لبھ لیا
- صحی ہونا: درست ہوون، پتا لگن
صحیح: ٹھیک، درست
- صحیح بخاری: حدیثاں دا اک مجموعا
صد: سو، سینکڑے
- صد برگ: بہت پتراں والا اک پھل، گیندے دا پھل
- صد گونہ: سو طرحاں دیاں، کئی پرکار دا
صدر: سینا، چھاتی
صدری: واسکٹ، بغیر باہواں کُڑتی
صدرے: ویکھو "صدر"
صدف: سپ، گھوگا
صدق: سچائی، جذبا، یقین، من دی گل جیبھ اُتے لیاون دی قوت
صدقات: صدقے
صدقت: (ع) تیں سچ آکھیا
صدقڑے: صدقے، قربان
صدقہ: خیرات، دان، رب دے ناں اُتے دان کرن
صدقے: قربان
صدمات: صدمے
صدور: صدر دی جمع، سینے
صدیق: سچا، حضرت ابوبکرؓ دا اک ناں
صدیقی: حضرت ابوبکر صدیقؓ دا
صراط: راہ، لانگھا
صراط پُلے دا: پُل صراط دا
صراط مستقیم: سدھا راہ
صراف: (مذ) سنیارا، سونے دا کم کرن والا
صرصر: خزاں دی واء، جھکھڑ، انھیری
صرف: خرچ، خرچا (2) لفظاں دا علم (3) صرفا۔۔کفایت، کنجوسی، بچت
صرفا/صرفہ: بچت، کنجوسی، کفایت، (2) خرچ
صرفی: صرف توں، علم صرف، لفظ دی گردان
صغیر: (ع) نکا، چھوٹا، گھٹ عمر دا
صغیری: بالپن
- شغل صغیری: بالپن دا شوق، بالاں دا شوق
صف: (مث) (1) لائن، قطار (2) نمازیاں دی قطار (3) سیت دی چٹائی
صفا: صاف (2) کوٹھری دے ساہمنے دا کمرا (3) مکے دی اک پہاڑی
صفا صفا: صفایا، اُجاڑا
صفات: صفت دی جمع، گن
صفاتوں: صفات (صفتاں) توں
صفاتی: صفتاں والا، گنی
صفاق: ڈھڈ دی باریک جھلی
صفاں: صف دی جمع، قطاراں
- صفاں پچھلیاں سبھ لپیٹ لینا: پرانے لوکاں نوں دنیا توں چکدا
- صفاں بدھ بیٹھے: قطاراں بنھ بیٹھے
- صفاں ٹھوریاں: صفاں غرق کیتیاں
صفاہاں: اصفہان، ایران دا اک شہر
صفائی: (مث) میل توں بنا ہوون، بے گناہی
- صفائی لینا: بے گناہی دا ثبوت یاں قسم منگ
صفت: (مث) گن، خوبی، وصف (2) تعریف
صفتاں: تعریفاں (2) گن، خوبیاں

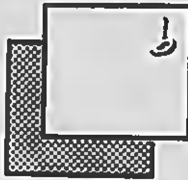
صفتوں: صفت توں' وصف پاروں
صفر: اسلامی ورھے دا دُوجا مہینا
صُفرا: جگر دا رس جو بُہت کوڑا دسیا جاندا اے' پتّا
صفن: صفاں
صفن صفا: صفایا' صاف' ختم
صفوت: (صف-وت) صلاصا' صاف' پُہنچیا ہویا
صفوف: صف دی جمع' قطاراں
صفہ: چھتر' برانڈا' سائبان
صفی: خالص' پاک' صاف' مخلص متر
صفی اللہ: حضرت آدمؑ دا لقب
صفیاں: صفی دی جمع' ولی' اندروں پاک' صاف
صقل: (مذ) لشکاوݨ' چمکاوݨ' پالش کرݨ' رگڑݨ
صقل چڑھاوݨ: چمکاوݨ' صاف کرݨ' پالش کرݨ
صقل گر: پالش دا کم کرݨ والا
صلابت: (مث/ع) سختی' مضبوطی' پکیائی
صلاتاں: صلواتاں' نمازاں
صلاح: سراہݨ' تعریف' صفت (2) مشورا' ارادا' تجویز
صلاحاں: صلاح توں' مشورے
صلاحت: صلاح' مشورا
صلاحݨ: (ک) تعریف کرݨ
صلاحیں: صلاح اُتے' مشورے اُتے
صلح: راضی ناواں
صلحوں: صلح نال (مم)
صلواۃ: نماز
صلہ: (مذ) انعام' بخشش' بدلا' عوض' اجرت
صلی اللہ علیہ والہ وسلم: تماڈے (اوہناں) اُتے رب دا درود سلام ہووے
صم: (ع) اصم دی جمع' ڈورے' بولے
صمد: بے نیاز' رب دا اک صفاتی ناں
صمصام: (ع) تلوار' اجہی تلوار جہدا مُونہہ نہ پھرے
صناعت: (مث) پیشا' کم' کار' کاری گری

صناعگریاں: کاریگریاں' بناوٹ
صندل: چندن' اک رُکھ تے اوہدی لکڑ جو خُشبودار ہوندی اے۔
صندلی: سٹول' بنچ (2) صندل دی بݨی ہوئی شے (3) اک قسم دا گھوڑا
صنع: (ع) کاریگری' صنعت
صنعا: یمن دی راجدھانی دا ناں
صنعت: کاریگری
صنعانے: صنعان توں
صنم: بُت' محبوب
صنوبر: اک اُچی لمی قسم دا رُکھ
صواب: (مذ) درست' ٹھیک' نیکی دا کم' گُن
صواد: سواد' مزا' ذائقا
صوبہ: کسے ملک دی اگوں بندوبستی ونڈ (2) مرزا صاحباں قصے وچ اک راہی دا ناں
صوبہ دار: گورنر' صوبے دا حاکم
صوت: (ع) اواز
صور: چیک' قرنا جو قیامت سے حضرت اسرافیل پھوکن گے جس نال سارے مُردے اُٹھ کھلوݨ گے
صورت: شکل' روپ' ڈھب
۔صورت زیبا: سوہݨی شکل
۔صورت گدھے چڑھانا: اپݨی صورت آپ خراب کرݨ (دا)
۔صورت گر: شکل بناوݨ والا' مصوّر' چترکار' مورت کار
۔صورت منہ: ویکھو "صورت وند"
۔صورت وند: صورت والا' خُش شکل' سوہنا
صورتاں ول دھیان: مراقبے وچ' دھیان وچ توجا کرو' رابطا کرو' ساڈی صُورت ویکھو
صُوف: صاف کپڑا' دوات وچ پایا گیا کپڑا' موٹا کپڑا' اُن دا لباس
صُوفاں: صوف' سوتی کپڑا' دوات وچ پایا جاوݨ والا کپڑا

صولت: حملا' دھاوا' ہلا' رعب داب' سختی
صوم: روزا
-صوم الصیف: گرمیاں دے روزے
صومعہ: خانقاہ' خنگاہ
صیاد: (مذ) شکاری' پھاہ لاون والا
صیانت: راکھی
صید: شکار' اہیڑ
-صید افگن: شکاری' پھاہون والا
-صید افگنی: شکار دا کم
صیرفی: پرکھن والی
صیغہ: متعہ' وقتی نکاح (2) مشکل (3) گریمر وچ فعل دی گردان دا کوئی روپ
صیقل: (مذ) صقل کرن' چمکاون' لشکاون
صیقل گر: قلعی کرن والا' چمکاوہار

ض: پنجابی دی فارسی پنا دا 31 واں اکھر' پنجابی ایہدا اچارن "ز" ورگا کردے نیں۔ ایہ اواز عربی توں آئی اے۔ عربی دے۔بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "د" دے نیڑے نیڑے اے۔
ضابطہ: (مذ) دستور' قاعدا
ضامن: ضمانتی' ضمانت دیون والا
ضحاک: ایران دا اک بادشاہ
ضحی: اک نفلی نماز
ضد: رہاڑ' اڑی
ضراب: ضرب لاون والا' لڑاکا' مارو (احمد)
ضرب: سٹ' مار
-ضرب السیف: تلوار دی مار
ضرباں: ضرب دی جمع' سٹ' مار
ضربت: ضرب' مار
ضرر: تکلیف' دکھ' نقصان' ہانی
ضعف: (مذ) کمزوری
ضعیف: ضعف والا' کمزور' خستا' بڈھا
ضلالت: گمراہی
ضم: پیش (2) رلاون' شامل کرن
ضیا: (مث) چانن' روشنی
ضیافت: دعوت' مہمانی
ضیغم: (ع) شیر' ببر شیر' چیرن والا

ط: پنجابی دی فارسی اکھرلپی دا 32 واں اکھر ایس اکھر دی اصل عربی اے۔پنجابی ایہدا اچارن "ت" ای کردے نیں
طاس: تھال' تھالی' طشت' کونڈا' پیالا' چوڑا پیالا
-طاس طعام: کھاون دا تھال
-طاس طعاموں: کھاون دا بھریا تھال
طاعات: اطاعتاں
طاعتاں: طاعت دی جمع' اطاعت' بندگی' حکم منن' فرمانبرداری
طاعت: اطاعت' فرمانبرداری' حکم منن
طاعتاں: اطاعت
طاعن: (ع) طعن توں' مہنا دیون والا' مطعون کرن والا
طاغوت: شیطان ۔ فساد ول لے جاون والیاں چیزاں
طاق: آلا' بوہے بنا نکی الماری جو کندھ وچ ہووے (2) باری (3) ماہر' یکتا' اکو (4) اوہ ہندسے جو دو اُتے تقسیم نہیں ہوندے 7'5'3'1 وغیرا

-طاق چڑھانا: بوہا بند کرن
طاقی: تاکی' باری
طالب: (مذ) طلب کرن یاں رکھن والا' عاشق' منگن والا' چاہوان' مرید گوڑونڈ
طالح: بدکار' برا' مندا
طالع: (مذ) طلوع ہوون والا' نصیب' قسمت' مقدر
طالعمندی: خش قسمتی' مقدر
طالعا: اے قسمت' قسمت نال (غر)
طاماں: (غ.ا) ویکھو "طعمہ"
طامہ: (غ.ا) طعمہ' باز دا کھاجا
طاہر: پاک (مم)
طاہر خاں: صاحباں دے منگیتر دا ناں
طائر: پرندا' اڈارو' پنچھی
طاؤس: مور
طاؤسی: طاؤس دا' مور دا
طب: (مث) حکمت' علاج دا فن
طباخی: کھانا پکاون دا فن
طبع: طبیعت' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبع زاد: من گھڑت
طبعاں: طبیتاں' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبل باز: گھڑ سواری نال باز دا شکار کرن والا (گھوڑے دی زین نال طبل ڈرم بدھا ہوندا سی)
طبلہ: ڈھولکی ورگا ساز' طبلے دے اک پاسے جھلی ہوندی اے جد کہ ڈھول دے دو پاسے
طبیب: علاج کرن والا' حکیم
طبیخ: (تا بی خ) پکا ہویا' رزھا' ابالیا ہویا (ویر طبیخوں)
طبیخ: (تے بی خ) خربوزا' ککڑی
طحال: (عر) تلی
طراحی: عمارت اُسارن دا کم
طرار: تیز' چلاک' تکھا
طراز: طرز والا

طراوت: (مث) تازگی' تری
طراوتی: طراوت دیون والی
طرب: خُشی' عیش
طرح: حالت' شکل
طرف: (مث) پاسا' لانبھ' ول' نوں' سمت
طرفۃ العین: (عر) اکھ جھپکن وچ' اکھ دے پلکارے وچ
طرفے: پاسے' نوں' ول
طرفے: ایویں ای
طرفین: طرفین' سمتاں' آسے پاسے
طرم: (طن-ر-م) گاڑھا ماکھیوں
طرہ: پگ دا لڑ' پلا' زلف
طریز: تریز' کپڑے دا ترچھا ٹوٹا
طریق: (مذ) طریقا' ڈھنگ' ول' ڈھنگ' راہ
طریقت: (مث) رب پاون دی اوہ راہ جو شریعت توں وکھری اے تے مرشد ولوں دسی جاندی اے
طریقتہارے: طریقت اُتے چلن والے' سالک
طریل: کلغی' شملا' کلغی والا
طشت: تھالی' تھال
طعام: کھاون
طعام الضیف: پروہنے نوں روٹی کھواون
طعام بہشتی: بہشتوں آیا کھاون' بہشت دا کھاون
طعم: (طا-ع-م/مذ/غر) سواد' ذائقا
طعم: (طو-ع-م) کھاون' خوراک' کھاجا
-طعم نہنگاں: نہنگاں دی خوراک
طعمہ: باز دی خوراک' گوشت' شکار نال جانو کراون لئی باز دی چُنجھ نال لایا گیا گوشت دا ٹوٹا' خوراک' کھاون
طعمیوں: طعمہ توں- ویکھو "طعمہ"
طعن: (مذ) مہنا' طعنا' الاہما
-طعنہ زنی: مہنے مارن' طعنے دیون
طغیانی: ہڑھ' کانگ' سیلاب

طِفل: (طف۔ل/مذ/ع) بچا' مُنڈا' بال

۔طفل قُمان: فقتا پاون والا بال' آفتی بال

طفلاں: طفل دی جمع' بچے' بال' بچیاں

طفلائی: بالپن' بچپن

طفلک: بال' بچا' طفل

طفلی: بالپن' طفولیت' بچپن' گھٹ عمری' نومیری

طفیل: وسیلے نال' وجہوں' پاروں' سرصدقے

طلا: سونا' سونا چڑھیا' مالش کرن دی دوا

طلاکند: خالص سونا' سوے [illegible]

طلاق: نکاح ٹٹن' وکھریواں

طلاق کرنا: طلاق دیون' وکھرے ہوون' تعلق مُکاون

طلائی: سونے دا

طلب: (مث/ع) چاہ' اچھیا' منگ' لوڑ' تنخواہ

۔طلب ارامی: ارام طلبی (؟)

۔طلبگار: چاہوان' طلب رکھن والا

طلباں: طلب دی جمع' بلاوا' منگ

طلسم: (مذ) جادو

طلسمات: جادو' طلسم

طلعت: دیدار' نظارا ویکھن' شکل' صورت

طلیر: سپ دی اک قسم دا ناں

طماچہ: تمانچا' چپیڑ

طماع: طمع کرن والا' لالچی

طمانی: چپیڑ

طمس: قطع کرن' مٹاون

طمع: لالچ

طناب: رسی

طناباں: طناباں

طواف: پھیر' چکر' حج دا اک عمل

طوال: اطوال' طول دی جمع' لمائیاں

طوب: پکی اِٹ

طوبیٰ: جنت دا اک خشبوئی رُکھ

طور: طریقا' راہ' رستا' انداز' سبھا' ڈھنگ

طُور: پہاڑ جس اُتے حضرت موسیٰ رب نال گلاں کرن جاندے سن

طوران: توران' تہران' ایران دا مشہور شہر

طُوری: طُور پہاڑ دی

طوس: ایران دا اک پرانا شہر جتھے فردوسی جمیا سی

طوطی: طوطا دی مادہ (2) الزام' بہتان

طوفان: تسمرا' انھیری' اتھم (2) تہمت

۔طوفان [illegible] [illegible] [illegible] خش [illegible]

[illegible]

طوفان منگایا ائی: رب توں دعا کر کے طوفان منگایا اے

طوق: گلا' پٹا' ہار' دھون دوالے پائی جاون والی شے

طول: (مذ) لما' لمائی

۔طول کہانی: لمی کہانی

۔طول دہانا: لمی عمر(شخ)

طولانی: طویل' لما

طومار: لمی گل یاں پتر

طوماری: مسلسل یلغار

طویلہ/طویلا: گھوڑے بنھن دا تھاں (اصل معنے گھوڑے بنھن دی رسی دے نیں جو ہن مُراد نہیں لئے جاندے)

طویلے: ویکھو "طویلا"

طٰہٰ: (طا۔ہا) قرآن شریف دی اک سورت دا ناں

طہارت: صفائی' پاکیزگی' وضو یاں استنجا

طہور: پاک' صاف' پاکیزا

طیب: (طی۔ب) خشبو

طیبہ: پاک' حلال' سوادی' پاک عورتاں

طیر: (طے۔ر/ع) پکھیرو' پنچھی' پرندا' اُڈن والا

طیران: اڈان

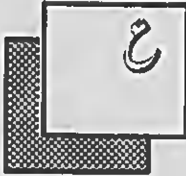
طیری: اڈان کرن والا' اُڈان

طیریں: پرندے' پنچھی

طیفوری: حضرت بایزید بسطامی دا مسلک
طیموس: بی بی زلیخا دے پیو دا ناں
-طیموس بیٹی: طیموس دی دھی' بی بی زلیخا
طیور: طیر دی جمع' پرندے' پنچھی
طیوروں: پرندیاں توں

ظ: پنجابی دی فارسی لپی وچ 33 واں اکھر اصلوں عربی اے۔ پنجابی ایہو اچارن "ز" ای کردے نیں
ظالم: (مذ) ظلم کرن والا
ظرف: (مذ) بھانڈا (مجازن حوصلا' سہن شکتی)
ظریف: ہاسا مذاق کرن والا' چنگی طبیعت والا
ظفر: (مث/ع) کامیابی' فتح
ظل: پرچھاواں' چھاں
-ظل الٰہی: رب دا پرچھاواں
ظلال: ظل دی جمع' پرچھاویں
ظلمات: انھیرے
ظلماتے: ظلمات' انھیرا
ظلمانہ: ظلم
ظلمت: انھیرا
ظلمیں: ظلمی' ظالم
ظلوم: (مذ) بہت ظلم کرن والا
ظن: (مذ) دھیان' گمان' خیال' شک' سوچ' شبھا' وہم
ظہر: ظاہر' باہری
ظہور: ظاہر ہووݨ' دسݨ' ساہمنے آوݨ' دکھالی
ظہورا: اظہار (خف)
ظہیر: (ظ-ہی-ر) مددگار
ظہیر: (ذ-حیر) لک درد دا مریض
ظہیری: کمزوری' لسا ہووݨ دی حالت

ع: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 34 واں اکھر جو عربی دے دوجے اکھراں دے نال آ گیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ا" دے برابر کردے نیں۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ ورتیجے اوہ سارے عربی مڈھ دے نیں۔
عابد: (مذ) عبادت گزار
عاج: ہاتھی دند (غر)
عاجز: کمزور' عجز والا' مسکین' لچار' وچارا' تنگ آیا ہویا' معذور
عاد: حضرت ہودؑ دی قوم
عاد: عادت' عادی
عاد قدیمی: پرانی عادت
عادل: عدل' انصاف کرن والا
عادۃ: عادت' دُہرائی' مڑن' پرتن
عادی: عادت والا' جہنوں عادت ہووے
عار: (مث) گھاٹ' بے عزتی' بدنامی والا کم' شرمندگی دا کم' شرم' دوری' ناپسندیدگی' نہ ہووݨ
عاربی: (مذ) عربی (بلھا)
عارض: (مذ) مکھ
عارف: عرفان والا' جانو' رب پچھانݨ والا
عاری: خالی' نہ کرن جوگ' معذور' اسمرتھ
عاریت: منگویں یاں ادھاری شے
عاشق: عشق کرن والا' چاہوان
عاشقی: عشق محبت' عشق دا کم
-عاشق ویل انگور دی اے: انگور دی ویل بعض ورھے پھل نہیں دیندی تاں مایوس نہیں ہوئی

وچ عورت وکھری رہندی اے تے دوجا نکاح نہیں کر سکدی

عدل: انصاف

عدلوں فضل: عدل دی تھاں فضل (جے رب نے عدل توں کم لیا تاں بہتے لوک پھڑے جاون گے ایس لئی اوہدے عدل دی تھاں مہر چاہیدا اے)

عدم: ناموجود ان ہوند (تے اوہدی حالت)

عدو: [illegible] دشمن [illegible]

عدو مبین: کھلا [illegible]

عدوان: [illegible]

عدوے: ویکھو عدوان

عذاب: دکھ، تکلیف، دنیا اُتے بہتے گناہاں پاروں اگلے جہان دتی جاون والی تکلیف

عذر: بہانا، حیلا، پس و پیش، معذوری دسن، اعتراض، افسوس، معذرت

-عذر خواہی: معذرت چاہون

-عذرے: عذر

عراق: مشرق وسطا دا اک دیس، شہر کنڈھا

عراق/عراقی: گھوڑے دی اک قسم جو عراق نال تعلق رکھدا اے تے ودھیا نسل دا سمجھیا جاندا اے

عراک: کن کھجی والا

عرب: ایشیا دا اک دیس تے اوتھے دا رہن والا (2) مراد رسول کریمؐ (خف)

عربانی: عربی، عرب دا/ دی

عربیؐ: رسول کریم صلعم (خف)

عرس: ورھائی میلا جو مذہبی پکھ وی رکھدا اے۔ ڈاکٹر نذیر دے خیال وچ ایہ لفظ "عروسی" توں اے۔ لفظی معنے ویاہ دی دعوت۔ کسے بزرگ دے دیہاڑ اتے اکٹھ تے میلا

عرش: اسمان

-عرش اُڈاے: عرش تک اڈن والے

-عرش بریں: اچا اسمان، اسماناں دا اسمان

-عرش دا کنگرا ڈھاون: دل توڑن، جذبات مجروح کرن

عرش معلیٰ: ویکھو "عرش بریں"

عرشی: عرش والے، اسمان والے

عرض: چوڑائی، بر

عرض: بینتی، سوال، عرض گزاری، حال دا بیان، درخاست

-عرض گزار: بینتی کار، عرض کرن والا، درخاست کار

عرضا: عرض، بینتی

عرضی: بینتی، درخاست (2) عرض کرن والا (عم)

عرعر: چیڑھ دا رکھ

عرف: پچھان دا ناں جو اصل ناں دی تھاں پرچلت ہو جاوے

عرفات: سعودی عرب وچ عرفات دا میدان جتھے حاجی لوک حج سے جاندے نیں

عرفان: (مذ) جانکاری، علم، جانن، گیان

عرق: کسے دوا یاں پھل دا نچوڑ

عرق عرعر: چیڑھ دا گوند

عروس: ووہٹی، دولھا (لڑ، علی)

عروض: عرض، چوڑائی، شعر دی بحریاں وزن

عریانی: ننگا پن، بے پردگی

عریضہ: چٹھی، عرضی، خط، پتر، درخاست

عزازیل: شیطان، ابلیس

عزت بیگ: مہینوال دا اصل ناں

عزرائیل: موت دا فرشتا

عزلت: گوشا نشینی، وکھرا رہن

عزم: ارادا، پک

-عزم بالجزم: پکا ارادا، یقینی ارادا

عزمت: کپے اثر والی جادوئی دعا۔ قرآنی آیتاں جہناں دا اثر جادو توڑدا اے۔

عزیٰ: خانہ کعبہ وچ رکھے گئے اک بت دا ناں

عزیز: پیارا (2) حضرت یوسفؑ سے مصر دا والی

دا' اگلے ورھے پھَل دیندی اے۔ انج عاشق دا حال اے کہ اوڑک پھَل دیندی اے۔ (2) انگور دی ویل وانگوں عاشق دی دی راکھی کرنی پیندی اے (3) عاشق کسے موسم وچ اُجڑی ہوندی اے تے کدی وسدی

عاصا: (مذ) عصاء' سوٹی' ڈنگوری' ڈانگ

عاصم بن صفوان: سیف الملوک شہزادے دا پیو جو کتاب مطابق مصر دا والی سی۔

عاصہ: ویکھو "عاصا"

عاصی: گناہ گار

عاصے: عاصا توں' عصا' سوٹی

عاق: نافرمان' سرکش

-عاق کرنا: بے دخل کرنا' منہ چالیاں پاروں پیو تعلق موڑ دا اعلان کرنا

عاقل: عقل والا' سیانا (ج: عاقلاں)

عاقی: عاق توں' باغی' خودمختیار' نافرمان

عالم: سنسار' دُنیا

-عالمگیر: دنیا جہان' سنسار اُتے کھلریا

عالماں: عالم توں' سبھ دنیا' کائنات' مخلوق

عالم: علم والا

عالی: اُچا' وڈے درجے والا

-عالیشان: عالی شان' اُچی شان والا

عام: معمول' سادھارن' سبھ دی اپڑ وچ

-عام خاص کرنا: مغل حاکماں دا پرجا دیاں شکایتاں سُننا

-عاماں: عام لوکاں' لوکائی' عوام

عامل: عمل کرن والا' عملی

عامل جنی: جناں دا عامل' جن کڈھن والا

عامی: عام توں' عام لوک' گھٹیا

عائشہؓ صدیقہ: رسول کریمؐ دی زوجہ محترمہ جو حضرت ابوبکر صدیقؓ دی دھی سن

عبادہ: "عبد" دی جمع' بندے' لوکائی (لا)

عباداتوں: عبادات توں' عبادتاں (توں)

عبادت: بندگی' پُوجا (کرن)

-عبادت ورھیاں: ورھیاں دی عبادت

عباس: رسول کریمؐ دے چاچا جی

عبث: بے فائدا' خاہ مخاہ' ایویں

عبد: بندا' غُلام

-عبدُالحق: بُلّھے سرمست دے مرشد تے چاچا جی دا ناں' لفظی معنے حق (رب) دا بندا

-عبداللہ: اللہ دا بندا (2) رسول کریمؐ دے ابا جی (3) بُلّھے شاہ دا اصل ناں

-عبد اللہ دے گھر دھائی دا: عبد اللہ رسول کریمؐ دے والد دا ناں سی۔ یعنی رَبّ' رسول کریمؐ دے روپ وچ دنیا تے آیا (بلھا)

-عبدہٗ: (عب-دو-ہو) اوہدا بندا

عُبدیت: بندا ہوون دی حالت' بندگی' عبادت

عبرانی: بنی اسرائیل وچوں' فلسطینی (2) بنی اسرائیل دی بولی

عبید: نوکر' غلام' خادم' بندا' گولا

عبیر: مشک تے صندل رلا کے بنائی جاون والی خشبو

عتاب: غصا' ناراضگی' قہر' سزا (احمد)

عتیق: ازاد (2) پُرانا' قدیم

عجائب: عجب دی جمع' ہور ویکھو "عجب"

عجب: تعجب والی شے' وکھری گل' حیران کرن والا کم یاں شے

عجب: غرور

عجز: مسکینی' عاجزی

عجل: عجلت' تیزی

عجم: غیر عرب دیس' ایران' عرب چھڈ کے باقی سبھ دُنیا (لفظی معنے گونگا)

-عجمی: عجم دا' ایرانی

عجیب: اچرج' انوکھا' عجب' حیران کرن والا

عدالت: انصاف (2) کچہری

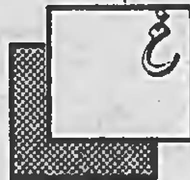
عدت: طلاق یاں رنڈیپے توں بعد دا وقفا جس

عزیزت: عزیز (سوانی لئی میتا/ لط)
عزیمت: جادو دے بول پڑھن
عُسر: غربت، تنگی
عُسروں یسر: غریبی توں امیری، تنگی توں وشالا
عشاق: عاشق دی جمع
عشر: دسواں حصا، فصل دا ٹیکس
عشرت: عیش دا جیون، عیش ارام
عشرہ: دس دن
عشق: محبت، پیار، پریم، عشق دی کتھا (دا)
-عشقِ مجازی: رب نوں چھڈ کے کسے ہور دا عشق
-عشق ڈولاونا: خیال دُوجے پاسے ہو جاون، منحرف ہوون، ہلن، ڈول جاون
عشقے: اشکے، حوصلا ودھائی دا بول
عشوہ: (عر) ناز، ادا، مکر، فریب
عصا: سوٹی، ڈنڈا
عصات: "عاصی" دی جمع، گناہ گار
عصارہ: (عصر بمعنی دباہ پاون توں) دبا کے عرق کڈھن، نچوڑن
عصفور: چڑی (2) گل نہ منن
عصیان: گناہ، جرم
عصیانوں: عصیاں توں، گناہ پاروں
عطا: (مث) دیون، دان، بخشش، تحفا، رعایت
-عطا کرن: دیون، نوازن
عطارد: اک سیارہ جو سورج دے سبھ توں نیڑے اے
عطائی: عطا، بخشش (2) عطا کر کے (3) عطا کرن والا، دیونہار
عطائی: بے اُستادا، ربی دات نال کوئی کم سکھن والا، اناڑی، فن دا کچا
عظام: (1) ہڈیاں (2) وڈا، عظیم، وڈیار
عظمت: وڈیائی
-عظمت ناک سدائی: عظیم اکھوایا، وڈے لوک اکھوائے
عظیماں: عظیم، وڈے
عفت: پرہیزگاری، شرافت، پاکیزگی
عفریت: بلاء، جن، دیو
عفو: (عفــو) بخشش، بدلا لین دی طاقت رکھن دے باوجود غلطی معاف کرن (خف)
عفیفہ: شریف، پرہیزگار سوانی
عقاب: اک شکاری پنچھی
عقبیٰ: اگلا جہان
عقد: ویاہ، نکاح (2) سمجھوتا
عقدہ: گنڈھ، مسئلہ
عقل: چنگ مندا بارے کوئی لاون دی شکتی
-عقل دا کوشہ: عقل دا گُدام، بہتا سیانا بندا
-عقل لطیف: لطیف عقل، باریک گلاں سمجھن دی عقل
عقوبت: دُکھ، عذاب، سزا
عقول: عقل دی جمع، عقلاں
عقیدت: گرویدا ہوون، چاہوان ہوون
عقیدہ: پکا یقین، ایمان
عقیق: حقیق، اک پتھر جو مُبارک سمجھیا جاندا اے
-عقیق یمن: یمن دے علاقے چوں لیاندا گیا عقیق
عقیقی پارے: عقیق پتھر دے ٹوٹے
عکس: تصویر، جھلکارا، اُلٹ
عکوس: عکس دی جمع
علام الغیوب: غیب دیاں گلاں جانن والا، رب دا اک صفاتی ناں
علت: عادت، بیماری، روگ، کوئی مندی عادت، وجہا، کارن
علل: بیماری، روگ، (علت توں جمع)
عَلم: جھنڈا (عر)
عِلم: جانکاری، جانو ہوون دی حالت

-علم تعبیر: سُفنے جاچن دا علم
-علم کلام: گل کرن دا ڈھنگ، کلام دا علم
علمی: علم
علمیہ اعیان: علم یقین دے درجے علم الیقین، عین الیقین تے حق الیقین
علوی: عالی، اُچا
علوی: حضرت علی دی اوہ اولاد جو حضرت فاطمہ وچوں نہیں
علیؓ: رسول اللہؐ دے چچیرے تے جوائی، مسلماناں دے چوتھے راشد خلیفہ
علی الحساب: بنا حساب، حساب توں ودھ
علی قدر انفاقہم: اوہناں دے خرچے مطابق
علیا: اُچ مرتبا سوانی، اُچے درجے دی
علیحدہ: وکھرا، علاحدا
علیک: تیرے اُتے (علیک دی تاب: حال پچھن یاں سلام آکھن دا ہوش/علی)
علیل: بیمار، روگی
علیم: جانہار، سیانا، رب دا اک ناں
عم: چاچا، ماما
عم: تاج، پگڑی
عماد: تھمہ، ستون
عماری: پالکی، کجاوا، ہاتھی دا ہودج، ہاتھی وغیرا اُتے بنائی گئی سواری دی ڈولی
عمامہ: وڈی پگ
عمدی: عمدا، ودھیا
عمدے: عمدا، ودھیا
عمدے: امیر وزیر، درباری، ایلچی، قاصد
عمر: عمری، اِک گھنا رُکھ (2) جیون، حیاتی، زندگی (3) مسلماناں دے دُوجے راشد خلیفہ
عمرہ: عمر
عمرہ: حج دے دناں توں سوا عرب وچ پوتر تھاواں دی زیارت (2) عمرا، عمر
عمرے: عمر وچ، ساری عمر (2) عمرو دی جمع

عمق: ڈونگھیائی
عمل: کوئی منتر پڑھن، کم، نشے دی عادت یاں نشا
عملاں تے آس نہ زرا: تیرے عمل اپنے چنگے نہیں، ایہناں اُتے بخشش دی امید نہ رکھ (سگوں رب دے فضل دی آس رکھ)
عملی: امّلی، نشئی، پوستی
عملے: عملا، کمیت مزدور، کامے
عموداں: عمود دی جمع، سِدھا کھلوتے
عمیق: ڈونگھا، گہرا
عناب: بیر، سُکے بیر
عنابی: عناب دے رنگ دا، لال رنگ توں گوڑھا رنگ
عناصر: عنصر دی جمع، تت، اوہ بنیادی چیزاں جنہاں نال کائنات بنی اے۔ کدی سمجھیا جاندا سی کہ کُل تت چار نیں، ہوا، پانی، مٹی تے اگ۔ نویں کھوج مطابق ایہناں وچوں کوئی وی تت نہیں، قدرتی حالت وچ ملن والے کل تت 92 نیں
عنان: (مث) واگ، لگام
عنایات: عنایت دی جمع
عنایت: (مث) مہربانی (2) بُلھے شاہ دے استاد شاہ عنایت قادری
عنبر: اک خشبوئی وست جو اگ اُتے موم وانگوں پگھر جاندی اے
عند: نیڑے، لاگے، قریب، سوا، شے
عندلیب: بلبل (جمع: عندلیباں)
عنصر: (ان-سر) تت، ویکھو "عناصر"
عنق: دھون، گردن
عنید: عناد، دُشمنی رکھن والا، دوتی، دُشمن
عوام: لوکائی، عام لوک
عواماں: عوام توں، لوکائی
عوج: ختم ہوون، مرن
عود: اک خشبوئی وست جو دُھکھاندے نیں تے اوہدا دھواں خشبودار ہوندا اے

عوض: (اِ-وض) بدلے، گل اُتے، وٹاندرے
عہد: قول، قرار، وعدا، پکا ارادا (2) دور، ویلا، زمانا
عہدے اسرائیلا: اسرائیل دے سے وچ (ا)
عیار: چلاک، چلتر، ہشیار
عیال: گھر دے جی، بال بچے
عیالوں: عیال توں، عیالداری، گھر بار توں
عیالی: وڈے ٹبّر والا (2) عیدّاں دا آجڑی
عیاں/عیان: ظاہر، فاش، ساہمنے
عیانے: عیان، عیان اے، ظاہر اے
عیب: گھاٹ، تھوڑ، خامی، نقص
-عیب ثواب: چنگ مند
-عیب جو: برائی لبھن والا
-عیب وِڈّن: بنا ظاہری وجھا دے دشمنی تے مائل ہوون
عیبوں: عیب توں، خامی، گھاٹ، تھوڑ
-عیبوں خالی: عیب توں پاک، نقص توں بنا
عیدی چن: عید دا چن
عین: اُکا، بلکل، ہوبہو، سگواں، اوہی
عین: (ع) اکھ
- عینوں عین: اُکا ظاہر، اکھاں وچ اکھاں
-عینی: عین دے، اکھ دے
عین شین تے قاف دو نقطیے: ع ش تے ق یعنی عشق
عیبلی: عیباں والا، خامیاں والا

غ: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی لپی اکھر دا 35 واں اکھر ایہدا گرمکھی تبادل غغا (ग़) اے۔ غ دا وٹاندرا کدی کدی گ نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ
غار: ٹویا، پہاڑاں وچ قدرتی ٹوئے، کھوہ
-غاریں چھلے کماۓ: غاراں وچ بہ کے چلے کٹے
غارت: بربادی، لُٹ مار، تباہ، تباہی
-غارتگر: غارت گر، تباہ کار
غافل: غفلت کرن والا، بے خبرا
غالب: تلبا پاون والا، قبضا کرن والا، اُچیرا تائی
غائب: اوہلے، لکوّاں- تیجا آدمی جہدے بارے کلام کیتا جاوے (نحو)
غائط: پاخانا، ٹٹی
غبار: دھوڑ، مٹی (2) دل وچ میل
غبارے: دل دا غبار، دھوڑ (مم)
غبغب: غب غب، ٹھوڈی دیٹھلا گوشت
غدار: نمک حرام، ویلے سر ساتھ چھڈن والا، اندر واندر دُشمن نال ملیا ہویا
غدیر: تلاء، چھپڑ، ٹوبھا، مکہ تے مدینہ دے وچکار اِک ٹوبھا جتھے آخری حج توں واپسی سے رسول اللہؐ ٹھہرے سن
غربی: مغرب، پچھم، لہندا
غربال: چھانی
غرڑاٹ: غراہٹ، درندے دا بولن (ود: غرڑاٹے)
غرض: لوڑ، ضرورت، کوئی کم آ پین، مطلب، گل دا تت ست یاں مقصد
غرضی: غرض والا، مطلبی
غرفہ: (ع) کوٹھے دے اگے دا کمرا، جھروکھا، باری، اٹاری (ود: غرفے)
غرق: ڈبن، ٹکھرں
-غرق ولیلیں: وہاں وچ پھاتھا، ولیلے پیا (مم)
-غرق وچ بحر طوفان: سمندری طفان وچ

غرق

-غرق ہووݨ: ڈُبݨ

غرقاب: پانی وچ غرق، ڈُبیا ہویا

غرورت: غرور، کِبر، گھمنڈ، آکڑ، ہھنڈ

غریب: وِچارا، مالی طور اُتے کمزور (2) پردیسی

-غریب نواز: غریب نوں نوازݨ والا، داتا

غریو: (غ-ری-و) فریاد، رولا

غزال: ہرن (و۔ و: غزالے)

غزوہ: مذہبی جنگ، غزوہ

غش: بے ہوشی، بے سُدھ، بے سُرتی

غضب: غصّا، کوڑ

-غضب دیاں ماراں: رب دے غضب تے قہر دی مار

غطاوے: غوطے

غفار: بخشنہار، رب دا اک صفاتی ناں

غفور: بہت معاف کرݨ والا، رب دا اِک صفاتی ناں

غل: رولا، کھپ، شور

غلاف: اُچھاڑ

غلام: خریدیا ہویا کاما، نوکر، گولا (حضرت علیؓ غلام ہتھوں قتل ہوئے سن۔ وارث شاہ نے اوس پاسے اشارا کیتا اے)

غلامے: غلام

غلبہ: اُچیرتا، غالب ہووݨ دی حالت

-غلبہ کرݨ: غالب ہووݨ، اُچیرتا پاوݨ، تبنا کرݨ

غلطان: ہڑھدا ہویا، گھمدا ہویا، چکر کھاندا

غل غل: رولا رپا، چیچاوݨ

غلغلہ: رولا، مشہوری

غلمان: غلام دی جمع، جنت وچ سیوا کرݨ والے جوان مُنڈے

غلول: غلیل دا وٹا، گلیلا

غلیچہ: غالیچہ، قالین

غلیل: گلیل، دو ساکھی تے ربڑ نال بنایا گیا وٹے مارݨ والا سند

غماز: اکھ نال اشارا کرݨ والا، چغل خور

غمازی: معزور، غیبت

غمخوار: غم دا ساتھی، دوست، غم ونڈاوݨ والا

غمزہ: ادا، نخرا، ناز

غمناک: غمگین، دکھی، اُداس کار

غمناکی: غم ہووݨ، غمگینی

غمہاری: غمگین، غمزدہ

غنا: مالداری، بے نیازی، امیری

غنچہ: کلی، ان کھڑیا پھل

غنچے: غنچا دی جمع، کلیاں

غنی: امیر، فقیر محتاج دی ضد، جدیاں سبھے لوڑاں پوریاں ہو سکن

غنیاں: غنی دی جمع، امیر لوک

غنیم: دھاڑوی، لٹیرا، ویری

غنیمت: کافی، مناسب، پورتا (2) لڑائی وچ لیا گیا دشمن دا مال

غواصی: غوطا مارن دا کم، غوطا خور

غوث: لوڑ ویلے اپڑن والا فقیر، بزرگی دا اک درجا، پیر

-غوث الاعظم: شیخ سید عبدالقادر جیلانی، گیارھویں والے پیر

غوغا: رولا، شہرت، کھپ

غول: اُجاڑ دے وحشی، گروہ، اُجاڑ، جھنڈ، اجڑ

غولاں: جناں بھوتاں دے غول، پرچھاویں

غولہ: گولا، نقدی تے اَن جمع کرݨ دا بھانڈا

غولہ دنگی: کنجوس بندے کولوں دی پیسے کڈھوا لیݨ والے (و۔ و: غولے و نگیے)

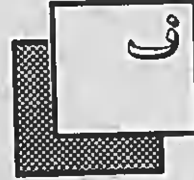
غیب: اَن ہوند، ناموجود، اوہلے

غیب دان: غیب جاݨن والا (مراد رب)

غیبت: کنڈ پچھے مندا بولݨ، چغلی

غیر: اوپرا، پرایا، اوبڑ، وادھو، سوا

-غیراز زیاں: سوائے نقصان دے
-غیر شماراں: بنا گنے' گنتی توں بہتے' بے شمار
-غیروں: غیر توں (ماسوا اللہ توں)
غیرت: انکھ
غیظ: غضب' غصّا
غیور: غیرت والا

ف: پنجابی دی فارسی اکھراں 36 واں اکھر
گرمکھی لپی وچ ایہدے تل اُتے نقطا (ਫ਼) اے.
ایہدا وٹاندرا بھ تے پ نال کدی کدی ہو جاندا
اے
فا: (ع) پس' فیر' تک' نال' وجوں' پنجابی وچ نہیں
ورتیندا صرف کجھ کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں
تے آیتاں نوں شاعری وچ جڑیا اے جس پاروں ایہ
لفظ کلاسیکی پنجابی وچ ملدا اے
فَابَینَ اَنْ یَحْمِلْنَہَا: پس اینہاں چیزاں نے ایس
امانت نوں چکن توں انکار کر دتا
فَاِذَا تَسْبِیحُ: جدوں اوہ تسبی کردی اے
فَاذْکُرُونِی اَذْکُرْ: توں میرا ذکر کر میں تیرا ذکر
کراں گا
فَانْکِحُوا: پس نکاح کر لوو
فاتح: فتح کرن والا' جیتو
فاتحہ: قرآن شریف دیاں ست مُڈھلیاں آیتاں (جو
پڑھ کے مرن والیاں نوں بخشدے نیں)
فاجر: بدچلن' گناہگار' بدکار
فارد: بھجن والا' پارا (فرار دا مُڈھ مادا)
فاران: مکے دے اک پہاڑ دا ناں
فارس: ایران دا پرانا ناں

فارسیاں: فارسی دی جمع' فارسی زبان یاں' ایران
دے لوکاں
فارغ: فرصت' وہلا' خوش' سوکھا
فاروق: حق تے باطل وچکار نکھیڑا کرن والا'
حضرت عمرؓ دا لقب
فاسد: (مذ) فسادی' فساد پیدا کرن والا
فاسق: (مذ) فسق کرن والا' وڈا گناہی' بدکار
فاش: کھلم کھلا' بھید دے ساہمنے' ظاہر
فاضل: فضیلت والا' بہتے علم والا' اچیرا (2)
وادھو' فالتو
فاعل: فعل کرن والا' کوئی کم کرن والا
فال: شگون' قسمت دا حال معلوم کرن' کسے کم
بارے قدرتی اشارا جاتن دا کارا
-فال دے کاج: فال دے مقصد لئی
فانی: فنا ہوون والا' فنا
فائق: (مذ) فوق رکھن والا' اچیرا' وڈیار' برگزیدا
(مم)
فتح: (مث) جت' کامیابی
فتحیا: کامیاب فتح وند ہوئے' فتح
فتق: (فت-ق) کھولھنا
فتن: فتنے
فتنہ: فساد' بد امنی' شرارت
فتنہ روزی: فتنا اندوزی' فساد کھلارن
فتوح: غیبی آمدن' چڑھاوا
فتوحی: اِک قسم دی جیکٹ' کُڑتی' بھتوہی
فتور: فساد' فتنا' خرابی
-فتور دا بھوت: فساد دا جن' شیطان' کسے
اکھڑتے واتا پاؤ بندے ول اشارا
فتیلا: فلیتا' ترل' اگ لاون دی بتی
فثم وجہ اللّٰہ: اودھر اللہ دا چہرا پاؤ گے
فجر: پربھات' سویر' سرگھی' تڑک
-فجر دے لاڑے: فجر دا لاڑا' سورج
فجور: گناہ' جرم' بدکاری' عیاشی (و- فجوروں)

فحش: (فو-حش) کھلا' ننگا' بے شرم' گالھاں' بیہودا
فخر: مان' گھمنڈ' وڈیائی
فخرالدین: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر دا ناں
فخر جہاں: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر بھناں دا اصل ناں فخرالدین سی
فدا: قربان
فرات: مٹھا تے صاف پانی' عراق دی اک ندی جہدے کنڈھے اتے امام حسینؓ تے اوہناں دے ساتھیاں نوں شہید کیتا گیا
فراخ: کھلا' وشال' موکلا' چوڑا' کھلریا (و.ن: فراخاں)
فراخی: کھلاپ' وشالتا' آسودگی' فراخ ہوون دی حالت
فرار: نسن
فرازی: اُچیائی
فراست: سمجھ' عقل' بدھ
فراش: فرش وچھاون والا' جھاڑو دیون والا (2) جھاڑو دِتا ہویا صاف فرش (3) صنوبر دی قسم دا اک رُکھ (جمع: فراشاں)
فراغ: فراغت نال' کانی' بُہتا
فراغت: وہلہ' روپے پیسے ولوں کھلھ' فارغ ہو گئے' خوشی نال' آسودگی
فراق: وچھوڑا' دوری' جدائی
-فراقوں: فراق پاروں
فراقت: فراق' فرقت' دوری' جدائی
فراقی: فراق والا
فراموش: بھُل' بھُلیا ہویا' چیتے توں لتھا
فراموشی: بھُل' بھلن
فربہ: موٹا
فرج: عورت دی یونی
-فرج شکم دا بندہ: ڈھڈ تے یونی دا غلام (ڈھڈ تے یونی راہیں آون والا' روٹی دی تے جنسی

بھکھ ہتھوں مجبور بندا' غلام رسول عالمپوری نے انسان دی حقیقت ول اشارا کیتا اے)
فرجام: انت' اخیر' انجام' انتہا
فرح: فرحت' خوشی' تفریح
فرخ: مبارک' چنگے اثر والا' شبھ
فرخندہ: مبارک' چنگے اثر والی' شبھ
فرد: اکلا (2) حساب کتاب لکھن والا کاغذ یاں کاپی (3) اِک اکلا شعر (4) بندا
فردا: آوندی کل' بھلک
فردوس: باغ' بہشت' جنت
فردوسی: حکیم ابوالقاسم منصور طوسی دا تخلص' محمود غزنوی دی فرمائش اُتے 30 ورھے وچ شاہناما لکھیا جو سٹھ ہزار شعراں اُتے اوسارت اے۔ محمود غزنوی نے متھیا انعام دیون وچ کنجوسی کیتی جس پاروں اوہدے بارے اِک ہجو لکھ کے شاہنامے وچ شامل کیتی تے مر گیا۔
فرزانہ: سیانا' ہوش والا عقلمند (و.ن: فرزانے)
فرزند: پُتر
-فرزند خوا آدم دے: آدمؑ تے حوا دی اولاد' انسان
-فرزندی: پُتر ہوون دا' اولاد ہوون دا
فرزیں: سیانا' دانا (2) شطرنج دے کھیڈ دا وزیر
فرس: گھوڑے دی اک قسم دا ناں (جمع: فرساں)
فرسنگ: (فا) میل' کوہ' لمائی دا اک ماپ
فرش: وچھونا' بساط' زمین' قلین
-فرش ہوون: (غم پاروں) زمین اُتے ڈھے پینا
فرشی: فرش والے' زمین واسی
فرشتہ: نوری مخلوق جو ہر ویلے رب دی عبادت وچ رُجھی رہندی اے (2) بُہت نیک انسان
فرض: رب دا حکم جہدا پُورا کرنا ضروری اے' لازمی عبادت' ڈیوٹی
فرع: (ع) ٹاہنی

فرع: لگام، گت، کھچ، برائی توں روکن، قابو کرن

فرغل: سردیاں دے کپڑے جنہاں وچ روں بھریا جاندا اے

فرپیچ: فریبی، چالاکی، مکر

فرق: نکھیڑ، فراق، دوری

فرقان: نکھیڑ کرن والا (مراد قرآن مجید)

فرقت: دوری

فرمان: حکم، شاہی حکم

-فرماندار: فرمانبردار، حکم منن والا

فرمائش: حکم، خاہش، منگ، طلب، اچھیا

فرمایس: اوہنے فرمایا اے

فرمودے صاحب دے: رب دے حکم مطابق

فرموشی: فراموشی، بھلنا

فرنگ: یورپ، بدیس، ولایت (2) مراد "باد فرنگ" (آتشک) (محم)

-فرنگ پساری: یورپی دوا فروش

فرنگی: انگریز، یورپی، گورا، بدیسی

فروزاں: بلدا، بھڑدا، لشکدا

فروش: ویچن والا

فروع: فرع دی جمع، ٹکراں، ٹاہنیاں

فروغ: ودھاء (ور: فروغوں/غر)

فرہاد: شیریں دے عاشق دا ناں

فرہنگ: دانائی، لغت، لفظ بھنڈار، کوش

فرے: فرائے

فریادی: دہائی دیوتمار، دعوے دار، مدعی

فریب: دھوکھا، چھند، چھل، چلتر، چالا

فرید: اکلا، بے مثال، حضرت باوا فریدؒ تے خواجہ فریدؒ

فرید الدین: حضرت باوا فرید الدین گنج شکر (خف)

فریدوں: 570 ق م وچ جمن والا ایران دا اک بادشاہ جہدے ماں پیو نوں ضحاک بادشاہ نے مار دتا سی۔ فریدوں نے جوان ہو کے ضحاک نوں ماریا تے ایران دا بادشاہ بنیا

فریدوں: فریدت توں، اپنے آپ توں

فریدے: فرید توں

فریشتا: فرشتا

فریضہ: فرض کم

فزوں: ودھ (افزوں)

فساد: فتنا، بکھیڑا، فتور، خرابی

فسانے: افسانے، کہانیاں، کتھاواں

فستق: پستا (خشک پھل/غر)

فسق: نافرمانی، حکم عدولی، بداعمالی، گناہ

فسقوں: فسق توں، نافرمانی، گناہ

فصاحت: چنگا بولن

فصاد: فصد لاؤ تمار (ہور ویکھو "فصد")

فصد: کوئی روگ دور کرن لئی پچھ لا کے رت کڈھن

فصل: جدائی، فاصلا، موسم، اناج دی پیلی

فصوص حکم: فصوص الحکم، اک کتاب دا ناں جو ابن عربی نے لکھی سی۔

فصیح: مٹھے بول، چنگی تے معنے بھری کلام

فضا: زمین توں اسمانہ دی تھاں

فضائل: فضیلت دی جمع، وڈیائیاں

فضل: حق توں ودھ، تحفا، مہربانی، فالتو علم

فضل الٰہی: رب دا فضل

فضیحت: ذلت، بدنامی، رسوائی

فضیلت: وڈیائی

فطرت: مزاج، خصلت، قدرت

فطیری: ہتیری، بنا خمیر (روٹی)

فعل: کم، عمل، کار، کرن

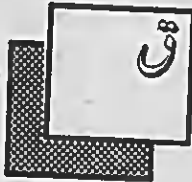
فغاں: فریاد، رولا، کوکار، واویلا

فغفور: چین دا بادشاہ

فقر: فقیری، درویشی

-فقر جھاگنا: فقیری دے دکھ سہن

فقیری پھڑنا: فقیر قبول کرنا، درویش ہونا
فکر: سوچ، پریشانی، چنتا، اندیشا (جمع: فکرات/اَحمد)
فکن: کھلریا ہویا، کلاوے لین والا، اتے کھلار
والا، چھاں کرن والا
فلاطون: افلاطون، یونان دا مشہور فلسفی
فلفل: مرچ، کالی مرچ
فلک: اسمان، انبر، اکاش
فلکی: اسمان دے
فلمّا تجلی(ربہٗ): جدوں رب نے تجلی پائی
فلیلاں: پھلیلاں، خشبوئی تیل
فم: مُونہہ
فن: فریب، مکاری
فنا: موت، ان ہوند، مٹن، بربادی
-فانی الشیخ: شیخ (مرشد) لئی فنا ہوون
-فانی اللہ: رب لئی فنا
-فنا ہوون: مکن، مرن، جیوندیاں مرجاون
فنائی: فنا
فند: دھوکھا، فریب، چھل
فنون: فن دی جمع، کلاواں
فنونی: فن توں، فن دا ماہر
فوارا: اُبال، جوش
فواکہ: فواکہہ (عربی توں) میوے پھل
فوت: مرن، موت، ہتھوں نکلن، ضائع ہوون،
بُت دُور ہو جاون
فوجدار: مُغل استھامیا وچ ڈویژن دا انتظامی
عدالتی تے فوجی افسر
فولاد: خاص قسم دا لوہیا
-فولادی: فولاد دی بنی، لوہے دی
فہاماں: فہم، سمجھ (جمع)
فہم: سمجھ، عقل، سمجھ
فہمیدہ: (فا) سمجھدار، ہُشیار، دانا
فہمیدے: سمجھ دار آدمی نے
فَسَیَکْفِیْکَھُمُ: پس اوہ تہاڈے نال اے (قرآن مجید
دی پوری آیت دا ترجما انج اے) "تسیں بھاویں
کدھرے وی ہوو، اوہ (رب) تہاڈے نال اے"
فہیم: فہم والا، سمجھ والا، ہُشیار، عقلمند
فی: (ع) جوڑ اکھر، وچ، اندر، ہر اک
فی الجملہ: کٹھی گل، حاصل کلام، مختصرا ایہ کہ
فی الفور: فورن، ترت، اوسے سمے
فیثا غورث: پرانے یونان دا اک فلسفی جنھے
ریاضی دے کئی اصول دی معلوم کیتے۔
فیروزہ: اِک قیمتی پتھر جو اسمانی ساوے رنگ دا
ہوندا اے
فیروزی: کامیابی، (2) فیروزے دے رنگ دی
فیض: فائدا، نفع، لغوی معنی اتار چڑھاء
-فیض رساں: فائدا دیون والا
فیض یافتہ: جنوں فائدا اپڑیا ہووے
فیکون: بس ہو گیا ("کُن فیکون" ول اشارا
اے)
فیل: ہاتھی (2) شطرنج دا اک مہرا (ہاتھی) فیلا
-فیل فسادہ: شور، فساد، وڈا فتنا
-فیل قد: اچا لما، ہاتھی دے قد والا
فیلا: فیل، شطرنج دا مہرا جو ترچھی ٹور ٹردا اے
فیلسوف: فلسفی، عقلمند، عقل علم باروں مکاری
کرن والا، دلیل باز، چلاک، دھوکے باز

ق: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی اکھر بنی دا 37
واں اکھر۔ پنجابی ایہدا اچارن "ک" برابر کردے
نیں۔
قاب: تھالی، رکابی، مٹک، وڈا تھال (2) کمان دا
ادھ، اِک ہتھ وِتھ

قلب قوسین او ادنٰی: دو کماناں دی وتھ رہ گئی سگوں ایدوں وی گھٹ (پکّل / عم)
قابض: قبضہ کرن والا، قابو کرن والا، قبض کرن والی غذا یاں دوا
قابل: قابلیت والا، لائق، جوگ
قابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے نِکے بھرا ہابیل نوں قتل کر کے نس گیا
قابیلے: ویکھو "قابیل"
قادر: قدرت والا، مرضی دا مالک۔ رب دا اک صفاتی ناں
قارورہ: پیشاب (مجازی معنے) اصلی مطلب شیشے دا بھانڈا اے
قارون: حضرت موسیٰ دا چچیرا تے مشہور مالدار جندے خزانے دیاں صرف چابیاں سیکن لئی 100 بندے ہوندے سن۔ اپنی دولت غریباں نوں دیون توں انکار پاروں رب نے دولت سنے زمین وچ نگھار دتا
قاری: قرات کرن والا، قرآن مجید پڑھن والا
قاصد: سنیہڑو، سنیہا لیاون لیجاون والا ایلچی
قاصر: کوتاہی کرن والا، معذور، کم نہ کرن جوگ، اسرتھ
قاضی: منصف، جج، انصاف کرن والا
-قاضی شرع دے: او قاضی جو طریقت دی تھاں شریعت اُتے چلن
قاضی لعنت اللہ: لعنت اللہ ناں دے بندے دی لکھی کتاب قاضی (فرضی)
قاطع: کپن والا
قاف: اک پہاڑی سلسلا جو دیواں پریاں دا ٹھکانا منیا جاندا اے۔ کوہ قاف
قافیوں: قافیا توں، ویکھو "قافیہ"
قافیہ: رلدے ملدے لفظ جو شعراں وچ ردیف توں پہلاں یاں شعر دے اخیر وچ آوندے نیں جویں کہ غذا، جُدا، ادا وغیرا دا قافیا اکو اے، آوے، جاوے، کھاوے وغیرا دا قافیا اکو اے)
قاقم: اک قسم دا نیولا جندی کھل بڑی گرم ہوندی اے
قال: گل بات (قال: آکھیا)
قال: قالب، کلبوت، سچا، جسم
قالو: آکھیا
-قالو بلیٰ: آکھیا ہاں (بلیٰ: کیوں نہیں)
-قالو بلیٰ دے دن: رب نال عہد کرن دا دن۔ جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا سی کہ "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" تاں روحاں جواب دتا سی "ہاں کیوں نہیں" سورت اعراف دی اک آیت
قامت: قد، ڈیل ڈولا
قانون: اک قسم دا سازیاں واجا
قانون: قنون، دستور، طریقا، ضابطا
قانونگو: ضلع دیاں زمیناں دا حساب کتاب رکھن والا پٹواری
قانی: سوہا، رتا، لال
قاہر: قہر والا
قائد: آگو، سارباناں دے قافلے دا لیڈر جندے ہتھ اوٹھ دی مہار ہوندی اے
قائل: منن والا، کسے دی گل نوں درست سمجھن والا
قائم: کھلوتا، اُسریا
قائمیں: پادے، تھم (؟)
قباحت: خرابی، مندیائی، بھیڑ
قبالہ: (ع) قبولیت، ضامنی چٹر، بیعنامہ، مکان وغیرا دی رسید (ورنہ قبالے)
قباہیں: قباہ (قبا) توں، لبادا، عبا، پہراوا
قبائل: قبیلے
قبح: (مث/ع) برائی، نقص، عیب، مند
قبر: گور، مردا دفن کرن دی تھاں
قبر جھناں دی جیوے: جھناں دی قبر اُتے لوک

آون' جنہاں نوں یاد کرن والے موجود ہوون

قبرے: قبر

قبض: تنگی' پکڑ' قبضا (2) قبضے (عم)

قبطی: حضرت یوسفؑ سے مصر دی زبان (عر)

قبل: پہلاں' اگے' اگدوں

۔قبل الظہور: ظہور توں پہلاں' ظاہر ہوون توں پہلاں

قبلہ: کعبہ جس ول مونہہ کر کے نماز پڑھدے نیں' وڈیاں دا بول

قبہ: (مذ) گنبد' برج

قبے: قبہ توں' گنبد' برج

قبیل: قبیلہ' قسم' ونگی' سر شاہری

قتال: (عر) جنگ' لڑائی' یدھ

قتل: مارن' وڈھن

قتل کنندہ: قتل کرن والا' قاتل (احمد)

قتلام: عام قتل' قتل عام' بنا لحاظ ہر اک دا قتل

قحط: کال' کماٹ' کمی' تھوڑا' بھکھ' سوکا' سوکے پاروں فصلاں دا نہ ہوون تے اناج دی تھوڑ

قحطان: اک علاقے دا ناں

قد: لمائی' سر توں پیراں تیک دی لمائی' قامت

قد سفیدے وانگوں: سفیدے دے رکھ ورگا قد (سفیدے دا رکھ بڑا اُچا ہوندا اے)

قدامت: پرانا' پرانا ہوون دی حالت

قدح: پیالا' شراب پیون دا بھانڈا

قدر: جنا' تقریبن' لگ بھگ' برابر

قدر: قیمت' مُل' مجال

قدر: عزت' وڈیائی' اوقات (2) قدر دی رات' لیلۃ القدر

۔قدر بقدری: قدر قیمت مطابق' عہدے مطابق

۔قدر شناس: قدر پچھانن والا

قدرت: طاقت' ہمت' کوئی کم کرن دے قابل ہوون' قادر ہوون دی حالت

۔قدرت ڈیکھ قیومی: قیوم (رب) دی قدرت دیکھ (لط)

قدرتاں تیریاں: رب دیاں قدرتاں

قدری: انسان نوں بااختیار منن والا فرقا (جبر دے اُلٹ)

قدسی: نیک' پاک صاف' فرشتا' پوتر' پاکیزا' (جمع: قدسیاں)

قدم: پیر' پگ

۔قدم بوس: پیر چُمن والا

۔قدم گریندی: نردی

قدوری: اک کتاب دا ناں

قدوس: وڈا پاک' رب دا اک صفاتی ناں

قدیر: قدرت والا' رب دا اک صفاتی ناں

قدیم: پرانا' چروکا' دیر دا' رب دی ذات' (خف)

قدیمی: پرانی

قرآنی: قرآن شریف نال تعلق رکھدا

قرابت: نیڑتا' رشتے داری' ساکا چاری

قرابین: بندوق دی اک قسم' جو اکو ویلے کئی گولیاں چھڈدی اے

قرار: چین' سکھ' قائم (2) اقرار' قول

قرارو: ازل توں' مڈھوں (لط)

قرارے: قرار نال' قائم دائم

قراناں: قرآناں' قرآن نوں

قرانی: قران' نیڑے ہوون' ▪ تاریاں دا اک برج ▪ آون' جتھے زہرا دا میل' نیک ▪ (قران السعدین)

قربت: نیڑتا' نیڑے ہون دی حالت' ملاپ' ساکا چاری

قرب النوافل: پوری عبارت انج اے' یتقرب عبدی الی بالنوافل (بندا نفلاں نال میرے نیڑے ہو جاندا اے (خف)

قرباتی: قرب' نیڑتا

(دور ہووے قرباتی): نیڑتا دی نہ رہوے

سگوں اک ہو جاوے)
قربان: کمان دا غلاف (نیام) جو قوس دی شکل دا ہوندا اے
قربانے: قربان، اُچھاڑ، تلوار دی نیام
قرۃ عینی: میری اکھ دی دھیری
قرشی: قریش نال تعلق رکھن والے
قرص: ٹکی، گولی، کباب ورگی ہر گول شے، تھالی
قرطاس: کاغذ، پتر
قرعہ: فال، پاسا
-قرعہ مارنا: پاسا سٹن، ڈب سُٹ کے حال معلوم کرن
قرن: صدی، جگ، اسی یاں اک سو ویہ ورھے دا
قرنفل: کرن پھُل، لونگ (گرم مسالا تے زیور)
قرشن: (مث) قریشی خاندان دی عورت
قرنا: سنگ دا بنیا بگل، نفیری، قیامت دے دن پھوکیا جاون والا بگل
قرین: نیڑے
قزلباش: سُوہی ٹوپی والا سپاہی، مغل (قزل = لال + باش)
قسام: ونڈ تمار، ونڈن والا
قسط: ٹوٹا، حصّا، تھوڑا تھوڑا کر کے ادا کیتی جاون والی رقم دا اک حِصّا
قسمت: ونڈ، حصّا، نصیب، مقدر، بھاگ
قشون: فوج، لشکر، وڈی فوج
قشونی: ویکھو "قشون"
قصاب: قصائی، گوشت ویچن والا (2) بے رحم، ظالم
قصار: دھوبی
قصار: قصیر دی جمع۔ نکیاں (آیتاں)
قصب: ٹیوب، پائپ، ہڈی، اُچھاڑ
قصد: ارادا، کوشش
قصر: کوٹ، قلعا، میل
قصور: جرم، بھُل، غلطی، تنخاہ دی کٹوتی جو ملازماں کولوں غلطی کارن کیتی جاوے
قصور: قصر دی جمع (قلعے) لہور لاگے اک شہر جتھے بلھے شاہ دا مزار اے
-قصور دا پٹھان: مئی 1762ء وچ سکھاں نے قصور اُتے حملا کر کے بہت سارے پٹھان مار چھڈے سن۔ وارث شاہ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے
قصہ: کہانی، افسانا، جھوٹھی بات
-قصہ طول دراز: لما قصّا
قصیدہ: تعریفی، نظم، جس
-قصیدہ گوئی: قصا سناون والی عورت
قضا: گزر جاون، فوت ہوون، موت، مرضی، نماز دا رہ جاون
-قضاء خدائی: ربی قضا نال
-قضا نہ کیتی: نماز نہ چھڈی
قضیہ: حادثا، جھیڑا
قط: کاٹ، قلم دی نب دی چوڑائی
قطار: لائن، پال، چیزاں، بندیاں وغیرا دا اک سیدھ وچ ہوون
قُطب: کسے خاص علاقے دے روحانی انتظام لئی مقرر ولی (2) زمین دے دو سرے قطب شمالی تے جنوبی (3) وارث شاہؒ دے والد دا ناں سید قطب شاہ (ایہ ناں غلط ثابت ہو چکیا اے۔ اصل ناں گل شیر شاہ سی)
قطب مہراج: قطب مہاراج، قطبی تارا
قطر: قطرا، ذرا وی (2) خس دا تیلھا
قطرات: قطرے، تیپکے
قطرن: خس، خشبوئی گھاہ
قطرہ: پانی دا تُبکا، ذرا جھیا، ذرا وی
قطع: روپ، شکل، وضع قطع
قطع: کپن، کٹیا ہویا، وڈھیا، وکھرا کیتا ہویا
قطع برید: کٹ وڈھ، چھنگائی
قطع کرن: کپن، کٹن، وڈھن

قطعہ: ٹوٹا، چو مصرعا

قطعہ بہشت: جنت دا ٹوٹا جو ہرناکش نے بنوایا سی (کلما)

قطعی: اٹل تے آخری، موت

قعرو: (ع) کھوہ دی تہہ، ڈو نگھیائی

قعود: (ع) بیٹھن (خف)

قفس: پنجرا

قفل: جندرا، تالا

قفون: قافوں (ق توں) "قلندر" دا پہلا اکھر "ق" ہوندا اے

ققنس: اک داستانی پنچھی، جو ہزار سال دی عمر دا ہو کے تیلے چن کے وچ بہ کے دیپک راگ گاندا اے۔ تیلے سڑ کے سواہ ہو جاندے نیں نال ای پنچھی وی، بارش ہوون اتے ایس سواہ توں اک ہور ققنس جمدا اے۔

قل: کہہ، آکھ (پنجابی وچ صرف کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں نال ورتیا اے) مرن دے تیجے دن پڑھی جاون والی دعا تے رسم

قلّ نارُ جہنم اَشدَّ حرا: "آکھ دیو کہ جہنم دی اگ بہتی تکھی اے"

قلاوا: کتے دا پٹا (جمع و ر: قلاوے)

قلب: دل، من

قلب کلید: دل دی چابی، کسے نوں وس وچ کرن دا بول، بھاگن

قلبوت: ویکھو "کلبوت"

قلبی: قلب دا، دل دا

قلت: تھوڑ، کمی، تروٹک، گھاٹ

قلچی: اک قسم دے گھوڑے دا ناں

قلزم: بحیرہ قلزم، مشرق وسطیٰ وچ اک سمندر

قلعی: رانگ، اک دھات جو پگھلا کے پتل تراے دے بھانڈے اتے پھیردے نیں۔ ملمع

قلف: میوا، پھل

قلف: قفل، جندرا، تالا

قلق: دکھ، رنج، افسوس

قلقل: کالے دانیاں والا اک ریگستانی اناج

قلقل: (مث/ع) بوتل یاں صراحی وچوں ترل (پانی یاں شراب) نکلن دی اواز

قلم کاریاں: قلم کاری، مصوری، قلم یاں برش دا کم

قلم: کانے یاں کسے ہور شے دا لکھن لئی بنایا سند (2) اگاون لئی کسے بوٹے دی کٹی ہوئی ٹاہنی

۔قلم وگائی: قلم چلائی، نصیب لکھیا

قلماں تھیندے: قلم ہوندے، قلم وانگوں وڈھے جاندے

قلندر: فقیر، مست، درویش، کوارا، کلاّ، صوفی منش (2) جنور دے تماشے وکھاون والا

قلوب: قلب دی جمع، دل

قلوبُ المومن بیتُ اللہ: موماں دے دل رب دا گھر نیں (علی)

قلور: سخت

قلیل: گھٹ، تھوڑا، ذرا (و ر: قلیلوں/باہو)

قلیہ: اک قسم دا کھانا جس وچ شے نوں بھن بھن کے کچھ مرینا دیندے نیں (و ر: قلیے)

قم: اٹھ کھلو

قُم باذنی: میرے حکم نال اٹھ (شاہ شمس دا بول جس نال اوہناں مردا زندا کیتا)

قماچ: کماچ، تنبو اپرلا لٹو

قمار: جواء

قمارے: قمار، جواء

قمام: قوام، رلا

قمو: چمن

قمو: چاچڑاں شریف دا اصطبل دا داروغا

قموزی: قمرالدین (وزیر/ع)

قمری: گگی، کبوتر ورگا پر ذرا نکا اک پنچھی

قمشی: ریشمی، ریشم

قنات: تنبو، خیما

قناد: کھنڈ بناون دا سند

قند: چینی' کھنڈ

قندیل: مشال

قواعد: فوجی ورزش' ڈرل (2) قنون' قاعدے

قوافی: قافیے دی جمع ویکھو "قافیہ"

قوائم: قائمہ دی جمع' فہرست' کاغذ' سدھی لکیر

قوائے: (عر/مذ) قوت دی جمع' طاقتاں

قوت: (قو-ت) خوراک' غذا

قوت: (قو-وت) طاقت' سکت' بل' زور

قورمہ: بھُجیا ہویا گوشت

قوس: کمان

-قوس قزح: ست رنگی پینگھ جو مینہ مگروں اسمان اُتے وسدی اے

قول: کہنا' آکھن' گل' کلام

-قول پالن: آکھی گل پوری کرن (2) کسے دے منے یاں ونگار قبولن

قولاں: منقبل دے قصے وچ ہیر دی بھتیجی

قولنج: قلنج' ڈھڈ دی سخت پیڑ (2) کالکھ

قومہ: (مذ/عر) نماز وچ رکوع مگروں کھلون

قومے: قوم

قوی: قوت والا' طاقتور

قویاں: قوی دی جمع' طاقتور' بلوان

قہار: قہر والا' غصے تے غضب والا (رب دا اک صفاتی ناں)

قہر: غصا' غضب

-قہروان: قہر نازل کرن والا' غصے والا

-قہروں: اپنے قہر نال

-قہری: قہر والا

قہقہہ دیوار: چین دی اک داستانی کندھ جس اُتے چڑھ کے جو وی دیکھاں ویکھدا اوہ ہسدا ہسدا تھلے ڈِگ پیندا تے مرجاندا۔ (دیوار قہقہا)

قہوا: کافی' اک رُکھ دے بی جو سیک کے پیس لیندے نیں تے فیر چاہ وانگوں پیندے نیں (2) بنا دُدھ دی چاہ

-قے: اُلٹی

قیاس: اندازا' گویڑ (مم/خف)

قیافہ: اندازا' گویڑ' سوچ' چہرے توں لایا گیا اندازا

قیام: ٹھہرن' کھلون' نماز وچ کھلون

-قیامے: قیام توں

قیامتے: قیامت' قیامت دے دن

قیدا: قید' بند (لا)

قیس: مجنوں دا اصل ناں' لیلیٰ دا عاشق

قیطوس: عزیز مصر دا ناں

قیل قال: تکرار' جھیڑا' رٹا' گل بات

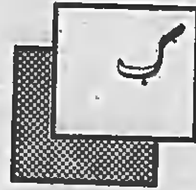
قیم: سرپرست' سر تے ہتھ رکھن والا' قائم کرن یاں رکھن والا

قیما کیم: ذرا ذرا' باریک' قیمے وانگوں

قیمت: مُل' قدر' نرخ' بھاء

قیمہ: نکے نکے ٹوٹے کیتا گوشت

قیوم: قائم رہن والا' رب دا اک صفاتی ناں

ک: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 38 واں اکھر
گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ਕ (ਕ) اے۔
بعض لفظاں دے مُڈھ وچ لگ کے اوہناں دے
معنیاں وچ متدیائی دا تاثر پیدا کردا اے جویں ﷺ
توں ﷺ، پُتر توں کپتر، ویلا توں کویلا
(2) اخیر وچ لگ کے کئی قسم دے مفہوم بناندا اے
جویں تعلق دس لئی دھرم توں دھارمک، سماج توں
سماجک۔
(3) عام کر کے مصدر تے حاصل مصدر نال لگ
کے فاعل بناندا اے جویں کہ لکھن توں لیکھک،
سیوا توں سیوک، درشن توں درشک، پاٹھ توں
پاٹھک

کا: دا (پرانی پنجابی وچ) کوئی، کجھ
کاپ: کپ (وڈھ)
کاپ سٹوں: وڈھ دیاں
کاپڑی: فقیر، درویش، جوگی، سنیاسی، راول
کاپے: زخم، پھٹ
کات: کتیرا، تین کٹن والی قینچی (2) لمی نوکیل
والی اک قسم دی چھری
کاتا: کتیا (کتن توں/ ملھا)
کاتب: (مذ) لکھن والا
-کاتب تقدیر: تقدیر لکھن والا، رب
کاتی: چھری، کات
کاتیاں: کتے سوتر دیاں اٹیاں
کاتیں: کاتی
کاٹ: وڈھ، کٹ، کٹن دا عمل
کاٹکو: کنک دا جملا آور، دھاڑوی، لٹیرا
کاٹھ/کاٹھہ: پرانی املاء، کاٹھ (لکڑ)
کاٹی: کتیاں کتے سانبھن والے
کاٹے: کٹے، گزارے، بتائے
کاٹیم: میں کٹے، گزارے
کاٹھ: لکڑ (ور نہ کاٹھیں)
-کاٹھ کٹھوریاں: وساکھیاں
کاٹھا: دیسی، ہلکا، بناوٹی
کاٹھی: گھوڑی اُتے بیٹھن دی تھاں
کاٹھی: کاٹھ دا، سخت، بے ڈھبا، بے ڈول، جانگلی
ڈگ (مم)
کاٹھے: کاٹھ (لکڑ) خام، گھٹیا، کاٹھا توں، ہلکے
دیسی، موٹے چھلڑ والے (بدام وغیرا)
-کاٹھے کماد دی گنڈھ: کاٹھے گنے دیاں پوریاں
وچکارلی گنڈھ جو سخت ہوندی اے۔
کاٹھیاں: کاٹھ، لکڑ (خف) (2) کاٹھ دی، جھلتر،
کنڈے
کاج: کم، کار، مقصد (2) ویاہ
کاج کریندا: ویاہ کردا، پرناوندا
کاج وہونا: بنا کم، بیکار
کاجوں: کاج توں، کم توں
کاجی: قاضی (نانک)
کاجے: کاج، کم
کاچ: کچ، شیشا (2) سر، سر دا چیر
کاخ: (فا) محل، وڈی حویلی، ایوان (فر)
کاخیں: کاخ توں، محل
کاڈھواں: کڈھیا ہویا، کشیدا کاری والا
کاذب: (مذ/مر) جھوٹھا
کار: کم (2) کرن والا (3) کاری، مسلک، کرے
(پھٹ)
-کار تری حیرانی: تیرے کم حیران کرن والے
نیں (فر)
-کار رواواں: کار روا، کم کرن والے،

کارندے' کامے

-کار سبھا: سبھے کم (لط)

-کار کروں: کم کراں (چ)

-کار کماون: سخت محنت کرن (دا)

-کار کنندہ: کم کرن والا' کرمچاری' کارکن

-کار گزاری: کم کاری' کیتا کم

کارا: کم' جرم (2) لارا (3) علاج (4) نصیب (5) حملا (6) کالا' سیاہ

کاراں: کار دی جمع' کماں (نال/ عمم)

کارد: (فا) چھری

کارن: خاطر' واسطے' لئی' وجھا' سبب

-کارن دل پر چاگی: من پر چاوے لئی

کارنے: کارن' مقصد' کرتوت' بہادری دا کارناما

کار نھن: کالکھ (بگل)

کاروں: کار توں' کم توں

کارہ: کم' تعلق

کاری: سخت' تیز گہرا' علاج' چارا' ڈاڈھا' کرڑا' بھجا

کاری: کار دے' کم دے (2) کارا' علاج

کاری: استعمال وچ' فائدے وچ

-کاری آون: کم آون

کاری: کالی

کارے: کم' چالاں' بُرے کم' کرتُوت' کار

کارے: کالے

کاریاں: کارے (2) کارن' پاروں

کاریسارا: کم کرن والا' کار کرن والا' مکار' چلاک

کاریساری: کاریسارا توں مونث' کم کرن والی' کار کرن والی' مکار' چلاک' عمل کرن والی

کاریہو: کالے سپ (بگل)

کاڑھن: اُبالن' جوشاون' اُبال کے کاڑھا کرن (2) سپ دا پھن کھلارن

کاڑھے: جوشاندے' اُبالے' بیون

کاس: کس' کینے

-کاس پچھے: کاہدے لئی' کاہنوں

-کاسنوں: کاس نوں' کاہدے لئی

-کاس: کاسا' پیالا' کھوپڑی' پیالا

-کاسدی: کاہدی

کاسڑا: کاسا' نکا کاسا' پیالا

کاسہ: پیالا

کاسے: کاسا دی جمع' پیالے

کاشانے: کاشانا' ٹھکانا

کاشر: کشمیری' کشمیر واسی

کاشف: کشف والا' ظاہر کرن والا' کھولھن والا

کاظم: غُصا کھاون والا' غُصا کرن والا

کاغذیاں: کاغذ دے بنے ہوئے' کاغذی

کاف نون: کن' فیکون

کافور: اک رُکھ تے اوہدے توں حاصل ہوون والی دوا جو کھلے رکھن نال اُڈ جاندی اے

کافوروں: کافور توں

کافوری شمع: کافور دی مشال جندی روشنی دودھیا تے دھوئیں بغیر ہوندی اے

کافی: لوڑ پورا کرن والا' مناسب (2) قہوا

کاکا: بچا' بال' ایانا (2) چاچا (3) آجڑی دا ناں جو ریگستان وچ سسی نوں ملیا

کاکر: کاں

کاکل: (فا) زلفاں' گیسو (2) ایال

کاکن: (ک) کاں دا بولن

کاکی: اکھ دی پتلی (2) کاکا توں مونث' کڑی

کاگ/ کاگا: کاں

کاگدے: کاگد' کاغذ (بف)

کاگل: کاغذ

کاگوں: کاگ توں' کاں توں

کال: (1) موت دا فرشتا' موت (3) قحط' سوکا' بھیڑا سما' تھوڑ (3) زمانا وقت' دور (4) سیاہی' کالکھ

-کال جیسھا: ویکھو "کل جیسھا"

۔کال کڑچھی: کوئل ورگا اک پنچھی
کالا: سیاہ (2) بُرے عملاں والا
کالا کپڑا: پرانا چیتھڑ
کالجا: کلیجا، جگر (2) حوصلا
۔کالجا کوں دھائیوں: دل جگر وچ دھس گیا، جگر وچ بہ گیا
کالڑا: کالا
کالڑے کیس: کالے وال (مُراد جوانی/شم)
کالک: کالکھ، سیاہی، بدنامی
کالکا: کالکھ، بدنامی
کالعِہن المنفوش: پنجی ہوئی رُوں ورگا (قیامت دے دن وَل اشارا)
کالمعدوم: نہ ہوون ورگا، ختم، معدوم
کالے: کالے رنگ دے گھوڑے (2) کالے وال (جوانی)
کالے پانی: انڈیمان دے جزیرے جتھے انگریزاں سے خطرناک قیدی رکھے جاندے سن۔ (2) بُہت دور دراڈے
کالے گیئے آئے بگے: کالے وال گئے تے چٹے آئے۔ جوانی گئی بڈھیپا آیا
کالیاں دھاراں: کالے راہ، پہاڑی راہ
کالیاں رنگ وٹایا گورا: کالے وال چٹے ہو گئے (جوانی گئی بڈھیپا آ گیا)
کالیں: کالے والاں ویلے، جوانی سے (بف)
کام: جنسی جذبا، خاہش، عشق، حرص، ہوس
کام: کم، (فا) حلق، مقصد، تُچا
کاما: کم کرن والا، نوکر، ملازم، کارندا
کاماں: کماں وچ
کامت: عقل
۔کامت ہین: بنا عقل (نانک)
کامل: پورا، مکمل (مرشد کامل)
کامن: جادو، سحر(دا)
کامن: ویاہ دا اک گیت
کامن: عورت، استری، (نانک) کامنی
کامنی: ہندوواں دی ونڈ مطابق عورتاں دیاں چار قسماں وچوں اک، پہلے ورگ دی سوہنی عورت
کامی: کام توں مغلوب مرد (2) کم کرن والی
کان: کاہن، سری کرشن جی مہاراج
کان: کانی، تیر (2) شرم، جھاکا
کان پھول: کن دا زیور، کن پھُل
کان لم یک منہ شیئا: گویا کہ کوئی شے موجود نہیں
کانیاں: جھمکاں، پتلیاں تے لچکدار ٹاہنیاں
کانجن: شہتیر، کڑی
کانجی: گاجر وچ رائی تے مسالے پا کے بنایا کھٹا
کاند: انکاری
کاندھی: (مذ) جنازا چکن والا، جنازے نُوں موڈھا دیون والا (لط/خف)
کانڈ: تیر (2) کتاب دا اک باب
کانڈھا: کہنا، بلاوا، سنیہا
کانگ: کاگ، کاں (2) ہڑھ، سیلاب، پانی دی وڈی چھل۔
کانگ تے مور اڈاون: سہمان اڈیکن
کانگ کرن: امداد لئی دہائی دیون، بچاؤ بچاؤ دا رولا پاون
کانگا: کانگ، کاگ، کاں
۔کانگیارہ: کاں، کاگ (سنیہا لیاون والا)
کانگاں: کانگ دی جمع، کاں، کلواں
کانو: (کاں۔سو) کاں
کاواں کھادی کنگروڑ: کمزوری پاروں کنگروڑ دی ہڈی توں گوشت صاف اے
کانو: کان (زمین ماپن دا رچھ) نال زمین متھن والا، کنکوتی، معاملا لاون والا
کانورو: کاموپ، پوربی بنگال دا اک ضلعا جو جادو لئی مشہور سی
کانوں: کان وچوں، کماں توں

کانہہ: کانہ، کانا، جھاڑ
کانہ کیہلے: کر کانے
کانی: تیر (2) کانا، قلم، نڑا، باریک کانے جو جھونپڑی بناون لئی ورتیندے نیں
کانی سردی: سر (سوٹ) دے بوٹے دے کانے
کانے: تیر (2) نڑے، قلم بناون والے سرکنڈے
کان: واسطے لئی، خاطر، پاروں، وجھا
کان: ڈنگ، ٹیڈھ، منجی یاں کپڑے دا اک پاسوں لما ہو جاون
کاوراج: شاعری دا راج (کاو + راج)
کاوڑ: کوڑ، غصا، کوڑ
کاوڑن: (ک) غصے وچ آون، کوڑ کھاون
کاوش: بُہتی محنت، جان ماری (2) بچھال، کرید، چھپی شے باہر کڈھن (3) کشتی
کاہ: (فا) تیلا، ککر، گھاہ پھوس
کاہ: کاہنوں، کیوں
کاہاں: کانی، تیلے، ککر
کاہاں: کانہ، کاہی
کاہکشاں: کہکشاں، تاریاں دا جھمکدا جو اسمان دے اک سرے توں دوجے تیک وسدا اے
کاہل: سُست، کم چور
کاہل: (ع، ا) کاہلہ (جلدی ہیتی)
کاہن: سری کرشن جی
کاہن: فال دسن والا، نجومی، عامل
کاہندے: کہڑے
کاہنڑا: • نعرہ، اک راگ
کاہس: کاہ، تیلا
کاہنڈڑیاں: راگ کاہنڑا
کاہنوں: کانہ توں، کیوں
کاہو: نرم لکڑ والا اک رُکھ
کاہوں: خیال، دھیان، پردا
کاہوں: ہریاول، سبزی، وچوں
کاہوں کوہ بنایا: کاہ توں کوہ بنایا، تیلے دا پہاڑ بنایا

کاہی: کائی، ہریاول (2) بیلے وچ اُگن والا اک بھوکلا بوٹا
کاہے: کاہنوں، کیوں
کاہے: اِک قسم دے گھوڑے
کاہیاں: بھانا، ہونی، تقدیر
کاعہ: کیہ
کائر: بُزدل، ڈرپوک، ڈراکل
کائن: ہوند، موجود ہوون والا (جمع کائنات)
کاؤ: کھو (ناٹک)
کاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کاؤں: کاں
کاؤنیاں: مادین کاں
کائی: کوئی، کجھ
کائے: کاہنوں، کیوں
کائیں: کیہ
کایا: جسم، وجود، جُثا، دیہی (2) رُوپ، بھیس، شکل
کایاں: روپ، شکل، ویس
کایاں: کائیاں، چلاک، سیانا
کب: جھکار، اُکراء، کمان ورگی لقاں
کبا: بدمزاج، کھرھوا
کبا: کُب والا، مُڑیا ہویا، جھکیا ہویا، کُب پیا
کباب: قیما تے ہور چیزاں نوں کسے خاص شکل وچ تلیا یاں سیکیا ہویا
کبابی: سڑیا ہویا، بھج کے کباب
کباڑا: ناس، خرابی
کبال: کھجور دے ریشے دی رسی
کبت: شعر، شعروی اک خاص قسم
کبدھیا: (ک-بدھ-یا) بُری بُدھ، جہالت، مکر فریب
کبر: (کِب-ر) احساس برتری، وڈیائی، گھمنڈ، اپنے آپ نوں وڈا سمجھن
کبک: مرغابی، اک پنچھی (جمع کبکاں/خف)
کبود: نیلا رنگ (2) اک قسم دا گھوڑا

کبول: (ک + بول) مندا، بُرا بول
کبیرؔ: (ک-بی-ر)وڈا، عزت والا (2) ہندی دا مشہور شاعر
کبیراں: کبیر توں وڈے
کبیرہ: وڈا (گناہ کبیرہ وڈا گناہ) (د-ہ کبیرے)
کبھاگ: بھیڑے بھاگ، بدقسمتی
کبھاگا: مندے بھاگ والا، بدنصیب
کپ: وڈھ، کٹ
کپ: گڈی دی اک قسم
کپا: پپا، تنگ مونہہ دا بھانڈا
-کپا شہد دا لدیا: ملاح لوک وادھو پیسے وصولن لئی ہنگیاں چیزاں کشتی وچ لدن توں نہ کر دیندے نیں۔ وارث شاہ نے اوسے ول اشارا کیتا اے۔
کپاٹے: چکر، اوارا گردی، دھکے دھوڑے
کپاہ: رُوں دا بوٹا تے رُوں
کپاہیں: کپاہ، رُوں
کپائے: کٹائے، وڈھے، کپے
کپت: بھیڑ، شرارت، خرابی، برائی
کپترے: (کُ-پت-ترے) کپتے، بھیڑے، شرارتی
کپتی: (مث) بھیڑے چالے والی، شریر عورت
کپٹ: (مذ) دھوکھا، فریب، چھل (2) بوہے دی بھت
کپٹی: کپٹ کرن والا
کپدے: کپن توں، کٹدے (راہ طے کردے/مم)
کپر: طغیان، گھمن گھیر، اکھ
کپراں: دغے باز
کپڑ: کپڑ (2) کپڑے
-کپڑ دھوڑی: کپڑے وانگ کٹن (پہلے سے سوتی کپڑیاں وچوں میل کڈھن لئی صابن لا کے نال کٹدے سن، ہن وی دھوبی کپڑیاں نوں سخت تھاں اُتے مار مار کے میل کڈھدے نیں۔

کپکپاون: (ک) کنبن، تھرتھراون، لرزن
کپن: (ک) کٹن، وڈھن، ٹکن (2) پندھ طے کرن (مم)
کپولیا: وڈھوایا
کپور: کافور، اک تیز بو والی وست جو کھلی ہوا وچ اُڈ جاندی اے
کپوری ریوڑی: چٹی کافور رنگی ریوڑی، ودھیا خشبوئی ریوڑی
کپیندا: وڈھیا جاندا
کپیندے: وڈھدے
کتھیں: (ک) ناپن، مِنن (زمین)
کت: کس، کہڑے، کدھر، کتھے، کنج
-کت اوائیں: کس ڈھنگ نال، کویں
-کت بھت: کویں، کسراں، کنج
-کت کو/کوں: کاہدے لئی
-کت ول: کس پاسے
کتاب: کاغذاں اُتے لکھی/چھپی تے سیتی ہوئی شے، پُستک
-کتاب مجید: قرآن شریف (بلھا)
کتابوں: کتاب وچوں، مراد قرآن مجید وچوں (مم)
کتابت: لکھن دا فن، کوئی لکھی ہوئی شے، خط، چٹھی
کتان: السی، اک قسم دا نازک کپڑا، اک بوٹا جس دی چھل توں کپڑا بندا اے
کتب: کتاب دی جمع، کتاباں
کتر: کترن توں، کٹن، قینچی نال کٹن، کتری ہوئی شے
کترنا: جس دا ساک ٹٹ گیا ہووے
کترن: (ک) کترائی کرن، کپن (قینچی نال) چھانگن (2) قطرن، خس، خشبوئی گھاہ
کترن: (ک) کترا کرن، وڈھن، ٹکن (ٹوکے نال)، چوہے داونداں نال کپن
کترویا کیتا: ترویا بھیا (2) فیصلا کیتا

کترا: کتا (جمع: کترے)
کتف: (ف/ع) موڈھے، موڈھے دی ہڈی
کتک: کتیں، دیسی ورھے دا اٹھواں مہینا
کتکا: بھنگ گھوٹن والا ڈنڈا
کتکے: بھنگ گھوٹن والے نکے ڈنڈے (واحد: کتکا)
کتکے: کدھرے، کاہدے لئی، کاہنوں، کیوں
کتن: (ک) کتائی کرن، سوتر وٹن، چرخا پھیرن
کتن: کتیاں
کتوتے: وکھائے
کتوہیں: کدھرے
کتھ: کتے ولی، کدھرے دی
کتی: کتنے، کتی
کتے: کدھرے (2) کس
کتے کم: کس کم دی
کتیاسے: اساں کتی
کتیب: کتب، مقدس کتاب، چار اسمانی کتاباں (نانک)
کتیں: کتن توں
کتیندڑی: کتدی
کتھ: کتھا، ذکر جوگ گل، شادی ویاہ دا سلسلے دی گل (کل کتھ)
کتھ: کتھے (2) کتی کتے دا ملاپ
کتھ توں: کاہنوں
کتھا: قصہ، کہانی
کتھاں: (ک-تھاں) غلط تھاں، بری تھاں، نامناسب تھاں (2) "تھاں" نال تلفظ (تھاں کتھاں)
کتھاہوں: کتھوں
کتھاؤں: کوئی تھاں، کدھرے، کیہے، کتھوں
کتھائیں: کتھے
کتھن: (ک) آکھن، کہن، دسن، بولن
کتھنی: بول، کہانی، قول
کتھوری: کستوری
کشت: تنگ، زخم، کشن توں حاصل مصدر تے امر

کشت: کوٹ، نہ
کشا: مجھ دا زربال
کٹار: چھرا، تلوار، خنجر
کٹاری: چھری، خنجر، تلوار
کٹدا: کٹاردا (ہور ویکھو "چھپ بدلے دن کٹدا") وڈھدا، کپدا
کٹک: فوج، لشکر
-کٹک قندھار: قندھار ولوں نادر شاہ دا ہلا جو 1739ء نوں ہویا (وا)
-کٹک یاں چوراں تے وسنا: مال ڈنگر ولوں لاپرواہی ورتنی
کٹکاون: (ک) دند وجن، دند بجن
کٹکنے: پورنے، مشق لئی ہلکیاں لکیراں وچ لکھت جیدے اتے پکی لکھائی کر کے سکھیا جاندا اے، ناتجربے کاری
کٹکے: کٹک، لشکر، فوج
کٹمالا: گلے وچ پاون والا اک قسم دا ہار، کنٹھ مالا
کٹن: مصیبت، سختائی
کٹن: (ک) ٹوٹے کرن، وڈھن، کپن (2) گزارن، بتاون، وسر کرن
کٹن: (ک) مارن، جھنڈن، کتائی کرن، سٹ مارن، جھمیون
کٹوارے: چھتا، پیالا (2) اک قسم دا پنچھی
کٹورے والا جھنڈا: مراد سورج
کٹوی: ہانڈی
کٹوے: اک قسم دے گھوڑے (لط)
کٹویاں: کجھ، کئی، بعض
کٹیا: دور ہویا، نکیا، لتھا
کٹیا: (کٹی-آ) جھونپڑی
کٹیاں: وڈھیاں ہوئیاں (2) کٹے توں مونث، مجھ دے مادین بچے
کٹیاں: وکھریاں
کٹھا: ذبح کیتا، حلال کیتا/ہویا

کٹھالی/ کٹھیالی: سنار دا نِکا جیہا برتن جس وچ سونا پگھلاندے نیں
کٹھڑی: کٹھی' حلال کیتی/ہوئی
کٹھس اوہنے کوہیا' کوہ چھڈیا
کٹھن: اوکھا' مشکل' اوکھت
کٹھن: (ک) کوہن' ذبح کرن' حلال کرن
کٹھونے: اوہناں نے ذبح کیتا
کٹھی: کوہی' حلال کیتی' ذبح کیتی
کٹھیا: (کٹھی-آ) کٹیا' جھونپڑی
کٹھیالی: کٹھالی' اوہ بھانڈا جس وچ سنیارے سونا پگھالدے نیں
کٹھیاں: کٹھی آں' میں ذبح ہو گئی آں
کثرت: بہتائی' کثیر ہوون' اِک توں ودھ ہوون' اِک رب دی تھاں بہت سارے دیوتے منن' شرک' بہت' کافی' زیادتی
-کثرت سازی: بہتے بناون' اک توں ودھیرے ہوون
کثیر: کثرت نال' بہتا' کافی
کثیرن: کثیر' کافی
کج: (فا) عیب' ڈِنگا پن' نقص
کج: کجن توں امر تے حاصل مصدر' ڈھک
کجا: (فا) کتھے' کدھر
-کجا رفتند آں مرداں: اوہ مرد کتھے گئے
(لا)
کجّا: کوزا' مٹی دا لوٹا' بے ڈول بھانڈا
کجاڑ: غیر اباد تھاں' بُری تھاں' اُجاڑ
کجاں: ڈھکاں' بند کراں (با)
کجاوہ: کجاوہ' اُوٹھ دی کاٹھی (ورنہ کجاوے/ مم)
کجائی: غلط یاں نامناسب تھاں (ک-جائی)
کجرو: (کج-رو) بُرے چالے چلن والا (اسمان)
کجڑا: ڈِنگا' نادرست (خف)
کجڑی: کجّا' کوزا (ملما)
کجڑے: کملے' پریشان (خف)
کجڑے: کوزے' لوٹے
کجڑیاں: ونگیاں' ٹیڈھیاں
کجسائیں: کھاواں گا' کجاں گا
کجل: سُرما
کجلا: کجل' کاجل' سُرما
کجلاون: (ک) دھندلاون' سیاہی مائل ہوون' ساولا ہوون' کجل رنگا ہوون
کجلے بھوترے: کالے بھور (خف)
کجن: (ک) ڈھکن' لکاون' چھپاون' اولھے کرن
کجو: پردا پاؤ' ڈھکو' لکاؤ' چھپاؤ
کجی: ڈھکی
کجے: ڈھکے' چھپائے' لکائے' ڈھکے ہوئے
کجیسی: کجے گا' ڈھکے گا
کجیوے: کرے (با)
کجھ شاہ زیادہ: شہزادے (سیف الملوک) وچ کجھ صفتاں (وزیر زادے توں) وادھو سن
کجھ نہ گھسنا: کوئی لاگت نہ آون
کجھارن: (ک) کھنگالن' انگھالن' دھوون
کچ: شیشا (2) کچا ہوون دی حالت
کچا: ان پکیا' جھیتی ٹٹن والا' راز نہ رکھن والا' خام
کچا شیر: کچا دودھ' اماں حوا دا دودھ
کچاوا: اونٹھ دی کاٹھی (ورنہ کچاوے/چم)
کچج: بد سلیقگی' بُرے چج
کچجون: کچج توں' بُرے چج' بد سلیقا ہوون
کچجی: بد سلیقا' بُرے چجاں والی' بے وقوف
کچرا/کچرک: کنی دیر تک' کنے چر تک' کد تک
کچری: کچا خربوزا' ساون توں مگروں آون والا خربوزا' کچرا
کچڑا: کچا' خام' ان پکیا' یاد نہ ہوون والا' نرم' کمزور (ورنہ کچڑی/خف)
کچکارے: کچ دا کم' کچ دیاں چیزاں
کچکچاون: (ک) کچ کچ دی اواز پیدا کرن' کچکچی

وٹن، دند پیہون
کپکرا: کچ دا منکا، جھوٹھا موتی
کپکن: (ک) موڑیا جاون، موچ آون، کسے انگ دا جھٹکا کھاون
کپکول: کشکول، مانگت پیالا
کپلن: (ک) بدھن، مسھون، دلن، چورا کرن
کپلی: بُرے چلن والی، بری، مندا چالن
کپور: زنباد، نرکچور جس دی خشبو کافور ورگی ہوندی اے۔ شراب، تھوم، گنڈھے دی بو دور کرن لئی ورتیندی اے۔
کچوون: (ک) چبھون، جھکن، کچو کے لاون
کچہاری: کچہری، دربار
کچیاون: (ک) کچا کرن، شرمندا کرن یاں ہوون
کچیائیوں: کچائی توں، بالپن، کچی عمر والے کم (سم)
کچیچیاں کھانا/وٹنا: اندرو اندری غصا کھاون، دند پیہون
کچیون: (ک) ہوون، رتھیون، اڑن، کچھیا جاون
کچیوے: کیتا جاوے، کریئے، اڑیے، اڑاوے، نپنجے، کچیاجاوے، ہووے
کچھ: بغل (2) کچھوکما (3) کچھن توں امرتے حاصل مصدر
-کچھ پواتا: پیائش کراتا (وا)
-کچھاں آپنے: آپ سفر کراں، چاہواں
کچھاں مارن: بغلاں وجاون (خشی نال)
کچھریاں: مادیاں، تاپڑیاں، ترڑیاں (احمد)
کچھڑ: جھولی وچ، گود وچ
کچھن: (ک) طے کرن، ماپن، ناپن
کچھوں: (ک) کچھوکما، کچھوا
کچھوتا: کچھا، لنگوٹا
کچھیاں: دل لبے، کچھ لیے
کچھے: کچھ وچ، بغل وچ (2) کچھا، لنگوٹا
کچل: سُرا

کَد: کدوں
کِد: ضد، اڑی، چڑھ
کَدَ: کدن توں امرتے حاصل مصدر
کَداڑن: کدن، کداڑے مارن
کداں: کدوں
کداہوں: کدھوں
کداوے: کدھر
کدائیں: کتے
کد کن: (ک) کدن، کداڑن
کدن: (ک) اچھلن، ٹپن، چھال مارن، پھلانگن
کدور: کدورت
کدورت: نفرت، دشمنی، من وچ میل
کدوکا: کدوں دا
کدوکنا: کدوکا، کدوں دا، کنے چر دا
کدہیں: کدی
کدیں: کدائیں، کدی
کدے: کدوا اے
کدیڑ: کدن دا مقابلا، چھال مارن دا مقابلا
کدھی: کنارے، ساحل، کنڈھی، دریا کنڈھا
کڈاہاں: کدوں، کدوں
کڈاہیں: کدی، کسے ویلے
کڈے: کدھر
کڈیں: کدی
کڈھ: کڈھن توں امرتے حاصل مصدر، نکال
-کڈھ کوڑی: بینا تاں کے
کڈھب: بے ڈھب، بے ڈول، بدشکل
کڈھن: (ک) اندروں باہر لیاون، خارج کرن، نکالن (2) کڈھائی کرن، کشیدا کاری کرن
کڈھن: (ک) کڈھنی نال اگ پھرولن، کریدن
کڈھن/کڈھنی: تندور وچ بالن پاون دا دوشاخا، اگ پھرولن والی سوئی
کڈھی: کھولی (دکان/منقبل)
کذاباں: کذاب دی جمع، وڈے جھوٹھے

کذب: جھوٹھ
کر: کے (2) کرن توں امر
-کر ٹھاک: روک لے (وا)
-کر جائے: سمجھے، جانے (ا)
-کر عمدہ بانے: چنگے کپڑے پا کے
-کر عمدہ بندوبستے: ودھیا بندوبست کر کے
کر: زور، طاقت، شان
-کر و فر: ٹھاٹھ باٹھ، مان، شان
کرائیں: کشتیاں
کرار: (ع) بار بار حملہ کرن والا، حضرت علیؑ دا لقب
کرارے: تیز، تکھے، چٹتے مسالے والے
-کرارے کانڈے: ایہناں توں ودھ، بہت ودھ
کراڑ: ہندو دکاندار، بانیا
کراڑی: کراڑ دا کم، دکانداری
کرامات: کرامت دی جمع
کرامات لکھانا: معجزا دکھاون (دا)
کرامات ہے قہر: فقیر توں کرامت دکھاون اُتے مجبور کریئے تاں اوہ قہر دکھاندا اے تے ایہ قہر ازمائش منگن والے اُتے پیندی اے
کرامت: بزرگی، وڈیائی (2) معجزا، کرشا
کراں فراں: کروفر، ٹھاٹھ باٹھ
کرانہ: کنارا، انتہا (2) ہور ویکھو "کراناں"
کرانڈری: کراندی
کراناں: لالیاں تے سرگودھے وچکار اک پہاڑی سلسلا، کرانہ
کراہ: زمین پدھری کرن والا تختا، کراہیا، سہاگا
کراہ: (ک + راہ) غلط راہ
کراہاں: کر کے (2) واسطے، لئی، کارن
کراہن: کر کے
کراہون: کراہ مارن، زمین پدھری کرن (2) کلاون، چیڑ پاروں ہائے ہائے کرن
کراہیں: کر کے
کراہیں: کراہے، غلط راہ تے پیچھے رلہ
کرب: (ع/ع) دکھ، غم، بے قراری، بے چینی
کربل: کربلا دا میدان
کرپا: (مث) مہربانی، بخشش، عنایت
کرپال: مہربان
کرپالا: شفقت کرن، کرپا کرن، مہربانی کرن
کرت: (مث) کم، کاج
-کرت بھرت: کرداں بھردیاں
-کرت گھن: احسان بھلاون والا، ناشکرا
کرت: لکھی ہوئی لکھت، تصنیف
کرتار: رب، کرن والا، سرجنہار
کرتوت: منڈا کم، برائی
کرتا: جھیڑا، جھگڑا، فساد، بحث، مصیبت
کرتے: کیمن، پھٹر کرنے
کرجھن: (ک) کجھن، الجھن، کڑھن
کرچ: کچ یاں ہڈی دا ٹوٹا
کرختہ: کمر موے
کرد: (ف) کرے، کردا
کرد: کارد، چھری
کردول: توں کردا
کردیں: کردا ایں
کرڑ: کریر، اِک کنڈیالی جھاڑی
-کرڑ کنڈا: جنڈ کریر دے رُکھ، کنڈیالی جھاڑی
کرڑن: (ک) کرچن، وڈاں دا آپو وچ رگڑ کھاون
کرڑی: کریر (خف)
کرڑی: سخت، مشکل، اوکھی
کرڑے: اک قسم دے گھوڑے
کرس: ایہنوں کرے
کرس: کنجوسی
کرسار: کرسان، کسان، کاشتکار
کرسان: کسان، واہک
کرسانیا: کسان، کرسان

کرسن: کرشن، سری کرشن جی (نانک)
کرسی: کرے گا
کرس: کنجوس، بخیل، کرس کرن والا
کرسی: پیڑھی، نسل، بیٹھن دی چوکی تھاں، اٹھویں اسمان اُتے ربی تخت دی تھاں
-کرسی نشین: بیٹھن والا، بیٹھا ہویا
کرشمہ: معجزہ، جادو، حیران کرن والا کم
کرشن: سری کرشن جی، ہندوواں دے مشہور اوتار جنہاں دا ذکر مہابھارت وچ اے
کرفر: کروفر، ٹھاٹھ باٹھ، شان
کرک: کوک
کرکٹی: ڈھول دے سُر دا تیز ہوون
کرکن: (ک) رہٹ دا ہولے ہولے گڑن (2) کاں دا بولن (3) رڑکن
کرکن: (ک) چیس مارن، تراٹ چین، درد کرن، رڑکن، اکھ وچ تکلیف دیون
کرکن: (ک) گلا کرن، جھڑن، بڑبڑاون
کرکولن: (ک) اندروں کھوکھلا کرن
کرگ: کرے گا، کرے
کرگس: (فا) گرجھ، مُردے کھاونا پنچھی
کرل: اک مچھی کھاؤ پنچھی
کرلا: موٹی دھون والا سڈھا، ڈُرکلی
کرلاندے: پیڑ پاروں روندے، چیکدے، فریاد کردے
کرلاون: (ک) کراہون، پیڑ پاروں ہائے ہائے کرن، چیکن، ترلے لین، رون (2) کونج دا بولن
کرلوندا: کرلاوندا، بولدا (د.ر کرلوندے)
کرم: بھاگ، نصیب (2) کم، عمل (3) نیک عملاں دا پھل (4) مہربانی، فضل
-کرم جتانا: رب دا کرم
-کرم ڈھیچن ناہیں نال جھولیاں دے: درخت ہلاون نال مطلوبا پھل جھولی وچ نہیں آ ڈگدا یعنی لکھیا ہویا نصیب آپ ملدا اے (وا)
-کرم کنندہ: مہر کرن والا، رب
-کرم نہ کاری: میرا علاج نہیں کیتا
-کرم ہونا: عطا ہوون، بخشیا جاون، مہربانی ہوناں
کرما: کرما
کرماں: کرم دی جمع، نصیب، بھاگ، اعمال
-کرماں دا ویلا: خوش قسمت ویلا
-کرماں دے کھٹے: جدے کرم ماڑے ہوون، بدنصیب
کرمن ہاری: کرماں ہاری، بدنصیب، بدقسمت
کرم: میتوں کرے، میرے نال کردیاں نیں
کرم: کیڑے (جو حضرت ایوبؑ دے سریر وچ اوہناں دی ازمائش پاروں پئے سن)
کرمانی سار: کرمان دی بنی تلوار
کرماون: (ک) کملاون، مُرجھاون
کرمو باہمن: خان کھیوے دے جدی کمین دا ناں
کرنا: قرنا، صدی
کرنا: قرنا، بگل، صور جو حضرت عزرائیل قیامت نوں پھوکن گے، صور اسرافیل
کرنا: (ہ) اک پھل
کرنائیں: کرنے، کرنا، جنگی بگل، صور
کرنڈن: (ک) زمین دی پدھر اُتے پپڑی بجھن، نویں بیجی فصل اُتے مینہ نال پپڑی بجھ جاون، خراب ہوون
کرنگ: کراں گا/گی
کرنگ: پنجرا، روح بنا جسم، ہڈیاں دا ڈھانچا، لسا ہویا سریر
کرن: (ک) عمل وچ لیاون، کار کمان، بناون
-کرن کارن: سبھ بناون والا، قادر مطلق
-کرن ہار: کرنہار، کرن والا
-کرنے ہار: کرنہار، کرن والا
-کرن: (ک) بھرن، ٹپکن، ڈگن
کرن: (ک) کڑکن، خستا ہوون، مُرجھا کے بھُر

جاوݨ (2) جھکن (بڑ میچے ہاروں)

کروݨ: قدم، الانگھ، مرن لئی پیر پٹݨ (2) کرن والا، چالاک، مکار

کروا: مٹی دا لوٹا

کروانی: کروان والے، کارواں والے، قافلے والے

کروُپ: کوجھا (ک+روپ) بدشکل، بد وضع (2) غُصا، غضب

کروٹیاں: کروٹاں، پاسلیٹے

کرودھ: غُصا (نانک)

کرور: کچّ دا، نازک

کرور: چھپنا

کروقر: ٹھاٹھہ باٹھہ، مان

کرولن: (ک) پھرولن، کڑھن، کرولا دیوݨ، کریدن، چھُری یاں کڑھنی نال اگ ہلاوݨ

کرولی: (مث) کُرلی، پانی نال مونہہ اندر دی صفائی

کرونڈیا: سَپ دی اک قِسم

کروہیا: نہوندراں مار کے زخمی کیتا

کروہن: نہوندراں مار کے زخمی کرن

کرہا: (1) اونٹھ (2) کولھا، چُوکنا

کرہوں: کرہیوں، اونٹھ

-کرہیوں: (کر ہے-اوں) اونٹھ، اُٹھ

کر: کراں (بف)

کرے آلھنا بُلبل آرسی نوں: بلبل شیشے وچ اپنا آلھنا بناوݨ دی کوشش کرے (پنچھی اکثر شیشے وچ اپنا عکس ویکھ کے ٹھونگے ماردے نیں)

کریجو: کریو (لا)

کریچ: (کری-چ/مث) کریہت، حقارت

کریچن: (ک) دند پیہوݨ، کچکچاوݨ، رگڑن

کریدیا: کرن والے (بف)

کریر: اک کنڈیالی جھاڑی جس نال پتر نہیں لگدے صرف گرمیاں دے موسم وچ آتشی گلابی رنگ دے پھُل لگدے نیں، ایہدے پھُل نوں ڈیلے آکھدے نیں جو عام کر کے اچار پاوݨ دے کم آوندے نیں

کریڑ: پیڈھی دھار والی مجھ

کریڑا: دنداں دی میل

کریڑن: (ک) کریچن

کریں: کرسی، کرے گا

کریسیم: میرے کولوں کرے گی

کریگر: کاری گر، کسے فن دا ماہر

کریناں: کرناں، کردا آں

کریندڑا: کردا

کریندے چوری: چوری بناندے، تیار کردے

کرینہ: کریر (دا بوٹا)

کریوں: کریا آں، ڈگا آں، مجا/ڈگا ایں

کریہ: کریں (بف)

کریساں: کراں گے، کردیاں گے

کریل: پنوں دے اونٹھ دا ناں

کڑ: بھنک، معمولی اواز، خبر، اطلاع، کیڑ

کڑ: مل دی چُنجھ (بیٹھلا حصا)

کڑا: سخت، ڈاڈھا

کڑانے: کڑانا یاں کرانا، سرگودھا تے لالیاں وچکارلا پہاڑی سلسلا

کڑاہ: کڑاہی، وڈی کڑاہی، حلوا

کڑاہا: کڑاہی

کڑاو: کڑ، خبر، اطلاع (لیاوݨ والا مخبر) (2) لبھن والے

کڑائی: سختی، پکیائی

کڑساں: جکڑاں گا

کڑک: گرج، بجلی دی اواز

کڑکاٹ: کڑک، طوفان دی اواز

کڑکار: کڑک، رولا، بدل کڑکن دی اواز

کڑکارے: کڑکن دی اواز

کڑکاہ: تروڑ کے (بف)

کڑکڑاوݨ: (ک) کڑکڑ کرنا، بھیڑاوݨ، کوئی مرکنی

شے چبن
کڑکم: کڑکدے نیں' ڈراندے نیں
کڑکن: (ک) کڑک دی اواز پیدا ہوون' چیکن' گج کے بولن (2) رشن (3) تیل نوں گرم کرن یاں کلکاون
کڑکن: (ک) ٹھُن' مرکن' مرکنا ہوون
کڑکی: کڑک دی اواز نال ٹُٹی
کڑکی: (ک-ڑک-کی) چوہا پھساون والی پھاہی' پھندا
کڑکے: گجے
کڑلا: اواز' بول' سد' رولا
کڑم: دھی یاں پتر دے سوہرے
کڑماچاری: رشتے داری' ساکاچاری
کڑمائی: منگنی
کڑمی: بدنصیب (2) پُٹھے مُبروالی
کڑمے: نی بدنصیب (وا)
کڑن: (ک) جکڑن' بنھن' کسن
کڑول: کڑل' ول' ڈنگا پن' ناڑ اُتے ناڑ چڑھن
کڑوہی: گھاہ دی بُرکی
کڑی: اواز' بڑک' کڑ
کڑی: لڑکی' دھی' بیٹی' مُیار
-کڑی ختم دی: اوہ کڑی جو سوہرے وچ سبھ توں اگے ہووے (جس اُتے حُسن ختم ہووے)
کڑے: کڑی' کڑی نوں بلاون دا بول
کڑیاں: (کڑی-آں) زنجیریاں سنگلی دیاں کُڑیاں (2) اِک زیور
کڑیاں: اوکھیاں' مشکل
کڑیاں توڑے: پیراں دا اک زیور
کڑھن: (ک) تپن' اُبلن' پکن' کاڑھیا جاون
کڑھن: (ک) وچو وچ سڑن' غمگیں ہوون
کڑھیاں: کڑھن نال' اُبلن نال
کز: کہ از (لا)
کژدم: ٹھُونہے' بچھو

کس: (مٹ) بخار' تپ' (2) پہاڑی ٹلیاں دے بارشی موسم وچ پانی دے وگاہ پاروں بنے ٹوئے
کس: کسارا' گھاٹا' نقصان
کس: انھیرا
کس: کسن توں امر تے حاصل مصدر
-کس کے: کھچ کے' زور نال
-کس لے کمر: کمر کسن' کسے کم لئی پُوری تیاری کرن
کس: کسے' کون
-کس طاقت: کہنوں طاقت اے
-کس طور: کویں' کسراں
-کس مُنیوں: کہنے تینوں مُن کے جوگی بنایا اے
-کس ناکس: کس وناکس' ہر کوئی
-کس نوں: کاہنوں' کیوں
کسار: کنک جوں وغیرا دے سٹے اُتے اگے وال
کساکھ: بھیڑی ساکھ' بے اعتقادی (ک+ساکھ)
کساں: سختیاں' تسیے' تکلیفاں (کس دی جمع)
کساں: ذبح ہوواں
کسانگ: کنگ' غیرمناسب' غیرجنس
کسائی: قصائی' گوشت دا کم کرن والا (مجازن: ظالم)
کسب: کم' پیشا' ہنر
کسبات: کسب' کم' ہنر
-کسباتی: کسب والی' ہنرمند
کسبولا: مداری دے جھوٹھے ساز والا
کسبی: کسب کرن والا/والی' چالاک' چلتر (2) طوائف' منڈی رن
کستور: کالا کتا
کستوری: ہرن دی ناف وچوں نکلن والی خشبو
کستے: کس تے' کس اُتے (فر)
کسدا: کھسدا' کھوہندا' قبضا کروا
کسدے: حلال ہوندے

کسو کی (2) آسیب' پرچھاواں
-کسر اوہنوں سوداؤں: اوہنوں سودا پاروں کملا پن اے
کسرت: ورزش' سخت محنت' پہلوانی
کسرن: (ک) کسر لگن' نقصان ہون' بیمار ہون
کسریٰ: ایران دے پرانے بادشاہاں دا لقب
کسی: کس سی' کس توں
کسکن: (ک) بولن' آکھن' مونہوں گل کڈھن
کسمبھا: ویکھو "کسنبھا"
کسمھی: بے سمجھی' نادانی' بے وقوفی
کسمساون: (ک) ہلن' حرکت کرن' سُرکن
کسنبڑا: کسنبھا
کسنبہ: ویکھو "کسنبھا"
کسنبھا: اک بوٹا جیدے نال سوہے رنگ دے کنڈیالے پُھل لگدے نیں۔ ایہناں پُھلاں توں لال رنگ بندا سی۔ انج ایہ پُھل چنڈنا بڑا اوکھا کم سی۔
کسنگی: بُرے سنگ والا' بُرا ساتھی
کسن: (ک) جکڑن' سخت کرن' گھٹ کے بنھن
کسنی: سختی' بدبختی' مشکل
کسن: (ک) ذبح ہون' قربان ہون' کوہیا جاون' ماریا جاون
کسوبہ/کسوبھا: (مث) برائی' بدنامی' بدتعریفی
کسوت: (کس-وت) عادت' شکل' پوشاک' لباس
کسورا: مٹی دا پیالا
کسوہیاں: کو بھیاں (ک+سوہیاں/مثل)
کسی: کسر وچ' گھٹ (2) کس' برساتی نالا
کسے: کسے' ہر اک
-کسے دے سر چڑھن: کسے لئی وقف کرن' قربانی دیون (2) کسے دے متھے لگن' الزام لگن
کسے راہ: کسے نوں
-کسے روز دا پروہنا: کوئی دن دا مہمان
-کسے ہیٹھ گھگری وچھاون: کسے نوں اپنا خاوند بناون دی سونہہ کھاون

کسیاون: (ک) دھات دے بھانڈے وچ رکھن پاں پکن پاروں کھاون دا زہری ہوون
کسیر: تنگیا ہویا
کسیرے: (کس-رے) دمڑی' دھیلا' بہت تھوڑا سکا
-کسیرے دا منس: دھیلے دا بندا' نکما
کش: سدھا' سوتا (2) ایران دا اک پرانا شہر
کشادہ: کھلا' وشال
کشادگی: کشادہ توں' کھلی' وشال
کشاف: (ع) کھولن والا' پردے چکن والا
کشال: کشالا' دکھ' مصیبت' مشکل' اوکھا کم' ڈاڈھے' محنت منگویں
کشالڑا: کھلا' وادھو
کشالہ: تکلیف' مشکل' ہور ویکھو "کشال"
کشالے: مشکلاں' ہور ویکھو "کشال"
کشائش: کھولن' بنھ توڑ کے ازاد کرن' کھلا' فراخی' بہتائی
کشت: (مث/فا) کھیت' کھیتی' فصل
کشتکار: کرسان' کسان' کاشتکار
کشتی: بیڑی' پانی وچ چلن والی سواری
-کشتی بان/وان: ملاح' کشتی چلاون والا' مہانا
کشٹ: اوکھے کم' محنت دے کم
کشش: کھچ' چھک
کشف: (ع) کسے شے بارے غیبی علم نال پوری جانکاری لین (2) رب ولوں دل اُتے کسے راز دا اُترن
کشمش: سوگی' میوے' سُکے انگور
کشمشی: اک قسم دا گھوڑا (2) کشمش دے رنگ دا
کشور: (کش-ور/فا) دیس' ملک' سلطنت
کشیش: کشش' سخت کھچاء' تضاد
کعب الاحبار: ابو اسحاق بن ماتع' اک یہودی عالم جو حضرت ابوبکرؓ دے سمے وچ مسلمان ہویا۔ اوہنے حضرت عمرؓ دی شہادت بارے 3 دن پہلاں

پیش گوئی کیتی سی
کعبہ: خانہ کعبہ، مکہ وچ رب دا گھر جِدھے ول مونہہ کر کے مسلمان نماز پڑھدے نیں
کف: (فا) تلی (پیریاں ہتھ دی)
-کفِ دریا: دریا دی پدھر
-کفِ افسوس ملن: افسوس نال ہتھ ملن
-کفِ دست: ہتھ دی تلی دے برابر، پدھرا، ہموار
کَف: (فا) جھگ
کُف: کفر
کفارت: کفارا
کفال: کف دی جمع، بانہہ، بازو
کفایت: کافی ہوون، بچت ہوون، نفع ہوون
کفتان: عشاء دی نماز (فارسی خفتن توں وگڑیا ہویا)
کفدست: ویکھو "کف دست" (کف = پشم)
کفر: انکار، مسلمان نہ ہوون دی حالت
-کفر دا جندرا بھن: اِنکار توں اقرار کر
کفرستان: کفر دا گھر، جتھے کافر وسدے ہوون
کفنی: فقیراں دا لما چولا جو پا کے اوہ اپنے آپ نوں دنیا توں وکھ سمجھدے نیں
کفو: (عر) ہم جنس، اک قوم یاں برادری دا، اِکو جیہا، ورگا
ککا: بھورے رنگ دا، سفید
-ککا پانی: عورتاں نوں آون والا لیکوریا دا پانی (نوشہ)
ککار: رولا
ککارا: ککار، کوک، رولا، دکھ دی اواز
ککارن: (ک) کوکن، چیکن، رولا پاون
ککاون: (ک) ککارن، چلاون، رولا پاون
ککر: کنگ (2) سردیاں نوں زمین اُتے جمن والی برف دی تہہ
ککر: اِک کنڈیالا رُکھ جس نال پیلے رنگ دے پھُل لگدے نیں، کئی قسم دا ہوندا اے۔ دیس پنجاب وچ عام اے
ککڑ: کیکر، کسراں
ککرانہ: کنکر، روڑ
ککرمے: بُرے کرم والے، بُرے فعل والے، بدنصیب (ک+کرم)
ککروند: کسراں، کوہیں، کیکن، کیکر
ککرے: کنکر، روڑ
ککرے: ککر دے کنڈیالے رُکھ
ککرے کنڈے: ککر کنڈے
ککڑ: تماکو دے پتر، کچا تماکو
ککڑ: (ک-ک-ڑ) ککڑی
ککڑا: ککا، سفید
ککڑی: (کک-ڑی) کِکی، بھوری، چٹی، ریت (خف)
ککڑے: کنکر، پتھر، روڑے (2) ککے
ککڑے مکڑے: تتر کھمیاں، تتر وانگوں کالے رنگے
ککڑیال: تراں (2) ککھڑیاں (خف)
ککلی: کڑیاں دا اک کھیڈ
ککورن: (ک) کھرچن، چھلن، کھوترن
ککوڑ: سکے پیلو (لا)
ککوڑیا: بدمست کیتا (لا)
ککوہی: کوہڑا، پانی دا اک پنچھی جِدی اواز بڑی دردیلی ہوندی اے
ککی: چٹی، بھوری
-ککی بھوری: ککی، سنہرے والاں والی کی عورت (جو بعضیاں دے خیال وچ منحوس ہوندی اے
ککیاں: بھوریاں، سفید
ککیس: زخم
ککھ: (1) تیلا، تکا (2) ذرا وی، کجھ وی، رتی، تھوڑا

لکھ ہو رہیاں: شک کے تیلھا ہو گئی آں (ہلکا ہو جاون)
لکھن: ڈھڈ وچ اوہ تھاں جتھے بال 9 مہینے گزاردا اے
لکھاندے کولے: (پرانی املا) لکھاں دی تلی
لکھڑا: لکھ، پیٹ (دا)
لکھڑیاں: لکھڑیاں، خربوزے
لکھے: لکھ وچ، ڈھڈ وچ
لگن: ساز وجاون والی مضراب (عم)
کل: مشین
کل: خبر، اطلاع، سار، سُرت، ہوش
کل رکھن: پہلاں ای تدبیر سوچ رکھن
کل: [illegible] دا مخفف (لفظ نال رل کے آوندا اے)
-کل جیبھا: کالی جیبھ والا، جہدی بددعا دا اثر ترت تے اٹل ہوندا اے
کل تے تارو: لوک گیت دے دو مشہور کردار جو کے دی تھاں لڑائی کرواندے تے لوکائی دے خون نال اپنی تریہ بجھاندے نیں۔ ایہ آپو وچ میاں بیوی نیں
کل: خاندان، پشت، نسل، قبیلہ (2) دو ہلاں لئی زمین دا ٹوٹا
-کل پات: خاندان دا اعمال نامہ، شہرت دی نیک نامی
-کل چلن: خاندان دی عزت نوں وٹا لاون
-کل دا ویر: پرانی خاندانی دشمنی
-کل نجاتا: اپنے خاندان بارے کجھ نہ جانن والا، خاندان وسارن والا
کُل: (ع) سبھ، سارا
-کل شئی: سبھے چیزاں (خف)
-کل شئی ہالک الاوجہہ: ہر شے ہلاک ہو جاوے گی سوائے (جس ول رب دی) توجہ اے (دا)
-کل مختار: ہر شے دا مالک، مرضی دا مالک، آپ مختیار (احمد)

کلا: آرٹ، فن، مداری دا کھیڈ
-کلا کاری: فن، آرٹ
کلا: جنور وغیرہ بنھن واسطے زمین وچ ٹھوکی کِل دی شکل دی لکڑ
کلا: پگ
کلاچہ: جھپٹن، کدّ کے پھڑن، بوچن
کلال: شراب کشید کرن یاں ویچن والا (مث-کلالن)
کلالاں: کلال دی جمع، شراب بناون/و ویچن والے
کلام: گل بات، شاعری، بول، مقدس آیت
-کلاماں: کلام دی جمع
کلاں دے: مشینی (کل: مشین)
کلانچا: پھاہی، کڑکی جو جنور پھساون لئی لائی جاوے
کلانسر: لطف علی دے سیفل نامے وچ اک دیو دا ناں
کلانوت: (ع ا) کلاونت، فنکار، کلا والا
کلاونت: فنکار، کلا والا
کلاون: (ک) چھٹن، اناج نوں خاص ڈھنگ نال چھٹن (2) دال یاں چاولاں وچ پکاون سے پانی پا کے نتھارن دے عمل نال صاف دانے کڈھن تے روڑ چھٹن
کلاون: (ک) کرلاون، چیکن، کوکن
کلاوے: کلاوا، جپھی، گلوکڑی
کلاہ: ٹوپی، تاج، پگ
کلاہون: (ک) نندن، بھنڈن، ناپسند کرن
کلب: (ع) کتا (خف)
کلب یمانی، شامی: کلب یمانی تے کلب شامی، اسمان اُتے دو تارا جھرمٹ
کلبلاون: (ک) ہلن، حرکت کرن، رینگن (خاص کر کیڑے وغیرہ دا) (2) گھابرن، تڑفن
کلبوت: سانچا، ڈھانچا، جسم (عربی "قالب" توں وگڑیا ہویا)

کلبی: کلب توں (کلب معنے کتا) (علی)
کلپن: (ک) تڑفن، دکھی ہونا، اندرے اندر
سڑن (2) سوچن، خیال کرن
کلجگ: کل جگ، برا زمانا
کلجے: (ک+لجے) بے شرم
کلجھ: جھیڑا، رٹا
کلجھن: (ک) الجھن، اندرے اندر سڑن
کلچٹی: کل چٹی، چکبری، چکور پنچھی
کلچھن: برے لچھناں والی، بدنام عورت
کلچھنی: (ک+لچھن+ی) کلچھن
کلر: (کل-لر) لون، تھور، کھار، شور
کلرا: ویکھو "کلر" کلراٹھی زمین
کلڑا: اکلا، اکو
کلڑی/کلھڑی: اکلی
کلس: گنبد، گنبد دا خول
کلسن: (ک) درد محسوس کرن، روون
کلغی: بادشاہ دی پگ اتے ہار دے کھمبھاں دا طرا
جو بادشاہ ہون دی علامت ہوندا اے
-کلغی دار: مرغ پھل، اک پھل جو عام کر کے
ککڑ دی کلغی ورگا ہوندا اے
-کلغی دھرو: کلغی والا، سپ
کلک: کانا، جس نال قلم بندی اے
کلکاں: کلک دی جمع، قلم بناون والے کانے
کل کل: رولا
کلکن: (ک) بہت گرم ہونا (تیل یاں گھیو دا
ابلن)
کلکن: (ک) تتر بولن، خوشی نال کلکاری مارن
کلکی: ہندوواں دا اک تہوار
کلکھن: برا عمل (ک+لکھن)
کلکھیتر: کورو کشیتر دا مدان
کلکرا: بھیڑا (خف) مندا، تکلیف دیوک، غیر
مناسب
کلم: زخم، پھٹ، گھاء، جراحی

کلماں: (غ ا) کلمہ
کلمل: بے قراری نال تڑفنا، بے چینی
کلمہ: گل، کلام، بول، عربی دا اوہ فقرا جو مسلمان
ہوون دا مڈھ اے
کلناسیا: کل دا ناس کرن والا، پیو، پتر تے پوترے
نوں ڈنگن والا سپ
کلنجن: (ک) بکاں نال پانی باہر سٹن، ہتھن (2)
کنجن، ہمیٹن
کلنک/کلنگ: (کالا+انگ) سیاہ داغ، بدنامی دھبا
کلنگ: لم ڈھینگ، اک قسم دی وڈی بطخ
کلنگی: کلغی
کلوت: کلوتر، آرا
کلوتر: آرا، آری
کلوٹے: کالے، کالے دل والے
کلوخ: (ف/فا) مٹی دی ڈھیم، کچا وٹا
کلور: (کال+اور) کل ول، موت ول، دکھ دل، قہر
غضب، قلور، سیاہ، ظالم
کلوری: ویکھو "کلور"
کلوکا: کل دا، بیتیا، ماضی دا
کلوکڑی: کل دی، بیتی ہوئی، گذشتا
کلول: شوخی، خوشی، زندہ دلی، ناز نخرا، مذاق، کھیڈ
کد، مسخری
کلوں: کل نالوں، کل توں (عم)
کلونت: کلاونت، فنکار
کلوو شربو: کھاؤ پیو-(قرآن شریف دی پوری آیت
دا ترجما اے "کھاؤ پیو تے اجاڑا نہ کرو")
کلوہنا: کوجھا، کالا، بدصورت
کلوہنی: کلوہنا توں مث
کلوہیو: انھیر، کالا
کلہتی: لڑائی پاون والی
کلی: گیت دا اک حصا، راگنی (2) ان کھڑیا پھل
کلی: کلجگ، ایہ زمانا (نانک)
کلی: رنگا کل یاں کلا، کندھ دا رکل جس نال شے

ڈنگلدے نیں

کُلی: جھونپڑی، جُگی (2) کُل، پوری، مکمل

کلے پٹ ہوون: بوریا بسترا سمیٹن، مکمل ہجرت کرن

کُلے: کُل، سبھ (مم)

کلے: کولھے اُتے، کمر وچ (وا)

کلیار: راجپوتاں دی اک ذات

کلیان: کِلی، کِل ورگی کوئی شے جو کجھ ٹنگن لئی گڈی جاوے۔ ساز دا کِل جس نال تار لگدی اے، ملاح دے کشتی بنھن والے کلے

کلید: (ف) کُنجی، چابی

کلیلیاں: قصے یاں ورد پاروں وغد حسن

کلیم: دوست، حضرت موسیٰؑ دا لقب

کلیں: کلیاں

کلیوں: کُل توں، سارے

کلیے: قلیہ

کلہ/ کلہہ: لڑائی جھگڑا

کلھن: زور لاون

کلھیارے: کالھے، چھوٹے

کم: کاج، کار، کارا (2) وزن دی مقدار (3) تھوڑا

- کم کار: کم کاج

- کم ظرف: کمینا، نکے بھانڈے والا، تھوڑ بُرا

- کم و بیش: گھٹ ودھ، لگ بھگ

کماد: کنا، گنے دا کھیت

کمادے: کماد، گنے

کماری: کواری، سوہنی کُڑی

کمام: کم، کم دی جمع

کمان: لکڑیاں دھات دا مڑیا ہویا ٹوٹا جیدے سریاں نال رسی بنھ کے تیر چلاون دا کم لیندے بن

کمانچہ: نکی کمان (2) نکی قسم دی سارنگی (3) ساز وجاون والی کمان (4) کوٹھڑی، نِکا کمرا

کماندار: کمانڈر، فوج دا وڈا افسر، کمان کرن والا، آگو

کمانہ: سارنگی دا گز، کمانی

کمانے: کملائے، جھکے، نڈھال، پژمردا

کمائیں: (ن۔ا) ویکھو "کمانے"

کماوندا: کردا (2) کھٹی کردا، کھٹدا

کماون: (ک) کمائی کرن، محنت کر کے حاصل کرن، پیدا کرن، حاصل کرن، کھٹن

کماتی: جویں کہ اوہ ہے (خف) پوری

کمائیاں: عبادت، ریاضت (اگلے جہان لئی کھٹی)

کمائیوکی: توں لایا، کھٹیا

کمایا: کیتا

کمایم: میں کمایا

کملی: کنبلی، کنبل

کمبن: (ک) کپکپاون، ڈولن، لرزن، تھرتھراون

کمبوہی: کج، سپ، کھوگے دے نکے نکے خول

کمبھ: ہاتھی دی مشک

کمبھ: ویکھو "کنبھ"

کمتا: کمایا گیا (ج)

کمتائی: تھوڑ، گھاٹ

کمترو: بہتا گھٹیا، ج

کمتی: گھٹ، گھاٹ

کمچی: تیلی، چابک

کمرا: کنبدا

کمر: لک

- کمر بندولہ: کمربند، نالا، ناڑا

- کمر کسن: تیاری کرن، کسے کم لئی اسباب بنھن

- کمروں بند: کمربند، ناڑا، نالا

کمرخ: کپڑے دی اِک قسم دا ناں

کمرٹے: متھے، کم، بھیڑے عمل

کمگراں: کمان گراں

کمکرمیٹیاں: کماں کراں دیاں عورتاں
کملا: جھلا (2) کمل، کنول (پھُل)
کملاتا: کملاون، مرجھاون
کملاڑو: کملا، ہاروا، ناسمجھ
کملاٹے: کملاہٹ توں، پاگل، کملا، بے وقوف
کملی: جھلی، پاگل، دیوانی
کملیاں: کملا دی جمع، بے عقل، نادان، پاگل
کمند: رسی، گنڈھ والی رسی جس راہیں انسان یاں جنور نوں دوروں قابو کیتا جا سکدا سی۔ کندھ اُتے چڑھن دے کم وی آوندی سی
کمندری: پھندا لاون، کمند سٹن
کموتیں: بری موت نال
کموں: کم توں
کمی: گھاٹ، تھوڑ، کسر
کمی زیادہ: تھوڑا بہت، کجھ نہ کجھ (مم)
کمی: کارکن، نیچ، معمولی کم کرن والا، ملازم
کمیابی: کمیاب، گھٹ ملن والی شے، تھوڑ والی شے
کمیت: اک قسم دا گھوڑا
کمیں: کم، گھٹ، تھوڑا (2) کمی
کمیں: (ع ا) کمے، کچھوکڑے
کمیزمی: (ک-ی-ن-ز-ی) کمینی
کمینوں: کمین توں، کمین گاہ، محفوظ تھاں جتھے لک کے حملہ کردے نیں
کمینی: نیچ
کملاون: (ک) کرماون، مرجھاون، مسکن
کن: جسم دا اوہ انگ جس نال اواز سُندے نیں
- کن پاٹا: اجیہا جوگی جو کن پڑوا کے مندراں پا لوے
- کن پائی: ایسی عورت جنہے زیور پاون لئی کناں وچ موریاں کرائیاں ہوون
- کن دھر کے: توجہ نال
- کن دھرنا: گل سُننا، فریاد سن کے داد رسی کرنی
- کن سن وچ: چپ چپیتے
- کن کھانا: رولا پاون
- کن لپیٹ/ولپیٹ کے ٹُر جاون: مقابلے توں گریز کرنا، کمزوری یاں شرافت پاروں بے عزتی سہہ لین
کن نہ کرنا: غور نال نہ سُننا، گل دی اہمیت نہ سمجھنی
کن: کہنے، کس نے
کن: کتھے نوں، کدھر
- کن گئے: کدھر گئے
کُن: (ع) ہو جا
- کُن فیکون: ہو جا تے اوہ ہو گیا (رب دا "کُن" آکھ کے سنسار بناون)
- کُن فیکونوں: دیکھو "کُن فیکون"
کُن: وڈی ہانڈی، کنہ
کنا: کجا، ہانڈی
کنارہ: بغل، جھولی، چھاتی (جھمی)
کنارا: کنڈھا، سرا، دندا
کنارا کرنا: اک پاسے ہو جاون
کنال: ویہہ مرلے زمین دا ماپ
کناں: کجا (لا)
کنبل: کمبل، لوئی، کملی
کنبلی: کنبل
کنبھ: ہردوار، الہ آباد تے ہور دو تھاواں اُتے ہر 12 ورھے بھروں لگن والا میلا، برج حمل
کنت: کونت، مالک، شوہ، خصم، خاوند
کنتے: کنت
کنتھ: کنت
کنٹ: کونٹ، کونے
کنٹ کارا: اک کنڈے دار جھاڑی
کنج: کواری کڑی جہنوں مرد نے نہ چھوہیا ہووے
کنج: ہاتھی دا وکھالن والا دند (2) سپ دی ہر

ورھے تھن والی کھل (3) کنجن توں حاصل مصدر تے امر

کنجری: طوائف، جسم وچن والی عورت

-کنجری عدل: کنجری دا کیتا انصاف، اک کہانی جس مطابق کنجری نے مکر نال اک جھوٹھے امانت دار قاضی کولوں ماری ہوئی امانت کڈھ لئی

کنجک: نابالغ کڑی، کواری (2) لگام (ورنہ کنجکاں)

کنجن: (ک) منجن، قمیض دے کف آنانہ چکن، ولیٹن، لپیٹن، سانبھن، تھمین

کنجی: چابی (جمع: کنجیاں)

کنچر: ہاتھی (تانک)

کنچن: سونا

کنچنی: ناچی، سونے نال لدی عورت

کند: جڑھاں نال لگن والے پھل، اوہ جڑھاں جو کھادیاں جا سکدیاں نیں (شکر کندی وغیرا)

-کندمول: شکر کندی ورگی اک بوٹے دی جڑھ جو بھن کے کھاندے نیں۔ تھوڑا نشا دیندی اے

کند: غصا، کینا

کند: کھونڈھی، تیز دے الٹ، بھاری، موٹی، بھدی

-کند فہماں: تھوڑی سمجھ والیاں، موٹی عقل والے

کندلی: سونے یاں چاندی دی تار

کندن: کھودن

کندن: کھرا سونا

کندی: کپڑے اتے ٹھیکن

کندھ: دیوار (2) کنارا، کندھی

کندھ: موڈھا (کندھا/بف)

کندھاڑا: موڈھا، کندھاڑا

کندھاڑے: موڈھے اتے

کندھی: (1) کندھ (2) کنارا (دریا دا) کنڈھا، کدھی

کندھے: موڈھے، کندھاڑے

کندھیں: کندھاں اتے

کنڈ: پٹھ، جسم وچ ڈھڈ دے مقابل پچھلے پاسے سدھا تے ہموار حصا، پشت

-کنڈ دینا: کنڈ کرن، مونہہ موڑن، بے رخی ورتن

-کنڈ ولا: پٹھ موڑ، ٹرجا

-کنڈ ولانا: مونہہ پھیرن، شکل نہ وکھاون

کنڈا/کنڈڑا: ہاتھی نوں ہانکن والا نوکیلا ہتھیار

کنڈا: سنگل، کنڈی، ایسی تھاں جتھے کجھ بنھیا جا سکے (2) نگران

-کنڈا جندا: کنڈی تے تالا

کنڈاں: کنڈھاں، کونے

کنڈراں: خوف پاروں لوں کنڈے

کنڈڑے: کنڈے

کنڈڑیں کاٹھیں: کھاہ پھوہ، تیلے

کنڈل: والاں وچ چکر تے گھیرے (2) مچھی پھڑن دا کنڈا

کنڈلی: نکا کنڈل، گول گھیرا

کنڈن: (ک) ردن، بھسمیاون

کنڈی: مچھی پھڑن والا کنڈا

کنڈے: تار وغیرا دے گول یاں ادھ گول ٹوٹے

کنڈیاری: کنڈیالی، کنڈے والی، خاردار

کنڈیاں: کنڈی دی جمع، کنڈا، مچھی پھڑن والے کنڈے

کنڈیاون: (ک) کنڈ ولاون، مونہہ پھیرن، کنڈ کرن

کنڈیتی: کنڈ کر کے

کنڈھ: پانی دا گھڑا یاں حوض

کنڈھی: کندھی، کنارا

کنتوی: کنی (ہانڈی) گھڑا

کنز: خزانا (جمع: کنوز) (2) لغت تے فقا دی اک کتاب دا ناں

کنز قدوری: دو کتاباں دے ناں
کنز ہدایہ: کنزا لہدایت، اک کتاب دا ناں
کنس: راجا کنیش، شری کرشن جی دا ماما
کنش: کنشت، گرجا، پارسی عبادت گھر
کنعان: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں
کنعان: عراق تے مصر وچکارلا علاقہ، ایہ اجکل چار دیساں شام، لبنان، اردن تے اسرائیل (فلسطین) وچکار ونڈیا ہویا اے۔ ایتھے حضرت یوسفؑ تے ہور بہت سارے نبیؑ جمے
-کنعان افروز شمع: کنعان دے علاقے نوں روشن کرن والی مشال (حضرت یوسفؑ/ غ)
کنعانی: کنعان دے علاقے دے، کنعان واسی
کنکھارا: بازگشت، موڑویں اواز
کن کھلڑی: کنکھل پہاڑیاں وچ بنے ہندو تیرتھ توں آون والا
کنگ: اک ساز جس وچ سکے کدو دا خول ورتیا جاندا اے، اکتارے دی اک قسم
کنگال: غریب، بھکھا، کمینا، کنجوس، خود غرض، مفلس، جہدے کول پیسا نہ ہووے، کنگلا
کنگالے: کنگلے، کنگال
کنگرائیاں: مٹی دے کھنڈوے بناون والیاں
کنگروڑ: ریڑھ دی ہڈی
کنگری: لیس، چادر یاں دوپٹے دے کنارے اُتے لائی جاون والی دھاگے یاں کپڑے دی نقشین پٹی، کنارا، چھت وغیرا دا کنارا یاں کنگرے
کنگریاں: چوٹیاں، اُپرلے کنگرے
کنگرانی: جسمانی کرتب وکھاون والی عورت
کنگرمن: (ک) سنگرمن (2) نجھ کے بیٹھن
کنگل: ناری مخلوق
کنگن: کنگ یاں بانہہ دا زیور، چوڑا، کڑا
کنگھمن: (ک) نفاق یاں فتور پاون، وکھاڑن، دھراں وچکار پاڑ پاون
کنندہ: (فا) کرن والا
کنندی: کنندہ توں مث، کرن والی
کنندے: کرن والے
کنن: (ک) کنگھن، ٹہن (2) میند ورھن، کنیاں پین
کنو: دھان دے پیال دا ڈھیر جس وچ کتے وڑ کے ارام کردے نیں
کنوتی: گھوڑے دے کن (جمع: کنوتیاں)
کنور: (کں، ور) راجکمار، شہزادا، راجپوت، محبوب
کنول: کول، پانی دا مشہور بوٹا تے اوہدا پھل، نیلوفر
کنوں: ناں، تھوں، کولوں، توں، تھیں
کنہ: اصل، حقیقت، بھتر، قدامت
کنہی: کنہیا، سری کرشن جی
کنی: ہانڈی
کنے: کن وچ (خف) (2) کول، پاس، نال (لا) تائیں، تک
کنے: کنارے، کنڈھے، لاگے
کنے: کنی، ہانڈی (بف)
کنیا: کڑی، کواری، مٹیار
کنیادان: (ک) کنی کماون، جھکن، الرن، سنگن
کنیں: کناں وچ
کنھ: کندھاڑا، موڈھا، کندھاڑے، موڈھے اُتے
کنھے: ویکھو "کنھ"
کنھیا: سری کرشن جی دا لقب
- کنھیا کان: کنھیا تے کان دوویں سری کرشن جی دے لقب نیں
کنک: مشہور اناج، گندم
-کنک ونّا (رنگ): کنک ورگا، گندمی رنگ
کنّ: کنڈھے دی پتیری (2) مصدر
کن کن: کنی، کن من
کنکوتی: کنڑی فصل اُتے پیداواری انداز لاون والے کارندے (ایہ لوک غلط اندازے لا کے لوکاں کولوں بددعا لیندے سن)

کنکوں: کنک توں
کن من: کنیاں پَین' ہلکی بارش
کنمناؤن: (ک) کنیاں پَین' ہلکا مینہ ورھن
کنی: بارش دا قطرا (2) چاولاں دے چکن وچ تھوڑی کسر (3) کنارا' حاشیا
کو(ع): کوئی' کجھ' ورلا
کوا: کاں (ہا)
کوات: کیہوات' گھمن گھیر
کوار: کواری' دُو لمین
کواسا: اکواسا' ذرا اُکریا ہویا
کواکب: کوکب دی جمع' تارے
کواکن: (ک) کوا توں' اکھاون
کواؤ: (ک + داؤ) بو
کوائی: تپا (نانک)
کوبکو: کو بہ کو' ہر کوچا گلی
کوبھا: (مذ) کھوبھا' دلدل' چکڑ
کوبھاں: کھوبھے' دریا دھارے دا کنارے وچ دھسن
کوپ: سر' سری
کوپڑ: سر' وڈا سر' کھوپڑ
-کوپر کوب: سر تروڑن والا
کوپریاں: کھوپڑیاں
کوت: پوتیاں رکھن دی ٹوکری (2) ہل دا ڈنڈا
کوتاہ: (فا) نکا' مختصر
کوتاہی: سستی
کوتر: اک سو اک
کوتل: گھوڑے دی اک قسم جس اُتے سواری اوکھی ہوندی اے
کوتن: (ک) اندازا کرن' کھیت وچ کھلوتی فصل دا گوہڑ کرن
کوتہ: کوتاہ' نکا' چھوٹا' مختصر
کوتھائیں: کتھائیں' بُری تھاں' نامناسب تھاں
کوتھرا: کترا' کتھرا' ناقص' خراب' میلا' بوسیدا' بھیڑا' کمینا
کوٹ: قلعا' فصیل' شہرپناہ
کوٹ بدھوائی: قلعا بنوایا اے
کوٹ ندی: ویاہ دا چلنگر (2) جزیرا نما
کوٹ: سمت' پاسا
کوٹا: کٹ کے صاف کیتے جوں
کوٹے: کوٹ' علاقا' پنڈ' سمت
کوٹچو: ویکھو "کوٹچل"
کوٹچل: چنچل' شرارتی
کوٹھس: ویکھو کھس
کوٹھی لیکے: جسم بجلی وانگ لشکے
کوٹھے: اناج دے گدام' کمرے' گھر
کوثر: جنت دی اک نہر
کوجڑا: کجا' کوزا' دھو دا لوٹا
کوجھے: (غ ا) کوجھے' بدصورت' کروپ
کوجھی: بدصورت' کروپ (خف)
کوجھیاں: کوجھیاں
کوچ: روانگی' چالا (2) جلاہے دا وڈا برش' کچ
-کوچ دا اُوئی: کوچ دے حکم اُتے زبردستی عمل کراون والا
-کوچ مقام: جتھوں کوچ کرن اے' ایہ دنیا
کوچیں بھریا: کچ بھریا' بے بچا
کوچک: (فا) کودک' نکا' نکی عمر دا' بالک
کوچکے: کچے کنڈیالے والے
کوچن: (ک) کوچی مارن' مانجن' صاف کرن' پوچن
کوچہ: (فا) گلی' محلا
-کوچہ بہ کوچہ: گلی گلی
کوچھا: گود' بغل' کچھڑ
کوداڑ: کداڑ
کوداوے: (غ ا) کداوے
کودک: بال' بچا' منڈا
کودھرا: اناج (دی کودھرے/بف)
کوڈی: بت تھوڑی جہی رقم (پرانے زمانے وچ

کوڈی نوں سکے دے طور تے ورتدے سن
کوڈی: پڑ کوڈی، پنجاب دا اک کھیڈ
کوڈے: کُڈے، نِچے (خف)
کور: (فا) انھا، کورا، محروم، وانجھا، نہ ویکھن والا، بے رحم
کور: جس فصل نوں پانی نہ دِتا جاوے (2) سنجاف، کنارا، کسر، گھاٹ، تھوڑ، عیب
کورنکورے: کوارے، نویں نکور
کورا: رُکھا، مطلبی، ان لکھیا کاغذ
کورنش کرن: تعظیم کرن، سر جھکاون
کوری: پانی پیون دی کٹوری یاں جھجر
کوڑ: کڑتن، غصا، کسیل
-کوڑ ہوون: غصے ہوون، ناراض ہوون
-کوڑنا: غصے وچ آون
کوڑ: جھوٹھ
-کوڑ پسارا: جھوٹھا کھلارا، فانی دنیا
-کوڑ دلاسا: جھوٹھی تسلی
-کوڑا: جھوٹھا
-کوڑاں: جھوٹھ
-کوڑاویاں: کوڑیاں، نقلی، جھوٹھیاں
-کوڑے مزے: جھوٹھے سواد، جھوٹھی لذت
- کوڑیاں: جھوٹھیاں
کوڑما: پروار، ٹبر، خاندان، گھرانا
-کوڑمے دا ناؤں: خاندان دی شہرت
کوڑھ: جذام دا روگ جس وچ انگ گل سڑ جاندے نیں
کوڑھنا: کڑھن، غصے وچ اُبلن
کوڑھیاں: کوڑھ دے مرض والیاں، بھیڑیاں
کوزہ: مٹی دا لوٹا، کجا
کوس: کوسن توں امر تے حاصل مصدر، مندا بولن، کوسن
کوسا: تتا، ہلکا گرم، رُکھا (ودر کوسے)
کوسالا: کسالا، روگ، بیماری، دُکھ، تکلیف، جھگڑا، کھینچ
کوسن: بددعا دیون، برا آکھن، مندا بولن
کوصفت: کمصفت، بھائی، خالی، بُری صفت
کوفی: اک رسمُ الخط، جس نال صدیاں پہلاں عربی زبان لکھی جاندی سی، ایس وچ نقطے تے بندیاں (اعراب) نہیں ہوندیاں سن
کوک: کُکار، فریاد
کوکا: نک دا لونگ
کوکاک: کوکن والا
کوکاؤ: کوکن والا، فریادی
کوکب: (ع) وڈا تارا، لشکواں تارا
کوکر: کتا
کوکری: (ک+کری) بُرے کماں والا/والی، بدقسمت
کوکڑ: سُکے پیلو
کوکڑیاں: کوکاں
کوکلے: تِلی تار نال لگن والے موتی
کوکن: (ک) پنچھی دا بولن (الو وغیرا) چیکن، کوکو کرن، کوک مارن، اُچی بولن
کوکنار: پوست (افیم) دا بُوٹا تے پھل
کوکو: قمری دا بولن (مراد بندے دا رب نوں پکارن/ ملنا)
کوکیندی: کوکدی، تاہراں ماردی
کوکینی: کوکدی
کوکھڑی: ککڑ، نکا ڈھڈ
کول: نیڑے (2) موری
کولا: نرم ملائم، کومل، کوا (ودرہ سولے)
کولا: وزن چکن دے معاملے وچ اناڑی، بُری عادت والا لدو جنور
کولڑا: کوڑا
کولڑا: کولا
کولڑو: بُری طرحاں دی
کولڑے: کولے، کوٹلے، بُرے ویلے

کولو کولی: نیڑے نیڑے
کولہہ/کولھہ: کول
کولے: کول' نیڑے (2) کوئلے' بالن
کولے: (ک-وَ-لے) بھیڑے' ماڑے
کولیں: (ک-ول-لی-ں) کولے' بُرے' غلط' خراب (راہیں پئی کولیں: میں کولے راہ پئی/غ)
کولھہ: کول' نیڑے
کولھن: (ک) کھبھن' چڑن' بے چین ہوون' رووݨ
کولھو: تیل یاں عرق کڈھن والی مشین
کومل: کولا' ملائم' نرم
کوُں: نوں
کون و مکان: دنیا جہان' سنسار
کون و مکان دا والی: رسول کریم صلعم
کونت: کنت' خاوند' محبوب' یار' مالک' رب
-کونت وسارن چیسی: کنت نوں وساونا پوے گا (رب نوں بخشنا پوے گا)
کوتل: کوتل' بنا سوار گھوڑا جو سواری دے نال ذرا سجاوٹ لئی ٹردا سی
کُونج: مرغابی دی اک قسم جو ڈار توں وچھڑ کے بڑی دردیلی اواز کڈھدی اے (جمع: کونجاں)
کونجڑی: کونج
کُونجڑیاں: کونجاں
کوندن: (ک) بجلی' چمکن' لشکن' لشکارا
کُونڈا: کنڈی
کونسلے: کونسل (وچ کونسلے: کونسل وچ)
کون سداونی ہیں: کیہ شے ایں' برادری کہڑی اے
کون سو: کہڑا
کون کوئی سبھ جانے: کون اے جہڑا پوری جان سکے
کون وقوف: کہڑی عقل اے؟ (یعنی کوئی عقل نہیں)

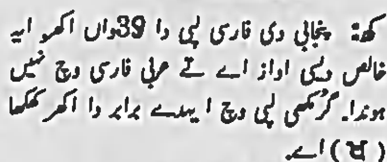
کوون: (ک) بولن' گلاں کرن' آکھن' دسن
کوہ: (فا) پہاڑ
-کوہ پیکر: پہاڑ ورگے جُثے والا
-کوہ شکن: پہاڑ بھنن والا' مراد فرہاد
-کوہ قاف: قاف دا پہاڑ' جناں پریاں دا دیس
کوہ: کوہن توں امر تے حاصل مصدر' حلال' ذبح
-کوہ کھاون: ذبح کر کھاون
کوہا کاہی: ذبح کرن دا کم
کوہ: کوس' دو پونے دو میل دا پینڈا
کوہاڑا: کہاڑا' وڈی کہاڑی
کوہاں: حلال کراں
کوہاوے: ذبح کراوے
کوہائیو(یو): کہایو' ذبح کرایا
کوہجڑی: غ ر ا' کوجھڑی' کوجھی
کوہجی: غ ر ا' کوجھی' بدشکل' بد صورت
کوہڑیاں: دیکھو "کوڑھیاں"
کوہسار: (فا) پہاڑ
کوہستان: کوہ' پہاڑاں دا علاقہ' پہاڑی سلسلہ
کوہلہ: کول' نیڑے' کولہ
کوہندی: حلال کردی' ذبح کردی
کوہن: کوہون' ذبح کرن' قتل کرن
کوہی: کوہنا' حلال کرنا
کوہی: اک نشا آور بوٹی جہدا زہر پاگل پن دا اثر رکھدا اے (2) گانجے دے پھلاں دی بنی چرس
کوہی: کوہ' پہاڑ' اک گوشت کھاونا پنچھی
کوہیا: ذبح کیتا' قتل کیتا
کوہیاں: کوہی دی جمع' اک گوشت خور پنچھی
کوہیں: کوہاں تک' میلاں تک' دور دور
کوئی: کوئی
کوئل دا کانگ ہوون: ویاہ وغیرا وچ بہتا گاون کارن عورت دی اواز دا بھارا ہوون
کوئلا گھولن: مونہہ کالا کرن' الزام لاون
کوٹلیاہ: کولیاں دی

کوئی مادر جایا: کسے ماں دا جمیا
کوئے: کسے نوں' کوئی
کوئے: بولے ("کوون" توں)
کوئے : "کو" توں
کوئے جاناں: محبوب دا گلی محلا
کویا: بولیا
کویسر: کوی سُر' گاون' شاعر دا گیت
کویلا: (ک+ویلا) ناوقت' بے وقتا' دیر نال
-کویلے: دیر نال' منندے ویلے' غلط ویلے
کوینگہ: کویں کہ' کسراں' کنج
کویسا: کیسا' کنج دا' کیہ' کاہدا' کہیا (2) بھیڑا' فضول
کویہی: کو جہی' کیسی
کو بیہے: کو جیہے' بُرے
کوہیں: کسے وجھا نال
کہ: آکھ' بول' دس
کہ: کے
کہاں: کوہ' کوہ کے' ذبح کرا کے
کہار: ڈولی وغیرا چکن والے
کہاں: کہواں' آکھاں (2) کیہ' کتھے
کہانی: قصا' افسانا (2) گل بات
کہاون: اکھواون
کہاونی: کوہن والی
کہاء: چرچا' پکار' کوک' فریاد
کہاہا: ہاہاکار' رولا
کہاء: رولا رپا' چیک چہاڑا' ظلم دی دہائی
کہائی: فقیراں دی لنگوٹی
کہائیں: ویکھو "کہائی"
کہترہ: کرتر' گھٹیا
کہس: کیہ سو
کہف: (ع) غار' ہور ویکھو "اصحاب کہف"
کہکالی: لوتبڑی بولن دی اواز
کہکان: اِک قسم دے گھوڑے

کہکن: لونبڑی دا بولن
کہم: مینوں آکھدا اے
کہندا: کس دا' کہدا' کہیں دا
کہنہ: پرانا
کہن: (ک) بولن' اچرن' آکھن' گل کرن' دسن' بیانن
کہوں: کدھرے' کتے
کہی: آکھی' دعا' اچھیا
-کہی وگی : آکھی بددعا دا اثر ہو گیا
کہی : کنج دی' کیسی
کہے: کنج دے' کیسے (2) آکھے (کہنے چھکے) کہے: سوالیا
کہے ڈھووے: سوالیا نہ' اساں نہیں کہتے
کہے لگ گئی: آکھیا من گئی
کہیا: آکھیا' کہی گل' سنیہا
کہیر: دھند' غبار' کہر
کہیلے: گھاء' نرڑے' کانے' گھاء پھوس (کانہہ کہیلے)
کہیں: کسے
-کہیں کم دے : کسے کم دے
کنو: نوں' کوں
کئی: کائی' کوئی
کی: (ع ا) کیہ
کی بی: جد کدی
کے : کیہ
کے ول : کدھر نوں
کیا: کیہ
-کیا تھی پیا: کیہ ہو گیا؟
کیا ہروں کیا خشکوں: کیہ سُکا تے کیہ ہرا (یعنی سبھ)
کیاڑا: گدی' جسم دا اخیرلا حصا (پرانے ویلے زبان توں بُرے لفظ کڈھن دی سزا جیبھ کھچ لینا ہوندا سی)
کیائی: کیہ

کیرۂ: تیز، تجز
کیترا: کِنا، کِناکوُ
کیتڑے: (کے-ت-ڑے) کِنّے
کیتڑے: (ک-ت-ڑے) کِتنے
کیتڑیاں: کِنّے ای
کیتس: کیتا سُو، اوہنے کیتا
کیتم: میں کیتا
کیتم: میتوں کیتا
کیتو: ساتوں کیتا، توں کیتا
کیتوس: کیتا سو، مقدر وچ لکھیا سو (رب نے)
کیتی: (کے-تی) کِنّے، بُہت، کِنّی، کِنیاں
کیتی: کِسو جہی، کِہی، کیسی
کیتی اوس دی: اوہدے کیتے کم
کیتے: کئے ہی
کیتے: لئی، واسطے، کارن
کیتیاں: (کے-تی-آں) کِنّی، کِنیاں، اَن گنت
کیتھاہوں: کتھوں، کِتھے
کیجو: بھاویں، اگرچہ (2) کرے
کیجے: (ک-جے) کریئے، کرو
کیچ شہر: کیچ مکران، پنّوں دا شہر
کیچن: کرن، کیتا جاون
کیچے: کرسیے، کرے
کیخسرو: ایران دا اک بادشاہ
کیڈ: کیڈیاں، کِنیاں
کیڈک: کِنے کوُ، کڈے کوُ، کیڈی/کِنی کوُ
کیڈے: (کے-ڈے) کدھر
کیرو: کلا
کیرو پانڈو: مہابھارت دے مشہور کردار کورو پانڈو، جہناں وچکار لما یُدھ ہویا سی
کیری: (ک-ری) نمانی، وچاری
کیری: سواہ، کوئلے دا چورا، کولا، کشتا
-کیری پئی: سواہ پئی (والاں وچ)
کیری: (کے-ری) وتھوڑی، مُٹھی، پائی
کیری: دی
کیرے: (ک-رے) کینے، مُکھے، وچارے، غریب
کیرے: دیوے
کریر: کرودھ، نفرت
کیرھے: کہڑے
کیڑ: تلی دا وچکارلا حصّا (2) خبر، اطلاع
کیس: (ک-س) حسد، ہِنے
-کیس کریندی: غم کردی، دُکھ کردی
کیس: (کے-س) وال، زلفاں، (2) حادثا
کیسر: زعفران، کشمیر تے یونان وچ اُگن والا اِک گنڈھیلا جس دے پُھلاں وچلے وال کیسر اکھواندے نیں، دواواں تے پکواناں وچ ورتیندے نیں (2) کیسری، زرد
-کیسر تریسے: کیسر وانگ پیلی ہوون والیے
کیسو: اِک پھل
کیسوں: کیس توں (کیس: وال)
کیسے: کِسراں، کویں، کِنج
کیش: اعتقاد، یقین، سوچ، انداز، سبھا، خُو، خصلت، گُن، وصف، یقین رکھن والا
کیشی: کیش توں، کیش ہوون
کیف: مستی، نیندر، نشا، خمار، سرُور
کیف کٹوری: نشے دا پیالا، جام
کیفی: مدہوش، نشے وچ، کیف وچ
کیکاوس: ایران دا اک بادشاہ
کیکر: کِسراں، کویں، کِنج
کیکوں: کِسراں، کویں، کِنج
کیل: کلول، کھیڈ، انند (لف)
کیلن: (ک) منتر پڑھ کے بِل کڈھن، وَس کرن، قابو پاون
کیمیا: اک علم جس وچ معمولی دھات نوں سونے وچ بدلدے نیں، فیض اپڑاونا مراد اے (اجکل ایس علم دا تصور بدل گیا اے)
کیں: کس دے، کِہدے

کین: کینا' حسد
کیشماں: گلے دا اک زیور
کینڈی: کس دی' کیں دی
کیندے: کیں دے' کس دے
کیندے: کدھر
کینے: (کے -نے) کتھے' کدھرے
کیو: کنج دا' کویں' کنج
کیوان: زحل سیارا' سورج پروار دا چھیواں سیارا جو اکثر منحوس سمجھیا جاندا اے
کیوانی: سیارا زحل دا (منحوس اثر)
کیول: نرا' صرف (ملما)
کیول ناں جنگ جڑے گا: فیر جنگ کیوں ہووے گی
کیویں: کویں' کنج' جویں دی ہووے' ہر گل اُتے
کیہ دی: کون' کاہدی
کیہا: کیہا' کنج دا
کیس: کیہو سو' اوہنے آکھیا
کیبی روئس: کویں' کنج

کھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 39واں اکھر ایہ خالص دیسی اواز اے تے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے برابر دا اکھر کھکھا (ਖ) اے۔
کھا: کھاون توں امر تے حاصل مصدر
کھابا: کھاون پیون دا کم' کھاون والی شے (2) حرام یاں مفت دی کمائی دا وسیلا
کھابڑی: اُچی نیویں یاں ٹٹی پھٹی سڑک' کھاڑ
کھابن: (ک) رسی نال مونہہ بنھن (ڈنگر دا)

کھاپہ: کھپاء' کھپن دا کم
کھاج: کھرک (2) کھاجا
کھاجا: خوراک' طعام' غذا
کھاجن: کھاون والی شے' کھاجا
کھاجن: (ک) کھرکن' کھاج کرن
کھاد: کھیت نوں طاقت دیون لئی پائی جاون والی رُوڑی یاں مصنوعی شے
کھادو: توں کھادا' کھا لیا
کھادھی: (ج ا) کھادی
کھاڈا: پچھا' چھپڑ
کھاڈی: تھوڑی (دمودر)
کھاڈے: کھڈے' ٹوئے
کھار: شورا' لون' کلر' سجی' اک ریگستانی بوٹا جس توں ساڑ کے سواہ سوڈے دے طور اُتے کم آوندی اے' دوائی تے صابن وچوں ورتدے نیں
کھارا: لونا' کھار والا (2) وڈا ٹوکرا (عام کر کے کانیاں دا بنیا)
کھاراں: کھاری' سواہ والے' ریگستانی بوٹے
کھارڑے: کھارے
کھاری: ٹوکری
کھاری: "کھارا" توں
کھارے چڑھن: ویاہ دی اک رسم جس وچ لاڑے نوں نہواندے تے گیت گاندے نیں
کھاڑ: کھڑکار
کھاڑی: خلیج' خشکی اندر دُور تک گیا ہویا سمندر
کھالا: نکی نہر' خلیج' کھاڑی' نالی
کھالن: (ک) کھال کڈھن' نالی کڈھن' کھال وچوں مٹی کڈھن
کھامن: (ک) بند کرن' پکن دیلے برتن دا مونہہ آٹے نال بند کرن
کھان: کان' معدن' جس وچوں کوئی دھات نکلدی اے
کھانگڑ/کھانگھڑ: دُدھ دی مُدت پوری کر چکی مجھ

گاں
کھان: کماون' خوراک
کھاوس: کھادا سو
کھاوسی: کھاوے گا
کھاوم: میں کھاواں
کھاوم: میں کھاوا
کھاون: (ک) مُونہہ وچ پاون' بھکھ مٹاون' چکھن' بھوجن کرن
– کھاون ہاری: کھاون والی' وڈھن والی' چڑیل
کھاہدی وچ کمائی: علم فضل راہیں دُنیا کمالئی. علم گوا ونا تے دنیا کما کے کھا گئے (باہو)
کھاہڑا: راہ' جنگل وچ ڈنگراں دے چلن نال بنیا راہ
کھاہن: کھاون' کھان
کھائی: ٹویا' خندق (2) کھاون توں' کھادی
کھباڑی: اک رُکھ دا ناں
کھبرہ: موٹا رسا
کھبل: (کھب-بل) گھاہ دی اک قسم جو سخت ہوندی اے' کھاون اوکھا اے تے رسی وغیرا وٹی جا سکدی اے
کھبائی: کھمائی
– کھبائی واہن: کھمائی وچ کیلے پا کے چلاوندیاں
کھبھن: کھوبھا' چکڑ' دلدل
کھبھن: (ک) چبھن' وجن' دھسن
کھپ: رولا' رپا' شور
کھپ: کھپّ
کھپ: اک ریگستانی بُوٹا
کھپانا: ضائع کرن (مغز)
کھپاون: (ک) ضائع کرن' شامل کرن' وچے پورا کرن
کھپر: ٹھیکرا (2) سر دی کھوپڑی (3) ہدوانے دا ٹوٹا (4) چڑھاوے دا بھانڈا
کھپرا: کھپر (2) شکاری یاں جوگی دا پیالا جس وچ کھانا گرم کردے نیں (3) اک قسم دا زہری سپ
کھپراون: (ک) تریڑاں یاں وِتھاں بند کرن
کھپری: کھپر' کھوپڑی' فقیری پیالا یاں کشکول
کھپریا: کھپرا' سپ دی اک قسم
کھپن: (ک) کھپن' ختم ہوون' خرچ ہوون' ضائع ہوون' وکن (2) اکن' تھکن' ہارن' ٹٹن' کڑھن' کلپن
کھپوٹ: کھوٹ نال تابع مہمل (کھوٹ کھپوٹ)
کھپے: پوری ہو جاوے' سما جاوے
کھپھن: کفن
کھتّہ: وڈا ٹویا
کھتا: کھرلا' کچھا
کھتری: ہندواں دی اِک ذات' بانیا
کھترہ: پریشان' تشویش (خف)
کھترا: زمین اندر بنیا پیسے رکھن والا تھاں' تہہ خانا
کھترے: متذ حال' خستا حال
کھترے پانا: کھتے پاون' پچھے پاون' گمر پاون' تہہ خانے سٹ دیون
کھتی: کھیڈن واسطے زمین وچ کڈھیا نِکا جیہا ٹویا
کھتیاں: چن ستاریاں دا جھمکنا' ست سیلیاں دا جھمکنا
کھتیما: کھسیا ہویا' کھوہیا ہویا
کھتمم: میں کھتمیاں' کھوہیاں' پٹیاں
کھٹ: منجی' کھاٹ
کھٹ: کھٹن توں امر تے حاصل مصدر
کھٹی: کمائی' نفع' کھودی
کھٹ: مُک' ختم
کھٹا: کھٹوا
کھٹیاں: کماواں (2) کھوواں
کھٹاوے: کھداوے
کھٹرہ: اوکھی طرح والی

کھڑنا: دکھیا، گھٹیا

کھٹکن: (ک) کھڑکن، وجن، کھڑکایا جاون، چبھن، رڑکن، خلش ہوون

کھٹکن: (ک) کھڑکن، اہوڑن

کھٹکھٹاون: (ک) کھڑکاون، ٹھکن، دستک دیون

کھٹن: (ک) پٹن، کھودن، ٹویا کڈھن (2) کمائی کرن، نفع کماون

– کھٹن ویلا: کمائی کرن دا ویلا (بف)

کھٹن: (ک) پٹن (ج) (2) مکن، ختم ہوون

کھٹنا: دبی شے نوں کسی نال کھود کڈھن، کھٹن

کھٹولا: منجی، کھاٹ

کھٹی: کمائی (2) ترش ذائقے والی

کھٹی: ڈھیلا، روڑی، نکا کھٹا

کھٹے: دودھ چوندیاں لت مارن والے پشو

کھٹیا: دبی شے نوں کڈھیا، کھودیا، (2) کمایا

کھٹیا وٹیا: کل کمائی، لیکھا جوکھا

کھٹیاں: جتیاں (بچل)

کھٹیاون: (ک) کھٹا کرن، ترس کرن

کھٹیکن: چمڑا ٹھیک کرن، چمڑا رنگن والیاں ذیاں عورتاں

کھجاون: (ک) تنگ کرن، زچ کرن، کھجھاون

کھجل: خراب خوار

کھجھن: (ک) چڑن، غصہ کرن، ناراض ہوون

کھچ: مذاق، چول، مندا بول، بکواس

کھچ: کشش

کھچ: کوڑے دے مخالف پاسے دا ٹویا

کھچڑی: رلا کے پکائے ہوئے دال چاول

کھچکن: (ک) ٹھک جاون، مکڑن، خراب ہوون

کھچن: (ک) جھکن، دھرو ہون، کھسیٹن

کھچن: بھوگ کرن، جماع کرن

کھد: زبان تے جباڑے (دا سالن)

کھدائی: زمین پٹن دا عمل

کھدبداون: (ک) اُبلن، جوش کھاون

کھدر/کھدڑ: دیسی کھڈی اُتے بُنیا گیا موٹا سوتی کپڑا

-کھدر پوش: کھدر دے کپڑے پاون والا، غریب

کھدکھداون: (ک) اُبلن، کھدبداون

کھدن: (ک) کھدیڑن، نساون، دوڑ بھجاون

کھدو: لیراں تے ٹاکیاں بھریا گیند

کھدیڑ: کھادا پیتا، اوجھری وچ پئی خوراک (2) کھدیڑن توں امر تے حاصل مصدر

کھدیڑن: (ک) بھجاون، نساون، دھتکارن، کھادا پیتا کڈھن، کٹن

کھدھو سے ء کھادا سی

کھڈ: ٹویا، کھائی، کھڈا

کھڈ: ٹویا، موری، سپ چوہے رہن دی تھاں

کھڈار: کھڈاری، کھیڈن والا (2) چڑ، چلاک

کھڈارے: کھڈاون والے، ماپے (لا)

کھڈاہاں: (آؤ) کھیڈیے

کھڈکنے: ویاہ دی اک رسم جس وچ دولھا نوں نیگ دینی پیندی اے

کھڈوالی: کھڈوال، کھڈاں وچ رہندے جنور

کھڈی: کھودی ہوئی تھاں (مراد قبر/ج)

کھڈے: کھدرے، کونے

کھڑ: پیر (ڈنگر دے)

کھرا: پورا، خالص، صحیح، پیمار، انتہائی

– کھرا دریڈا: انتہائی اوکھا، انتہائی دور

کھرا: نہاون دھوون دی تھاں، کندھاں توں بنا غسل خانا

کھرچن: (ک) کھوترن، رگڑن، کریدن، بھانڈے وغیرا توں کسے شے نوں کھرچ کے لاہون

کھرچن: دیگ وغیرا وچ تھلے لگے چاول، تے دا مال

کھردا: کھڑکدا (مم)

کھرکن: (ک) کھجاون، کھرک مٹاون

کھرکے: کھوتے دے بچے (ج)

کھرکھرا: کھرکھنا، گھوڑے نوں رگڑن
کھرکھسن: (ک) بکھیڑا کرن، تکول کرن
کھرل: جٹاں دی اِک ذات (2) سُرمایاں دوائی
پیہن والا بھانڈا
کھرلائی: کھرلی، پشو نوں چارا پاون لئی بنائی تھاں
کھرن: (ک) پانی دی کھسر پاروں مٹی دا کُھر
جاون، گھلن، حل ہوون
کھرنا: کھڑکن، وجن
کھروچن: کھرچن، کریدن
کھروں: کھپ، فساد، ضِد، اڑی
کھروڑاں: پیر، پنجے، کُھر
کھرویڑن: (ک) کھوترن، کھرچن، نوچن، کھوتڑن
کھری: پیر دی اڈی، گِٹے
- کھری بھجن: تیز چلن یاں دوڑن
کھڑ: لے جا کے (ا)
کھڑ: کھلو
- کھڑ دُنبی: بُو چھل کھڑک کے چلن والی، بے
حیا، موٹی تازی
کھڑ: رُڑھ نال تابع مہمل، رُڑھ کُھڑ
کھڑا: کھلوتا
کھڑا(ع): گوا
کھڑاتی: کھڑاچی، گواچی، گمشدا
کھڑاچ: گواچ، کھڑاچن توں امر تے حاصل مصدر
کھڑاچن: (ک) گمن، گواچن، کھڑ بچن
کھڑاک: اواز، کھڑکار
کھڑاندا: گواندا
کھڑائی: گرائی، ضائع کیتی، گواچی
کھڑائے: کھلوائے (و.ن کھڑائیاں)
کھڑایا: گوایا
کھڑایا: کھڑا ہویا (بچل)
کھڑائیس: کھلوائے سو
کھڑبڑ/کھڑبھڑ: بھیڑا، شرارت
کھڑبڑاون: (ک) کھڑبڑ دی اواز پیدا ہوون

کھڑبن: کھوبھا، دلدل
کھڑبن: (ک) نویں ورھ ہوون، کھبن ہوون (گاں
مجھ دا)
کھڑبے: ناہموار، اپڑھرا
کھڑبھن: (ک) کھہڑن، ٹکراون، جھگڑن
کھڑدا: لے جاندا
کھڑدیں: کھلوندا ایں
کھڑسن: لیجاون گے، لیجاسن
کھڑکار: (نذ) کھڑکن دی اواز
کھڑکتا: لے کتاں والا
کھڑکن: (ک) وجن، کھنکن، کھڑکھڑ کرن
کھڑکن: (ک) کھنکن، بھجن، اہوڑن، پھڑن
کھڑکے: بیتے، گزرے
کھڑکھڑاون: (ک) پتراں دا ٹکرا کے اواز پیدا
کرن
کھڑگ: کھڑے گا، لیجاوے گا
کھڑل: کھڈا، ٹویا
کھڑلت: بوہے دی چوکھٹ دی لکڑ
کھڑن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون (2) گواچن، گم
ہوون (3) لے جاون
کھڑن: (ک) کھلن، پھُل کھلن، کھلکھلاون، ہسن
کھڑسنے: لیجاوتے
کھڑو: لے جاوو (2) کھلوو
کھڑوس: کھلووے گا
کھڑوتی: کھلوتی
کھڑی: کھلوتی (2) میاں محمد بخش ہوراں دے
علاقے دا اِک پنڈ جتھے آپ دفن دی نیں (3) نال
لے گیا
- کھڑی بانہہ کر کے: سر اُتے بانہہ رکھ کے،
فریادی لوک سر اُتے بانہہ رکھ لیندے تاں مظلوم
سمجھے جاندے سن تے اوہناں ول بھیتی توجا دتی
جاندی سی
کھڑیا: لے گیا، لے جایا گیا، لے گئے (2) گواچیا

کھڑیں: گوائیں (2) لیجائیں
کھڑیندا: کھڑاچدا' گواچدا' ضائع ہوندا
کھڑیوں: کھلوون
کھس: کھو' کھو کے
کھسا: دیسی جُتی دی اِک قسم
کھسدا: توجا کردا' خیال کردا (ا)
کھسدے: کھوہندے
کھسکن: (ک) سرکن' ہٹن' حرکت کرن' جاون
کھسم: خصم' مالک' خاوند' شوہ
کھسم مرے: میرے توں کھوہیا
- کھسم حیاتی: میری حیاتی کھوہ لئی
کھسمانہ/ کھسمانا: راکھی (کھسم توں)
کھسن: (ک) کھوہون' دھکو زوری لے جاون
کھسن: (ک) دند کڈھن' کھسیاون
کھسن: (ک) کھوہیا جاون' قبضے وچوں نکلن' ہٹن' اُدھڑن' نوچیا جاون
کھسوٹن: (ک) کھوہون' نوچن' کھونڈن' کھین
کھسی: کھوہی
کھسے: کھوہوے
کھسے: ڈولدے نیں (ناٹک)
کھسیاون: کھسکن' پچھے ہٹن (2) شرمندا ہوون
کھسیں: کھوہیں
کھسے: کھوہیے
کھکھڑی: خربوزا
کھکھوڑن: (ک) نوچن' کریدن
کھکھے کاسی: خالی پیالے والا' جو غریب ہوندیاں دی منگن نہ جاوے
کھگ: کاں' پنچھی (2) اک قسم دی تلوار دا ناں (3) کھگن توں امر
کھگن: (ک) کھودن' کھوترن
کھگیاں: خرابیاں (پچل)
کھل: کھلڑی' جلد' چمڑا
کھل: مذاق ہاسا' ہس

کھُل: کھلا' ازادی
کھل بہارا: کھل بہار' موج میلا
کھلا: کھلوتا' کھلو کے' کھڑا
کھلا: جُتی' پولا
کھلارو: کھنڈاری' کھنڈاونہار
کھلبلاون: (ک) کھدبداون' اُبلن' کھولن
کھلدا: کھلن توں' مذاق اُڈاندا' ہسدا
کھلدے: ٹھٹھے ماردے' مذاق اُڈاندے
کھلرن: (ک) پھیلن' پسرن
کھلڑ: کھلڑی' جلد' پوست
کھلڑے: کھلے' جُتیاں
کھلساون: (ک) چڑن' ناراض ہوون' غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون' کھڑا ہوون
کھلن: (ک) چڑن' ناراض ہوون' غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون' کھڑا ہوون
کھلن: (ک) ہسن (2) کھڑن
کھلن: (ک) مارن' کُٹن' بھنڈن
کھلو کھل: ہاسا مذاق' ٹھٹھا
کھلوارن: (ک) کھڑا کرن' کھلیارن' نشر ہوون' کھلرن
کھلواڑا: کھلیان' فصل دا ڈھیر
کھلوت: کھڑوت' جمود' ٹھہراء' ارام' تسلی
کھلی: کھڑی' کھلوتی
کھلے: کھلوتے
کھلیارے: کھلوائے
کھلیاں: (کھلے-آں) کھلوتے ہوئے' کھلوتیاں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتی آں' کھلی آں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتیاں
کھلیاں ماردی: ہسدی کھیڈدی
کھلینیاں: کھولدی آں
کھماج: اک راگ دا ناں
کھماچ: لوہے دی اک قسم (ج) (2) اک راگنی دا ناں (کھماج)

کھمب: کھمبی، مشروم، اِک قسم دی اُگن والی شے جو اکثر ساون تے گھروں اُگدی اے۔ ایہدیاں بعض قسماں دا سالن بناندے نیں
کھمبھ: کھنبھ، پنچھی دے پھنگ
– کھمبھ کھنڈیرے: کھنبھ چھنڈے، اُڈن دی تیاری کیتی
کھمدیاں: چمکدیاں (بجلی دا)
کھم کھم: کھمکار، کسی رڑکن دی اواز
کھمن: (ک) چمکن، دمکن، کوندن، لشکن (بجلی)
کھمنیاں: بجلیاں (دی چمک)
کھن: کھنڈ، قیمتی کپڑے دے چوکور ٹوٹیاں نال بنی چدر
کھنا: تلوار
کھنا: کھونا، گلھ دی ہڈی
کھنائی: قصور
کھنب چڑھاون: مُرغ تھچ کے اڈاون
کھنب کرائے: ویکھو "کھنب چڑھاون"
کھنترہ: کھنتا، گوڈری (لف)
کھنجھ: غلطی، بھُل
کھنجھا: ضائع کر
کھنجھن: (ک) اُکن، وِسرن، بھلن، گمن، کچھڑن
کھندوری: نِکی گیند
کھندھا: مال مویشی دا اجڑ
کھنڈ: چینی
کھنڈ: ہاتھی
کھنڈ: پراتا کھانگھڑ، تجربے کار، گناہگار (وا)
کھنڈ: کِھلا، منتشر، کِھلا کے
کھنڈ پھٹ جاون: منتشر ہو جاون، وِکھر جاون، مشہور ہو جاون
کھنڈا: دودھاری تلوار، کھانڈا
کھنڈ پُڑی: سہاگ پڑا جس وچ عورتاں دے سنگار دا سامان ہوندا اے
کھنڈڑے: ڈاکو، لٹیرے (2) تریڑاں پے

(بھانڈے)
کھنڈن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، کٹن، شعراں دی تقطیع کرن، تردید کرن، ردن
کِھنڈن: (ک) کھلرن، کھِلن، پھلن، منتشر ہوون
کھنڈھون: (ک) کھوچن، نوچن، اُچیڑن
کِھنڈیا: کھلریا
کھنڈیر: کھلار، کھنڈیر، پریشان کر
کھنڈھے: کھونڈھے، بھدے، تیز دے الٹ
کھنگالن: (ک) کھنگھالن، انگھالن، دھوون
کھنگر/کھنگرہ: اک قسم دا وٹا جو وزن وچ ہولا ہوندا اے
کھنگوراں: سر
کھنگورن: (ک) کھنگھورا مارن، کھنگارن
کھنگھالن: (ک) انگھالن، دھوون
کھنگھن: (ک) کھنگھ آون، گلا صاف کرن، کھنگھورا مارن
کھنن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، حصے کرن
کھنن: (ک) کھودن، گوڈن، کھرچن، مارن کٹن، بھرڑ کرن، ماس اُتے اکھریاں نقش اُکیرن
کھنوہن: (ک) تیز نہوں مار کے زخم چھِل دیون
کھنہ: (غ ا) کھنا، کھونا، گلھ دی ہڈی
کھنی: چوتھائی (روٹی وغیرا)
کھنے: کھنا توں، ٹوٹے، ڈکرے
– کھنے کھوہ پاون: لاش دے ڈکرے کر کے کھوہ وچ سٹن
کھنیوڑا: کھنو، گیند
کھنیوں: تلوار تولیا
کھنمہ: کمیہ کے کھنکھس
کھن: چھن، ویلا، وقت، پل
کھن: دنداں اُتے جمیا میل
کھنس: کنس، حتاد، ویر، دروو خنا
کھنکار: چھنکار، ساز
کھنکن: (ک) کھڑکن، وجن، چھنکن

کھنکناون: (ک) نک وچ بولن
کھن کھن: تیزی نال، کاہلی کاہلی
کھنو: کھن، پل، لحا
کھوار: خوار (نانک)
کھوالے: کھوائے، کھواوے
کھواہاں: کھاندے
کھوب: ویکھو "کھوبھ"
کھوبھ: کھوبھا، دلدل، چکڑ (2) گلی زمین وچ پیراں دے نشان
کھوپا: گری، ناریل
کھوپے گری: ناریل یاں اوہدی گری
کھوترن: (ک) کھودن، کھروچن، پٹن، کھنن، پچھ پرتیت کرن، تفتیش کرن، پُن چھان کرن
کھوتری: کھودی، پٹی کھٹی
کھوٹ: (مذ) ملاوٹ، سچ دا الٹ، نقلی، رلے والا، رلا، خامی، دھوکھا، فریب
کھوٹا: نقلی، بناوٹی، جو اصل نہ ہووے، جعلی
کھوٹڑا: کھوٹا (مؤنث: کھوٹڑی)
کھوٹی: ملاوٹی، نقلی، رلے والی، بے اصل
کھوجن: (ک) کھوج لاون، لبھن، ٹولن، بھالن، ڈھونڈن
کھوجی: (مذ) چوراں دے پیراں دے نشاناں دا ماہر
کھودن: (ک) کھوترن، پٹن، کھنن، کھروچن
کھور: دشمنی، خار (2) کھورن توں امر تے حاصل مصدر
کھور: ویکھو "کھوری"
کھورا: خالی (بھانڈا) کھوکھلا، لاغر، کمزور
کھوری: پشو نوں پانی پیاون دا بھانڈا (2) کھور رکھن والے، دشمن، خار کھاون والے
کھوری کھور: کینا، عناد، کچی دشمنی
کھورھا: کھورا، بد مزاج، کھرھوا
کھوڑ: گذ کے (2) دنداں وچ موری
کھوساں: کھاساں، کھاواں گی (خف)

کھوسڑا: پرانی ٹٹی جتی
کھوسوں: کھاواں گے
کھوکھڑی: کپاہ دے کھڑے ڈوڈے وچوں پُٹی کڈھ لین مگروں باقی رہ گیا خول
کھولا: کھوکھلا، اندروں خالی (2) وران گھر (3) ڈھٹھی ہوئی عمارت
کھولن: (ک) اُبلن، جوش کھاون
کھولی: بکھی، بے دُدھ مجھ (جمع: کھولیاں)
کھونائی: کھنائی، قصور (خف)
کھونڈن: (ک) نوچن، کھرُچن، چونڈھن
کھونسڑا: ویکھو "کھوسڑا"
کھوون: (ک) کھمن، کوندن (بجلی)
کھوان: حلیمی، بردباری
کھُوہ: زمین وچ ڈونگھا پیا ہویا ٹویا جس وچوں پانی نکلدا اے
کھوہا: کھوہ
کھوہڑو: کھوہن والے
کھوہڑو بیڑھے: ویکھو "بیڑھا"
کھوہڑی: کھوہی، کھوہ
کھوہن: (ک) ویکھو "کھوہون"
کھوہنی: نشان (وا) (2) مہاں بھارت جنگ ہے فوج دی خاصی گنتی (3) کھوہن توں
کھوہنے: توڑنے، کھچ کے جدا کرن، چھِل توڑن
کھوہون: (ک) کھسن، توڑن، نوچن، کھچ کے جدا کرن، بوٹے توں پھل پھُل توڑن
کھوہی: کھوہ، نکا کھوہ
کھوہے: تروڑے، ہور ویکھو "کھوہون"
کھوء: کھوہ کے، گوا کے
کھوی: لال رنگ دی خشبوئی گھاء جو جنور عام کر کے نہیں کھاندے، صرف کال دے دِناں وچ مونہہ مار لیندے نیں۔ میداں وچ وچھاون دے کم آوندی اے
کھویا: گوایا، ضائع، کیتا (2) دودھ نوں پکا پکا کے

سخت کیتا ہویا، کھوریا

کھویاں: چمکیا، بجلی دا لشکارا

کھہاڑن: (ک) کھہݨ، کھیرن

کھہبݨ: (غ ا) ویکھو کھہݨ

کھہݨ: (ک) کھسرن، کھہوݨ، لڑن، جھگڑن

کھہڑے پیݨ: مگر پیݨ، پچھے پیݨ، مجبور کرن

رکھہنو/ کھینو: کپڑے ٹاکیاں دا گیند

کھہیرنا: کھسرن، لڑن دا بہانا لبھݨ، کھہڑے پیݨ

کھہیرو: چھیڑ خانی کیتی

کھیپ: خوراک، اک وار دا سامان، پور، قسط لدن لئی تیار جنس دا پور جو اک پھیرے وچ جاوے

کھیپاں: کھیپ، تیار مال دی قسط (2) ٹھیکے معاوضے بدلے سیوا دا سمجھوتا

کھیت: واہی بیجی یاں جنگ دا میدان

۔کھیت آوݨ: جنگ میدان وچ مرن

کھیتی: کھیت

۔کھیتی درداں دی: انگ انگ وچ پیڑاں، سارا جُثا پیڑ پیڑ

کھیتے: کھیت، میدان

کھیدن: (ک) دھوکھے نال (ہاتھی دا) شکار کرن، کھدیڑن، نساوݨ، دُور بھجاوݨ، دنکارن

کھیڈ: من پرچاوے والا کم، کھیڈݨ توں اسم حاصل مصدر

۔ کھیڈ دھارا: کھیڈ دھار گیا اے

کھیڈ و کچیاں: کھیڈ نہ جاݨن والیاں

کھیڈن: (ک) کھیلݨ، من پرچاوے والا کم کرن

کھیر: اجڑ

کھیر: (کھی-ر) دُدھ (2) دُدھ تے چاول رشما وغیرا پا کے پکائے ہوئے

۔کھیر گینندا: گاں دا دُدھ

رکھیرا: لوݨ دا چُورا (2) اک ونڈ والا ڈنگر، جوانی چ حدا جتور

کھیرو: چھیڑو، آجڑی، چردا

کھیروں کھیروں: دکھو دکھ، ٹکڑے، منتشر

کھیڑا: ہکا پنڈ (2) ہیر دے سوہریاں وچوں اک

کھیڑے: ہیر دے سوہرے

کھیڑیاں نوں گھولدی: کھیڑے (رانجھے اپروں) قربان کردی

کھیس: (کھے-س) موٹے سُوتر دی چدّر

کھیکھن: وڈی اُلجھن، مسئلا

کھیل: پاݨی دی نکی نالی

کھیلا: جوان سڈھایاں واند، پشو

کھیلاں: کھیڈاں

کھیلاں: (کھی-لاں) کھیل دی جمع، بُھجے دانے (2) پاݨی دی زمین دوز نالی

کھیلی ہولی اشجار: رُکھ ہولی کھیڈدے نیں

کھیلنا: جسمانی زور دا وکھالا کرن، ورزشی مشقاں کرن، جنسی کم توں پہلاں حرکتاں کرن (Foreplay)

کھیلویں: نچن والے (گھوڑے)

کھیمن: پتلا، لمبا، ماڑا

رکھیوا: صاحباں دے پیو دا ناں

کھیوا: مخمور، نشیلا (2) کنارا، کونا

کھیوٹ: ملاح، مہانا

کھیوڑا: لوݨ دیاں کھاناں دا علاقا

کھیوندی: کھمدی، لشکدی، چمکدی (بجلی)

کھیوݨ: (ک) کشتی چلاوݨ، ساوݨ، رہݨ

کھیوݨ: (کھی-وݨ) شیاوݨ، مست ہووݨ

کھیونا: (کھے-ونا) کشتی چلاوݨا

کھیوہ کھیوہ رووݨ: زار زار رووݨ، زار قطار رووݨ

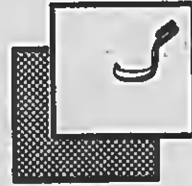
کھیوے: (کھی-وے) کھیوا توں، مست، نشئی، مُکٹ (2) کنارا، کونا (لا)

کھیویاں: مخمور، نشیلیاں، مست

کھیہ: سواہ، مٹی گھٹا

۔ کھیہ ہوݨا: سواہ نال سواہ ہووݨ، مٹی نال

مٹی ہوون' بنڑے دا مٹی وچ رلن
کیسا: کیہہ' سواہ
کیسبرمن: (ک) کھہرن' ٹکراون' لڑن جھگڑن
کیسہ: بھگیاڑ (نج)
کیسرمن: (ک) کھہن' لڑن' جھگڑن' ٹکراون'
دھکے نال گل پون

گ: پنجابی دی فارسی لپی دا 38واں اکھر اے ایہ اواز عربی وچ موجود نہیں' فارسی وچ ملدی اے۔ پنجابی وچ ایہدا وٹاندرا غ تے ک نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ' گرمکھی وچ ایہدا تبادل اکھر گگا (ਗ) اے۔
گابا: گاں دا بچا' وچھا (جمع: گابے/خف)
گابھ: حمل' گربھ
گاتر: گاترا' پنجابی دے اندرلے پاسے دی لکڑ (2) کپڑے یاں چمڑے دا پٹا جو گل تے مونڈھے وچ پا کے' نال پستول یاں ہور چیزاں لٹکاندے نیں۔
گاث: گوٹ' ریٹی' گاٹی' کھیڈن وچ کم آون والا گول کیتا ٹھیکرا یاں وٹا
گاٹا: گلا' گردن' دھون (ود: گاٹے)
گاٹے تر ڑا: گاٹا بھنن والا
گاٹیاں: چھری ہلاں (2) گاٹ دی جمع
گاج: گرج' بدل دی اواز' گج (جمع: گاجاں/خف)
گاجر: بدل دی گرج' گج (جمع: گاجراں)
گاجے: گرجے
گاچی: بوٹا پٹ کے دوجی تھاں لاون لئی جڑاں دوالے دی مٹی جو لگی رہن دیندے نیں
گاد: کھوہ دی تہ دی مٹی' پالی ہیٹھ بیٹھا میل

گادی: گاڈی (مم) (2) گدا
گادھی: کولھو' کھوہ وغیرا دے ڈھکیاں مگر بیٹھن دی تھاں جتھے بہہ کے ڈھگے توردے نیں
گارا: چکڑ' ڈھلی کوئی ہوئی مٹی
گارن: (ک) چھانن' پیہن' کھمن' چوڑن
گارہاں: بیان کردی آں' دسدی آں (خف)
گاری: پھندا' پرندے پھاہن دی پھاہی جس وچ گھوڑے دے والاں دا پھندا لاندے نیں (2) نشان' نگے (پچل)
گارے: گارا' چکڑ' مٹی تے پانی دا رلا
گاشا: نفع' لسمت' فائدا' جیہی بارش کارن چنگی ہوئی فصل
گاکھڑی: کٹھن' مشکل' اوکھا (جھگڑے دا بوٹا جس نال کنڈیالا پھل لگدا اے)
گاکھن: (ک) کھوجن' ڈھونڈن' بھالن' پُن چھان کرن' سارن' جھلن' سکھاون' جانچن
گاگر: صراحی' جھجر
گال: فرضی قصا کہانی' گل (2) مڑوں یاں برف دا گالا (3) گالن (گلاون) توں امر تے حاصل مصدر
گال نہ: تباہ نہ بر
گالا: چکی وچ پائی جاون والی داݨیاں دی مٹھ
گالائیں: گل کریں' بولیں' آکھیں
گالہیں: گلاں
گالی: گالہ (2) گلی ہوئی' گلائی
گالے: گالا' چکی وچ پائی جاون والی اناج دی مٹھ (2) گلاوے' گلائے
گالیاں: گلاں (خف) (2) گالھاں
گالیں: گلاں (خف) گالھاں (مم)
گالہہ: گل' بات
گالہیں: گلاں
گام: قدم' چال (2) پنڈ' منزل
گام کسیلہ: اپنی رول وچ کرن والا
گامچی: گھوڑے دے سم تے گٹے وچکارلا حصا

گاں: مجھ ورگا مشہور پالتو جنور، گئو، گاؤ (ہندوواں نیڑے پوتر منیا جاندا اے

گانا: گُٹ نال بنھیا جاون والا کسے قسم دا زیور دھاگا یاں گٹ

گانج: گنتی، حساب کتاب، انداز، گنن

گانجن: (ک) گنتی کرن، حساب کتاب کرن، شمار کرن، گنن

گاندھی: خشبو/عطر ویچن والا، ہندوواں دی اِک ذات

گانوں: (ک) (غ.ا) دیکھو گاون

گانہ: دیکھو "گانا"

گانے: گانا دی جمع، گُٹ اُتے بنھے جاون والے کانڈیاں پُچل دے ٹکّن

۔گانے بنھن: ویاہ کرن، جنج چڑھن، جنج چڑھن سے گانا بنھیا جاندا سی (صوفی شاعراں کول اگلے جہاں جاون مراد اے)

گانویں: گتویں، حصے، گنے

گاوا: گاں دا (دودھ، گھیو، گوشت وغیرا)

گاوار: گوار، بے وقوف (ناٹک)

گاوت: گاوندا (خف)

گاوڑی: گاں دی، گاں

گاون: (ک) سُر وچ الاپن، راگ یاں گیت سُر نال سناون (2) تعریف کرن

گاوے: گاوا، گاں دی

گاہ: اک وار، اک تھاں اُتے (2) گاہون توں امر تے حاصل مصدر

گاہ بگاہ: کدی کدی، اکثر، تھاں تھاں

گاہ بگاہاں: ویکھو "گاہ بگاہ"

گاہ گشتن: پیراں ہیٹھ روندیا جاون

گاہاں: اگانہ، اگے

گاہلیں: گالیں، گلاں

گاہنے: گہنے، زیور

گاہن: (ک) گاہون، روندن، ہر تھاں بھالن

گاہون: (ک) گہائی کرن، گاہن، فصل نوں ڈنگراں دے پیر ہیٹھ مدھ کے دانے کڈھن (2) پھرن، ہر تھاں جاون (کسے کم لئی)

گاہیں: گاہ دی جمع، تھاواں، تھکاں

گاؤ تکیہ: بھنڈیاں ٹیک لاون والا وڈا گول تکیا

گاؤں: گاواں

گائیاں: گاواں، گاں دی جمع

گائیک: گاون والا

گایاں: گاواں، گاں

گبار: غبار (ناٹک)

گبران: رب دے انکاری، دہریے

گبرو: دیکھو "گبھرو"

گبھرو: جوان مرد

گبھن: حاملا، گربھ وتی

گپاٹے: اوکھے راہ

گپت: لکویں، اوہلے والی، پوشیدا، چھپی، گجھی

گپھن: (ک) جلھن وچ پھسن، دھس جاون

گپوڑ: وڈی گپ، گپ مارن والا (گپوڑیا)

گپھا: وڈی رقم، مُفت دا مال

گپھن: (ک) ہضم کرن، کھاون، مفت دا مال کھاون

گت: سُر، لے، حالت، کیفیت، چال، طرز، ناچ، نور، کیتا، گزریا ہویا، مرحوم

گتہ: کنڈ ول دے والاں دی وٹائی

گت بگتی: لڑائی، ہتھو پائی، جھیڑا، اک دوجے دیاں گُتاں نوں ہتھ

گتھ ہوون: گتھم گتھا ہون

گتھر: گتھر، گنتی

گتھن: (ک) گُندن، پرون، لڑائی وچ ہتھو پائی ہوون، دھیان دیون

گتھ: تعویز، عمل پڑھیا دھاگا

گُٹ: کلائی، ہتھ تے بانہہ دا جوڑ جتھے گھڑی بنھدے نیں

گٹا: گٹ، گنڈا، عمل پڑھیا دھاگا
گٹا: پیراں دے لت نال جوڑ اُتے بجے کھبے دیاں اُبھریاں ہڈیاں
گٹا: گینڈا، پنجاب دا اک مشہور پھل
گٹکا: گرنتھ صاحب دی تلخیص، مقدس کتاب (2) نشے دا گھُٹ، کش
گٹکا: موتی (2) نکی کتاب یاں پمفلٹ (3) گولی (4) نکی گیند (5) جوئے دی نرد (6) بھرے مونہہ وچ شے
گٹکاری لین: گٹکن، باسا بن، کبوتر واگوں گٹکن
گٹکن: (ک) گٹوں ہوون، گٹ ہووݨ، مست ہووݨ
گٹی: تاریاں دا جھرمٹ
گٹے: گٹا دی جمع، پیراں دے جوڑاں نال بجے کھبے دیاں ہڈیاں (میاں محمد بخش نے گٹے توں مراد مُڈھ لیا اے)
گٹیاں: پٹا، گلے دی زنجیر
گٹیاں: گٹی دی جمع، تاریاں دا جھرمٹ
گٹھ: ہتھ پورا کھلھن مگروں انگوٹھے تے چیچی دیاں نوکاں وچکارلا فاصلا
گٹھ: نکڑ، کونا
گٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، سیون
گٹھے لانے: ذخیرا کرن، پاسے کرن، رکھن، نبیڑن
گج: گرج، کڑک، بدل دی اواز (2) ہاتھی
گجر: سویرے وجن والا شاہی نقارا
گجرا: (مذ) سونے چاندی یاں پھُلاں دا کڑا جو گٹ اُتے باندے نیں
گجراج: گج راج، وڈا بادشاہ
گجکن: (ک) گجن، ابڑن، تھر تھر ہوون
گجگاون: (ک) گلا ہوون، بھنبھسا ہوون
گجن: (ک) کڑکن، گڑھکن، گرجن، بدلاں دی اواز پیدا ہوون (2) شیراں ہور درندے دا بولن
گجھ: ہڑسرا
گجھ: گجھن توں امر تے حاصل مصدر

گجھ: لُکا، چھپا، لکواں کم، گجھی گل
۔ گجھ تکڑے: گجھے راز، بھیت
گجھا: اندری، خُفیا، لکواں، اندرلا، پوشیدا
گجھڑا: گجھ دا، راز دا
گجھڑ مغز: گجھا، پوشیدا، لکیا ہویا
۔ گجھڑا روگ: خُفیا مرض، اندرلا مرض
گجھڑی: گجھڑا توں مونث
گجھن: (ک) ہلن، عادی ہوون
گجھی: لکی، چھپی، پوشیدا
گجھے: لکے، چھپے، پوشیدا، اندر لے (و، ن: گجھیاں)
گچ: غصا یاں صدمے پاروں اکھیں آئے اتھرو (2) چونا، رچی مٹی (3) نشے وچ گُٹ (4) گلا، سنگھ (5) غصا (6) گچن توں امر تے حاصل مصدر
گچن: (ک) رلبڑن، آمیزا تیار ہوون، چونے نال جوڑن، گاہی کڈھن، کھوون
گچن: (ک) کھیڈ وچ بخے، اخروٹ دا کھتی وچ پاون
گچی: (مث) دھون، گردن
گچھن: (ک) جاون، سدھارن، ٹرن
گڈ: گود، جھولی
گدا: (فا) فقیر
گدان: (فا) نرم، نری
گدائی: (فا) فقیری
گدائے: فقیرنوں
گدریاں: پکن دے نیڑے (پھل)، زرد رنگ دیاں
گدڑ: گودڑ، کوڑا، بیکار شیواں
گدگداون: (ک) گدگدی کرن، کھکتاریاں کڈھن
گدوں: کھوتا
گدی: ڈھال دا دستا جتھوں اوہنوں پھڑدے نیں
گدی: بادشاہ یاں فقیر دی روز بیٹھن دی تھاں
۔ گدی والے: راج کرن والے، حکمران
گدیں: کھوتیاں

گدھا: (غ.ا) گدوا' لیا
گدھڑے: گدھے' کھوتے (لا)
گڈ: ریڑھا' وانگ گڈی (2) گڈن توں امر تے
حاصل مصدر (3) اک مک' نال' کٹھا
گڈ جھیا: پس گیا' اک مک ہو گیا' رَل گیا
گڈالی: سینے دی کوڑی
گڈاوڈ: آہمو سامنے
گڈریا: آجڑی' چاک (ملما)
گڈن: (ک) نصب کرن' ٹھوکن' نپن' دفن کرن'
بیجن' بوٹا لاون
گڈی: پتنگ (2) کپڑے وغیرا دی بالاں دے
کھیڈن دی پتلی (3) جسم (ع)
گر: گرو' اُستاد' مُرشد' رب
گر: ج' طرح
گراز: (فا) سور' جانگلی سور (لا)
گراس: گراہ' بُرکی
گرام: پنڈ' (2) راگ دی اُٹھان
گرامی: (فا) پیارا' وڈا' عظیم' آدر جوگ (ہ) پینڈو'
دیہاتی
گراں/گراوں: پنڈ' مہنگا (فا)
گرانوڑا: (گراں-سوڑا) گراں' پنڈ' نکا پنڈ
گرانی: مہنگائی' بھار' اُچیائی
گراواں: گراں دی جمع' پنڈ
گراویں: گراں' پنڈ
گراہی: برکی' نوالا
گرائیں: گراں' پنڈ' اکو پنڈ دا
گرائیوں: اوہنے ڈکایا' ڈھایا
گرب: غرور' گھمنڈ' آکڑ' گمان' تکبر' ہنکار
۔گرب گہیلی: مان متی' حسن تے دولت نشے
وچ مست' مغرور' گھمنڈی
گربن: (ک) گرب کرن' آکڑن' گھمنڈ کرن
گربھ: غرور' گرب
۔گر بھیں: توں غرور کردا ایں

گربھن: (ک) آکڑن' غرور کرن
گرپن: (ک) ہڑپ کرن' کھاون' ہضم کرن
گرت: موری' غار' کھائی
گرتھ: روک' بندش
گرجا: مرزے دا بھرا
گرجت: گرجدے نیں (خف)
گرجن: (ک) گجن' کڑکن' بدل دا بولن
گرجی: ہتھیاراں والے
گرد: ڈھوڑ
گرد: (فا) دوالے' گھیرا' مدار
۔گرد بگرد: آل دوال
۔گرد نواحی: گردونواح' آل دوال' دوالی
علاقا
گرداب: بھنور' گھمن گھیری' جُل چکر
گرداں: گرد' ڈھوڑ
گردانن: (ک) دُہراون' گرداں کرن' گھڑی مُڑی
پڑھنا
گردش: (مث/فا) چکر' پھیر' بُرے دن' اوکھا ویلا
گردن: دھون
۔گردن کش: گردن مارن والا' قاتل (2) خود
کشی کرن والا
۔گردن مار جہانی غرضاں: دنیاوی غرضاں
نوں مار مکاء (ا)
گرددں: گرد توں' ڈھوڑ توں' گرد نال
گردوں: اسمان
گردے: گرد' آل دوال' ارد گرد' نیڑے' دوالے
گردھا: گدا' اباد راہ نیڑے جانگی رات نوں
کڑیاں دا تاڑیاں مار کے نچن گاون
گرڑاش: بدلاں دی گج
گرڑاون: (ک) گڑ گڑ دی اواز پیدا ہوون'
اونٹھ دا بولن' بدل دا گجن
گرڑے: اک قسم دے گھوڑے
گرز: پہلوان دا ڈنڈا جو اک پاسیوں موٹا ہوندا

اے' ہڈیاں عشق دا ہتھیار
گرسلن: (ک) گلن' ورتا نال بھجن' ولمن
گرسن: (ک) نگلن' کھاون' ہڑپ کرن' پھڑن
گرکن: (ک) رووݨ' بھگیاڑ دا بولݨ
گرگ: (فا) بھگیاڑ (جمع: گرگاں' وو گرگوں)
گرگیز: وڈا سردار
گرلکھ: موری
گرم: تتا' تیز مزاج دا' غصیلا
گرمکھ: گرو دی مت اُتے چلن والا مرید
گرمکھی: گورمکھی' اوہ رسم الخط جہدے نال بھارتی پنجاب وچ پنجابی زبان لکھی جاندی اے
گرنتھ: سکھاں دی پوتر مذہبی کتاب
گرن: (ک) بھج کے نرم ہووݨ
گروہ: ستھ' جھنڈ' ٹولا
گرہ: جیب' کھیسا' پلے' گنڈھ
گرہن: (ک) پھڑن' حاصل کرن' لین
گرہی/گرہی: گرہستی' دنیاداری (نانک)
گرہیں: گرہین' گرہن
گری: خت چھلکے والے پھل دا اندرونی نرم گدا
گریاں: روندا' غمگین
گریز: (فا) پرانہہ رہن' دُور رہوݨ' پرہیز کرن
گریوان: گریبان' گلما
گریہ: (فا) آہ و زاری' ڈیݨ' رووݨ
گڑ: پھوڑا' وڈی پھنسی
گڑا: اسِن' اولے' ڑالا باری
گڑبڑاون: (ک) گھابرن' گھبراون' ڈرن
گڑبیلاں: سواری دی ڈولی
گڑجن: (ک) بھجن' لبڑن' بجھن' الودا ہووݨ
گڑدوا: "ہڑن" توں' چلدا (گھوڑا)
گڑجن: (ک) زور نال گجن
گڑگڑاون: (ک) گجن' گڑکن
گڑگڑاون: (ک) منت ترلا کرن' عاجزی نال بولن
گڑگڑاون: (ک) گڑگڑ دی اواز پیدا ہووݨ' حُقے دا بولن
گڑن: (ک) گڈیا جاوݨ
گڑوات: مٹھی گل' مٹھا بول
گڑوندن: (ک) بے سُرت ہووں' گھوک سووݨ
گڑوہتی: گڑھتی' بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں دتی جاون والی خوراک
گڑی: گڈی' ولی
گڑے: گڑا توں' اسِن' اولے' ڑالا باری
گڑھ: قلعا' (2) سر' جسم (مجازن)
گڑھتی: بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاون والی شے
گڑھک: اُبال' جوش' گڑھکن توں حاصل مصدر
گڑھک: لکویں مُسکان
گڑھکن: (ک) اُبلن' جوش کھاوݨ' بدل دا گجن
گڑھکن: (ک) غٹرغوں' کبوتر دا بولن
گڑھن: (ک) کمھن کرن' دُودھ دا دہی بنن توں پہلاں گاڑھا ہووݨ
گڑھن: (ک) گھڑ ہووݨ' سیانا ہووݨ' ماہر بنن
گز: لوہے دی سلاخ یاں سوئی جو فقیر لوک ہتھ وچ رکھدے نیں (2) سولھاں گرہاں یاں 36 انچ دا ماپ تے ماپن والی سوٹی
گز: اک ریگستانی بوٹا
گزاریم: میں گزاراں
گزاریم: میں گزاری' میں بتائی
گزران: گزارا
گزراناں: گزراں دی جمع' گزر وسر' وقت بتاون (2) تنخواہ
گزرن ہارا: گزرن والا' چالو' فانی' عارضی
گزریو: بیتیا' گزریا
گزشتہ: (فا) گزریا ہویا' بیتیا
گزشتی: بیتی' گزری
گزند: (فا) پھٹ' زخم' نقصان' کسارا
گزے چڑھن: بھیکھ منگن لئی ٹرن

گسائیں/گسائیں: سنیاسی' فقیر' سادھو
گشت: (فا) پھیرا' چکر (2) مضبوط' پکا' سخت
گُف: بند' اولھے' لکّواں (2) مضبوط' پکا' سخت
گُفت: (فا) آکھیا' بولیا' گل کیتی
گُفت شنید: گل بات' کہن سُنن
گُفتار: (فا) گل بات' کلام (احمد)
گُفتاریں: گُفتار وچ' گل بات وچ' کلام
گک: مُکا (خف)
گگڑے: ٹپرواسی تے عملی قسم دے لوک جو جوکاں پال کے گزارا کردے سن
گگن: اسمان
گگھاٹے: بہت رون پاروں اواز دا رکن
گل: (مث) بات' بول' کلام' معاملا' مقدما
-گل دے اسانوں: سانوں گل دس (دمودر)
-گل نہ ساریائیں: جواب دیون دی توفیق نہیں دتی
گل: (مذ) گلا' سنگھی' دھون
-گل پلوڑا: معافی دی اک رسم جس وچ گلے پلا پا کے معافی منگدے نیں
-گل پین: جکڑن' گھیرن
-گل دا گیڑ: گلے دا پھندا
-گل گج: گل دے ہار' زیور وغیرا
-گل گھوٹو: گلا گھٹیا جاون (2) پشواں دی اک بیماری
-گل لیندیاں: گلے لاندیاں
-گل واڑی: گلواڑی' گلوکڑی' جپھی
گُل: گلن توں حاصل مصدر تے امر
-گُل گیا: ضائع ہو گیا' برباد ہو گیا' کھُر گیا
-گل ویندے: کھُر جاندے' نرم ہو جاندے
گِل: (فا) مٹی' زمین' دھرتی (2) تری' نمی' گلا ہون دی حالت
گُل: پھُل (2) دیوے وغیرا دی بتی
-گُل اندام: پھُلاں ورگے (نازک) انگاں والا
-گُل بدن: پھُلاں ورگے بدن والا
-گُل ڈوڈے: کلیاں' ان کھڑے پھُل
-گُل رنگے مُلے: خشبوئی مُلے
-گُل سوری: اک قسم دا پھُل
-گُل عباسی: اک قسم دا بوٹا تے اوہدے نال لگن والے پھُل ایہ لمبوترے پھُل اکثر کاسنی تے کدی کدی چٹے تے پیلے رنگاں دے ہوندے نیں
-گُل فردوسی: جنت دا پھُل
-گُل وقت بہاراں: بہاراں ویلے پھُل (مُکم)
گُل: بجھ
گلا: کرونبل' کونپل' ٹاہنی دا اُتلا حصا
گلاب: مشہور پھُل جو سینکڑے قسماں تے رنگاں وچ ملدا اے
گلادھاری: گل دھاری' اک قسم دا گھوڑا
گلال: سُرخی' گلاب دا رنگ
گلالا: گل لالہ' پوست دے پھُل ورگا سوہا رنگ
گلاں: گل دی جمع' مٹی' انسانی جسم (مجازن)
گلاں نے: گلاں تے' پھُلاں اُتے
گلان: بہت وڈی گل' نکی گل توں ودھاون
گلاون: (ک) گل کرن' بولن' بیان دیون (2) گالن' نرم کرن
گلاء کے: گلیں لا کے' بول بچن لا کے
گلبدن: پھُل بدن' پھُلاں ورگے بدن
گلبرگ: گُل برگ' پھُل تے پتے' پھُل پتیاں
گلبن: گلاب دی کیاری' گلاب دی جڑ' پھُلاں دی کیاری
گلتی: لک دوالی چدر دی پکی ولیٹ
-گلتی مارن: لک دوالی چدر نوں اینج ولیٹن کہ آپ نہ کھُل سکے
گلتھن: (ک) گندن' پرون

گلھن: (ک) اُگلن، ابھاکن
گلیرے: گل خیرا، اک بوٹا جِہدے نال چیتر وچ کئی رنگاں دے پھُل لگدے نیں۔
گلر: اُچھاڑ
گلر: (گل-ل) کتورا، کتے دا بچا
گلرنگاں: گل رنگاں، پھُل دے رنگ والیاں، رنگا رنگ
گلڑھی: گلی، گل گئی
گلڑے: گلے شکوے
گلڑیں: گلے، شکوے
گلزار: باغ
گلزاری: گلزار توں، پھُلاں دا باغ
گلساں: گلاں گا
گلستان: / گلستاں: باغ
گلستان(۲): شیخ سعدی دی اک کتاب دا ناں
گلشن: باغ
گلفام: گل فام، پھُلاں ورگا سوہنا
گلکاری: پھُلاں دا بکھرن، رونق، پھُلاں دی کڈھائی دا کم، پھُلکاری
گلکاریاں: کڈھائی یاں نقش نال بنے پھُل
گلڑی: گل وکڑی، جپھی
گلگٹ: جھمکٹا
گلگل: گرگل، وڈے جاتکی بنبہ جو اچار لئی ورتیندے نیں
گلگلاون: (ک) نرم کرن، ملائم کرن
گلگلیاں: گلگلے، گڑ تے آٹے میدے یاں ولسن نال تلے پکوان
گلگوں: گل گوں، پھُلاں وانگوں، لال گلابی
گلماں: گلما، گریبان، گلواں
گلمے: گلما، گریبان، گلا
گلن: (ک) پھسرن، گل جاون، سڑنا، خراب ہوون، ضائع ہوون
گلواسی: گل عباسی، ہلکے عنابی رنگ دا اک پھُل

گلوکڑی: گلوکڑی، جپھی
گلوکڑی: جپھی، بغلگیر ہوندیاں ہتھاں دا گھیرا
گلوں: گل توں
گلوں گلاں: گل ودھاون، نکی گل دا وڈا بناون، جھگڑا ودھاون
گلوء: پان ورگے تے کوڑے پتراں والی اک ویل جو دواواں وچ ورتدے نیں
گلوئی: گلاں کرن والا، گلا دھڑ، باتونی
گلٹ/ گلھٹ: ویکھو "گھلائی"
گلی: روٹی
گلے: پھُل
گلیاں: ویلن روپ سونے دیاں ڈلیاں جو کنگن نوں بھارا کرن لئی ورتدے نیں
گلیاں: گلی دی جمع، روٹیاں
گلیر: گل دی پچھاہی
گلیم: (فا) کمبل، لوئی، اُنی کپڑا
گلیمے: ویکھو "گلیم"
گلیں: گلاں، پھُلاں
گلیں سوں: گلاں نال
گلیئیں تو: گلیاں وچ
گم: گمن توں حاصل مصدر تے امر، گواچ (2) ہُسڑ، ہَس، وٹ
گم جاواں: گواچ جاواں، ہوش بھلاواں، عقل دیاں حداں توں نکل جاواں
گماشتہ: (فا) دلال، وچولا
گمان: (مذ/فا) وہم، شک، شبہا، غرور، تکبر، گھمنڈ، غصا، ظن، سوچ
گمانی: گمان والا، مغرور (ع)
گمر: دل وچ دبایا غصا، اَن کڈھیا غصا
گمراہ: گم راہ، راہ بھُلیا ہویا، گراہے پیا
گمراہی: گراہے پین، پٹھے راہ پین
گمروش: گھمیار
گمرو: گمراہ

گمکن: گجن، گڑھکن
گمن: (ک) جاون، جُلن، چلن، خراب ہوون، گواچن، گم ہوون
گمیا: گواچیا (2) خراب ہویا
گنا: حسابی طور اُتے ودھا یاں گھٹا، دگنا، چگنا. برابر حصے کر کے حصے داراں نوں کسے علامت دی مدد نال ونڈن، ترعا
گناہ: (مذ/فا) مندا عمل، رب دا ٹھاکیا کم (کرن)
گناہی: گناہ گار ۔گناہ زبوں: وڈا گناہ، بھیڑا گناہ
گناہیں: گناہواں نال
گنبریٹ: (گم-بز) گومڑ، پُھلیا ڈِھڈ
گنتر: گنتی
گنج: (فا) خزانا (2) والاں بغیر سر (مجازن)
۔گنج بخش: خزانا بخشن والا، حضرت علی ہجویریؒ دا لقب
۔گنج سر دا: سر دا گنج (جاندرو گنجے دے وال 12 ورھے بعد اُگ آوندے نیں)
۔گنج شکر: حضرت بابا فریدؒ دا لقب
۔گنج قارون: قارون دا خزانا، ہور ویکھو "قارون"
۔گنج مارن: ہکن
گنجفہ: (گن-ج-فا) شطرنج ورگا اک کھیڈ
گنجھل: گنجھل
گنجھلن: (ک) گنجھلاں پین، پے چیدا ہوون
گند: غلاظت، میل، کوڑا، بے ترتیبی
گُند: پرو
گندرف: گندھک
گندڑا: گندا
گندل: (مث) ساگ وغیرا دے نروئے ٹانڈے جو ساگ سے پکا کھاندے نیں
گندن: (ک) والاں دی میڈھی یاں گُت کرن، لڑیاں بناون، ہار پروون، سازش کرن
گندے پانی تھیں رب سرجی: رب نے گندے پانی (منی) توں بنائی
گندیراں: لے نیزے
گندھ: خشبو، بو
گندھارن: (ک) وال گندن سنگھن
گندھلن: (ک) گندھلا ہوون، سنگھن
گندھن: (ک) سنگھن
گندھولی: گندمیل، گندے نال رلدا ملدا اک گھٹیا بوٹا
گندھیلن: عطر پھلیل کرن والے دی عورت
گنڈ: چکی دوالے دا گھیرا جس وچ رہسیا آٹا ڈگدا اے (2) گنڈھ
گنڈا: عمل کیتا دھاگا، تعویز
گنڈیسوں: (وال) گنڈاں گے
گنڈھ: گندھڑی، پوٹلی مال اسباب (اعمال تے عبادتاں)
۔گنڈھ پھیرن: کسے نیک شگن وچ شامل ہوون دی دعوت دیون
گنڈھ: منگنی (2) جوڑ، میل
گنڈھا: پیاز (2) ہلدی، تھوم، سُنڈھ یاں اجہی کسے شے دی گنڈھی
گنڈھن: (ک) جوڑن، گانڈھا لاون، ترُپن
گنڈھیں: گنڈے، منتر پڑھے دھاگے
گنڈ میندیاں: جڑیاں، بھریاں
گنگ: گنگا ندی، ہندوستان دی مشہور ندی
۔گنگ دے سنگتی: گنگا ندی نوں جاون والے سنگتی
گنگا: گنگ، ہندوستان دی مشہور ندی جہنوں پوتر سمجھیا جاندا اے
۔گنگا جل: گنگا ندی دا پانی جو پوتر سمجھیا تے کئی مذہبی رسماں وچ ورتیندا اے
۔گنگا گئیاں ہڈیاں نہیں مڑدیاں: گئی چیز نہیں مڑدی، ویلا واپس نہیں آوندا
گنگی: (گن-گی) گنگا دا

گُنگے: گُنگا توں، گونگے، گل نہ کرن والے (گنگے باتے)

ـ گُنگے دا گُڑ کھاون: زبان بند کر لینی، کجھ نہ بولن

گنگھلن: (ک) گندھلا ہوون، پانی وچ گار رلن

گِنن: (ک) گنتری کرن، شمار کرن

گُنن: (ک) گنا کرن، حصے ودھاون، ضرب دیون، تعریف کرن، گُن دسن، مشق کرن، معرض، غور کرن

گنواون: (ک) گواون، ضائع کرن، گما دیون

گنویوسے: گوائے گئے

گُنہ: گناہ

گُنہ: (غ ا) گنھ

گنیش: مہادیو دے پُتر دیوتا (مہادیو سبھ توں وڈے دیوتا دا ناں اے)

گنھ: گندھ، بو

گُنھ: گُنھن توں امر تے حاصل مصدر

گُنھن: (ک) گوہن، آٹے وغیرا وچ پانی پا کے مُٹھ دیون (2) پرودن، گندن

گن: راگ دی باریک اواز

گُن: خوبی، صفت، فائدا، وصف، وڈیائی

ـ گن ونت: گُن والا/والی

گناندڑی: گن گن کے (گنداری)

گِنتر: گنتی، شمار، گنتری

گِندا: شمار کردا، سمجھدا، جاندا

گنگناون: (ک) گن گن کرن، نک وچ بولن، مُونہہ وچ پڑھن یاں گاون

گنی: تجویز، صلاح (2) گنن توں، سوچی

گنیا: خوبیاں ہوئیاں، گُناں والا

گنیساں: گنی جاواں گی

گنیے: گنی، گُن والے

گو: جاوے، مُڑے

ـ گو کرے: جاون دی کرے، جاون دا ارادا کرے

گواتا: گواچیا، گمشُدا (2) گوایا (مونث: گواتی، ورنہ گواتے)

گواچن: (ک) گمن، گمراچن، خراب ہوون

گوار: جاہل، گنوار، اجڈ

گوارنی: گوار توں مونث، گوار عورت، جاہل، پینڈو عورت

گواری: گوار توں مونث، جاہل، گنوار

گوال: گاواں دا واڑا

گوالڑہ: گوالا، دودھی

گوالی: گوالن

گواں: گاواں

گواں: گوہیا، گھاہ پھوہ

گوانڈھن: (مث) ہمسائی، پڑوسن، نال دے گھر دی

گوان: گواون، ضائع کرن

گواوگے: گوا دیوگے، ضائع کر دیوگے

گواون: (ک) گماون، گم کرن، گمڑاون، خراب کرن، ضائع کرن

گواوے: ضائع کرے

گواہنڈاں: (غ ا) ویکھو گوانڈھی (انجے ای گواہنڈ تے گواہنڈوں)

گوپی: گوالن

گوپی چند: راجا گوپی چند جھدی ماں نے اوہنوں تخت چھڈا کے سادھو بنا دتا سی

گوپیاں: گوالناں

گوپھن: (مذ) گوپھیا، وٹا جس نوں رسی دی مدد نال مار کے فصل توں پنچھی اڈاون دا کم لیندے نیں

گوت: گتاوا (2) ذات دی اگوں شاخ

گوتڑے: غوطے

گوٹ: (مذ) شطرنج، لڈو، چوسر، وغیرا دا مہرا (2) گمان (3) سلائی دے دھاگے دی ریل

گوٹا: (مذ) سنہری یاں چاندی ورگے تاراں دے

دھاگے دی پٹی جو ویاہ دے کپڑیاں اُتے لاندے نیں
گوٹار: لالی ورگا پر اوس توں نِکا اک پنچھی
گوٹڑی: نِکی گوٹ، ویکھو "گوٹ"
گوٹی: گوٹ (2) دوش، الزام
گوٹھ: پنڈ، نکی وستی، کسے بزرگ دے ویرا کرن پاروں بن گئی وستی
گوجھی: (غ ا) گجھی، لکویں، پوشیدا
گوچرا: تعلق رکھدا، قابل، جوگ (گوہ گوچرا: قابل غور، کشن گوچرا: رکشن جوگ)
گود: کدائی دا تھیلا، بغلی
گودڑ: ویکھو "گُدڑ"
گوڈری: فقیری پہراوا، فقیری کپڑے، گُدڑی (2) فقیراں دا اجیہا فرقا جو صرف گوڈڑی رکھدے نیں
گوڈن: (ک) گوڈی کرن، زمین نوں اُتوں اُتوں کھودن
گور: گرو، گر
-گور پتری: گرو دی پوتر کتاب
-گور دیو ستیا: گرو بنایا، مُرشد منیا، بیعت کیتی
گور: (مث/فا) قبر
-گور انھیرا: قبر دا انھیرا، گھور انھیرا
-گور پیر پنجال: گجرات کشمیر وچکار اک پیر دی قبر جو پہاڑ دی اُچائی اُتے اے. عقیدت مند اوتھے نہ اپڑ سکن کارن دُوروں دعا پڑھدے نیں
-گور کنڈی: قبر کنڈھے، موت لاگے
-گوراں: قبراں
گورا: چِٹا، سفید، صاف رنگ دا انگریز
گور خر: کھوتے ورگا اک جنور
گورستان: قبرستان
گورکھ ناتھ: جوگیاں دا گرو
گورمتا: سِکھ سرداراں دا رَل کے کیتا صلاح مشورا (کرن)
گورمکھی: ویکھو "گُرمکھی"
گورن: اک وڈا پنچھی (لہ)
گورن پکھ: گورن پنچھی دا کھنبھ
گورو دیو: گرُوجی
گوری: اک راگ دا ناں (2) گورا توں مونث، ٹیار
گوریا: گوری، ٹیار
گوریا: گوار منڈا، چینڈو منڈا
گوڑھا: رُوں دا بُجا، رُوں دا ڈھیر، رُوں دا دھڑا، ایہا رُوں جو ہتھ وچ آجاوے
گوڑھا: زیادہ (رنگ) پکا
گوڑھیاں: راز نیاز دیاں، پکیاں (گلاں)
گوز شتر: اونٹھ دا پد، بے وقعت، بے اثر تے بے سر پیر گل
گوسالہ: گاں دا وچھا (دوہ: گوسالے)
گوسائیں: مہاتما، سادھو، بیراگی، ہندو فقیر
گوسفند: (فا) بھیڈ، گوسپند
گوش: (فا) کن (اسم)
-گوش گزارن: کنیں پاون، سناون
گوشٹ/گوشٹی: مجلس، اکٹھ، ایسی سنگت جس وچ سوچ وچار کیتا جاوے
گوشہ: (فا) کونا، کُھڈ، نُکر
-گوشہ نشین: کُنجے بہن والا
گوشے: کونے، کونے وچ، نُکر
گوشے گیر: کونے بیٹھن والا، دنیا تیاگن والا
گوشے ہاں دے: دل دے ٹوٹے
گوشے کرن: کنسُوئی کرن، کن وچ گل کرن (مم)
گوکا: (مذ) گاں دا (دُدھ، گوشت، مکھن وغیرا)
گوکڑی/گوکی: (مث) گاں دی
گوکھن: (ک) کاکھن
گوگڑ: (مث) پُھلیا ہویا ڈِھڈ، تِڈ، توند
گوگی: نکی روٹی، پُھلکا
گول: چکر ورگی بے سرا شے، حلقا (2) تلاش، گولن توں امر تے حاصل مصدر لیہ، بھال، تلاش

کر، ڈھونڈ

-گول کے: لبھ کے، ڈھونڈ کے

گول: درویشاں دی موٹی اُن دی کنبلی (2) فریبی، گستاخ، احمق

گولا: (مذ) غلام، گھر دے کماں لئی نوکر (2) تاش دا اک پتا (مث: گولی)

گول انداز: گولا چلاون والا

گولڑی: (مث) گولی، غلام، کنیز

گولک: اکھ دی پلک (2) اَن اناج (3) بیوا عورت دی رقمی

گولک: گُھگی، پیسے جمع کرن والی مٹی دی گول بتر جس وچ پیسے پاون لئی لموتری موری ہوندی اے

گولن: (ک) گنے توں چھوٹی یاں اک لاہون (2) لبھن، ڈھونڈن، بھالن، تلاش کرن

گوکن: (ک) گوہ کرن، غور کرن، دھیان

گولی: (مث) گولا توں، کنیز، لونڈی، غلام عورت (2) بندوق وچ پا کے چلائی جاون والی شے

گولے: گولن توں، تلاش کرے، لبھے، ڈھونڈے

گولیاں: کنیزاں، گولی دی جمع

گولیر: مغل دور دے بمج، مجرم نوں اُتے چاڑھ کے پوڑھی لاہ لیندے سن، مجرم یاں اُتے بھکھ نال مرجاندے، یاں چھال مارن پاروں

گومگو: وسوسے، شش وپنج، دلیلے، دوچتی، تذبذب

گوناگوں: رنگا رنگ، قسما قسم، بہت ساریاں

گون: (ہ) رسی دا بنیا تھیلا جو اناج نال بھر کے ڈنگر اُتے لایا جاندا اے (جمع گوناں/غر)

گونجن: (ک) گونج پیدا ہوون، گھوکرن

گوندے: گاوندے

گونوگون/نی: ون سونے، طرحاں طرحاں دے

-گونوگونی بھانڈے: گوناگوں، قسم قسم دے بھانڈے (رنگ برنگے لوک)

گونہ: (فا) ونگی، طرحاں

گونہ گونہ: طرحاں طرحاں دے، رنگ برنگے، ہر پرکار دے

گوَن: (ک) گمن، جاون

گوہ: کرلی دی نسل دا اک جنور

گوہائی: ویکھو "گواہی"

گوہر: موتی

-گوہر سلک: لڑی دا موتی، پرویا ہویا موتی، قطار دا موتی

-گوہر گنج معانی: سوہنے معنیاں دا خزانا

-گوہر نطق: بولن دی ودھیا طاقت

گوہری: گوہر والی، موتیاں والی (2) موتیاں دا وپاری

گوہڑا: ویکھو "گوڑھا"

گوہل: (مث) گولہ — بوڑھ، پپل، گولر تے توت دا پھل

گوہلیں: گوہلاں، بوڑھ، پپل یاں گولر دے پھل

گوہون: (ک) سنگھن

گوہے: سکایا ہویا گوہیا، تھاپیاں جو بالن دے کم آوندیاں نیں

گوہیرا: زہری جانگلی کرگٹ

گوہیں: گوہ دی جمع، کرلی دی نسل دا اک جنور

گوتل: مسافر

-گوتل واسا: مسافر دا ڈیرا، عارضی، دنیا دے چار دن

گوتلڑا: مسافری، عارضی ٹھہرا

گوئے: گیند

گوئے ذقن: گول ٹھوڈی

گہ: گاہ، کدی

گہ: پھڑ کے

گہاہ: (غ۔ا) ویکھو گھاہ

گہائی: گوہے نال تعلق رکھدا

گتال: نکایا ہویا، گچھا

-گتال چالے: مکر دے چالے، پھساون

دیاں تدبیراں
گہنوں: گاڑھ، دُھند
گہر گمنبیر: بہت سنجیدا، گرنتھ وچ کرتار لئی ایہ
لفظ ورتیا گیا اے
گہنو: "گوہر" ویکھو
گہرن: (ک) ڈانٹن، ونکارن، جھڑکن
گہلا: گیلا، کملا، غافل، نِدان
گہماگہمی: رونق، چہل پہل، موج میلا
گہمی گہم: گہماگہمی، رونق
گہنا: زیور، گوٹہ
گہنے: زیور (2) ضمانت وچ شے رکھ کے قرض
لین (گہنے پاون)
گہنے پنج: پنج زیور، پنج نمازاں مراد نیں (ہد)
گئے: ساتھ چھڈ گئے، رخصت ہوئے، لد گئے، نہ
رہے، گزر گئے
۔گئے اُجاڑ: اُجڑی دنیا نوں گئے، مر گئے
گئیا: گئی آ
گینندے: گاں دے
گیا: ہندواں دے سَت پوتر مقاماں وچوں اک۔
بہار دے شہر پٹنا وچ اک تھاں
گیان: سمجھ، عقل، وقوف، معرفت، اپڑ، پہنچ،
جانکاری، علم، اندازا، عرفان
گیبر: خیبر دا وگڑیا روپ
گیت: گاون، نغما
گیت: گیتا، کرشن جی دی لکھت کتاب
گیتی: دھرتی، دنیا، عالم، سنسار، زمانا، زمین
گیٹی: بندوق نوں لاون لئی چقماق دے ٹوٹے
گیدی: دیوث، بے غیرت، بزدل
گیرا: مغرور
گیرڑی: فاختا، گھگی
گیرن: (ک) ڈگاون، سُٹن، جھڑکن، دھوڑن
گیرو: شوہا، رتا، سوہے رنگ دی مٹی
گیری: گیرو، لال رنگ

گیری/ے: فاختا، گھگی، گیری
گیڑ: پھندا، پھیر، چکر، پھاہ
گیڑا: چکر، پھیرن
گیڑن: چکر دیون، چلاون، پھیرن، پانی کڈھن لئی
کھوہ یاں ٹنکا چلاون
گیسو: (ف) وال، زُلفاں
گیسوئے تار: کالے وال، سیاہ زُلفاں
گیل: راہ، رستا، سڑک، پگڈنڈی (2) نال دا
مسافر
گیم: میتوں گیا، گئے
گیم: میرا گیا
گیندے: گینندے، گاں دے
گینڈا: گینڈا، اک جنور جو بڑا خونی ہوندا اے
گیوسے: گئے
گیہکن: (ک) گنگن، چاہ نال پھرن
گیہل: کملا
گیہلا: غافل، مست، ناسمجھ، ندان
گیہون: (ک) اِک مِک ہوون، گُھل مِل جاون

گھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 41 واں اکھر ایہ عربی
فارسی وچ نہیں ہوندا، گرمکھی لپی وچ ایہدے
تبادل گھگا (ਘ) اے
گھا: زخم، پھٹ
گھابرن: (ک) گھبراون
گھات: ویلے (2) طریقا، طرز، انداز، شکار لئی لک
کے بیہن (گھات لاون)
گھاٹ: بجھے ہوئے جگوں

گھاٹ: (نذ) دریا' ندی دا کنڈھا جتھے دھوبی کپڑے دھوندے نیں

گھاٹ: (مث) کمی' تھوڑ' کسارا' نقصان' بے عزتی

گھاٹا: (نذ) نقصان' کسارا (2) گھٹ' سنگھنا

گھاٹڑا: (نذ) گھاٹا' کسارا

گھاٹی: اترائی' ڈھلوان' پہاڑی راہ

گھاٹے: کسارے' نقصان' کمی' تھوڑ

گھاڑ: گھڑن دا کم' گھڑت (2) گوڑھ

گھاڑو: کاریگر' کارساز' بناون ہار' گھڑن والا

گھاسڑا: تھوڑا جیہا گھاہ

گھاگا: گھڑے دا ٹٹا ہویا گل

گھاگے: گھاگ' شورے' پرانے کھنگر' کھانگھڑ

گھالن: (ک) ملاون' درخاست کرن' کسے کم وچ جتن' محنت کرن' ضائع کرن' برباد کرن' جھیتی جھیتی اندر سٹن

گھالی: محنت نال

گھاے: اے' مجھلے' برداشت کیتے' جرے

گھاتے: پرزے پرزے' لیراں لیراں' بیرے بیرے' پاٹے ہوئے

گھانگھے: ویکھو "گھانگے"

گھان: (نذ) وڈا سارا ٹویا (2) کولھو' کولھو دے ٹوئے وچ آسکن والی دانیاں دی مقدار (3) برساتی نالا جو ڈونگھا ہووے (4) بہت سارا وگیا ہویا خون' لہو دا چھپڑا (5) وڈی گھانی' کافی ساری شے

گھاتا: دتھا' پور

گھانی: (مث) کولھو' تیل کڈھن دی تھاں' لپائی لئی رلایا ہویا مٹی پانی تے توڑی

گھاون: (ک) لیپن' لپائی کرن' رگڑن' گھان کرن

گھاہی: گھاہ دے' فرش

گھائل: زخمی' پھٹڑ

گھاء: گھاس' آپ اگی ہریاول

گھاؤ گھپ: سبھ کجھ ڈکار جاون والا (2) لاپتا' غائب

گھائیں: زخم' گھاہ

گھبکار: (مث) چھاتی رڑکن دی اواز

گھبکاوے: گھبکار' چھاتی وچ دھاتی چلن دی اواز

گھپ: گھور' بہت زیادہ (انھیرا)

گھت: گھات' وار کرن لئی لُکی تھاں (2) گھتن توں' پا

- گھت جادو: جادو کر کے' جادو پا کے

- گھت ڈنڈے ڈنڈ نگھنا: دنداں دے سارے تھلے اُتریا (رسی بنا)

- گھت نہ آپ بجھاوے: پانی پا کے (اگ نوں) نہیں بجھاندا

- گھتاں گا: پاواں گا

گھترتیم: میں گھتیا' وابستا ہویا' پایا

گھتن: (ک) پاون' داخل کرن' واڑن' سٹن' کھاون' دیون

گھتائیں: پاندا ایں' گھتدا ایں

گھتو: پاؤ

گھتل: کم' شرارتی کم' شیطانی کم

گھتوڑے: مٹی تے ہوا دا طوفان

گھتوکی: پاونا ای

گھتی: گئی' پائی

گھتیاں: (گھتے۔آں) پایاں' پاون نال

گھتیسوں: پاواں گے

گھتیندڑی: گھتدی' پاوندی

گھتیوے: پلے پڑ جاوے

گھتہ: بجُل گھنجھ

گھتھا: ضائع کیتا ہویا' گوایا ہویا' راہ توں بھٹکیا' بھُلیا' گواچیا' گھنبھایا' اکیا

گھٹ: (مث) گھٹنا' ہاتھ' کالا بدل

گھٹ: تھوڑا

گھٹ: دل

گھٹ: (گلا) گھوٹ کے' زبردستی' مجبور کر کے' بنھ

کے

-گھٹ لنگھاتا: گلا گھوٹ کے مار دیون

-گھٹ لینا: کوئی شے لے کے واپس نہ کرن' دیون والی شے نہ دیون

گھٹنہ: (مذ) پیون دی اوہ مقدار جو اک وار اندر جاوے

گھٹڑھی: گھٹی' گڑھتی (2) گھٹ

گھٹڑے: گھٹ' اوہ تھاں جتھوں تلاء یاں نہر دا پانی کنڈھے توڑ کے گزردا ہووے' نرم زمین

گھٹن: گھٹنا' ہاتھ' گھٹ' بدل

گھٹن: (ک) گھٹ ہوون' تھڑن' تھوڑا ہوون

گھٹن: (ک) نپن' دبن' نپیڑن

گھٹی: گڑھتی' بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاون والی خوراک

گھٹے: گھٹا' مٹی' دھوڑ

گھٹیا: نیویں درجے دا' اونا

گھٹیاں: گھاٹی' ڈھلوان راہ (خف) (2) گھٹ گئیاں' تھوڑیاں(3) گلیاں (کچل)

گھٹیویں: گھوٹیا جاویں

گھچولن: (ک) ہتھاں نال ہلا کے پانی نوں گدلا کرن' گھولن' رولن

گھدا: لیا

گھدوسے: اساں لیا

گھدی: لئی

گھدیوسے: اسیں لیا' اسیں رکھیا

گھر: مکان' رہن دی تھاں (2) دل

-گھر دا: گھر دا کوئی بندا' پروار دا کوئی ممبر

گھراٹ: آٹا پیہون والی چکی جو پانی نال چلے

گھراٹے: خراٹے

گھراں سندی: گھراں دی مالکن' خصمتی' گھر دی

گھرڑاون: (ک) بنڑاون

گھردے: بولدے' وجدے

گھرڑ: (مذ) اوہ برڑکا' پانی دا رڑکیا دہی

گھرڑن: (ک) وڈھن' کپن' رگڑن' گھاون

گھرڑیندیں: رگڑدیاں

گھرک بلا: جانگلی بلا جو نسن دی تھاں اگوں گھرکدا یاں حملا کردا اے

گھرکونہ: (ک) تھکن' ساہ پھلن' ہو ہنکن' گرمی پاروں پنچھی دا اواز کڈھن' دوڑن پاروں دل دی حرکت تیز ہوون

گھرکن: (ک) جھڑکن' ڈانٹن' غصے ہوون' ڈراون' جھاڑ پاون

گھرگھراون: (ک) بلی دا خُر خُر کرن

گھرلاون: (ک) شیر دا بولن

گھرل: زمین دا ٹویا جو وگدے پانی نوں اپنے ول رکھ لوے

گھرلاٹاں: گھرلٹے

گھرلکا: گونج والی اواز (و.ن گھرکے)

گھرم گھستا: رولا رپا

گھرنال: بگل

گھرن: (ک) گھر جاون' پھسن' ولیا جاون' ہر پاسیوں قابو آون' گھیرے آون

گھرڑن: (ک) وجن' گجن' اُچی اواز کڈھن

گھروگڑے: گھردے بھیتی

گھری کرے نس چلیے' دوڑ چلیے

گھریاں: گھوریاں (مم)

گھریڑن: (ک) کھرچن' رگڑن' دیگ وغیرا وچوں کھرچ کے کھروڑی یاں کھرچن لاہون

گھریں: گھرتوں' گھروچ' پنڈ نوں

-گھریں گھتیا: گھرلیائے

گھرینا: گول چکر لاون والا (سپ)

گھڑ: گھڑن توں امر تے حاصل مصدر' بنا

گھڑا: پانی رکھن والا مٹی دا تنگ مونہہ تے چوڑے رڑھڈ دا بھانڈا' جھجر

گھڑا گھڑولی: ویاہ دی اک رسم جس وچ بھرجائیاں کھوہ توں پانی لیاوندیاں سن جس نال لاڑا نھاوندا

سی، گھڑا بھر کے اتھرو، بہت روون

گھڑال: اُچی چھال مارن والا کہ گھڑ سوار اُتے دی [illegible] کر سکے

گھڑت: ایجاد، گھڑت

گھڑگھڑاون: (ک) بُڑبڑاون، کڑھن

گھڑن: (ک) گھڑائی کرن، بناون، ڈولن، سرجن

گھڑی: (مث) نکا گھڑا، (2) ویلا دسن والی گھڑت

گھڑی: پل، تھوڑی دیر، اک گھنٹا، 60 پل یاں 24 منٹ دا ویلا

-گھڑی رات رہندے: سویر ہوون یاں رات مکن توں تھوڑی دیر پہلاں

گھڑے ڈوب کرن: بے مرضی دے خیال پاروں دھی دا بھتیجی تے بے جوڑ نکاح کر دیون

گھڑے گھت کے اشبہ: ویکھو "گھڑے ڈوب کرن"

گھڑیالی: گھڑیال وجاون والا

گھڑسن: (ک) دھرو ہوون، کھچن، گھسیٹن

گھڑیکہ: ذرا دی ذرا، گھڑی دی گھڑی

گھڑیے گھڑیے: پل پل مگروں، گھڑی گھڑی پچھوں

گھس پیا: گھس گیا

گھس جاون: راہ بھُل جاون، ہٹ جاون

گھس کے: بھُل کے، چھڈ کے

گھس گیا: کُراہے پے گیا

گھسر: گھسرن توں

گھسرن: (ک) رگڑ کھاون، گھسن، گھٹن، چھوٹا ہوون

گھسرن: (ک) گھسٹن، گھسر کے نرالے

گھسرن: (ک) گھسٹن، رگڑ کھاون، گھسرن

گھسرن (ک) وڑن، داخل ہوون، دھسن

گھسکن: (ک) تلکن، پھسلن

گھسن: (گھ-سن/مذ) مُکا

گھسن: (ک) رگڑ کھاون، گھسن، گھس جاون، رگڑ کے پرانا ہوون، بھنڑن

گھسن: (گھ-سن/ک) ڈھلکن، دیر کرن، مٹھن، اکن، گُھٹّمن، مٹکن

گھسوٹی: (گھس-سوٹی/مث) کسوٹی، پتھر جس اُتے رگڑ کے سنیارے سونے دے پرکھ کردے نیں

گھسیٹن: (ک) دھرو ہون، کھچن، رگڑ کے کھچن

گھمک: (گھمک-مک) چُپ چاپ، گُنگا

گھمکن: (گھ-من/ک) گھمن، بھوون، گڑن چکر لاون، پھرن

گھمگ: (مث) گھگی، فاختا

گھمگر: وڈا سارا پاڑ، لنگار

گھمگرا: (مذ) اک جھالردار سوانی لباس جو جسم دے تھلویں حصے تے پایا جاندا اے، عام کر کے چنگڑ یاں بھیجے (ہندستان توں آون والے پناہ گیر) وردے نیں

گھمگری گھت بہنا: کسے تھاں ڈیرا جمالین، اُٹھن دا ناں نہ لین

گھگی: (مث) فاختا، کبوتر ورگا اک پنچھی

گھگھی: (غ ا) ویکھو گھگی

گھل: بھیج، گھلن توں امر تے حاصل مصدر

گھلاٹی/گھلاٹیا: (مذ) پہلوان، گھول لڑن والا

گھلدے: کشتی کردے، گھول کردے

گھلکن: (ک) اُلرن، لڑھکن، مائل ہوون

گھلن: (گھل-لن/ک) بھیجن، پٹھن، ٹورن ارسال کرن

گھلن: (گھل-لن/ک) گھول کرن، کشتی لڑن (2) حل ہوون، پکھرن، کھُرن (3) پھٹ ٹھیک ہوون

گھلوتی: (مث) گُوتھی (مم)

گھلی: قائم

گھلی: جھلی (دا)

گھلے: بھیجے "گھلن" توں

گھلیا: بھیجا، نازل کیتا، ارسال کیتا

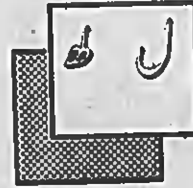
گھلیا: جھلیا (داہ دا[illegible])

گھلیاراں: گھلواواں، روک رکھاں

گھلیارے: روکے، ٹھاکے، ہکے

گھُم: گھمن توں امر تے حاصل مصدر، پرت، پھیر، اُلٹ، فیر، مڑ (کے)
گھُم گھُم: چاٹی رڑکن دی گھمکار
گھماچہ: بھوانٹیاں
گھماون: (ک) پھیرن، چکر دیون
گھُمّی: راہ بُھلا بیٹھی، گُمراہ ہو گئی
گھُمّر: گھیر، چکر (2) جھُرمٹ
گھمرا: بھرّے پتراں تے شاخاں والا رکھ
گھمریٹا: گھمیار، کمہار (مث: گھمریٹی)
گھمرن: (ک) گھمن
گھمسان: سخت (لڑائی)
گھمکار: گھمبکار، گُونج، چرخا چلن یاں چاٹی رڑکن دی اُواز، مسلسل تے اِکسار اواز
گھمکارن: (ک) گھمکار پین
گھمکاری: چرخے دی گھمکار (وا)
گھمکن: (ک) بھنکن
گھمگھماون: (ک) گھم گھم کرن، خشبو دار ہوون
گھمگھیر: گھُمن گھیر، چکر پھیری، گرداب، بھنور
گھمنڈ: غرور، ہنکار
گھُمن: (ک) ٹرن، پھرن، گِرن، چکر کھاون، بھوون (2) صدقے واری جاون (3) جٹاں دی اک ذات
گھُمن گھیر: (ند) بھنور، چکر
گھموڑے: دھکے
گھُمے: گھمائی، قربان
گھمیار: کمیار، مٹی دے بھانڈے بناون والا، کمہار
گھن کناری: کنارا کر کے، پاسے ہو کے
گھنٹال: لواں
گھنسیہ: ہڈیاں گالن والا، ناسور (2) سنجیدا
گھُنڈ: پشو دے گل دی گھنٹی، ٹلی
گھُنڈ: گھاگ، چلاک، مکار
گھُنڈ: پردا، اوہلا، ناراضگی (جمع: گھنڈیاں)
گھنڈو نھی: چالبازی نال گھُنڈ کڈھن والی
گھنڈڑیں: پشوواں دے گلے دی وڈی گھنٹی
گھنڈی: گل دی ہڈکی
گھنّی: (مث) گھمل، گنڈھ، مسلا، ناراضگی، روک
گھنزیں: (ج ا) ویکھو "گھنے"
گھنگٹ: پردا، نقاب، گھونگٹ
گھنگور: کالی گھٹ، وسن والا بدل
گھنگھار: (ک) گھنگور
گھنگھٹ: گھنگٹ، پردا، اوہلا، گھُنڈ
گھنگھوراں: گھنگور، کالی گھٹ، وسن والا بدل
گھنن: (ک) لین، حاصل کرن، پھڑن، پکڑن
گھُنو: لوو، لو، پھڑو (2) پھٹو
گھُنو: گھنا، تجاہل عارفانہ رکھن والا، جان بجھ کے گھیسلا بنن والا
گھنے: بہتے، کافی ڈھیر
گھنیر: بدل (دمودر) گھنے
گھنیری: کافی، بہتی، گھنی
گھنیرے: گھنے، کافی، بہتے، بتھیرے
گھِن: کریہت، نفرت
گھناتا: بہتا، گوڑا، گہرا
گھناون: (ک) گھِن کھاون، کریہت کرن، دل نوں بھیڑا لگن
گھناون: (ک) گھِن لگن، بودا ہوون
گھناؤنا: گھِن والا، کریہت والا
گھنتال: ڈھول وجاون دا اک انداز (گھن-تال)
گھن گھن: چھنکار
گھنوکی: بہت کافی
گھنی: بہت زیادا، کافی
گھنے: بہت سارے، گوڑھے، بہتے
گھنیاں: بہت، کافی
گھنسوے: منہ گھناوے
گھو بکن: گھبکن، چاٹی رڑکن دی اواز
گھوٹا: رٹا، سبق نوں بار بار دُہرا کے یاد کرن

رگڑا (2) گھوٹی ہوئی شے' دوا وغیرا
گھوٹن: (ک) رگڑن' بھنن' گھٹائی کرن
گھوٹو: پھاہا' گھوٹن والا (دمودر)
گھوٹے چاٹے: گھوٹ کے چٹ لئے
گھوٹیویں: گھوٹیا جاویں
گھوٹھی: (مث) چُپ کر کے وار کرن والی
گھوچن: (ک) کاھن' پرکھن
گھوڑ: گہرا' گوڑھا' زیادا
گھوڑ: گھورن توں امر تے حاصل مصدر
گھوراں: گھورن توں' گھوردا ہویا (محم)
گھور مسورے: سرگوشیاں' کنکشیاں
گھورن: (ک) تکن' تاڑی لاون' نیجھن' تاڑن' گھور کے و یکھن' غصے نال و یکھن' شہوت دی نظر نال و یکھن
گھورے/گھوڑے: گھورن' ظلم کرن
گھوڑی: گھوڑے دی مادا (2) لاڑھے دے جنج لے کے جاون سے دا اک گیت
گھوک: اطمینان' بے سُرتی (دی نیندر)
گھوکار: گھوکر' سردی اواز
گھوکاتا: چرخا کتن' ویلا ہتاون
گھوکر: گھوک سودی (2) گھوکار
گھوکرن: (ک) گھوکن' گونجن' کسے شے دا اواز نال گونجن' پُورے جوبن تے آون
گھوکن: (ک) گونجن' چرخے دی اواز آون' گھگی دا بولن
گھوکی: بے سُرتی' خماری' گھوک نیندر
گھوگھاٹ: رولا شور
گھول: (مذ) کشتی' مقابلا (2) گھلی ہوئی شے' محلول (3) گھولن توں امر تے حاصل مصدر
-گھول پیتے: ویکھے ہوئے (ساڈے اُتے) بے اثر
-گھول پیتا: اثر قبول نہ کرن' لحاظ نہ رکھن
-گھول گھلن/گھماون: قربان کرن' صدقے کرن
-گھول گھتیاں: قربان ہو گئیاں
گھولیا: قربان کیتا
گھولن: (ک) حل کرن' پانی وچ رلاون یان گھورن (2) قربان ہوون' واری جاون
گھولی: قربان کیتی
گھولیم: میں قربان کیتا
گھوبن: گھوپن' کھوبھن' چوبھن (چھرا وغیرا)
گھونگٹ: پردا' کپڑے دا اوہلا
گھول مول: تذبذب' دوچتی' ڈاواں ڈول
گھمیاں: چھمیاں' ہنجاں (دمودر)
گھیسن: (ک) گھرچن' بھلیچ' رگڑن (2) ملاون' مکاون
گھیٹن: (ک) ملاون' رلاون
گھیر: گھیرن توں امر تے حاصل مصدر
-گھیر گھر: پنڈ کٹھا کر کے (دا)
گھیرا: کھیت روالے دی واڑھ
گھیرم: میتوں گھیریا اے
گھیرن: (ک) تابع کرن' پھساون' شامل کرن' رلاون
گھیرنی: چرخے دا دستا جس نال چلاندے نیں
گھیلن: (گھی-لن/ک) گھیٹن' دھروہون
گھیو: تھندھیائی' کھن کاڑھ کے یاں مصنوعی طور اُتے بنائی گئی تھندھیائی
-گھیو بھتا: گھیو دا خرچا' جو فقیر "سیدھا" لیندے نیں اوہ گھیو دی تھاں نقد پیسے وصولدے نیں
-گھیو شکر ہوون: اِک مِک ہوون' کٹھے ہوون
-گھیو متاردی اے: عشق دا اخیرلا سِٹا ویکھنا چاہندی اے
گھیور: گھیو کھنڈ دی مٹھیائی
گھیسی: ڈھول وجاون والی سوٹی

ل پنجابی دی فارسی لپی دا 40واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ر" تے "ڑ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تل دا اکھر للا (ਲ) اے

لا: (ع) نہیں' ویکھو "نفی"

لا ابالی: بے نیاز' پرواہ نہ کرن والا' دلیر' نڈر

لا الہ: نہیں کوئی معبود (سوائے رب دے) مسلماناں دے کلمے دے مُڈھلے لفظ' رب توں سوا کسے ہور نوں معبود نہ منو

لا تقتلو: قتل نہ کرو

لاثانی: جہدا کوئی ثانی (برابر دا/دوجا) نہ ہووے' جہدے ورگا ہور کوئی نہ ہووے' لاجواب

لا حل: جہدا کوئی حل ممکن نہ ہووے

لا ریبی: لا ریب توں' لا ریب: کوئی شک نہیں' بنا شک' قرآن شریف دی آیت لا ریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لا مذہب: لا الہ دا مذہب' کلمے دا مذہب (اسلام/خف) (2) بے مذہب

لا مکان: ہر تھاں والا' جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے

لا مکانی: لامکان ہوون دی حالت

لا یدرک الابصار: اکھاں اوہدا ادراک نہیں کر سکدیاں' کوئی اکھ اوہنوں (رب نوں) نہیں ویکھ سکدی

لا یذکر: ذکر نہیں کیتا جاندا

لا یغلق باب التوبہ: توبہ دا بوہا بند نہیں ہوندا

لا: لے کے' لگ کے' لا

ـلا کر: لا کے

ـلا گلے: گلے لا کے

لاہوت: تصوف دا اک درجا جدوں سالک نوں فنا فی اللہ دا درجا حاصل ہوندا اے

لاء: توں' تھوں' لا' لگ کے' لے کے

لا ابالی: لاپرواہ' نڈر' کسی چیز دی نہ سوچن والا

لابھ: فائدا' نفع' فیدا' لبھت

لاپرن: (ک) مروڑن' اتلا رتھا کھن' سر کھن

لاچھن: (ک) اُتھلو' کڈن' پھلا گھن

لات: عرباں دے اک بت دا ناں جو خانے کعبے وچ پیا رہندا سی

ـلات و منات: لات تے منات' عرباں دے دو بت جو خانہ کعبہ وچ پئے سن

لات لسانی: زبانی بول چال

لاتاں: لتاں (2) مارن' ورکارن

لاتس: لائی سو

لاتو: لایا' توں لایا

لاتے: لائے' لگائے

لاتیاں: لائیاں

لاتھا: لتھا' لاہیاں (ون: لاتھی)

لاتھے: لاہے' اتارے

لاتھیاں: لتھیاں' لاہیاں

لاٹ: (مث) شعلا' لوہ' شعلے دی نوک' تمبو' بھانبڑ (جمع: لاٹاں)(2) گندا' پراٹا

لاٹ: صاحب' افسر (لارڈ)

لاٹو: اک قسم دا کھڈونا جو رسی وٹ کے زمین اُتے سُٹدے نیں تے اوہ بھوندا رہندا اے (2) چھاتیاں دے اُبھار (دا)

لاٹھا: (مذ) سوہنا گبھرو جوان (2) تمتم

لاٹھی: ڈانگ' سوٹی

لاٹھے: لاٹھا دی جمع' سوہنے گبھرو جوان

لاثانی: بے مثال' جس ورگا کوئی دوجا نہ ہووے

لاج: عزت' لج' شرم

لاج لانا: بدناں کرن' بدنامی دا ٹِکا لاون

لاجورد: (لاج-ورد) نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر

-لاجوردی: نیلا رنگ

لاجونتی: (لا-ج-ون-تی) شرم حیا والی' چھوئی موئی' اک بوٹی جو ہتھ لاون نال پتے سنگوڑ لیندی اے

لاجہ: لج' عزت' بھرم

لاجھا: ساڑن والا بول' مہنا' طعنا

لاچا: (مذ) لک بنھن والا ریشمی تہبند

لاچار: لچار' مجبور' بیں' جو کجھ نہ کر سکدا ہووے

لاچڑن: (ک) مستی وچ آون' چا چڑھن

لاچی: مشہور گرم مسالا' اک بوٹے دا خشبوئی پھل جو چیدے تے پکواناں وچ ورتدے نیں' ایہ ہری تے کالی دو قسم دی ہوندی اے

لادھ: خبر' رپورٹ' سار (وا)

لاڈ: پیار

لاڈلا: لاڈلا' پیار نال پالیا بال

لاڈلی: لاڈ' لاڈلی

لاڈیاں لاڈ' پیار

لارا: کوڑ دلاسا' جھوٹھی تسلی' جھوٹھے وعدے' بہانے (و.ن لاراں)

لارے: لارا دی جمع' دلاسے' تسلیاں' جھوٹھے وعدے

لاریبی: لاریب والا' قرآن شریف دی آیت لاریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لاڑا: دولھا' ویاہ والا منڈا' لاڑھا

لاڑی: دولھن

لاڑیا: سواریا (لا)

لاڑیاں تے گلائی منڈی: پونچھ دے علاقے وچ دو تھاواں دے ناں

لاڑھن: ترغیب دیوں

لازم: شرمندا (شج)

لازم: لازمی' ضروری

لاس: (مث) ماریاں رسی وغیرا دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاساں: لاواں گا (2) رسیاں

لاساں: لاس دی جمع' ماریاں رسی دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاسہ: لاسا' پنچھی' خاص کر چڑیاں پھڑن والی لیسلی شے

لاش: لوتھ' نعش

لاشے: لاش توں' لاشاں

لاغر: کمزور' لِسا

لاف: (فا) شیخی' ہمنڈ' اپنی وڈیائی آپ

-لاف گزاف: (فا/مث) بیہودا بکواس' شیخی مارن

لافاں: شیخیاں' لاف دی جمع

لافی: شیخی خورا' ہمنڈ مارن والا

لافے: لافاں مارے' شیخی مارے

لاک: کچھوا (2) لاکھ' مہر لاون والا لال موم

لاکڑی: لکڑ (بف)

لاکڑی: (مذ) جس نوں کوئی ذمے داری سونپی گئی ہووے' بندوبستی

لاکھ: لکھ (2) لک ورگی اک عنابی تے ساوے رنگ دی نگر شے جہنوں پھرا کے لفافے وغیرا مُہر بند کرن دا کم لیندے نیں

-لاکھاں: لکھاں' کئی لکھ

-لاکھی: لکھ

لاکھا: سُوہا' گُوڑھا' سُوہا' عنابی' لاکھ رنگا

لاکھی: لاکھا توں مونث' لاکھ رنگی

لاگ: لگے' لگن' محبت' تعلق' ویاہ شادی موقعے اُتے کمیاں نوں دِتی گئی رقم

لاگاں: لاگ' محبت' لگن

لاگت: خرچا (2) دشمنی

لاگی: لاگ والے' رشتے دے سلسلے وچ آون والے نائی مراسی

لاگی: لگی
لاگے: لگے (2) نیڑے
لال: سُرخ' سُوہا (2) پُتر (3) لعل
لالا: گل لالا' لالے دا سُوہا پُھل
لال کھجوری: اوہ تھاں جتھے ہیر دیاں سہیلیاں کھیڈدیاں سن
لالہ: گل لالہ' سُوہا پُھل (2) ویر' بھرا (3) بلاون دا بول
لالے زاری: لالہ زار' باغ' لالے دے پُھلاں دی کیاری (لالے دے پُھل سُوہے رنگ دے ہوندے نیں)
لالی: (غ۔ا) لالمی' مینا' اک پنچھی
لالی: لال توں' سُرخی
لالی: لولواں والا' موتیاں والا
لالے: لالے دے سُوہے رنگ دے پُھل جہناں وچکار کالا داغ ہوندا اے
لام: مراد ال م' سورۃ بقرہ دا مُڈھ (علی)
لا مذہب: لا الہ دا مذہب' کلمے دا مذہب' اسلام (خف) (2) بے دین' کافر
لامعہ: (ع) چمکدی' لشکدی' لشکویں (چمکن)
لاں: لواں' لگاواں (2) بند کراں (جندرا) (3) لج (4) کھوہ دا رسا
لانبھے: پراں' دُور' اِک پاسے
لانجھا: جھمیلا' پواڑا' وکھت
لانڈھی: لانڈھی' کراچی لاگے مشہور وستی (خف)
لانگ: لنگوٹا' لنگوٹ
لانگاں: ہندواں دی دھوتی' ویکھو لانگ
لانگڑ: لنگوٹی دا وچکارلا حصا' لنگوٹ
لانگی مہری: مرزے دی ماں
لانگھ: لنگھن دی تھاں' راہ' لنگھن دا عمل
لانگھے: لانگھا' راہ' رستا' سفر' فاصلے
لانودیاں: (غ۔ا) لاوندیاں
لاتا/لائی: تجی ٹبر دا بوٹا جو اونٹھاں دی من پسند
خوراک اے' بالن دے طور اُتے ورتیندا اے' ایہدی سواہ دی سجی بندی اے
-لائے: ویکھو لاتا' لائی
-لائیں: (غ۔ا) ویکھو لاتا' لائی' لائے
-لائیوں: لائے دے بوٹے توں
لاوا: فصل کٹن والا مزدور (2) جوالا مکھی پہاڑ دا گرم مادا
لاواں: ویکھو "لاواں پھیرے"
لاواں پھیرے: ویاہ سمے ہندو دولہا دو لہن نوں اگ دوالے پھیرن
لاولا: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاوم: میں لائی
لاون: (ک) لگاون' سیکن' گڈن (2) گنڈھن' جوڑن' مزدوری کرن' مزدوری یاں ہور کسے کم اُتے جوہن
لاون: لُون' سالن (2) گوشت
لاون: کپڑے کنارے لگے بارڈ' گھگری دا کنارا
لاون پھیرن: نچن
لاونہار: لاون والا
لاوے ہار: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاہ: لابھ' فائدا' نفع (2) لاہن توں امر تے حاصل مصدر (3) عزت' لج
-لاہ ملاحظہ: جھاکا تے شرم' لاہ
لاہ: لاہن توں امر تے حاصل مصدر
-لاہ پرے سُکھ لوئی: نکھ توں لوئی پرانہ لاہ
لاہ: لشک' چمک
لاہ لاہ کردی: لشکدی' چمکدی' سوہنی لگدی (دہ: لاہ لاہ کردے)
لاہا: (مذ) نفع' فائدا' لابھ' لبھت
لاہاں: فائدا' لاہ دی جمع
لاہاں: لاہن توں' اتاراں' ہٹاواں
لاہنگے: (غ۔ا) ویکھو لانگھے
لاہن: (ک) اُتارن' اُتوں تھلے لیاون' لاہون'

ڈگاون' جان توں مارن' نازل کرن' وساون

لاہنا: ویکھو "لاہن"

لاہو: اتارو' ہٹاؤ (لاہن توں امر)

لاہو: بھنور' وگدا وہن' رڑھدا پانی

لاہو لتھڑی: بھُس دی روگن' خون گھٹ ہوون دی روگن' لہو گھٹ ہوون دی روگن

لاہوت: رب دی تلاش دا اک مقام' ربی' ایسا مقام جس بارے فنا ہوون نال پتا لگدا اے

لاہون: (ک) اتارن' لاہن' اُتوں تھلے لاہن

لاہی: اتاری (2) اتاری

لاہے: لاہ توں' فائدے' نفع (2) اتارے' لاہ کے (لاہن توں)

لاہیاں: تعلی' تشبیب' اُتراییاں

لائی: اگائی' بیجی' کاشت کیتی

لائی: پنچایت دا ممبر' برادری دا منتھیا منصف

لائے لگے: لگدے لائے' رشتے دار

لائیاں: عشق حقیقی (2) مزدور' لاوے دا کم' کھیت مزدوری

لائیاں نیں: اکھاں چار کیتیاں نیں' پریت لائی اے

لائس: لایا سو' اوس لایا

لائیم: میں لائی/لایا

لایموت: جنوں موت نہیں' غیر فانی

لایو: لاوے

لب: لابھ' لالچ' حرص' لابھ' لبھ' منافع' حاصل

لب: (فا) بُل' ہونٹھ' مُچھ

-لب بام: (فا) کوٹھے دا چھجایاں کنارا (بام: چھت' کوٹھا)

-لب بستہ: بند بُلاں نال

-لبریز: لب ریز' مونہا مونہہ' بھر گیا ہویا

لب: خلاصا' نچوڑ' عرق' تت' ست

-لب لباب: نچوڑ' گل دا خلاصا

لبا: چیپڑ' تھپڑ (بے عزتی)

لباس: (ع) کپڑے' پہناوا' پوشاک

-لباس نمدہ: نمدے دا لباس' ان دا لباس' موٹا لباس

لباسی: لباس دا' لباس بارے (2) خوشامدی

لباں: بُل' بُلھاں (لب توں جمع)

لبانا: خانا بدوشاں/ تُھڑ واسیاں دی اک ذات

لبانے: لبانا دی جمع

لبریز: لب ریز' مونہا مونہہ (بھریا ہویا)

لبڑ: لباڑ' دھوکھے نال لُٹن والا' وارداتیا

لبڑن: (ک) لتھڑن' لتھ پتھ ہوون' گندیاون

لبوچہ: موٹا

لبے: لب اُتے' بُلاں اُتے

لبیرا: اک قسم دا پھُل

لبیک: حاضر ہویا

لبیں: بُلھاں اُتے' ہونٹھاں اُتے

لبھاون: (ک) لوبھ دیون' ورچاون' اکساون' اُبھارن' چکُن' کھلارن' الاون' رجھاون' پھساون' موہون

لبھائی دا: ویکھو "لبھاون"

لبھدی: جلدی

لبھن: (ک) ملن' جڑن' حصول ہوون' ہتھ آون (2) بھالن' ڈھونڈن' کھوجن

لبھن: (ک) لبھایا جاون' لوبھ وچ آون

لبھی: ملی' وصول ہوئی (2) لبھے ای' تینوں لبھے

لبھیا: لبھ لیا' ملیا (2) جان پچھان لیا (وا)

لبھیوے: لبھے

لپ: ہتھ دیاں اُنگلاں ملا کے پیدا ہوون والی ڈونگھ تے اوہدے وچ سماون والی شے' ہتھ بھر کے

لپٹ: شعلا' سیک' گرمی' جوت

لپٹن: (ک) ولیٹن' گول کرن' تہ کرن

لپٹ: کمینا' بے حیا' بے شرم

لپکن: (ک) جھپٹن' دوڑن

لپن: (ک) لتھبن' لپائی کرن

لپوٹے: گپ باز' لپاڑیا' گپ باز جعلی فقیر جو لوکائی نوں ڈراوے
لپی: رسم لخط' زبان نوں لکھن دا ڈھنگ' اکھرالی
لپھاں: زلفاں' وال' گیسو
لپھن: (ک) جھکن' لفن' اُلرن
لت: ٹنگ (2) عادت (3) ویل' ناہنی
-لت بلتی: لڑائی وچ اک دُوجے نوں لتاں یاں ٹھُڈے مارن
-لت وجس: اوہنوں لت وجے
لتاڑن: (ک) پیراں تھلے دیون' مدھن' مدھولن' لتاں دا بھار پاون' مکھن' نپن' (ورنہ لتاڑے' لتاڑیا وغیرا)
لتاں: دیٹھاں' دیٹھلا حصا' لت دی جمع' ٹنگاں
-لتاں دے دے کُٹھا: قصائی ڈنگر نوں کوہن سے لتاں نال وی دباندے نیں' اوہی حالت مراد اے یعنی بے رحمی کیتی (محم)
لتپتا: (لت-پتا) چٹکارے دار' سوادی (کھانا)
لتر لتر: زبان دا قینچی وانگ چلن
لتر: جتی' چھتر
لترلاون: (ک) لما پے جاون' لیٹن' سوڑن' سمن
لتن: (ک) لبھن' لتبن' لپائی کرن
لتیں جٹ لٹکایا: لتاں بنھ کے لکایا (چور نوں چوری دا اعتراف کران یاں گناہگار نوں توبا کران لئی کھوہ وچ پُٹھا لکاندے سن)
لتھا: اتریا' نازل ہویا' کٹھا ہویا' آیا
لتھ پتھ ہوون: گڑچ ہوون' کسے ترل شے وچ شرابور ہوون' لبڑن
لتھڑن: (ک) لبڑن' لت پت ہوون' گندیاون
لتھن: (ک) لہن' لہون' اُترن' نازل ہوون (2) دکھ ہوون' اُچرن' جدا ہوون
لتھی: اُتری
لسبہ: اوارا' پھراکل
لٹبہ: لمے وال' زُلفاں' جوگی دے لمے وال

لٹ: لٹن توں امر تے حاصل مصدر
-لُٹ گئے: اینا شنگار کیتا کہ پنساری دی دکان لُٹی لگدی اے (وا)
لٹار: ایسی تھاں جتھے کانگ نال آئی مٹی پئی ہووے
لٹاکا: اناج وغیرا بھرن والا ڈُہرا تھیلا جو کھوتے وغیرا اتے لددے نیں (2) جنجال' وبال (3) تعلق' واسطا
لٹاں: لٹ دی جمع' جُڑے ہوئے لمے لمے وال
لُٹاں: لُٹ دا مال
لٹری: لٹی (ہوئی)
لٹک: کھچ' کشش (2) لٹکن توں' لٹک کے' لمک کے (3) ناز' ادا' نخرا' شغل (4) چمک' چھبن
-لٹک سہائیں: مستانی ٹور نال
لٹکا: لٹک' عجب تماشا
لٹکاں: لٹک دی جمع' ناز' نخرے' اداواں (2) کشش' کھچ
لٹکن: (ک) لمکن' اٹکن' چلمن (2) نخرے نال ٹرن' مٹک کے ٹرن' جھومن
لٹکے: ناز' ادا' نخرا' تماشا
لٹکے: گئے (علی/ نُلھا) لمے
لٹکے: لُٹ کے
لٹکیندا: مٹکدا
لٹن: (ک) کھسن' ڈاکا مارن' دھکے نال لین' کھوہن
لٹودھر: اوارا' لٹیا' لفنٹر' لٹ
لٹورا: پنچھی دی اک قسم جو بڑا سوہنا گاندا اے (جمع: لٹورے)
لٹی دی: مفت دی' لُٹ دا مال
لٹھ: ڈنگوری' سوٹی' ڈُہرا جس اُتے ویلنے وغیرا دے چیپے چلدے نیں
لٹھو: رقابت دی اگ' ساڑا' حسد
لٹھی: لاٹھی' ڈانگ' سوٹی' لسمی' لٹھ دے وجود والی عورت' پکے وجود والی

لُتّھی: سڑی ہوئی، حاسد

لج: رسا جس نال کھوہ وچوں پانی کڈھیا جاندا اے (2) شرم، عزت، لاج، نموس، خاندانی عزت

—لج پال: عزت پالن والا، عزت دا راکھا

—لج گھناون: بدنامی کردے نیں

—لج موئیاں: شرم نال مر گئیاں

لجانواں: (غ.ا) ویکھو "لجاواں"

لجاواں: لے جاواں

لجاوگ: لے جاوے گا

لجاولی: داغ لاون

لجپال: لج پال، عزت دا راکھا، ذمے داریاں پورن والا

لججاون: (لج-لجا-وں/ک) لججا ہوون، نرم ہوون

لجن: (ک) سنگن، جھکن، شرماون، لاج محسوس کرن

لجناں: ویکھو "لجن"

لجوکڑی: شرماکل

لجیں دا لوئی/لجیندا لوئی: اپنے لائیاں دا راکھا، متعلقین دی راکھی کرن والا

لجھ: جھیڑا، دنگا، لڑن بھڑن، لڑائی

لجھدا: جھگڑدا

لجھن: (ک) لڑن، بھڑن، الجھن، جھیڑن، تلاش کرن

لجھے: لڑے

لچ: لچا، غنڈا، ننگا، اکھرا، خالص، لچ چ کرن (مم)

لچا: اوارا، غنڈا، بدمعاش، شُہدا

لچار: لاچار، وچارا، مجبور، عاجز

لچاں: (ک) جھکاون، نیڑھا کرن

لچر: بیہودا، فحش، ننگا

لچک: (مث) ڈھل، نرمی، لچکن دی حالت یاں خوبی

لچکن: (ک) لچک ہوون، جھکن، مڑن، دل کھاون

لچلچاون: (ک) لسلسا ہوون، نرم ہوون، لیسدار ہوون، ٹھنڈا ہوون

لچنڈرے: لچے، لچ پُنا کرن والے

لچن: (ک) لچکن، جھکن، اڑن، دل کھاون

لچھا: دھاگے دیاں تنداں دا پراگا (2) گچھا (3) سیویاں دا پُور جو مشین وچوں اک وار نکلے (4) ریشمی

لچھمن: رام چندر دا بھرا، جدوں رام چندر جی نوں دیس نکالا دتا گیا تاں لچھمن نے وی رام چندر نال بن داس لیا سی

لچھو لچھو کرن: ایہیاں حرکتاں کرن جہناں نال دوجیاں نوں چھیڑن دی دعوت ملے

لچھوڑی: اڈی دا پھوڑا

لحد: سامی، قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھیا جاندا اے

لحظہ: پل، لمحا

لحم: (مذ/ع) گوشت

لحمک لحمی: تہاڈا گوشت میرا گوشت اے

لحمک لحمی دمک دمی: تہاڈا گوشت میرا گوشت اے، تہاڈا خون میرا خون اے

لَد: بھار، لدا، لدن توں امر تے حاصل مصدر

لُد جاون: ٹُر جاون، رخصت ہو جاون

لُد گئے: ٹُر گئے، رخصت ہو گئے

لد: گھوڑے تے کھوتے دا گوہیا

لُد: "لُدن" توں امر تے حاصل مصدر، اِک بھانڈے توں دوجے بھانڈے وچ اُلٹا

لدل: (مذ) لدو جنور

لدنی: (ل-دن-نی) ربّی دات، بِنا سکھے ملن والا علم (علم لدنی)

لَدن: (ک) بوجھ رکھن، لدائی کرن، چلن دی تیاری

لُدن: (ک) اک بھانڈے توں دوجے وچ پلٹاون، روڑھن، ڈولھن

لُدیا: اک بھانڈے توں دوجے وچ الٹایا، ڈولھیا

لدھا: لبھیا' حاصل کیتا
لدھڑم: مینوں لبھے
لدھڑو: لبھی' لئی
لدھم: مینوں لبھی
لدھم: میں لبھیا
لدھوای: لبھیا ای
لدھوسے: ساتوں لبھیا
لدھوئی: لبھیا' لبھیو ای
لدھی: لبھی
لدھیاں: لئیاں
لدھیریاں: کاشتکار خاندان دیاں عورتاں' کھیت دیاں مزدور عورتاں
لدھیم: مینوں لبھیاں
لدھیوسے: لبھیا' لبھیا
لڈ: لد' لد کے' گئے
لڈ: لد کے' ہلا کے
لڈائی: لد کے' کوچ کرن ول
لڈڑی: لدی ہوئی
لڈاون: (ک) لاڈ کرن' چاہون
لڈایم: میرا لٹ گیا' میں لٹا دتا
لڈکا: (ل۔ ذک۔ کا/مذ) لاڈلا' لاڈو
لڈکڑا: لڈاکا' لاڈلا
لڈکی: لڈکا توں مونث
لڈکے لاڈلے
لڈن: ہیر رانجھا دے قصے وچ بیڑی دے ملاح دا ناں
لڈن: (ک) ہچکولے کھاون
لڈو: بوندی توں بنن والی پیلے رنگ دی مشہور مٹھائی' پرانے زمانے وچ لڈو سموسے ورگے وی بندے سن' لموترے سموسے وچ حلوا یاں ہشی چوری پا کے دیسی گھیو وچ تل لیندے سن۔
لڈی: کڑیاں منڈیاں دا مشہور ناچ جس وچ دو قسم دیاں حرکتاں (عام کرچنگی تے تاڑی) ہوندیاں نیں

لڈیہری: لاڈلی' لڈکی
لذات: لذت دی جمع' لذتاں' مزے' سواد
لذت: سواد' مزا
لذیذ: لذت والا' سوادی
لر: ٹانگے دے پچھے دیاں اندرلیاں لکڑاں وچوں اک' جو گاٹھ دیاں پاسے دیاں لکڑاں
لرجت: لرزدا اے' کنبدا اے (خف)
لرزہ: کنبنی
لُرکن: (ک) ہوا دا رنھا رنھا وگن
لُرکی: مجلی' واہ چلی
لُرکے: آہستا آہستا چلے (وام)
لڑ: لد' گئے (شخ)
لڑ: پلا' پلو' پگ دا لمکدا کنارا' تہمد دا لمکدا پلا' کپڑے دا پلا' دھاگے دی لڑی' لڑن توں امر تے حاصل مصدر
-لڑ جوڑن: رشتا گنڈھن
-لڑ لاء: لڑ نال بنھ لیا
لڑدن: لڑدے نیں (خف)
لڑکن: (ک) لٹکن' لمکن' چلمن' دل کھاون' ولھیٹیا جاون' تلکھن (2) لڑن
لڑکی: کن دوالے دے وال' کن دا اک زیور
لڑکے: بندے (2) کن دی لو (3) کن لاگلے وال
لڑکیا: اے لڑکے' منڈیا
لڑکھڑاون: (ک) ڈولن' کنبن' ڈگن نوں ہوون
لڑن: (ک) لڑائی کرن' بھیڑن' جنگ کرن (2) ڈنگن' ڈنگ مارن
لڑی: (مث) پروئی ہوئی شے' مسلسل' لگاتار' آوندی شے' موتی' پھل' منکے یاں ہور چیزاں نوں دھاگے وچ پروون نال بنن والی شے' ہار' سلسلا
لڑیاں: لڑی دی جمع' ہار' پروئے ہوئے موتی
لڑیاون: (ک) لڑی وچ پروون
لڑیئے: لڑ لگیے

لڑھ: لڑھن توں، رُڑھ
-لڑھ جاون: وگاہ وچ وگ جاون، رُڑھ جاون
-لڑھ گئی: رُڑھ گئی (دا)
-لڑھا دیون: وگاہ دیون، غرق کر دیون
لڑھایم: مینوں لڑھایا، روڑھیا
لڑھکن: (ک) لڑکھڑاون، رڑھن، گھمن
لڑھن: (ک) رڑھن، وگن، ڈُلھن
لڑھی: رُڑھی
لس: (مث) لیس (2) لاس، لکیر، ریکھا (3) برساتی ندی نالا
لِس: کمزوری، لِسا پن، لاغری
لِسا: کمزور، لاغر
لساں: لاسں، لکیراں (لس توں جمع)
لسان: (ع) جیبھ (2) بولی
لسانی: زبان دا
لِسانے: لسان، زبان، جیبھ (خف)
لساون: (ک) لیس پیدا کرن
لس بیلہ: کراچی لاگے اک وستی
لسرھی: لسی
لسرھی گاوڑی: گاں دے دودھ دی لسی
لسریں: لساں، لکیراں
لسکار: لشکار
لسکارے: لشکارے، چمک دمک
لسکت: چمکدی اے، لشکدی اے
لسکن: (ک) لشکن، چمکن
لُسکن: (ک) پیراں زیاں تلیاں جھسن
لسلساون: (ک) چمکن، دمکن، لِشکن
لُسن: لسن، تھوم
لِسن: (ک) لیسلا ہوون، نرم ہوون
لسوڑا/لسوڑھا: (مذ) اک رُکھ جہدے نال جہڑے لیسلے پھل لگدے نیں، وڈا جانگلی پھل اچار پاون دے کم آوندا اے تے ایہنے نوں لسوڑھی آکھدے نیں جو کھاون دے کم آوندا اے، دواواں وچ وی ورتدے نیں
لسی: (مذ) دہی رِڑک کے مکھن کڈھن مگروں باقی رہند کھونہد (2) رِڑکے ہوئے دہی یاں دُدھ وچ پانی پایا ہویا
لسی مُندری: ویاہ دی اک رسم جس وچ لسی اندر مُندری پا دیندے نیں تے دولہا دولہن وچکار مُندری لبھن دا مقابلا ہوندا اے
لِسے: لِسا توں، کمزور، ماڑے، لاغر
لسیاں: لِسا، کمزور، ماڑا، لاغر
لش: (مث) چمک، دمک
لشک: (مث) چمک
لشکار: لشک، چمک، دمک
لشکر: فوج
لِشکن: (ک) چمکن، دمکن، گوندن، کھمن
لطافت: (مث/ع) نرمی، کوملتا، مہربانی، لطف دیون، ہلکا ہوون
لطف: (مذ/ع) مہربانی، الطاف، عنایت، کرم، سواد
لطیف: (ع) مہربانی، نرم نازک، کومل
لعانہ: ملعون، لعنتی
لعب: کھیڈ، من پرچاوا، ولاوا
لعبت: (مث/ع) گڈی، گڈا، پُتلی، مورت، تصویر، کھیڈ، کھڈونا، من پرچاوا
لعل: (مذ) اک قیمتی پتھر
-لعل بدخشاں: بدخشان دے علاقے دے لعل
-لعل لبیس: بُلاں دے لعل (سوہے بُل)
لعلاں دے ونجارے: لعلاں دا کاروبار کرن والے
لعلولاڑ: خواجا فرید دا اک مرید
لعنت: (مث/ع) پھٹکار، برائی
لعین: لعنتی، ملعون
لعینے: لعین، لعنتی

لغایت: (ع) اخیر' انتہا' اک توں دوجے سرے تک
لغت: لفظاولی' ڈکشنری
لغر: لگر' نرم لچکیلی ٹاہنی
لغزی: (ع) لغز توں (جانگلی چوہے یاں خرگوش دی کھوہ (2) بجھارت' معما' پہیلی
لغو: (لغ-و) بے ہودا' واہیات' بے معنی بکواس
لِف: لِفن توں امر تے حاصل مصدر' جھک' اُر' نیواں ہو
لفاشیا: اوارا' گپ باز' شیخی خورا
لفافہ: کاغذ دا بنیا اُچھاڑ جو خط' چٹھی یاں سودا پاون دے کم آوندا اے
لفدے: جھکدے
لِفن: (ک) جھکن' مُڑن' ونگا ہوون' اُلرن
لقاء: (ع) درشن' دیدار' و یکھن' رسول کریمؐ دا دیدار کرن
لقاوں: لقاوں' دیدار توں' درشن نال
لقمان: پُرانے زمانے دا مشہور حکیم تے سیانا جہدا ذکر قرآن مجید وچ وی آیا
لقمہ: (لک-ما) گراہ' بُرکی
لک: کمر' سریر دا وچکارلا حصا
-لک بنھن: کسے کم لئی تیاری کرن
-لک کسن: کمر کسن' لک بنھن' کم لئی تیاری کرن
لک: چھپ' لکاء' چھپاء
-لُک کر: چھپ کے
لکاوگ: لکاوے گا
لکائی: چھپائی' چھپا کے' لکا کے
لکائیم: میں لکائی
لکڑ: لکڑی' درخت دا وڈھیا ہویا ٹوٹا
-لکڑ چا بنگالی: بنگالی لکڑ پھیری' بنگال دا جادو کیتا
لکڑے: (لک-ڑے) لکے' لکے ہوئے

لکشمی: ویکھو "لچھمی"
لکل امر ماتوبی: ہر بندے لئی اوہی ہے جو اوس کیتا
لکن: (ک) چھپن
لکن: (ک) چھپن' اوہلے ہوون' غائب ہوون
-لکن میٹی: چھپن چھوت' لکن چھپن دی بالاں دی کھیڈ
لکیا رہن نہ والا: لکیا رہن والا نہیں
لکیاں: لک والیاں
لکیرن: (ک) لیکن' لکیر واہون' خاکا تیار کرن
لکھ: سو ہزار (100'000)
-لکھ تکی: لکھ ٹیکرنل دی
-لکھ داتا: لکھ دیون والا' بہت سخی (میاں محمد بخش نے حضرت عثمان غنیؓ مراد لئے نیں)
لکھ: لکھن توں امر تے حاصل مصدر
لُکھ: لُو' گرمیاں دی تتی واء
لکھارو: لکھن والا' تقدیر لکھن والا یعنی ربّ (لو)
لکھاری: لکھیار' مصنف' لکھن والا' لیکھک
لکھاں: جو وچ ٹکے ٹکے موتی
لکھائے: بنوائے' تصویراں لکیاں
لکھایا: ظاہر کیتا (دموور)
لکھدی: بھلسدی' لُندی
لکھڑی: لکھی' لکھت' تحریر' قسمت
لکھمی: لچھمی' لکشمی' دولت دی دیوی' دولت' دولت والے
لکھن: (ک) دِسن' نظر آون' ظاہر ہوون' ویکھن
لکھن: (ک) لکھائی کرن' تحریر کرن' لیکرن' اُلیکن' چترن' تصویر بناون
لکھنا: ویکھو "لکھن"
لُکھن: بھلسن' لُو وچ سڑن
لکھورے: اک قسم دے گھوڑے

لکھی: لکھاں دی، قیمتی، لکشی، لکھ پتی
لکھیا: ویکھیا، سمجھیا
لکھیا: لکھیا ہویا، قسمت
لکھیں: لکھ توں (وچ لکھیں: لکھاں دے مُل دا)، لکھاں
لکھیتی: ویکھن جوگ (وا)
لکھینے: لکھاں دے، قیمتی
لکھینے: ظاہر ہووے، دسے (بف)
لگ: ناڑ، رگ (علی)
لگ: لگن توں، لوڑ، پچھے لگ کے (بف)
-لگ ای: لگدا (بف)
-لگ پوڑی: پوڑے لگ، ملاح اُتے لگ
لگ: اُجاڑ، ورانی، بیابان (2) ننگا، ان کجیا
لگا: لا
-لگا دامنے: دامن نال لا (کہ توں دامن تھمن والیاں نوں پار لاندا ایں)
لگام: واگ، گھوڑے دیاں راساں
لگان: معاملا، زمین دا ٹیکس
لگت: لاگت، دشمنی
لگڑ: باز دی اک قسم دا ناں، شاہین
لگڑا: لگیا، لگا
لگڑاں: لگڑ دی جمع، شاہین، باز
لگڑو: تینوں لگے
لگڑی: لگی
لگڑیاں: لگیاں
لگس: لگے گی سو (مم)
لگس: لگیوس، لگیو سو، اوہنوں لگیا (غز/لط)
لگن: (مث) تعلق، محبت
لگندن: (ک) تگندن، وڈی سوئی نال لمے لمے تروپے مارن
لگن: (ک) جُبرلن، جڑن (2) تعلق پیدا ہوون (3) لاگو ہوون (4) شروع ہوون (5) کھمن ہوون (6) محبت کرن

لگنا: لگنا
لگوں ہتھ: جے توں میرے ہتھ لگیں
لگے: لگ توں، وران، اجاڑ (2) ننگے، ان کجے
لگیاں: پریم لگی، محبت ہوئی (بیلو)
لگیاں: لگ، لگی، وران، سنجیاں
لگھاون: (ک) لنگھاون (باہو)
لگھایئے: گزاریئے، لنگھایئے
لگھندے: لے گھندے، نال لجاندے
لگھے: لنگھے، گزرے، بیتے
للاری: (ل-لا-ری/مذ) کپڑے رنگن والا (مث: للارن)
للاون: (ک) للچاون، لوچن (2) گاں دا بولن
للائی: سُرخی
للت [illegible]: اک راگ دا ناں
للتا: للتا، اک راگ
للچاون: (ک) لوچن، آس رکھن، لالچ کرن، سدھراون
للساون: (ک) ویکھو "للچاون"
للکار: مدد لئی اواز/چیک، فریاد، للکرا
للکارن: (ک) ونگارن، سدن، بلاون، پکارن، للکرا مارن
للورن: (ک) للچاون، بھکھے پیٹھے دی بِنھال وچ بے چین ہوون، شکار دی تلاش وچ بیاکل ہوون، بھٹکن، بے چین پھرن
للورنا: ویکھو للورن (وا)
للاوندے: للچاوندے
للاوے: لہلاوے
للی: دھجیاں پاون والا فقیر
للیاون: (ک) للچاون، سدھر کرن (2) سوہا لال ہوون (3) منت ساجت، چاپلوسی کرن
للھ: کچا بیر، کچی عمردا منڈا کڑی
للھ ناہیں: راہ للہ نہیں، رب لئی نہیں
للھاون (ک) آہستہ آہستہ چلن

للمکاراں: للکاراں' فریاد' ونگار
للمکرن: (ک) للکارن' ونگارن
للکن: (ک) منت ترلا کرن' خشامد یاں چاپلوسی کرن
لم یلد ولم یولد: نہ اوہنے (رب نے) کسے نوں جمیا تے نہ اوہ جمیا گیا
لما: (مذ) اُچا' جنوب
لمندا: جنوب مغربی پنجاب دا علاقہ' مغرب
لما دیس: ساہیوال ملتان دا علاقہ
لمبڑ: لمی' لمیری
لمبڑ(دار): نمبردار' پنڈ دا چودھری
لمبن: (ک) رہین' لپائی کرن
لمبی لائی: لانبو لایا' اگ لائی
لمڑے: لے
لمکاراں: لمکدیاں' لمکدے ہوئے (دھاگے وغیرا)
لمکن: (ک) لٹکن' جھلمن
لِمن الملک: (الیوم) اج دے دن ملک کہدا اے (بادشاہی کہدی اے)
لِمن اَلملکُ الیوم: اج دے دن بادشاہی کہدی اے
لُمّنا: جھپٹا مارن' لمن' جھراٹ مارن' کھوہن
لموں: لاموں (ل۔توں) قلندر لفظ دا دوجا اکھر (ویکھو قفوں)
لمی طرف: لندے ول' مغرب ول (دمودر)
لمے: لما' لندا
لمیارن: (ک) لما کرن' پسارن' گل کھلر کے بیانن' لمی بحث کرن
لنب: لانبو' شعلے' لمبو
رلنب: لپائی' لپائی کر کے بند کرن
لنبڑیاں: لمیاں
لنبو: شعلے' بھانبڑ
لنبی: لانبو' شعلے
۔لنبی لائی: لانبو لایا' اگ لائی

لَن ترانی: توں میں ہرگز نئیں ویکھ سکدا
لَن تنالوا البر: تسیں اونا چر رب نیڑے نہیں اپڑ سکدے جد تیک اپنی سبھ توں پیاری شے رب دی راہ وچ نہ قربان کرو (چوتھے سپارے دا مُنہ)
لنج: لنگڑا' لوکما' ٹُنجا
لنڈ: لچی' فاحشا عورت
لنڈا: لنڈ مرد (2) پوچھل وڈھیا جنور (3) پتراں ٹاہنیاں توں بغیر رکھ (4) بدکردار
لنڈورا: پوچھل وڈھیا
لنڈی: وڈھی پوچھل والی' لُچی' لنڈ
لنڈھکن: (ک) لڑھکن' بھوانتی کھا کے ڈگن
لنڈھن: (ک) رڑھن' لوھن' ڈھن
لنک: لنکا' بھارت دے دکھن وچ بحر ہند اندر اک جزیرا تے دیس' اجکل ایہنوں سری لنکا آکھدے نیں۔ راجا راون ایس علاقے دا حکمران سی
۔لنک باشی: لنکا دے واسی (سمندر پار دے پنچھی)
۔لنک باغ: لنکا دا باغ
۔لنک دے باغ: لنکا جزیرے دے باغ (کسے ہور دی ملکیت)
لنکا: سیلون' بھارت دے دکھن وچ مشہور جزیرا
لنکا کوٹ: لنکا دا قلعا
لنگ: شرم' پردا' لج' عزت لنگ: لنگڑا ہوون دا نقص
رلنگ: انگ' ننان (2) مرد دا آلت
لنگ: لنگڑا
لنگار: کپڑے وچ کھوریاں پاڑ جس وچوں سر ید دے
لنگر: کھانا' کسے مزار نال لگدا سدا چلدا رہن والا باورچی خانا
۔لنگر باسن: لنگر دا بھانڈا' جس بھانڈے وچ لنگر لئی دا اے

لنگر: بھار، جس نال رسا بدھا ہووے، ایہدے آسرے تے جہاز پانی وچ کھلوتا رہندا اے
لنگری: دَوری، چٹو، کونڈی جس وچ مسالے وغیرا پیہندے نیں
لنگڑا: لنگا، روگی لت والا (2) انب دی اک قسم دا ناں
لنگڑاون: (ک) لنگڑا کے ٹرن، لنگ مارن
لنگڑیں: لنگ، گپت انگ، آلت
لنگوٹ: لک بنھن والا کپڑا، لنگوٹا
لنگوٹا: لنگوٹا، لک بنھن دا کپڑا
لنگور: باندر نسل دا اک جنور
لنگی: دھوتی، تہمد
لنگیر: (لن-گی ر) پاڑ کے کاتراں کرن، لیراں لیراں، لنگار
لنگیں: انگ انگ وچ
لنگھ: لنگھن توں امر تے حاصل مصدر
لنگھائی: گزاری (2) ماردی، قتل کیتی
لنگھایئے: پار اتاریئے (2) قتل کریئے
لنگھن: (ک) پار کرن، عبور کرن (2) بیتنا
لنن: (ک) وڈھن، کپن، واڈھی کرن، کھوہن
لناک: لُونے ذائقے والا، نمکین، لما سوہنا تے فائدے وند گھاہ
لنتا: فصل کپن، وڈھن، تابھی توں پچھل، پچھل کھوہن
لو: نسل، پیڑھی
لو: رلا کے گھول کے
لوُ: گرم تے تتی ہوا
لوا: کُولا، نرم
لواٹ: لوڑ کے، ملیٹ کے، ولیٹ کے
لوازم: لازم دی جمع، ضروری
لوال: نُل لواون والا
لوائی: تکلیف، نقصان
لوبان: اک وست جو دھکھاون نال خشبوئی دھوواں دیندی اے
لوبھ: لالچ، طمع
-لوبھ پودے: کمینیاں خاہشاں، سفلی جذبات
-لوبھ رتے: لالچی لو، ڈھیڈوں لالچ
لوبھاوناں: (غ.ا) لبھاونا
لوبھن: (ک) للچاون، حرص کرن
لوبھے: لوبھ کرے، لالچ وچ آوے
لوت: لوط، اک قسم دا پھوڑا
لوتک: گستاخ، شوخ، شرے
لوتی: چغلی، فساد (2) بھانبڑ، لانبو، اگ دی پہلی چنگاری (3) کم وگاڑن والی جھوٹی رپورٹ (4) تہمت
لوتھ: لاش، مُراد جسم
لوتھڑا: گوشت دا ڈکرا، لوتا
لوٹاون: لٹاون
لوٹن: کبوتر دی اک قسم
لوٹن: (ک) پرتن، مُڑن، پچھانہ آون (2) لوٹ پوٹ ہوون، لوٹکنیاں لین
لوٹی: دورا، لوٹی (2) ڈاکا
لوٹیرے: (غ.ا) لٹیرے
لوٹھا: (مذ) جھُلسیا ہویا، سڑیا بلیا
لوچ: (مث) نرمی، لچک، کولتا
لوچن: (ک) للچاون، لوبھن، حرص کرن، چاہون
لوچے: چاہوے، تانگھے، کرے، سوچے
لوح: تختی، پھٹی
-لوح محفوظ: محفوظ تختی، جس اُتے اوہ سبھ کجھ لکھیا اے جو کائنات وچ ہوندا رہندا اے
-لوح و قلم: کائنات بنن ویلے دی تختی تے قلم اُتے لکھت، تقدیر
لوُذ لیمہ: (الی الارض) جے تسیں رسّی لکاؤ تے اوہ رب اُتے ڈِگے گی، جے زمین رسی تے لائی جاوے تاں اوہ رب اُتے ختم ہووے گی
لور: (مث) نشا، ترنگ، من موج

لورا: لور' من ترنگ' سرور' نشا

لورو: لوڑدی آں' لبھدی آں (بف)

لوری: بال نوں سواون یاں پرچاون دا گیت

لوڑ: ضرورت (2) لوڑن توں امر' لبھ' ڈھونڈ

لوڑا: لوڑ' ضرورت (مم)

لوڑاں پگن: لوڑاں توڑ چڑھن' ضرورتاں پوریاں ہوون

لوڑاو: متلاشی' لبھن والے

لوڑائے: تلاش کرائے

لوڑایا: تلاش کیتا

لوڑن: (ک) ڈھونڈن' لبھن' چاہون' لوچن' خواہش کرن' ضرورت رکھن' بھالن (ورنہ لوڑنا)

لوڑو: لوڑدی آں (بف)

لوڑ ہس: اوہنے روڑھ دتا

لوڑی: لبھدا آں' بھالدا آں

لوڑے: لوڑ

لوڑے: لوڑن توں امر' لبھے' چاہوے' لوڑدا اے' ڈھونڈدا اے' لبھدا اے' لوڑ وچ

-لوڑے' اندر وڑیا: اندر وڑنا چاہوے (مم)

لوڑیندا: ضروری' لوڑدا

لوڑیوکی: چاہیدا ای

لوڑیلے: لوڑ اے' ضرورت اے

لوڑھ: ظلم' زیادتی (2) روڑھ' ہڑھ' کانگ (3) جنسی خاہش دا ہکھر

-لوڑھ دینا: روڑھ دیون

-لوڑھ لئی: جذبات دے سیلاب بیٹھ (دا)

-لوڑھا دینا: لڑھا دیون

لوڑھایئے: رڑھایئے' روڑھیے

لوڑھن: (ک) روڑھن' ڈولھن' لنڈھاون' وگاون (2) کپاہ وچوں وڑیویں کڈھن

لوڑھی: روڑھی

لوڑھیندی: روڑھدی' ڈولھدی

لوڑھیندے: وگاندے' سُٹدے' روڑھدے

لوز: (مش/ع) بدام

لوزین: اوارا پھراکل کتی

لوُسن: سڑن' وچھن

لوُط: چیز کے تباہ کرن والی (2) اک قسم دا پھوڑا' لوت

لوط: رب دے اک نبیؑ جہناں دی قوم اُتے وسٹے ورسا کے تباہ کرن دا عذاب نازل ہویا

لوک: بندے' قوم' ذات' اک برادری' (دا وسایا پنڈ)

لوک بخیلا: بخیل لوک

لوکا: لوکو' اے لوکو' اے بندے' اے بجن

لوکا باہوڑی/باہوڑیں: لوکو! مدد لئی اپڑو

لوکاتاں: لکویں تھاں

لوکاو: لکاء

لوکائی: عوام' لوک

لوکائے: (غ.ا) لکائے

لوکیک: (سنس) لوکک' عام' فیشنی' عقلمندی بھریا' جانیا پچھانیا' چالو وہار' کاروباری' پرچلت

لوگ: (ل-سوگ) لوے گا

لولاک: پوری عبارت انج اے لولاک لما خلقت الافلاک: جے تہانوں نہ بناندا تاں (اے نبیؐ) ایہ اسمان (وغیرا) وی نہ بناندا

لولاکی: لولاک نال تعلق رکھدا' ویکھو "لولاک"

لولاع: محو' ڈبیا' مستغرق (نانک)

لولن: (ک) ہلاون' حرکت دیون

لَوْلَمْ تَمَسَسْہُ: جے اوہنوں نہ چھوہوے (اگ)

لول: موتی' گوہر' مروارید

لولی: لوری

گولھا: بے وقوف' گھٹ عقل والا

لولھا: لنجا' لتاں توں رہیا' (جمع: لولھے / مم)

لولھاں: کناں دے زیور

لوم: (ع) لعنت' پھٹکار

لومن: (ک) لمکن، کنکن، مختصر ہوون
لوں: جسم دے روئیں، وال تے اوہناں نال دے مسام
لوں لوں: لوں، جسم دے وال تے مسام
لوں لوں کنڈیاں دے: لوں لوں کنڈا بن جاوے
لوتبا: لنب لاون والی شے
لونبڑ: لومڑ، لونبڑ، گدڑ ورگا جنور
لوند: ازاد، بیوقوف، سُست، عام
لوندے: لاوندے
لونڈہ: لنڈ، لنڈا، غنڈا، بدمعاش
لونڈا: غلام
لو نک: (ک) للورن، لورن، کاں دا بولن
لونگ: اک پھل جو گرم مسالے وچ ورتیدا اے۔(2) نک دا اک زیور جو لونگ دی شکل دا ہوندا اے
-لونگ سپاری: لنگ تے یونی، جنسی علامت (وا)
لونگاں منجرا: لنگ منجرا، دولہا دولہن دا پلنگ
لوں: لیئن
لون: لامی دا بولن
لون: نمک، کھار، شور
-لونا: لون دے ذائقے والا، نمکین
لونا: مارکٹ لئی دیاکل ہوون
لوون: (ک) پھڑکن، کوکن، ہکن، رولا پاون، فصل وڈھن
لوہ: لوہیا
لوہ: آسرا، پناہ
لوہار: لوہے دا کم کرن والا
لوہٹھا: لوس گیا، جُھلس گیا
لوہڑ: لوڑھ، روڑھ، سیلاب
لوہڑا: مُنڈا
لوہڑے: لوڑھے، نقصان، غضب، انھیر
لوہکا: نکی عمر، ہولا

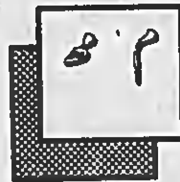
لوہکا: نکی عمردا، بال
لوہل: لولر، مُٹاپا
لوہ لوہ: تڑف تڑف کے، پھڑ جھُل کے (بف)
لوہلے: ویکھو "لولھا"
لوہندا: ساڑا، جھُلسدا
لوہندی: لوچدی، ترسدی، لاچھیا رکھدی
لوہندیں سکدیں: لوچیاں تے ہبک رکھدیاں
لوہن: (ک) ہکن، تا کھن
لوہو: لہو، رت، خون
لوہون: (ک) ساڑن، جھُلساون
لوہی: لوہڑی، ہندوواں دا اک تہوار
لوہیے: ساڑیئے
لوئ: چانن، روشنی
لوئن: اکھاں
لوئنیں: لوئن نال، اکھاں نال
لوئی: کمبل، بھورا، کیس، سردیاں وچ اُتے لین والی گرم چدر
لوئے: لوء وچ، روشنی وچ
لوئے لوئے: لوء وچ، جس ویلے اجے دن دی روشنی باقی ہووے (جس ویلے اجے جوانی دی عمر ہووے-مجازن)
لوئیاں: "لوئی" توں جمع
لوئیاں: سراُتے حملا
لویر: لیراں
لویرا: (لوے راں) گھر اندر دُدھ دیندے جنور دا ہون
لویراں: لیراں، لواندرے، پُرزے، ٹوٹے
لویڑن: (ک) لبیڑن، لتھڑن
لہ: لتو (بف) لے، لے کے
لہا: لاہا، بیاج، سود، منافع، لبھت
لہاں: لبھدی آں، لیندی آں
لہائی: اترن، گھاٹ
لہائی: اتروائی

لہبرہ: اک قسم دا لما تے ڈھلا پہناوا
لہرلوبھ: لالچ دی لہر
لہرن: (ک) لہراون، جھومن، حرکت کرن، لہکن
لہساں: لواں گا، حاصل کراں گا
لہسم: لوے گا
لہکارن: (ک) چنکارن، چمکی دیون، تھاپڑن
لہک لہک: کسے کم دی مُڈھلی وتھا (دا)
لہکن: (ک) چمکن، دمکن، لشکن، ہلن، مچن، چہچہاون، لہلہاون
لہلاں: رالاں
لہہ لہہ کرن: لہلہاون، مچن
لہلہاون: (ک) لہراون، لہکن، سرسبز ہوون، پُھلن پھلن، شگفتہ ہوون
لہندا: اتردا، لتھدا (2) مغرب
لہندے: مغرب ول (2) اتردے، لتھدے
لہن: (ک) اُترن، اُتوں تھلے آون، لتھن، نازل ہوون، لبھن، ملن، غروب ہوون
لہن: لین، لون (مم)
لہن سے: لین گے، لیسن (بف)
لہنا: اُگتا، الاہما، الزام، مہنا
لہو: لہہ توں، لتھو، اُترو
لہو: رت، خون
-لہو انھیرا: لال انھیری پاروں، جو وڈے ظلم پاروں جھُلدی اے
-لہو نہاون: کسے دی جان نوں داء اُتے لاون
-لہو لہب: لہو لعب
لہوارو: مغرب ول نوں، لہندے ول
لہوڑا: اک قسم دا رُکھ
لہیے: لتھے، اُترے (2) لوے
لہیساں: لہواں گا، اُتراں گا
لہیں: لیندے، لین
لہینگا: لویں گا

لئے کلاوے: کلاوے وچ لوے، جپھی پاوے
لئیا: لئی آ
لئیاں: لئی، لائی، بوٹے دی اِک قسم
...لے لگ گئے: ...لے کے بگئے تک
لیا: لحاظ، مروت
لیاندس: لیاندا سو
لیاسیں: توں لیاویں گا
لیاون: (ک) لے آون، آنن
لیاہو: لیاؤ
لیت لعل: حیلے بہانے
لیتا: لا، لیا
لیتڑے: لئے، لئے
لیتوسے: لیا اے
لیتیاں: لئی آں، لئی آں (2) لیاں
لیتیں: (ک) لے ہیں
لیجیسے: لیوے گا
لیچی: (مث) بچی کچی شے، تعجب، تحیر، دندن دا باقی یاں دیٹھلا حصا، مونہہ وچ کجھ چبن مگروں بچیا بھوگ
لیخا: (غ ا) لیکھا
لیرو (ل-ر) کپڑے دی کتر (جمع لیراں)
لیڑا: کپڑا (جمع: لیڑے)
لیرھن: (ک) رج کے کھاون، ڈھڈ بھرن، لیڑھ مارن، تنیا کرن، سیون
لیس سواہ الاھو: اوہدے سوا کوئی نہیں (معبود)
لیس: فیتا، کپڑے تے دوپٹے دے کنارے نال لایا جاون والا فیتا
لیسی: لوے گا، لاوے گا
لیسیں: لویں گا
لیف: رضائی
لیک: لیکن، پر
لیک: لکیر (2) بدنامی دا دھبا
-لیک دا: شرمندگی پاروں

-لیک لانا: بدنامی کرن' مشہور کرن
-لیکاں لاون: بدنامی کرن' الزام لاون
لیکن: (ک) الیکن' لیکرن' لیکھن' خاکا بناون
لیکھ: (لے-کھ) قسمت' نصیب' لکت' مضمون
-لیکھ اول دے: مُدھ توں لکھے ہوئے لیکھ' قسمت
-لیکھ لکھے سرکاری: سرکاری لیکھ لکھے' رب دلوں لکھیا' قسمت
لیکھا: اعمال (دا محاسبا) شراکت' ساجھے دا حساب' قسمت' حساب کتاب
-لیکھا لین: حساب مطابق رقم وصول کرن' قرض اگراہون' حساب لین
-لیکھا پہاڑ ہو جان: اصل رقم وچ سود ودھ کے وڈی رقم بن جاون
لیکھاں: (لے-کھاں) لیکھ دی جمع' نصیب' قسمت
لیکھن: (ک) لیکھا دیون' حساب دیون
لیکھنا: لیکھن' اکھاں نال ویکھن' آپ پڑھن' لکھیا سمجھن
لیکھیں: (لے-کھی-ں) قسمت وچ' نصیب وچ
لیل: (ع) رات (2) لیلا' مجنوں دی محبوبا
لیل نہار: رات دن (و.ر: لیل نہارے/ لط)
لیل و نہار: رات تے دن

لیلا: (لے-لا) بھیڈ بکری دا بال
لیلاں: لیل دی جمع (لیل مینے رات/عربی)
لیلاں: لے لواں (2) سندھ دے اک رومانی قصے "لیلاں چنیسر" دی ہیروئن
لیلاون: (ک) لہرن' لہکن' لیہاں وانگ حرکت کرن
لیلائے: لہراں ماردا اے
لیلڑے: لیلے' بھیڈ دے بچے
لیں: ویکھو "ساویں سنزلیں لیں"/خف)
لیندا: لاندا (و.ر لیندیاں)
لین: (ک) لین' حاصل کرن' وصول کرن
-لین گالیں: گالھاں کھٹن' کھٹن ستھنیاں یاروں خاندانی بزرگاں کولوں گالھاں کھاون
لین: کھوہن' قبضا کرن' غلام بناون
لیوسے: لیا اے
لیوے: لوے
لیہ: لے (لف)
لیہ: رواج' لکیر' اک قسم دی جھاڑی
لیہا: اُنی ریشمی کپڑے دا کیڑا (2) اُن نوں چڑن والی کنڈیاری بوٹی
لیہاں: لیہ جھاڑی' جھاڑ دے بوٹے
لیہے: لیہاں

م: شاہ مکھی لپی وچ 44واں اکھر. گرمکھی وچ ایہدے متبادل مما (ਮ) اے. اکھر دے طور اُتے کئی مینے رکھدا اے. 1- بعض لفظاں نوں جوڑن لئی جویں کہ کلم کلا' سکم سکا' بھم بھانا. 2- لفظ دے اخیر وچ لگ کے' فاعل نال تعلق پیدا کر کے "میں" دے مینے دیندا اے. کیتم (میں کیتا) ڈٹھم (میں ویکھیا). ایہ اصول فارسی توں آیا اے. 3- بعض واری نفی دے معنیاں لئی لفظ دے مُدھ وچ آوندا اے. ایہدے نال اکثر "تن" دا وٹاندرا ہو جاندا اے' خاص کر "ب" تے "پ" توں پہلاں آون والا نون غنا سدا ایہدی اواز دیندا اے جویں کہ "انب" "جھونپڑی". کئی لفظاں وچ جتھے ایہ ورتیا جاوے اک مصنوعی نون غنا دی پیدا ہو جاندی اے. (لما:لماں)

ما: ماں

—ما پیو جائی: ماں پیو جمی، بھین، بھرا

ما: (ع) میرا (بف) جو، جو وی، کیہ

ما خلا: ماسوا

ماستود عکسے: میں تینوں سپرد نہیں کردا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے، نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

مالا تعلمون: جو تسیں نہیں جاندے (لا)

مالی غیرو فی الکونین: میرے لئی دنیا جہان وچ ایہدے (تہاڈے) سوا کوئی نہیں

مابین: وچکار

ماپ: (مذ) ناپ، پیانا

ماپے: ماں پیو، والدین

ماپیاں دے سروں: ماپیاں دی کفالت ہیٹھ (دا)

مات: (مث) شکست، ہار، بھانج

ماتا: ماں (2) ہور ویکھو "ماہتا"

ماتاں: ماتا، ماں

ماتم: (مذ) سیاپا، غم، پٹن

ماتھی: متھا

ماٹی: (مث) مٹی

ماٹھ: ماٹھن توں امر تے حاصل مصدر

ماٹھا: (1) ماٹھن والا، ٹھگ (2) ہلکا، دوجے درجے دا، گھٹیا، کمزور

ماٹھن: (ک) ٹھگن، مٹھے بن کے کوئی شے حاصل کرن

ماجو: مازو، دوائی دے طور تے ورتیندا سرو ورگے رکھ دا پھل

ماجھا: لہور، امرتسر، گرداسپور دا علاقا، سانجھے پنجاب دا وچکارلا حصا

ماجھا: مجھ دا (دودھ وغیرا)

ماجھی: مجھ چارن والا

ماچھی: تندورچی، تندور تاون والا (2) مچھیرا، مچھیاں پھڑن والا (مؤ: ماچھن)

ماخوذ: (ع) پھڑیا ہویا، گرفتار، وچکار آیا (2) اخذ کیتا ہویا مرکزی خیال لیا ہویا

ماخوذے: پھڑ کے، نپ کے

مادر: (فا) ماں

—مادر جایا: ماں دا جمیا، بھرا

مادہ: مدین، مونث (2) اصل شے جس نال ایہ سنسار بنیا ہویا اے

مادی: مادے توں، سخت، ٹھی (بول نکلدا مادی/ ممم)

مادھو: حضرت شاہ حسین دا چیلا

ماڈرے: میڈے، میرے (خف)

مار: (فا) سپ، ناگ

مار: نظر وچ رکھیا یاں مار ڈگایا ہویا شکار جوگ جنور، لٹ جوگ مال، تاڑ، رہزنی، لٹ (کے)

مار: مارن توں امر تے حاصل مصدر

—مار اتارن: اگلے جہان اپڑا دیون، قتل کر دیون

—مار کے جھوڑیا اے: حملا کر کے پنجے مارے، جھپٹا ماریا

—مار لیا میں: مینوں مار لیا

—مار وگن: بددعا دا اثر ہوون

ماراں ڈھالے: قرعاں سٹاں

ماراں راہ: راہ اتے جھیتی ٹراں

مارم: مینوں مارے

مارو مار کرن: کاہلی کرن، جھیتی کرن

مارے پر تقدیرے: تقدیر نے کشمہ مارے، تقدیر نے پلٹا لیا

مارے تلی زہر دی: زہر پھکے، تلی اتے زہر رکھ کے پھکا مارے

مارج: لطف علی دے قصا سیفل نامہ وچ اوس دیو دا ناں جنہے شہزادی ملکاں نوں قید کیتا سی۔

مارس: مارے سو، اوہنوں مارے

مارگ: مارے گا

مارگ: راہ، رستا، سڑک

مارمیت اذ رمیت: اوہنے نہیں ماریا میں ماریا اے (القرآن/علی)

مارن: کٹن' سٹ لاون' ضرب لاون' بھنڈن' جان مارن' قابو کرن' فتح کرن' لٹن' پندھ کرن

—مارن نہ بکنا: بکواس نہیں کردے

مارنہار: مارن والا

مارو: جنگ اعلان دا نگارا' موت دا نگارا

مارُو: قاتل' مارن والا' ظالم محبوب

—مارو ہتھل: ہٹھیاں اداواں والا قاتل' محبوب

ماروآں: شہزادہ ڈھول دی محبوبا دا ناں

ماروان: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

ماروت: بابل دے کھوہ وچ لٹکائے گئے دو فرشتیاں وچوں اک دا ناں (دوُجے دا ناں ہاروت اے)

ماری: ماری گئی (2) پائی' دتی' لائی

مارے پٹی: کسے دے آکھے لگے' کوئی پٹی پڑھاوے

ماریوس: اوہنے ماریا اے' ماریا سو

ماڑ: مارواڑ دی ریاست

ماڑ: ماڑی' محل' وڈی عمارت

ماڑا: کمزور' غریب' مندے حال' برا (مونث: ماڑی)

ماڑی: محل' حویلی' شاہی ایوان' حویلی' بلند چبوترا' وڈی شاندار عمارت (2) "ماڑا" توں مونث

ماڑے: ماڑا توں' کمزور' غریب' میرا

ماڑیاں: ماڑی دی جمع' چبارے' محل' حویلیاں

ماس: گوشت' جسم' چمڑا

ماسا/ماسہ: ماشا' تولا وزن دا بارھواں حصّا' ذرا وی' تھوڑا جیہا

ماسوا: توں چھڈ کے' وادھو' دوجا' ہور

ماسوں: گوشت توں' ماس توں

ماسی: خالا' ماں دی بھین

ماشکن: ماشکی دی عورت' پانی بھرن والی

ماشکی: مشک والا' پانی بھرن [illegible]

مافوق: اُچیرا' باہر دا' اُتے دا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے' نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

ماکو: نلکی' نلی' نال

ماکول: میرے کول

ماکھی: ماکھیوں' شہت

ماکھیا: ماکھیوں والی

ماکھیوں: ماکھیوں والی

ماکھیوں: شہت' شہد

ماگرمچھ: مگرمچھ' گھڑیال

ماگھ: ماگھ' دیسی سال دا گیارھواں مہینا جو جنوری دے ادھ توں شروع ہوندا اے

ماگھی: ماگھ' ماگھ دا مہینا

ماگھی: خراسیاں دا پیر

مال: سامان' وست' سودا' ڈنگر' پشو' دولت

—مال زادی: کنجری' فاحشا دی اولاد

—مال گزاروں: مالگزاری' مالیا

—مال کوگری: اک قسم دی مالا' لونگ گندھاں یاں لڑیاں والی مالا

مالا: ہار' گلے دا زیور

مالش: (مش) جسم دے کسے حصے اُتے کوئی روغن یاں دوائی پا کے ملن یاں گھسن دا کم

مالک: حضرت امام مالکؒ (2) ملکیت رکھن والا

مالکونس: مال کونس' اک راگ

مالے: مال' دولت (2) مالا' ہار

مالیا: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

مالیہ: مکھی' سئے کوہے دا بھور

مالھ: مالل' چرخے دا دھاگا

مام: ماں

ماما: ماں دا بھرا

مامن: پناہ دی تھاں' امن دی تھاں

مامے دے خربوزے: اک کھیڈ جو منڈے کڑیاں رل کے کھیڈدے سن۔

ماں: جننی، والدہ، جمن والی، بچے دی بیوی، اولاد والی عورت

ــماں یکیاں: ماں دیاں پکائیاں ہوئیاں

مانجا: (مذ) مانجن، جھاڑو

مانجا: (مذ) مانجھا، ڈور نوں لاون والا مسالا

مانجن: (ک) رگڑ رگڑ کے صاف، اُجالن، سوتی ڈور نوں کپڑے نال صاف کرن، مارن کٹن

مانجے: رگڑ کے دھووے، صاف کر کے

مانجھ: ماجھ، راگ نظم دا اک رُوپ

مانجھا: ماجھا، مجھ دا (دُدھ وغیرا) (2) ڈور نوں لگن والا مسالا

مانجھا: دولھا ولوں ویاہ توں پہلاں کیتی گئی دعوت۔ ندوواں وچ مرن سے بندے نوں منجی توں لاہ کے زمین اُتے رکھن دا کم (3) مائیاں دے کپڑے جو زرد ہوندے نیں

مانجھی: ملاح، مہانا

ماندہ: رہیا ہویا

ماندہ: ماندا، غمگین، پریشان، تھکیا، روگی، لچار، کمزور

ماندا: ساونڈا، میونڈا (2) بیمار، لچار

ماندری: منتر پڑھ کے سپ ڈنگے دا علاج کرن والا (جمع: ماندریاں)

ماندگی: (مث/فا) تھکیواں، سستی، ماندا ہوون دی حالت (جمع: ماندگیاں)

ماندی: ماندی، بیمار، لچار، کمزور، آزردا، عاجز

ماندے: تھکے، مندے حال (ماندا توں)

مانڈا: ماندری، جھاڑ پھوک کرن والا، منتر پڑھن والا

مانع: منع کرن والا، ٹھاکن والا، روکن والا

مانگ: سر دا چیر، والاں نوں سجے کھبے کرن نال وکھالی سیدھ

مانگت: منگت، فقیر

مانگن: منگن (فع)

ــمانگن قربت: نیڑتا دی منگ، وصال دی خاہش یاں مطالبا

مانگھ: ماگھ دا مہینا

مانگھا: اک قسم دا ناچ

مانند: وانگ، وانگوں

مانندوں: مانند، وانگوں

مانو: (ماں۔سو) ماں

ــمانو سندیاں: ماں دی موجودگی وچ

مانوم: (ماں۔سوم) (غ ا) مادم، میرے ساونڈا

مانہ: ماتہ، وچ (2) مشہور دال

مانہ: ماہ، چن (2) مہینا

ــمانہہ ماگھ: ماگھ دا مہینا

مانی: پرانے ایران دا اک مشہور مصور

مانی اُسے: فخر نال، دل وچ گھمن نال

مانئے: منیا اے، منے

مانمیں: میں، مُونہ

ماپ: لمائی چوڑائی اُچائی، جسامت، ڈیل

مان: فخر، غرور، عزت، آکڑ

ــمان بنھیساں: فخر کراں گا

ــمان متی: عزت دے نشے وچ چور، مغرور

ــمان متے: مغرور

مانا: ویکھو "مان"

ماثل: مثال

مانس: بندا

مانک: موتی، قیمتی پتھر، لعل

مانن: (ک) ہنڈاون، بتاون، سواد لین

ماننا: عزت حاصل کرن، سواد لینا

مانوں: مانیے

مانہ: (خشیاں) مانا

مانی: روٹی

مانی: مغرور، مان کرنی

مانی: دس من دا ماپ

مانے: سواد لوے (2) مان، فخر غرور

مانیم: میں ماتا، میں مانی

مائیں: ہنڈائیں، سواد لئیں
مائینس: مانو، چنگی طرحاں دسر کرد
ماواں: (مذ/مر) واپسی دی تھاں، گھر، پناہ، اولھا
ماوڑے پیوڑے: ماپے، ماں پیو
ماوندا: میوندا، ساوندا
ماون/میاون: (ک) ساون، میون
ماویں/ے: دیکھو "ماوا"
ماہ: (ف) چن (2) مہینا
ـماہ جبین: چن ورگے متھے والا، سوہنا
ـماہ دو ہفتہ: دو ہفتے دا چن، چودھویں دا چن
ـماہرو: ماہ رو، چن ورگے مکھ والا، چن ورگا
ـماہ کنوں تا ماہی: چن توں لے کے مچھی تیک، سبھ
ـماہ منور: روشن چن
ـماہ پوہی: پوہ دا مہینا
ماہر: مہارت رکھن والا، کاری گر
ماہے: ماہ، مہینا
مائل: مائل، باڑے تے تکلے دی گردش قائم رکھن والا دھاگا
ماہنگ: منگی
ماہنو: بندا، انسان (2) جوان مرد، قاصد
ماہنو: (غ.ا) ویکھو "ماہنو" (جمع: ماہنوواں)
ماہنی: مانی، روٹی (2) نوکرانی، کنیز، خدمتگار عورت (ماہن= خدمتگار)
ماہی: مچھی (2) دوست، محبوب (اوہ توں) (3) گاں مجھ دا چھوایا
ماہے: ماہ توں، چن
ماہیت: منتر، مانوت (خف)
ماہ: ماں
ماء: (ع) پانی
ماء الجبن: ماء الجبن، دُدھ دا پانی، دُدھ پاڑ کے کڈھیا پانی (جو بعض وار دوا دے طور تے ورتدے نیں)

مائدہ: اجیہا دسترخان جس اُتے کھانا پروسیا ہووے
مائل: آمادہ، دل رکھن والا، کسے پاسے توجہ رکھن والا
ماؤ: ماں
مائی: بڈھی عورت، ماں
ـمائی ہیر: ہیر، جھنگ وچ مائی ہیر دا قصبا
مائیاں پانا: سنجھے بٹھانا، جنج آون توں کجھ دن پہلاں دولہا/دولہن نوں اک پاسے کرن
مایا: رب دی قدرت، دولت، روپیا پیسا، غیر مستقل سامان، نظر دا فریب، بے حقیقت شے
مباح: (ع) حلال، جائز، اوہ کم تے شیواں جو مذہب اسلام مطابق جائز نیں
مباداں: متاں، تے، رب نہ کرے، رنج ہووے
مبارز: جنگ لڑائی وچ اگے ودھ کے لڑن والا
مبارک: برکت والا، ودھائی، کسے گل، کم یاں نویں شے اُتے خش ہو کے آکھیا جاندا اے کہ رب مبارک کرے
مباشرت: (ع) جنسی عمل
مبالغہ: وادھا، ودھا چڑھا
مباہی: ظاہری
مبداء: مُڈھ، بنیاد، سُوما
مبرا: بری، آزاد
مبروق: ٹلکواں، جس اُتے بجلی ڈگے
مبین: ظاہر، واضح
مت: عقل، سمجھ (2) نصیحت، عقل دی گل (3) مذہب، دھرم (4) تے، شاید، متاں
ـمت ماریا: بے عقل، اے مت مارے
مت: تیرا (ا)
مت: نہ، نہیں
مت: تے، متاں، کدھرے
ـمت ساتوں کھُ ڈالے: تے ساتوں اپنے کموز وچ پاوے (کھاوے/ تم)
مت: میت، بیلی، جتر، جگر، دوست (جمع: متاں)

مُتا: تجویز' ارادا' منصوبا' سازش' قرارداد
-متا: سازش کرن' منصوبا بناون
مُتا: مست
متا: کملیا
متارا: (ماہ+ تارا) چن تارا' بہت سُندر
متالی: مہتاب' چن
متاڑن: (ک) ڈنگر دا پیشاب کرن
متاع: (ع) مال' دولت' ساماں' فائدہ دیون والی شے (جمع: متاعاں/ ممم)
متاں: متے' خورے' شاید' رکدھرے' مبادا' انج نہ ہووے
-متاں ساغر موت چکھایا: متے ایہ مر چکی اے (لط)
متاں: مت دی جمع' عقل' صلاح' سیانپ
متبسم: (مُ-ت-بس-سم): مسکاندے ہوئے
متبوع: سردار' جہدی پیروی کیتی جاوے
متجلی: (مو-ت-جل-لی): روشن' جہدے اُتے تجلی ہووے
متحیر: (مو-ت-حَ-یَر) : حیران' حیرت وچ
متر: دوست' یار' سجن' بیلی' پیارا
متراں: متر دی جمع' دوست' بیلی' ساتھی' یار' محبوب
متراون: (ک) متر بناون' دوستی گنڈھن' یاری لاون
مترائی: مترتا' یاری' دوستی (2) مترئی' سوتیلی (خف)
متریوے: مترئے' سوتیلے
مترئی: سوتیلی
مترمی: مدھ متی' نشے وچ' متی
مترے: متے (مدھ متے)
متعاقب: (ع) مگروں آون والا' پچھا کرن والا (2) اولاد' ولی عہد' جانشین
متعالی: وڈا' عالی' رب

متعجب: (مو-ت-ع-جب) تعجب وچ' حیران
متعدی: (ع) ٹکلن والا' حد تو ودھن والا' وادھا کرن والا (2) اُڈ کے لگن والا روگ (3) جس فعل لئی مفعول دی لوڑ دی ہووے (گرمر)
متعہ: (ع) عارضی نکاح
متفکر: فکر وچ' پریشان' چنتک' فکرمند
متقدمان: متقدمین' پہلاں والے' پہلے' پچھلے
متقی: پرہیزگار' تقوا کرن والا
متکبر: تکبر کرن والا' گھمنڈی' رب دا اک صفاتی ناں
متکلم: کلام کرن والا' گل کرن والا
مُتلوّن: (م-ت-لو-ون) تلون والا' غیر مستقل' بدلدا ہویا
متناہی: (ع) انتہا یا انت نوں اپڑن والا
متن: (ک) مست ہوون
متوالڑے: متوالے' مست
متوالی: متواری' نشے وچ مست
متہر: مطر' بھنگ گھوٹنا ڈنڈا
مُتی: نشا' متی' ناں' غرور (وچ) مدھوش' مست' مخمور
متی: (مث/ہ) تاریخ' سود لاون دی تاریخ (2) سود' نفع
متی: کملی' جھلی (متن توں) ماری
متی دھاوہ: دھائیں ماریاں
متے: کملیا اے' کملے
متیاری: نشے وچ جھومدی ہاتھنی
متیاں: مت' نصیحتاں
متیرا: بدواہا
متیرن: متیرا' بدواہا
متیرے: (متی-رے) بدواہے
متیں: متاں' عقل' مت
متین: سنجیدا' گمبھیر' گھٹ بولن والا
متھ: متھن توں امر تے حاصل مصدر

مَتھا: پیشانی

-متھا جوڑنی: دشمنی پاون

-متھا کھڑن: چہرے اُتے خوشی دا احساس ہوون، پھُل وانگ کھڑن

-متھا لاون: بحث، جھیڑا کرن

-متھا مارن: بہُت جتن کرن

-متھا مُنی: جہدے متھے یاں بردے وال منے ہوون. (پرانے سمے بدکار رناں دے متھے یاں بردے وال مُن دیندے سن)

مَتھڑے: متھے

متھیل/ متھاں: (نر) مدھانی دا ڈنڈا (اگلے حصے نوں "پھُل" آکھدے نیں)

متھن: (ک) رِڑکن

متھن: (ک) مقرر کرن، مِتھن، دھارن، ڈکن

متھور: متھے اُتے (ج)

مِتھی: مقرر کیتی

متھے وٹ پانا: نراضگی کرن (دا)

متھے مارنا: نراضگی نال موڑ دیون (کوئی شے)

متھے: مقرر کرے

متھیلی: من موہنی

مَٹ: مٹکا، مٹی، چاٹی، مٹکی، وڈا مٹکا

مُٹاون: (ک) موٹا کرن، تھلا کرن

مِٹدے: گواچدے، گمدے، غائب ہوندے

مٹڑویں: مٹی وچ، مٹکے وچ

مٹکانا: جسم دے کسے انگ نوں اشارے وجوں ہلاون، اکھاں دے اشارے نال خوش حرکت کرن، نخرا دکھاون

مٹکن: (ک) ہلن، انگ ہلاون، اداواں کرن، نخرا دکھالن

مٹکی: مٹی، گھڑا

مٹن: (ک) ناس ہوون، گمن، بند ہوون، غائب ہوون، گمّ

مٹی: مٹکی، گھڑا (2) گنے دی پوری

مِٹی: مِٹ، ختم

مِٹی: خاک (2) بے معنی، بے حقیقت شے

-مٹی دے اوہلے: دفن

مِٹی: مِٹن توں

-مٹی نہ نالوں: ان مٹی تقدیر

مٹیاں: مٹی دی جمع، دُدھ رِڑکن دے بھانڈے، چاٹیاں (خف) گنے دیاں پوریاں

مُٹھ: مٹھی، پنجاں انگلاں دی بند شکل

مُٹھ میٹنا: تنگی حالت وچ ہتھ دیاں انگلاں دا مُڑ جاون (دا) مٹھی بند کرن

مٹھا: (نر) سُست (2) ماٹھا (3) ذائقے یاں رنگ دا ہلکا پن

مِٹھا: مٹھاس والا (2) چنگی تے موہنی طبیعت والا

مِٹھرا: مِٹھا (مث: مٹھڑی)

مُٹھڑا: مُٹھا ہویا، قابو آیا، دھوکھے وچ (مث: مُٹھڑی)

مِٹھل: مٹھا، محبوب

مٹھی: مٹھا توں، ہلکی، آہستا (2) میدے دی تلی ہوئی ٹکی

مِٹھی: نائن دا ناں جس رانجھے تے ہیر دی گل بات ہوئی (متبل)

مُٹھی: قابو آئی، پھسی موہ آئی (2) ہتھ دیاں بند انگلاں، مُٹھ

-مٹھی مُٹھی: میں دھوکھے نال لٹی گئی

مِٹھے: پشو جو خوشی نال دُدھ دے دیوں

مُٹھے: قابو آئے، دھوکھے نال ٹھگے

مٹھیاں بھرن: تھکاوٹ دور کرن لئی مُٹھی چاپی کرنی

مِٹھیری: بہُت مِٹھی

مٹھیں بدھ: مُٹھ بھر کے، ہتھ بنھ کے

مٹھیوس: اوہنے مُٹھی

مٹھیں بدھ: مُٹھ بھر کے، ہتھ بنھ کے

مٹھیوس: اوہنے مُٹھی

مثال: وانگوں، ورگا، طرحاں، نظیر

مثالا: مثالی (ورنہ مثالے)

مثل: ورگا، وانگوں، ہار

مثنوی: دو مصرعیاں والی نظم

مثل: وانگوں، طرحاں

مثلوں: وانگوں، تشبیہ دیاں

مجاز: (ع) اختیار، کسے کم لئی حیثیت رکھن، گزرن دی تھاں، راہ، حقیقت دے اُلٹ

مجازی: بے اصل، حقیقت دی تھاں مجاز ول، ربّ توں سوا کسے ہور نال

مجاور: (مذ) مزار دا نوکریاں سیوک، درویش

مجاورانی: (مث) مجاورن، ہر سمے حاضر رہن والی نوکرانی، جھاڑو دین والی، دربار دی سیوا کرن والی درویش عورت

مجدور: چیچک نکلیا ہویا

مجذوب: جذب دی حالت وچ، درویش، مست فقیر

مجرا: (مذ/ع) وڈے لوکاں دے حضور حاضری (2) ناچ

مجرا لینا: سلام قبول کرنا

مجرد: مجرد، کلا، مادے توں پاک

مجردی: مجرد دا، کوار پن دا

مجروح: ہٹڑ، زخمی (جمع: مجروحاں/غ)

مجرے: سلام (2) ناممکن کم توں سوکھے طریقے نال کرن (3) ناچ، مستی دا ناچ

مجسم: جنوں جسم ملے، جو جسم وچ ہووے، جسم رکھن والا

مجلا: روشن، لشکواں

مجلس: (مج۔لس/ع) محفل، سنگت، بیٹھک، پرھیں

مجلی: لشکارن، رنگن، مالش کرن

– مجمان: میزبان، لاڑی (2) جوائی

مجمانی: پروہن چاری، میزبانی، مہمان داری

مجمع الحکایات: "کہانیاں دا مجموعا" اِک کتاب دا ناں

مجل: (مج۔ل) پیراں دا کھردرا پن

مجنس: اک قسم دے گھوڑے

مجنوں: قیس، لیلا دا عاشق (2) پاگل، کملا

مجنے: گھوڑے دے پچھلے پیر بنھن والا کڑا

مجوری: مزدوری

مجوڑن: مچکوڑن، مروڑن

مجوس: مجوسی، مجوسی دا کم

مجوسی: زرتشتی، اگ پوجن والا

مجہول: (ع) کاہل، سُست، نکما (2) نامعلوم، انجان

مجیٹھ: سوہے رنگ دی اک لکڑ (رنگ مجیٹھی: سوہا رنگ)

مجید: (ع) بزرگ، وڈیرا

مجیر دیوں: پناہ دیون والے، ربّ دے طفیل

مجھ: مجھ، وچکار، لک (جسم دا وچکار)

مجھ: مشہور دُدھیل جنور

مجھ: میں، مینوں

– مجھ تے: میرے اُتے

– مجھ نوں: مینوں

مجھر: بے شرم (2) مجھ ورگا

مجھریں: مجھاں، مجھیں

مجھل: مجھ ورگا، مجھ دا

مجھو: وچکارلا

– مجھو واہ: دریا یاں نہر دا وچکارلا تھاں، جتھے پانی سبھ توں ڈونگھا ہوندا اے

مجھیں: مجھاں

مچ: (مذ) بھانبڑ، مچن توں امر تے حاصل مصدر

مچ مچ: بھڑکیاں، روشن ہویاں

مچانگوا: نہیں چنگا

مچکن: (ک) لچکن، دُہرا ہوون، مڑن

مچکوڑ: زور نال نپن یاں سٹ لگن پاروں گٹ وچ ول پین یاں ٹل جاون

مچکوڑن: (ک) زور نال نپن، دباون

مچلا: (لا) نکرا، ڈھیٹھ، ضدی، نافرمان

مچلکہ: (مذ) مجرم ولوں نیک چلنی دی ضمانت' اقرار نامہ
مشٹرا: مٹھا ہویا' قابو آیا' دھوکے وچ
(مش: مشٹری)
مچلاون: (ک) مچھی ونج' مستی وچ مچھی آون'
شہوت وچ آون' جوش کھاون (2) مچلن' رہاڑ
کرن' بھوئے ہوون' مچن
مچن: (ک) بند ہوون' میٹیا جاون' تاپیا جاون
مچھلیس: مچھیاں' رنگین مچھیاں
مچھن: (ک) آکلا جھا کیہن' تھکن' ماچھن
مچھی نوں نگلایو: حضرت یونسؑ نوں مچھی نگل گئی
سی تے تن دن اوہدے ڈھڈ وچ رہے سن۔ بُلھے
شاہ نے اوس روایت ول اشارہ کیتا اے
مچھیٹی: تندور عشقی کرن والی رن
محال: ناممکن
محب: محبوب' پیارا (جمع: محباں/ محم)
محبتی: پیارا' محبت والا' عاشق (و۔ر: محبتے)
محراب: بیٹھے سجدے کرن پاروں متھے اُتے نشان
(ملما) (2) مسیت وچ امام دی کھلوون تھاں (3)
کمان ورگا طاق' عمارت وچ اک خاص شکل دے
لاتھے
محرق: (ع) ساڑ دین والا
محرقہ: (مذ/ع) میعادی بخار' ساڑن والا بخار
محرم: (مذ/ع) جانو' دل دیاں جانن والا' جس توں
پردا نہ کیتا جاوے
محرم: (مو-حر-رم/مذ) اسلامی ورھے دا پہلا مہینا
محرمیت: جانو ہوون دی حالت' محرم ہوون
محزون: (ع) دکھی' حزن والا' غمگین
محسن: (ع) احسان کرن والا
محشر: (مذ/ع) قیامت نوں بندے جمع ہوون دی
تھاں' افراتفری' قیامت
محصول: (مذ/ع) سرکاری ٹیکس' لگان' چیزاں دی
آواجائی اُتے لایا گیا ٹیکس
محض: خالص' نرا' صرف

محضی: تھانے عدالت وچ بھرن والا' جھوٹھا مقدمے
باز' عرضی پرچے کرن والا
محظوظ: لطف اندوز' مانن والا' خوش
محفل: مجلس' بزم' سبھا' سنگت' اکٹھ
محفل اخوانہ: بھراواں دی مجلس
محقق: (مذ) کھوج کار' تحقیق کرن والا
محکم: (ع) پکا' مضبوط
محکمہ: (مذ/ع) عدالت کسے سرکاری کم دی ذمے
واری دی تھاں' حکم سناون دی تھاں
محل: شاہی حویلی' ماڑی
محل نہ ماڑیاں: اُچیاں عمارتاں دی لوڑ نہیں
(ساتوں تاں کجھ ہور لوڑیدا اے/وا)

محمد حافظ: کچل سرمست دے دادا جی دا ناں
محمل: اونٹھ پالکی
محمود: تعریف جوگ' تعریف کیتا گیا (2) غزنی دا
اک بادشاہ (و۔ر: محمودوں/غز)
محن: دکھ' رنج' غم
محنتاں: عبادتاں' تپیا
محنتانی: (مش): مزدور عورت
محنتی: مزدور' کمی
محو: (مح-و) گم' گواچا' ڈُبیا' غرق' عاشق
محور: (محو-ور) مرکزی نقطا جس اُتے کوئی شے
(لاٹو وغیرا) گھمے' دھرا
محویت: (مح-وی-یت) محو ہوون دی حالت'
گواچن' ڈبن
محی الدین: محی الدین اورنگزیب عالمگیر' مشہور
مغل بادشاہ (2) شیخ عبدالقادر جیلانی دا لقب
(مطلب دین نوں زندا کرن والے)
محیط: گھیرن والا' گھیرا' دلگن' گولائی' سمندر
مخبول: تھکیا ہویا' کمزور' لاچار' روگی
مختار: اختیار والا' مرضی دا مالک' مختیار' کروا

دعوا

مختاری: مختار ہتن، اختیار دیون یاں حاصل ہوون، جو مرضی کرن، من مرضی دا مالک ہوون دی حالت

مخزن: (ع) خزانے دی تھاں، گرام، ذخیرا

مخفی: گجھا، لکواں

مخلص: خالص ہتن، اخلاص کرن والا

مخلوق: لوکائی، جنساں، خلق کیتی گئی شے (جمع: مخلوقات/احمد)

مخمل: (مث) اک قیمتی نرم ریشمی کپڑا

مخمن: ہولی

مخمور: گٹ، مست، نشے وچ، خمار وچ

مخول: (مذ) مذاق، ہاسا، ٹھیڑا

مَد: الف اُتے پائی جاون والی ریکھا جو اوہنوں لکاون دی علامت اے۔ سلسلا، درجا

—مد نال پڑھن: سُر نال پڑھن، لکا کے پڑھن

مُد: نشا، مستی، مدھ (2) شراب (3) غرور، گرب

—مد نظر: ساہمنے، نظر وچ

مُد: (مث) کشش، کھچاء، چڑھاء، کھلار

مُد: مدت

مدار: سہارا، ٹھکانا، محور، آدھار

مدارا: مدارت، خاطر تواضع، ویکھ بھال

مداری: جادوگر، رچھ باندر وغیرا دا تماشا وکھاون والا (2) شاہ مدار دے مرید تے چیلے

مدالظل: رب پرچھاویں نوں لما کرے

مدام: سدا، ہمیشا، مدام (2) شراب

مدپا: جھیڑا، دشمنی، رنا، تنازعا

مدپڑا: ویکھو "مدپا"

مدت: (مث) چر، لما چر

—مدت پا اوہناں تھیں تکھیں: اوہناں دے بعد نی مدت مگروں

مدتے: مدلئی

مدرس: درس دیون والا، استاد

مدعا: (مذ/ع) دلی خاہش، چاہ، مطلب

مدعی: (ع) دعوا کرن والا

مدفن: (ع) دفن ہوون دی تھاں، قبر

مدقق: (ع) باریک بین، چنگی جانچ کرن والا

مداتی: مست، بے ہوش، نشے وچ

مدمغ: مغرور، گھمنڈی

مدن: سن، رسی، پھندا، چاہ (2) شہوت دا دیوتا، کام دیوتا (3) اک پھل دا ناں

مدنی: مدینے شہر دا

مدور: (ع) گول، دائرے دی شکل دا

مدہوش: گٹ، نشے وچ، مست، بے سرت

مدی: (مذ-سوی/مذ) بیہڑی، کھیڈ وچ سبھ توں پہلے نمبر اتے آون والا

مدھ: نشا، شراب، شربت (2) شہد

مدھ ماتا: (مذ) نشے وچ، مست

مدھ ماتی: (مث) نشے وچ، مست کر دین والی

مدھر: مٹھی، نشلی

مدھم: ہلکا (روشن) گھٹ، دھیما، آہستا

مدھن: (ک) گھوٹن، بھیوون، ولن، مسلن، کچلن، لتاڑن، پامال کرن، پیر تھلے بھیوون

مُدھن: (ک) لتاڑھن، ڈلھن

مدھوا: ویکھو "مدھ"

مدھولن: (ک) مدھن، لتاڑن، مٹی وچ رلن

مُدھ: اکٹھ، انبار، دستی

مُدھ: رکھ دا جڑھ والا حصا، شروع، بنیاد، اصل

مُدھ دی: فطرت دی، جڑت پکھوں

مُدھلا: مُدھ لاء، مُدھوں، شروع توں، اواز ازل دا

مُدھوں: شروع توں، ہرگز

مُدھنی: اک راگ دا ناں

مُدھی: دھاگے دی تلی، رُوں دی چھلی (جمع: مُدھیاں) قصائی دی بوٹیاں کرن والی گول لکڑ

مذاب: (ع) سونے رنگ دا گھول (محلول)، گھلیا ہویا، محلول

مذبح: بوچڑ خانا' جتھے ذبح کیتا جاوے (ع)
مذکور: ذکر کیتا ہویا' جس دا ذکر ہویا' ذکر
مذمّا: مذمت' ہتریا
مذہب: (مذ/ع) راہ' دھرم' طریقا
مذہب: (ع) سونا چڑھیا
مذی: منی توں وکھرا پانی جو مرد لنگ وچوں نکلدا اے
مُرّ: خاص
مرات: (ع) آرسی' شیشا' آئینا
مراتب: (ع) مرتبے' درجے' رُتبے' عہدے
مراتبے: مرتبے' عہدے' اچیائی
مراحل: (ع) مرحلے' کسے کم دے طے کرن دیاں پوڑیاں
مراد: (ع) اچھیا' خاہش' مقصد' نیت' منگی شے' مطلب
—مراد راس ہوون: آس پوری ہوون
مراد: (بلوچ) سمّی دے جانو دا ناں
مرادف: مترادف' ہم معنے' بدل' اکو جیہا' پچھے لگ کے ٹُرن والا
مرادی: مرضی مطابق' مراد والی' مراد دی
مراق: سنک' خبط' جنون' مالخولیا
مراقب: (ع) ذیکھنہار' راکھا
مراقبہ: (مرا-ک-با/مذ/ع) رقبہ توں' گردن نیویں کر کے کسے خاص خیال وچ مگن ہوون' رب دھیان' امید
مربا/مربہ: کھنڈ دی چاشنی وچ پکا کے سانبھیا گیا پھل
مربع: چار کونیاں والی شکل' چوکور زمین دا ٹوٹا جو 25 ایکڑ برابر ہووے
مربی: (مذ/ع) سرپرست' تربیت کار' مددگار' پالنہار
مرت: موت' مرحوم
مرتب: ترتیب دِتا ہویا
مُرتد: اسلام توں پھر جاون والا

مرتو: مرتیو' اجل دا فرشتا' یم دوت' موت
مرش: اک کنڈیالی جھاڑی' (2) سخت' پکا
مرجان: مونگا' اک قیمتی پتھر
مرجھاون: (ک) کملاون' کماون' بوٹے دا سکن
مرحب: چوڑی تھاں' چوڑا ہوون
مرحب: جنگ خندق سے خندق نوں ٹپ کے آون والے اک کافر دا ناں
مرحبا: جی آیاں نوں' شابا (توصیف دا بول)
مرد: (فا/مذ) بہادر' فاتح' آدمی' خاوند' بندا
—مرد اللہ دے: رب دے بندے
مردار: مرنا ہویا' حرام' بھیڑا بندا
مرداں: مرد' ہمت والے لوک
—مرداں مکر زنانے: مرداں نوں زنانیاں والے مکر
مردانہ: مرد' مرد دا (ہو مردانہ: مرد بن کے' دل کوڑا کر کے/باہو)
مردانے: مرد
مرداویں: مردانا' مرد دے
مردک: (مذ/فا) نکا بندا' گھٹیا' حقیر مرد' ذلیل آدمی
مردنگ: (مث) اک قسم دی ڈھولکی
مردود: رَدیا ہویا' رد کیتا گیا
—مردود جنابی: رب دی درگاہ توں مردود
مردوں: توں مردا
مردی: مردانگی' بہادری' مرداوپنا
مرڈوے: مرد (2) مرن توں
مرزا: رانا باء دا رہن والا صاحباں دا مشہور عاشق
مرزنجوش: اک قسم دا خشبوئی گھاء
مرساہاں: ماراں گے
مرسل: جنہوں گھلیا گیا' ارسال ہویا' یعنی رسول
مرسی: مرے گا
مرشد: استاد' پیر' اگو جو سدھے راہ پائے
—مرشد بخشیا: مرشد ولوں بخشی گئی شے
مرشو مرش کرن: وراثتی جھیڑے وچ کوڑ مارن

مرصع: جڑیا ہویا، جڑیا ہویا

مرض: روگ، بیماری

-مرض الموت: موت دا روگ، ابیہا روگ جس نال موت ہو جاوے

مرغ: پنچھی، پرندا (2) ککڑ

-مرغ اکاسی: اسمانی پنچھی (2) پری

-مرغ شکاری: شکاری پنچھی، باز وغیرا

-مرغ دل: دل دا پنچھی، دل، سوچ

مرغابی: پانی وچ رہن والا بطخ ورگا اک پنچھی

مرغائی: ویکھو "مرغابی"

مرغوب: من پسند، من بھاوندا، جس شے دی رغبت ہووے

مرغوبی: مرغوب ہوون دی حالت، پسند ہوون

مرغزار: مرغ زار، اجہی تھاں جتھے پانی تے ہریاول ہوون پاروں پنچھی ودھیرے ہوون

مرغولی: پنچھیاں دا چہچہاون، خوش فعلیاں، ہاسا مذاق

مرک: خاہش، تمنا، اچھیا

مُرک: میٹھاں مگروں اُگن والا اِک بوٹا

مرک: ہلکی مسکان

مرک: مرکن توں

مرکب: (مر-کب) سواری دا جنور، اونٹھ گھوڑا یاں سواری گڈی، سواری

مرکب: (م-رک-کب) اک توں ودھ چیزاں توں رلا کے بنائی گئی نویں شے

مرکن: (ک) چہ مرکن، مرک مرک کرن

مُرکن: (ک) چبن، مرک مُرک دی اواز نال کھاون، چرن، مونہہ مارن، مُسکن، مُسکاون

مرکنا: مرکن، وں پا کے وکھیں

مُرکی: دل، چکر، چھلا، کانٹا والا، کن دا زیور

مرکے: مسکاوے، ہسے

مرکھائی: چُغلی (دمودر) چور پھڑن دا انعام

مرکھنا: سنگ مارن والا جنور

مرگ: (فا) موت

- مرگ انھیری جُھلنا: موت آجاوے (فر)

مرگ: مرے گا/گی

مرگ: (فا) ہرن، چکارا (ناٹک)

مرگ نینی: ہرن ورگیاں اکھاں والی

مرگانی: ہرن دی کھلڑی، ہرن دی کھل

مرگھٹ: ہندوواں دی مُردے ساڑن دی تھاں

مرلی: وانسری، ونجھلی

-مرلی واہنا: ونجھلی وجاون (والا)

مرم: خفیا منتر، راز دا اکھر

مرمٹی: مر کے، مٹی ہو گئے

مرمر: مر مر کے، بڑی اوکھ نال

مرمرا: خاص میرے لئی

مرمردے: مردے ویلے تائیں

مُرنڈا: (م-رن-ڈا/نڈا) بھجے اناج تے گڑ دا بنایا کھاجا

مُرنڈن: (ک) ہتھ نال توڑن، بوٹے دے پتے یاں پھُل کھوہن، نوچن، توڑن

مرن: موت (لف)

مرن: (ک) فوت ہوون، چلانا کرن، مرجاون

مرن دیہ: مرن دے موقعے اُتے

مرے بیٹھن: سوگ مناون

مروارید: موتی

مروت: (ع) لحاظ، رعایت، بہادری، نیکی، مردانگی

مروج: رائج، جو رائج اے، پرچلت

مروڑ: پیچ، ول، چکر، موڑ

مروڑن: (ک) ول دیون، وٹ چاڑھن، توڑن، نچوڑن

مروڑی: اکھر "م" دا ہرا

مروندن: (ک) ویکھو "مرنڈن"

مہرہ: دریائی سپ

مرہ: واری، اک وار

مرہواں: بھاں (نوشہ)

مریادا: ریت' پناہ
مریخ: اک سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے' پُرانے یونانی ایہنوں جنگ دا دیوتا جاندے سن۔ سورجی پروار دا چوتھا سیارا۔ زمین توں اگلا سیارا
-مریخ زحل دا پہرا: بُرے دن (مریخ تے زحل دوویں منحوس سمجھے جاندے ہن)
مریخوں: "مریخ" توں
مریخے: مریخ
مریلا: قاتل' مارن والا' خونی (ف ر: مریلے)
مریلڑا: ماردا' مریلا
مریلڑی: مریلی' مارو' قاتل
مریلی: "مریلا" توں مونث
مریم: حضرت عیسیٰ دی ماں ہوراں دا ناں
مرینڈڑے: ماردے' مریندے
مریواں: ماریا جاواں
مریوسے: ماریا اے
مریہن: مارن
مرھیاں: ہرناں
مُڑت: فیر' وت' مُڑن توں امر تے حاصل مصدر
مُڑ: (گیا) پھر گیا' پرت گیا
مڑاندا: واپس لیاوندا' موڑدا
مڑس: خاوند' بندا' انسان' آدمی' چھوکرا' مرد
مڑکن: (ک) ٹھٹھن
مُڑن: (ک) ڈنگا ہوون' کُب پون' دل کھاون' ٹیڈھا ہوون' پرتن' باز آون' پچھے آون
-مُڑن مہاراں: واپسی ہووے' توجہ ہووے' جاندا محبوب پرت آوے
مڑیاں: ڈبے' صندوق
مڑھ: جمنڈ (2) کسے شے اُتے خول چڑھاون دا عمل' مڑھن توں امر تے حاصل مصدر
مُڑھانا: اُچا ٹبا
مُڑھکا: پرسیوں' پسینا
مڑھن: (ک) منڈھن' کوئی کمل وغیرا چاڑھن' کپڑا چڑھاون' ولیٹن' غلیفں کے سر چاڑھن
مڑھی: مڑھن توں (2) قبر' مزار' سمادھی' شمشان
مڑھیا: اُتے ولیٹیا' کپڑے وچ سی کے بند کیتا
مڑھیالے: مڑھیاں' اک تھاں دا ناں
مزا: (ذ) سواد' ذائقا' چسکا
مزاج: طبیعت' سبھاء' انداز' طور' نخرا
مزاخ: مزاق' ہاسا مخول (جمع: مزاخاں)
مزار: قبر' زیارت
مزجات: (ع) تھوڑا' بے اعتبارا' گھٹیا
مزلو مزلی: منزل منزل
مزمل: کمبل یاں چادر ولپیٹن والا' رسول کریمؐ دا اک ناں' قرآن مجید دی اک سورت
مزوری: مزدوری
مزید: ہور' وادھا
مژدہ: خوش خبری' چنگی خبر' خبر' اطلاع
مژگاں: پلکاں (مژہ دی جمع) چپنیاں
مژہ: چپنی' پلک
مَس: سیاہی
مس بھنا: سیاہی رنگیا' جدیاں مساں پُھٹ رہیاں ہوون' بالغ ہوندا مُنڈا
مُس: تکن' چھوہ
مِس: تانبا' تراما
مسا: لونا' نمکین' معمولی' چھولے تے کنک دے آٹے دا رلا
مساگ: مسی' کچے اخروٹ دی چھلڑ جو دند صاف کرن لئی ورتیندی اے۔ سکڑا
مساں مساں: بڑی مشکل نال
مساں بھیگراں دیاں: منڈیاں دے چہرے دے ہلکے ہلکے وال' سوہنیاں دی دلفریبی
مسان: جن دا پرچھاواں' بدروح دا قبضا' سنسان' وران تھاں' شمشان' مڑھی' جھاڑی' مردے ساڑن دی تھاں' مرگھٹ
مساوی: برابر' اکو جیہا

مُساوے: موہوے، پھسائے، دھوکے وچ پھسائے
مسایا: موہیا، فریب وچ پھسایا
مسبب: (مذ/ع) سبب بناون والا، وجھا کڈھن والا
مسبوق: نماز وچ مگروں آکے رلن والا، پچھے رہن والا (2) بیتیا ہویا، پچھلا
مست: مستی وچ، مخمور، لور وچ، شیایا ہویا
مست الست: روز الست والے دیہاڑ بندگی دا اقرار کرن والا
مستان: مستانا، مست جوگی
مستانڑے: مستانے، ملنگ، مست، درویش
مستحب: رسول پاکؐ دا پسند فرمایا کم، اوہ کم تے عبادتاں جو فرض نہیں۔ رسول کریمؐ نے پسند فرمائے تے کرن دا ثواب ملدا اے
مسترے: مست
مستسقی: پانی منگن والا، تسا
مستغرق: ڈبیا ہویا، غرق، ڈونگھی سوچ وچ
مستک: متھا (2) مقدر
مستن: (ک) مستی وچ آون، مست ہون
مستور: پردے وچ، لکیا ہویا
مستورہ: مستور، پردے وچ (عورت)
مستی: محویت، بے خدی، لور ترنگ
مستیندی: مستاں دی
مسجود: جہنوں سجدا کیتا جاوے
مسح: وضو کردیاں ہر تے دھون دے کجھ حصے اُتے گلا ہتھ پھیرن
مسحور: جادو نال کیلیا ہویا
مسخری: مشکری، مسخرے دا کم، مذاق
مسخرے: مراسی، بھنڈ، ہساون والے
مسد: دال یاں کھیر گھوٹن دا رچھ
مسدی: مصدی، منشی، ملازم، کمی
مسدے: (مس-دے) محروم رہے
مسرور: خوش
مسروری: خوشی

مسطر: ماپ، پیمانا، لائناں لگیا کاغذ، لائناں لاون والی پٹری، لائن
مسعود: (مذ/ع) نیک بخت (2) مراد بابا فریدؒ (دا)
مسکاون: (ک) بلّھاں وچ ہسن، مسکراون، بکھڑن
مسکاوے: مسکراوے
مسکر: اک ساز دا ناں
مسکراون: (ک) مسکاون، تبسم کرن
مسکن: (ک) پاٹن، ہجھن، چرن، ادھورانا ہوون
مسکوڑن: (ک) دھچکے نال پاسا پرتن، مسکوڑا مارن
مسکوک: (ع) چھاپ، ٹھپا لگیا، سرکاری چھاپ دا سکا
مُسکے: مسکائے، کھڑے
مسکیاں: مسکرائیاں
مسکین: (ع) غریب، عاجز، وچار، کنگال، نرم مزاج
مسل: مثل، فائل، مقدمے دے کاغذاں دی فائل
مسلت: صلاح مشورا
مسلم: (م-سل-لم) قائم، پورا، ثابت
مسلک: (مذ) راہ، عمل، طریقا، دستور، قاعدا، مذہب
مسلن: (مس-لن/ک) مدھن، ہیسون، کچلن
مُسلی: کرلی
مسمن: (ک) بجھن، سواہ ہوون، گل ہوون
مسموع: (ع) مسلیا گیا، قبول کیتا گیا (ا)
مسند (مث/ع) سِرہانا، بیٹھک، تخت، بیٹھن دی تھاں
مسن: (ک)، بُسن، ترکن، خراب ہوون، تنگ آون، بیزار ہوون
مسنا: موہنا (دا)
مسواک دا صوف: مسواک دا چِبیا حصا جو کھاون دی تھاں سٹ دِتا جاندا اے
مسوانی: دوات
مسو بھئی رنگیلا: مساں اُگدیاں ہیاں

مسودا: مصنف دی ہتھ لکھت' کھرڑا' آپ لکھت (جمع تے و.ن مسودے)

مسون: (ک) کٹھن' دین

مسہل: (ع) سل کرن والا' سوکھا کرن والا' جلاب آور دوائی

مسی: اک قسم دا منجن جو سہاگناں ورتدیاں سن

مسیاں جراباں: جراباں (ج)

مسیحا: علاج کرن والا' ڈاکٹر' مسیح

مسیحے: مسیحا توں' ڈاکٹر علاج کرن والا.

مسیر: ماسی دا پتر دھی

مشاطہ: (ع) دولہن نوں سوارن سجاون والی عورت

مشال: (مث) جق' مشعل' لکڑ دے اک پاسے کپڑا ولھیٹ کے اگ لائی ہوئی

مشالچی: (مذ) مشال بالن والا

مشاہد: ظاہر کرن یاں ہوون والا

مشاہد: ویکھن والا

مشاہدہ: اکھیں ڈٹھا' ویکھیا' ویکھن

مشاہر: مشہور

مشاہرہ: مشاہرا' تنخواہ' معاوضا

مشائخ: دین بزرگ' وڈے پیر

مشت: (فا) مٹھ' مٹھی' مکا

مشت نمونہ سن خرواروں: فارسی اکھان "مشت نمونہ از خروارے" یعنی ڈھیر وچوں نمونے وجوں اک مٹھی

مشتاق: (ع) شوق رکھن والا' تانگھوان' چاہوان

مشتری: سورجی ٹبر دا سبھ توں وڈا سیارا جو سورج ولوں پنجویں نمبر اُتے اے (2) خریدار (و.ن مشتریاں/غ)

مشٹ کرن: چپ رہن

مشٹنڈا: (مذ) ہٹا کٹا' کم کرن دی طاقت رکھن دے باوجود نکما' لنگا

مشر: ہندوواں دی اک ذات' مسرا' مشرا

مشرب: (مش-رب/مذ/ع) سوچ' مذہب' راہ' پانی پیون دی تھاں

مشرف: (م-شر-رف/ع) شرف والا جس نوں وڈیائی حاصل ہووے

مُشرک: (مذ/ع) شریک کرن والا' رب دی ذات وچ بھائیوال بناون والا

مشروع: (ع) شرع مطابق

مشروف: شرف والا' عزت والا

مشعال: مشال' مشعل

مشغول: رُجھت' رُجھیا ہویا' مصروف

مشغولی: رُجھت' رُجھ' رجھیا' مصروف

مشفق: (مش-فق) شفقت کرن والا' مہربان

مشق: (ع) کوئی کم سکھن لئی استاد دی نگرانی ہیٹھ وار وار کرن دا عمل

مشک: کھل دی بنی پانی بھرن والی چھاگل یاں بوری

مشک بوری: مشک وانگ لمکایا ہویا (دا)

مُشک: بو' خشبو' گندھ' سگندھ' خاص قسم دے ہرن دے ڈھڈ اندر کالے رنگ دی خشبوئی وست

-مشک تتاری: تاتاری مشک' تاتار دے علاقے دے ہرن دی مشک' کستوری

-مشک قبہ: کستوری دا بنیا گنبد

-مشک لپیٹری: خشبوئی بھلے چھڈدی' جس وچوں واشنا آوے

-مشک لپیٹیاں: مشک والیاں' جہناں وچوں کستوں دی خشبو آوے

-مشک لیا: سونگھیا

-مشک مچایا: خشبو کھلاری

-مشک وچ بوڑیاں: خشبو وچ ڈبیاں ہوئیاں

مُشکاں: دوویں باہواں' ڈولے

مُشکاں بنھن: مجرم دیاں باہواں بنھن

مشکل: اوکھ' سختی' تنگی

-مشکل کشا: اوکھ دور کرن والا یعنی رب (2)

حضرت علیؓ دا لقب

مشکن: (ک) مُشک پیدا ہوون، بو پیدا ہوون، دیگ تے آون

مشکوٰۃ: (مش-کات) فانوس، چراغ دان

مشکوں: مشک نال، خشبو پاروں

مشکی: خشبو والی، (2) دیگ تے آئی

مُشکی: مُشک رنگی، کالی، سیاہ

مشکے: مُشک اُٹھے، بو اُٹھے

مشکیالیاں: (مُش-کے-لی-آں) مشکی (زلفاں)

مشکیں: مشکی، کالے

مشہد: گواہی دیون دی تھاں، حاضر ہوون دی تھاں، ایران دا اک شہر

مشہود: (ع) موجود، ظاہر، حاضر، غالب، جہدے بارے گواہی موجود ہووے

مشیر: مشورا دیون والا، صلاح کار

مصاحب: درباری، صحبت وچ رہن والا، ساتھی

مصاف: میدان جنگ، رن (لا)

مصباح: (ع) دیوا، چراغ (لا)

مصبر: کالے رنگ دی اک کوڑی دوا جو جلاب آور ہوندی اے

مصحف: (مذ/ع) اسمان توں لتھا صحیفا، اسمانی کتاب، پاک کتاب، قرآن مجید

مصدی: منشی، مسدی، ملازم، کمی

مصروع: ڈِگیا ہویا، مار کھادا، مرگی دا روگی

مصری: مصر داسی، مصر نال تعلق رکھن والا (2) تلوار (3) کھنڈ نوں صاف کر کے بنائی ٹھیکری ورگی وست

مصرے: مصر (مم)

مصفا: صاف

مصقلہ: صقل کرن دا پتھر، زنگال لاہن دا رَجِیھ

مصلا: جاء نماز، کپڑا جس اُتے نماز پڑھی جاوے

مصلاحت: مشورا، صلاح

مصلحت: بھلیائی، چنگی صلاح، نیک مشورا

مصلے: مصلا دی جمع، جاء نماز

مصمم: پکا

مصنوع: (ع) بنی ہوئی شے (جمع: مصنوعات)

مصول: محصول، کرایا، ٹیکس

مضارع: (مذ/ع) ایسا فعل جہنوں حال تے مستقبل دو تھاویں ورتیا جا سکے

مضاف: (مذ/ع) جڑیا ہویا، نتھی، منسوب، دو لفظاں تے چیزاں دا آپسی تعلق دسن والے لفظ (دا، دی، دے وغیرا)

مضبوط: (ع) پکا، پیڈھا

مضحک: اک ساز دا ناں

مضحک: ہساون والا

مضطر: (مذ/ع) سوڑ والا، اضطراب وچ، بے چین

مضفیا: مضاف توں، اضعاف کیتا/ کیا ہویا، نتھی ہویا، ملیا ہویا

مطالعہ: پڑھن

مطالعہ کیتا: پڑھیا

مطبخ: بورچی خانا، رسوئی

مطرب: (مط-رب/ع) گاون والا، گویا

مطربا: اے مطرب

مطرز: (مو-تر-رز) سجایا ہویا

مطعون: طعنا مہنا ماریا گیا، الزام لایا گیا (اصل معنے ہے نیزا/بھی ماریا گیا)

مطلب: (مذ/ع) معنے، طلب کیتی شے، اچھیا

-مطلب سمجھ حسن دا: حسن دا مطلب سمجھ کے

مطلع: (مذ/ع) سورج چڑھن دی تھاں، غزل دا پہلا شعر، طلوع ہوون دی تھاں

مطلق: (مذ/ع) پُورا، ازاد، بے قید، مکمل، رزا، رب دا اک صفاتی ناں

مطلق ذات: رب تعالا، ذات مطلق

مطلوب: جہدی طلب رکھی/کیتی جاوے، معشوق

مطول: طول دتا ہویا، لما کیتا ہویا، علم بیان تے

بلاغت دی اک کتاب دا ناں
مطہر: مُتر' پاک صاف کرن والا ہتھیار' اک ڈنڈا جو ملنگاں دے خیال وچ ہر شے نوں پاک کر دیندا اے
مطیب: خشبوئی' معطر
مطیع: اطاعت گزار' فرمانبردار
مظنی: ظن تخمین نال' میرے ظن مطابق
مظنے: ظن' گمان' دلیل' قیاس
مظہر: ظاہر ہوون دی تھاں' اظہار ہویا
مظہری: ظاہر دا' مظہر دا
مع: سنے' نال
معاذ اللہ: رب دی پناہ' رب بچاوے
معارج: معراج دی جمع' پوڑھیاں
معاش: (مش/ع) روزی' رزق' روپے پیسے
معاملہ: کیس' قصا' کاروبار' وپار' ایہیا کم جس وچ کوئی ہور وی شامل ہووے
-معاملہ چین: کسے دوجے نال کم چین' مقدما بن جاون
معاملے دھارن: دل وچ منصوبے بناون' پروگرام بناون
معانی: مطلب' ارتھ
معاوضہ: موکھ' بدلا' مزدوری' حق محنت
معاہدہ: سمجھوتی' ساتھی' معاہدے وچ
معبر: (ا-بر) پتن' گھاٹ' دریا پار کرن دی تھاں
معبر: سُفنے دی تعبیر دسن والا
معبود: جہدی عبادت کیتی جاوے
معتاد: جو عادت بن چکی ہووے (خوراک یاں نشے دی مقدار)
معتدل: اعتدال والا' وچکارلا' درمیانا
معجون: گنھیا ہویا' خمیر کیتا ہویا' حکیمی دوا' دوا [illegible] شت وغیرا پا کے بنائی دوا (2) افیم دی بنی [illegible] نشا آور شے جو مُغلاں وچ کھاون دا رواج سی
[illegible] (ع) حساب وچ' گنتی دے' گنے ہوئے

معدوم: (ع) عدم توں' غائب' الوپ
معذور: (ع) عذر والا' ریہن' کسے وجہا کارن کوئی کم نہ کرن جوگ
معراج: (ع) پوڑی' اپر جاون' رسول کریمؐ دا اسمان دا سفر
معرفت: عرفان' جانکاری
معروف: جانیا' پچھانیا' مشہور
معزول: راج گدی توں
معشوق: جس نال عشق کیتا جاوے' محبوب
معطر: عطر بھنیا' عطر لگیا' خشبو والا
معطوف: مُڑیاں' جھکیاں' دُہریاں' ڈِھلیاں' ولیٹیاں ہوئیاں' پھیریاں ہوئیاں
معظم: عظمت والا' وڈیائی والا
معقول: عقل مطابق' مناسب
مُعلا: (ع) اُچا' ودھیا' اُچا ہویا ہویا
مُعلقہ علیٰ ابواب العرش: عرش دے بوہیاں نال لٹکدے ہن
معلم: (ا-لم) معلوم' علم وچ' پتا' واقفی' جانکاری
معلم: (مو-عل-لم/ع) استاد' تعلیم دیوتمار
معلول: (ع) کسے وجہا کارن ہوون والا کم
معلیٰ: ویکھو "معلا"
معماد: بجارت' پہیلی (لغوی معنے لُکیا ہویا)
معمور: آباد' بھریا ہویا
معمول: کسے عمل ہیٹھ حرکت کرن والا (2) روز دے کم
معمول خوب کرنا: روز دے کم چنگی طرحاں' کرنا' ہر عمل وچ کامیاب ہوون
معنبر: عنبر گی' خشبوئی
معنوی: غیر حقیقی' معنیاں پکھوں' اندری
معوذتین: قرآن شریف دیاں دو آخری سورتاں یعنی فلق تے الناس
معین الدین: خواجا معین الدین چشتی اجمیریؒ
مغاں/ان: (مد/غا) مغ دی جمع' اگ پوجن والے' آتش پرست (2) آذر بائیجان وچ اک علاقے دا

ناں (3) سوہنے منڈے

مغرب‌زادی: مغرب زادی' مغرب دے کسے دیس دی جم پل

مغرق: سونے چاندی دے پانی نال لشکاون

مغز: (مغ ز/ع) دماغ' بھر' غرور (2) بی دا اندرلا حصا' گری (3) عقل' دانائی' دماغ' سیانپ (4) ست' روح' اعلا قسم دے موتی

مغفرت: معافی' بخشش

مغل: وچکارلے ایشیا دی اک قوم' منگول

مغلب: مغلوب کرن والا' غلبا رکھن والا

مغلق: گنجھلدار

مغلوب: جس اُتے کسے ہور دا غلبا ہووے' ہارے ہوئے

مغلوبی: مغلوب ہوون دی حالت

مغموم: جہنوں غم ہووے' اداس' غمگین

مغیر: بدلاون والا

مغیل: ببکر (خار مغیلاں: ببکر کنڈا)

مفت: بنا مُل' ایویں

ـمفت برے: مفت بری

ـمُفت بری: مُفتلاون دا کم' مُفت خوری

مفتون: (ع) فتنے وچ پایا ہویا (2) عاشق' جلا' قربان ہون والا

مفتی: مفت وچ (خف) (2) فتوا دیون والا

مُفتے: مفت وچ

مفتیاں: مفتی دی جمع' فتوے دیون والے

مفرح: فرحت دیون والا' خش کرن والا

مفروق: تفریق شدہ' چیرے والا' فرق کیتا' وکھرا ہویا' مانگ یاں چیرے والا

مفقود: (ع) گواچیا' الوپ' غائب' ناپید (احمد)

مفکوک: چھڈایا ہویا' وکھرا کیتا ہویا

مفلس: (ع) غریب' نادار' تھکا

مقابلہ: ٹاکرا' مخالفت' وروودھتا' جانچ

مقال: (مث/ع) گل بات' بول چال' کلام

مقالہ: مقال' گل بات

مقام: تھاں' درجا' مرتبا' ڈیرا' اباری

ـمقام کرن: ڈیرا لاون' اباد ہوون

مقامی: مقام اُتے' مقام دے' تھاں اُتے' تھاں دے' کسے تھاں نال تعلق رکھدا

مقامے: مقام' تھاں (غ)

مقبول: (ع) قبول کیتا گیا' لوکاں نوں پسند

مقبولی: مقبول' قبول کیتا گیا (م)

مقت: دشمنی' نفرت

مقتل: قتل گاہ' قتل کرن دی تھاں

مقدم: پہلے نمبر اُتے' اگیرے.

مقدور: مقدر وچ' توفیق' اپڑ' طاقت

مُقر: (ع) تھاں ٹھکانا' گھر

مُقر: (ع) اقراری' منشار

مقراض: قینچی

مُقرب: (م-قر-رب/ع) نیڑلا' نیڑے والا

مُقرب: (مو-قر-رب/ع) نیڑے کرن والا

مقررہ: رتھیا ہویا

مُقصر: (ع) قصور کرن والا' دوشی

مقسوم: ونڈیا ہویا' بھاگ' قسمت وچ' مقدر

مقصود: جس دل قصد کیتا جاوے' مطلب لوڑیندا

مقصودوں خالی: جہنوں مقصود نہ ملے

مقطع: غزل دا اخیرلا شعر' انتر (2) کپن دی تھاں

مقلد: تقلید کرن والا' پیروی کرن والا (ایسا بندا تصوف نہ جانے' بزرگاں دی پیروی کرے جاوے/خف)

مقوس: (ا-کو-وس) کمان وانگ ڈنگی شے

مُقوس: (مک-وس) گھوڑے دی رسی

مقوی: قوت دیون والا

مقید: قید وچ' بندی

مقیم: (مقی-م/ع) رہن والا' ٹھہرن والا' قیام کرن والا' نماز پڑھن والا

مُکہ: مکا (خف)

-مک لت: مُکے تے لتاں، مار، مُکا، مُٹھ (2)
مُک گیا، ختم ہویا
مکابر: وڈیائی جتاون والا، تکبر والا
مکارہ: (مک-کا-را) مکار سوانی، مکر کرن والی
مکارہ: (ما-کا-رے) مکروہ گلاں، مصیبتاں
مکاشفہ: کشف والا، راز کھلن، پردا چکن
مکالا: موتہ کالا
مکالکھ: موتہ نوں کالکھ
مکالی: کالے موتہ والی
مکان: تھاں، گھر، رہن دی جگھا
مکانوں خالی: لامکاں، نتھاواں، جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے سگوں ہر تھاں ہووے (رب)
مکاعہ: مُکن، ختم، اختتام
مکائیدا: ماری دا (موڑ مکائیدا: فیر ماری دا)
مکت: مُکتی، نجات، ازادی
مکتوب: پتر، چٹھی، خط
-مکتوب فی الکافی: الکافی (حدیثاں دی اک کتاب) وچوں ملتوب
مکتوم: لکیا، راز، بھیت
مکٹ: کلغی، ڈولھا دے سر اُتے کلغی والا تاج
مکحل: (مک-حل) سرمے دانی
مکحل: (میک-حل) سرمچو
مکر: مکاری، چھل، فریب
مکرر: مُڑ، دوبارا
مکرن: (ک) باہر ہوون، نہ کرن، منکرن
مکروں: مکر توں، مکاری توں
مکروہ: اجیہا کم جو حرام نہیں پر اسلام مذہب وچ بڑا ناپسند کیتا جاندا اے
مُکرم: (ع) عزت والا، آدر جوگ، محترم (خف)
مکشوف: کشف والا، کھلیا، ظاہر کیتا ہویا
مکلاوڑ: مکلاوائے جاون والا
مکلاون: (ک) دُور ہوون، جدا ہوون، جاون
مکلایا: وداع کیتا

مکلایوس: اوس وداع کیتا
مکلف: (مو-کل-لف/ع) پر تکلف، سجیا بنیا
مُکلل: (ع) تاج والا (2) لشکواں، چمکیلا
مکلوان: دیس دا شمالی مغربی کونا
مکلواھڑ: محبوب دا رہن
مکن: (ک) ڈکن، کھیڈ وچ بالاں دا اپنے نال بدل کے دس. برابر آ جاون
مُکن: (ک) ختم ہوون، ہیزن، مرن
مکنا: جوان
-مکنا ہاتھی: مکنا ہاتھی، جوان ہاتھی
مکوڑے: کیڑے (لہ)
مکون: پیدا کیتا ہویا، ہوند وچ، وجود وچ
مکہ: سعودی عرب دا مشہور شہر جتھے رسول کریمؐ دا جنم ہویا
مکی: مکہ شہر نال تعلق رکھدا (2) لوور وچ پیر کی دا مزار
مُکے: مُکن توں، ختم ہوئے (2) مکا توں جمع
مکیاں: (مک-کی-آں) مکی، مکی
مکین: واسی، رہن والا
مکھ: ہڈیاں دا گُدا، مغز
مُکھ (ن): مُوتہ، چہرا
-مکھ آلوہ: ناپاک، ناجائز
-مکھ بھینگیا: مکھ بھینگا، لقوا
-مکھ ڈالے: مُوتہ وچ پاوے، کھاوے
-مکھ سفیدی آیا: وال چٹے ہوئے
-مکھ لالی: چہرے اُتے سرخی (مم)
-مکھ موڑن: بے وفائی کرن، بے توجہی کرن
مُکھاں: مکھ دی جمع، موتہ
مکھانڈے: مکھاں دے
مکھانا: چینی توں تیار کیتی جاون والی اک مٹھیائی
مکھٹو: (م-کھٹ) کمائی یاں نفع نہ لین والا، نقصان جرن والا، نکھٹو
مکھڑا: مکھ، چہرا، موتہ (محبوب دا سندر چہرا)

مکھن: (ک) چوپڑن' ملن (2) دُدھ رڑکن مگروں اُتے آون والی چٹے رنگ دی تھندھیائی
مکھنا: مکھن' محبوب
مکھی: سورج مکھی دا پھُل (لط) مکھ توں
مکُھیا: چودھری' نمبردار
مکھیاں: وسیاں' معطر
مکھیر: شہت دی مکھی
مگدھ: مورکھ' بے وقوف' ناسمجھ (ناٹک)
مگر: پچھے' پٹھ' کر' پچھلا حصّا' پشت
مگرے: مگر
مگس: (فا) شہت دی مکھی' مکھیر
مگل: مغل (ناٹک)
مگھ: مگھر' چھت دا مورا جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے (2) پانی کنڈھے دا اک جنور (3) مگھن توں امر تے حاصل مصدر' بھڑک' اگ
مگھا: کنڈے والا مٹی دا پیالا
مگھائی: بھڑکائی' بالی (اگ)
مگھر: دیسی سال دا نواں مہینا جو 15 نومبر دے لگ بھگ شروع ہوندا اے
مگھن: (ک) دگھن' بلن' بھکھن
مگھو آسن: طاقت دولت خشی دا تخت' اندر دا تخت
مگھی: بگی چانی' پیالی' نِکا مگھا
مگھیانہ: جھنگ مگھیانہ' چوچک دا شہر
مل: ملن توں امر تے حاصل مصدر
-مل بیٹھا: قبضا کر بیٹھا
مِل: ملن توں امر تے حاصل مصدر
مُل: قیمت
ملاپ: میل
ملاپڑا: بہت ملاپ والا' لوکاں نال میل رکھن والا' رلن سار
ملاح: مہانا' کشتی چلاون والا
ملاح رنگیلا: رب تعالیٰ (مم)
ملاحت: (مث/ع) سلونا پن' رنگ دا ساوْلا پن (خف)
ملاحظہ: لحاظ' احترام
-ملاحظہ کرن: ویکھن' جاچن' جانچن' مطالعا کرن
ملاقی: ملاقات کرن والا/والی
ملال: (مذ) غم' دُکھ' اندوہ' ملول' اداس
ملام: ملامت' ننداں' نندیا' پھٹکار
ملامت: نندیا' مندا بولن
ملامتی: ملامت کرن والا' مندا بولن والا' اِک فرقا جس دے مَن والے لوکائی ساہمنے شرع خلاف حرکتاں کردے نیں تاں جے لوک اوہناں نوں برا جان کے اوہناں توں دور رہن (فرقہ ملامتیہ)
ملامی: ملامت والے' ملامتی
ملاوا: ملاپ' میل
ملاوڑا: ملاون والا' ملاپڑا
ملاوگ: ملاوے گا (غ)
ملائک: ملک دی جمع' فرشتے
ملائم: کولا' نرم' مناسب
ملبا/ملبہ: (ہ/مذ) کوڑا' اِٹاں روڑے' عمارت ڈگن مگروں دی وست' بے کار چیزاں
ملت: (مث) قوم' نسل' اک تھاں رہندے یاں اک سوچ رکھدے لوک (2) مسلک
ملٹھی: (مو-لٹھ-ٹھی/مث) اک بوٹے دی جڑ ریشے دی دوائی وجوں کاڑھ کے پیتی جاندی اے
ملجل: میل کچیل (خف)
ملحق: نال' لاگواں' الحاق والا
ملخ: مکڑی' ٹڈی دل
ملدیاں مہیں: دُدھ دیون لئی آماد مجھ' دُدھ دیندی اے
ملوسی: ملی' لیھی
ملڑے: ملے' لبھے

ملعون: جس اُتے لعنت کیتی گئی' ردیا ہویا
ملفوف: لفافے وچ' ولھیٹیا ہویا
ملک: اونٹھ پالن والا بلوچ
مَلَک : (مذ/ع) فرشتا' ملک الموت' عزرائیل (بف)
-ملک الموت : موت دا فرشتا' عزرائیل' یم دوت
مِلک: ملکیت' ملای
ملک: دیس' علاقا (2) لوکائی' آبادی
ملک نکالیاں : دیس نکالا' جلا وطنی (خف)
ملکاں: ملک دی جمع' فرشتے (مم/غ)
ملکاناں: ملکاں نال تعلق رکھن والا
ملکانے: ملک' نواب' نوابی وسوں' ملکاں دے
ملکوت: رب دی راہ دا اِک درجا' فرشتیاں دے رہن دی تھاں
ملکوتی: فرشتیاں ورگا' ربی(حسن)
ملکی: بیر دی ماں دا ناں
ملکی: فرشتیاں دی (ملک توں)
ملکیں: دیساں وچ' ملکاں وچ
ملکھ: ملک' جائیداد' ملکیت
ملکھانگاں: ملک دیاں مالکتاں
ملکھیسیا: (مل + کیسیا) گندے والاں والا' مجنبی
ملگ : ملے گا' گی
ملل : (مذ/ع) ملت دی جمع' قوماں مذہب
ملم: مینوں ہل' ملے
ملنگ: (مذ) درویش' سادھو' فقیر' جوگی' (م + لنگ) جنہوں عزت دی پرواہ نہ ہووے)
ملنگا : اے ملنگ
ملن : (ک) مالش کرن' ہولی ہولی ہتھ پھیرن لیمن
ملن : (ک) قبضا کرن' مَل مارن' زبردستی قبضا کرن' آس لا بہن
ملن: (ک) لبھن' ہتھ آون' نال لگن' چھوہون' جڑن' ملاقات کرن' گاں مجھ دا دودھ دیون' ڈنگراں دا ملاپ کرن
-ملن کھائیاں: کھاون توں ملن' (دھیاں مارن والیاں توں پاڑ کے کھاون لئی دھیاں دتیاں جاون
-ملن والے : عقیدت مند' مرید' سلسلے وچ شامل لوک
ملنی: پہلوان عورت' رل توں مونث (مل: بہادر پہلوان)
ملوانا: مولوی (جمع تے ودن ملوانے)
ملوئے: میلے کچیلے
ملوھنے: شب (کھر) تے گٹے وچکارلا حصا
ملوک: (ع) ملک دی جمع' بادشاہ' وڈے لوک
ملول: (ع) اداس' غمگین' افسردا' رنجول
ملولوں: ملول توں' غمگین' رنجول' اداس
ملوی: معلوم
ملوں: نُمھوں' اُکا' مولوی
ملھا: (مذ) ملھا' کوکنی بیر
ملھار: بدل' بارش ورساون والا راگ (2) رائیں
ملھاری: سبزیاں و یچن/ بیجن والے' رائیں (2) بدل
ملھوترا: اروڑا ہندوواں دی اک گوت
ملیر: ملیر دے علاقے
ملئیں : لی ایں
ملی: نیڑے آئی
ملے: رگڑے' ملن توں
ملے میل: کُڑی منڈے والیاں دی آپسی ملاقات
ملیاسے: اسیں ملے آں
ملیاں (م-لے-آں) مل لیں نال' ملن نال' مالش کرن نال
ملیح: خوبصورت' ملاحت والا' ویکھو "ملاحت"
ملیر: سندھ دا اک شہر
ملیس: اوہنوں ملیا
ملیم: مینوں ملیا/ ملی

ملیس : اختیار کریں، مل لویں
ملیس : (م-ل-ی-س) مل نال، خرید کے
ملینڈا: ملاندا
ملیوس: ملیا
ملہا: کوکنی، یکے جانگلی بیراں دی جھاڑی جس نال لگدے بیراں نوں کوکنی دے بیر آکھدے نیں
ملہار: اوہ راگ جہدے گاون نال مینہ وسدا اے
ملہاری: بدلاں والا (موسم وغیرا)
ملہب شعلہ: انگوری شراب، گلاب
ملہم: مرہم، زخماں اُتے لاون لئی دوا ملی تھندھیائی
ملہوک: غلاظت وچ پلن والا کیڑا
مم: عورت ورگی اِک بلا، ڈین، جو مشہور اے کہ بلوچستان دے پہاڑی علاقے وچ ملدی اے، مرداں نوں چک کڈھدی اے تے اوہناں دے پیراں دیاں تلیاں چٹ چٹ کے اینا باریک کر دیندی اے کہ اوہ نس کے آون جوگے نہیں رہندے
مما(ل): دُدھ، چھاتی
- ممے اپچے پائی: اپنا دودھ پیایا
مماتی: ممات، موت
ممارکھاں: مبارکاں
ممبو: (مذ) منبر، میت دا اوہ تھڑا جس اُتے کھلو کے مولوی بولدا اے
ممتاز: (مذ/ع) امتیاز والا، نویکلا، ہورناں نالوں وکھرا
ممتازی: ممتاز، وکھرا
ممدوح: (ع) مدح کیتا گیا، جہدی تعریف کیتی گئی (احمد)
ممسک: (ع) کنجوس، شوم، تنگ دل، روکن والا
ملا تاں: صندوق، ڈبے (لہ)
ممنون: احسان مند، شکر گزار
مولا/مولہ: چڑی ورگا اِک نکا پنچھی جس دے ڈِھڈ اُتے کالیاں دھاریاں ہوندیاں نیں
مولی: ویکھو مولا (د.ر مولے)
ممیاں: ڈانگاں، ویکھو "مم"
ممیاون: (ک) بکری دا بولن، منکن
ممیس: مم دی جمع، ویکھو "مم"
مَن رآنی اولادی: جے کوئی میری اولاد نوں ویکھے (لا)
مَنْ رَغِبَ: جو رغبت کردا اے
مَن ضحک ضُحِک: ہسن والے اُتے وی ہسیا جاندا اے (عربی محاورا)
مَنْ عَرَفَ نَفْسَہُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّہُ: جنھے اپنا آپ پچھان لیا اوہنے اپنے رب نوں پچھان لیا
مَنْ مِثْلِی: میرے ورگا کون اے
مَنْ یَّھْدِی اللّٰہ: جنھوں اللہ ہدایت دیوے
من دون اللہ: اللہ توں سوا
من قلل قلل: تھوڑے (خرچ والے) لئی تھوڑا (رزق)
من: وڈی روٹی، روٹی، مانی
من: دِل، ذہن، روح، عقل
- من بھاون: من بھاوندے، من پسند
- من موہن: من موہ لین والا
من: مَنّ توں امر تے حاصل مصدر
- من رضائیں جیٹھے: رب دی رضا من جیٹھے
- من کر: من کے
- من گھنی: من لئی
من تاری: متاری، جنھوں ترنا نہ آوندا ہووے
من سوتا: شگن مناون دیلے
مناً: اے مَن
مُنَّا: ترن چوتھائی، پونا (2) چرخے دا اوہ حصا جس وچوں ممی لنگی ہوندی اے
منابر: منبر دی جمع
مناد: ڈھنڈورچی، منادی کراون والا

منادی: ڈھنڈورا، اعلان
مناقب: (مؤ) منقبت دی جمع، خوبیاں، گُن، تعریفاں
مناکھا: اکھاں توں رہیا، انھا
مناوا: (مذ) مناون، مناون دا کم، مناون دا کم کرن والا
منبر: (مذ) مسیت وچ دو پوڑیاں دی چونکی جس اُتے بہ کے مولوی خطبا دیندا اے
منت: منتر
منت: بھینٹ، نیاز، چڑھاوے دا وعدا
منتارو: مَن تارو، ترنا نہ جانن والا/والی
منتاری: ویکھو "منتارو"
منتر: کلما
منتر: منا
منترن: (ک) مندرن، کیلن، منتر پڑھ کے قابو وچ لیاون
منتظر: (مذ/ع) اُڈیکوان، اُڈیکنہار
منج: ویکھو منجھ
منج: منجی، دھان، رسی وٹن والے ریشے
—منج کرن: رسی وٹن لئی منج نوں کٹن (اودھو جیہا سلوک)
منجا: منجی، مُراد جنازا
منجالی: مجھ، ہڈیاں دا گودا، مغز، بکھ
منجاہاں: گھلاں
منجو: منجی دا شا
منجو: کانے دی چھل
منجراون: (ک) کھڑن (پھُل دا)
منجرہی: شا
منجرہی: "سنجرہی" دے نال تابع مہمل، (سنجرہی منجرہی)
منجم: نجومی، جیوتشی
منجن: (ک) سنیہا گھلن، سد بلاون، تورن، گھلن، روانا کرن

منجی کاکڑی: قینچی امرسدھو لور لاگے کاکڑیاں نال دا پنڈ
منجیس: سنیہا گھلیں
منجھو: وچ
منجھ کھلے: ادھ پاگل، جھلے
منجھاری: موجھاری، غمگینی، دکھ، غم، ملال، آزردگی
منجھیوال: مینوال (چر)
مند: عیب، ماڑ، برائی، خامی
مندا: بُرا، مدھم، سُست، بے رونق آلسی، احمق، نِچ، ماڑا، برا، بھیڑا
مندال: شمالی علاقیاں وچ نرم لکڑ والا اک رُکھ
منداونی: مندان، بند کرن، آدگرنتھ دا اخیرلا باب
مندائی: برائی
مندر: منتر، جادو دے بول
مندر: ہندوواں دی عبادت گاہ
مندرا: چھلا، مندری، جوگی دے کن دا والا
مندرا: چھلے، والے
مندرن: (ک) کیلن، جادو ٹونے نال روکن، سپ ڈنگے دا ٹونے نال علاج کرن
مُندری: (مث) چھاپ، انگوٹھی
مُندرے: کناں لئی موٹی تار دے کانٹے جو جوگی لوک ورتدے نیں
مندریاں: مندری دی جمع، انگوٹھیاں
مندریاں: ساز دا اک حصا
منڈڑا: مندا
مندی: بُری، ماڑی
مندیائیاں: بریائیاں
مندیرا: بہتا مندا، بہتا برا (مث: مندیری)
مندیل: (ع) رمال، تولیا، صافا، پٹکا
مندھ: سوائی، تیویں، تریمت
مندھائی: مدھائی، دُدھ رڑکن والا سند
مندھرا: نکے قد دا، گٹھا

منڈھیرے: منڈے' بُرے' ماڑے
منڈۂ: جادو
منڈۂ: پانی کنڈھے دی زمین
منڈۂ: جھس کے
منڈۂ: مُنڈی' سر
منڈۂ: منتر
منڈا: وڈی روٹی
منڈا: جوان' لڑکا' طاقتور بغیر سنگ وچھا یاں چھترا
منڈا بھاسی: داڑھی' مُچھ' بھواں تے سر دے وال صاف رکھن والا
منڈاسا: سر اُتے بنھیا کپڑا
منڈپ: کسے تقریب لئی بنایا وڈا سارا ہال' 2 حویلی
-منڈپ ماڑیاں: وڈیاں وڈیاں عمارتاں
منڈکن: (ک) مڑکن' ڈِھچن' ڈکن
منڈل: (ن) گروہ' جتھا' سنگت' منڈلی
منڈلاون: (ک) چکر لاون' آل دوال پھرن' گھمن
منڈن: (ک) مسن' ہتھ نال ملن' مالش کرن
منڈن: (ک) منن
منڈول: (ن) چکر' گھیرا' علاقا
منڈلی: منڈل' جتھا' ٹولا
منڈی: گردن سمیت سر
منڈی: داڑھی مچھاں بھواں مناون والا فقیر
منڈی منانا: سر منوان' سر کٹوان
منڈے چکے: مٹھیاں بھرے
منڈیا: مُنیا ہویا' روڈا' ٹنڈ کرائی ہوئی
منڈیک/منڈیکا: مُنڈیاں دی ٹولی
منڈھ: مُڈھ' جڑ
منڈھ منگوائے: بوٹیاں دیاں جڑھاں
منڈھن: مڑھن
منڈھوں: منڈھوں' اکا' بالکل
منڑی: من گئی' راضی ہو گئی
منزل: ٹھہراء' پڑاء' فاصلا جتھے اپڑنا لوڑیندا ہووے (2) قرآن مجید دے کیتے گئے ست حصیاں وچوں اِک (3) مکان دی چھت اتے دے کمرے ہر چھت اک منزل اکھواندی اے
منزہ: پاک (عیباں توں)
منس: بندے' انسان' خاوند' آدمی (جمع: منساں)
منسوب: نسبت نال' کسے نال متعلق' کسے دے متھے لگن' منگنی
-منسوب کیتے: منگنی کیتی (وا)
منسوب: منگیندڑ' منگیتر
منسی: (ع) نسیان وچ' بھلایا
منش: منس
منشا: (س-شا/ مث) مرضی' سدھر' خاہش' اچھیا
منصب: عہدا
منصف: انصاف کرن والا' جج (عم)
منصور: (ن) جِہدی مدد کیتی گئی (2) حسین بن منصور حلاج' اک رب پریمی جنھے "انا الحق" (میں رب آں) دا نعرا لایا تے سُولی چڑھ گیا
منصوری: حسین بن منصور حلاج دا مسلک' ویکھو "منصور"
منصورے: شاہ منصور' حسین بن منصور حلاج
منصوص: نص توں' ثابت' اوہ گل جہڑی قرآن یاں حدیث توں ثابت ہووے (فر)
منطق: گل' بات' کلام' دلیل دا علم
منطق الطیر: پکھیرواں دی بولی' اک کتاب دا ناں
منطوق: نطق توں' گل' بولیا ہویا' مُوہوں نکلی گل
منظور: قبول' پسند کیتا گیا' وارا کھاندا
منظوم: (ع) نظم کیتا گیا' نظم وچ
منعم: امیر' کھاندا پیندا' سوکھا
منفعل: (س-ف-عل) اثر قبولن والا (2) شرمندا
منقاد: (ع) فرمانبردار' عاجزی کرن والا
منقبت: (ع) صفت' تعریف (وچ نظم)

منقش: نقشاں والا' جس اُتے پُھل بُوٹے بنے ہوون

منقوش: (ع) نقش کیتا گیا' نقشاں والا (غ)

منقول: نقل کیتا ہویا

منقہ: سُکا ہویا وڈا انگور (و.ن: منقے)

منکر: انکار کرن والا' نہ منن والا' انکاری

منکر نکیر: قبر وچ حساب کتاب لین والے دو فرشتے

منکھ: (م-نکھ) بندا' انسان (جمع: منکھاں)

منگ: منگی ہوئی' کڑمائی والی منگیتر' منگن توں امر تے حاصل مصدر

مُنگ چنے کھیڈنا: مکاری کرن (دا)

منگاساں: منگنی کراواں گا (2) منگواواں گا

منگت: مانگت' منگتا' فقیر' سوالی' بِنا

منگتا: منگن والا' فقیر

منگر: کٹورا' پیالا' چھنا

منگرو: چھنا' کٹورا

منگل: (سنہ) خوشی' کلیان' انند' نیک' رونق' آباد' رنگ رلیاں' خوشی دا گیت

منگلاچار: (منگل+اچار) نیک دعا' مبارکبادی دعا

منگن: (ک) منن' چاہون' طلب کرن' سوال کرن' منگنی کرن

منگو/منگوں: گاں مجھاں دا اجڑ

منگواڑ: مُنگ بیجی ہوئی پیلی' کھیت جس وچ مُنگ بیجی جاوے

منگواڑ: گاواں مجھاں دا رلیا ملیا اجڑ تے اوہدے بیٹھن دی تھاں' منگو بیٹھن دی تھاں

منگیسیا: (من-گے-سی-آ) منگے گا ای

منگیندا: منگیندڑ' منگیتر

منگھ: کڑ' چھت دا پاڑ جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے

من مارو: محنتی' ہتھیلا

منن: (ک) قبول کرن' اقرار کرن' آکھے لگن' تسلیم کرن

منن (ک): وال لاہون' رگڑن' حجامت کرن' چھکن' ناھن

منوا: من' دل

منوت: منوتسو' من دا علم' نفسیات' انسانی سوچ

منور: (مو-نو-ور/ع) روشن' نکلدا' چمکیلا' نور والا' چانن والا

منور: (م-نوُ-ر) لوچھون' لوہے دا میل

منوکھاں: (غ.ا) ویکھو "منکھ"

منولی: مناون والی (2) روٹی

منوم: اک ساز دا ناں

منوں: من توں' دلوں' من وچوں

-منوں چھنڈریاں: دل بھاون والیاں' بھڑکاون والیاں (بف)

منوں: مینوں

مَنسہ: (م-س-و) میں وچ

منہار: چوڑیاں ویچن والا' چوڑی بناون والا (منہاری: منہار توں مونث)

منہاریاں: چوڑیاں بناون تے ویچن والیاں

منی: نطفا' مرد دے آلت وچوں نکلن والا دودھیا ترل جو بال پیدا کرن دا کارن بندا اے

منی: میتھوں (فقر منی: فقر میتھوں اے)

منی: پتھر' موتی' زیور

منی: اک پہاڑ دا ناں

منے: میں

منے: اندر' وچ' ول' طرف' سے

منیاد: بنیاد' نینہ' مڈھ

منیادی: مڈھلا' قدیمی

منیادی: منادی

منیاری: سنگار دیاں چیزاں

منیارے: زیور' موتی' سجاوٹ دا سامان (2) منیاری دا سامان ویچن والے

منیاسے: اساں منے

منیامنت: ہیرے ورگا اِک قیمتی پتھر(بف)
منیاں: مرونیاں
منیب: سوہنی بہار
منیب: قائم مقام، کارندا، نائب
منیساں: مناواں گی
منیسوں: مناواں گے
منیسی: منے گا
منیم: میں منیا
منیویں: (منی-سویں) منیں (بلھا)
منھیرے: مونہہ انھیرے، سرگھی ویلے
مُن: جالمی سیر وزن دا ماپ
مِن: دِمنن توں امر تے حاصل مصدر، ماپ/ناپ کے، تول کے
منڈے: ناپدے
منکا: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر (2) موتی، تسبی دا دانا
منکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن، میاون، مُشناون
منکھ (مذ): افسوس، دکھ، غم
منکھیون: (ک) افسوس ہوون، منکھ لگن
مُن مُن: مُن مُن دا، بُہت بھارا
منشاون: (ک) نک وچ بولن، منکن، مشناون
منن: (ک) ناپن، ماپن، تولن
منتنے: ناپدے، نیڑدے
منی: مان، غرور، آکڑ، گھمنڈ (2) سپ دا منکا، ناگ منی
منی دا: اوہ سپ جس دے مُوہوں موتی ڈگدا اے تے جنگل روشن ہو جاندا اے۔ منکے والا سپ
منو: مویا، مرا ہویا (لڑ)
مواتا: بھانبڑ، شعلا، سکے ککھاں دا ڈھیر جنوں اگ لائی جاوے
مواتڑے: مواتے، مواتا دی جمع
مواتے: مواتا توں
مواس: (ع) میل جول، پیار (2) جنگ دا میدان
(3) اک دیو دا ناں
مواشی: مویشی، جنور، چوکھر، ڈنگر
موافق: مطابق، مناسب، وارے وچ، فائدے وچ
موالی: میل جول رکھن والا، غلام، خدمتگار
موالی: مدہوش، مست
موبافت: والاں وچ ولیٹن دا کپڑا
موت: (مث/ع) مرت، چلانا، بے جان ہوون، مرگ
مُوت: مُوتر، پیشاب
-مُوت وچوں مچھیاں ٹولن/پھڑن: بے بنا کم کرن، ناممکن کم کرن
موتڑی: موت، مرگ
موتی: (1) موت (2) مانک، قیمتی، پتھر، کنی (علی حیدر)
موتی چون: سوانی تمبہ دے حاشیے دی سجاوٹ دا کم (2) لوہ چون
موٹائیاں کھاتیاں: موٹا کرن والے کھانے، روغنی غذاواں (ا)
موٹڑی: موٹی
موٹیری: ذرا موٹی، نسبتن موٹی
موٹھڑا: موٹھ (2) سوت ریشم رلیا اک قسم دا کپڑا
موٹھک: مٹھ کو، اک مٹھی بھر، نکا جیا
موثر: اثر والا، اثریلا
موج: لہر، چھل، ترنگ، الیل (2) عیش، مزا
-موج زمانے ماری: زمانے وچ لہر آئی، فیشن چلیا
موجاں مانن نہ میں آیا: میں ایتھے عیش تے موجاں کرن نہیں آیا
موجودات: وجود رکھدیاں شیواں، جو موجود نیں
موچ: موہ، مُڑ، پیر وچ داب لگن
موچی: چم دا کم کرن والا، جُتیاں جوڑن تے گنڈھن والا

موچھاں: (غ،ا) مُچھاں
موچھے: لکڑ دے ٹوٹے
موچھیلے: مُچھاں والے
موحد: توحید پرست، رب نوں من والا
مودود: خواجہ قطب الدین مودود چشتی (دا)
مودھا: (موتہ+ہوا) جدا موتہ تھلے نوں ہووے، اونڈا، کوڈا (و،ر: مودھی)
موڈھا: (مذ) مونڈھا، شانا، کندھا
موڈھے تیرے دوئی جنے: کراما کاتبین، موڈھیاں اُتے دسے جاندے دو فرشتے جو ہر انسان دے اعمال لکھدے رہندے نیں
مؤذن: اذان دیون والا
مُوذن: (مُو-ذن) موذی، ایذا دیون والا، نقصان دیون والا (مم/خف)
مور: مشہور پنچھی جو اپنے رنگیلے پراں پاروں مشہور اے
مورا: میرا
موراں ہتھ مٹھا: ہتھ وچ موراں (دے کھنبھاں) دا مٹھا
مورت: تصویر، بُت، صورت
مورث: وارث کرن والا، جدے وارث موجود ہوون
مورثہ: وراثتی، وراثت وچ ملن والا
مورچہ: مقابلے لئی تیاری، میدان جنگ وچ اپنا آپ ڈھکن تے دشمن اُتے حملے دا بندوبست
مورچہ: زنگال دا داغ
مورچے تنگ ڈھکے: دُشمن دے مورچے نیڑے آندے گئے
مورچھت: بے ہوش، بے سرت
مورچھل: مور دے کھنبھاں دا پکھا
مورچھہ: مورچھل
مورکھ: بے وقوف
موری: نہر، نالی، ویٹی
موری: تنگ نیواں دروازا (باہو) سرنگ ورگا راہ (2) سوراخ (3) نقب (4) اک مچھی جو اپنے ٹھکانے توں بہتا دور نہیں جاندی (5) کالے رنگ دی مجھ (6) میری
موری: باہواں پچھے لک دا حصّا
مورے: میرے، میڈے
موڑ: موڑن توں امر تے حاصل مصدر، منع کر، روک، ٹھاک، پرتا، واپس کر (2) پھیرا، چکر
موڑ رہے: موڑیاں، ٹھاکیاں، منع کیتیاں، اسیں موڑ چکے آں
موڑا: واپسی (2) پرتاوا، جواب
موڑاں: موڑن توں، روکاں
موڑم: (میرے ول) موڑے
موڑن: (ک) موڑا دیون، ول دیون (2) پرتاون، واپس کرن (3) منع کرن، ٹھاکرن، ورجن، ڈکن
موڑی دا: پرتائی دا، واپس کری دا
مُوڑی: سرمایا، پونجی، راس
موڑے: پرتاوے، دور کرے، پرانا کرے
موڑھا: سامان، مال اسباب (2) کانیاں دی بنی ڈھو والی کری
موزوں: مناسب وزن کیتے ہوئے، تول تے وزن وچ پورا اُترن والے
موزہ: جراب
موس: پنڈے نوں پنڈے نال دھکن
موسایا: تکلیف وچ پھسایا
موسایم: میتوں دکھ دتا
موش: (فا) چوہا
موصل: عراق دا اک شہر
موصوف: جدی صفت کیتی جاوے، صفتاں (گناں) والا
موصول: وصول کیتا ہویا، وصول ہوون والا
موضع: پنڈ

موضوع: سرناواں، عنوان، مدعا، مضمون

موفور: وافر، بُہت وادھو

موقن: یقین کرن والا

موقوف: دارومدار، وقف، ختم وقف کیتا گیا

موکایا: (ع۔ا) مُکایا، ختم کیتا، ذمے وار

موکل: اوہ فرشتا جہدے سپرد کوئی کم ہووے

موکلا: کھُلا، وسیع، وشال

موکلایوس: ویکھو "مکلایوس"

موکلن: (ک) کھُلن، بھیجن، ٹورن، جولن، پٹھن

موکلیندی: کھلدی، ودعیا کردی، رب راکھا آکھدی

موکلیوسے: ودواع کیتا، گھلیا

موکن: (ک) ڈنگر نوں مرک لگن، پتلا گوہا کرن

موکوں: میتوں، میکوں

موکھن: (ک) موکھ دیون، معاوضا دیون

موگری: (مث/و) لکڑ دا ہتھوڑا

مول: ہریاول، سبزی، رونق، بور، زخم اُتے انگوری

مول: جڑھ، کارن، بنیاد، اکا، بلکل، ذرا وی، ہرگز، اصل سبب

مول: اصل زر، اصل رقم، راس

مولا: (مولیٰ) والی، رب

مولسری: (مو-ل-سر-ی) اک بوٹا جہدے نال نکے نکے خشبوئی پھُل لگدے نیں (2) اک راگ

مولن: (ک) زخم اُتے انگوری آون، رُکھ دیاں کرونبلاں پھُٹن، ودھن، پھلن، پنگرن، ہریا بھریا ہوون

مُولوں: مُول، اکا، بلکل

مولہ: (ع۔ا) مولا، رب

مولی: ہرے رنگ دا مبارک دھاگا

۔مولی نال پھُٹن: مولی نال دوھلے نوں ناپن

مُولی: سرہائی موسم دی مشہور سبزی جو زمین اندر ہوندی اے

موُلے: مُول، اکا، بلکل

مولیا: مولائی، رب دا بندا

مولہہ: کلے بندے دا تیر کے دریا پار کرن سے بر اُتے بدھا سامان

موم: (مذ) شہت دے چھتے اندر اک نرم مادا جو ہُن مصنوعی طور اُتے وی بندا اے تے موم بتیاں بناون دے کم آوندا اے، شمع

موم طبع: نرم طبیعت دا، ہر گل چھیتی من لین والا

مومل: سندھ دے اک رومانی قصے دا کردار

موں: وچ، اندر، ماں، میں، میتوں،

مون: مَن کے، منن

مون: چُپ، خموشی

مون سروپ: گھٹ بولن والا، جہدے مونہہ وچ زبان نہ ہووے

مون برت: چپ دا روزا

مونجھ: غم، افسوس، دکھ، اداسی، ملال

۔مونجھ مونجھاری: رنج، غم، مصیبتاں، دکھ تے مشکلاں

مونجھا: غمگین

مونجھایا: غمگین کیتا، اداس کیتا

مونجھن: (ک) مرجھاون، کملاون، اداس ہوون

مونجھی: اُداس

مونڈھا: مونہہ واہ، پھُما، مُونہہ دے بھار

مونڈ منڈانا: کئی وار بازی ہارن مگروں مچھاں داڑھی مناون دی سزا

مونس: (مذ/ع) انس رکھن والا، ساتھی، جتر، ہمدرد، دوست، یار

مونگ: مُنگ، مشہور دال

مونگ ڈالے: مونگ دلے، اوکھ پہنچائے

مُونہہ: جسم دا کھاون پیون تے بولن دا انگ

۔مُونہہ انگلاں گھتن: حیران ہوون، حیرانی نال انگلاں مونہہ وچ دیون (2) راز فاش ہوون توں

رو کن لئی مُونہہ بند کرن دا اشارا کرن
-مُونہہ اوندھے: شرمندا، نیویں پائی
- مُونہہ بوڑی: مونہہ بوڑن، ڈھیٹھ بنا کرن
-مُونہہ دا رستم: مُونہہ زبانی رستم ورگا بہادر، خالخاہ دا بہادر، شیخی خورا
-مُونہہ ڈے منہ مُونہہ وکھا، آ
-مُونہہ راتے: مُونہہ انھیرا، وڈے ویلے
-مُونہہ زورے: زوراور، شہ زور، من مرضی کرن والا، من چلا
-مُونہہ سوجھلے: سویر دا سا چدوں چہرے پچھان جا سکن
-مُونہہ موڑے کھا ماسے: ماس (گوشت) کھاون توں مُونہہ موڑلیا (محم)
مُونہہ تال مارن: نامنظور کرن، مسترد کرن
مونہیں: مُونہہ
مونہہ: مونہہ
موہ: محبت، پیار، دنیاوی محبت (2) مہر، موج
-موہ لینا: محبت وچ پھسا لین
-موہ مار: محبت دا کشتا
موہایا: موہ، محبت
موہانے: ویکھو "مہانے"
موہجھے: موہجے، لکڑ دے ٹوٹے
موہڈے: (ع۔ا) موڈھے
موہر: قطار وچ سبھ توں اگے والے پشو
موہرا: زہر، زہر مہرا
موہرک: کھیارا
موہرلا: موہر والا، سبھ توں پہلا، موہری
موہرلی: موہری توں مونث
موہری: قائد، پہل کرن والا، بانی، پہلا، ساہمنے، اگے
موہرے: اگے، ساہمنے
موہلی: موسری، دھان وچوں چاول کڈھن والا ڈنڈا

موہن: موہ لین والا
موہن ہار: موہ لین والا، محبوب
موہنڈا: (ع۔ا) ویکھو "مُونڈھا"
موہندی: موہ لیندی، کھچ لیندی، من پرچا لیندی
موہنا: موہ لین، موہون
موہنی: موہ لین والی دلفریب عورت
موہنیاں: من کھچیاں
موہوم: وہم کیتا ہویا، قیاس دا
موہون/موہن: (ک) موہ لین، مائل کرن، رجھاون، راون
موہی: موہ، محبت
موہی: موہ توں، محبت وچ پائی، رجھائی
موہے: میرے
موہیال: پوتر، پنڈت
موہیاں: محبت وچ لئیا
موہیں: مینوں موہ لیا سو
موہیں: مُونہہ
موئی: مری ہوئی، مرن والی
موئے: مرے ہوئے
موئے نوں: جو مرن نیڑے ہووے اوہنوں، مرے ہوئے نوں
موئے: وال (موہ)، کسے تھاں دے وال
موئے: رب کرے توں مرجاویں، مرن جوگے
مویاں: مرے ہوئے لوکاں
مویز: کشش، منقا
مو-لسیا: موسیٰ، اغلام بازی کرواون دا عادی
مویم: میں مر گئی
مویوسی: مر گئی
مہہ: میں (ناتک)
مہہ: چن، ماہ
-مہہ پارہ: چن دا ٹوٹا، بہت خوبصورت
مہا/مہاں: بہت وڈا، عظیم
مہاجن: وڈے لوک (مہا+جن) ہندو سیٹھ

مہار: اونٹھ دی واگ
مہاراج: وڈے راج والا' وڈا
مہاریاں: مرضی تے چلن والیاں
مہاڑ: رخ' سمت' مہار' جُھکا
مہاڑی: بوہے دی چگاٹھ
مہاستی: راستی دی راہ اُتے قربانی دیون والی عورت' پُوجا جوگ دیو (2) وڈے ست والا
مہاں: ماہ' مہینے
مہاں بلی: شاہ زور' طاقت ور' زبردست
مہانگے: مہنگے' مہنگا
مہاتا/مہاتی: ملاح' کشتی کھیون والا
مہانے: ملاح
مہانیاں: ملاحاں دیاں بیویاں
مہاوت: ہاتھی چلاون والا
مہاون: (ک) گواون' برباد کرن' تباہ کرن
مہاء: لٹا' گواء
مہانتا: دو دریاواں دا سنگم
مہاین: مارن
مہانا: ملاح' کشتی کھیوں والا
مہت: وڈا' عظیم' طاقتور' مہان
مہتاب: ماہتاب' چن (2) چانن
مہتر: (ف) مہ+تر' بہتر' اچیرا' ودھیا' وڈا سردار وغیرا' قوم دا سردار (2) جمادار' چُوڑھا
مہتے: زمیندار دے محرر' منشی' پٹواری
مہتمیں: (غ۔ا) مستمیں' مٹھیاں
مہجہ: جان' روح' نچوڑ
مہجور: ہجر وچ' دور' دور کیتا ہویا
مہجوری: دوری' ہٹنا' رہ جاون دی حالت
مہد: ماں دی گود
مہر: آس' رحم' محبت' مہربانی' کرم
۔مہر محابا: مہر محبت
۔مہر منظور ہوئے: جہناں اُتے پیر دی مہر ہوئے (اوہناں لئی فقیری سوکھی اے/وا)

مہر: سردار' چودھری' رئیس
مہر: سورج
مُہر: موہر' سونے دا سِکا
مہراجہ: مہاراجے
مہرانہ: حق مہر
مہراں: اشرفیاں' سونے دے سکے
مہرائی: مہر دا کم' وڈیائی' عزت'
مہوا: مور
مہروں: مہر نال' مہربانی نال
مہرہ: مقابلا (2) ڈولی چکن والا کی
مہری: سوانی' زنانی' بیگم' ملکا' رانی' مہر توں مونث (2) مہر کرن والا (3) مرزے دی ماں
مہریٹیاں: مہریاں دھیاں' مہرزادیاں
مہریں: مہر اُتے' مہر نال
مہریں: مہراں نال' سونے دے سکیاں نال' مہراں' سونے دے سکے
مہکار: مہک' واشنا
مہکن: (ک) خشبو کھلرن' معطر ہوون
مہل: (غ۔ا) محل
مہم: (مث/ع) وڈا کم' اوکھا کم' معرکا
مہما: تعریف' آدر
مہمان: پروہنا (2) جوائی
مہمے: مہم توں
مہمیز: (فا) کنڈا (2) سواری دی اڈی نال لگا کنڈا جو گھوڑے لئی چابک دا کم دیندا اے
مہنت: (سنس) درویش' جوگی' خنگاہ دا سردار
مہنجا: میرا' منجھا (سندھی)
مہنگ: مہنگاپن' مہنگے ہوون دی حالت
مہنا: طعنا
مہنوں سٹروں: مہنے تے سٹھاں توں' طنز طعنے توں
مہنے: طعنے
مہورت: نیک ویلا' مبارک ویلا' کسے کم چھوہن

لئی چنگے ویلے دی چون

مہوس: لالچی، حرصی (2) کیمیا دا فن جانن والا

مہوش: مہ - وش، چن مکھ، سوہنا

مہوں: (غ ا) مونہہ

مہیں: میں ای

مہیب: (ع) خوفناک، خطرناک، ڈراونا

مہیش: ہندوواں دا اک دیوتا، فنا دا دیوتا

مہیلا: موہیال (2) ثابت پکے مانہہ

مہیلیاں دے ارتھ: موہیالاں دے مال ڈنگر جنہاں نوں کوئی کجھ نہیں آکھدا سی

مہیم: مہم (جمع: مہماں)

مہیں: مجھاں (2) مال اسباب، اموال

مہیں: میں ہی، میرے، مینوں

مہین: باریک، پتلا

مہین: ٹولا، گروہ، سنگت

مہیندا: مہیں دا، مجھاں دا (چاک)

مہیندی: موہندی

مہینوال: مجھاں چارن والا، نوکراں دا دروغا جو مال ڈنگر دا ذمے وار ہووے، (2) سوہنی دے عاشق دا اپ-ناں

مہیل: خلاء

مئی: ماں، مائی

مے: شراب

مے: مے، شراب، دارو

—مے نوش: شرابی، شراب پیون والا

میاں: بزرگ، خط چٹھی لکھن والا ملاں، مالک، خاوند

میاں جاجا: چاچا جی، وڈیرے نوں بلاون دا بول

میان: نیام، تلوار دا خول (2) اندر (3) نفس مضمون، موضوع، وِشا (4) فقیر دی جھولی

میانجا: میانہ، وچکارلا، شریف

میا نکوں: (ک) بلی دا بولن

میانوں: میاں توں (میان: تلوار رکھن والا خول)

(2) وچکاروں

میانہ: وچکارلا، درمیانہ، مناسب

میانی: میان

میپہ: پیالا، ماپن والی شے، اناج ماپن دا بھانڈا

میت: (ی-ت) متر، دوست، سجن

میت: (ی-یت) لاش، لوتھ

میتا: (ی-تا) اے میت، مترا

میتاں: میت، لاش، لوتھ

میتی: میت، سجن، متر

میتھوں بھنا: میرے کولوں بھج کے

میتھے: (میں + تھے) میرے کول

میتھیں: میرے تھیں، میرے کولوں، میرے تھوں

میٹ: (ی-ٹ) گُوٹ، بند کر (اکھاں) میٹن توں امر تے حاصل مصدر

میٹن: (ک) ڈوٹن، بند کرن (اکھاں مٹھ وغیرا)

میٹی مُٹھ: مٹھی بند کر کے، گناہ ظاہر ہوئے بنا

میٹی مٹھ لنگھاتا: چپ چپیتے وقت گزارن

میٹے: بند کیتے (2) مٹاوے بند کرے، دور کرے

میثاق: وعدا، سمجھوتا، معاہدا (روز میثاق/یوم

میثاق: وعدے دا دن جدوں روحاں نے رب اگے منیا کہ توں ساڈا رب ایں)

میثاقوں: میثاق توں، میثاق والے دن توں، روز ازل توں

میجھ بٹاکی: مجی چربی نوں توڑ کے کھاون

میچن: (ے جزم) ماپن، ناپن، مِنن، میچالین

میچن: (ی-جزم) بند کرن، میٹن، کوٹن

میخ: کِل، وھرا، کنڈا (جمع: میخاں)

میخانہ: شراب گھر

میدان: (ف/فا) پدھری تھاں، لڑائی لڑن یاں کھیڈن دی تھاں

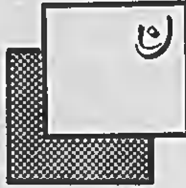
—میدان دینا: کسے نوں اگے ودھن دا موقع دیون، دوجے نوں جتن دا موقع دیون

—میدان کر: پدھرا کر، ہموار کر

-میدان نشور: حشر دیہاڑے
میدنی: (ی دنی) میدو' زیارت نوں جاون والا قافلا
میدنی: میدے دی مٹھیائی
میڈے: میڈے' میرے
میر: (ی-ر) سردار' اگیرا
میر: پہلا
میرخاں: صاحباں دے بھرا دا ناں
-میرزادی: سید زادی (2) مراسن
-میر کرن تھیں جھکدے: پہل کرن توں جھکدے
میراث: وراثت' ورثا
میراں: میر میراں' محی الدین عبدالقادر جیلانی ہوراں دا لقب
میراں میراں: میر میراں' سرداراں دا سردار' دیکھو "میراں"
میرو: (ے-رو) میرا
میری: (ی-ری) سرداری' بڈی' کھیڈ وچ پہلے نمبر اُتے آون والا (دُوجے نمبر والا دولی یاں دوگی اکھواندا اے)
میرے باب: میرے بارے
میرن: گھیو یاں تیل نوں گرم کر کے اوہدی جھک مارن
میڑھے: خوشحال' وسدا' شاداب
میزان: ترکڑی' برابر
میسا: میسنا' چپ کر کے کم کرن والا
میسر: (مُ-یس-سر) دستیاب' حاصل
میش: (مِس) بھیڈ' بھیڈ
میشا/میشہ: گاں مجھ دا کمایا چمڑا
میشک: جھک' زیور دھون والا صابن دا رلا
میعاد: متھی مدت' مقرر ویلا
میقات: ویلا یاں وعدے دی تھاں (2) مکہ توں دور خاص تھاواں جتھے اپڑ کے حاجی احرام بنھ لیندے نیں (3) کوہ طور دی چوٹی جتھے جا کے حضرت موسیٰ رب نال کلام کردے سن
میکوں: مینوں
میکھاں: میخ' کِل' ٹانکے
میکھلا: برہم چاریہ دی علامت' اک رسّی
میگھ: بدل' بارش
میگھو: ویکھو "میگھ"
میل: (ے-ل) ویاہ اُتے آئیاں عورتاں
-میل کٹنبہ: اپنے جانجی رشتے دار
میل: طبیعت دا رجحان' گناہ دی رغبت
میل: کٹھا کر' جوڑ کے' ملا کے' جمع کر
-میل لیاون: کٹھے کر کے لیاون
میل: گندگی
میلا/میلہ: (ے-لا) میل توں' تہوار جتھے بُہت سارے لوک کٹھے ہوون (2) ملاپ' میل
-میلا تھیندا: ملاپ ہوندا
میلا: وفد (دمورد)
میلدا: ملاوندا
میلڑا: (ے-لڑا) میلا' ملاقات' ملن دی تھاں
میلڑا: (مَیل-ڑا) میلا' گندا
میلم: (ے-لم) مینوں ملے
میلن (ک): ملاون' ملاقات کراون (2) جوڑن گنڈھن (رسی)' کھیہن کراون' چوون' جفتی کراون' نسل کشی کراون' گاں مجھ نوں چوون لئی امادا کرن
میلہارا: ملاون والا
میلی: (ے-لی) ملائی
میلی: گندی
-میلی اکھیں ویکھے: بُری نظر نال ویکھے
میلے: (ے-لے) ملاوے (2) ملاپ' ملاقات
میلیاں: (ے-لِ-آں) ملائیاں
میلھن: (ک) سپ ورگی مستانی چال چلن' نخرے نال ٹرن
میم: مُراد محمدؐ
-میم حجاز: رسول کریمؐ

-میم دے اوہلے: محمدؐ دے اوہلے' رسول کریم دے روپ وچ (رب دا آون)
-میم موقوف: "میم" دا اکھر ختم کرن (مرد وچوں "م" مکا دیون تاں باقی "رد" رہ جاندا اے)
میموں: مبارک' بھاگوان' نیک بخت
میں: وچ
میں: اپنا آپ' اناء
-میں پر: میرے اُتے
-میں سر: میرے سر اُتے (خف)
-میں سرورتی: میرے سرورتی' میرے اُتے بتی
-میں سنگ: میرے نال' مینوں (خف)
-میں کنے: میرے کول (پُل)
-میں وانگ: میرے ورگے (خف)
-میں وچ ساری عمرڑ میں ساری عمر وچ (غز)
-میں ول: میرے ول
مین: (سن) مچھی (2) اسمان دا یارھواں برج (3) فال شگون
مینا: مین' مچھی (نانک)
مینا: لالھی' مشہور پنچھی
-مینا توتا: توتا مینا' سوہنا بولن والے دو پنچھی (مراد اے اپنی میں تے اُچے بول/ ملھا)
مینا: (ی نا/فا) شیشا (2) کیمیا (3) شفاف پتھر
مینا بازار: ا یہیا بازار جتھے دا ودھیرا بندوبست عورتاں دے ہتھ ہووے
مینڈ بھجک: ڈڈو کھادا سپ
مینڈھی: میڈھی' کھ والاں نوں وٹ کے بنائی گت' نکی جہی گُت
میڑھیں: (غ.ا) مینے
مینگلے: ناری مخلوق' جن وغیرا
مینکھا: میکھلا' مینہ' بدل
مینہ: بارش
مینہاں: مینہ دی جمع' بارش

میںنڑھیں: (غ.ا) ویکھو مینے
میتوسے: ساوے' میووے' ماوے
مینی: نکے سنگاں والی
میو: مچھیرا' ملاح
میوا: میوہ' پھل
میوں: (ک) ساون' ماون
میونی: مچھیرن
میوہ: پھل' بتا' تیجا' ثمر
میوے بھریا: پھل دار
میوے: ساوے' پوری آوے
میڈیاں: (غ.ا) میڈھیاں
مینے: مینے

ن: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 47 واں اکھر بعض وار لفظاں دے شروع وچ لگ کے اوہناں وچ نفی دے معنے پیدا کردا اے. (گرمکھی متبادل نا ਨ) جہناں لفظاں وچ ایہہ اک وار ورتیا جاوے عام کر کے اوس لفظ وچ دُوجی تھاں مصنوعی غنے دی اواز پیدا ہو جاندی اے مثال وجوں دنیا (دنیاں) ٹھُونا (ٹھونہاں) وغیرا. ب تے پ توں پہلاں آوے تاں ایہدی اواز "م" نال بدل جاندی اے جویں کہ انب' کنبنی' تے جھونپڑی وغیرا
ن: نہ' نہیں (نانک/بف)
نا: نہ' سابقے (اگاڑ) دے طور تے ورتیندا اے.
نالائق: جو لائق نہ ہووے وغیرا
نااہل: ناجوگ
نابر: (نز) باغی' نہ کرن والا' انکاری

نابری: (مث) بغاوت، حکم منع توں انکار
نابود: (فا) مُک گیا، ان ہونا ہویا، نہ ہویا
نابینا: (فا) جو بِینا یعنی ویکھن جوگ نہ ہووے، انھا (و.ر: نابینے/باہو)
ناپ: ناپن توں امر تے حاصل مصدر
ناپ: ناک
ناپن: (ک) مِنن، ماپن
ناپید: نہ لبھن والا، نایاب، ان ہوند
ناتا: تعلق، سنبندھ، دھاگا، ناطہ ("ناطہ" غلط املاء اے کیوں جو ایہ ہندی لفظ اے تے ہندی وچ "ط" نہیں ہوندا)
ناتاناں: (غ.ا) ویکھو "نتانا"
ناتے: نہاتے، غسل کیتا (باہو)
ناتے داراں: رشتے داراں
ناتھ: (ہند) مالک، مرشد، گرو، اللہ
ناتھ بھبھوت: بھبھوت ملیا جوگی
ناٹھی: نس جاون والا، پروہنا، مہمان
ناچاق: لِسا، بیمار، روگی
ناچت: نچن، نچدا
ناچے: نچے
ناچیز: ناچیز، فدوی
ناحق: جو حق نہ ہووے اوہدا، دو جیکی دا
ناخدا: ملاح، مہانا
ناخن: نہوں، انگلاں دے سرے دیاں باہر نکیاں ہڈیاں
ناخوب: بھیڑا، بُرا، بد، جو چنگا نہ ہووے، جو بہتر نہ ہووے (و.ر: ناخوبوں/غز)
ناخون: ناخن، نہوں
ناد: جوگی یاں سادھو دا وجاون والا سنکھ
—ناد انہت: ویکھو "انہد"
نادار: غریب، لچار، جس کول کجھ نہ ہووے
ناداری: غریبی، مفلسی
نادر: (عر) انوکھا، گھٹ لبھن والا

نادم: (عر) شرمندا
نادِعو شاہ: ہمایوں بادشاہ دے زمانے دا اک سنیارا جو اپنے دھن دولت پاروں بڑا مغرور تے لوکاں دی بے آدری کرن والا سی
نار: (عر) اگ
نار جہنم: جنہم دی اگ (ہا)
نار عذاب: اگ دا عذاب (غز)
نار مجازی: مجازی اگ، عام اگ، چُلھے دی اگ (جو عشق دی اگ توں نرم ہوندی اے)
نار: عورت، ناری
نارائن: سنسکرت دا اک جیوتشی (2) پانی توں اُبھرن والی مخلوق (سنسکرت وچ پانی نوں "نار" دی آکھدے نیں)
نارنج: سنگترا، نارنگی (و.ر: نارنجاں/ محم، نارنجوں/ غز)
ناروں: نار توں، اگ توں
ناروا: جہڑا "روا" نہ ہووے، نامُناسب، ناجائز
ناری: (عر) نار، اگ، اگ نال تعلق رکھدا (2) (ہ) عورت، سوانی
نارے: نار، اگ (غز)
نارین: اِک راگ
ناریاں: ناری دی جمع، نار والے، جنتی (احمد)
نارین: ناراں، عورتاں
ناڑ: (مث) نالی، رگ، گلا (مذ) نڑا، کانا، نبض
ناڑیں: ناڑاں، رگاں، نیلیاں رگاں
ناز: (مذ/ فا) نخرا، مان
—ناز نینی: نازاں پلی
ناز وراں: نازک والے
نازاں: ناز دی جمع، نزاکت، ناز ہوون
نازک: کچا، کولا، جھیتی ٹٹن والا
نازل: اترن، تھمن، اتریا ہویا، لتھا
نازو: ناز والیاں
ناس: خراب، ستیا ناس، تباہ برباد، ختم، نشٹ (2)

نک دی موری

ناساز: خراب، نادرست، غلط، روگی، بیمار

ناسخ: لکھن والا، نیست کرن والا، ردن والا

ناسوت: جسمی جہان، ایہہ دُنیا

ناسور: اجیہا پھٹ جو سدا وگدا رہوے، نہ درست ہوون والا زخم، کینسر

ناسی: ذکر عبادت نہ کرن والا، ناستک (2) بُھلن ہار (3) ناس ہوون والا

ناسے: نسے، دوڑے، بجھے

ناسیں: ناساں وچ، نک وچ

ناشاد: ناخش

ناصح: نصیحت کرن والا

ناصحا: اے ناصح، نصیحت کرن والا

ناصر: مددگار

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناطق: بولن والا، گل کرن والا

ناطقہ: بولن شکتی، گل کرن دی سُرت

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناظر: ویکھنہار

ناف: وچکار (2) دُھنی

نافذ: لاگو، کسے حکم دا پرچلت ہوون

نافرجام: بد اصل، بد انجام

نافرمان: گل نہ منن والا (2) گُل نافرمان، اک پُھل دا ناں

نافہ: ہرن دی ناف (دی کستوری)

ناقص: نقص والا، عیباں والا، گھاٹاں والا، عیبی

ناقوت: قیمت ہنا، کمزور، طاقت

ناقہ: اوٹھنی، ڈاچی

ناقیاندی: ناقیاں دی، ویکھو "ناقہ"

ناکہ: نکا، سرا

ناکھ: ناشپاتی، (جمع: ناکھاں)

ناگ: (نر) سپ

—ناگ برابر: ناگ ورگے، ناگ وانگوں

وڈھن آون والے

—ناگ بید: جوگیاں والک دوالے دا کالا رسا

—ناگ دون: اک پہاڑی بُوٹی جو سپ لڑے دے علاج وچ کم آوندی اے

—ناگ لتاڑنے: ناگ نوں پیراں ہیٹھ مدھن

ناگھ تے ناپارہ: ریگستانی زمین دیاں قسماں

ناگر: سوہنا، نازک، سُندر (2) نگر دا، شہری، ہُشیار (3) ناگر موتھا

ناگر ویل: سبھ توں ودھیا قسم دی پان دی ویل (نازک اندام سوانی)

نال: مع، ساتھ، نیڑے، نزدیک، نیڑلا، قریبی، کوانڈھی، وچ (ان ارتھاں وچ ایہہ سمبندھ سُچک حرف نیں)

—نال اشارت ٹکڑے کیتا: اشارے نال ٹوٹے کیتا (شق القمر دے معجزے ول اشارا اے)

—نال امر دے: (رب دے) حکم نال

—نال ایمانے ماریں: ایمان دی حالت وچ جان لویں

—نال لئی شہزادے: شہزادے نوں نال لے کے (محمد)

نال: ناڑ، رگ

نال نکھسنا: نبض رک جاون، موت دی علامت ظاہر ہوون

نالا: ناڑا، ازار بند (2) اوہ نال جو بال جمن مگروں کٹ دیندے نیں

نالش: فریاد، شکایت، دہائی

نالے: ناڑے، رسے

نالے: نال، (2) فریاداں

نام: ناں، رب دا ناں یاں ذکر، چنگی شہرت، نیک نامی

—نام وری: ناموری، مشہور، شہرت، نامنا

نامحرم: جو محرم نہ ہووے، ان جان، جس توں پردا کیتا جاوے، بھرا، پُتر، پیو تے خاوند نوں چھڈ کے باقی ہر اِک

نامرادی: بد قسمتی' مراد پوری نہ ہوون

نامردانے: نامرد' بزدل

نامش: (ف) اوہدا ناں

نامن: (ک) ناں لین' ذکر کرن' تعریف کرن

نامور: نام ور' مشہور' جانیا پچھانیا

ناموس: عزت

نامہ: خط' پتر' چٹھی' دستاویز

نامی: نامور' مشہور

نامے: نامہ توں (نامہ: خط' پتر' چٹھی' کسے قسم دی دستاویز

نامید: ناامید' بے آس

نامیدی: ناامیدی' بے آسی

ناں: اسم' نام' بندے دا سیہان (لفظ)

—ناں گمیاں وا: جناں دا ناں نشان گم گیا ہووے (عورت دی گالہ)

نان: ناں (گل) (2) میدے دی خمیری روٹی

ناں: (غلط املا) نہ' نہیں (ناں دی املاء Name تے اثبات لئی اے' نفی لئی "نہ" لکھنا چاہیدا اے)

نانک: نانکے' ماں ولوں رشتے دار (2) بابا گرو نانک

—نانک واوک: نانکے وادکے

نانکا: اے نانک (بلاون بول) (2) نانکیاں نال تعلق رکھن والا

نانگ: (ناں - گ) ناگ' سپ

—نانگ لٹاں دے: زلفاں دے ناگ (لفظ)

نانگن: ناگنی' ناگن' سپنی

نانگیں: نانگ دی جمع' سپ' ناگ

نان وائی: نانبائی' نان بناون والا' تندورچی (جمع نانوائیاں/ عمم)

نانوں: (غ-ا) ناؤں

نانوے: (غ-ا) ناویں' ناما' خط' دستاویز

نانہہ: نہیں' نہ

ناواں: ناں (2) رقم' روپے پیسے

ناواں لاون: بدنامی ہوون' تہمت لاون

ناوک: (مذ/فا) لوہے دے پھل والا ہلکا تیر جو ہلکا ہوون پاروں تیز رفتار ہوندا اے

ناول: نواں' تازا' سجرا

ناہ: نہ' نہیں

ناہا: نہیں سی

—ناہا لنندا چڑھدا: جدوں لنندا چڑھدا نہیں سی' یعنی روز ازل' آد

ناہب: بیہے دی وچکارلی لکڑ

ناہر: بگھیاڑ (2) شیر

ناہری: بگھیاڑنی' شیرنی' بگھیاڑنی یاں شیرنی وانگوں ظالم

ناہڑ: ویکھو "ناہر"

ناہست: (فا) عدم وجود ان ہوند

ناہنجار: بدذات' بے ہجا

ناہو: نماؤ

ناہی: منع کرن والا' ٹھاکن والا' نہیں

ناہید: زہرا سیارے دا دوجا ناں. ویکھو "زہرہ"

ناہیں: نہیں

ناہیوں: ناوجود' نیستی

ناء: نہ' نہیں

ناؤ: کشتی' بیڑی (2) ناں (نانک)

ناؤں: ناں

نایاب: نادر' نہ ملن والا

نبات: مصری (2) نباتات' بوٹے' رکھ

نباتات: ہریاول' سبزا' اگن والیاں چیزاں

نباہوں: نبھاون والا' نبھاؤ

نباہے: نبھاوے

نبڑن: (ک) مکن' ختم ہوون' باقی نہ رہون' فیصلا ہوون' نجھن

نبڑے: مکے' نبیڑے گئے

نیوروں: نابوروں' ویکھو "نابود"

نیودے: نابود' نہ ہوون' مکن' ختم ہوون' ان ہوند

نبول: نہ بول' (نبولے: نہ بولے)

نبہ: دوہترا' دِھی دا پُتر

نبیڑا: (ن-بے ڑا/مذ) نبڑاؤ' مُکاؤ' کم مکن

نبیڑن: (ک) مُکاون' ختم کرن' مار دیون

نبھ: اکاش' اسمان

نبھاگا: (ن-بھاگا) بدقسمت

نبھانودیاں: (غ ا) نبھاوندیاں

نبھاہن بھاری: نبھاون اوکھا اے

نبھاہندا: نبھاوندا' منزل تیک اپڑاوندا

نبھت: (ن-بھت) نامعلوم

نبھرائی: (ن-بھرائی)جِہدا بھرا کوئی نہیں

نبھن: گزرن' نبھائے جاون' وسر ہوون' توڑ چڑھن' پُورا ہوون

نبھیدیں: نبھاندی

نبھیوسے: نبھائی

نپ: پھڑ

نپاواں: نہ پاواں' نہ حاصل کراں

نپاوے: نہ ڈولے' نہ لبھی

نپایا: نہ پایا

نپایم: میں نہیں پایا' میں نہیں حاصل کیتا

نپرن: (ک) نپیڑن' گُھٹن' دلن' ہتھ نال بھیون

نپٹ چنگھا: گاں مجھ دے تھناں توں دُدھ چنگھ لین والا سپ

نپٹ سکھیلڑے: مکمل ارام دہ

نپٹن: (ک) نبڑن' نجھن' ہکن' ختم ہوون

نپتی: پلی ہوئی' پروردا

نپجن: (ک) گھٹن' دبن' دھن' بھیون' نچوڑن' دبوچن' دفن کرن' دبن

نپوڑن: (ک) پھڑن' گرفتار کرن

نپیر: پھڑ' پھڑکے

نپیرنا: شکنجا' تیل کڈھن والا آلا

نپیڑن: (ک) دبن' گھٹن' بھیون' بدھن' نچوڑن' رس کڈھن' پیڑن

نپیندا: چیندا' پھڑدا

نپیوے: نپے' پھڑے

نت: سدا' ہمیشا

نت شہو: شر دا اندیشا

نتارن: نچوڑن' نتھارن' ترل دے اُتوں لاہون

نتانا: ماڑا' لسا' وچارا' کمزور' ترانا' بے راکھی (مش: نتانی)

نترانا: نتانا' کمزور

نترن: (ک) نتھرن' صاف ہوون' میل دا تھلے بیٹھن

نتوڑ: نہ تور (غ)

نتیوے: نیت لئے

نتھ: نک دا زیور

نتھ وچ ہوون: وس' قابو وچ ہوون

نتھاواں: جِہدا کوئی ٹھکانا نہ ہووے' بے گھر (2) لامکاں' جو تھاں دا پابند نہ ہووے یعنی رب

نتھادیں: نتھاواں' بے ٹھکانا

نتھرن: (ک) نترن' میل تھلے بیٹھن' صاف ہوون

نتھلی: نکی نتھ' نتھنی جو سہاگ دی علامت سمجھی جاندی سی)

نتھن: (ک) نتھ پاون' نکیل' وس کرن' نتھی کرن' نال لاون' نف کرن

نتھور: بھلتر' لکڑ دا چُبھ گیا ہویا باریک ٹوٹا' ناسور' ٹھیک نہ ہوون والا پھٹ

نٹ: (مذ) تماشا وکھاون والا' بازی گر

نٹ کلیان: اِک راگ دا ناں

نٹن نٹن: (ک) نکرن' نہ کرن' نامنظور کرن (2) نٹاں والا کم کرن' تماشا وکھاون

نٹنی: (مش) نٹ عورت' ناچ کرن والی' بیکھنی

نٹھ: نٹھن توں امر تے حاصلِ مصدر

رنٹھ: زمین اُتے کھلر کے بیٹھن' چٹھ بجار بیٹھ ع

نٹھن: (ک) نسن' دوڑن' بھجن
نٹھن: (ک) نٹھ کے بہون' ارام نال بہون
نٹھی: نسی
نٹھے: نسے' دوڑے' بھجے
نثارہ: (ع) قربان' فدا
نج: ذات' ذاتی
نج: افسوس دا بول' نہیں' شالا انج نہ ہوندا
نجابت: نجیب لہو ہوون' خاندانی ہوون (2) پنجابی زبان دا اک شاعر
نجات: چھٹکارا' رہائی' غلامی' بخشش (ورنہ نجاتوں) (آس نجاتوں' نجات دی آس توں/فر)
نجارہ: ترکھان' لکڑ دا کم کرن والا
نجاست: گندگی' ناپاکی
نجانمۂ: (غ۔ا) نہ جان' نہ جاون (فر)
نجائیں: نہ جائیں' نہ جاویں نہ جا
نجباء: نجیب دی جمع' شریف' بھلے مانس (ا)
نجٹھن: (ک) نبیڑن' جھلن' مقابلا کرن' پورا کرن
نجس: ناپاک' پلیت
نجم: تارا
(کتاب نجم' نجم الدین ابو الحسن علی بن داؤد اک حنفی فقیہہ)
نجم نساء: نجم النساء
نجیب: خاندانی' چنگی اصل دا
نجیک: نزدیک' نیڑے کول
نجھن کار: ڈنڈ' ککار' رولا
نچ: نچن توں امر تے حاصل مصدر
نچاؤ: نچاون والا
نچائیاں: نچائی آں (ملما) نچاون دا کم کیتا
نچت: نچنت' دیکھو
نچڑن: (نچ۔ڑن/ک) چلن' قطرا قطرا کر کے کن' چوون' عرق یاں رس نچوڑیا جاون' نکلن
نچلا: ارام' نال سکون نال
نچلے: نہ چلے (فر)
نچنت: بے وہم' بے فکر' سکون نال (نہ چنت)
نچند: نچنت' بے فکر (بف)
نچندھڑے: نہ چندھن والے' روشن
نچن: (ک) ناچ کرن' رقص کرن
نچوہن: نچوڑن' قطرا قطرا ٹپکاون
نچوہیں گیاں: نچوڑیاں جاون گیاں' چوپیاں جاون گیاں
نچیزے: ناچیز' فدوی
نچھ: جلوہن' نزلے یاں کسے اڑیکے پاروں نک تے مونہ وچوں ہوا دا اواز نال نکلن (2) تنگ کرن والا بندا
نچھکا: یتیم' ممٹر
نچھن: (ک) نچھ مارن (مث) اک کوئی جمنوں سکھن نال نچھ آوندی اے
نحس: بد شگن' منحوس
نحق: ناحق' غلط' کفر
نحل: شہت دی مکھی (2) ہدیا' مفت دتی شے' ونڈ' فرقا
نحن اقرب: "نحن اقرب الیہ من حبل الورید" (اسیں انسان دی شہ رگ توں وی چوکھے نیڑے آں ——— القرآن)
نحن قسمنا: اساں(تہاڈے وچکار معیشت دی) ونڈ پائی اے
نحو: ویاکرن (گریمر) دی اوہ ونڈ جو لفظاں دے جوڑ میل نال بحث کردی اے
نحوست: منحوس ہونا
نحوستاں: نحوست' منحوس
نحوی: گریمر نال تعلق رکھدا
نحیف: کمزور' لچار
نخ: نہوں (2) کچا ریشم
نخاس: پشو منڈی
-نخاس چوڑ ہوون: میلا اجڑ جاون' بے رونقی ہوون

نخچیر: شکار
نخشب: (نخ-شب) عراق دا اِک شہر
نخصمی: جِدا خصم (مالک) نہ ہووے
نخل: (مذ/ع) رُکھ' کھجی دا رُکھ
نخون: نہوں' ناخن
ند: ندی' دریا
ندا: (مث/ع) آواز
ندارد: غیر حاضر' خالی' کورا' کوئی نہیں
ندامت: شرمندگی
ندان: نادان' ایانا' ناسمجھ
نداون: (ک) فصل وچوں بُوٹیاں اکھاڑن' نلائی کرن
ندائیاں: ندا توں' اواز' سدا' ندا
ندائیں: ندا' اواز' صدا' سدا' بلاوا
ندر: نظر' دیکھن' نظر کرم (نانک)
ندول: کانگڑا وِچ بیاس دریا کنڈھے کٹور راجپوتاں دی پرانی راجدھانی
ندری: ندر' نظر کرم
ندسے: (ن-دِس) نہ دِسے
ندوسا: بے دوش' بے گناہ
ندیکھے: نہ دیکھے' نہیں دیکھے
ندینْدے: نہ دیندے
ندھرا: (ن+دھرا) جو کسے دھِر دا نہ ہووے' ناقابل
نڈر: بے خوف' اَن جھک' نہ ڈرن والا
نڈھا: مُنڈا' جوان' ایانا
نڈھڑے: نڈھے' جوان' نکی عمر دے' ایانے
نڈھی: کڑی' نڈھا توں مونث' جوان کڑی
ننڈھی: نڈھی' نکی عمر دی' بالڑی (لف)
نڈھے: مُنڈے' نوجوان
نڈِھیاں: نہ ڈِٹھیاں' نہ ویکھیاں
نڈھیپا: نڈھے پُن دی عُمر' مُنڈھپا' لڑکپن (Teen age) (ویکھو نڈھیپ)

نذر: نذرانا' ڈھوآ' عقیدت یاں ڈر پاروں دِتا جاون والا تحفا
-نذر لگان: نذر کرن (متیل)
-نذر گزارن: سیوا وِچ پیش کرن
نذرانہ: نذر' خراج
نر: (مذ) مرد' مذکر' بہادر' دلیر' بندا' آدمی
نرا: خالی' محض' صرف
نراس: نر-آس' نا اُمیدی
-نراس دی راس: نا اُمیدی دی راس (بوٹی)
نراسا: نراس' بے آس' نا امید' بے لالچ
نراسن: (ک) نراس ہوون' نا امید ہوون
نراسی: نراس توں' نا امیدی وچ
نراسے: نراس' نا امید' بے آس' نا امیدی وچ
نراشا: ویکھو "نراسا"
نرالا: (مذ) انوکھا' عجیب' اچرج' وکھرا
نراں: نر توں جمع
نران: ناشتا
نراون: (ک) نرائی کرن' گوڈی کرن' فصل وچوں جڑی بُوٹیاں کڈھن
نرائن: ربّ' خدا (خف)
نربان پد: نروان مکتی' جیدوں دنیا دی ہر اچھیا مک جاوے
نر بندھن: بِنا بندھن' سارے جوڑاں ساکاں توں ازاد
نربھو: نڈر' بے خوف (نانک)
نرت: سج پن' آہستگی
نرخ: (فا) بھاء' مُل' ریٹ
نرد: بازی' جواء' جواء کھیڈن دے داٹے' گوٹ یاں گاٹیاں
نرداں: نرد دی جمع' جواء کھیڈ لئی ہر قسم دیاں گاٹیاں تے داٹے
نردھن: غریب (نر+دھن) جس کول دولت نہ

ہووے

نرڑن: (ک) جکڑن، بنھن، دو ڈنگراں نوں اکو رسے نال بنھن

نرک: دوزخ (نرکوں: نرک توں)

نرکھیں: نہ رکھیں

نرگ: دوزخ

نرگس: اک پھُل دا ناں، اک شہزادے دا ناں جو چھپڑ دے پانی وچ اپنا عکس ویکھ کے اپنے آپ اُتے عاشق ہو گیا سی تے اوتھے ای جان دے دتی۔ جتھے اوہ مویا سی اوتھے اِک بُوٹا تے پھُل آگیا۔ پھُل اکھ دی شکل دا سی (یونانی دیو مالا)

نرگن: بنا صفتاں دے، برہمن، رب دا غیر شخصی روپ

نرلج: بے لج، بے شرم

نرلی: نرالی، وکھری، عجیب (ہا)

نرم: نازک، کولا، سخت دا اُلٹ، پولا

نرماون: (ک) نرم کرن، غصا یاں ضد دور کروا دیون

نرمائل: نرمل، دنیاوی آلائش توں پاک

نرمل: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک) صاف باطن، سادھو

نرمل: نرما، نیلی رُوں دی اک قسم (خف) نرم، نازک، کولے

نرملتری: ویکھو "نرمل"

نرنجن: دنیاوی آلائش توں پاک، نرمل (نانک) رب خدا

نرنے: خالی، سکھنا

نروآ: نرویا، تازا

نروار: انصاف، برابری، نکھیڑا، وکھرا، پچھان

نروارن: (ک) کھولھن، سمجھاون، نیاں کرن، فرق کرن، انصاف کرن، تمیز کرن، نکھیڑن

نرول: خالص، صاف، کھرا، کھوٹ توں پاک

نرولن: (ک) کھوٹ توں پاک کرن، نکھیڑن، کھوٹا کھرا وکھو وکھ کرن

نروئی: صحیح سالم، تندرست، (2) تازا

نرویر: نروار، انصاف

نرویری: انصاف، نروار کرن، منصف

نروئی: نرویا، تازا

نرہن: نہ رہن

نرہیاں: نہ رہی آں (مؤنث) نہ رہیاں

نر یکھن: (ک) نجھن، و یکھن، تکن

نرینہ: نر، مذکر، منڈا، مردانا جنس

نرہیا: نہ رہیا

نڑ: اندروں کھوکھلا اِک قسم دا کانا، نڑا

نڑا: نڑ

نڑن: (ک) نڑ کرن، جکڑن، بنھن

نڑی: حقے دا اوہ سرا جس پاسے مونہہ لا کے چھکدے نیں

نڑیاں: حقے دی نڑی (2) نڑ، کانا، ککڑ کانے

نزار: منندے حال، محتاج، غریب، پتلا

نزاع: (مذ/م) جھیڑا، فساد، تنازعا

نزع: موت تے زندگی دی کھچوتانی دا ویلا، مرن دا ویلا

نزول: نازل ہوون، لتھن، اُترن، نازل ہوئی شے، نزلا

-نزول کیتا: رب نے لاہیا

-نزول ہوئے: اترے

نزولوں: ریشے کارن، نزلے پاروں (عم)

نزہت: پاکیزگی

نس: سدا توں، ہمیشا (2) نسن توں امر تے حاصل مصدر (3) رات

نسار: (مث) کھوہ دی نالی جس وچ ٹنڈاں پانی سٹدیاں نیں

نساہا: (ن-ساہا) تھکیا ٹُٹیا، ساہ مُکیا، بے دم

نساء: (م) عورتاں، سوانیاں

نسب: خاندان، جد، نسل

نسبت: تعلق، رشتا، واسطا (2) منگنی

نسترن: چٹے پھلاں والا اک باغی بوٹا
نستعلیق: لکھائی دی اک قسم جس وچ لفظاں دیاں گولائیاں تے نوکاں اُتے زور دِتا جاندا اے
نسا خان: اک قوم دا ناں جِدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
نسچا: ویکھو "نہچا"
نسرو: ویکھو "نسرن"
نسرن: (ک) فصل دا سٹے کڈھن تے آون' پکا ہوون
نسرین: اک پھل دا ناں
نسکے: نہ سکے
نسکھن: سکھنے' خالی
نسل: (مث/ع) جد' اولاد
نسلے: نسل
نسناس: لنگور' باندر دی شکل والا اک داستانی جنور' چمپینزی تے بن مانس وغیرا (جمع: نسناساں)
نسنگ: (ن+ سنگ) بنا سنگے' ان جھک' نشنگ' بنا شرم جھاکے دے
نسنیئں: نسنا ایں
نسن: (ک) بھجن' دوڑن' نٹھن' فرار ہوون
نسوکڑ: نسے' نسن والے (خف)
نسوں: نہیں ساں (لا)
نسونتھا: نہیں ساں (لا)
نسہرو: نواں سجایا ہویا
نسی: نہیں سی
نسیم: نرم وگدی ہوا
نشا: نسچا' دل دا اطمینان' یقین' تسکین بھریا چرا
-نشا دواون: یقین دواون
نشابری: (مث) مشہوری
نشاط: خشی' سرور' فرحت' سواد' مستی
نشان: داغ' دھبا' (2) علامت' (3) تھوہ پتا
نشانہ: ٹیچا' متھی ہوئی شے جہنوں تیر وغیرا ماریا جاوے

نشانی: اولاد' جانشین' چیلا' وارث' نشان (جمع: نشانیاں/دا)
نشتر: چاقو' تیز دھار والی چیرا دیون والی شے
نشٹ: خراب (ہا)
نشر: (ع) کھلرن' چرچے ہوون
-نشر ہوون: ہرپاسے چرچے ہوون' مشہور ہوون' بدنامی ہوون' لیہک لگن
نشست: بیٹھن' بیٹھن دی تھاں' بیٹھک
نشنگ: مست' بے خبر' غافل' اطمینان
نشور: (ع) زندہ کرن یاں ہوون' حشر دیہاڑ مردیاں دا قبراں وچوں نکلن
نشہ: (مذ) مستی' مستی پیدا کرن والی کوئی وی شے
نشیاون: (ک) نشے وچ آون' مست ہوون یاں کرن
نشین: (فا) بیٹھن والا' بیٹھا ہویا
نص: (مث/ع) بنا شک گل' دلیل' قطعی حکم واضح تے صاف گل (قرآن مجید)
نصاب: (مذ/ع) سرمایا' مال' دستا' کسے شے دی مقرر ہوئی حد
نصاریٰ: (نصارا) عیسائی
نَصرمِن اللہ: رب ولوں امداد...
نصرت: فتح' مدد
نصف: (مذ/ع) ادھ' ادھا
نصف الیل: ادھی رات (ع)
نصفوں: نصف توں' ادھ توں
نصیب/نصیبہ: مقدر' حصا' رب ولوں مقرر' قسمت
نصیباں: مرزے دی ماں دا ناں
نصیر: رب دا اک صفاتی ناں' مدد گار
نطاقت: کمزور (ن+طاقت)
نطع: بساط' چمڑے دا وچھونا
نطفہ: (نط-فا) بی' نر دی منی جو مادا دے اندر جا کے بال بناون دا کارن بندی اے

نظارہ: درش، ویکھن دی حالت تے شے
نظارم: میں ویکھے، نظارہ کیتا
نظام: طریقہ، کم کار چلاون دا کوئی اصول یاں ڈھانچہ
نظام الدینؒ: حضرت نظام الدین اولیاء
نظم: (مث/ع) ترتیب، کوئی خاص ڈھنگ یاں بیج، لڑی، شاعری دی اوہ قسم جس وچ بحر ردیف قافیہ وغیرا دی پابندی ہووے
نظیر: مثال (2) نظر
نعامت: نعمت (عم)
نعل: گھوڑے دے پیراں نال لگے ل شکل دے لوہے، جُتی کھری
-نعل دھری وچ آتش: اگ وچ نعل نوں رکھیا (ٹونا کرن لئی/ع)
نعلین: نعل دی جمع، جُتیاں، جُتیاں دا جوڑا
نعلیناں: نعلین، جُتیاں
نعمت: رب ولوں ملی کھان ہنڈاون دی چنگی شے
نعیم: انعام وچ ملی شے، نعمت، جنت
-نعیم جناں: جنت نعیم
-نعیم دوامی: سدیوی نعمت، ایسی نعمت جو سدا لئی اے، جنت
نعیماں: نعیم، نعم، نعمتاں
نغارہ: نقارا، نگارا
نغز: انوکھا، اچرج، چنگا، بُجھارت، پہیلی
نغزک: چنگی شے، چنگا کم، نغز
نغلہ: ننگا، گل اُتے نہ کھلوون والا
نفاس: پیلا پانی، اوہ پانی جو بال جمن مگروں عورت نوں 40 دن تک آوندا رہندا اے
نفاق: (ع) پھُٹ، دوری، پاڑ
نفخ: اپھارا، ہوا، گیس، پھوکن، ہوا بھرن
نفر: (ند/ع) بندا، ملازم، غلام، نوکر، سپاہی، پیادا
-نفر قدیم: پرانا غلام، گھر دا غلام (جو کئی رازاں دا جانو ہوندا اے)

نفس: (نف-س) جان، روح
نفس: (ن-فس) ساہ، دم، جادو، ٹونا، فریب
نفس امارہ: انسان نوں بدی بدکاری والے پاسے لے جاون والا نفس
نفس لوامہ: انسان نوں بدی بدکاری توں دور کرن والا نفس
نفس مطمئنہ: انسان نوں قرآن سنت اُتے عمل کرواں والا نفس
نفس مقدس: پاک ذات، پاکیزا ذات
نفسانی: نفس والا، خد غرض
نفسی خلطہ: نفسانی خاہش، کام شکتی
نفع: فائدا، (جمع: نفعے)
نفقات: (ع) خرچے
نفوس: نفس دی جمع، بندے
نفی: نہ ہوون، وجود نہ رکھن، گھٹ کرن یاں ہوون، انکار (کرن) کسے شے دا اقرار کرن توں پہلاں انکار جویں کہ لا الہ، اپنے وجود دا انکار
نفیوں: نفی توں
نقاش: نقش کرن والا، چتر کار، مصور
نقباءن: نقیب، بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نقد: کسے شے دا مُل، روپے پیسے، پرکھ، تنقید
نقدی: روپے پیسے، نقد، (2) تنقید
نقرہ: (ع) چاندی، چاندی رنگا چٹا گھوڑا
نقرے: چٹے گھوڑے
نقش: روپ ریکھا، ٹھپا، مہر، کوئی تصویر یاں خاکا، تویت
-نقش بتاسیاں تے: پتاسے اُتے نقش، فانی (عم)
-نقش ونگار: نین نقش، شکل صورت، تصویر
نقشاں: نین نقش، شکل صورت، رنگ روپ
نقص: (ع) عیب، گھاٹ، خامی، اوناتی
نقطیوں خالی: اجیہے حرف جنہاں اُتے یاں ہیٹھ

کوئی عقطا نہیں ہوندا جویں کہ ط م ع وغیرا
نقل: اتارا' اِک تھاں توں دوجی تھاں جاوں'
لکھت نوں دیکھ کے اتارا کرن (2) سانگ
نقل: (مذ/م) شراب نال کھادی جاون والی شے
نقلی: نقل کرن والا' نقلیا' مراسی' بھنڈ
نقیب: اعلانچی' بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نک: چہرے اُتے سنگھن تے ساہ لین والا انگ جو عزت دی علامت وی سمجھیا جاندا اے
-نک توڑن: نک چڑھا کے نخرا کرن والی
-نک چڑھانا: عیب کڈھن' پسند نہ کرن' ناپسندیگی پاروں نک بھوں چڑھاون
-نک وڈھا کے: بے عزتی کرا کے
-نک گھرڑیندیں: نک رگڑدیاں
-نک نوں: عزت دی خاطر
نکارا: ناکارا' بیکار (2) انکار کرن والا
نکارے: ناکارا' کسے نہ کم دے' بیکار
نکاریاں: نکمیاں' کسے نہ کم دیاں
نکاس: نکلن دا راہ' نکلن
نکاسن: (ک): نکالن' باہر کڈھن
نکال: نکاس' نکالن توں امر تے حاصل مصدر' باہر کڈھ' نکلن دا کم' نکالا
-نکال کیتس: نکل گیا' کھسک گیا (لط)
نکالی: کڈھی
نکاون: (ک) کڈھن' نکالن' نکائی کرن
نکائی: نہ کائی' نہ کوئی' کوئی نہیں
نکتہ چین: نکتا لبھن والے' نکتا چینی کرن والے
نکتیوں خالی: دیکھو "نقطیوں خالی"
نکچھ: نہ کچھ
نکر: نہ کر
نکروا: نہ کروا
نکرما: ن+کرما' بدبخت' بدنصیب' بُری قسمت والا (مئث: نکرمن)

نکڑا: (نک-ڑا) نکا' چھوٹا
نکلن: (ک) مقابلے لئی ساہمنے آون' باہر آون' ثابت ہوون' ظاہر ہوون' ایجاد ہوون
نکلیاسے: نکلے (ج)
نکمڑے: نکمے
نکوسن: (ک) دند کڈھن
نکوئی: نیکی
نکمند: اوہ گھوڑا جس اُتے سواری نہ کیتی گئی ہووے
نکہت: خشبو' مہک
نکیاون: (ک) نکا کرن
نکیر: منکر نکیر دو فرشتیاں وچوں اِک جو قبر وچ حساب کتاب لین آون گے (2) نکیل
نکیری: نکیل
نکیل: اونٹھ یاں ہور جنور دے نک وچ پایا جاون والا چھلا جس پاروں اوہ چلاون والے دی مرضی مطابق چلدے نیں
نکیلن: نکیل پاون' نتھن' وس کرن
نکھ: کھجوری پتراں دی چٹائی
نکھ: نہوں دے پنجے' نہوں
نکھادی جائے: نہ کھادی جائے
نکھتا: نکلیا
نکھتی: نکلی
نکھتے: نکلے' دنیا تے آئے
نکھٹ: ختم' غائب' مر
نکھٹ جانا: ختم ہو جاون
نکھٹن: (ک) ختم ہوون' زور گھٹن' نبڑن
نکھٹو: نکھٹی' کجھ نہ کھٹن والا' بیکار' بے فائدا
نکھٹی: ختم ہوئی' کی
نکھٹے: (ن - کھٹے) رکے
نکھدھ: نکمند' بیکار' نکما
نکھرن: (ک) صاف ہوون' اُجلن' میل نکلن' نکھار آون' چمکن' تپن' چھجن

نکھڑن: (ک) وچھڑن، وکھرا ہوون، جُدا ہوون، نکھیڑا ہوون، کھمن ہوون
نکھڑیا: ظالم، قاتل (2) نکھڑن توں
نکھڑیندی: نکھیڑدی، وکھ کردی
نکھوڑ گیئے: مُکا گیے (وا)
نکھوڑن: (ک) نکھڑن، وکھرا کرن، انگھیڑن، نپوڑن، مکاون، ختم کرن
نکھی تپ: جوگی ورزش دا آسن، جسم دا سار بھار ہتھ تے پیر مینجیاں اُتے پاون
نکھیدن: (ک) نندن، بھنڈن، نکھیدی کرن
نکھیڑ: نکھڑن توں، نکھیڑیا ہویا، وکھریواں
نکھیڑی: وکھری (کیتی)
نکھیڑے: وکھراوے، وکھرا کرے، نکھیڑا کرے
نگ: نگینا، تھیوا
نگار: (مذ/فا) معشوق، بُت، نقش، تصویر
نگارا: نقارا
نگاروا: بتاندا، لیکدا
نگاہ: نظر، دِس
نگاہا: اک تھاں نہ رہن والا
نگدی: ناگری، وسیع دی بنی موٹیاں سیویاں ورگی مٹھیائی
نگر: وستی، شہر
۔نگر جا ملیکے بھیکھ چتارے: اپنے شہر جا کے بھیس بناون والا سامان لئے
۔نگر نہیں پاندا: کوئی شہر محلا (ملو وچ) نہیں لبھیا
نگر: ٹھوس، سخت، مضبوط، بھارا
نگلن: (ک) کھاون، نگھاون، سنگھ توں تھلے لاہون
نگنڈن: (ک) کھنڈھوئی نال وڈے وڈے تروپے لاون، سیون، لے بخیے بھرن
نگنی: بِنا گُن، بے معنی، بدخصلت (جمع نگنیاں)
نگوڑے: تباہ کیتے
نگوں سر: سرنیواں، شرمندا
نگونی: (مث) معمولی، بےحیثیت
نگہ: نگاہ، نظر
نگیا/نگیا: نہ گئی آ (نر)
نگیں/نگین: نگینا، تھیوا، نگ
نگینہ: نگ، قیمتی پتھر (جمع تے ورنہ نگینے)
نگھ: سیک، مناسب حد تک گرمی، رضائی دی گرمی
نگھار: غرق ہوون، نگھرن توں
نگھارے: ڈبوئے
نگھاریا: دھنسایا، غرق کیتا
نگھر: دھنس
نگھرن: (ک) زمین وچ دھسن، غرق ہوون، دل ڈبن
نگھریا: (ن+گھریا) نہ گھر والا، بے گھرا
نگھور: ڈوب، غرق کر
نگھیرنے: ڈبون، غرق کرن، نگھارن
نل: نال، شعری لوڑ پاروں نل لکھدے نیں
نل: اک راجا جہدا عشق لوک کہانی دے روپ وچ جیوندا اے۔
نلاج: نلجا، بے عزت، بے شرم
نلاوے: نہ لاوے
نلاویں: (ن-لا-وی-ں) نہ لاویں
نلائی: نہ لائی
نلائیں: نہ لائیں
نلج: بنا لج، نلجا، بے عزت، بے شرم
نلیاں: دھاگے دی نلکی
۔نلیاں دا وقت: نلیاں وٹن، بنن دا ویلا
نلیر: ناریل دے کھوپے دا بنیا حقا
نم: نیم، دھریک ورگا اک کوڑا رکھ
نم شام: نماشیں، اجے پوری شام نہ ہووے
نمایا: نوایا
نما(ں): تھوڑا
نماج: نماز (نانک)
نماجے: نماز

نمارہ: نہ مار
نماشاں: شام، ترکال
نماشی/نماشیں: شامیں، ترکالاں ویلے
نماں: نواں
نمانا: عاجز، وچارا، مسکین، شوہدا، مظلوم، (مؤنث: نمانی، جمع: نمانے)
نمائی: دکھاوا، نمائش
نمشن: (ک): نبڑن، نپٹن
نمدہ: نمدا، موٹا کپڑا، کمبل
نمدی: نودی، نیویں ہوندی
نمرد: نامرد، بُزدل، گھٹ ہمت
نمردی: نمرد ہوون دی حالت، نامردی، گھٹ ہمتی، بُزدلی
نمرود: (مذ/ع) حضرت ابراہیمؑ ویلے دا اک مشہور بادشاہ جو اپنےؑ آپ نوں رب اکھواندا سی
نمسکارہ: دوویں ہتھ بنھ کے سلام آکھن
نمک: لُون
۔نمک بھر دھرنا: (برہوں دے وچ کھائیں) لون چھڑکدا اے (برہا دے زخماں اُتے/غم)
نمناکاں: نمناک، گِلا، اتھرو بھریاں (اکھاں)
نمن: (ک) نون، نجھکن، اُلرن، نلغا پین
نموجھان: مُرجھایا جویا، شرمندا، پژمردا
نمود: دکھاوا، علامت، نشان، ناں
نموز: ناموس، عزت
نمول: نہ مول، ذرا وی نہیں، اُکا نہیں، مُول نہیں
نمولی: نم دا پھل
نموں جھونی: ویکھو "نمو جھان"
نمیں: نہیں
نمے: نمو پائی، ودھے (2) نم ہوئے، وتر ہوئے
نمیرا: نہ میرا
ننان: خاوند دی بھین
نناٹے: ننان (خف)
ننت: ڈولے دا اک زیور

ننتی: کن دی نکی والی یاں مُرکی
نند: تھن، ہوانا
نندہ: نیندر (2) نندن توں امر تے حاصل مصدر، مندا آکھن، مذمت کرن
نندہ: نیندر، سوون
نندراکل: نندراولا، جہنوں ہر ویلے نیندر آئی رہوے
نندراولے: نیندر والے، سوون نوں بے تاب
نندراون: (ک) نیندر آون
نندرائی: نیندر والے
نندرایا: اُنیندرے وچ، نیندر توں دُور (ہور ویکھو "نندراولے")
نندن: نناں
نندن: (ک) نندیا کرن، بھنڈن، مندا آکھن، بُرا آکھن، مذمت کرن
نندیا: (مث) مذمت، ملامت، برا آکھن
نندیئے: نناٹے، نی نناں
نندھرا: نڈھا، نکی عُمر دا بال
ننکارن: (ک) نہ کرن، انکار کرن، اوا کرن، منسوخ کرن
ننگ: ننگا، بھکھا، غریب، بے عزت، شرم بد نامی دا خیال
۔ننگ بھڑنگڑا: ننگم ننگا
۔ننگ ثبوت: ظاہر ثبوت، کھلا ثبوت
۔ننگ ناموس: عزت
ننگرائی: نینگرپن، نوجوان، جوانی
ننگیاون: (ک) ننگا کرن
ننوں: نُونوں، اکھر "نُون" توں، ویکھو "نقوں"
ننھالے: نانکے
نو: نے
نو: نواں
۔نوورتی: سجرویاہی
نوات: نبات، مشری

نواج: نماز

نواح: دوال' ارد گرد (و ۔ ن نواحوں)

نواحی: دوالی علاقا' ارد گرد دا' دیہات

نوارن: پرانہ سٹ' دُور کر

نوارن: (ک) ترن' پھرن' چلن' سیر کرن (2) نکھیڑن' تجربا کرن

نواری: نرالی

نوارے: نیارے' نرالے

نواڑے: کشتیاں (لط)

نواز: نوازن توں' عطا' دان' دین

نوازش: مہربانی' عنایت' نوازن دا کم

نوازن: نوازش کرن (2) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن' دیون' عطا کرن

نوازو: نواز' نوازن والا

نوازی: مہربانی' دیون

نواس: رہائش' وسن

نواسن: (ک) رہن' وسن' رہائش کرن

نواقف: ناواقف' انجاتو

نوال: (ع) نصیب' حصا' عطا کیتی گئی شے (2) بے لوڑ وال

نوالا/نوالہ: گراہ' برکی

نوالاں: ویکھو "نوالیاں"

نوالڑا: گراہ' برکی' نوالا

نوالن: (ک) بخشش کرن' تحفا دین' سارن

نوالیاں: جھوٹیں' بے لوڑ وال

نوالے: گراہ' برکی' کھانا

نواں: نیا' نموہ

نواں: نیواں پاسا' ڈھلوان

نواوے: جھکاوے

نوائے: جھکائے' سر نیواں کرے

نوائیں: جھکائیں

- نوایا: نیواں کیتا' جھکایا

نوبت: نگارا' نقارا (2) واری' وار' (3) دھونسا

نوبنو: ترو تازا' نو بہ نو' نواں نرویا

نوتن: (ک) نیوندرا دیون' نیوندرن

نوتن: نواں

نوتا: (ن + وٹا) چنگا بدلا

نوٹن: (ک) بند کرن' میٹن' میچن' (اکھاں)

نوچن: (ک) کھروندھن' نہوں مارن' کھرچن' اکھیڑن

نوچی: (مث) نچن والی

نوح: رب دے مشہور پیغمبر جناں سے بہت وڈا طوفان تے ہڑ آیا سی

نوخیز: نوجوان' کچی عمر دا

نور: (مذ/ع) چانن' روشنی (2) رب

-نورالعین: اکھاں دا چانن (بہت پیارا)

-نور علیٰ نور: چانن اُتے چانن

-نور نے سرما پہاڑ کیتا: نور نے پہاڑ نوں سرما [illegible] دتا' کوہ طور دے واقعے ول اشارا جدوں رب دے نور دی جھلک پاروں طور پہاڑ سڑ گیا سی

نوراتہ: نوں راتاں' نوں رات جاگ کے مزار اتے عبادت کرن (نورات ڈیون)

نورانی: نور والا' چمکیلا' روشن

نورنگ نگر: سوہنا شہر

نورنگاں: نوں رنگ دا

نورن: (ک) نوارن ہون' ازاد ہوون' دور ہوون' علاج پاروں روگ وچ افاقا ہون

نوروز: نواں دن' ورھے دا پہلا دن' ایران وچ ایہدی مناسبت نال خوشی دا تہوار وی منایا جاندا اے

نوروں: نور توں' روشنی توں

- نوروں سرج اتاریا ای: نور توں بنا کے زمین اُتے گھلیا اے

نوری: چانن دا' نور دا' روشن' لشکدا' منور (2) فرشتا جہدی پیدائش نور نال ہوئی

-نوری ناری خاکی: فرشتے جن تے انسان

نورے: پازیب' پیراں دے زیور
نوریں: نورے' پازیب
نوڑ: جھک' نیواں ہو (نوڑن توں امر تے حاصل مصدر)
نوڑن: (ک) نرڑن' جکڑن' بنھن' کسن
نوڑھن: (ک) جھکن' کُباہوون' تھلے لگن
نوازادہ: پوترا
نوساز: نویں تیار
نوسر: اک پھل دا ناں
نوسربازی: ٹھگی
نوش: (فا) پیون
-نوش کر: پی
-نوش کرن: پیون
نوشاب: ودھیا پیون' شربت یاں شراب
نوشاہی: حضرت نوشہ گنج بخشؒ نوں منن والا
نوشت: (ن-وش-ت/فا) لکھیا' لکھن' لکھت' لکھی ہوئی
نوشتوں: (ن-وش-توں) نوشتہ توں' لکھی ہوئی شے پاروں' قسمت پاروں
نوشوہ: نوشا' دولھا' لاڑا' بنڑا
نوشہ: لاڑا' بنڑا' جوان
نوشیرواں: ایران دا مشہور بادشاہ جو اپنے عدل کارن مشہور اے
نوکتے: بے وقتے' کویلے (غ)
نوک: (مث) چنجھ' کسے شے دا چبھواں باریک سرا
نوک ٹوک: طنز' تمسخر' مہنا
نوکاں ٹوکاں: نوک ٹوک' طنز' مہنا
نوکن: (ک) بحرویاں دا رووݨ' چیک چہاڑا کرن
نوکے: چیکے' رووے' چیک چہاڑا پاوے (باہو)
نوکھنڈ: نوں کھنڈ' زمین اُتے خشکی دے نوں ٹوٹے' نوں براعظم
نول: (ن-و-ل) نواں' تازا' پُر بہار' سوہنا جوان
نول: مندا بول' رپھڑ' مہنا
نول نسل: سدھا چت لیٹن دی حالت
نولن: (ک) جھڑکن' مندا آکھن' گالھاں کڈھن
نومن: بہت زیادا' بہت کافی
نومیدی: ناامیدی (م)
نوندھرن: (ک) ویکھو "نھوندرن"
نونہ: (غ-ا) نہوں' ناخن
نونہال: نوں اُگے' بال
نون: (ک) نیواں ہوون' جھکن' اُلرن
نون: لون
نوہاں: (غ-ا) نونہاں' پُتراں دیاں بیویاں
نوہری: راجپوتانے یاں بیکانیر نال تعلق رکھدی
نوہیرنا: نہیرنا' نہوں وڈھن والا آلا
نوہیں: نہوں' ناخن (م)
نوی: نہیں
نوے: جھکے' نیواں ہووے
نوید: (فا) اطلاع' خوشخبری
نویرا: نکی عمر دا' محبوب' نوخیز' نواں' تازا' سجرا
نویڑا: نویرا' نواں' نویکلا
نویڑے سن: جوانی' نوعمری
نویکلا: وکھرا' الگ
نویلا: نویکلا' نواں
نویں: (غ-ا) نوے' جھکے
نہ: نہیں' نی
-نہ اس بھائی بھیتیاں: اوہدے بھائی بھتیجے نہیں
-نہ کھڑ موکلیو سے: نال نہیں کھڑیا' نال نہیں لے کے گیا
-نہ گلدی وال: دال نہیں گلدی' کم نہیں بندا
-نہ لجیا: بے شرم
نہار: سویر' خالی پیٹ (غ) دن
نہار: رخ' مونہہ' سمت' مہاڑ

نماراں: ویکھاں' (پُل) سویراں' دن
نمارن: (ک) و - یکھن' تکن' غور نال و - یکھن' بنیھن' نظر بنھ کے و - یکھن' پچھانن لئی غور نال و - یکھن
نماری: سویر دی خوراک' ناشتا (2) پاوے دا بنیا ہویا مخصوص سالن جو سویرے کھادا جاندا اے
نماریاں: نماری' گوشت پکن
نمال: بہت خش' راضی' کامیاب (2) دُکھ' اکیا ہویا (3) و - کھشار
- نمال ہوون: خش ہوون' راضی ہوون
نمالاں: نمال دی جمع' دُکھ (احمد)
نمالن: (ک) نمارن (2) خش ہوون
نمالی: (مش) تلائی' گدا
نماں: (ق) لُکیا' گجھا' (2) نہیں آں
نمانی: (ق) نمان توں' لک' کمہ' تجی' پوشیدا' لکویں' چھپی
نمانیاں: نماں توں' گجھے' لکویں' غائب
نماون: غسل کرن
نماون: بھرن' جکڑن' کسن' گاں یاں مجھ نوں چوون لگیاں اوہدیاں لتاں بنھن
نمائے: نہیں سن (لط)
نمایت: بہت' بے حد
نہچا: پِیا' پکا یقین' تسلی' اطمینان (2) بین پائی الغوزے تھلے موتیاں دی جھالر
نہو: ناہر' بگھیاڑ' گرگ'
نہو: ندی' کھال' کھالا
نہرا: لمے کمان ورگے سِنگاں والا ڈنگر (مشہ: نہری)
نہری: نہر نال تعلق رکھن والی' نہر دے پانی توں سیراب ہوون والی زمین' لمے سِنگاں والی گاں (نہرا توں)
نہڑن: (ک) رنون' جھکن' اکرن
نہفتہ: لکویں' گجھے

نہم: نہیں' میتوں نہیں
- نہم و ساہ: میتوں وساہ نہیں
نہنت: (ق) لکویں' گجھے' پوشیدا
نہنن: (ک) مونہا مونہہ بھرن' ٹھوسن (2) قابو کرن
نہوالدے: نہواندے
نہوالن: (ک) نہاون' غسل دیون' دھوون
نہورا: مہنا' کوڑ' بول' طعنا' چبھویں گل' جھکر
نہورن: (ک) مہنا دیون' بول مارن' ٹوک لاون
نہوڑن: (ک) تباہ کرن
نہوندا: نہ ہوندا
نہوندرن: (ک) نہوں مارن' نہوندر نال کھرچن' نہوں چبھون' ولوندھرن
نہووٹھارا: نہ ہوون ہارا' ناممکن' جو ممکن نہ ہووے
نہووے: نہ ہووے
نہنی: کھڑے یاں چاٹی رکھن والا چوکور سٹینڈ
نہیرنا: نہوں لاہون والا اوزار
نہیڑن: (ک) مہنا دیون' بول مارن' جھنجوڑن
نہیڑے: جھنجوڑے' مہنا دیوے' دِق کرے' تنگ کرے
نہیں ہیم: میں نہیں چاہیدا
نہیں داڑھی: داڑھی نہیں ہے۔ (داڑھی والے (مرد) دا اعتبار ہوندا اے پر عورتاں دے داڑھی نہیں ہوندی ایس لئی اوہناں دا اعتبار نہیں کیا جا سکدا/وا)
نہیں گا: نہیں اے
نہیں ملک توں سامان: فرشتیاں توں (الیس) سامان دی لوڑ نہیں
نئیں: ندی' نیں' نہر
نئے: (غ ا) نیں' نہر
نے: (ق) وانسری' و نجھلی' پائپ' حقے دی نال
نیارا: نرالا' عجیب' عجب (2) سنیارے دی دکان

دی نال تے ہونج وچوں سونے دے ذرے ڈھونڈن
دا کم (3) دسدا

نیارڑا: نیارا' وکھرا

نیاری: نیارا توں' وکھری' عجیب

نیاز: عاجزی' دُعا' تبرک' چڑھاوا' پردا' خاہش'
اچھیا

نیاز مند: عاجز' محتاج

نیازی: نیاز مند' عاجز' نیاز والے (2) پٹھاناں دی
اک گوت

نیام: تلوار دا اچھاڑ

نیاں: انصاف

نیاؤ: نیاؤں' نیاں' انصاف

نیاتا: بال' ایانا' نا سمجھ

نیاء: نیاں' انصاف (نانک)

نیائیاں: پنڈ نال لگدا کاشت ہویا رقبا

نیائیاں: وانگ' طرحاں

نیایوں: نیاں توں' انصاف توں

نیت: (نی-ت) نیت کرنا' دھارنا

نیت: نی-یت) ارادا' دھارن

نیتا: لے گیا' لے لیا' نال لے گیا

نیتر: نین' اکھ

نیترا: نتارا' نچوڑ' اُتے آن والی شے' مکھن
(2) بال (3) دُدھ کڈھن سے ڈنگر دیاں لتاں
بنھن والی رسی

نیتراں: (ک) گاں مجھ نوں چوون سے لئی بنھن'
رڑکن سے مدھانی نوں رسی پاون' نیانے نوں بنھن

نیتم: مینوں (نال) لے گیا (خف)

نیتن: (ک) نیت' بنھن' نیت کرن' دھارن'
ارادا کرن

نیتوسے: نیتے (نماز)

نیتی: (نی-تی) نیت کیتی (نماز دی)

نیتی: (نے-تی) نیت' اصول' عمل' کم (2) پالسی

نیتے: نیت کیتی' شروع کیتی (نماز)

نیٹے: موقعے

نیٹھی: کٹھی' مضبوط

نیچھ: (مث) نظر' تاڑ

نیچھن: (ک) دیکھن' تاڑن' تکن' غور نال
دیکھن

نیچ: (نی-چ) نیویں ذات دا' کمینا

نیچا: (نے-چا) حقے دا اوہ حصا جیہڑے نڑی تے نال
اک کیتے ہوندے نیں

نیر: پانی (2) اتھرو

-نیر پلٹن: روون' اتھرو وگاون

-نیر چھائے: مونہ وچ پانی پاوے (دمودر)

-نیر ٹمکن: اکھاں دا پانی (اتھرو) ٹک جاون

-نیر نہ ٹھلن: اتھرو نہ ٹھلن

نیر: (نَر-یر) چانن دیون والا' تارا یاں سورج

نیرا: نیر

نیراں: نار' اگ (خف/لا)

نیراں نیر اتھرو

نیرت: جنوب مغرب' دکھن پچھم

نیرنگ: (فا) جادو' ٹونا

نیرے: نیر' اتھرو' ہنجو

نیڑن: (ک) نیڑے رکھن' راکھی کرن

نیزا: لمی سوٹی اگے تکھی نوک لا کے بنایا آلا جو
پرانے سے لڑائی ہتھیار دے طور اُتے ورتدے سن

نیساں: لے جاساں' لے جاواں گا (خف)

نیساں/ن: وساکھ' ستواں رومی مہینا جو اپریل وچ
آوندا اے۔ آکھیا جاندا اے کہ ایس موسم دی
بارش دا قطرا سپی دے مونہ وچ پوے تاں موتی بن
جاندا اے

نیسم: مینوں لے جاوے گا

نیسو: نہیں ہاں

نیسو لوکھ: نویں تاں نہیں

نیسوں: لواں گے

نیش: (مذ/فا) ڈنگ

-نیش عقرب: ٹھونہے دا ڈنگ
نیشاں: نیش دی جمع' ڈنگ
نیشکر: گنا
نیشکار: تھوہر' کنڈیالا رکھ
نیک: چنگے عملاں والا
-نیک ساعت رجوع ہوئی: مبارک گھڑی مڑ آئی
-نیک نہاد: نیک ناں' نیک عادتاں والا
نیکر: لے کے (لہ)
نیکوکار: نیک
نیک کاری: چنگے کم' نیکیاں
نیکوئی: نیکی
نیگر: نینگر
نیل: اک سو کھرب (2) مصر دا مشہور دریا (3) سٹ پاروں سریر اتے نیلے رنگ دا نشان (4) کپڑے نوں لایا جاون والا نیلا رنگ
نیل ندی: نیل دریا
نیلا: نیلے رنگ دا (2) اک قسم دا گھوڑا (3) زہر دا رنگ
نیلا گھوڑا: اسمان
نیلک: نیلے رنگ دے موتیاں والی بلاک (بلاق) جو نک دے وچکارلے چھیک (دوہاں ناساں وچکار) پائی جاندی سی۔
نیلوفر: کنول دا پھُل تے بوٹا' برساتی موسم وچ پانی وچ اُگن والا بڑے سندر تے کئی رنگاں والا پھُل' کمل' کول
نیلی: مرزے دی اک گھوڑی دا ناں' تیز رفتار گھوڑی
نیم: (ا۔م) سمجھوتا' معاہدا' وعدا' ریت' رسم' اصول' کرن دا کم' سماجی یاں مذہبی اصول
نیم: (ا۔م/فا) ادھ' نصف
-نیم خواب: ادھ ستے' نیندرائیاں (اکھاں)
نیمچہ: (نیم۔چا) نکی تلوار' خنجر

نیں: ندی' دریا' نہر
نیں چندن: چنھاں دریا
نین: اکھاں' نیتر
نین پران: ہوش حواس' جسم دی سکت
نین وکائے: نظر کیتی' نظر ماری' و۔کھیا
نیندراولے: نندراولے' نیندر والے
نیندڑی: نیندر' غفلت دی نیندر
نیندرے: لیندے' لیجاوندے
نینگر: جوان منڈا' نوجوان
نینگر: جوان کڑی' نڈھی
نینو: نیناں وال
نینوی: نین
نینہ: نیونہ' پیار' محبت' عشق
نینہہ: ویکھو "نیں"
نینہہ: نیونہ' محبت' عشق پیار
نینہڑا: نیونہ' عشق
نینی: نیونہ لاون والے
نینھگا: نہیں گا' نہیں اے
نین: اکھاں (جمع: نیناں)
-نین نرگسی: نرگس دے پھُلاں ورگیاں اکھاں
-نین نیمے: جنہاں اکھاں وچ شوخی نہ ہووے (شریف اکھاں)
نیناں: اکھاں
-نیناں کچیاں پلیاں: ناتجربے کار اکھاں (جو بھیت نہیں لکا سکدیاں)
نینن: اکھاں
نینیں: اکھاں وچوں
نیو: بنیاد' مڈھ
نیواں: دبھٹا' کسیاں توں تھلے (دا) جھکیا
نیوتس: لے گیا
نیور: پیراں دا زیور' پازیب
نیوگ: آریا سماج وچ خاوند کولوں اولاد نہ ہووݨ

دی صورت وچ کسے ہور ولوں اولاد لین دا اصول

نعل: نعولا

نعولا: بلی ناوں نکا جنور جو سپ مار سکدا اے

نعلی: یوگ ابھیاس دے 6 کرم

نعل: (غ ا) نعونہ' محبت' نعون توں امر تے حاصل مصدر

نعوں کے: جھک کے

نعوندرا: حصا' کسے کم وچ چندا یاں بھاگ

نعوندرن: (ک) نعوندرا پاون' نوترن' حصا پاون

نعوندی: جھکدی' نعویں ہوندی (خف)

نعون: (ک) نعواں ہوون' جھکن

نہاں: نعونہ

نیمری: والدین ولوں لمیاں والیاں

نیمن: (ک) گھٹ کے بنھن' جکڑن' جوڑن

نیھور: نہور' نہوندر

نیھوڑا: نعونہ

نیمن: نعونہ

نیمنو: چلا' کو ھیا

نیھو: نہیں اے

نیمی: ویڑھے دے لکڑ جس اتے بھانڈے ٹنگدے نیں

نیھے: نہیں

و

و: پنجابی دی فارسی اکھر بی دا 48واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ب" نال ہوندا اے۔ پنجابی وچ ایہ 3 قسم دا ہوندا اے' (1) پہلی قسم او دی اواز پیدا کردی اے جویں جو' بو تے چور' ورگے لفظاں وچ (2) دوجی قسم اُو دی اواز وچ اے جویں نُور' کُوڑ' ورگے لفظاں وچ۔ ایہدا وکھالا کرن لئی و اتے پیش پائی جاندی اے۔ "وَ" دیاں اُپرلیاں دوویں قسماں حرف علت (Vowel) دے طور اُتے ورتیندیاں ہن۔

(3) "وَ" دی تیجی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے جویں واری' جواب ورگے لفظاں وچ (4) بعض لوکاں دے خیال وچ "وَ" دا اک چوتھا روپ "وَ" دی اے ایسدے لئی عورت تے اوکھا ورگے لفظاں دی مثال دیندے نیں جہناں وچ ایہ خالی او دی تھاں اَوْ دی اواز دیندا اے۔ جے ایہنوں من لیا جاوے تاں "اوَ" توں "وَ" دی پنجویں اواز بھی پوے گا جو روَف ورگے لفظاں وچ ورتیندی اے۔

پہلی' دوجی تے چوتھی (نالے پنجویں) قسم دا "وَ" جے لفظ دے شروع وچ آوے تاں ایس توں پہلاں "ا" لانا ضروری سمجھیا جاندا اے۔

فارسی وچ دو لفظاں وچکار "تے" دے معنے دیندا اے دروبام (2) پنجابی اصول وچ لفظ دے اخیر اُتے کرن والے دے معنے دیندا اے کھاؤ' کرؤ وابتغوا الیہ الوسیلۃ تے لبھو اوہدے ول وسیلا۔

واپڑ: واپرن توں امر تے حاصل مصدر

واپرن: (ک) بیتن' دہاون' ورتن

واپرے: گزرے' بیتے

واپس: پچھے نوں' مڑن' پرتاوا' مڑ آون یاں ہوون

واپسیں: پچھلا' اخیلا' آخری

واتہ: مونہہ (1) گل بات' خبر' حال (3) قابو وچ' وس

--وات جُھن: حال جُھن' مزاج جُھن

--وات عظیم کنالی: وڈا مونہہ' کنالی ورگا مونہہ

وائڑی: سوات' گل بات

واتل: پھکی واس' ٹھری واس

واتوں: گلاں (2) موہوں

تے: وات نوں' مونہہ (لا)

شہ: راہ' رستا' پینڈا' پندھ' خبر' سفر (2) منزل'

ت (3) تولن والا وٹا

—وات پوے دوچنداں: دُگنا راہ پوے

یعنی سفر ملا کے دُگنا پندھ کرنا پوے گا)

—وات جھاکن: راہ دیاں کھٹنائیاں جھاکن

—وات نہاراں: راہ ویکھاں (خف)

واٹاں: وات دی جمع' راہ' رستے

واٹاؤ: مسافر(نانک)

واٹم: ٹر گیا' وات پے گیا' ٹرا ہویا

واٹویں: وٹے ہوئے' ول چڑھے

واٹیں: واٹاں' رستے

واج: اواز' سد' بلاوا

واجا: وجاون والا ساز'

واجب: ضروری' لازمی' فرض جدا ادا کرنا ضروری ہووے

واجب الدار: پھانسی جوگ' دار جوگ

واجبی: مناسب' معمولی

واجد: پاون والا' جہنوں کجھ ملے

واجڑے: واجے

واچ: دیکھ' غور کر (واچن توں امر تے حاصل مصدر)

—واچ گراں: گروواں نوں چیتے کر کے (چیلے لوکاں نوں قابو کر لیائے)

واچاں: سلام یاں جھجی لئی ہتھ باہر کڈھن

واچدیاں: دیکھدیاں' پڑھدیاں

واچن: (ک) پڑھن' ویکھن' توجا کرن' چیتے کرن' بولن

واچے موریے لی: میرے دل دی توجا کرے

واچھ: پنڈ دے نمبردار ولوں فیر زمین وار لوکاں اُتے لایا گیا ٹیکس

واچھڑ: میٹھ دا چھانڈا

واچھنا: (ک) واچھ لاون (دیکھو "واچھ") چندا وصولن' اگراہن

واحد: (مذ / مو) اِک' اِکو' اکلا

واخ: یقین' درست' گمان

واد: ازم' کوئی مذہبی' سیاسی یاں ہور کسے قسم دا نظریا جویں سماج واد (سوشلزم) اَت واد وغیرا

وادی: (مذ) اِسٹ (ist) جویں سماج وادی (سوشلسٹ) اَت وادی وغیرا. کسے نظریے دا حمایتی تے پرچارک (2) عادت (مث) پہاڑاں وچکارلی ہری بھری تھاں

وادی مقدس: وادی ایمن جتھے حضرت موسیٰ گئے سن

وادھا: اضافا' زیادتی' ودھ کرن دی حالت' بچ کھچ' ودھیا ہویا' رہندا

وادھو: فالتو' لوڑ توں ودھ

وادھو وادھی: ودھ توں ودھ' روز دو ہدی

وادھے: ودھ' دو حدے

واڈھاں: وڈھ توں' کٹ وڈھ' کشت و خون

وار: کھیتر' میدان (2) پوڑی' جنگی نظم جس وچ بہادراں دی بہادری دے جس لکھے جاندے سن (3) دن (4) واری (5) وارن توں امر تے حاصل مصدر' قربان کر (6) ہلا' مار

—وار بچھن: کم دا مُدھ رکھن توں پہلاں مبارک دن لبھن (کم کرن دی کاہلہ ہووے تاں کسے توں وار بچھن دا چیتا نہیں ہوندا/وا)

—وار سٹاں: قربان کر دیواں

—وار کرن: قربان کرن' ہلا کرن

وارا: ہلا' واری

وارتا: آپ بیتی' ہڈ ورتی' کہانی

وارث: جاندید ورثا حاصل کرن والا

وارثی: وارث' حقدار

وارد: آون والا' ہوون والا' ورتی' واپری

واردات: (مث) ہو گئی' ہو گیا کم' کوئی واقعا یاں وقوعا' کوئی جرم یاں کارا

واردات/وارداتیا: (مذ) واردات کرن والا

وارن: (ک) قربان کرن، صدقے کرن، قربانی کرن، گھول گھماون، نچھاور کرن

وارو: قربان کرو

وارو وار: واری واری، اک بعد اک، اپنی واری نال

واری: وارن توں، قربان کیتی (2) وار توں، کسے کم لئی ملن والا موقعا، نمبر

واری: قربان (2) نمبر، وار

واری: لحاظ، شرم، خاطرداری

وارے: وار، دن، ویلا، ویلے، سمے

واریاوے: (تیتھوں) قربان کیتا

واریاں: قربان جاواں

واڑا: وگلن، بھیڈ بکریاں ڈکن دی وگلن، فصل دی سنبھال کرن والی حد بندی

واڑاں: واڑ، وگلن، فصل دی سنبھال کرن لئی کسے قسم دی حد بندی

واڑی: واڑ، واڑا، خربوزے یاں ہدوانے دا کھیت

واس: واہ، وس

واس: واسا، وستی، رہائش، رہن تھاں، ڈیرا

واس: باس، خشبو

واسا: رہائش، وسوں، واس، رہن، وسن

واسڑا: واسا

واسطہ: تعلق، ربط، رشتا، ناتا، سنبندھ (2) ویلا، کارن، سبب (3) مجرماں دا ایجنٹ، بھیتی، رازداں، جرم شریک

وسع کرسیہ السموات والارض: اوہدی کرسی وچ سبھے اسمان تے زمین سمائے ہوئے نیں

واشنا: ہوس

واسنگ: کالا سپ

واسنگ ناگ: بہت وڈا سپ، اژدہا

واسو: وشنو، نارائن

واسہ: ویکھو "واس" تے "واسا"

واسی: وسن والا، باشندا، وسنیک

واسے: واسطے، لئی، خاطر

واشنا: خشبو

واصل: ملن والا، جدا میل ہو گیا ہووے، وصل والا

واعدا: وعدا، چنا، معیت، دھروں لکھی، موت دا سدا

وافر: کافی، ودھ، بہت

واقدی: ابو عبداللہ محمد بن عمر، اک اگھے عرب مورخ جو 21 توں ودھ کتاباں دے لکھاری نیں

واقف: جانو، اشنا، جان پچھان والا

واقفی: جان پچھان، اشنائی

واک: بول، فقرا، گل، کلام، حکم

واکر: واگوں، وانگ

واکوں: وانگ

واگ: لگام، گھوڑے دی رسی جس نال اوہدا رخ موڑدے نیں

—واگ موڑن: سفر تے جان توں روکن یاں ڈکن، رب توں مناون

—واگ ولائی: واگ موڑی، واپسی دا ارادا کیتا

—واگ ولائے: واگ موڑے، واپس آوے

واگا: واگ

واگاں: واگ دی جمع

واگی: نقلی (2) وگ چارن والا

وال: شیشے یاں بھانڈے دی تریڑ (2) الٹ (3) جسم دے کسے حصے اتے اگے لے لے کالے ریشے (4) بطور چھیتر جو والا دے معنے دیندا اے جویں کہ بکروال، میتوال

—وال شگافی: وال دی کھل لاہن، باریک بینی توں کم لین، موشگافی

—وال وال تے خار: وال دے کنڈے، عاشق دے وال جو کنڈیاں وانگوں کھلوتے ہوون

والا: کسِن دا مُرکی ورگا زیور' کانٹا (2) اعلیٰ' مالک
والاشان: شان والا
والاں دھارہ: والاں دی لکیر
والتین: (وت-تی-ن) انجیر دی سونہہ (قرآن)
وَالحمدُللہ: تے سفتاں رَب لئی نیں
والڑی: والی' دی (2) کَن دی والی
والڑے: والے' دے (2) وال (3) کن دے والے
والزیتون: (وز-زے-توُن) زیتون دی سونہہ(قرآن)
والشمس: (وش-شم-س) سورج دی سونہہ
والصبر: تے صبر
والقلم: قلم دی سونہہ
واللیل: رات دی سونہہ
والوں: وال توں' ذرا برابر
والوں نکی تے کھنیوں ترکھی: وال توں پتلی تے تلوار توں تیز (پل صراط)
واللہ اعلم: تے رب ای سبھ توں وڈا جانو اے
والنزعت غرق: قسم اے ڈُبدیاں نوں گھسیٹ کے لے آون والیاں دی (قرآن)
والی: مالک' سرپرست' حمایتی (2) کن دا چھلّا یاں کانٹا (3) ریت (خف) (4) رت
والے: کناں دے کانٹے' چھلے (2) مالک' حمایتی' رکھن والا (3) وال (عم)
والیاں: والی دی جمع' کناں دے زیور' کانٹے
والیں: بُجھا (کرن) اُلٹاون
واں: اوتھے' اگلا جہان (ملما)
وانّ: طرز' سرِ لے
وانجہ: محرُوم رکھ ("وانجن" توں)
وانجیا: محروم' اَنتھل
واند: فرصت' ویلہ' موقعا' فراغت
واندا: ویلہا' فارغ' کلّا
واندک: ویلہ' فرصت

واندے: کلے (نوں) (الا) ویلھے' خالی' محروم' فارغ
وانڈھ: اوپری تھاں اُتے جاون' پردیسا بنن
وانڈھا: وانڈھے گیا ہویا' اوپری تھاں اُتے گیا ہویا
وانڈھری: پردیس
وانڈھی: مسافر' سلوک دی منزل دے مسافر' بے سہارا' مہمان (جمع: وانڈھیاں)
وانس: بانس
وانگ: وانگوں' طرحاں' ہار' وانگن' ورگا
وانگن: (ک) اُتانہ چکن' چیچے نوں چک کے تیل وغیرا دیون یاں درست کرن
وانگن: وانگوں' طرحاں' ہار (عم)
وانگے: وانگوں' طرحاں' ہار (خف)
وانگیں: وانگوں' طرحاں' ہار (نوشہ)
وانن: (ک) وہاون' بیتن' واپرن
وان: مُنج دی وٹی رسی جو منجیاں بنن دے کم آوندی اے (2) گیت' گاون (خف)
واناں: ڈول جس وچ بہ کے حضرت یوسفؑ کھوہ وچوں نکلے سن' ڈول
واناں: باناں' لباس' ویس' بھیس (2) شرط' بازی
وانیں: واہنی' اُجاڑ' بن
واہ: وس' طاقت' زور' جتن' محنت (2) باہا' نہر دا وگاہ' رستا' راہ (مراد دنیا) (3) واہن توں امر تے حاصل مصدر (4) چلا کے' وار کر کے (واہ چھریاں / غ)
واہ چلن: زور چلن' منی جاون
واہ سبھ ویہن گئے: ندیاں چلدیاں رہن گیاں (ویلا بیتدا رہوے گا (وا)
واہاں: واہ دی جمع' کوششاں' جتن' واہ (چلو)' زور' چلاواں (تلوار وغیرا)
واہب: (ع) احسان بخشن والا
واسطے: واسطے

واہڈا: (غ ا) ویکھو "وادھا"

واہرؤ: بچا کرن لئی گھلیا گیا دستا، امدادی دستا، چور پھڑن لئی لوکاں دا دستا، مدد، ساتھ، (جمع: واہراں)

واہرن: (ک) شہوت وچ آون، مستی

واہرُو: ساتھ دیون والا، حملا روکن والا، واہری

واہڑا: نکا دریا، نالا، کھال

واہل: ہریاول، سبزا (ا)

—واہل بھمن: دریا ترن لئی کُھتیاں لیڑے سر اُتے بنھن

واہن: ویہن، وگدا نالا، نہر

واہندی: ویہندی

واہندرے: وگدے، جاندے، چلدے

واہن: فاحشا عورت (2) سواری دا جنور (3) ہل چلائی زمین جتھے ہور ہل چلاون سوکھا ہوندا اے، کھیت، میدان

واہن/واہون: (ک) چلاون، توراں، واہیا جاون (قلم/ہل) بجائی لئی ہل چلاون

واہنا: ننگا (پیروں)

واہوواہی/واہی: پورے زور نال، پوری سکت نال

واہی: چلائی (2) سہارا، ٹیک، آسرا (3) وجائی (مُرلی) (4) کسان

واہے: واہن توں، چلائے (تلوار، ہل، قلم)

واہیاں: واہی، کاشتکاری، ہل جوتن

واہیں: واہ، نجات دی راہ، کوشش، ٹھکانا، راہ، تھاں، مقام

واء: ہوا، باد

واء مراد: مراد دی ہوا

واء ورولا: ہوا دا گول چکر، گھمن گھیری

واؤ: واء، ہوا، بادی، ڈھڈ وچ ہوا بھرے رہن

وائی: ہوا، ہوا دے گھوڑے چڑھن

وائی سوئی: ہوا دی جمی، تیز رفتار

وائے: افسوسیا بول، کسے نوں دُکھ وچ ویکھ کے آکھیا جاون والا ہمدردی دا بول

وائیاں: واء، اُڈدی خبر، افواہ

وانجیکے: وڈکا، واہ نکل دی اواز

وبا(ع): بیماری، چھوت دا روگ

وبال: مصیبت، بھار، عذاب

— وبال آلودہ: وبال وچ پھسیا، مصیبت ماریا

وبھڑن: (ک) وگڑن، ناراض ہوون، وگاڑ پون

وپار: کاروبار، محنت، ڈیوٹی

ویرن: (ک) لگ جاون، خرچ ہو جاون

وپھل: عدوں ودھی ریجھ

وپھلاون: (ک) کھولھن، کھلار کے رکھن، پڑھن لئی کتاب نوں کھولھن

وپھن: (ک) مچلن، اچھلن، بے معنی گلاں کرن

وتّ: ہور، ودھ، فیر، مُڑ (2) ہو، ٹُر (وتن توں) (3) وتر، گِل (4) پھرن، بھٹکن

وتاں: پھراں

وتاون: صدقے کرن

وتاوں: جتوں، ہیگن، بٹھا

وتدے: جاندے، جاون

وتّر: گِل، ولہ، گِلا کرن

وِتر: طاق (مُراد رب دی ذات) عشا دی نماز دیاں 3 خاص رکعتاں، ترچھی لکیر

وترن: (ک) گِلا ہوون، پر سیجن، بھسیجن، گِلا کرن، وتر لاون

وتعز من تشاء: تے (رب) جنوں چاہوے عزت دیوے

وتن: (ک) جاون، ٹرن، پھرن، وجن، جُلن

وتی: وتن توں، گئی، ٹُری

وتے: جاوے، ودے

وتیں: جاویں

وتین: ویکھو "والتین" تین = انجیر

وتھ: وست، شے، چیز

وتھ: دُوری، فاصلا

وتھری: وتھی
وتھرے: وتھے (لا/چ) (واحد وتھریاں)
وتھڑن: وتھ' وست' شے' چیز
وتھوں: وتھاں' دوریاں' فاصلے
وتھے: وتھ' فاصلا
تھیتھا: وتھ' دوری
وٹ: وٹن توں' کما' حاصل کر' کھٹ (2) ول دے' موڑ (3) راہ' واٹ (4) حبس' گرمی' تاؤ' ہُس (5) وٹا' بدلائی
وٹ ڈولا: ڈولا وٹن' لڑائی لئی تیار ہوون
وٹ ہستی: ہستی کما (بدل)' بہتر ہستی حاصل کر
وٹا: بدلا' پرتاوا' (2) عیب' بدنامی (3) پتھر
وٹاسٹا: لین دین' اولا بدلا' بدلے دا رشتا
وٹالیوں: بٹالا شہر توں
وٹانا: بدلاون' تبدیل کرن
وٹاویں: وٹے وچ' بدلے وچ
وٹائی: بدلائی' تبدیل کیتی' ونڈائی' ادھو ادھ یاں ایہو جہے کسے حساب نال زمین کاشت اتے دتے جاون دا اصول
وٹایا: تبدیل کیتا' بدلیا
وٹرن: (ک) رُسن' رُٹھن' غصے ہوون' ناراض ہوون' ضد کرن' نہ کرن' ناراضگی کارن وکھرے ہو بیٹھن' رل ورتن نہ کرن
وٹڑی: کانٹا' کن دا زیور
وٹڑے: وٹے' پتھر
وٹن: بدلن
وٹن: (ک) جاڑھن' ول دیون' موڑن (2) ناراض ہوون' (3) خراب ہوون (دُدھ وغیرا) (4) کُل وصولن' کھٹن' کماون
وٹنا: اُبٹن' ہلدی تے ہور چیزاں رلا کے بنایا ہویا ملغوبا جو رنگ نکھارن لئی ورتیندا اے
وٹورن: بٹورن' اکٹھن
وٹوں: وٹے توں' پتھر توں

وٹی: تبدیل ہوئی (2) دو سیر دا وٹا
وٹی بیٹھی ایں: محبوب ہنا ناراض تے گم سُم بیٹھی ایں (وا)
وٹے: وٹائے' وٹیا جاوے' خراب ہووے (دُدھ وغیرا)
وٹے: وٹے' ڈلے
وٹیاں: وٹ' نکا راہ
وٹیساں: وٹاواں گا/گی' بدلاواں گا/گی
وٹیل: کنڈیالے' کنڈیاں والے
وٹھ: بُٹھ
وُٹھ: ورھیا
-وُٹھ اٹھے: ورھن لئی تیار
وٹھا: ورھیا' ورسیا
وٹھڑی: وٹھی' وسی' سیراب ہوئی' بارش وسی
وٹھڑے: (مینہ) وسے' ورھی' ورھے
وٹھن: بھڑن' بکڑن' نپن
وُٹھن: ورھن
وٹھونہے: ٹھونہے' بچھو
وٹھونہیں: (ج ا) دیکھو "وٹھونہے"
وٹھوہاں: ٹھوہنا' بچھو
وٹھی: قابو وچ (آوندی) ورسی' ورھی' ورتی
وٹھیاں: ورھیاں
وٹھیل: وٹیل' کنڈیالے' کنڈلاں والے
وثوق: پک' مضبوطی' بھروسا
وج: وجن توں امر تے حاصل مصدر
وج: بجلی (دمودر)
وج وجا: کھلے عام' گج وج کے
وجائی ٹھوک: ٹھوک وجاون' چنگی طرحاں پرکھن
وجائی وجدی: وجایاں وجدی اے' نچایاں نچدی اے
وجد: حاصل کرن دی حالت' حال' سرور' مستی
وجدان: چھیویں حس' اندرلی اکھ' پنجاں حواساں توں وکھرا گُن جو کسے گل بارے دسے

وجس: اوہنوں وجے

وجنتہ الکافر: تے کافر لئی جنت (دنیا مومن لئی بندی خانا تے کافر لئی جنت اے)

وجن: (ک) کھڑکن' جھنکن' لگن' ٹکراون

وجوب: (ع) واجب ہوون' لازمی ہوون

وجود: جسم' پنڈا' سریر' ہوند

وجوگ: جدائی' فراق' وچھوڑا' ہجر

وجوہ یومئذ: اوس دن اوہناں دے چہرے (کالے ہوون گے)

وجہ: چہرا' شکل (2) کارن' سبب

وجی: نازل ہوئی' بلا آئی

وجی بمب: کوچ نگارا

وجھ: ونجے جاون' ونجیا ہوون

وجھاپ: ونجھاپ' وین' روون' کرلاون' کسے گل دا دُکھ' احساس محرومی

وجھاپن: روون' وین کرن' کرلاون

وجھال: سڑ جاندا' بل جاندا

وجھن: (ک) ونجیا جاون' چھدن' ونن' گالھ مندا کرن

وچ بھانبڑ باغ: بھانبڑ وچ باغ' حضرت ابراہیم دے واقعے ول اشارا اے جدوں اگ' باغ بن گئی سی

وچ خوابے: سفنے وچ

وچ قہرو: قہر دے نال' غصے نال

وچ ویریں: ویراں وچ' مخالف ہوندیاں

وچار: خیال' تدبیر' سوچ

وچار پیٹا: بدنامی دا چرچا ہوون' لوکاں دا کسے نوں مندا سمجھن

وچارا/وچارہ: جدا کوئی واہ نہ چلے' بے چارا

وچارن: (ک) سوچن' سمجھن' دھیان دیون' توجا کرن' گوہ کرن' کسے دے اخلاق بارے بدگمانی کرن' بُرا سمجھن' سوچن

وچاریئے: سوچیے' (وچارن توں) (2) نی وچاری

وچالے: وچ' وچکار (2) وچولے

وچایا: پڑھایا

وچڈا: وچلا' وچکارلا

وچڈول: وچوں دی' وچکاروں

وچڑن: (ک) وگڑن

وچکار: درمیان' وچ

وچلن: (ک) مچلن' مچھرن' وٹرن' وگڑن

وچوکی: وچلی

وچولا: وچکار آون والا' گل کراون والا' دلّا' قاصد (مونث: وچولن' وچولی)

وچہ: (غلط املاء) وچ

وچھیتڑا: (و-چ-س-وا) وچھدا

وچھا: گاں دا جوان ہوندا نر

وچھالے: وچھائے

وچھاونے: وچھائی ہوئی شے' وچھونے

وچھڑن: (ک) اڈ ہوون' وچھوڑا کرن' جدا ہوون' پرانہ ٹُر جاون

وچھنا: وچھڑیا (ور: وچھنے' وچھنیاں)

وچھن: (ک) وچھ جاون' کھلر جاون' پسرن' کشادہ کرن

وچھوڑ: جدا کر کے (وچھوڑن توں)

وچھوڑا: جدائی' ہجر' دوری

وچھیرا: وچھا

وحدہ لا شریک: وحدہ لا شریک' اوہ (رب) کلا اے' اوہدا کوئی بھائیوال نہیں

وحشت: خوف' ڈر' (خاص کر اکلاپے دا)

وحشی: جانگلی' اجڈ' انسانی صفتاں توں دور

وحی: غیبی اشارا' رب دا سنیہا

وخت: وکھت' مشکل

ودان: وڈا ہتھوڑا (جمع وداناں/ بلما)

ودر: چلاک' ذہین' عالم' دانا

ودع: ودعیا' رخصت

وروہ: برہا، وچھوڑا

ودی: (مث) مرد دے لِنگ وچوں نکلن والا لیسلا پانی جو منی توں اڈ ہوندا اے

ودیا: (مث) تعلیم

ودیع: ودعیا، الوداع، رخصت

ودھ: زیادہ، فالتو، جسم دا کوئی ودھیا ہویا غدود

وَدھ: طریقہ، ڈھنگ، جاچ، ودھن توں امر

ودھا: وِدھیا، ہویا

ودھان: ظلم، زیادتی، معاملا ودھ جاون

ودھائی: وَدھ رِڑکن دی وڈی مدھانی جس نال گڑوی ہووے، ودھونی

ودھاون: اک مقدس مذہبی رسم

ودھاء: توسیع، ودھی ہوئی شے
(Extension)

ودھائی: مبارک

ودھایم: ودھا دتی (میں)

ودھدا: بچدا

ودھری: چمڑے دی پٹی

ودھن: (ک) حرکت کرن، اگانہ کرن، وڈا ہون، ودھ جاون، باقی بچن

ودھن: کنباون والی، ڈراونی

ودھونی: "ودھائی" ویکھو

ودھیان: ودھن، زیادا ہون، اگے ہون

ودھیرو: ہور ودھ، بہتا ودھ

ودھیرا: ہور ودھ، بہتا زیادا

ودھیساں: ودھاواں گے

ودھیک: ودھ، ودھ کے، وادھو

ودھیکی: وادھو دا، وادھو، زیادتی

وڈ: وڈا ہون

– وڈ وڈیرے: وڈے، بزرگ، پرانی نسل دے

وڈا: عمر، گن یاں کسے ہور پکھوں ودھ

وڈارن: اڈاون، اڈارن (بف)

وڈانی: ہکانی، اوپری، پرائی، اچرج، عجیب

وڈائی: وڈیائی

وڈایا: ودھایا

وڈبھاگی: وڈے بھاگاں والی، خش نصیب

وڈپنہ: وڈا پن

وڈڑے: وڈے، وڈیرے

وڈکا: وڈیرا، بزرگ

وڈن: (ک) چھوہن، ارمبھن، شروع کرن

وڈورن: (ک) غصے ہون، منذا بولن، وڈھن پین، بدناں کرن

وڈوہن: وڈورن، بڈورن

وڈہنس: راج ہنس، وڈا ہنس

وڈیاون: (ک) تعریف کرن، منذا آکھن

وڈیرن: (ک) تعریف کرن، وڈیاون

وڈھ: وڈھن توں امر تے حاصل مصدر

وڈھن: (ک) کپن، ٹکن، قتل کرن، کٹن، ٹوٹے کرن

وڈھون: (ک) وڈھن پین، گرم ہو کے بولن، غصے ہون، گالھ منذا بولن

وڈھی: رِشوت، (2) وڈھ دتی

– وڈھی کھین: رشوت لیندے (دا)

ور: ساتھی، خاوند، لاڑا، برابر دا، جوڑ

– ور دیون: فائدا دیون، دلی مراد پوری کرن

ورادھے: بنے، روپ وٹایا، جمے، آئے

وراگ: وچھوڑا، فراق، جدائی

وراگن: تیاگن، وراگی ہون

وران: اُجاڑ، ویران

ورائیں: بنا، بغیر، باجھ، ورا، وکھرا

ورپن: (ک) ریجھن، ورچن

ورت: ورتن توں امر تے حاصل مصدر

ورت گیا: بیت گیا

ورتارا: ورتاء، سلوک، انداز، طور طریقہ، لین دین، سبھاء، تعلق، مزاج

ورتاں: ونڈاں

ورتب: ورتن دا انداز' چالے' بل ورتن' طور طریقا' دُوجیاں نال ورتارا

ورتن: (ک) استعمال کرنا' کم وچ لیاون (2) بل ورتن' سلوک' ورتارا' لین دین' (3) کھلرن' پسرن' ہوون

ورتوں: استعمال

ورتی: بیتی' طاری ہوئی' کھلری' پسری' استعمال کیتی' سلوک کیتا

– ورتی ہووے: ہوئی ہوئی ہووے' گزری ہووے' بیتی ہووے' واقعا ہویا ہووے

ورتے: بیتے

ورتیاں: ملیاں ہوئیاں' سازباز کرن والیاں

ورتھا: بے کار' بے فائدا' برتھا

ورتھا: کہانی' کتھا

ورج: ورجن توں امر تے حاصل مصدر' روک' ٹھاک' ہٹک' منع کر

ورجن: (ک) ٹھاکن' روکن' منع کرن' ہٹکن' ہوڑن' ڈکن

ورجو: روکو' ٹھاکو ("ورجن" توں)

ورجے: ٹھاکے' ہوڑے' منع کرے

ورجیاں: ٹھاکن نال' ہٹکن نال' ورجن نال

ورجھیا: تاڑ' نیجھ

ورچاون: (ک) پرچاون' رجھاون' ولاون

ورد: دُہرائی' کوئی وظیفا پڑھن

– ورد کرن: وظیفا کرن' دُہراون' کوئی عمل پڑھن

وردھ: ورودھ' خلاف' الٹ

وردھا: غصے والا' مخالف

ورسا: ورسن' بارش

ورساں: ورسے' ورھے

ورسن: (ک) ورھن' برسن' برکھن

ورسو: بھادیں ورھ پوے (بف) وسائے' ورھے

ورسی: زہری مسکان' زہر خند

ورسی کر کے: ہس کے' زہری مُسکان کر کے

ورف: برف

– ورف غباری: ہلکی ہلکی غبار وانگوں ڈگدی' برف' دھند

ورگ: ڈیل ڈول' ویس' جسامت' طرز

ورگا: وانگوں' مانند

ورل: موری' سوراخ' تریڑ' جدائی' دوری' وتھ

ورلا: کوئی کوئی' ٹاواں ٹاواں' شاذونادر' کوئی اک

ورلاپ: وین پاون' کرلاون

ورلی: ورلا توں' مونث' کوئی کوئی

ورلے: کوئی کوئی' شاذو نادر

ورم: دُکھ (غم) (2) سوج

ورمی: ورم' دکھ' غم' غمگین

ورن: ور' ساتھ (2) رنگ' ذات

ورنن: (ک) بیان کرنا

ورن: (ک) پرناون' ویاہون' ویاہ ہوون

ورن: (ک) پرچایا جاون' ولایا جاون

ورودھ: خلاف' مخالفت وچ' دُشمنی

ورولا: جھکھڑ' ہوا دا چکر

ورہ: (غ۔ا) ورھا

وری: ویاہی' پرنیجی

وری: اوہ زیور تے کپڑے جو لاڑھے ولوں ووہٹی نوں دتے جاندے نیں

وری چڑھانا: کمینڈ دی واری چڑھاون' کسے دے سر تُرا احسان چڑھاون

وری سوئی: ویاہ اُتے ووہٹی نوں ملن والا ساماں

وریام: بہادر' گبھرو جوان

ورید: رگ' شہ رگ

وریساں: ایس عمر وچ

ورھا: سال' 365 دن دا سما

ورھاوے اکھیں: اکھاں ورھاوے یعنی رووے

ورھن: (ک) اُتوں تھلے ڈگن' برسن' ورسن

ورھی نسردی
ورھی کمتن: رسی نال مُن کے زمین وڈن (وا)
ورھے: سال (2) ورسے' وسے' برسے (3) ویاہ لیاوے
ورھے: ویاہ لیاویئے
وڑ: وڑن توں امر تے حاصل مصدر
وڑایا: داخل کیتا' واڑیا
وڑائچ: جٹاں دی اک ذات
وڑپہ: جہلم گجرات وچکار اک پہاڑی دا ناں (نج)
وڑن: (ک) داخل ہوون' اندر جاون' دخول
وڑے: داخل ہوئے
وَڑے: وڑا دے جمع' وڈی وڑی' بھلے (دہی وَڑے)
وڑیا: داخل ہویا' اندر گیا
وڑیوے: داخل ہوئے' وڑے
وڑھی: پیش آئی
وڑھی: وگی
وزیر: (مذ/ع) بادشاہ دا نائب' صلاح کار
وَس: اختیار' اعتبار' بھروسا
وس: وسن توں امر تے حاصل مصدر
وس رس: ویاہتا جیون دا سواد (2) اپنے وس کرن دا چاہ
وس واس: رہائش' میل
وس وسیب: وسن' رہن
وِس: زہر' وِش
وسار: ہلدی' ہردل
وسار: ترکش (پیلو)
وسار: بھلا (وسارن توں امر تے حاصل مصدر)
وسارا: بھلایا (کیتم یار وسارا: یار نے بھلا چھڈیا/ خف)
وسارن: (ک) بھلاون' دل توں لاہ دیون
وساری: ہلدی' وسار
وساری: بھلائی
وساریں: بھلادیں
وساریو: بھلا دتا' وسار دتا
وساریوس: اوہنے بھلا دتا
وساریوئی: بھلا دتا ای
وساسی: وساوے گا
وساکھ: بکری ورھے دا دوجا مہینا جو 15 اپریل توں شروع ہوندا اے
وساکھی: وساکھ دا (عم) (2) وساکھ مہینے وچ کنک دی واڈھی اتے منایا جاون والا پنجابیاں دا قومی تہوار
وساہ: یقین' اعتبار' بھروسا' اعتماد
وساہی: اعتباری' وساہ دا (بے وساہی: فریب' دھوکھا)
وسب: چالے' کرتوت' سبھا' طور' طریقا
وست: شے' مال' اسباب' سامان' اثاثا' مواد' چیز' جنس' سوغات
وستو: وست' شے (ہف)
وستوں: وست' شے' تحفا' سوغات' مواد
وستون پہاڑ: کوہ بے ستون' اوہ پہاڑ جنوں کٹ کے فرہاد نے نہر وگائی سی
وستی: آبادی' گراں' رونق' پنڈ
وستے: وست' شے' رونق' مال (عم)
وسدی: دل دیندی' دل مائل کردی' ڈلھدی
وسر: وسرن توں امر تے حاصل مصدر' بھل
وسر گئی: بھل گئی
وسراندا: وساندا' ورھاندا (مینہ/خف)
وسرانے: بھلے
وسرن: (ک) بھلن' اکن' چیتے نہ رہن
وسری: بھلی
وسریا: بھلیا
وسریم: مینوں بھل گیا
وسس: وسے گی' ورھے گی

وسیں: ورھیں گی' وسیں گی

وسعت: (مث/قا) کھلار' وشالتا

وَسَقٰهُمْ رَبُّهُمْ: تے رب اوہناں نوں پیاوے گا (الا)

سکن: (ک) رہیمن' جال ہوون

وسلاں: وسل' گنڈھے (عربی "بصل" توں وگڑیا)

وس لائیم: میں پورا واہ لایا اے

وسم: وسدا اے (میرے)

وسم: وسے

وسن: (ک) نرم ہوون' ڈھلا ہوون' رہن (2) ورھن' برسن

وسن: (ک) وساہ کھاون' اعتبار کرن' بھروسا کرن

وسنیک: (وس-نی-ک) واسی' رہن والا' باشندا

وسواس: وسوسے' شیطانی سوچاں' بے یقینی شک' وہم' ڈر (جمع: وسواساں/ ہم)

وسورا: وسوسا' شک' شما' دکھ' غم

وسورے: غم' دکھ (ش)

وسولا: وس والا' زہری

وسوں: وسن' رہائش' آبادی' رہتل' واسا' رہن

وسے: وس (2) وسن توں

وسے: بھلے' بھیجے

وسے ناہیں: وساہ نہ کرے

وسیب: رہتل' تہذیب

وسیرا: وسن' رہائش' وسوں' رہن' بسیرا

وسیرا: بھلیا ہویا

وسی: وسدا اے' رہندا اے (بف)

وسیری: (مذ) کسے تھاں اُتے عارضی ڈیرا کرن والا مسافر

وسیساں: وساواں گی' اباد کراں گی

وسیسی: وساوے گا

وسیع: (مذ/قا) کھلا' وشال

وسیلہ: راہ' ذریعا' واسطا (جمع' وسیلے)

وسیلی: (و-س-لی) وسن والی' رہن والا

وسیواں: رہائش' رہن' وس

وسیوں: وسوں' ابادی

وسے: ویاہتا جیون گزاریئے (وا)

وش: وس' زہر

وشنو: ویشنو' ہندوواں دا پرورش دا دیوتا

وشواحتر: (وش-وا-مت-ر) اک مہارشی

وصاف: بہت زیادا تعریف کرن والا

وصال: (مذ/ع) وصل توں' ملاقات' ملاپ' وصل ہوون' رب نال میل (فوتیدگی)

وصالے: وصال' میل (چ)

وصایا: وصیت دی جمع (وصیت: تاکیدی گل)

وصف: صفت' خوبی' گن

وصول: حاصل' قیمت' بے باق' جمع' داخل' ملیا ہویا

وصولن: (ک) وصول کرن' لین' اگراہون

وصیل: وصال پاون والا

وضع: انداز' طور' طریقا' روپ

وضو دا قبضہ: (ڈھلا ہویا وضو دا قبضا) وضو گھڑی مڑی ٹٹ جاندا اے)

وطن: دیس' اوہ تھاں جتھے واسا ہووے

وطنی: ہم وطن' اپنے دیس دے

وطی: (ع) جماع

وعد وعید: وعدے وعید' عذاب دے دعوے' دھمکی

وعظی: وعظ کرن والا

وفا: کیتی گل نبھاون' قول پورا کرن

وفائی: وفا کرن والے' وفادار

وَفِىٓ اَنْفُسِكُمْ: تے اوہ (رب) تہاڈے نفساں وچ موجود اے (خف)

وَفِىٓ اَنْفُسِكُمْ (اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ): تے اوہ تہاڈے نفساں وچ اے' کیہ تسیں نہیں ویکھ سکدے

وقارہ: (مذ/ع) عزت' غیرت' رعب

وقت: ویلا' سما (2) بُرا ویلا' مصیبت (وا)
- وقت ضعیف ظہیری: بڈھاپے تے کمزور
سے
- وقت گزار: ویلا گزار کے' ویلا بیتن
مگروں
وقتی: عارضی' تھوڑی دیر دا
وقر: عزت' وقار
وقفہ: رکن' کوئی شے کسے نوں دے دیون تاں
جے لوک فائدا اٹھاندے رہن (2) ساکن دے بعد
غیر متحرک حرف آون جویں تیار وچ "ر"
وقواق: اک رکھ جہدے پتر انسانی سر ورگے
ہوندے نیں
وقوف: عقل' سمجھ' سرت
وکار: پاپ' وگاڑ (بف)
وکانی: وکی ہوئی
وکا: وکے ہوئے
وکانیاں: وکی ہوئی آں
وکاوے: وکے' وکدا اے
وکڑ: زمین دا ٹوٹا (2) گنجھلک' گنجھلدار' وچیدا
وکڑے: وکڑ' زمین دا ٹوٹا' رکڑ' پانی وچکار زمین
وکمن: (ک) سون سے گاں مجھ دے پڑے بھن'
سون لئی اکا تیار ہوون
وکن: فروخت ہوون' ویچیا جاون
وکیل: (مذ/مر) وکالت کرن والا' کسے دی گل
دوجے تائیں دسن والا
وکھ: علیحدا' الگ' جدا
وکھ: زہر (نانک)
وکھال: وکھا
وکھالا: وکھاوا' اظہار' مظاہرا
وکھالی: وکھاوا' ظاہر ہوون' اظہار' جھلک' تجلی
وکھاہاں: اسیں ویکھے
وکھت: پواڑا' پچا' مشکل' مصیبت
- وکھت پا دیون: مشکل پا دیون' پواڑا پنا
دیون
وکھرا: علیحدا' جُدا' الگ
وکھراون: (ک) وکھرا کرن' علیحدا کرن
وکھرن: (ک) کھلرن' منتشر ہوون
وکھرے: علیحدا
وکھو وکھرے: وکھو وکھ' علیحدا علیحدا
وکھی: (مث) پسلی' جسم دا پاسے والا حصا
وسکھے: وچ
وگ: وگن توں امر تے حاصل مصدر' ٹُر' چل
وگ: مال ڈنگر دا اجڑ
وگاتنگ: مسلسل' اتار' واہو واہی
وگار: بنا مزدوری دتے کم' مفت دی مزدوری (وگار
لین' کٹن)
وگاڑ: خرابی' (2) ناراضگی' دشمنی
وگاون: چلاون (چاقو چھری) ڈوھن (پانی یاں ہور
کوئی ترل)
وگاوے: چلاوے
وگاہون: (ک) سٹن' جہ نال شے نوں دور سٹن
وگاہوے: سٹے
وگاہ: وار کر' چلا (2) پانی ڈولھ
وگائی: چلائی (چھری' تلوار)
وگتا: (و-گُت-تا) بیتیا' گزریا' گوایا' لٹیا
وگترا: وگتا' گواچیا' لٹیا' ہتھوں نکلیا
وگتی: ویکھو "وگتا" (ور: وگتیاں)
وگچن: (و-گچ-چن/ک) وگڑن' خراب ہوون'
وگوچا آون
وگدا: چلدا' چوندا' ڈگدا' وہندا (پانی)
وگڑن: (ک) خراب ہوون' وگاڑ پین' ناراضگی
ہوون
وگسی: وگے گا/گی' چلے گا/گی
وگلن: (ک) ولن' گھیرن' تکن' روکن' تھاں
گھیرن یاں ولن
وگن: (ک) حرکت کرن' ٹرن' جاون' چلن' جلن'

نسن، جاری ہوون (ہوا پانی وغیرا)
وگو: جاؤ (حکم)
وگو جاناں: ضائع ہو جاوݨ، گواچݨ، گمݨ
وگوچا: وگ گئی شے، ہتھوں نکل گئی شے، گھاٹ، نقصان، کسارا
وگوچڑا: وگوچا، نکا وگوچا
وگونا: نقصان ہوون، مذمت کرن، ندن، تباہ کرن، گواون، بدناں کرن (ہور ویکھو وگوون)
وگوون: (ک) وگاڑن، گواون، برباد ہوون
وگی: چلی، اتری، قسمت دی لکھی، پوری ہوئی
وگیاں: گییاں، ٹریاں
وگیندا: وگدا، ویہندا
وگیندی: وگدی، ویہندی
وگھرن: (ک) بدلاں دا لانبھے ہوون، نمبل ہوون، کھلرن (بدل)
وگھریا: صاف ہویا (بدل)
وگھریاں: کھلریاں (بدلیاں/تخف)
وَل: وٹ، چُنٹ، کپڑے وچ چنٹیاں سلوٹاں (2) ویل سارے نال اگن والا بوٹا (3) صحت، ٹھیک بیماری توں تندرست (4) چکر، خم، پیچ، کنڈا (5) پیچ، ڈھنگ، طریقہ (6) فیر، مڑ بعدوں (7) پاسے، نوں، طرف (8) مڑ کے، پرت کے، ولے نوں
وَل چھل: فریب، دھوکھا، مکاری
وَل وَل: گھڑی مُڑی، وار وار
ول وس وسا: چنگا واسا، خش وسن
ول ول پیا: ولکن لگ پیا
وَلا: ول، پردا، راز داری (2) بہانا، ٹالا، لارا (3) چکر، فریب، دوروں چکر کٹ کے راہ (4) مڑ، دوبارا
ولاہن: (ک) ورلاپ کرن، ورلاپن، ڈِلکن، روون
ولاڑ: ایویں، اجائیں، بے فائدا، بیت، گزر
ولاسن: (ک) چٹن، چمن، مزے اڑاون، عیش کرن

ولاں: ول، پاسے (2) ویلاں
ولاں چھلاں: وَل چھل، فریب، مکر
ولاں: ولوں، ول
ولاوڑا: چکر، ولا، تسلی، جھوٹھی تسلی، چکر بازی (و، ن ولاوڑے)
ولاون: (ک) پرتاون، موڑن، ولن، دھوکھا دیون، بھرماون، اصل کم توں توجا پرے کرن، ولان، پرچان، محبت دا یقین دواون
ولاہو لوہا: تلواراں لوو (دمودر)
ولاؤ: گھر لیاؤ، بھلاؤ
ولائی: موڑی، پرتائی (2) ٹال دتا، چکر دے دتا
ولائیاں: موڑیاں
ولایا: موڑیا، واپس کیتا، پرچایا، گھیرا/ولگن پائی
ولایت: دیس، دیس دے لوک، سرکار، ملک، حکومت، بادشاہت، بدیس، غیر ملک، سمندر پار، برطانیا (2) ولی ہوون دا درجا
ولا یقوم قیامۃ: اتے نہیں قائم ہووے گی قیامت
ولٹوہی: پتل دی بنی دُدھ دی گڑوی
ولدا: واپسی، مڑن (2) جواب
ولدی: جوابی
ولدی: مڑدی، پرتدی
ولساں: مڑاں گی، پرتاں گی
وَلقد کرمنۃ: تے اساں عزت دتی
وَلقد کرمنا بنی آدمؑ: تے اساں بنی آدمؑ نوں عزت دتی (قرآن شریف)
ولکن: (ک) ڈسکن، روون
ولکوون: (ک) گوون، گتھن (آٹا، مٹی)
ولگن: (مث) چار دیواری، احاطا
ولی: جھلی، بے وقوف، کملی (جھل ولی) (جمع: ولیاں)
ولن: (ک) وَل پاون، گھیرن، گھیرا پاون، گھیرے وچ لین، احاطا کرن (2) پرتن، واپس آون
ولوڑن: (ک) رڑکن، بلوون

ولول: ولولا، جوش جذبا (2) وَل وَل، مُڑ مُڑ، فیر، گھڑی مُڑی

ولوندھرو: بلی دا پنجا، ودھے ہوئے نہوں

ولوندھرن: (ک) نوچن، تباہ کرن، پنجے مارن، نہونڈراں مارنا

وَلوول: پیچ، کُنھلاں، کُنڈل

ولھو: ڈار، اجڑ، وگ، ٹولی

ولی: رب دا مِتر، عارف، ولایت دے درجے نُوں اپڑیا ہویا

—ولی اللہ پہراونے دا: جِنّے فقیراں ورگا لباس پایا ہویا اے

—ولی اللہ دے: رب دے ولی

ولیا: (ولے۔آ) گھیرے لیا، قابو کیتا، مُڑیا، پرتیا، پلٹیا

ولیں: ولوں، طرفوں

ولیہاں: (ولی۔ہاں) ولیاں، پیراں، ولیاں دا

وَلھ: ویل

وِلھ: نمی، وَتر، گِل

ولھاوندے: ونڈدے

ولھاون: (ک) ونڈن، تقسیم کرن

ولھاوے: ونڈے، تقسیم کرے

ولھیٹ: ولیٹ

ولھیٹ گیا: ولیٹیا گیا، تہ بہ تہ ہو گیا

ولھن: (ک) سلھن، گلا ہوون، بھجن

ولھیٹن: (ک) لپیٹن، ولن، کٹھا کرن

ولھیندا: چکر کھاندا، پیچ و تاب کھاندا

وَمن کثر کثیر: تے کثیر (خرچنہار) لئی کثیر (رزق)

وَمن یعمل سوء یجزبہ: تے جو برائی کرے گا اوہدا بدلا پاوے گا

ون: ورن، برن، شکل، رنگ، قسم، ذات، ونگی، نمونا، انداز، روپ، شکل صورت سبھاء، طور، انگوں

ون ون: رنگا رنگ (ہور ویکھو "ون")

ون: بن، بنا، بغیر

—ون کتے: بنا کتے

وناسری: درخت گڈھ چھاواں

ونا: بنا، دولھا، لاڑھا

ون وناں: قسما قسم

ونارن: (ک) چُنن، چون کرن

ونج: جا، جا کے

—ونج کر: جا کے

—ونج کراہاں: جا کے

ونجاون: (ک) گواون، خراب کرن، ضائع کرن

ونجایا: ضائع کیتا، گوایا

ونجایم: میرا گوا دتا، ونجا دتا

ونجایم چس: میرا چس (سواد) گوا دتا

ونجن: (ک) جاون، چلن

ونجندے: ونجن دے، جاون دے

ونجو: جاؤ

ونجوئیں: ونجا کے

ونجے: (غ۔ا) ونج، جا

ونجیں: جاویں، ہوویں

ونجیندی: ونجاندی، گواندی

ونجیونا: جاون، گواچن، ونجن

ونجھ: چپو، کشتی چلاون والے سند (2) وانس

ونجھ: ونج، جا

ونجھل: مرزے دے پیو دا ناں

ونجھلی: وانسری، وانس دا موریاں والا ساز جو سُوڑنے تے انگلاں نال وجاندے نیں

—ونجھلی واہن: وانسری وجاون

ونجھن: (غ۔ا) ونجن

وندالن: (ک) راضی کرن، ولاون

وندالے: من پرچاوا

وندلاون: (ک) وراون، پرچاون

وندنا: جنگل جھاڑیاں صاف کر کے مکان پان

کاشت لئی بنائی تھاں. ایسی وگن جو باقی علاقے توں وکھری کیتی جاوے

ونڈ: ونڈ توں امر تے حاصل مصدر، تقسیم، حصا، بھاگ، قسمت، وبتر

ونڈا: مجھ گاں نوں پاون والے دانے (2) ونڈن توں، تقسیم

ونڈن: (ک) تقسیم کرن، ونڈ کرن، ٹوٹے کرن، حصے کرن، دیون

ونڈویڑی: کپاہ

ونڈی: تقسیم

ونڈے: ونڈ وچ، قسمت وچ، نصیب وچ

ونگ: چوڑی

ونگ: ٹیڈھ، ٹیڈھا پن، ڈِنگ

ونگار: چیلنج (2) کسے کم وچ ہتھ ونڈاون لئی آکھن

—ونگار کے: چیلنج کر کے

ونگارن: (ک) للکرن، للکارن، مدد لئی پکارن، چیلنج کرن، بلاون، پکارن، سد مارن

ونگاں: چوڑیاں

ونگڑیاں: ونگاں، چوڑیاں

ونگن: (ک) بھنن، جکڑن، توڑن

ونگے: ڈِنگے، ٹیڈھے.

ونی: ورگا، بھاہ ماردا (رنگ) (کک ونی)

ونے: جیے، ورگے، رنگے

ون: رنگ، ونگی، قسم، انداز، روپ، شکل، سبھاء، طور، ورن، قسم، نمونا

ون: رکھ، درخت (2) اک خاص قسم دا رکھ جس نال پیلو دا پھل لگدا اے (3) جنگل (ہف)

—ون کنڈا: جنگل دا کنڈا (ہف)

—ون لتھا: جنگل وچ ڈیرے لائے، بن واس لے لیا

—ون لتھن: قسم توں ڈگ پین، بے وقار ہوون، غیر معیاری ہو جاون

—ون والے: موٹے موٹے رکھ جناں نوں گھٹ پانی دی لوڑ ہوندی اے

ونا: بن، بنا، بغیر

ونا: اُنا

ونّاں: جنگلاں، ون دی جمع

ونج: کاروبار

ونجارا: پھیری لا کے سودا ویچن والا، پھرن والا

ونجم: میں خریدیا، میں ونج کیتا

ونجن: (ک) ونج کرن، وپار کرن

ونیٹیاں: وانس توے تے کانے دا سامان بناون والیاں عورتاں

ونگی: ون گی، نمونا، قسم

وُنن: (ک) اُنن، بنن

ونی: بنی، دولھن

ونیں: ون دے رکھ

وواللہ: لفظ "اللہ" دا وگڑیا روپ (پچل)

ووا ہون: (ک) ویاہون، پرناون

وواہی: (مث) ویاہی، پرنائی

وودھ: برسات (خف)

ووڈاج: لین دین

ووہٹی: دولھن، سجر ویاہی

وو ہٹیاں دے ونج ہوئے: غریب وو ہٹیاں نے لوڑیندا سامان خریدیا

وہ: وہے، پچھے، ورتے

وہ: واہ، تعجب دسن والا لفظ

وہ: اوہ

وہ آدم: آدم دے جمن توں ہن تک دا ویلا (خف)

وہا: بیت، گزر

—وہا گئے: اپنا وقت گزار گئے

وہاب: رب دا اک ناں

وہابی: وہاب یعنی رب دی

وہاج: کاروبار، کھٹی، ونج

وہاجن: (ک) کھٹن، وَنج کرن، سیہڑن

وہاجے: مُل لوے

وہاجیو: کھٹیا، سیہڑیا، سودا کیتا

وہار: ویکھو "وِہار"

وہاندڑے: بیتے، ورتے، وہے

وہانا: گزر گیا، وگ کے لُنگیا (وَہِیہ توں)

وہائی: ورتی، گزری، بیتی، ضائع گئی، ہُڈ ورتی

وہائے: ویکھو "وہانا" (2) سرکھلنے

وہاون: (ک) بیتن، گزرن، کنکھیں، گزارن

وہاوے: گزارے، بیتے، ورتے

وہاء: گزر (ش) گزارے، لنگھائے

وہائی: بیتی، گزاری، لنگھائی

وہائے: بیتے، گزرے، گزارے، ضائع

وہائے خنجر: خنجر چلائے، پھیرے

وہائیں: لنگھاویں

وہت: جہلم ندی (لا)

وہتر: ویہتر، جنور، پشو، ڈنگر، مویشی

وہٹی: ووہٹی

وہر: مہر، مہربانی، واہر، مدد، یاوری (خف)

وہرتے قہر: ویکھو "ویرتے قہر"

وہری: جنسی ملاپ لئی تیار

وہریاں: (غ،ا) ورھیاں، ورسیاں (لا)

وہس: (ک) مسکاون، ہس

وہلا: پھیتی، جلدی

وہلاں: جنگل

وہم: گمان، بھلیکھے بھری سوچ، اجہی سوچ جو حقیقت اتے نہ ہووے

وہنجن: (غ،ا) ونجن، جاون

وہندا: وگدا، جاندا

وہنڈی: ویہندی، بیندی

وہن: ویکھو "ویہن"

وہولی: (غ،ا) ووہٹی (مم)

وہولا: رنبا، کھرپا (ونڈوہولے)

وَھومَعَکُم: تے اوہ تہاڈے نال اے

وھو معکم اینما کنتم: تے اوہ (رب) تہاڈے نال اے تسیں جتھے وی ہووو

وہونی: بنا، بغیر، محروم

وہی: وہی کھاتا، رقم حساب دا رجسٹر

وہے: وگے

وہیا: اوتھے ای

وہیاں: وہی دی جمع، کراڑ دے کھاتے

وہیر: ٹولی، قافلا، قطار در قطار ہو کے دوڑن، فوجی ساز سامان، فوجی قافلا، فوجی علاقے کول پرواری گھر، ہم ہما کے، سرکاری نوکر، فوجی

وہیر: چلدا، وگدا، وگدے (2) نکا برساتی نالا

وہیرے: حملے، ہلے (ہجوم دا ہلا)

وہیڑے: مہنے، طعنے، طنز

وہیلا: وہیلا

وہیلے: ویہے

وہیں: اوتھے، اگلے جہاں

وہیندا: وگدا، چلدا

وہیوتا: وقت ویلا ہوون

ویاج: سُود، بیاج

ویار: ملامت، بدگوئی، شکایت، شکوا

ویاون: (ک) جمن، بال جمن

ویاہ: ویسات، پنڈ، خشاب توں دسھاں جہلم دریا دا ناں (3) شادی

ویاہون: پرناون، ویاہ کرن، شادی کرن، ورن

ویپرواہا: بے پرواہ

ویت: بیت، گزر

ویتر: ویترن توں امر تے حاصل مصدر، کتر، کٹ

ویترن: (ک) کترن، کٹ وڈھ کرن، قینچی نال کٹن

وِیتی: بیتی، گزری ہوئی، ورتی

وِیتے: بیتے، گزرے

ویشٹہ: ویشن توں امر تے حاصل مصدر، ڈولھ

ویشاں: ڈولھاں

ویشن: (ک) ڈولھن، کیرن، چھلکن، ڈگن، وگن، ڈھین

ویٹی: ڈولھی، سٹی، وگی (ویہ وہٹے)

ویج: (وی-ج) بیج، بو، اگا، گڈ

ویجے: (وی-جے) بیجے، اگائے

ویچاگ: وچکار

ویچالے: وچالے، وچ

ویچن: (ک) فروخت کرن

ویخ: (غ۱) ویکھ

وید: (وے-د) ہندواں دیاں چار پوتر کتاباں جہناں وچ سبھ توں پرانی "رگ وید" ہے جو پنجاب وچ لکھی گئی

وید: طبیب، ہندی طریقے مطابق علاج کرن والا ہندو معالج

ویدگی: وید دا علم، حکمت

ویدن: پیڑ، درد، دکھڑا

ویدنا: مرض دی تاریخ، حقیقت حال

ویر: (وے-ر) واری، وار

ویر: دشمنی، ورود

—ویر ویاہون: دشمنی وچ بدلا لین

—ویرن: دشمن

—ویری: دشمن

ویر: بھرا، بھائی، ماں پیو جایا

ویراں راہدن: بھراواں دے نال سوون والی (گالھ)

ویرا: (وے-را) ویلا، وقت (ج)

ویرارادھ: (ویر-ارادھ) بہادر نوں نذرانا دیون (2) راس دھاری

ویرارادھناں: راس دھاری عورتاں

ویران: وران، سنا

ویرانہ: اجاڑ، بیابان

ویرائی: پرانا دشمن، ویری

ویرن: ویری، دشمن

ویرن: بھرا، ویر

ویری: (وے-ری) وار، سے، ویلے، واری

ویری: دشمن

ویڑھ: بھنور، گھمن گھیری، گرداب

ویڑھا: صحن، گھر دی وگلن دا اندرلا حصہ

ویڑھیاں: گھیرا

ویس: بھیس، لباس، پہراوا، پہناوا، فقیری لباس (2) بیس، جوانی دا کھڑھ

ویساتی: بھجی ہوئے (لا)

ویسارے: وسارے، بھلاوے

ویساں: جاساں، جاواں گا/گی

ویسلا: کھیسلا، ست، مطمئن

ویسوں: جاواں گے

ویسی: جاوے گا/گی

ویسے: (وے-سے) ویس وچ، لباس وچ

ویلیسی: جاوے گی

"ویُطعمُونَ الطعام علیٰ حُبہٖ مسکیناً"

والسراتے رب دی محبت پاروں مسکیناں، یتیماں تے قیدیاں نوں کھانا کھواندے نیں

ویکانے: وکانے

ویکھاں: راہ پے کے اڈیکن

ویکھن: (ک) تکھن، تکن، نظر کرن

ویکھنا آیا ای: ویکھن دا حکم ملیا اے

ویکھیا: سکھیا، پند، نصیحت

ویگ: شہوت، مٹھکیا ہویا ہوون دی حالت

ویگی: غیر

ویل: (وے-ل) ایہیا بوٹا جو اپنیاں نازک ٹاہنیاں پاروں سہارے دا لوڑ وند ہوندا اے، بنا سہارے زمین اُتے لیٹ جاندا اے (2) ویاہ یاں خوشی سے گاون وجاون والیاں نوں دتی گئی رقم (3) ویلا، موقعا، وقت

ویل: دوزخ دا اِک درجا

ویلاں: (وے-لاں) ویل' قربان' نثار' صدقے

ویلاں: ویل' خوشی دے موقع اُتے وار کے دتے گئے روپے پیسے' ولاں

ویلاں: (وی-لاں) وڈیاں لہراں یاں چھلاں

ویلن: (ک) ویلن نال روٹی وغیرا گھڑن (2) کپاہ نوں ویلنے وچ دے کے وڑیویں کڈھن (3) پیڑن' رس کڈھن (گنے دا)

ویلنا: کپاہ وچوں رُوں تے وڑیویں وکھراون والی مشین' گنے دا رس کڈھن دی مشین' رُوں ویلن والا سند

ویلنے ویلیاں: ویلنے نال ویلیاں ہوئیاں اِکساہریاں

ویلنیاں: ویلنا دی جمع' ویکھو "ویلنا"

وَیلی: عیبی

ویلے: ویلے سر

ویلہ: فارغ وقت' فراغت

ویلھا: فارغ (2) چھیتی' جلدی' کاہلی

ویلھی: فارغ' خالی' بنا کسے کم دے

ویلھک: فرصت' فراغت (2) جلدی' کاہلہ

ویلھے: فارغ' فرصت نال

ویلھے: ویلے' وقت (کچل)

ویمحتاج: بے مُحتاج (بف)

وینتی: مذہبی آگوواں تے بزرگاں ورگا احترام

وینداا: جاندا' جاوے

وینڈے: جاندے

وینڈا: انگوٹھی' چھاپ' مُندری

وینس: اژدہا

وینستا: چنگیاں چنگیاں چیزاں چُنن

وینہ: بناوٹی چھپڑ

وینی: جاندی

وَین: غم دا گیت' نوحا' ماتمی بول' موت اُتے روندیاں غم دے نعرے

وَین الینّدیاں: منڈا بولدیاں' وین کردیاں

وَینا: جاون

وینی: (وی-نی) گُٹ' بانہہ' کلائی (جمع: وینیاں)

ویو جھن: (ک) پھل کے زیادا ہو جاون (پانی وغیرا پاروں)

ویہ: وس' زہر' جنسی اچھیا دا جوش

ویہ/ویہہ: وگ' وگ کے' چل کے

ویہ سرواہیاں: نکواراں دا چلن

ویہاج: کاروبار' وہاج

ویہاجا: ویہاج' کاروبار

ویہاجن: خریدن' کاروبار کرن

ویہار: سلوک' سبھا' انداز' طور طریقا' کاروباری اتبار

ویہاں: ویہ دی جمع' 20

ویہبان: جسم' جنسی اعضاء

ویہڑو: آکڑ' ضد' غصا' اڑ' رہاڑ' انکار

ویہر بہنا: باغی ہو کے حکم منن توں نہ کر دیون

ویہر تے قہر: ویہرن والے اُتے رب دا قہر پیندا اے

ویہرن: (ک) اڑن' نکرن' نہ کرن' آکی ہوون' باغی ہو کے مقابلے اُتے آون' حکم نہ منن

ویہڑا: ویکھو "ویڑھا"

ویہڑن: (ک) ولن' گھیرن' ملّ مارن

ویہساں: جاساں' ویساں

ویہل: ویلہ

ویہلا: ویکھو "ویلھا"

ویہلک: ویلھک

ویہندا: جاندا

ویہندم مری: مری جاندی آں

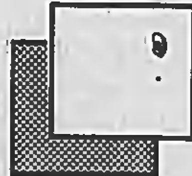
ویہندی: وگدی' جاندی

ویہندے: وگدے' جاندے' چلدے

ویہندے ساتھ لڈائی: ساتھ چھڈی جا رہے نیں

ویہن: (مذ) وگن' وگاء' وہا' دریا دا چلاء

ویہن: (ک) حرکت کرن' تُرن' جاون' وگن' جاری ہوون (2) لکھیا جاون
ویہہ: دیہ 20

ہ پنجابی دی فارسی لپی دا 50واں اکھر گرمکھی وچ ایہدے تُل دا ہاہا (ਹ) اے۔ اکثر عربی لفظاں دے اخیر اُتے ایہ تانیث دی نشانی اے جویں رشیدہ' عاقلہ وغیرا' پنجابی وچ اصلوں ایہ لفظاں دے انت وچ نہیں آوندا' عام کر کے ایاں زبر ہوندی اے (زبر نوں ادھا الف گنیا جاندا اے) پر عربی فارسی اصول مطابق اخیر اُتے ہ لے آوندے نیں ایہ عادت ایتی ودھی اے کہ ٹھیٹھ پنجابی تے ہندی لفظاں دے اخیر اُتے دی الف دی تھاں ہ پا دیندے نیں جویں روپیا پیسا نوں روپیہ پیسہ' کتھا نوں کتھہ تے ٹبا نوں ٹبہ لکھن۔ اصولی طور اُتے ایہ غلط اے۔

ہا: سی' آہا' آہیا (زمانہ ماضی)
ہا: آہ' افسوس یاں دکھ ویلے مونہوں نکلی اواز
ہابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے بھرا قابیل ہتھوں قتل ہو گیا سی
ہات: ہتھ (ہلما)
ہاتف: (ند/ع) سد لاون والا' اجہیا اواز مارن والا جہدی اواز سُنیندی اے پر اوہ آپ نہیں دسدا
ہاتھ: ہتھ (2) ڈونگھائی
۔۔ہاتھ متھے پر دھرکے: متھے اُتے ہتھ رکھ کے' افسوس (ہ)

۔۔ہاتھ مروڑنا: ہتھ ملدی آں' پچھتاوندی آں (لہف)
ہاتھی: مشہور گرانڈیل جنور
۔۔ہاتھی چور: اک لوک کہانی جس وچ سنار نے بادشاہ دا سونے دا ہاتھی چوری کر لیا سی
۔۔ہاتھی سنڈ: ہاتھی دی سُنڈ ورگے نک والی
۔۔ہاتھی کجے وچ پا چھڈنا: ناممکن گل کرنا
ہاٹھ: گھٹا' گھٹا بدل' وسن والا بدل (2) وڈا لشکر' فوج دا پڑاء' گھڑ دوڑ
ہاٹھ جوڑن: گھوڑ دوڑ لئی گھوڑیاں دا مقابلے تے آون
ہاٹھاں: مینہاں بنھ کے' بدل
ہاچھ: ڈو نکھیائی دا اندازا' حالات نوں جاچن
ہادی: (ند/ع) ہدایت دیون والا' راہے پاون والا
ہاڈ: ہڈی (لہف)
ہار: مالا' پھل' موتی یاں کجھ ہور شے نوں پرو کے گل وچ پاون والی شے (2) ہارن توں امر تے حاصل مصدر' ہر' شکست (3) وانگوں' طرحاں (4) پنڈوں باہر شاملات' سانجھے کھاتے دی زمین
۔۔ہار سنگار: بن پھب' سجاوٹ (2) اک قسم دا پھلاں والا بوٹا
ہارا: والا' کرن والا (جھنگوچی)
ہارو: ہارن والا
ہاروت ماروت: دو فرشتے جو انساناں وانگوں گناہ کرن پاروں بابل دے کھوہ وچ پُٹھے لٹکائے گئے
ہاروتے ماروتے: ویکھو "ہاروت ماروت" (مم)
ہاری: ہار گئی (2) ہالی' کسان' واہک
ہاڑ: دیسی سال (بکرمی سمت) دا چوتھا مہینا جو 15 جون دے لگ بھگ شروع ہوندا اے۔ ہاڑھ
۔۔ہاڑ بولن: میدان جنگ وچ بہادراں دیاں بڑیاں توں وجن والے (فرضی) نعرے
ہاڑا: ترلا' واسطا
ہاڑن: (ک) تولن' جوکھن' کوڈ لاون' جاچن' گل

دا اندازا لاون

ہاڑی: سنگی، ساتھی (2) ہاڑ وچ سمیٹی جاون والی فصل ربیع (3) جانگلی خُرمانی

ہاڑے: ہاڑا دی جمع، ترلے، واسطے

ہاڑے گھتاں: ترلے پاواں

ہاڑھ: جاڑھ، داڑھ (2) ذائقا

ہاس رس: طنز و مزاح، مزاحیا رنگ

ہاسی: ہاسا، مذاق

ہاسی ریشہ: ہاسے جوگ، ہاسو ہیٹی

ہاسے: سن (ہا ــ سے) ہے سال

ہاک: ہوکا، ہیک، نعرا

ہاکا: ہاک، روون، وَین

ہاکر: ہاک، پنچھی اڈاون لئی اواز

ہاکن: (ک) بلاون لئی اُچی سد مارن (وا)

ہال: بلاون لئی ماری گئی اواز

ہال اوئے: تکلیف، مشکل سے دُوجیاں دی مدد لین لئی ماری گئی اواز

ہالا: چکر، دھوڑ دی رُت وچ جمن دوالے وسن والا گھیرا (ہالہ)

ہالک: (ع) ہلاک ہو جاون والا/والی

ہالہ: ویکھو "ہالا"

ہالا بھرن: زمین دا معاملا تارن، کسے بزرگ نوں نذرانا دیون

ہالی: ہل واہون والا، کِسان، کرسان

ہالے: محصول

ہام: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں

ہاں: ہانہ، دِل، کالجا

ہانجھ: بدل دا پر، اکٹھ (2) اِچھیا، چاہ

ہانجھ گھِن کے: بدل دا پُرا، اکٹھ نال لے کے (وا)

ہانڈ: کھیچل، بے فائدا کیتا گیا پَینڈا

ہانڈی: سالن پکاون والا مٹی دا بھانڈا، سبزی، سالن ریاں شیواں

ہانڈھن: (ک) کسی شے (شکار) نوں باہر کڈھن، پھرن، گھمن، وتن

ہانس ملکہ: ملک ہانس، ساہیوال دا اک پنڈ، جتھے بہ کے وارث شاہ نے اپنا مشہور قصا، "ہیر رانجھا" لکھیا (مم)

ہانک: للکر، للکار، چانگر

ہانہ پلٹنا: دل پھیر لین

ہانہوں: ہانہ توں، دلوں

ہان: برابر، ہم عمری، اک عمر دا ہوون، ساتھ

ہانی: نال دا، ہم عمر، پیارا، ہان دا، برابر دا، ساتھی، دوست، متر، سجن، بیلی

ہاوا: غم، چنتا، دکھ پاروں گرم ساہ

ہاون ہان: نال دے (مم)

ہاویہ: ہادیہ، دوزخ

ہاویہ: دوزخ دا سبھ توں ہیٹھلا درجا

ہاہو: ڈونگھا وین

ہاوں: ہاں، ہانہ، کالجا، دل

ہائے: تکلیف دکھ سے موہوں نکلن والا بول، نعرا

ہائے سی جنبش والی: ہلا کرن لئی نعرا س (مم)

ہائے سی ماروں: مرن ویلے یاں زخمی ہوون پاروں ہائے

ہباں: سبھاں، سمتاں

ہبرو: وِدھا، مبالغے والی گل

ہبس: (ک) ہسن، ترکن، بیما ہو کے بو چھڈنا، ہیکن

ہبک: تلی، ہتھیلی

ہبکار: مہک، خشبو دا کھلرن

ہبکن: ہبن، بو چھڈن، مُشکن، ترکن

ہیوڑ: دکھ، تکلیف

ہمہ/ ہمو/ ہمے: سبھ، سبھو، سبھے
ہمے: سبھ
ہمشاں: سمشاں
ہپڑن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن
ہپن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن، نگل
ہمن: (ک) ویکھو "ہنن"
ہت: دل، من
ہت بھایا: دل نوں چنگا لگا
ہتا: مصیبت ماریا
ہتاون: (ک) پسند آون، چنگا لگن
ہتاوے: چنگا لگدا اے
ہتکاری: چاہوندا، محبت بھریا (ناٹک)
ہتیا: (مث) قتل، ظلم، (آپ ہتیا: خودکشی)
ہتیارا/ ہتھیارا: ہتیا کرن والا، ظالم، خونی
ہتیاری: ہتیارا توں مونث، ظلم کرن والی
ہتھ: انسانی سریر وچ گٹ توں اگلا، انگلاں تے تلی والا انگ
-ہتھ بنھا کے: ہتھ بنھ کے، بے وس کر کے
-ہتھ پکڑ کے جتیاں: (صرف) جتیاں پھڑ کے (گھروں نکل پین)
-ہتھ پول: ہتھ پاندا اے
-ہتھ جوڑن: ... کرن، بل ورتن کرن، کم آون (2) معافی منگن
-ہتھ دھو بہن: ضائع کر بہن
-ہتھ دھو کے جانا: خالی ہتھ جاون، نامراد جاون
-ہتھ دھوون: ضائع کرن، ہتھوں جاون دین، کھہا بیٹھن
-ہتھ کرنا: ہتھ دی صفائی وکھاون، دھوکھا دیون
- ہتھ ملن: پچھتاوا کرن
-ہتھ نہ ہوون: وس وچ نہ ہوون
-ہتھ وکھانا: نبض وکھاون، حکیم کولوں مرض دی جانچ کراون (2) دھوکھا دیون
ہتھا: چکی دی ہتھی
ہتھاں تے: موقعے تے ای
ہتھ میں: ہتھیں، ہتھو پائی
ہتھوڑی: ہتھ کڑی
ہتھوڑیاں: ہتھ کڑیاں، کنگن (وا)
ہتھوں: سکوں، کولوں، بلکہ، بجائے
-ہتھوں ہتھڑے دے واہرں نہیں ملدے: چوراں گھر واہر لا کے مال ڈنگر واپس لیا جا سکدا اے پر ظالم مالک کول ڈنگر واپس آون نوں تیار نہیں ہوندے
ہتھی: ہتھ دا سہارا (2) دستا، کسے مشین دا اوہ حصا جس اُتے ہتھ رکھی دا اے
ہتھے: سہارا (مم)
ہتھیارا: ظالم، مارو
ہتھیں: ہتھاں نال
ہتھیں بدھیں: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال
ہتھیں گانیاں: فقیری کنگن
ہتھیاری: ہتھیاراں دا، اسلحے دا (مم)
ہتھیاون: (ک) کھوہن، دھکو زوری لین، چالبازی نال لین
ہتھیرن: (ک) ہتھ وچ لین، ہتھیں کرن
ہٹ: ہٹی، دکان (2) ضد (3) ہٹن توں امر تے حاصل مصدر
ہٹ پساری: دکان کھلاری (جھنگ گھوٹن دا سامان کھلاریا)
ہُٹ: ہُٹن توں، تھک
ہٹڑی: ہٹی، تھکی، تھکن پاروں رہ گئی
ہٹکورن: (ک) روندیاں اُبھے ساہ بھرن
ہٹکن: (ک) روکن، منع کرن، ٹھاکن
ہٹکن: (ک) ا نکھ (گاں مجھ دا)
ہٹکے: روکے، ٹھاکے، منع کرے
ہنگیاں: ٹھاکیاں، منع کیتیاں، روکیاں

ہٹکیں: منع کریں، ٹھاکیں
ہٹن: (ک) ٹھکن، رکن، ہسن، ہٹن، تھکاوٹ
نال نڈھال ہوون
ہٹوہٹ وکایو: دکان تے وکایا
ہٹی: دکان
ہٹی: ٹھکی، اکی (ہور ویکھو "ہٹن")
ہٹیاں: ہٹ گئیاں، دور ہوئیاں (2) دکاناں
ہٹیاں: تھک گئی، تھکیاں
ہٹھ: ہٹ، ضد
ہٹھاں: (غ۔ا) ہیٹھاں، تھلے، نیویاں
ہٹھاہاں: ہیٹھاں
ہٹھی: ہٹھا والا، پکے ارادے والا، تپیا کرن والا
ہٹھیرے: بہتا ہیٹھاں، مقابلے وچ تھلے
ہج: چوبھ، نوکیلی شے دا دباء
ہجر: دوری، جدائی
ہجکیں: جھکن، ہچکاون
ہجن: (ک) ہج مارن، ارک چبھوون، چوبھ دیون
ہجوکا: (ذ) ہج، چوبھ، ہجھ
ہجوم: رش، کھپ، لوکائی دا وڈا اکٹھ
ہجوں: ہجو
ہچکن: (ک) سنکن، جھکن، ججھکن
ہچن: (ک) ہچکن، سنکن، جھکن، ججھکن
ہچھا: اچھا، چنگا (ورنہ ہچھی، ہچھے)
ہدال: اودھال
ہدالا: (غ۔ا) اودھالا
ہدوانا: تربوز (فارسی "ہندوانہ" توں)
ہدور: ڈگن، غلط ہوون
ہدہد: چکی راہ، لمی چنجھ والا اک پرندا جو لکڑ وچ ٹھونگے ماردا اے
ہدی: قربانی دا جنور جو کعبے نوں گھلیا جاوے
ہدیہ: تحفا، کسے تحفے دا بدلا، پوتر شے دا مُل (جمع: ہدیے)
ہدے: عہدے، ذمے واریاں، گرمی، اگ دا شعلا

ہڈھ: دھک کے، زوری
ہڈ: ہڈ، وڈی ہڈی
ہڈاں: ہڈیاں
ہڈاں دے کیڑے: تجھے دشمن، جو دسدے نہیں
(مجازن /دا)
ہڈاندا: ہڈاں دا، ہڈیاں دا (لط)
ہڈورتی: آپ بیتی، سرورتی
ہڈول: دلوں
ہڈوے: ساک (اک ہڈی دے)
ھذا جنون العاشقین: ایہ عاشقاں دا جنون اے
ہر: رب، ہری، اللہ (2) سبھ
ہرا: ساوا، تازا، سبز
ہرات: افغانستان دا اک شہر
ہراس: خوف، ڈر، دہشت، ہول
ہراسن: (ک) ڈرن، ہولن
ہراسی: ہراس، خوف (مم)
ہراسیاں: ہراس وچ، خوفزدا
ہراول: فوج دا اگلا دستا
ہرشہ: کھوہ دا سامان
ہرج: (ذ/ع) کسارا، نامناسب ہوون، نقصان
ہرجا: چٹی، جرمانا
ہرجانہ: ہرجا، چٹی، جرمانا، ڈن
ہرجائی: ہرتھاں، ہرجاء، ہرتھاں دا، بے وفا
ہرجائے: ہرتھاں
ہرچند: بھاویں، بے شک
ہردا: ہار دا
ہردل: ہلدی، دسار
ہردلعزیز: ہردل عزیز، ہرمن پیارا
ہرسن/ہرشن: (ک) خوش ہوون، ودھن پھلن
ہرکاروں: ہرکم توں
ہرکارہ: قاصد، چپراسی، ہرکم کرن والا
ہرکس: ہراک
ہرکن: (ک) ڈراون، دھکاون، پچھے تکن

ہرکیرت: صفت' تعریف
ہرکھ: (مذ) خوشی' سوگ دا الٹ
ہرکھ: (مذ) سوگ' غم' جھورا
ہرکھن: (ک) خوش ہوون
ہرکھن: (ک) افسوس کرن' جھرن' غم کرن' پچھتاوا کرن
ہرل: (مث) اک جھاڑی جس نال چٹے پھل لگدے نیں۔ ایہدے بیج وی ہرل اکھواندے نیں تے ساڑن اُتے تیز بو دیندے نیں' عام کر کے ایہدے بیج حکمدے کولیاں اُتے پا کے دھوف دِتی جاندی اے جس نال خارش دے جراثیم مر جاندے نیں
ہرل دانہ: ہرل دے بیج
ہرن: (مذ) تیز دوڑن والا مشہور جنور
-ہرن ہونا: دوڑ جاون
ہرن: (ک) ہار جاون' شکست کھاون (2) ہرا ہوون' دُکھ درد دور ہوون
ہرن: (ک) میٹھ دین
ہرول: (ہر-ول) کسان نوں دِتا جاون والا قرضا
ہرولے: ہرپاسے دے
ہرولیاں: اگلا' حملہ آور دی اگلی
ہرہر: ہر اِک' عام آدمی' ہر شے
ہریا: ہرا' ساوا' سر سبز
ہریا: ہویا' وُٹھا' وسیا (میٹھا)
ہریاری: ہرجائی' ہر تھاں یاری لاون والا' ہر بوہے جاون والی عورت
ہریاں: (ہرے آں) ساویاں' سبز بوٹیاں' ہریاں نوں
ہریاں: ہار گئیاں
ہریاول: سبزا
ہریائی: ہریالی ' سبزا
ہریڑ: کوڑے پھلاں والا اک رُکھ تے اوہدا پھل جو دواواں وچ ورتیندا اے
ہرکی: ہر اِک' ہریک
ہرل: ساوا' سبز
ہڑ: ہڑھ' سیلاب' کانگ' روڑھ
ہڑپ: جباڑا
ہڑبڑاون: (ک) گھابرن' بوندلن' بدحواس ہوون
ہڑپن: (ک) ڈکن' بند کرن (پنجرے وچ)
ہڑپن: (ک) ہڑپ کرن' کھاون' ہضم کرن
ہڑچھاں: ہاواں
ہڑک: کِنگ' کھلی
ہڑکن: (ک) گھمراڑے مارن' ڈسکن
ہڑکوں: ہڑک توں' ہڑک' کِنگ' کھلی
ہڑن: (ک) آکڑن
ہڑن: (ک) پنجرے وچ بند ہوون' ڈکیا جاون
ہڑے: ہڑ' سیلاب
ہڑیاں: ہیڑیاں
ہڑھ: (مذ) ویکھو "ہڑ"
ہڑھن: (ک) رُڑھن' ہڑ دی مار وچ آون
ہزار: (فا) دس سو (2) بلبل
ہزاری: گھوڑے دی اک قسم
ہزال: ہزل آکھن والا' مسخرا
ہزل: پھکڑ غزل (جمع: ہزلیات/احمد)
ہزیمت: شکست' بھانج
ہژدہ: (فا) ہژدہ' اٹھاراں' دس تے اٹھ
ہس: گلے دا زیور (جو غلامی دی علامت اے) (2) ہنسلی دی ہڈی (3) ہی' ہے سو (4) ہسن توں امر تے حاصل مصدر
-ہس خرخسیا: جھوٹھی لڑائی
-ہس کر جی: ہس کے کر (بلھا)
ہس کے: بے دم ہو گئے' بے حس ہو گئے' ناطاقت ہو کے
ہست: (ہ) ہاتھی (فا) ہوند' وجود' ہوون
ہستی: ہاتھی (2) عورتاں دیاں چار قسماں پدمنی' چترنی' سنکھنی' تے ہستنی وچوں آخری تے سبھ توں

بنویں قسم
ہستی: ہاتھی (2) ہوند
۔ہستی جھیڑے: ہوون دے جھیڑے، دنیا
داری
ہُسڑ: حبس، ہُسڑ، سیک، ہس، ساڑ
ہُسڑن: (ک) گرمی پاروں بیزار ہوون، ہارن،
اکن، تھکن، ہٹن، کسے دی کمی محسوس کرن، اُداس
ہوون، اوددرن
ہُسڑیا: اوددریا
ہسن: (ک) مسکاون، کِھڑکھڑاون، کِھلن، کِھڑن
ہسن: (ک) گل ہوون، بُجھن، گھٹن، کمی آون،
کمزور ہوون، تھران، پکاون دے عمل وچ (ساگ
یاں حلوے وغیرا دا بُجھن پاروں) گھٹن، سیک
پاروں تھڑن
ہُٹن: (ک) ہُٹن، تھکن، ہسرن، ہٹن، بیزار
ہوون، بے دم ہوون، ناطاقت ہوون
ہسوار: سوار، اسوار
ہسی رسی: ہس کے عمر لنگھائی، وسی
ہسے: کھٹے، تھڑے، سنگڑے
ہسیر: ہیر، دوری پاروں ہِک، تانگھ، اُڈیک، رِیجھ
ہسرن دی حالت
ہسیرا: گل دا اِک گنتا
ہسیرن: (ک) جستجو کرن، تا نگھن، اوددرن، ہر
ویلے نظر وچ رکھن، شکار لئی پچھا کرن
ہسنڈڑی: ہسدی
ہش: اوٹھ نوں اٹھاون، بہاون لئی یاں کوئی کم
کراون لئی بولیا جاون والا شبد
ہشاون: (ک) اوٹھ نوں بہاون (لئی ہش ہش دی
اواز کڈھن)
ہشتاد: اسی
ہشدھات دی لٹھ: اٹھ دھاتاں (سونا، چاندی،
لوہا، تراما، جست، پتل، سِکا تے ٹین) رلا کے بنائی
گئی لٹھ

ہشدھاتی: اٹھاں دھاتاں دی
ہشکارن: (ک) شِشکارن، ہلاشیری دیون، ہلکارن
ہُشیار: عقلمند، سرتی، چلاک
ہفت: (فا) ست (7)
۔ہفت ہزاری: ست ہزاری، پرانی فوج دا
اک عہدا
ہفتاد: (فا) ستر
ہفن: (ک) ہمبھن، تھکن، ساہ چڑھن، ہو نکن
ہفیم: افیم، افیون
ہِک: اِک، بعض، ذرا (عم)
ہِک پناہ خدا ئے: صرف رب دی اِکو پناہ
ہِک تِل: ذرا ماسا، ذرا وی
ہِک: سینا، چھاتی
ہکا: اِکو، وحدت والی گل
ہکارا: ہوکا دِتا، سد ماری
ہکارن: (ک) بلاون، سدن، ہاک مارن، ہکارے
مار کے پنچھی اُڈاون، کھدیڑن، ہنکارن
ہکائی: کتے دا ہونکن
ہکائی: اِکو ای
ہکباون: (ک) ہکا بکا ہوون، حیران ہوون،
گھابرن، بوندلن
ہکدن: اک دن
۔ ہکدن پھرسی پاسا: اک دن پلٹاء ہووے
گا، اِک دن قسمت بدلے گی
ہکڈینہہ: ہک ڈینہہ، اِک دن
ہکر: زور دی اواز، ہاکر
ہکری: اک واری
ہکڑائی: اِکتائی، اِک ہوون، وحدت
ہکڑو: اِک ای، اِکتا
ہکڑیاں: بعض، ہکیاں، اِکناں، بعضیاں
ہکس: کسے اک، اک نے، اِک نوں
ہکسے: ویکھو "ہکس"
ہکلاں: ہِل، کِلے (2) نعرا، ہاکر

ہکلاوݨ: (ک) تھتھلاوݨ، لکنت نال بولݨ
ہکݨ: (ک) ہوڑݨ، ہٹکݨ، ورجݨ، ٹھاکݨ، منع کرݨ، روکݨ
ہکݨ: (ک) اُبکݨ، اُبھاکݨ، اُلٹی کرݨ
ہکݨ: (ک) اواز کڈھݨ، ہاک لاوݨ (2) ٹورݨ
ہکناں: بعضیاں
-ہکناں کھوہ تلاء میتاں: بعض نے لوکائی سیوا دے کم کیتے یعنی کھوہ، تلاء تے میتاں بنوائیاں
ہکنیاں: بعضیاں، اکناں
ہکو: اکو، اک ای
-ہکو ہک کرݨ: وکھو وکھ کرݨ، اکو جیہا کرݨ
ہکورا: اکو وار، اکٹھا، اکہرا
ہکی: اک
ہکیاں بکیاں: ہکا بکا، حیران
ہکیلا: منر اکلا
ہکھ/ ہکھی: آس، چاہ، تانگھ، اُڈیک، ہرکھ
ہنگاڑݨ: (غ۔ا) اُگھاڑݨ (کھولھݨ)
ہل: (نا) واہی بیجی وچ زمین کھودݨ والا آلا
ہل: نال، مُطابق
ھل جزاء الاحسان الا احسان: احسان دا بدلا احسان ای ہوندا اے
ہلا: اچھا، چنگا، گل دا ہُنگارا
ہلاّ: حملا
-ہلا شیری: ودھائی دیݨ یاں جُرأت ودھاوݨ دا بول
ہلارݨ: (ک) الارݨ، ہلارا مارݨ
ہلارے: ہلاتا، جُھلاتا، جھولے، پینگھ دا اگے پچھے آتانہہ نوں جاوݨ دا عمل
ہلاس: خُشی، اَنند، پرسنا (2) نسوار
ہلاکی: ہلاکت، موت
ہلال: شروع دناں دا چن
ہلاں: چڑھائیاں

ہلاتا: عادت پاوݨ
ہلاہل: مارو (زہر)
ہلبلاوݨ: (ک) گھابرݨ، بوندلݨ، ہڑبڑاوݨ
ہلپݨ: (ک) تڑفݨ، تکو ہمھی ہووݨ
ہلچل: (مث) افراتفری، کھلبلی، بے قراری، ہنگاما، ہل جل
ہلدر/ہلدھر: ہلدی، وسار
ہلدی: وسار، ہلدر، زمین وچ جمݨ والیاں پیلے رنگ دیاں گنڈھاں جو پیہ کے سالݨ وچ مسالے وجوں تے دواواں وچ ورتدے نیں
-ہلدی چاتس رخسارے: مکھ ہلدی وانگ زرد ہو گئے
ہلڑ: رولا گولا، ہنگاما، دہائی
ہلسݨ: ک) خُش ہووݨ، مزے اُڈاوݨ، شہوت وچ آوݨ
ہلکارا: ہلکایا، پاگل
ہلکارݨ: (ک) اکساوݨ، امادا کرݨ، شُشکارݨ
ہلکان: تھکیا ہویا، مرݨ نیڑے، ہلاک
ہلکݨ: (ک) ہلکا ہووݨ، پھاوا ہووݨ، کتے وڈھݨ نگروں پاگل ہووݨ
ہلکݨ: (ک) تنگ ہووݨ، ہلاّ کرݨ، ڈھونڈݨ، لبھݨ
ہلکے: گھٹ، تھوڑے، گھٹ وزن دے
ہلݨ: حرکت کرݨ، ڈولݨ، جنبش کرݨ
ہلݨ: (ک) عادی ہووݨ، ہل جاوݨ، گجھݨ
ہُلݨ: (ک) کھلرݨ، پسرݨ، مشہور ہووݨ، دُھمݨ، مشکݨ، خشبو نال بھر جاوݨ
ہلوٹݨ: (ک) ہلوٹا مارݨ، جھنجوڑݨ، جھوٹݨ، رکھ دیاں ٹاہنیاں ہلاوݨ
ہل ہابہ: رولا رپا
ہلہلاوݨ: (ک) ہلݨ، کنبݨ، ڈولݨ
ہلی: مست
ہلے: حملے
ہُلے: جھوکے، بلے (واء یاں خشبو دے)

ـ ہُلّے گُل رنگے: خشبوئی ہُلّے
ہُلیا: کھلریا، ودھیا، مشہور ہویا، نشر ہویا، کھنڈیا
ہلکیاں: ہلکے کتے دے وڈھن پاروں ہلکایا بندا جو پانی توں ڈردا اے
ہلیں: الاں (لا)
ہم: اسیں (2) ہاں (3) وی (4) کٹھے اک تھاں
ـ ہم آغوش: جھولی وچ، جپھی پائی
ـ ہم بستر: اکو بسترے اُتے نال سون، جنسی عمل
ہم: مینوں اے
ہُم: ہس، وٹ، ہجوم، بھیڑ
ہُما: اک پنچھی جِدے بارے مشہور اے کہ اوہ جِدے سر اُتوں گزر جاوے اوہ بادشاہ بن جاندا اے
ہمارا: ساڈا، اساڈا/ ہمم) (ورنہ ہمارے)
ہمائی: ہُما پنچھی نال تعلق رکھدا
ہمایوں: خُش قسمت، برکت والا، ہما ورگا، جس دے سر اُتے ہما بہ جاوے
ہمبھن: (ک) ہمک چھڈن، ترکن، بو چھڈن
ہمبھکن: (ک) ہبکن، کھرکن، ہنن
ہمبھن: (ک) ہنن، ہٹن، ہرن، تھکن، اکن
ہمدم: ہم دم، دوست، ساتھی، ہتر
ہمراز: راز وچ شریک
ہمراہی: راہ وچ شریک، سفر دا ساتھی
ہمرسے: اندرسے، چاولاں دی مٹھیائی
ہمری: ساڈی، اساڈی، میری (لط) (و.ر: ہمرے)
ہمزات: ہم ذات، اکو ذات دا، اپنے ورگا
ہمزاد: پچھاواں، موکل، کم آون والا جن
ہمسری: برابری
ہمسائک: کڑم، بیوی یاں خاوند دے خاندان دا
ہمشیرہ: (فا) بھین
ہموار: پدھرا، اکساہرا
ہموزن: ہم وزن، برابر وزن دا، برابر تُل دا

ہمہ: (فا) سارا، سبھ، سبھے
ہمہ اوست: سبھ اوہی اے، وحدت الوجود یعنی کائنات وچ جو کجھ اے اوہ رب ای رب اے
ـ ہمہ تن چشم: سارا جسم اکھاں (بنا لیئو)
ہمیانی: گتھلی
ہمیش: ہمیشا، سدا
ہمیل: حمیل، گلے دا اک زیور
ہمکن: (ک)، ہمکن، بو چھڈن، ترکن
ہن: ہنیں، اے دی جمع
ہن: قاتل، قتلام کرن والا
ہُنال: اُنھال، گرمیاں دی رُت
ہنباہ: تازا کوہیا
ہنبھی: ہوں بھی، میں وی
ہنج: ہنجھ، اتھرو
ہنجار: آخری، ہلل (2) رسم، طور، طریقا، قاعدا، راہ
ہنجرنا: گستاخی کرن، چنگا کھاون پیون دے باوجود مالک دے آکھے نہ لگن
ہنجروں: ہنجو، اتھرو
ہنجڑیاں: اتھرو، ہنجو
ہنجو/ ہنجھو: اتھرو
ہنجو درد روائیاں: درد نے مینوں اتھرو روایا اے (ح)
ہنجھ: ہنجو، اتھرو
ہنجھوں: (ج.ا) ہنجو
ہنجھ: ہنجو، اتھرو (ہا) (2) ہنس، بگلا (الف)
ہُند: ہتا
ہندوں: ہوندوں، توں ہوندا
ہنڈا/ہنڈھ: تُر پھر کے، کھولہ کے، تجربے وچوں لنگھ کے، ہنڈن توں
ہنڈا/ہنڈھا: ورت، ورت کے پرانا کرن، ماتن
ہنڈن: (ک) ورتن، استعمال کرن، ورتیا جاون (2) تُر پھر کے ویلا ہنڈاون، تکن (3) شکاری دی

بحال کرن

ہنڈول: اِک راگ دا ناں

ہنڈول گوپی: بالپن وچ سری کرشن نال کھیڈیاں کڑیاں دا جھولا تے اوہدا گیت

ہنڈولی: اِک راگ دا ناں، ہنڈول

ہنڈے: پھردا اے

ہنڈ-پڑے: ہنڈاوے (ہنڈاون توں)

ہنر: فن، چج، فریب

ہنس: پانی دا اک بطخ ورگا چٹے رنگ دا جنور

-ہنس موتی: ہنس دے کھاون والا موتی، قیمتی شے

(ہنس راائی: کام دیو دی ملکا)

ہنسیاری: ہتیاری، ظالم عورت

ہنکار: خودی، گمان، غرور

ہنکارن: (ک) مغرور ہوون، گھمنڈ کرن، ہنکار کرن، آکڑن

ہنکاری: ہنکار وچ، غرور وچ

ہنگن: (ک) گھوڑے دا بولن، بھوئے ہوون

ہنگ: (مث) اک بدبودار شے جو دوا دے طور تے ورتیندی اے

ہنگاماں: ہنگاما، کھپ رولا

ہنگلاون: (غ ا) اکھلاون

ہنگنا: بھاریاں تکلیف پاروں کراہن

ہنگورا: ہنگارا، گل سندیاں ہوں ہاں کرن

ہنگے: سکے

ہنگھارن: ہنگھارا بھرن، گل سندیاں ہوں ہاں کرن

ہنگھالن: انگھالن، دھوون، کنگھالن

ہنگھن: سکن، تکن، ہمت رکھن (2) ڈھلا ہوون

ہنود: ہندو دی جمع

ہنونت: ہنونت

ہن ہن: ہانک کے دھک کے

ہنھیری: اہیری (دمودر)

ہنکاراں: ہنگن، گھوڑے دا بولن

ہنوں/ہنہ: عقل جاڑھ، عقل داڑھ

ہنہناون: ہنگن، گھوڑے دا بولن

ہنے: اجے ہنیتی، تھوڑی دیر پہلاں

ھُوَ مَعَکُم: اوہ تہاڈے نال اے (رب)

ہو بہو: اِن بن، اکا اوہی

ہو جا اوہ: اوہ ہو جاندا اے (ا)

ہوا: واء (2) لالچ، حرص، مان، غرور، جھوٹھی عزت تے رعب، خیر خاہی، حمایت، تکبر

-ہوا نہ پانی: ہوا وی نہیں لگی، خبر نہیں ہوئی

-ہوا وگڑن: اِتبار تکرن، لوکاں دی سوچ بدلن

ہو آ: (ہو-آ) ہول، دِل وچ ہل جل، کچھ

ہو آ: ہویا، ہوئے

ہواراں: پیر دے نشان، کھوج

ہواڑ/ہواڑھ: بھاف، ساہ، گرم ساہ، عشق دا سیک

ہوا نکن: (ک) گدڑ دا بولن، چیکن، اُچا بولن

ہوائی: ہوا (2) افواہ (3) ہوا نال تعلق رکھن والی

-ہوائی گلاں: سُنیاں سنائیاں گلاں، کچیاں گلاں، افواہ

ہوائیں: ہوا دی جمع، حرص، لالچ، غرور

ہوت: ہووے

ہوت: پنوں، پنوں دی ذات، اکثر پنوں لئی ورتیا گیا لفظ

ہوت علی: پنوں دے پیو دا ناں (ا)

ہوڑن: (ک) ہنگن، رد کرن، ورجن، ٹھاکن، منع کرن

ہوٹھ: (مذ) بل، بلھ

ہوچن: (ک) اُکن، نشانے نہ لگن

ہوچھ: کمین، پتا، تھڑدلی

ہوچھا: کمینا، کم ظرف

ہودج: عماری، محمل، اُوٹھ دا کجاوا

ہودی: ہاتھی اُتے دی کاٹھی (و۔نہ ہودے)
ہوڈی: (مذ) ضدی، متعصب، اڑیل
ہور: مزید، فیر، دوجا، اڈ، وکھرا
-ہور دھرے: ہور پاسے، ہور ست، ہور تھاں، کسے ہور پاسے
ہورس نوں: کسے ہور نوں
ہورن: (ک) منع کرن، ٹھاکن
ہورے: مکا
ہوری: ہور دی، ہور، دوجے
ہوری: ہولی، ہندوواں دا تہوار جس وچ اک دوجے اُتے رنگ سٹدے نیں
ہوڑ: ضد، اڑی، ہٹھ (2) ہوڑن توں امر تے حاصل مصدر، ٹھاک، روک، دھک کے، بک کے
ہوڑا: مناہی، باندھ
ہوڑا: لکڑ دے بوہے وچ لگا ہویا جس وچوں ہتھ لنگھ سکدا اے پر پشو نہیں (2) کنڈی
ہوڑدی: منع کردی، ٹھاکدی، روکدی
ہوڑن: (ک) ٹھاکن، ہٹکن، ورجن، منع کرن، موڑن، روکن
ہوڑے: ٹھاکے منع کرے، روکے
ہوڑھن: ویکھو "ہوڑن"
ہوس: لالچ، حرص، بھکھ، واسنا، جنسی بھکھ
-ہوس کارا: لالچی بندا
ہوس: ہوسی، ہووے گا/گی، ہووے گا سو
ہوس: (س) اوہدا
ہوسو: ہووو گے
ہوسوں: ہوواں گے
ہوسی: ہووے گا/گی
ہوش: سرت، سمجھ، عقل، حواس قائم ہوون دی حالت
-ہوش آوے: سمجھ آوے، جوانی آوے
ہوشناک: ہوش والا، چلاک، سیانا
ہُوک: درد بھری اواز

ہوکا: آہ، ہاہ
ہوکا: اعلان، نعرا
ہوکرن: (ک) ہوکا مارن، اُچی بولن، ہاک مارن، واج دی تفصیل اُچی اواز وچ دسن
ہوکن: (ک) بڑکن، ہوکرا مارن، اُچی بولن، دِل دی دس پاون، ہوکا دیون
ہوکن: (ک) ہفن، گھرکن
ہوکھاں: سدھے کھلوکے، مستعد
ہوگ: ہووے گا/گی
ہول: ڈر، ہیبت، خوف، گھبرا
ہول: چھلکے سمیت بھجے ہوئے چھولیاں دے ڈوڈے (جمع "ہولاں" ورتدے نیں)
ہول: رولا، شور
ہولارے: (غ۔ا) ہلارے
ہولاں: ہاداں، ٹھنڈے ساہ
ہولسی: ڈرے گا
ہولن: (ک) ڈرن، گھابرن، سہمن، ہول کھاون
ہولی: ہلکی، نیویں، آہستہ، سُست (اواز)
ہولے: قربان کرے
ہولے ہولے: رکے رکے، آہستہ آہستہ
ہوم: ویکھو "ہون"
ہومے: خدی، غرور، ہنکار
ہوں: میں
ہوں: ہاں، آں، ہے آں
ہون: دیوتیاں نوں راضی کرن لئی گھیو، تل، جوں وغیرا اگ وچ سٹن۔ ہندوواں دی اک عبادت
ہونٹھن: (ک) جھوٹھن
ہونج: جھاڑو دے، صاف کر، جھاڑو نال اکٹھا کر
ہونجھ: ویکھو "ہونج"
ہوندے زور: قوت ہوندے ہوئے، زور ہوندے ہوئے
ہونس: ہوس، لالچ، حرص
ہونکناون: (ک) ساہ پھلن، ہفنی، ہونکن، دم

چڑھن

ہو نکن: (ک) ہنگ، ساہ چڑھن

ہونگ: پشوواں نوں ہانکن دی اواز، بیمار دی تکلیف دی اواز

-ہونگ دیون: پشوؤں بکریاں موہوں اواز کڈھن

ہونگرن/ہونگن: ہنگارا مارن، کرلاون، ہائے ہائے کرن

ہونوتاں: (غ۔ا) ہوونا

ہوں: (ک) ہوون، تھیون

ہوناں: موجودگی، جمن، رہن، ٹھہرن

ہووس: ہووے سو

ہووس: ہووندی سو، ہووے سو، اوہنوں ہووے

ہووگ: ہووے گا/گی

ہووم: میرا ہووے

ہوون: (ک) وجود وچ آون، ہو جاون

-ہوون ہار: ہوون والی، ہونی

ہونی: ہوون والا واقعہ، جو ہونا سی، قدرت دا کم (2) تیرے لئی ہاں

ہوہو: بدنامی، بے عزتی

ہو نکے: ہوکے، ہوکے

ہوے: (ہ-وے) برف دا گھر، ہلا (نانک)

ہویا محبوب نہ جاوے: محبوب نہیں بنیا جاندا

ہویدا: ظاہر، عیاں، ساہمنے

ہویم: میں ہویا، میں ہوواں

ہئی: سی

ہے: سن

ہیا: جرأت، حوصلہ، دل

-ہیا دھڑکے: دل دھڑکے

-ہیا لیے: دل وچ (بف)

ہیاؤ: ہیا، دل

ہیبت: ڈر، خوف، رعب

-ہیبت ناک: ڈراؤنیاں

ہیت: موہ، پیار، واسطے

ہیٹھ: تھلے، ہیٹھاں

-ہیٹھ سٹیا: تھلے سٹیا، تخت توں معزول کیتا، تختوں لاہ سٹیا

-ہیٹھ گھگری وچھانا: خاوند بناون

ہیجڑا: ہجڑا، کھسرا، نامرد، بزدل مرد نوں مہنا

ہیجلا: ہیج کرن والا، پیار جتاون والا

ہیچ: ناکارا، پوچ، گھٹیا، بے حقیقت، نیویں

ہیر: لوک داستاں دا مشہور کردار، رانجھے دی پریمکا

-ہیر سندا: ہیر دا

ہیرا: قیمتی پتھر جو زیوراں وغیرہ وچ لاندے نیں

-ہیرا ہرن: کالا ہرن، ودھیا نسل دا ہرن

ہیران: ہیر

ہیرن: بھال وچ ہوون، گولن، تلاش کرن

ہیرے: ہیر، نی ہیر

ہیرے: اک قسم دے گھوڑے

ہیڑا: (ہے-ڑا) ہجڑا، زنخا

ہیڑی: ہیری، شکاری، پشوواں دا آجڑی

ہیز: (اصل املاء: تیز) کھسرا، نامرد، کھسی ("ہیجڑا" ایسے لفظ توں وگڑ کے آیا اے)

ہیز کرن: کھسی کرن، ہجڑا بناون، نامرد بناون

ہیزم: سکا رکھ، بالن جوگ رکھ، بالن

ہیس: ہے سو، اوہنوں اے

ہیسیا: جو ہے سی

ہیکل: وڈی عمارت، عبادت گاہ

ہیکل بیکل کرنا: حیران رہ جاون، بہانے بازی کرن

ہیکھ: آس، امید

ہیکھی: ہیکھ کرن والا، آسی، امیدوار، ہیکھ

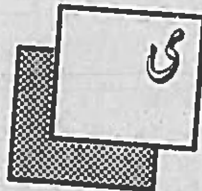
ہیل: واء، واشنا، آہستا چلدی واء

ہیلاں: ہیل دی جمع، خشبوئی واء دے بلے

ہیلڑا: حیلہ، بہانا

ہیلوا: "ہے اللہ" توں وگڑیا

ہیں: ایس
ہینسیاری: وپاری
ہنسیارے:
ہیلت: ہلت، عادت
ہینگراں: (ک) گستاخی کرن، بڑتن، اگوں بولن
ہینا: (ہی-نا) کمتر، نیواں، محروم (مشد: ہینی)
ہینی: بتی، گزری، ورتی
ہینے: (ہے-نے) والے
ہے واؤ: اے ہوا
ہیوں: ہے آں، اسیں آں
ہیہات: افسوس
ہے ہے: افسوس دا بول، ہائے ہائے، ہیہات، افسوس
ہیڑا: ہیا، دل
ہیٹی: ایہ ای

ی: پنجابی اکھر بٹی دا انتلا اکھر۔ ایہدیاں چار قسماں ہوندیاں نیں۔ (1) پہلی قسم نوں فارسی وچ یائے معروف آکھدے نیں جو "ای" دی اواز دیندی اے جویں کھیر، ویر تے جی ورگے لفظاں وچ۔ ایہ سنبندھ تے تعلق یاں جوڑ دسن لئی لفظ دے اخیر اتے لگدی اے۔ جویں لہور توں لہوری، کتاب توں کتابی، کدھرے کدھرے نادین تے مونث روپ وی بناندی اے جویں لوہار توں لوہاری (ایہ پنجابی دے نرا کجھ لہجیاں وچ ہوندا اے) کدی شے نوں نکیاون لئی وی ورتیندی اے۔ ڈھیر توں ڈھیری (2) دوجا روپ فارسی وچ یائے مجہول اکھواندا اے جہنوں پنجابی وچ وڈی ے آکھدے نیں ایہ "اے" دی اواز دیندی اے جویں کہ دیر سویر تے میلے ورگے لفظاں وچ۔ ایہ اکثر جمع دا اک روپ بناون دے کم آوندی اے گھوڑا توں گھوڑے، بندا توں بندے۔
(3) تیجی قسم پنجابی نال تعلق رکھدی اے تے "اَے" دی اواز دیندی اے جویں بَیر، وَیر وغیرا وچ۔ ایس صورت وچ ایہ لفظاں دے اخیر وچ بہت گھٹ آوندی اے
(4) اپروکت تنے قسماں حرف علت (Vowel) دے طور تے ورتیندیاں نیں۔ ی دی چوتھی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے تے عام کر کے اکھر دے مُڈھ وچ آوندی اے۔ یار، یعقوب وغیرا وچ۔ ایس "ی" نوں گنوار لہجے وچ "ج" نال بدلیا جاندا اے جسراں "یوسف" نوں "جوسب" آکھنا

یا: (حر) اَے، بلاون دا بول۔ (پنجابی وچ نہیں ورتیندا، عربی لفظاں تے عبارتاں دے کلاسیکی پنجابی وچ ور تیجو پاروں آگیا اے۔)
یا ابانا: اے (ساڈے) باپ (لا)
یا حبیبی: اے میرے پیارے، میرا سجنا
یا غالب: اے غالب
یا قادر: اے قدرت رکھن والے
یاترا: سفر، زیارت، کسے پوتر تھاں دی زیارت (یاتری: یاترا کرن والا، مسافر)
یاجوج ماجوج: دو قوماں جہناں دا ذکر قرآن مجید تے انجیل وچ آیا اے۔ بعضیاں دے خیال وچ قدیم تاتاری حملاور جہناں توں تنگ آ کے چینیاں نے کندھ بنا کے اوہناں دا راہ ڈک دتا سی، فسادی تے بھیڑوی لوک
یاجوجا: یاجوج ماجوج نال تعلق رکھن والا (مم)
یاجوجاں: ویکھو "یاجوج ماجوج"
یاد: چیتا، چیتے، یار، یاد رکھن دی شکتی (2) یا

کراون لئی پتر
یار: (مذ/فا) محبوب، پیارا، سجن، بیلی، متر، جانو
-یار دیاں جھوکاں: محبوب دی وستی، بیلی دا گھر
-یار نہ یار: جانو تے انجانو، متر تے دشمن
یاراں باشیاں: یار باشی
یاراناں: (غ۔ا) یارانا
یارڑی: یاری
یارنی: محبوبا، ناجائز تعلقات رکھن والی عورت
یارویار: موت نوں دوست
یارھویں: یارھاں تاریخ، جن دی یارھویں نوں دتی جاوݨ والی نیاز
-یارھویں والا: مراد حضرت شاہ عبدالقادر جیلانی
یاس: (مث) ناامیدی
یاس نگر: ناامیدی دی وستی، ناامیدی
یاسمین: رویل، چنبیلی
-یاسمینوں: یاسمین، رویل، چنبیلی
یافت: (مث/فا) پاوݨ، حاصل، لبھت
یافتہ: پایا ہویا، جنہوں ملی ہووے، کھٹی
یافث: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں
یاقوت: سوہے رنگ دا اک قیمتی پتھر، اکثر محبوب دے بلاں نوں ایہدے نال تشبیہ دیندے نیں
یاور: (مذ/فا) مددگار، حامی، ساتھ دیوݨ والا
یاوری: مدد، حمایت، ساتھ
یاہراں: (غ۔ا) یارھاں، گیاراں
یارھی: یارھویں
-یبھل: بے وقوف، یبھلیاں مارن والا
یبھن: (ک) گجل خراب ہوݨ، خراب ہوݨ
یتیم: (بی-م/ع) کلا رہ جاݨ والا، جہدے ماں پیو مرجاوݨ، بے آسرا، کلا
یثرب: مدینے شہر دا پراݨا ناں
یحرق: ساڑ دیندی اے

یخ: (فا) برف، ٹھنڈا، ٹھنڈا ہو کے برف وانگوں جمیا ہویا
یخنی: (مث) ابلے ہوئے گوشت دا پانی جو روگیاں نوں دیندے نیں
ید: (ع) ہتھ (احمد)
یداللہ فوق ایدیھم: رب دا ہتھ اوہناں دے ہتھاں توں اچیرا اے
ید بیضا: سفید لشکدا ہتھ، حضرت موسیٰؑ دا معجزا سی کہ اوہ اپنا ہتھ بغل وچوں باہر کڈھدے سن تاں اوہ لشکدا سی
یدھ: جدھ، جنگ، لڑائی
یرتع ویلعب: کھیڈے کھاوے (لا)
یرکن: ڈرن، ترہیہ
یرولی: یار رکھن والی، زانیا
یزداں: (فا) رب
یزدانی: رب دا، ربی
یزید: امیر معاویہ دے پتر دا ناں جہدی حکمرانی سمے حضرت امام حسین والا دکھانت ہویا
یٰس: یاسین، قرآن شریف دی اک سورت دا ناں جو اوکھ ویلے پڑھن دا رواج اے
یسبح للہ: ہر شے رب دی تسبی کردی اے
یسر: (ع) امیری، کھلھائی، وشالتا
یٰسین: یاسین، سورت یاسین جو اوکھ ویلے پڑھے جان دا رواج اے
یعقوبؑ: مشہور پیغمبر جو حضرت یوسفؑ دے والد سن
یغما: لٹ مار، غنیمت
یقبل التوبۃ: اوہ توبا نوں قبول کردا اے
یک: (فا) اک
-یک رو: اک پاسے نوں
یکا: یک، اکو، اکلا
یکا یک: اکو ڈکی، اکدم، اچن چیت
یکباری: اکو ڈکی، اکٹھی، اکو وار

یکبارے: یکبار' اِکوڑی
یکتا: اِکو کلا' بے مثل
یکتائے زمانہ: زمانے وچ اکو
یکجا: اِک جا' اکٹھے' یکجان
یکرنگی: اِک رنگی' اِکو اِک تے ودھیا' رب دے رنگ دا
یکساں: اِکساہرا' اکو جہیا
یکسو: اکدم
یکم: پہلا
یکلے: یکا' منفرد' وکھرا
یگانہ: یکتا' کلا' اکتا' اکو اک
یگانی: یگانہ توں' اکلا
یل: (فا) پہلوان
یلدا: سبھ توں لمی رات' انھیری رات
(شب یلدا: انھیری رات)
یم: جم' موت' موت دا دیوتا (2) سمندر
یمحو اللہ ما یشاء: رب جو چاہندا اے' مٹا دیندا اے
یمدوت: جم دوت' ملک الموت' موت فرشتا
یمن: عرب دے جنوبی علاقے دا اک دیس
یمن: برکت' فیض' سکھاوش
ینزل اللہ کل یوم: اللہ ہر روز نازل کردا اے
یونہ: چیتا' چنگ (2) ڈھونڈن والا (3) سو
یوسف: حضرت یوسف" رب دے نبی' جہناں دے سوہپن تے زلیخا دے پیار دا قصا مشہور اے
یوسف زیب: حضرت یوسف توں سوہجن والا
یوگ: جوگ' جوگی پنا' بے میل
یوگی: جوگی
یوم: (ع) دیہاڑا' دن' وار
یوم الست: ازل دا اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا کہ کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟ تے روحاں آکھیا ہاں' توں ساڈا رب ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض: جس دیہاڑے زمین غیر زمین نال بدل جاوے گی
یوم تشق السما بالغمام: جس دن اسمان بدلاں نال پاٹ جاوے گا
یوم میثاق: وعدے دا دن' ویکھو "میثاق"
یوم نشور: نشور دا دِن' ویکھو نشور
یونان: گریک' یورپ دا اِک دیس جو کسی زمانے وچ اپنے فلسفے تے سیانیاں پاروں بڑا مشہور سی
یونس: رب دے نبی جو تن دن مچھی دے پیٹ وچ رہے
یہود: یہودی' حضرت موسیٰ دی امت (2) کنجوس تے پیسے دا لالچی
یہودا: حضرت یعقوب دے سبھ توں وڈے پتر دا ناں' حضرت یوسف دا سبھ توں وڈا متریا بھرا
ییئوں: "ی" دے اکھر توں

حوالے:

● مہان کوش' بھائی کاہن سنگھ' بھاشا وبھاگ پٹیالا' 1989
● شبد روپ تے شبد جوڑ کوش' ہرکیرت سنگھ' پنجابی یونیورسٹی پٹیالا 1989
● ہندی شبد ارتھ پاریجات' چتر ویدی دوارکا پرشاد شرما' رام لال بکسیلرز الاہ اباد 1929
● پدم چندر کوش (سنسکرت ہندی ڈکشنری) پنڈت گنیش دت شاستری' مہرچند لچھمن داس سنسکرت پستکالیہ' لہور 1925
● مختصر پنجابی لغت' شریف کنجاہی وغیرا' شعبا پنجابی پنجاب یونیورسٹی لہور 1981
● پنجابی اردو لغت' تنویر بخاری/ہفت زبانی لغت' اشفاق احمد وغیرا' اردو سائنس بورڈ' لہور 1988
● سندھی اردو لغت' ڈا. نبی بخش بلوچ' سندھی ادبی بورڈ
● فرہنگ عامرہ' عبداللہ خان خویشگی' مقتدرہ قومی زبان اسلام اباد 1989
● پلیٹس/سنسکرت کلاسیکل ہندی ڈکشنری' سنگ میل پبلیکیشنز لہور
● نسیم اللغات اردو' سید مرتضیٰ حسین وغیرا' شیخ غلام علی' لہور 1989
● لغات فریدی' ڈا. مہر عبدالحق' سرائیکی ادبی مجلس' بہاولپور 1984
★ ایہناں توں وکھ کلاسیکی شاعراں دے کلام دیاں دستیاب تے ہور ڈیڈھ سو توں اُتے کتاباں)